TABLICA CHRONOLOGICZNA

około 160000 p.n.e.
Żuchwa denisowianina odnaleziona przez mnichów w jaskini, w Labrangu (prowincja Gansu) i zbadana przez międzynarodowy zespół uczonych w 2019 roku.

około 130000 p.n.e.
Ponad sześć tysięcy kamiennych przedmiotów z paleolitu (w tym aszelskich pięściaków), wydobytych (w 2021 roku) ze stanowiska Piluo w Dabpie (chiń. Daocheng), w Sichuanie.

około 40000 p.n.e.
Kamienne groty i narzędzia (odnalezione w środkowym Tybecie i opisane przez międzynarodowy zespół badaczy w 2018 roku) z uznanego za najwyżej położone paleolityczne stanowisko archeologiczne na świecie.

około 18000 p.n.e.
Epoka lodowcowa; ślady paleniska oraz stóp i dłoni sześciu osób w oddalonej o 85 kilometrów od Lhasy litej skale (odkryte w marcu 2002 roku).

12000 do 6000 p.n.e.
Mezolit: ślady pierwszych plemion tybetańskich.

5000 p.n.e.
Kości i neolityczne wyroby z gliny (odnalezione w Czamdo w 1978 roku).

1600 p.n.e.
Najstarsze grobowce (odnalezione w Camdzie, w Ngari w 2018 roku).

około X wiek p.n.e.
Szenrab Miło z Szangszungu, twórca pierwotnej religii Tybetu, bonu (wedle kronik bonpów przed Niatrim Cenpo Szangszungiem włada osiemnastu królów).

około 313 p.n.e.
(wedle tybetańskich kronik 127 rok p.n.e.)
Na tronie zasiada Niatri Cenpo, pierwszy król Tybetu – początek królewskiego kalendarza tybetańskiego.

V wiek n.e.
Pierwszy „kontakt” z buddyzmem. Za panowania Lhatotoriego, dwudziestego ósmego władcy dynastii jarluńskiej, na dziedziniec pałacu Jumbu Lakhang spada kosz z buddyjskimi pismami i przedmiotami rytualnymi. Nikt w Tybecie nie wie, co o nich sądzić, król ma jednak sen, w którym słyszy głos, wyjaśniający, iż „znaczenie owych przedmiotów stanie się czytelne dla piątego pokolenia”.

około 600
Król Namri Songcen z Jarlungu zaczyna jednoczyć tybetańskie królestwo.

618–907
W Chinach rządzi dynastia Tang.

około 627–650
Panowanie Songcena Gampo (609–650), pierwszego „króla Dharmy”, który jednoczy Tybet. (Według uczonych w chwili największego rozkwitu jego imperium miało powierzchnię ponad czterech i pół miliona kilometrów kwadratowych.)

632
Pierwsze polityczne kontakty między Tybetem a Chinami.

około 641
Songcen Gampo zaprasza do Tybetu pierwszych nauczycieli buddyjskich. Jego minister Tonmi Sambhota opracowuje alfabet tybetański. Król pojmuje za żony trzy Tybetanki oraz księżniczki z Nepalu i Chin, zawierając w ten sposób sojusze z państwami granicznymi na wschodzie i zachodzie. Powstaje pierwszy tybetański kodeks, Prawa Dziesięciu Cnót, oraz świątynie Dżokhang i Ramocze (641–650), w których stają posągi Buddy, wiano cudzoziemskich księżniczek – najświętsze wizerunki Tybetu.

647
Songcen Gampo wznosi w Lhasie świątynię Dżokhang, która staje się najświętszym sanktuarium Tybetu.

648
Armia tybetańska penetruje północne Indie.

670
Wybuch wojny z Chinami dynastii Tangów. Tybet zdobywa kontrolę nad szlakami handlowymi Azji Środkowej.

755
Na tron wstępuje Trisong Decen (740–797), syn tybetańskiego króla i podarowanej mu chińskiej księżniczki.

763
Trisong Decen zdobywa stolicę Chin Czang’an (obecnie Xi’an), na trzy tygodnie osadza na tronie marionetkowego cesarza i zmusza Chiny do płacenia Tybetowi dorocznego trybutu – 50 tysięcy bel jedwabiu.

około 773–779
Do Tybetu przybywają Śantarakszita (773) i Padmasambhawa (774), którego Tybetańczycy nazywają Guru Rinpocze, Drogocennym Nauczycielem.
Założenie pierwszego klasztoru buddyjskiego, Samje (779), i szkoły njingmapa; wyświęcenie pierwszych mnichów buddyjskich. Zespoły tłumaczy, pod patronatem króla, przekładają na tybetański najważniejsze pisma buddyjskie.

783
Podpisanie traktatu pokojowego, ustanawiającego granicę między Tybetem a Chinami.

792
Debata w Samje, w której mistrzowie mahajany z Indii pokonują chińskich mnichów.

797–800
Mune Cenpo wprowadza w Tybecie „urawniłowkę”, konfiskując wszelkie dobra, a następnie dzieląc je równo między wszystkich poddanych. Robi to trzykrotnie, gdyż po pewnym czasie jedni znów się bogacą, podczas gdy inni ubożeją. W końcu królowi zaczyna świtać, że nie da się oszukać prawa karmy i zaprowadzić doskonałej równości, chce jednak podjąć jeszcze jedną, czwartą próbę, ale ginie, zgładzony przez rozwścieczonego arystokratę.

815–836
Tri Ralpaczen, trzeci „król Dharmy”.
W Tybecie powstają pierwsze wielkie klasztory.

821–822
Zawarcie traktatu tybetańsko-chińskiego, potwierdzającego niezależność obu państw i granice z 783 roku.

około 836
Po zabójstwie Ralpaczena na tron wstępuje związany z kapłanami pierwotnej religii Tybetu, bonu, Langdarma. Prześladowania mnichów buddyjskich w centralnym Tybecie.

842
Langdarma ginie z ręki buddyjskiego mnicha. Konflikt o tron powoduje rozbicie państwa tybetańskiego na kilka księstw. Rozpad dzielnicowy do 1247 roku.

866
Potomkowie rodziny królewskiej emigrują do zachodniego Tybetu. Koniec władania tybetańskiego na granicy chińskiej.

953
Renesans buddyzmu, fala „nowych przekładów” nauk Buddy. Król Ngari, Lha Lama Jesze O wysyła do Indii i Kaszmiru dwudziestu jeden młodych Tybetańczyków, którzy mają studiować języki, sutry, tantry, logikę i medycynę. W ich ślady idą rzesze innych.

960–1279
W Chinach panuje dynastia Song.

990–1074
Drogmi Tłumacz, propagator „ścieżki i rezultatu”, głównych nauk szkoły sakjapa.

1012–1097
Marpa Tłumacz. Powstanie szkoły kagjupa.

1040–1123
Dziecyn Milarepa, najsłynniejszy jogin i poeta Tybetu.

1042
Do Tybetu przybywa wielki indyjski uczony i mędrzec Atiśa – ojciec szkoły kadampa.

1055–1153
Maczik Labdron, twórczyni linii nauk i rytuałów *czod*.

1056

Klasztor Kadampa.

1073
Khon Konczog Gjalpo buduje klasztor Sakja – główną świątynię szkoły sakjapa.

1079–1153
Dzie Gampopa. Rozwój różnych szkół tradycji kagju.

1110–1193
I Karmapa Dusum Khjenpa.

1182–1251
Sakja Pandita Kunga Gjalcen.

1189
Dusum Khjenpa zakłada klasztor Curphu w dolinie Tolung, główną siedzibę Karmapów.

1203–1283
II Karmapa Karma Pakszi, pierwszy *tulku*, inkarnowany lama Tybetu.

1207
Czyngis-chan podbija państwo Tangutów.

1240
Wnuk Czyngis-chana, książę Goden wysyła do Tybetu ekspedycję i zaprasza na swój dwór Sakja Panditę Kungę Gjalcena, nawiązując w ten sposób trwałe stosunki między Mongolią a Tybetem. Rodzi się jedyny w swoim rodzaju związek *czo-jon* (kapłan-opiekun). Opiekun zapewnia lamie ochronę w zamian za błogosławieństwo i nauki. Niektóre związki nabierają charakteru politycznego – opiekun ma bronić lamy i jego szkoły, kapłan udziela zaś duchowego mandatu jego rządom.

9 kwietnia 1241
Po zdobyciu Krakowa i Wrocławia Mongołowie dowodzeni przez innego wnuka Czyngis-chana, Ordu, rozbijają wojska polskie pod Legnicą. W bitwie ginie – lub zostaje ścięty po jej zakończeniu – król Henryk Pobożny. Jeśli poważnie traktować współczesne roszczenia Pekinu, który wywodzi swoje prawo do panowania nad Tybetem z epoki imperium mongolskiego, ChRL ma również tytuł do władania Polską.

1247
Mongołowie mianują Sakja Panditę wicekrólem Tybetu.

1252
Wedle (znacznie późniejszych) tybetańskich kronik, pod rządami Mongke, wnuka Temudżyna i czwartego wielkiego chana, zapada decyzja, by każdy z mongolskich wodzów był związany z jedną ze szkół buddyzmu tybetańskiego.

1254
Mongolski cesarz Kubilaj ofiarowuje swojemu tybetańskiemu nauczycielowi – bratankowi Sakja Pandity, Pagpa Lamie (1235–1280) – polityczną władzę nad Tybetem i nadaje mu liczne tytuły. Tybetański guru nakłania Kubilaja do poniechania kontrolowania przyrostu naturalnego Chińczyków przez topienie ich w morzu, ratując w ten sposób tysiące, jeśli nie miliony chińskich istnień.

1271–1368
W Chinach panuje mongolska dynastia Yuan, „Początek”.

1328
Odoryk de Pordenone, włoski franciszkanin czeskie pochodzenia, misjonarz i arcybiskup Pekinu, jako pierwszy Europejczyk odwiedza Tybet (w tym, najprawdopodobniej, Lhasę).

1350
Czangczub Gjalcen (1302–1364), książę Phagmodru, detronizuje sakjapów, stając się najpotężniejszym władcą w Tybecie, który zrywa stosunki polityczne z Mongołami. Nowy król narzuca rdzennie tybetański system administracyjny, ustanawia Kodeks 15 artykułów i wprowadza system magazynowania ziarna, dzięki któremu Tybet nie zazna głodu aż do chińskich rządów w drugiej połowie XX wieku.

1357–1419
Congkhapa, wielki reformator, uczony, założyciel szkoły gelugpa.

1368
Upadek dynastii Yuan. Tybetańscy władcy zaczynają z sobą walczyć o kontrolę nad krajem.

1368–1644
Chińczycy odzyskują kontrolę nad swoim państwem. Rządy dynastii Ming.

1391–1474
I Dalajlama Gendun Drub.
(Tytuł nadany retrospektywnie.)

1406
Książę Phagmodru, Drakpa Gjalcen odrzuca zaproszenie cesarza do złożenia wizyty w Chinach.

1409
Congkhapa ustanawia *Monlam Czenmo*, Wielkie Święto Modlitwy w Lhasie. Założenie Gandenu, pierwszego wielkiego klasztoru gelugpy.

1416
Uczeń Congkhapy, Dziamjang Czodzie Taszi Palden zakłada klasztor Drepung, w którym w latach największej świetności studiuje pond 10 tysięcy mnichów.

1435–1481
Walki i niepokoje wewnętrzne. Wpływy na dworze zdobywają stronnicy szkoły kagju.

1447
I Dalajlama zakłada klasztor Taszilhunpo, przyszłą siedzibę panczenlamów.

1475–1543
II Dalajlama Gendun Gjaco.

od 1481
Tybetem władają książęta dynastii Rinpung.

1543–1588
III Dalajlama Sonam Gjaco.

1565–1642
Władzę w Tybecie sprawują królowie Cangu.

około 1567
Narodziny Lobsanga Czokji Gjalcena, nauczyciela „Wielkiego Piątego” Dalajlamy. Poprzednie inkarnacje otrzymują retrospektywnie tytuł panczenlamy.

1578
Mongolski władca Altan-chan nadaje Sonamowi Gjaco tytuł dalajlamy.

1589–1617
IV Dalajlama Jonten Gjaco (wnuk Altan-chana, jedyny w linii nie-Tybetańczyk).

1616–1679
Tybet toczy siedem – przegranych – wojen z Bhutanem.

1617–1682
V Dalajlama Ngałang Lobsang Gjaco, zwany Wielkim.

1625–1626
Mnich Szabdrung Ngałang Namgjal (1594–1651), wspierany przez innych „dysydentów” z Tybetu, proklamuje państwo bhutańskie, które odpiera kolejne ataki Lhasy.

1624
Portugalski jezuita Antonio de Andrada zakłada pierwszą chrześcijańską misję w zachodnim Tybecie.

1639
Mandżurski władca Hung Taiji zaprasza Dalajlamę do swojej stolicy, Mukdenu. „Wielki Piąty”, nie mogąc przyjąć zaproszenia osobiście, wysyła w zastępstwie posła, którego cesarz traktuje z najwyższym szacunkiem. W ten sposób zawarty zostaje związek *czo-jon* między Dalajlamą a władcami mandżurskimi.

1642
Guszri-chan, wódz choszuckich Mongołów, pokonuje Cangpów i oddaje władzę nad Tybetem V Dalajlamie, który staje się dla Tybetańczyków *Gongsa Czenpo*, Najwyższym Władcą, stając na czele rządu, noszącego nazwę Gaden Podrang (od siedziby Dalajlamy w klasztorze Drepung).

1644–1911
W Chinach panuje mandżurska dynastia Qing, „Czysta”.

1645
Rozpoczyna się budowa wysokiego na 120 metrów, trzynastopiętrowego pałacu Potala. Buddyjski Bhutan wydaje pierwszy w świecie zakaz używania tytoniu w budynkach publicznych.

1653
Podbiwszy Chiny i przyłączywszy je do mandżurskiego imperium, cesarz Shunzi zaprasza V Dalajlamę do złożenia oficjalnej wizyty w Pekinie. Na znak szacunku – wydarzenie bezprecedensowe – odbywa czterodniową podróż, by wyjechać mu naprzeciw.

1659

„Wielki Piąty” wysyła misje do wodzów mongolskich plemion, wzywając ich do zawarcia pokoju i zachowania jedności.

1661
Niemiecki jezuita John Grueber zakłada misję w stolicy w Tybetu.
Muzułmańscy kupcy z Ladakhu budują w Lhasie meczet.

1663
„Wielki Piąty” wydaje całkowity zakaz polowania na dzikie zwierzęta, „aby otoczone ochroną, nie musiały się niczego bać”.

1635–1723
Dzanabadzar, pierwszy dżawdzandamba, (wskazywany przez Dalajlamę) duchowy i polityczny przywódca Mongolii.

1673
Bunt przeciwko rządom gelugpów i wspierających ich Mongołów w Gjalthangu (w którym wcześniej panowali królowie ludu Naxi i patronowie szkoły kagju).

1679
Lhasa zawiera chwilowy rozejm z Bhutanem i rozpoczyna czteroletnią wojnę z Ladakhiem, który skutecznie się broni, uzyskawszy zbrojną pomoc kaszmirskich Mogołów.

1683–1706
VI Dalajlama Cangjang Gjaco.

1705
Choszuccy Mongołowie atakują Tybet i zajmują Lhasę. Chan detronizuje Dalajlamę i osadza na tronie własnego kandydata.

1708
Kapucyni zakładają misję w Lhasie.

1708–1758
VII Dalajlama Kelsang Gjaco.

1716
Do Lhasy przybywa jezuita Ippolito Desideri.

1717
Dżungarscy Mongołowie zdobywają i plądrują Lhasę, zabijając panującego w niej choszuckiego chana.

1720
Mandżurskie wojska wypierają Dżungarów. Cesarz usuwa uzurpatora, zwraca tron VII Dalajlamie i powołuje swoje przedstawicielstwo w Lhasie (1721).

1723
Cesarskie wojska opuszczają Tybet, w którym wkrótce wybucha wojna domowa między arystokratycznymi rodami o kontrolę nad rządem.

1727

Qingowie wyznaczają granicę między Tybetem a Sichuanem (i Khamem).

1728
Władzę w Tybecie obejmuje Pholhane (1689–1747). Do Lhasy przybywają *ambanowie*, nowo ustanowieni przedstawiciele mandżurskiego cesarza.

1730–1732
Wojny – tym razem zwycięskie – z Bhutanem.

1736
Pokój i normalizacja stosunków z Bhutanem.

1738–1780
Szósty Panczen Rinpocze Lobsang Palden Jesze – znający hindi dzięki matce z Ladakhu – zaprasza do Taszilhunpo nauczycieli hinduizmu, islamu oraz chrześcijaństwa i „prowadzi z nimi długie religijne dysputy".

1739
Cesarz Qianlong koronuje Pholhane na króla Tybetu.

1741
Caryca Elżbieta Romanowa ogłasza dekret, formalnie uznający „wiarę lamaistyczną" (oraz jedenaście dacanów ze stu pięćdziesięcioma lamami).

1742
Pholhane, który rok wcześniej przyjmował wysłanników i dary Klemensa XII, zakazuje kapucynom nawracania, skazawszy na dwadzieścia batów konwertytów, odmawiających rządowi obowiązkowej posługi.

1745
Koniec misji chrześcijańskiej w Lhasie.

1747
Na tronie w Lhasie zasiada syn Pholhane, Gjurme Namgjal, który próbuje ograniczyć wpływy cesarza i trzy lata później ginie z ręki ambanów. Jego zięć Lobsang Taszi staje na czele krwawego buntu przeciwko Mandżurom i zostaje stracony w 1751 roku po kolejnej interwencji cesarskiej armii, która przywraca – okrojone – rządy Dalajlamy.

1757
Po śmierci VII Dalajlamy mianowany zostaje pierwszy regent-mnich.

1758–1805
VIII Dalajlama Dziampel Gjaco.

1763
Rząd Tybetu bije swoją monetę.

1774
Do Tybetu przybywa pierwszy wysłannik Wielkiej Brytanii, George Bogle.

1788

Armia nepalskich Gurkhów podbija zachodni Tybet. Cesarz wysyła z pomocą swoje wojsko, ale personalne animozje sprawiają, że Lhasa zawiera upokarzający traktat, którego warunków nie jest w stanie wypełnić. Trzy lata później Gurkhowie atakują ponownie, plądrując klasztor Taszilhunpo w Szigace.

1792
Siedemnastotysięczna armia mandżurskiego cesarza rozbija Gurkhów i zmusza ich do zawarcia nowego traktatu pokojowego z Tybetem, który zamyka granice przed cudzoziemcami (z brytyjską „korespondencją dyplomatyczną" włącznie). W Lhasie znów rosną wpływy ambanów.

1793
„Dwudziestodziewięciopunktowy edykt" Qianlonga, w którym cesarz przedstawia propozycje zreformowania administracji tybetańskiej – w tym zatwierdzanie wyboru inkarnowanych lamów losowaniem ze „złotej urny".

1796
Koniec panowania Qianlonga. Tybet błyskawicznie uwalnia się od wpływów cesarstwa.

1806–1815
IX Dalajlama Lungtok Gjaco.

1816–1837
X Dalajlama Cultrim Gjaco.

1836–1865
Jednoczenie Khamu podbojami Gonpo Namgjala z Njarongu.

1838–1855
XI Dalajlama Khedrub Gjaco.

1841–42
Najazd – odparty z pomocą himalajskiej zimy – radżputów z Dżammu.

1855–1856
Inwazja Gurkhów na Tybet.
Do Lhasy docierają misjonarze Huc i Gabet.

1856–1875
XII Dalajlama Trinle Gjaco.

1865
Armia Tybetu tłumi – podstępem i złamaniem danego słowa – rewoltę Gonpo Namgjala w Njarongu, który zostaje przekazany we władanie Lhasie przez uznającego swoją niemoc mandżurskiego cesarza. Nowo mianowany tybetański gubernator szybko przejmują kontrolę nad Dege i innymi regionami Khamu.

1876
W wiosce Langdun w południowym Tybecie przychodzi na świat XIII Dalajlama Lobsang Thupten Gjaco.

1885

Brytyjczycy proszą dwór Qingów o zgodę na wysłanie misji do Lhasy, ale Tybetańczycy zatrzymują ich na granicy z Sikkimem, uznając wojskową eskortę Colmana Macaulaya za zapowiedź inwazji.

marzec 1888
Pierwsze starcie Tybetańczyków – oddziału mającego strzec granicznej przełęczy – z wojskami brytyjskimi w Sikkimie. (Lhasa obawia się Brytyjczyków, widząc w nich wrogów buddyzmu i misjonarskich propagatorów innej religii.)

1890 i 1893
Wielka Brytania i Chiny zawierają – bez wiedzy i udziału Lhasy – dwa traktaty, w których znajdują się klauzule dotyczące Tybetu. Rząd tybetański odrzuca je jako *ultra vires*, co staje się jedną z przyczyn brytyjskiej inwazji na Tybet.

1893
W rodzinie zamożnych chłopów z prowincji Hunan przychodzi na świat Mao Zedong.

5 czerwca 1894
Francuski podróżnik i geograf Dutreuil de Rhins zostaje zastrzelony przez rabusiów na brzegu Dzaczu w khampowskim Juszu.

1896
Gubernator Sichuanu atakuje Kham i zajmuje Njarong, kontrolowany przez Lhasę od pokonania lokalnego watażki w 1865 roku. Dalajlama, pomijając ambanów, wysyła misję do cesarza, który uznaje tybetańskie roszczenie i nakazuje wycofanie chińskich wojsk.

1899
Trzynasty Dalajlama – jako pierwszy w linii – składa publiczny egzamin, debatując z najwybitniejszymi uczonymi, i uzyskuje tytuł *gesze lharampa*, najwyższy stopień naukowy szkoły gelug.

1900
Udaremnienie zamachu (z zamówionymi przez byłego regenta magicznymi zaklęciami w tle) na życie Dalajlamy, który wkrótce potem rozpoczyna tradycyjne trzyletnie odosobnienie medytacyjne.

30 września 1900
Car Mikołaj przyjmuje w Jałcie zaufanego Dalajlamy, buriackiego mnicha Agwana Dordżijewa (tyb. Ngałang Dordże). Londyn boi się wzrostu wpływów Rosji w Tybecie.

1901
Dalajlama wydaje edykt, zabraniający polowania na dzikie zwierzęta.
Dziś 81 gatunkom tybetańskich zwierząt (m.in. 39 ssaków i 37 ptaków) grozi wyginięcie. W tym najbardziej znanemu: pandzie olbrzymiej, rodowitej Tybetance, którą, nie wiedzieć czemu, upodobali sobie Chińczycy i uznali za swoje zwierzę narodowe.

1903–1904
Pułkownik Francis Younghusband wkracza do Tybetu na czele trzech tysięcy brytyjskich żołnierzy. Mandżurski cesarz nie przychodzi Tybetowi z pomocą i odżegnuje się od wszelkiej odpowiedzialności za poczynania Tybetańczyków. Dalajlama ucieka z kraju, chroniąc się najpierw w Mongolii (którą opuszcza, gdyż główny Lama z Urgi źle znosi jego popularność), a następnie w Chinach. Wojska brytyjskie zabijają ponad 2700 Tybetańczyków, tracąc ledwie 40 żołnierzy. Ekspedycja Younghusbanda wycofuje się z Lhasy 2 sierpnia po zawarciu traktatu (tzw. konwencji

lhaskiej), który pozwala Brytyjczykom na utworzenie misji handlowych w Gjance, Gartoku i Jatungu.

1905
Pekin zleca Zhao Erfengowi pacyfikację Khamu.

1906
Panczenlama składa wizytę w Indiach na zaproszenie brytyjskiego przedstawicielstw w Gjance. Brytyjczycy uznają nieokreśloną „zwierzchność" Chin nad Tybetem po najeździe chińskich wojsk na Kham, gdzie rok wcześniej Tybetańczycy zaatakowali cesarski garnizon, stacjonujący w Lithangu od 1720 roku.

24 lipca 1907
Dalajlama ogłasza reformę tybetańskiej armii.

31 sierpnia 1907
Rosja i Wielka Brytania podpisują porozumienie, w którym zobowiązują się do „nieingerowania w wewnętrzne sprawy Tybetu", co praktycznie wyłącza Dach Świata z „wielkiej gry".

17 grudnia 1907
Bhutan rezygnuje z wzorowanego na tybetańskim modelu dwuwładzy administracyjno-religijnej i zostaje monarchią.

1908
W drodze do Pekinu Dalajlama odwiedza Wutai Shan – świętą górę Bodhisattwy Mandziuśriego i centrum relacji chińsko-tybetańskich – gdzie spotyka się z Williamem Rockhillem, ambasadorem USA w Pekinie, co jest pierwszym formalnym kontaktem Tybetu ze Stanami Zjednoczonymi. (Amerykański dyplomata napisze potem do prezydenta Roosevelta, że było to „najbardziej niezwykłe doświadczenie" w jego życiu.)

24 sierpnia 1908
Ukazuje się pierwsza tybetańskojęzyczna gazeta.

wrzesień 1908
Dalajlama przybywa do Pekinu, gdzie – jak notuje Rockhill – „witają go z ceremoniałem należnym każdemu niezależnemu władcy i nic nie wskazuje, by myśleli o nim inaczej". Choć gospodarze próbują to utrudniać, Tybetańczycy nawiązują kontakty z przedstawicielami innych państw, miedzy innymi z ambasadorem Japonii, która dzięki temu rok później wysyła do Lhasy wojskowych doradców, mających pomóc w modernizacji i szkoleniu tybetańskiej armii. Dalajlama wielokrotnie spotyka się z młodym cesarzem (jak podkreślają świadkowie, nie składając przed nim pokłonu) i „nawiązuje bliską więź" z cesarzową wdową, po której śmierci w listopadzie prowadzi ceremonie pogrzebowe.

1909
Dalajlama – którego w pewnym momencie próbowano detronizować w Pekinie, rozpoczynając nawet poszukiwania ewentualnego następcy – wraca do Lhasy po pięciu latach wygnania. Wojska chińskie atakują i zajmują część Khamu. „Wielki Trzynasty" zwraca się o pomoc do Wielkiej Brytanii.

1910
Dwa tysiące żołnierzy generała Zhao Erfenga – który wcześniej zyskał sobie przydomek „rzeźnika Khampów" i przemianował Darcedo na Kangding, w skrócie „pacyfikacja Khamu" – atakuje Tybet

centralny i dociera na 200 km od Lhasy. 25 lutego oddziały nowo mianowanego ambana, generała Zhong Yinga łatwo zajmują stolicę Tybetu. Licząc, że zapobiegnie w ten sposób rozlewowi krwi w mieście, Dalajlama mianuje regenta i ucieka do Indii, 3 marca przybywa do Dardżylingu. Kiedy cesarz próbuje pozbawić go urzędu, ogłasza wygaśnięcie związku *czo-jon* (kapłan-opiekun), który od XIII wieku łączył tybetańskich lamów z zapewniającymi im opiekę – w zamian za nauki i błogosławieństwa – mongolskimi i mandżurskimi władcami.

1911
Upadek panującej od 1644 roku mandżurskiej dynastii Qing. Proklamowanie Republiki Chińskiej, która w 1912 roku uznaje Tybet, Turkiestan Wschodni i Mongolię za prowincje Chin.

2 października 1911
Wojska chińskie atakują klasztor Sera. Tybetański Departament Wojny wypowiada Chińczykom – zaciekłą (według tybetańskich źródeł co trzeci budynek legnie w gruzach) – wojnę w Lhasie.

1912
Dalajlama wraca do Lhasy; 12 sierpnia Chińczycy podpisują „trzypunktową ugodę", która jest formalnym aktem kapitulacji, i na jej podstawie wycofują z Tybetu niedobitki armii mandżurskiej. Tybetańczycy wydalają z kraju wszystkich Chińczyków. Ostatni wyjeżdża w styczniu 1913 roku.

grudzień 1912
Emisja pierwszych tybetańskich znaczków pocztowych.

1913–1950
Tybet spełnia wszelkie warunki państwowości uznawane przez prawo międzynarodowe: posiada naród, terytorium oraz niezależny od obcych władz rząd, który sprawuje na owym terytorium władzę wewnętrzną i utrzymuje stosunki z innymi państwami, bije własną monetę, emituje banknoty, wydaje paszporty itd.

1913
Dalajlama wysyła do Anglii pierwszych tybetańskich studentów.

11 stycznia 1913
Tybet i Mongolia zawierają w Urdze traktat „przyjaźni, wzajemnej pomocy i buddyjskiego braterstwa", potwierdzający ich niepodległość i niezależność.

13 lutego 1913
„Nawet jeśli nie tak zamożny i materialnie rozwinięty jak kraje inne, Tybet jest niepodległym państwem żyjącym w pokoju i zgodnie z religią": Dalajlama ogłasza proklamację, formalnie potwierdzającą niepodległość.

1914
Konwencja w Simli, mająca rozwiązać tybetańsko-chiński spór graniczny. Tybet, Wielka Brytania i Chiny uczestniczą w niej jako równi partnerzy. Chiny nie ratyfikują porozumienia. Na wschodzie trwają walki z Chińczykami.
Po wybuchu pierwszej wojny światowej XIII Dalajlama pisze list do króla Jerzego V, proponując Brytyjczykom „tysiąc najlepszych żołnierzy" Tybetu, oraz poleca największym klasztorom zanosić modły i „ofiarowywać zasługę" w intencji zwycięstwa ententy.

1918
Tybetańczycy wypierają wojska chińskie z zajętej przez nie części Khamu, 29 kwietnia zdobywając jego stolicę, Czamdo. Chiny i Tybet podpisują traktat pokojowy, którego nie ratyfikuje Pekin.

1919
Reformatorski „Ruch 4 maja” w Chinach.

1920
Dalajlama znosi karę śmierci.
Sir Charles Bell zostaje przedstawicielem Wielkiej Brytanii w Tybecie.

1 lipca 1921
Utworzenie Komunistycznej Partii Chin (KPCh) w Szanghaju.

1923
Konflikt – na tle podniesienia podatków na obronność – między Taszilhunpo a Lhasą. IX Panczenlama, Thupten Czokji Nima, ucieka do Chin.

1924
W Khamie przychodzi na świat XVI Karmapa Rangdziung Rikpi Dordże.

1925
Panczenlama – rzecz bez precedensu – udziela nauk i przekazów mantr ponad 1400 chińskim mnichom w buddyjskim sanktuarium na wyspie Putuo Shan.
Pierwsi Tybetańczycy na Zachodzie: grupa mnichów, nazywanych „tańczącymi lamami z Everestu”, sprowadzona do Londynu na „występ” przed premierą filmu Johna Noela *Epic of Everst*.

1928
Rząd Czang Kaj-szeka otwiera „oficjalne biuro” Panczenlamy w Nankinie.

1929
Kałmuccy Mongołowie konsekrują pierwszą tybetańską świątynię buddyjską we Francji.

1931
Tybetańska armia zdobywa nowe terytoria na wschodnich rubieżach kraju. Podpisanie pokoju z Chinami.
Panczenlama – witany przez tysiące Chińczyków oraz przedstawicieli wszystkich ministerstw – uczestniczy w „zgromadzeniu narodowym” w Nankinie (gdzie jest gościem w rezydencji Czang Kaj-szeka).

1932
Panczenlama udziela w Pekinie pierwszej abhiszeki Kalaczakry, w której uczestniczy ponad sto tysięcy osób.
Khampowskie elity zaczynają tworzyć komunizujący ruch nacjonalistyczny, przeciwny „ingerencjom” Lhasy i Pekinu.

sierpień 1932
Dalajlama ogłasza swój polityczny testament: „Może się zdarzyć, iż tu, w Tybecie, religia i władza zostaną zaatakowane z zewnątrz i od wewnątrz. Jeśli nie będziemy strzec naszego kraju, to Ojciec i Syn, Dalajlama i Panczenlama, oraz wszyscy Czcigodni, którzy stoją na straży Wiary, znikną i przestaną być znani nawet z imienia. Zniszczone zostaną klasztory, a mnisi wypędzeni. Prawo przestanie być prawem. Ziemie i majątki dostojników zostaną skonfiskowane, zaś oni sami będą zmuszeni do służenia swoim wrogom. Jeśli tego nie uczynią, będą się błąkać po kraju niczym żebracy. Wszystkie istoty pogrążą się w otchłani rozpaczy i paraliżującego strachu. Dnie i noce będą wlec się powoli, pełne cierpienia”.

październik 1932
Panczenlama udziela w Pekinie abhiszeki Kalaczakry ponad sześćdziesięciu tysiącom wiernych.

17 grudnia 1933
Umiera „Wielki Trzynasty" Dalajlama. Jego śmiałe reformy i programy modernizacyjne zostają szybko porzucone głównie za sprawą konserwatywnych duchownych, których sam wprowadził do zamkniętego wcześniej przed nimi kaszagu.

1934
Mianowanie regenta, Retinga Rinpoczego. Jednym z jego najważniejszych zadań jest odnalezienie nowego wcielenia Dalajlamy.
Według chińskich źródeł ostatnie publiczne wystąpienie Panczenlamy w Szanghaju ściąga ponad 300 tysięcy osób.

1934–1935
„Wielki marsz" – ewakuacja komunistycznej armii z prowincji Jiangxi do Shaanxi (12 tys. km). Do nowej bazy dociera trzydzieści ze stu tysięcy żołnierzy. W styczniu 1935 Mao Zedong przejmuje kierownictwo KPCh. Część Khampów atakuje Chińczyków, inni udzielają im pomocy (co sam Wielki Sternik nazywa jedynym „zagranicznym długiem", zaciągniętym przez komunistów).

1935
Tybet wysyła drużynę koszykarską na mistrzostwa w Szanghaju (ale dociera ona na miejsce – po wielomiesięcznej podróży – już po zakończeniu imprezy).

6 lipca 1935
W wiosce Takcer w Amdo przychodzi na świat XIV Dalajlama. Rodzice nadają mu imię Lhamo Dhondup.

1936
Poszukiwania inkarnacji Dalajlamy.

1937
Misja z Lhasy odnajduje dwuletniego Dalajlamę. Po zatwierdzeniu wyboru przez *kaszag*, rząd Tybetu, chłopiec zostaje przewieziony do klasztoru Kumbum.

1 grudnia 1937
IX Panczenlama umiera w Amdo.

19 lutego 1938
Narodziny X Panczenlamy. Rodzice nadają mu imię Gonpo Ceten, a mnisi klasztoru Taszilhunpo – Lobsang Czokji Gjalcen.

1 stycznia 1939
Republika Chińska proklamuje prowincję Xikang, „zachodni Kham" ze stolicą w Kangdingu (tyb. Darcedo).

1939–45
Podczas II wojny światowej Tybet zachowuje neutralność i odmawia Amerykanom zgody na przepuszczenie konwojów z pomocą dla chińskiej armii. Wzrost zapotrzebowania na wełnę (za sprawą odcięcia dostaw z Australii) pomnaża majątki tybetańskich dostawców i kupców.

22 lutego 1940
Intronizacja Dalajlamy w Lhasie. Chłopiec otrzymuje nowe imię: Dziecyn Dziamphel Ngałang Lobsang Jesze Tenzin Gjaco – Święty Pan, Szlachetna Chwała, Pełny Współczucia Obrońca Wiary, Ocean Mądrości (Tybetańczycy z reguły nazywają go Jesze Norbu, Spełniającym Życzenia Klejnotem, lub po prostu Kundun – Obecnością).

10 września 1940
Francuski geograf Louis Liotard zostaje zastrzelony przez „rabusiów z Gologu".

1941
Reting Rinpocze, który w związku z oskarżeniami o łamanie ślubu celibatu nie może wyświęcić Dalajlamy, przekazuje regencję Taktrze Rinpoczemu.

lipiec 1942
Rząd w Lhasie powołuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

30 lipca 1942
Prezydent F. D. Roosevelt formalnie prosi Dalajlamę o przepuszczenie przez terytorium Tybetu konwojów do Chin.

30 sierpnia 1944
Wywiad amerykański zaczyna szkolić komunistyczne oddziały w Yennanie.

26 czerwca 1945
Podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych, która wchodzi w życie 24 października. Rząd Tybetu ignoruje powołanie ONZ (tyb. Dzamling Gjalczi), nie zabiegając o członkostwo.

styczeń 1946
H. Harrer i P. Aufschnaiter docierają do Lhasy.

5 stycznia 1946
Jedenastoletni Dalajlama pisze list do prezydenta H. S. Trumana, wyrażając zadowolenie z dobrych stosunków między Tybetem a Stanami Zjednoczonymi.

1947
Rząd Tybetu wysyła delegację, która ma nawiązać oficjalne kontakty dyplomatyczne i handlowe z Chinami, niepodległymi Indiami, Wielką Brytanią i USA.

kwiecień 1947
Aresztowanie oskarżanego o próbę dokonania zamachu stanu Retinga Rinpocze, byłego regenta, który trzy tygodnie później umiera, prawdopodobnie otruty, w lochu Potali. Walki i niepokoje w mieście. Kaszag wysyła wojsko przeciwko mnichom klasztoru Sera, którzy opowiadają się po stronie Retinga; jest wielu zabitych i rannych.

15 sierpnia 1947
Swatantrata Divas, „Dzień Wolności" – proklamowanie niepodległości Indii.
Przekształcenie misji brytyjskiej w Lhasie w misję indyjską.

16 października 1947
Rząd Tybetu wystosowuje depeszę, w której domaga się od Indii „zwrotu" terytoriów, takich jak Mon, Bhutan, Sikkim, Dardżyling i Ladakh.

12 sierpnia 1948
Delegacja tybetańska oświadcza w Nowym Jorku, że Tybet ma własny rząd i w żaden sposób nie podlega władzom chińskim.

10 grudnia 1948
Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwala Powszechną Deklarację Praw Człowieka.

1949
Armia Ludowo-Wyzwoleńcza (AL-W) pokonuje wojska Guomindangu.

8 lipca 1949
Kaszag wydala z Tybetu chińską misję, na której otwarcie zezwolono w 1940 roku, oraz wszystkich tybetańskich komunistów i ich sympatyków.

28 sierpnia 1949
Przedstawiciele Turkiestanu Wschodniego, którzy mają prowadzić negocjacje w Pekinie, giną w tajemniczej katastrofie lotniczej.

30 września 1949
KPCh ślubuje „wyzwolić Tybet".

1 października 1949
Mao Zedong proklamuje Zhonghua Renmin Gongheguo, Chińską Republikę Ludową.
Przebywający w Chinach jedenastoletni X Panczenlama – a faktycznie dowódca okręgu wojskowego Lanzhou – wystosowuje do Mao telegram, w którym prosi o „zjednoczenie macierzy".
Władze ChRL oświadczają, że „wyzwolenie" Tybetu jest jednym z ich głównych zadań.
Na Tajwanie powstaje Republika Chińska.

listopad 1949
Pierwsze oddziały AL-W wkraczają do Amdo.

2 listopada 1949
Rząd w Lhasie oficjalnie przypomina, że Tybet jest niepodległym krajem, i prosi Mao, by AL-W nie przekraczała granicy. Domaga się też podjęcia negocjacji w sprawie zajętych wcześniej przez Chiny terytoriów tybetańskich.

25 listopada 1949
Władze chińskie wzywają Tybetańczyków do wywołania rewolucji.

22 stycznia 1950
„Tybetańczyków trzeba podbić i zasiedlić wszystkie regiony graniczne Chińczykami!", Stalin daje Mao zielone światło do inwazji na Tybet.

23 marca 1950
Armia Chin – które mają w tym czasie pod bronią pięć milionów ludzi – wkracza do khampowskiego Darcedo, tydzień później zajmuje Kardze, a następnie Lithang, pod koniec maja docierając do Markhamu na granicy Tybetu „politycznego".

29 kwietnia 1950
Ścigający bandytów Tybetańczycy przypadkowo zabijają Douglasa Mackiernana – pierwszego „poległego w boju" agenta Centralnej Agencji Wywiadowczej (CIA), który prowadził tajną operację w Turkiestanie Wschodnim.

1 maja 1950
Radio Pekin obwieszcza, że AL-W wkrótce „wyzwoli” Tybet.

10 maja 1950
Radio Pekin ogłasza, że Tybet zachowa autonomię religijną i regionalną, jeśli zgodzi się na „pokojowe wyzwolenie”. Oddziały AL-W przekraczają Driczu (Jangcy) i zajmują Dengo, ale dwa tygodnie później zostają wyparte przez żołnierzy gubernatora Khamu Lhalu Cełanga Dordże.

25 czerwca 1950
Wojska Korei Północnej przekraczają 38 równoleżnik, wywołując trzyletnią wojnę koreańską. 25 października do konfliktu włącza się armia kilkuset tysięcy chińskich „ochotników”.

sierpień 1950
Tybetańscy żołnierze odpierają chiński atak na granicy w Denkhoku; 18 sierpnia Mao wysyła telegram, w którym przestrzega dowództwo południowo-zachodniego okręgu wojskowego przed „niedocenianiem” armii Tybetu.

15 sierpnia 1950
Katastrofalne trzęsienie ziemi z epicentrum w południowym Tybecie (natychmiast uznane za omen zwiastujący jeszcze większe nieszczęścia).

wrzesień 1950
Pekin przedstawia trzy propozycje: Tybet musi uznać, że stanowi część Chin, oraz powierzyć im swoją obronność i wszystkie sprawy polityczno-handlowe, dotyczące państw trzecich.
Rząd Tybetu poleca odpowiedzialnej za negocjacje z Chińczykami misji w Delhi wstrzymać się z udzieleniem odpowiedzi. Lhasa bada sytuację na arenie międzynarodowej i zabiega o pomoc zagraniczną.

7 października 1950
Oddziały I i II Armii Polowej AL-W przekraczają Driczu i ruszają na Czamdo, rozbijając armię Tybetu. Nowy gubernator Khamu Ngabo Ngałang Dzigme informuje Lhasę o inwazji i bezskutecznie prosi rząd o zgodę na poddanie miasta.

10 października 1950
Pekin ogłasza pierwszy ważny dokument w sprawie Tybetu, wyznaczający politykę ChRL wobec „mniejszości narodowych” i tzw. „wspólny program”: „Wszystkie instytucje religijne i lud Tybetu” mają udzielać AL-W „wszelkiej możliwej pomocy”, „istniejący system polityczny nie zostanie zmieniony”.

19 października 1950
Ngabo rozkazuje wysadzić skład amunicji i złożyć broń nielicznym oddziałom tybetańskim otoczonym przez 40 tysięcy żołnierzy AL-W. Zdradzając Khampów, poddaje miasto i ucieka z Czamdo.
Kilka dni później w ręce chińskich żołnierzy wpada radiotelegrafista Robert Ford, jeden z sześciu przebywających na terenie Tybetu Europejczyków i pierwszy cudzoziemiec zatrudniony przez rząd w Lhasie (w 1948 roku). Jako jedyny „dowód” obecności „imperialistów” w Tybecie przez pięć lat jest więziony i poddawany praniu mózgu.

25 października 1950
Radio Pekin ogłasza, że AL-W wkroczyła do Tybetu, by „wyzwolić go z imperialistycznego ucisku”.

listopad 1950
Wyrocznie Neczung i Gadong orzekają, że piętnastoletni Dalajlama powinien przejąć pełną władzę polityczną.
Nie uzyskawszy odpowiedzi na apele skierowane do Wielkiej Brytanii i Indii, Lhasa zwraca się o pomoc do Organizacji Narodów Zjednoczonych: „Zbrojna inwazja na Tybet, której celem jest przyłączenie go siłą do komunistycznych Chin, stanowi jawny akt agresji". Salwador wnosi projekt rezolucji, podnoszącej m.in. problem skomplikowanego statusu Tybetu. Wielka Brytania i Indie wnioskują o odroczenie debaty w Zgromadzeniu Ogólnym. Wydarzenia w Korei sprawiają, że Stany Zjednoczone są przeciwne poruszaniu sprawy Tybetu.
Do Lhasy przybywa więziony wcześniej przez AL-W Takcer Rinpocze. Informuje Dalajlamę, swego młodszego brata, że Chińczycy kazali mu go zabić.

17 listopada 1950
Uroczysta ceremonia, podczas której regent przekazuje Dalajlamie władzę nad krajem. Wkrótce potem Dalajlama opuszcza Lhasę i chroni się w położonym w pobliżu granicy z Indiami Dromo.

7 grudnia 1950
Do Lhasy docierają pogłoski, że pojmany przez Chińczyków Ngabo opowiada się za przyjęciem propozycji nawiązania rozmów z Pekinem. Wkrótce potem potajemnie przesyła inną wiadomość, w której informuje, że jako jeniec nie działa z własnej woli.

1951–1952
Kampanie *san fan*, „trzech anty" (korupcja, marnotrawstwo, biurokracja), *wu fan*, „pięciu anty" (oszustwa podatkowe, łapówkarstwo, nadużycia związane z zamówieniami rządowymi, wywiad gospodarczy, przywłaszczanie mienia państwowego) i „reformy myśli" – partia konsoliduje kontrolę nad gospodarką; czystki i miliony ofiar w całych Chinach.
Gjalo Thondup, starszy brat Dalajlamy, i przedstawiciele CIA uzgadniają plan „wspólnego zbierania informacji".

koniec lutego 1951
Do Czamdo przybywają wysłannicy Dalajlamy i kaszagu, którzy mają pomagać Ngabo w negocjacjach z Chińczykami. Przywożą rządowe oświadczenie, mówiące o niepodległości Tybetu i nieistnieniu żadnych „imperialistycznych wpływów". Pekin dokument ten odrzuca.

29 marca 1951
Ngabo – który nie informując o tym Lhasy, został w międzyczasie chińskim aparatczykiem i wiceprzewodniczącym lokalnego komitetu partii w Czamdo – staje na czele tybetańskiej delegacji, mającej prowadzić negocjacje z ChRL w Pekinie.

22 kwietnia 1951
Przedstawiciele Tybetu przyjeżdżają do Pekinu. Kaszag wysyła instrukcje, w których każe im dowodzić prawa Tybetu do niepodległości, przedstawiać historyczne relacje z Chinami w kategoriach związku „kapłan-opiekun" i tylko w ostateczności zgodzić się na uznanie Tybetu za część Chin, o ile utrzyma on pełną wewnętrzną niepodległość, nie będą w nim stacjonować żadne chińskie oddziały, za sprawy obronności odpowiadać będzie armia tybetańska, chińskie przedstawicielstwo w Lhasie – w tym personel i straż – nie przekroczy stu osób, a przedstawiciel ChRL będzie buddystą.

29 kwietnia 1951
Delegacje tybetańska i chińska spotykają się w siedzibie sztabu armii w Pekinie. Na czele delegacji chińskiej stoi Li Weihan, członek departamentu pracy Frontu Jedności, który odpowiada za

współpracę z organizacjami niekomunistycznymi i mniejszościami narodowymi. ChRL podkreśla w ten sposób, że uważa sprawę Tybetu za problem wewnętrzny.

10 maja 1951
Lhałutara stwierdza, że proponowane uprawnienia komisji chińskiej w Tybecie podkopują status Dalajlamy. „Jeżeli się nie zgadzacie – odpowiada Li Weihan – to w każdej chwili możecie wyjść. Tybet zostanie wyzwolony pokojowo lub siłą: wybór należy do was. To tylko kwestia wydania AL-W rozkazu ruszenia na Lhasę".
Dyskusje przynoszą kosmetyczne, głównie językowe, zmiany w siedemnastopunktowej „Ugodzie między centralnym rządem ludowym a lokalnym rządem Tybetu w sprawie pokojowego wyzwolenia Tybetu". Traktat – który zmusza Tybetańczyków do „powrotu do rodziny macierzy" i „udzielania aktywnej pomocy" AL-W, gwarantując im m.in. „autonomię regionalną", poszanowanie „wierzeń, tradycji i obyczajów", „ochronę klasztorów" oraz zachowanie „istniejącego systemu politycznego", „ustalonego statusu, funkcji i uprawnień" Dalajlamy, Panczenlamy i urzędników „różnych szczebli" – dotyczy tylko Tybetu centralnego (w latach 1950–54 Kham i Amdo zostają formalnie przyłączone do chińskich prowincji Qinghai, Sichuan, Gansu i Yunnan).
Ngabo mówi Mao, że został upoważniony do podpisania „ugody", choć tak nie jest. Dodaje, iż nie posiada pieczęci, mimo że ma przy sobie pieczęć gubernatora Khamu. Chińczycy proponują zrobienie nowych (czytaj: fałszywych) pieczęci, które zostają przyłożone pod dokumentem.

23 maja 1951
Zawarcie „siedemnastopunktowej ugody", która natychmiast wchodzi w życie. Pod wymuszonym traktatem nie ma żadnej tybetańskiej pieczęci ani podpisu.

13 czerwca 1951
Generał Zhang Jingwu zostaje mianowany przedstawicielem rządu centralnego w Tybecie i wyrusza, przez Indie (i Dromo), do Lhasy.

początek lipca 1951
Stany Zjednoczone wysyłają tajny apel do Dalajlamy, w którym namawiają go do podpisania oświadczenia, odrzucającego „ugodę".

14 lipca 1951
Zhang Jingwu przybywa do Dromo i spotyka się z Dalajlamą.

16 lipca 1951
Dalajlama wraca do Lhasy.

9 września 1951
Do stolicy Tybetu wkraczają pierwsze oddziały AL-W: trzy tysiące żołnierzy. W ciągu trzech następnych miesięcy – kolejnych siedemnaście tysięcy.

wrzesień 1951
Tybetańskie Zgromadzenie Narodowe omawia „ugodę" i rekomenduje jej podpisanie Dalajlamie, który, naciskany przez Zhang Jingwu, traktat uznaje.

październik 1951
Żołnierze AL-W (ubrani po cywilnemu) i chińskie grupy propagandowe odwiedzają tybetańskie wioski, informując oniemiałych duchownych, chłopów i pasterzy o podpisaniu „ugody" i przyłączeniu Tybetu do Chin.

19 grudnia 1951

Formalne powołanie Tybetańskiego Okręgu Wojskowego. Jego dowódcą zostaje Zhang Guohua, Ngabo – pierwszym zastępcą.

1952
Prezydent H. Truman aprobuje opracowany przez CIA plan zaatakowania ChRL – z terytorium Birmy – przez 10 tysięcy żołnierzy Guomindangu. Mało kto uchodzi z życiem.

1 kwietnia 1952
W Lhasie i Szigace powstaje pierwsza wielka organizacja antychińska, Mimang Congdu, „Zgromadzenie Narodowe", która domaga się wycofania AL-W z Tybetu.

27 kwietnia 1952
Odwołanie *szicapów* (premierów) Lukhangły i Lobsanga Taszi z powodu ich związków z Mimang Congdu. Dalajlama, obawiając się represji, prosi ich o ustąpienie ze stanowisk.

28 kwietnia 1952
Do Lhasy przybywa Panczenlama i po raz pierwszy spotyka się z Dalajlamą.

maj 1952
Chińczycy nalegają, by Dalajlama rozwiązał Mimang Congdu.

23 maja 1952
Huczne obchody pierwszej rocznicy podpisania siedemnastopunktowej ugody.

26 listopada 1952
Radio Pekin informuje, że Mao postanowił zwiększyć populację Tybetu do 10 milionów, gdyż „gospodarka i kultura Tybetu wymagają rozwoju".

1953–1956
Kolektywizacja w regionach, które przyłączono do chińskich prowincji.

1953
Reforma rolna wywołuje protesty w Khamie i Amdo, przeradzające się w „powstanie w Kangdingu".
Władze chińskie wprowadzają system *hukou*, „meldunku" przywiązującego do miejsca zamieszkania.

29 maja 1953
E. Hillary i Tybetańczyk Tenzing Norgaj zdobywają najwyższy szczyt Ziemi, Czomolungmę, „Boginię Matkę Świata".

3 czerwca 1953
Panczenlama zostaje mianowany honorowym przewodniczącym nowo utworzonego Chińskiego Związku Buddyjskiego (w którym w chwili rozwiązania po ogłoszeniu rewolucji kulturalnej zasiadać będzie 29 Tybetańczyków na 93 członków).

1954
W Khamie i Amdo powstaje zorganizowany ruch oporu. Władze próbują konfiskować broń, co zwiększa tylko zaciekłość protestów.

luty 1954
Pierwsze regularne walki między Khampami a wojskami chińskimi.

marzec 1954
AL-W informuje o zlikwidowaniu 90 tysięcy powstańców w Turkiestanie Wschodnim.

29 kwietnia 1954
ChRL i Indie zawierają układ w sprawie handlu i komunikacji z „Tybetańskim Regionem Chin". Tybetańczycy nie biorą udziału w negocjacjach.

maj 1954
Dalajlama udziela pierwszej abhiszeki Kalaczakry (w Norbulingce, stu tysiącom wiernych).

czerwiec 1954
Chiny i Indie ogłaszają *pańcza sila*, „pięć zasad" pokojowego współistnienia.

lipiec 1954
Dalajlama i Panczenlama wyjeżdżają do Pekinu na pierwszą sesję Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL). Dalajlama zostaje wiceprzewodniczącym, a Panczenlama członkiem Stałego Komitetu OZPL; wielokrotnie spotykają się z Mao.

22 grudnia 1954
Otwarcie szosy Qinghai-Tybet, łączącej Siling (chiń. Xining) z Lhasą.

25 grudnia 1954
Panczenlama zostaje wiceprzewodniczącym II Komitetu Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK).

1955–56
„Wysoka fala kolektywizacji" w Chinach. Reforma obowiązuje również „mniejszości narodowe" (z wyjątkiem Tybetu centralnego).
Protesty we wschodnim Tybecie przeradzają się w powstanie. Władze bezwzględnie je tłumią. AL-W bombarduje klasztory, w których szukają schronienia powstańcy i uchodźcy.

1955
„Reformy demokratyczne" (chiń. *minzhu gaige*) w Khamie i Amdo. Pierwsze próby osiedlania „barbarzyńskich", w oczach Pekinu, koczowników (*mantze*, chińskie określenie Tybetańczyków i innych „zachodnich" mniejszości, znaczy dosłownie „barbarzyńca").

9 marca 1955
Na VII plenum Rady Państwa w Pekinie, w obecności delegacji tybetańskiej, zapada decyzja o utworzeniu Komitetu Przygotowawczego Tybetańskiego Regionu Autonomicznego (KPTRA). Dalajlama zostaje jego przewodniczącym, a Panczenlama wiceprzewodniczącym.

maj 1955
Do centralnego Tybetu dociera pierwsza fala uchodźców z Khamu i Amdo.

1 sierpnia 1955
Ambasadorowie USA i ChRL prowadzą tajne rozmowy w Warszawie.

16 sierpnia 1955
Takcer Rinpocze, starszy brat Dalajlamy, uzyskuje azyl polityczny w Stanach Zjednoczonych.

wrzesień 1955

W Lhasie, Szigace i Gjance powołane zostaje drugie Mimang Congdu. Domaga się przywrócenia władzy Dalajlamy i wycofania AL-W z Tybetu.
Powstaje „Ujgurski Region Autonomiczny” Xinjiang – największa prowincja ChRL, obejmująca szóstą część powierzchni kraju.

30 września 1955
Pierwsza sesja KPTRA w Lhasie.

17 października 1955
Aresztowanie przywódców Mimang Congdu.

1956
CIA podejmuje decyzję o aktywnym wspieraniu tybetańskich powstańców.
W Khamie powstaje nieformalny sojusz Tensung Danglang Magar, „Ochotnicza Armia Obrońców Buddyzmu”.

luty–marzec 1956
Podczas obchodów Monlamu, Wielkiego Święta Modlitwy, na ulicach Lhasy pojawiają się antychińskie plakaty i ulotki, przypisywane Mimang Congdu, które rośnie w siłę i cieszy coraz większym poparciem mnichów i elit politycznych.

22 kwietnia 1956
Uroczysta inauguracja marionetkowego rządu, KPTRA.

maj 1956
Otwarcie pierwszego lotniska w okolicach Lhasy – w Damszungu (chiń. Dangxiong).

1 czerwca 1956
Dwumiesięczne oblężenie klasztoru Lithang kończy się zbombardowaniem pełnej uchodźców i mnichów świątyni.

lipiec 1956
KPTRA wysyła XVI Karmapę i Ngabo do Czamdo, by nakłonić powstańców do złożenia broni.

październik 1956
Pekin wyraża sprzeciw wobec sowieckich planów zbrojnej interwencji w Polsce.

1 listopada 1956
Chiny zezwalają Dalajlamie na przyjęcie zaproszenia do Indii.

22 listopada 1956
Dalajlama i Panczenlama wyjeżdżają do Indii na uroczyste obchody Budda Dżajanti, 2500. rocznicy urodzin Buddy.

25 listopada 1956
Dalajlama spotyka się z premierem Indii Jawaharlalem Nehru. Władze chińskie obawiają się, że może nie wrócić do Tybetu. Wielu Tybetańczyków liczy, że zostanie w Indiach, zacznie zabiegać o wsparcie społeczności międzynarodowej (zwłaszcza Stanów Zjednoczonych) i odrzuci siedemnastopunktową ugodę.

28 listopada 1956
Pekin ogłasza plan przeniesienia pięciu tysięcy Hanów (Chińczyków) na teren Tybetu.

grudzień 1956
Gonpo Taszi, kupiec z Khamu, zaczyna organizować podziemną armię Czuszi Gangdruk, „Cztery Rzeki, Sześć Pasm”.

początek 1957
Powstanie przenosi się z Khamu do centralnego Tybetu. Wokół Lhasy koczują tysiące uchodźców.

luty 1957
CIA potajemnie szkoli pierwszych tybetańskich bojowników na Saipanie (Mariany Północne).
Mao wygłasza słynne przemówienie o „sprzecznościach wśród ludu”.

6 lutego 1957
Do Tybetu dociera 50 tysięcy chińskich osadników, którzy mają „zagospodarować nieużytki”.

15 lutego 1957
Dalajlama wraca do Tybetu, choć prywatnie odradza mu to wielu dostojników i najbliższych krewnych. Część chińskich przywódców krytykuje szowinizm kadr Han w Tybecie.

27 lutego 1957
Mao ogłasza zawieszenie reform w Tybecie na sześć lat (lub „dłużej”, jeśli Tybetańczycy „nie będą na nie jeszcze gotowi”).

kwiecień 1957
150 tysięcy żołnierzy AL-W przypuszcza kontratak w Khamie.

maj 1957
Grupa kupców z Khamu, w tym Gonpo Taszi, sponsoruje rytualne modlitwy o długie życie Dalajlamy. We wszystkich regionach Tybetu zbiera się datki na złoty tron, który ma zostać ofiarowany Jego Świątobliwości – przy okazji zawiązują się struktury podziemnej armii.

1 maja 1957
Mao ogłasza kampanię „stu kwiatów”, wzywając intelektualistów do „otwartego krytykowania partii”, co ma służyć jej „odbiurokratyzowaniu” i „rozwojowi”. Po pięciu tygodniach, przerażony skalą i ciężarem oskarżeń – o okrutne represje, wszechwładzę partii, zastój gospodarki, niszczenie systemu prawnego itd. – rozpoczyna kampanię walki z „prawicowymi odchyleniami”, która trwa dwa lata. Setki tysięcy intelektualistów, artystów, studentów i robotników, którzy posłuchali jego apelu, trafiają przed plutony egzekucyjne, do więzień i nowego, administracyjnego wynalazku Wielkiego Sternika – obozów „reedukacji przez pracę”.

4 lipca 1957
Podczas uroczystej ceremonii w Norbulingce Dalajlama otrzymuje złoty tron, symbolizujący jego najwyższą władzę w Tybecie.
Otwarcie szosy Xinjiang-Tybet.

21 sierpnia 1957
Pierwszy – i jedyny – lot amerykańskiego samolotu szpiegowskiego U2 nad Tybetem.

październik–listopad 1957
Amerykanie przerzucają do Tybetu pięciu przeszkolonych przez CIA Khampów. Robią wszystko, by ukryć swój udział w operacji – za sterami samolotów siadają nie amerykańscy, ale polscy piloci

(Franciszek Czekalski i Jan Drobny), którzy zostali na Zachodzie po zakończeniu II wojny światowej.

15 października 1957
ZSRR podejmuje decyzję o przekazaniu Chinom bomby atomowej.

1958
Kampania zwalczania „prawicowych odchyleń". Umiarkowani przywódcy, którzy ostrzegali przed szowinizmem Hanów w Tybecie, zostają oskarżeni o podsycanie nacjonalizmu.
Mao wypowiada wojnę „czterem szkodnikom" – szczurom, muchom, komarom i, przede wszystkim, wróblom – których zabijanie staje się obowiązkiem każdego Chińczyka. Rok później, z powodu braku ptaków, plony niszczy szarańcza.

1958–60
Kampania „wielkiego skoku". Krajem rządzić ma „generał żelazo". Pola leżą odłogiem, chłopi usiłują wytapiać stal w przydomowych dymarkach (tam, gdzie brakuje rudy – z narzędzi i naczyń, gdyż wszystkich obowiązują wyśrubowane normy).

początek 1958
Ponad 15 tysięcy rodzin tybetańskich uchodźców szuka schronienia w Lhasie i jej okolicach. Wielu kieruje się do Lhoki, gdzie powstaje największa, zrzeszająca głównie Khampów, organizacja ruchu oporu „Cztery Rzeki, Sześć Pasm".

9 lutego 1958
Rozpoczyna się kampania edukacji socjalistycznej wśród mniejszości narodowych.

17 kwietnia 1958
Powstanie w Kangcy. Pojmani przez Chińczyków przywódcy odbierają sobie życie.

13 czerwca 1958
Chiny uruchamiają pierwszy reaktor jądrowy.

16 czerwca 1958
Ceremonialne przemianowanie „Czterech Rzek, Sześciu Pasm" na „Ochotniczą Armię Obrońców Buddyzmu".

24 czerwca 1958
Mao każe AL-W przygotować się na wypadek powszechnego powstania w Tybecie.

lipiec 1958
CIA organizuje pierwsze zrzuty broni dla powstańców. Przestarzały sprzęt i uzbrojenie – kupowane głównie na złomowiskach – dobiera się tak, by nikt nie powiązał go z USA.
Chiny powołują ośrodek badań nad bronią jądrową (Dziewiątą Akademię) w Amdo.

5 lipca 1958
Władze prowincji Qinghai przekazują Komitetowi Centralnemu raport o powstaniu w Amdo, które jest w nim przedstawione jako „konflikt klasowy".

sierpień 1958
Wedle wspomnień A. Gromyki, Mao proponuje ZSRR wciągnięcie oddziałów amerykańskich na teren Tybetu i zniszczenie ich bronią jądrową. Moskwa odmawia.

27 sierpnia 1958
Komitet Centralny publikuje raport, w którym dowodzi, że „kwestia etniczna jest w istocie kwestią klasową”. Oznacza to zasadnicze zmiany w polityce Pekinu wobec „mniejszości narodowych”.

wrzesień 1958
Bojownicy „Czterech Rzek, Sześciu Pasm” zabierają z klasztoru Szang Gaden Czokhor ukrytą tam broń tybetańskiego regimentu Dzangthang.
Wydalenie 69 procent członków partii z okręgu Xunhua (w Amdo); aresztowanie ponad 70 procent wysokich funkcjonariuszy.

październik 1958
Wszyscy inkarnowani lamowie z Silingu zostają zmuszeni do udziału w „sesjach edukacyjnych”, a następnie wysłani do obozów pracy. Zamykanie klasztorów.

6 listopada 1958
„Komunizacja jednym krokiem”: wprowadzenie komun w Amdo i Khamie.
W całym Tybecie dochodzi do wystąpień przeciwko chińskim rządom.

luty–marzec 1959
Wielkie Święto Modlitwy, podczas którego Dalajlama składa publiczny egzamin na tytuł *gesze lharampa* (odpowiednik doktoratu z filozofii buddyjskiej).

3 marca 1959
Wyrocznia Neczung mówi, że Dalajlama powinien pozostać w Lhasie.

5 marca 1959
Ostatni dzień Monlamu. Dalajlama przenosi się do letniej rezydencji, Norbulingki.

7 marca 1959
Sztab Główny AL-W zaprasza Dalajlamę na przedstawienie teatralne, które ma się odbyć 10 marca.

9 marca 1959
Dalajlama ogłasza, że weźmie udział w spektaklu. Chińczycy chcą, żeby przyszedł sam, bez straży przybocznej oraz tradycyjnego orszaku dostojników i ministrów, którzy, powołując się na słowa wyroczni, zaczynają się obawiać, że AL-W może go uwięzić i wywieźć do Pekinu. Bezskutecznie namawiają Dalajlamę do odwołania wizyty w Sztabie Głównym. Rozpuszczają pogłoski, że Chińczycy planują porwanie Dalajlamy.

10 marca 1959
Wybuch powstania w Lhasie.
O 10 rano przed Norbulingką gromadzą się tysiące Tybetańczyków, którzy żądają widzenia z Dalajlamą. Atakują urzędników podejrzewanych o prochińskie sympatie, m.in. Sampho, jednego z sygnatariuszy siedemnastopunktowej ugody, który pojawia się przed pałacem w mundurze AL-W. Khunczug Sonam Gjaco – również w chińskim uniformie – zostaje pobity na śmierć. Demonstranci wloką jego zwłoki do centrum miasta. Tłum wznosi barykady na drogach do letniej rezydencji Dalajlamy. Powołany ad hoc Komitet Jedności (reprezentujący Kham, Amdo i U-Cang) wypowiada „ugodę”.

11 marca 1959
AL-W ściąga do Lhasy ciężką artylerię.

12 marca 1959

W Szol, wiosce u podnóża Potali, zbiera się około 50 tybetańskich urzędników, którzy popierają powstanie i mianują się „Zgromadzeniem Ludowym”. Przez Lhasę przetacza się demonstracja kobiet. Kaszag zezwala na wydawanie broni z arsenałów rządowych.

13 marca 1959
W Szolu wiecują tysiące Tybetańczyków. Mówcy krytykują Chińczyków i domagają się przywrócenia niepodległości Tybetu. Tłum żąda wypowiedzenia siedemnastopunktowej ugody. Protestujący twierdzą, że złamali ją sami Chińczycy, ograniczając władzę Dalajlamy.

17 marca 1959
Chińska armia ostrzeliwuje – na postrach – kilka punktów w mieście. Rankiem dwa pociski wybuchają na tyłach Norbulingki. Wieczorem, po kolejnych konsultacjach z wyrocznią państwową, Dalajlama potajemnie ucieka z pałacu.

20 marca 1959
Komitet Centralny upoważnia Dowództwo Okręgu w Tybecie do stłumienia powstania. AL-W otrzymuje rozkaz odzyskania kontroli nad miastem i przystępuje do bombardowania Norbulingki i klasztoru Sera.

21 marca 1959
Żołnierze AL-W zajmują świątynię Ramocze i niszczą akademię medyczną Czakpori.

22 marca 1959
Ostrzelanie i zajęcie Dżokhangu. Ngabo ogłasza, że armia przejęła kontrolę nad miastem. Ze zdobytych w 1966 roku tajnych dokumentów AL-W wynika, że w samej Lhasie i jej okolicach „zlikwidowano” czy też „wyeliminowano” 87 tysięcy Tybetańczyków.

23 marca 1959
Nad Potalą pojawia się chińska flaga. Media donoszą, że „nad miastem łopoce na wietrze chiński sztandar, symbol światła i szczęścia, witający nowe narodziny tego starożytnego miasta”.

26 marca 1959
Dalajlama zatrzymuje się w kontrolowanym przez powstańców Lhunce, mając nadzieję na wznowienie rozmów z Chińczykami. Nadaje Gonpo Tasziemu ministerialny tytuł, konsolidując dowodzoną przez niego armię.

28 marca 1959
Chiny wydają (podpisane przez premiera Zhou Enlaia) oświadczenie, w którym stwierdzają, że „rebelia” oznacza „podarcie” ugody i że „rząd lokalny” zostaje rozwiązany. Dalajlama, nie widząc szans na dalsze rokowania, uzyskuje potwierdzenie, iż rząd Indii gotów jest udzielić mu azylu. Tybet opuszcza przywódca powstańców Gonpo Taszi. Rada państwa ogłasza rozwiązanie lokalnego rządu Tybetu; osiemnastu dostojników, którzy uciekli z Dalajlamą, zostaje zdymisjonowanych.

29 marca 1959
W Szigace i w klasztorze Taszilhunpo, które nie biorą udziału w powstaniu, panuje spokój. Panczenlama wysyła do Mao telegram, w którym wyraża poparcie dla stłumienia „rebelii”. Zhou Enlai mianuje Panczenlamę nowym przewodniczącym KPTRA.

30 marca 1959
„Potem ktoś pomógł mi wsiąść na szeroki grzbiet *dzomo*, gdyż nadal byłem zbyt słaby, żeby jechać konno. I właśnie na tym skromnym wierzchowcu opuściłem swój rodzinny kraj” – Dalajlama przekracza granicę Indii.

kwiecień 1959
Z Tybetu płynie gigantyczna fala uchodźców. Wśród pierwszych osób, które udzielają im pomocy, są mieszkający w Indiach Polacy – Maurycy Friedmann i malarka Uma Devi.

18 kwietnia 1959
Dalajlama dociera do Tezpuru w północnych Indiach. Następnego dnia wygłasza przemówienie; mówi o złamaniu przez Chiny postanowień narzuconej Tybetowi siedemnastopunktowej ugody oraz oświadcza, że uciekł do Indii z własnej woli. Pekin oficjalnie utrzymuje, że został uprowadzony.

24 kwietnia 1959
Dalajlama spotyka się z premierem Nehru w Mussoorie.

29 kwietnia 1959
„Gdziekolwiek jestem ja i mój gabinet, dla narodu tybetańskiego jesteśmy rządem Tybetu" – Dalajlama powołuje rząd emigracyjny w Mussoorie.

20 czerwca 1959
Dalajlama zwołuje pierwszą konferencję prasową, podczas której ogłasza formalnie odrzuca siedemnastopunktową ugodę.

17 lipca 1959
W Tybecie rozpoczyna się kampania „trzech anty" („spisek duchowieństwa", „praca przymusowa", „niewolnictwo") i „dwóch redukcji" (podatków i długów).

26 lipca 1959
Pierwszy wielki, publiczny *thamzing* (chiń. *pidou hui*) – „wiec walki klasowej" – najważniejszych więźniów w Lhasie.

sierpień 1959
Dalajlama powołuje Tybetański Instytut Sztuk Performatywnych (TIPA), którego celem jest pielęgnowanie dziedzictwa tradycyjnej opery, teatru, muzyki i tańca.

31 sierpnia 1959
Dalajlama otrzymuje prestiżową filipińską nagrodę Ramona Magsaysaya za „kierowanie walką Tybetańczyków w obronie religii, która stanowi oś ich życia i kultury".

wrzesień 1959
Władze aresztują tysiące mnichów z lhaskich klasztorów.
CIA zrzuca na teren Tybetu przeszkolonych w USA partyzantów.

wrzesień–październik 1959
Władze zaczynają przewozić setki tybetańskich więźniów do obozów pracy w Chinach.

22 września 1959
Panczenlama przyjeżdża do Pekinu na obchody dziesiątej rocznicy utworzenia ChRL i spotyka się z Mao, by omówić sytuację w Tybecie.

29 września 1959
Inauguracja Komitetu Przygotowawczego OLPKK w Lhasie.

21 października 1959

Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjmuje – 45 głosami do 9 – Rezolucję 1353 (XIV), w której wzywa Chiny do poszanowania praw człowieka w Tybecie. PRL, razem z całym blokiem sowieckim, głosuje przeciw.

1960
AL-W odzyskuje kontrolę nad całym terytorium Tybetu. Tybetańscy powstańcy zakładają bazy w nepalskim królestwie Lo (Mustang).
Międzynarodowa Komisja Prawników stwierdza, że „w Tybecie doszło do aktów ludobójstwa”.
Reforma rolna w Tybecie środkowym. Panczenlama towarzyszy Li Weihanowi w podróży po południowych Chinach. Mówi o poważnych błędach, jakie popełniono tłumiąc powstanie. Li spisuje opinie Panczenlamy i prosi go o sprostowanie ewentualnych przeinaczeń lub rozwinięcie tekstu. Komisja ds. Narodowości bada sytuację w Tybecie. Zhang Guohua zostaje wezwany do Pekinu; Zhou Enlai każe mu „rządzić łagodnie” i „uspokoić umysły ludu”.

luty 1960
W Bylakuppe (południowe Indie) powstaje pierwsza z ponad pięćdziesięciu tybetańskich osad na wygnaniu.

3 lutego 1960
Liderzy regionalnych społeczności i szkół buddyjskich, urzędnicy rządu tybetańskiego i dowódcy powstańczej armii Czuszi Gangdruk zbierają się w Bodh Gai, miejscu przebudzenia Buddy Siakjamuniego w Indiach, i składają uroczystą „przysięgę wierności”, ślubując zakończenie regionalnych, sekciarskich i klanowych waśni oraz zjednoczenie wszystkich Tybetańczyków w walce o „słuszną sprawę narodową” pod przewodnictwem Jego Świątobliwości Dalajlamy, który natychmiast ogłasza serię demokratycznych reform, wprowadzając do – tradycyjnie „arystokratycznego” – kaszagu przedstawicieli wszystkich grup społecznych oraz (niezależnych od lhaskiej administracji) dzielnic Kham i Amdo.

10 marca 1960
„Naszą bronią jest odwaga, sprawiedliwość i prawda”, mówi Dalajlama w pierwszą rocznicę wybuchu powstania w Lhasie.

29 kwietnia 1960
Dalajlama zajmuje nową rezydencję w Dharamsali.

maj 1960
W Mussoorie powstaje pierwsza z niemal dziewięćdziesięciu działających obecnie tybetańskich szkół na wychodźstwie, a w Dharamsali – sierociniec, będący zalążkiem Tybetańskiej Wioski Dziecięcej (TCV).

2 września 1960
„Dzień demokracji” – powołanie tybetańskiego parlamentu na wychodźstwie.

10 września 1960
Chiny wydalają z Tybetu wszystkich (trzystu) sowieckich doradców.

1960–62
Ponad 150 Tybetańczyków przechodzi szkolenie w bazach CIA w Stanach Zjednoczonych.

1961
Zainicjowany przez Mao „wielki skok” kończy się katastrofą, głód zabiera co najmniej 30 milionów ludzi.

5 stycznia 1961
Komisja ds. Narodowości przedstawia raport Komitetowi Centralnemu. Partia przyznaje się do popełnienia błędów w trakcie tłumienia powstania.

23 stycznia 1961
Panczenlama spotyka się z Mao, Zhou Enlaiem i Deng Xiaopingiem. Mao zgadza się na korektę „lewackich odchyleń" w Tybecie i wydaje stosowną „sześciopunktową instrukcję".

10 marca 1961
„Wierzę, że Tybet odzyska wolność. Będziemy potrzebować do tego siły, a nienawiść jest słabością", Dalajlama wygłasza pierwsze formalne orędzie w rocznicę wybuchu powstania w Lhasie.

kwiecień 1961
Pierwsze (zorganizowane przez CIA) zrzuty dla tybetańskiej partyzantki w Mustangu.

2 kwietnia 1961
Ogłoszenie nowej, bardziej liberalnej polityki w Tybecie.

19 kwietnia 1961
KPTRA informuje, że „reformy demokratyczne" objęły już 850 tysięcy chłopów.

29 kwietnia 1961
Stały Komitet KPTRA wydaje zarządzenie, zobowiązujące wszystkich mnichów i lamów do udziału w sesjach „edukacji politycznej".

2 czerwca 1961
Dalajlama przywraca do życia Akademię Medyczną i Astrologiczną w Indiach.

25 października 1961
Podczas jednego z wypadów w głąb Tybetu partyzanci z Mustangu rozbijają konwój AL-W i zdobywają 1.600 stron ściśle tajnych dokumentów, które przekazują Amerykanom. Stają się one podstawą wiedzy Stanów Zjednoczonych o sytuacji w ChRL i uchodzą za jedną z najcenniejszych zdobyczy szpiegowskich w dziejach zimnej wojny.

20 grudnia 1961
Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjmuje Rezolucję 1723 (XVI), w której wzywa ChRL do zaprzestania „praktyk, pozbawiających naród tybetański podstawowych wolności i praw człowieka, w tym prawa do samostanowienia".

1962
Panczenlama prowadzi inspekcję w tybetańskojęzycznych regionach Sichuanu, Qinghai, Yunnanu i Gansu. Informuje partię, że sytuacja na tych terenach jest gorsza niż przed „wyzwoleniem".

21 kwietnia 1962
Sympozjum na temat „pracy wśród narodowości", zorganizowane przez OZPL i OLPKK. Li Weihan zachęca bezpartyjnych do swobodnego wypowiadania poglądów. Gesze Szerab Gjaco, wiceprzewodniczący ZPL w Qinghai, krytykuje lewackie odchylenia. Panczenlama prosi, by władze nie wykorzystywały konferencji do „wywabiania węża z nory", i zaczyna pracować nad „Petycją siedemdziesięciu tysięcy znaków".

maj 1962
Lama Ngulczu i Cze Dzigme błagają Panczenlamę, by nie pokazywał nikomu swojej petycji.

18 maja 1962
Panczenlama spotyka się z Zhou Enlaiem i informuje o treści petycji Li Weihana, Zhang Jingwu, Zhang Guohuę oraz Ngabo Ngałanga Dzigme.

czerwiec 1962
Wydrukowana petycja zostaje przekazana najwyższym przywódcom partii. Mao spotyka się z Panczenlamą, by omówić jej treść.

20 lipca 1962
Petycja Panczenlamy zostaje uznana za wartościową krytykę partii. Li Weihan omawia ją z najwyższymi dygnitarzami. Powstają „cztery dokumenty", które mają wyznaczać strategię „korygowania błędów" w Tybecie.

lato 1962
Mao ostro krytykuje Li Weihana, mówiąc, że „Departament Pracy Frontu Jedności nie rozumie walki klasowej i szykuje się do kapitulacji". Krytykuje również Panczenlamę (mówiąc ponoć: „uczyliśmy go służyć rewolucji, a on rzuca się na nas jak szaleniec i niczego nie słucha") i jego stronnika, wicepremiera Xi Zhongxuna.

wrzesień 1962
Głównym tematem X plenum VIII Komitetu Centralnego jest walka klasowa. Powrót radykalnych reform.

24 września 1962
Li Weihan i Xi Zhongxun zostają zdymisjonowani. Front Jedności zwołuje nadzwyczajny zjazd, by poddać krytyce działalność Li, którego uznaje za „kapitulanta i rewizjonistę".

koniec września 1962
Zhang Jingwu wraca do Lhasy z informacją o dymisji Li Weihana. W tym samym duchu krytykowani są Panczenlama i Gesze Szerab Gjaco.

październik 1962
Komitet Roboczy informuje, że Panczenlama – który nie jest dopuszczany do udziału w spotkaniach, choć formalnie nadal piastuje swoje stanowiska w KPTRA – popełnił poważne błędy.

20 października 1962
Ostateczna klęska uprawianej przez Nehru polityki *Hindi-Chini bhai-bhai*, „indyjsko-chińskiego braterstwa". Po miesiącach tajnych operacji i budowania dróg ChRL atakuje z terytorium Tybetu zupełnie nieprzygotowane Indie i błyskawicznie zajmuje trzecią część Ladakhu.

14 listopada 1962
Po upokarzającej klęsce Indie powołują tajne, elitarne Specjalne Siły Graniczne (SFF), nazywane też „Formacją 22", składające się głównie z tybetańskich komandosów.

1963
Panczenlama nie może opuszczać Szigace.

marzec 1963

Dalajlama ogłasza demokratyczną konstytucję, opartą na wartościach buddyjskich i Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, jako model ustawy zasadniczej przyszłego, wolnego Tybetu. Kładzie nacisk na konieczność dalszej demokratyzacji administracji tybetańskiej i oświadcza, że po odzyskaniu przez Tybet niepodległości nie będzie piastował żadnego stanowiska politycznego.

maj 1963
Prezydent J.F. Kennedy rozważa – jak wynika z nagrań odtajnionych w 2005 roku – atak atomowy na Chiny, jeśli ponownie zaatakują one Indie.

1964
W Chinach trwa kampania „czterech porządków" (w polityce, gospodarce, organizacji i ideologii), a w Tybecie – „trzech wielkich edukacji" (walka klasowa, patriotyzm i socjalizm).

24 maja 1964
„Nie jesteśmy obojętni na los Tybetu – pisze na trzy dni przed śmiercią premier Nehru – ale nie możemy tu nic zmienić".

sierpień 1964
Dziesięć tysięcy tybetańskich studentów i uczniów demonstruje w Lhasie przeciwko polityce Chin wobec Tybetu.

18 września 1964
VII plenum KPTRA przeradza się w pięćdziesięciodniowy „wiec krytyki" i *thamzing* Panczenlamy. Cze Dzigme i Lama Ngulczu zostają uznani za „czarnych organizatorów".
W Lhasie i Szigace otwiera się wystawy, ujawniające zdradziecką, antypartyjną działalność „kliki Panczena".

4 października 1964
Partia nakłada Panczenlamie „trzy czapki hańby" (chiń. *gao mao*), uznając go za „element" antypartyjny, antyludowy i antysocjalistyczny. „Pałający słusznym gniewem lud" kamienuje jego psy, które „codziennie karmiono świeżym mięsem".

16 października 1964
Chiny przeprowadzają pierwszy próbny wybuch bomby atomowej (w Xinjiangu). Mao, który nazywa bombę A „papierowym tygrysem", twierdzi, że Pekinowi idzie wyłącznie o „przełamanie monopolu atomowego i zlikwidowanie broni jądrowej".

grudzień 1964
Podczas obrad III OZPL Zhou Enlai ogłasza decyzję o pozbawieniu Dalajlamy funkcji przewodniczącego KPTRA. Informuje również, że „na życzenie ludu" Panczenlama zostaje odwołany ze stanowiska p.o. przewodniczącego i wykluczony z KPTRA. OZPL pozbawia Dalajlamę stanowiska wiceprzewodniczącego.

1965
Panczenlama przebywa w areszcie domowym w Pekinie.
CIA informuje tybetańskich partyzantów, że fundusze na ich operacje będą stopniowo ograniczane.

1 marca 1965
Otwarcie lhaskiego portu lotniczego Gongkar.

maj 1965
Trzeci i ostatni amerykański zrzut dla tybetańskiej bazy w Mustangu.

25 sierpnia 1965
XV sesja Stałego Komitetu III OZPL przyjmuje rezolucję w sprawie inauguracji TRA.

1 września 1965
Utworzenie Tybetańskiego Regionu Autonomicznego (chiń. *xizang zizhiqu*) – formalne przekreślenie siedemnastopunktowej ugody.

8 września 1965
Ngabo Ngałang Dzigme zostaje mianowany przewodniczącym TRA.

9 września 1965
Uroczysta inauguracja TRA podczas I sesji pierwszego regionalnego ZPL.

18 grudnia 1965
Zgromadzenie Ogólne ONZ potwierdza – Rezolucja nr 2079 (XX) – wszystkie postanowienia rezolucji z roku 1961 (tym razem „za" głosują Indie i to za sprawą ich obaw o status Kaszmiru w dokumencie nie ma mowy o samostanowieniu).

luty 1966
Pekin zakazuje Tybetańczykom obchodzenia Monlamu.

16 maja 1966
Rozpoczyna się dziesięcioletnia rewolucja kulturalna. W Tybecie, jak to na „prowincji", trwa nieco dłużej. W całym kraju dochodzi do aktów niewyobrażalnego barbarzyństwa – np. rytualnego kanibalizmu. Dziesiątki milionów nowych ofiar.

sierpień 1966
Czerwonogwardziści z Tybetańskiego i Centralnego Instytutu Mniejszości wyprowadzają Panczenlamę na wiec „walki klasowej" na pekińskim stadionie Xiannongtan. Wśród oprawców są jego brat i bratowa, która oskarża go o gwałt.

26 sierpnia 1966
Czerwonogwardziści rozpoczynają rewolucję kulturalną w Tybecie od zbezczeszczenia i splądrowania lhaskiego Dżokhangu.

28 sierpnia 1966
Niemal trzydzieści tysięcy czerwonogwardzistów organizuje w Lhasie wiec i żąda niszczenia „czterech starych".

wrzesień 1966
Panczenlama zostaje przeniesiony do baraków wojskowych, a następnie do Qincheng – najbardziej strzeżonego więzienia w Chinach.

17 czerwca 1967
Chiny przeprowadzają pierwszy próbny wybuch bomby wodorowej w Turkiestanie Wschodnim.

20 czerwca 1967
Zhang Guohua, pierwszy sekretarz partii w TRA, zostaje przeniesiony do Sichuanu.

wrzesień 1967
Dalajlama po raz pierwszy wyjeżdża z Indii – do Japonii i, w listopadzie, do Tajlandii.

marzec 1968
Krwawo stłumiona przez armię kilkumiesięczna rebelia odłamu frakcji Hong Chen („Czerwone Miasto”) w Ngabie.

7 czerwca 1968
W Dżokhangu – zaatakowanym przez wspieranych przez wojsko hunwejbinów z „Sojuszu” – ginie trzynastu czerwonogwardzistów z frakcji „Rebeliantów”.

4 listopada 1968
Dalajlama spotyka się z ojcem Thomasem Mertonem.

1969
Radio Moskwa wzywa „mieszkańców Xinjiangu, Tybetu i Mongolii Wewnętrznej do powstania przeciwko nieludzkiemu szowinizmowi Mao”.

wiosna 1969
Powstanie w regionie Phala.

2 i 15 marca marca 1969
Starcia na granicy sowiecko-chińskiej, prowokowane przez wojska ChRL. Rosjanie tracą 60 ludzi, straty przeciwnika oceniają na 300–3000 (najczęściej podawana jest liczba 800). Moskwa wydaje się nieprzygotowana na prowokację – decyzje (także o użyciu nowoczesnych rakiet z samobieżnych wyrzutni „Grad”, siejących popłoch w szeregach wroga) podejmują samodzielnie (czy wręcz samowolnie) żołnierze i oficerowie Dalekowschodniego Okręgu Wojskowego.

13 czerwca 1969
Wybuch powstania w Njemo. Partyzantami dowodzi młoda mniszka Trinle Czodron, opętana, jak wierzą Tybetańczycy, przez lokalne bóstwo opiekuńcze. Z czasem walki obejmują co najmniej 18 sąsiednich okręgów. Zryw kończy się w Lhasie publiczną egzekucją Trinle i jej piętnastu oficerów.

9 września 1969
Prezydent R. Nixon nakazuje podjęcie tajnych rozmów z Chinami – na szczeblu ambasad – w Warszawie.

1970
W parlamencie Indii powstaje pierwszy (złożony z przedstawicieli wszystkich partii politycznych z wyjątkiem komunistów) zespół do spraw Tybetu.

27 lipca 1970
Radio Lhasa donosi o stłumieniu „zbrojnego powstania”.

7 października 1970
Powołanie Tybetańskiego Kongresu Młodzieży (TYC) w Indiach.

1971
Kalu Rinpocze – jako pierwszy tybetański lama – spotyka się w Watykanie z papieżem Pawłem VI.

styczeń 1971
Chiny instalują głowice nuklearne w Kotlinie Cajdamskiej w Amdo.

9 lipca 1971

H. Kissinger prowadzi tajne negocjacje w Pekinie.

sierpień 1971
CIA zrywa wszelkie kontakty z tybetańskimi powstańcami (z 42 skoczków wysłanych do Tybetu w latach 1957–62 zginęło 37).

13 września 1971
Minister obrony Lin Biao – oskarżony później o próbę zorganizowania przewrotu i pośmiertnie wykluczony z KPCh – ginie w katastrofie lotniczej w Mongolii; czystka w dowództwie armii.

21 września 1971
Buddyjskie królestwo Bhutanu wstępuje do Organizacji Narodów Zjednoczonych.

25 października 1971
Zgromadzenie Ogólne opowiada się za przyjęciem ChRL, która zajmuje w ONZ miejsce Republiki Chińskiej (Tajwanu).

grudzień 1971
Tybetańskie oddziały armii indyjskiej walczą z wojskami pakistańskimi w Bangladeszu.

1972
Król Bhutanu ogłasza, że wyznacznikiem stanu kraju jest „Szczęście Narodowe Brutto", którego filarami są rozwój społeczno-gospodarczy, ochrona środowiska, propagowanie kultury oraz dobre rządy.

21 lutego 1972
Prezydent USA R. Nixon składa wizytę w Chinach.

27 lipca 1972
Chińskie protesty przeciwko pomocy ONZ dla tybetańskich uchodźców.

1 sierpnia 1972
Chiny po raz pierwszy korzystają z prawa weta w ONZ, blokując przyjęcie Bangladeszu.

29 września 1973
Dalajlama rozpoczyna pierwszą wizytę w Europie od spotkania z papieżem Pawłem VI.

marzec 1974
Kampania przeciwko Lin Biao i Konfucjuszowi; w Tybecie, nieco zmodyfikowana, wymierzona jest w „kliki (chiń. *jituan*) dalaja i panczena".

sierpień 1974
Wojska nepalskie i AL-W atakują tybetańskie bazy w Mustangu. Rząd Nepalu domaga się ich likwidacji. Dalajlama prosi powstańców o złożenie broni. Ci, którzy ślubowali walczyć do końca, odbierają sobie życie. Zbrojny ruch oporu przestaje istnieć.

29 września 1974
Sowiecka agencja prasowa TASS oskarża Chiny o przekształcenie się w „potężną siłę militarną, która zagraża reszcie świata".

20 października 1975

Chiński oddział przekracza „sporną” granicę na przełęczy Tulung-la w stanie Arunaćal Pradeś i, zaatakowany przez indyjski patrol, zabija czterech żołnierzy.

3 grudnia 1975
Prezydent G. Ford składa wizytę w ChRL i „zapewnia” Denga – wówczas wicepremiera, wytykającego gościowi „biuro” Dalajlamy w Stanach Zjednoczonych – że „jesteśmy przeciwni i nie popieramy żadnych działań rządowych w sprawie Tybetu”. Wedle stenogramu Deng nie ustępuje, stwierdzając, że „byłoby łatwiej, gdybyście nie udzielali im wiz”. Później mówi jeszcze, że siły chińskie mogły bez trudu zatrzymać Dalajlamę w 1959 roku, ale przewodniczący Mao uznał, że „lepiej będzie dać mu uciec” i że obecnie jest on tylko „ciężarem dla Indii”.

styczeń 1976
Umiera Zhou Enlai. Rozruchy na Tiananmen.

9 września 1976
Umiera Mao Zedong. „Drobiazg, ale przyjemny”, notuje Andriej Tarkowski. Według różnych szacunków jego rządy – w czasach „pokoju” – kosztowały życie od 40 do ponad 70 milionów obywateli ChRL (dla porównania, liczbę ofiar Hitlera szacuje się na 34 miliony, a Stalina – na 20 milionów).

październik 1976
Aresztowanie „bandy czworga”.

1977
Rehabilitacja Deng Xiaopinga.

10 marca 1977
Indyjska policja zakazuje Tybetańczykom upamiętnienia 10 marca, ale setki młodych działaczy wdzierają się na teren ambasady ChRL w New Delhi, raniąc kilkudziesięciu funkcjonariuszy. Masowe aresztowania sprawiają, że aktywiści zmieniają strategię, po raz pierwszy adresując następne protesty – strajki głodowe – do agend ONZ i społeczności międzynarodowej.

10 października 1977
Panczenlama wychodzi z więzienia.

luty 1978
Pierwsze publiczne wystąpienie Panczenlamy od 1965 roku.

marzec 1978
Panczenlama zostaje członkiem Stałego Komitetu OLPKK.

listopad 1978
Władze chińskie z wielką pompą zwalniają z więzień 34 Tybetańczyków – w większości sędziwych byłych urzędników rządu Tybetu.

grudzień 1978
Trzecie plenum XI zjazdu KPCh zapowiada zwrot ideologiczny i politykę „otwartych drzwi”. Tybetańczycy odzyskują prawo do praktykowania religii.

1979
ChRL (jak wszystkie państwa totalitarne, premiująca wcześniej „rozrodczość”) wprowadza politykę „jedna rodzina – jedno dziecko”. Władze nie biorą pod uwagę odwiecznej preferencji dla chłopców,

którzy w tradycji chińskiej kontynuują linię rodziny. Noworodki płci żeńskiej są porzucane; sytuacja w sierocińcach sprawia, że nazywa się je „salami śmierci”. Kobiety, które chcą urodzić dziecko, muszą ubiegać się o stosowne zezwolenia; specjalne urzędy kontrolują ich cykle menstruacyjne. Za urodzenie „nadliczbowych” dzieci grożą surowe kary – od grzywny i dymisji po zburzenie domu. „Pozalimitowe” potomstwo nie ma prawa do zameldowania, opieki lekarskiej, edukacji. Według niezależnych ekspertów w ciągu następnych 20 lat za decyzję partii płaci życiem 15 milionów niemowląt i płodów płci żeńskiej – innymi słowy, w ChRL co minutę giną dwie dziewczynki. Choć owa polityka formalnie nie dotyczy „mniejszości narodowych”, narzuca się ją również w Tybecie, dokonując przymusowych sterylizacji i aborcji – nawet w ósmym miesiącu ciąży.
Dalajlama składa pierwszą wizytę w Stanach Zjednoczonych i w Związku Radzieckim.

styczeń 1979
Deng Xiaoping, Wielki Architekt, ogłasza *gaige kaifang*, politykę reform i otwarcia na świat. Zaprasza Dalajlamę do powrotu z wygnania, ma on jednak mieszkać w Pekinie.

17 lutego 1979
120 tysięcy żołnierzy AL-W atakuje Wietnam. Miesiąc później Pekin ogłasza sukces „karnej ekspedycji” – która w istocie kończy się porażką – i wycofuje swoje wojska.

12 marca 1979
Deng Xiaoping spotyka się z Gjalo Thondupem, starszym bratem Dalajlamy, i wyraża gotowość do rozmawiania o wszystkim poza „pełną niepodległością” Tybetu.

czerwiec 1979
Dalajlama składa pierwszą wizytę w Mongolii.

sierpień 1979
Panczenlama zostaje wiceprzewodniczącym V OZPL.

27 sierpnia–22 grudnia 1979
Do Tybetu przybywają pierwsi wysłannicy Dalajlamy. Wszędzie witają ich demonstracje niepodległościowe i błagania o jak najszybszy powrót Jego Świątobliwości.

1980
„Ściana demokracji” w Pekinie.
Panczenlama spotyka się z Deng Xiaopingiem (po raz pierwszy od 1962 roku), a Dalajlama z Janem Pawłem II.

17 lutego 1980
Polscy himalaiści jako pierwsi zdobywają zimą Czomolungmę.

kwiecień 1980
I Forum poświęcone Pracy w Tybecie; obrady prowadzi Hu Yaobang, pierwszy sekretarz KPCh.

7 kwietnia 1980
Pekin przyjmuje Dokument nr 31, określający zasady – szerokiej – tybetańskiej autonomii. Sporządzony nieco później (głównie z myślą o Xinjiangu) Dokument 46 idzie jeszcze dalej, zakładając, że w przyszłości rząd centralny będzie miał tylko trzy prerogatywy w „specjalnych” regionach mniejszościowych: politykę zagraniczną, obronność i prawo weta.

maj–październik 1980

Tybet odwiedzają dwie kolejne misje z Dharamsali.

23 maja 1980
Hu Yaobang przybywa do Lhasy, przeprasza Tybetańczyków za katastrofę, jaką okazały się trzy dziesięciolecia chińskich rządów, i ogłasza program reform – zniesienie systemu komun, odwołanie większości chińskich urzędników, ogłoszenie amnestii podatkowej w regionach wiejskich, przywrócenie praw religijnych i kulturowych. Ren Rong zostaje odwołany ze stanowiska sekretarza partii TRA.

29 czerwca 1980
Stanowisko sekretarza partii TRA obejmuje Yin Fatang.

lipiec 1980
Panczenlama zostaje honorowym przewodniczącym Związku Buddyjskiego Chin.

10 lipca 1980
Cze Dzigme, Lama Ngulczu i inni oskarżeni „w sprawie Panczenlamy" zostają pośmiertnie zrehabilitowani.

4 listopada 1980
Chiny ratyfikują (podpisaną trzy miesiące wcześniej) Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

1981
Chiny wpuszczają do Tybetu pierwszych zagranicznych turystów.

luty 1981
Dalajlama składa pierwszą (sześciogodzinną) wizytę w Nepalu (w Lumbini, miejscu narodzin Buddy Siakjamuniego).

lipiec 1981
Dalajlama udziela pierwszej abhiszeki Kalaczakry w Stanach Zjednoczonych.

28 lipca 1981
Hu Yaobang przekazuje tybetańskiemu wysłannikowi dokument zatytułowany „Pięciopunktowa polityka wobec Dalajlamy", sprowadzający problem Tybetu do osobistego statusu Jego Świątobliwości.

5 listopada 1981
Umiera XVI Karmapa Rangdziung Rikpi Dordże.

29 grudnia 1981
ChRL ratyfikuje Międzynarodową konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej.

1982
Dalajlama składa wizyty w Malezji, Singapurze i Indonezji.

24 kwietnia 1982
Wysłannicy Dalajlamy rozmawiają w Pekinie z chińskimi przywódcami. Rokowania nie przynoszą żadnych znaczących rezultatów.

3 lipca 1982
Panczenlama przybywa do Tybetu (po raz pierwszy od 1965 roku).
Agencja TASS donosi, „że Chiny prowadzą próby jądrowe w różnych regionach Tybetu, by określić stopień napromieniowania miejscowej ludności".

22 lipca 1982
Po dwudziestu latach Panczenlama wraca do swego klasztoru, Taszilhunpo.

wrzesień 1982
Dalajlama składa drugą wizytę w Mongolii.

październik 1982
„Chińskie rządy w Tybecie są bardziej okrutne od wszystkich innych reżimów komunistycznych", pisze Aleksander Sołżenicyn.

listopad 1982
Komitet Centralny KPCh i Rada Państwa ogłaszają dekret w sprawie przymusowej sterylizacji małżeństw, posiadających dwoje – lub więcej – dzieci.

1983
Pekin stawia na rozwój turystyki w Tybecie. Pierwsza wielka fala chińskich osadników.
Chiny ogłaszają kampanię *yanda*, „mocne uderzenie" w rosnącą przestępczość. Jej rezultatem jest skazanie na śmierć i rozstrzelanie 24 tysięcy ludzi w niespełna rok – ponad 90 procent wykonywanych na świecie egzekucji. Kampanie te powtarzane są cyklicznie, przynosząc w następnej dekadzie – szacunkowo – 15 tysięcy straconych rocznie.

październik 1983
Deng inicjuje kampanię zwalczania „duchowego plugastwa" – „indywidualizmu" i zachodnich, „dekadenckich" wpływów – której ofiarą padają głównie artyści i wierni niezależnych kościołów chrześcijańskich.

marzec 1984
II Forum wstrzymuje proces odsyłania Hanów do Chin i ogłasza program uprzemysłowienia TRA.
Pekin proponuje państwom zachodnim składowanie odpadów radioaktywnych na terenie Tybetu.

19 października 1984
Druga tura bezowocnych rozmów chińsko-tybetańskich w Pekinie.

1985
Chiny publikują statystyki, z których wynika, iż od 1959 roku powierzchnia tybetańskich lasów zmniejszyła się o 46 procent. Tybetańska diaspora szacuje, że do Chin wywieziono drewno warte miliardy dolarów.

11 czerwca–14 września 1985
Wizytę w Tybecie – odwlekaną przez Pekin od jesieni 1980 roku – składa czwarta misja z Dharamsali.

19 czerwca 1985
Narodziny XVII Karmapy (obchodzone, jak się utarło, tydzień później).

21 sierpnia 1985

Panczenlama przyjeżdża do Lhasy na uroczyste obchody dwudziestej rocznicy utworzenia TRA. Pekin powierza fotel sekretarza partii TRA liberalnemu Wu Jinghuy, który w przeciwieństwie do swoich poprzedników nie jest oficerem AL-W ani Hanem i szybko zyskuje sympatię Tybetańczyków.

28 listopada 1985
Panczenlama mówi na wiecu, że kluczem do polityki reform jest wyplenienie lewackiej ideologii i potępienie rewolucji kulturalnej.

17 lutego 1986
Po raz pierwszy od 20 lat władze zezwalają na obchodzenie Wielkiego Święta Modlitwy w Lhasie.

14 września 1986
Panczenlama prowadzi inspekcję w Czamdo. „Zauważyłem dziwne zjawisko wśród kadr, robotników i lamów – mówi. – Kadry nie wiedzą nic o polityce, robotnicy nie mają pojęcia o technologii, a lamowie nie umieją recytować modlitw. Czy w tej sytuacji mogą być panami swego losu?”

27 października 1986
Jan Paweł II zwołuje wielkie spotkanie przywódców różnych religii, którzy wspólnie modlą się o pokój na świecie w Asyżu.

październik 1987
Powołanie instytutu Mind and Life, formalizującego – prowadzony od niemal dekady – dialog Dalajlamy i tybetańskiej tradycji buddyjskiej z naukowcami (przede wszystkim biologami, fizykami i psychologami).

styczeń 1987
Odsunięcie Hu Yaobanga.

28 marca 1987
Panczenlama wygłasza nieformalne przemówienie na forum Stałego Komitetu TRA OZPL w Pekinie; surowa krytyka polityki Chin w Tybecie przywodzi na myśl „Petycję siedemdziesięciu tysięcy znaków”.

lipiec 1987
Zniesienie obowiązującego do 1949 roku stanu wojennego na Tajwanie.

4 lipca 1987
V Sesja IV ZPL TRA, Panczenlama walczy o miejsce języka tybetańskiego w edukacji i administracji.

21 września 1987
Na forum Komisji Praw Człowieka Kongresu Stanów Zjednoczonych Dalajlama przedstawia pięciopunktowy plan pokojowy, przewidujący przekształcenie Tybetu w strefę pokoju, położenie kresu masowemu przesiedlaniu Chińczyków, przywrócenie fundamentalnych praw człowieka i demokratycznych swobód, ochronę środowiska naturalnego tudzież rezygnację Chin z produkcji broni jądrowej i składowania odpadów radioaktywnych w Tybecie, oraz wzywający do podjęcia poważnych negocjacji w sprawie przyszłości Tybetu. (Dalajlama zostaje za to formalnie upomniany przez Departament Stanu, który – jako organ decydujący o przyznaniu wizy – ciągle widzi w nim tylko „przywódcę religijnego”.)

24 września 1987
„Wiec skazujący” i dwie egzekucje na lhaskim stadionie, na który spędzono 15 tysięcy osób.

27 września 1987
Pierwsza manifestacja niepodległościowa w stolicy Tybetu. Inicjują ją mnisi z Drepungu. Policja bije demonstrantów i aresztuje co najmniej 26 osób. W ciągu najbliższych trzech miesięcy w Lhasie dochodzi do dziewięciu masowych protestów.

1 października 1987
Rocznica utworzenia Chińskiej Republiki Ludowej. Policja zatrzymuje 34 mnichów demonstrujących na Barkhorze. Mnisi z Sera i Dżokhangu, do których dołącza tłum świeckich, okrążają Barkhor, protestując przeciwko brutalności władz wobec duchownych. Policja zatrzymuje kolejnych 60 osób. Dochodzi do aktów przemocy. Aresztowani zostają przewiezieni na komisariat w południowo-zachodniej części Barkhoru, który natychmiast otacza tłum dwóch, trzech tysięcy osób, domagających się uwolnienia zatrzymanych. Policjanci próbują dokonać kolejnych aresztowań. Tybetańczycy ciskają kamieniami w chińskich kamerzystów i funkcjonariuszy, stojących na dachu komisariatu. Przewracają i palą policyjne samochody. Próbują wyważyć drzwi komisariatu, a potem je podpalają. Czterdziestodziewięcioletni mnich Dziampa Tenzin, który wbiega do środka, by ratować uwięzionych, doznaje ciężkich poparzeń. (Aresztowano go, ale dość szybko zwolniono na prośbę Panczenlamy. Zmarł, w tajemniczych okolicznościach, 22 lutego 1992.) Demonstranci przepędzają kamieniami policyjne posiłki i straż pożarną. Około 11.00 policja otwiera ogień do tłumu. Jest wielu zabitych i rannych.

6 października 1987
Aresztowanie niemal stu mnichów, którzy gromadzą się przed budynkami rządowymi w Lhasie w proteście przeciwko znęcaniu się nad więźniami.

15 grudnia 1987
Pierwsza demonstracja niepodległościowa zorganizowana przez mniszki (z klasztoru Garu).

1988
17 masowych protestów w Lhasie; tylko trzy z nich nie mają charakteru jednoznacznie niepodległościowego.

5 marca 1988
Monlam. Zaraz po zakończeniu procesji, podczas której wyprowadza się na Barkhor posąg Buddy Przyszłości, mnisi zaczynają domagać się uwolnienia Julu Dała Ceringa, nauczyciela buddyjskiego, filozofa i jednego z najsłynniejszych więźniów politycznych Tybetu. W zamieszkach ginie funkcjonariusz paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej (LPZ), który wypada lub zostaje wypchnięty z okna. Policja katuje mnichów w Dżokhangu. Śmierć ponosi co najmniej pięć osób.

19 marca 1988
„Szanujemy Dalajlamę, ale on nie szanuje Chin, swojej ojczyzny”, mówi prezydent Li Xiannian, oskarżając tybetańskiego przywódcę o separatyzm.

maj 1988
Stały Komitet OZPL formalnie odwołuje trzy oskarżenia, które postawiono Panczenlamie w listopadzie 1964 roku.

15 czerwca 1988

Dalajlama rozwija w Strasburgu pięciopunktowy plan pokojowy, proponując utworzenie samorządnego, demokratycznego Tybetu, stowarzyszonego z Chińską Republiką Ludową – czyli „Drogę Środka” (między niepodległością a asymilacją).

lipiec 1988
Qiao Shi, szef służb bezpieczeństwa ChRL, składa wizytę w Lhasie, powołuje elitarny oddział LPZ do tłumienia zamieszek i zapowiada „politykę bezlitosnych represji” wobec wszelkich protestów przeciwko chińskim rządom w Tybecie.

wrzesień 1988
Łucznik Dordże Czojing jako pierwszy Tybetańczyk (i reprezentant ChRL) bierze udział w Igrzyskach Olimpijskich (w Seulu).

21 września 1988
Ambasada ChRL w New Delhi informuje, że Pekin jest gotów do rozmów z przedstawicielami Dalajlamy, pozostawiając wybór miejsca i czasu rokowań Tybetańczykom.

23 września 1988
Rząd emigracyjny wita z radością stanowisko Pekinu, wyrażając nadzieję, że „tym razem Chiny rzeczywiście pragną rozwiązania problemu Tybetu”.

4 października 1988
ChRL ratyfikuje podpisaną dwa lata wcześniej Konwencję przeciwko torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

18 listopada 1988
Dialog Pekinu z Dharamsalą zaczyna się załamywać, gdy rząd Chin mnoży warunki wstępne podjęcia negocjacji z przedstawicielami Dalajlamy.

9 grudnia 1988
Władze obawiają się, że 10 grudnia (Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka) może dojść do demonstracji. Służby bezpieczeństwa obstawiają Barkhor. Ulice patrolują wzmocnione oddziały LPZ.

10 grudnia 1988
W Lhasie pojawiają się ulotki: „Z okazji dnia pamięci walki o prawa człowieka, my, naród tybetański, wzywamy Narody Zjednoczone i przyjazne nam kraje do przywrócenia słusznie należnych nam praw. Obecnie Światowa Organizacja i wiele państw czynią z praw człowieka najwyższy priorytet – my, wszyscy mieszkańcy Tybetu, świeccy i duchowni, cierpiący w chińskim jarzmie, dziękujemy wam za to i z radością, i ze smutkiem”.
Na Barkhor wychodzą mnisi i mniszki, do których natychmiast dołączają świeccy. Pochód dzieli się na dwie grupy, każda niesie tybetańską flagę. Obie okrążają Barkhor, wznosząc niepodległościowe hasła. Gdy łączą się ponownie przed Dżokhangiem, policja otwiera ogień. Jest wielu zabitych i rannych.

11 grudnia 1988
Pekin ogłasza, że Wu Jinghuę – szanowanego przez Tybetańczyków za zrozumienie dla ich aspiracji kulturowych – zastąpi na stanowisku sekretarza partii TRA znacznie młodszy, kojarzony z reformami Hu Jintao. Przyczyną są zapewne manifestacje, które od ponad roku wstrząsają Tybetem.

1989
34 masowe protesty; siedem nie ma jednoznacznie niepodległościowego charakteru.

9 stycznia 1989
Do Tybetu przyjeżdża Panczenlama, by poświęcić relikwiarze swoich poprzedników zbezczeszczone w czasie rewolucji kulturalnej.

25 stycznia 1989
Agencja Xinhua cytuje wypowiedź Panczenlamy: „Po »wyzwoleniu« oczywiście czegoś dokonano, niemniej cena, jaką Tybet zapłacił za rozwój, była znacznie wyższa niż zyski”.

28 stycznia 1989
W klasztorze Taszilhunpo umiera pięćdziesięcioletni Panczenlama; prawdopodobnie na atak serca, krążą jednak pogłoski, że został otruty.
Dalajlama prosi Pekin o umożliwienie przeprowadzenia tradycyjnych rytuałów i, gdy nadejdzie odpowiedni czas, poszukiwań inkarnacji. Premier Li Peng odpowiada, że władze nie zezwolą „czynnikom zewnętrznym na wtrącanie się do procesu wyboru” nowego Panczenlamy i mianuje oficjalną „komisję poszukiwawczą” z Czadrelem Rinpocze na czele.

7 lutego 1989
Nowy Rok kalendarza tybetańskiego. Nad Dżokhangiem powiewa flaga Tybetu, która zostaje usunięta dopiero po kilku godzinach.

13 lutego 1989
Demonstracja mniszek na Barkhorze.

20 lutego 1989
Demonstracja na Barkhorze. Przed Dżokhangiem znów pojawia się tybetańska flaga i ulotki. Na rogatkach policja zawraca ponad 300 mniszek, które szykują się do manifestacji.

22 lutego 1989
Mniszki – a według innych raportów również mnisi – prowadzą pięćdziesięcioosobowy pochód wokół Barkhoru.

1 marca 1989
W Lhasie demonstrują mniszki z klasztoru Szugseb oraz trzech mnichów. Znikają w uliczkach Barkhoru, unikając aresztowania.

2 marca 1989
Na Barkhorze demonstrują mniszki z klasztoru Cangkhung.

4 marca 1989
Grupa mniszek okrąża Barkhor, wznosząc hasła niepodległościowe.

5 marca 1989
Rankiem na Barkhorze pojawia się dwunastu lub trzynastu mnichów, mniszek i świeckich z ręcznie malowaną, papierową flagą Tybetu. Krzyczą: „To jest pokojowa demonstracja, nie używajcie siły!”. Do protestu dołącza kilkunastu Tybetańczyków, setki przyglądają się z boku. Kiedy zbliżają się do komisariatu, stojący na dachu policjanci rzucają w grupkę demonstrantów butelkami. Młody Tybetańczyk sięga po kamień i ciska nim w ścianę. Jeden z policjantów otwiera ogień. Strzela dwukrotnie w powietrze, potem w tłum. Ogień otwierają również inni funkcjonariusze. Są ranni. O 12.25 Tybetańczycy odpowiadają kamieniami na odpalenie pojemników z gazem łzawiącym. Około 14.30 dochodzi do następnej strzelaniny. Tłum rozprasza się, lecz duża grupa demonstrantów okupuje długi odcinek Dekji Szar Lam, głównej ulicy Lhasy, powiewając flagami i wznosząc

niepodległościowe hasła. W proteście uczestniczy już ponad półtora tysiąca osób. Tybetańczycy zaczynają włamywać się do chińskich sklepów i palić znajdujące się w nich towary. (Mówi się, że to zemsta za zdemolowanie tybetańskiej restauracji przez grupę chińskich policjantów, którzy otworzyli potem ogień do tłumu.) Chińska prasa donosi o rabunkach, świadkowie twierdzą jednak, że ich liczba była znikoma. Niektórzy atakują chińskich przechodniów i rowerzystów, ale inni demonstranci starają się interweniować. Na głównej ulicy trzykrotnie – o 13.25, 17.00 i o 18.50 (na rynku Tromsikhang) – pojawia się stuosobowy oddział LPZ, strzelający na oślep do tłumu z broni automatycznej.

6 marca 1989
Demonstranci zbierają się na Dekji Szar Lam około 10 rano. Wznoszą hasła, powiewają flagami, niszczą chińskie sklepy. Dwukrotnie pojawia się LPZ, strzela do tłumu, a potem wycofuje. Ginie kilka osób. Spiker lhaskiego radia odczytuje artykuł z „Xizang Ribao" („Dziennik Tybetański"): „Uczestnicy zamieszek źle skończą. Jeśli separatyści nadal kpić będą z ludu, (...) niechybnie roztrzaska ich stalowa pięść ludowej dyktatury demokratycznej! (...) Nasza tolerancja ma swoje granice".

7 marca 1989
LPZ robi kolejne wypady na Barkhor. Nadal trwają demonstracje, choć na znacznie mniejszą skalę. O północy – po raz pierwszy w historii ChRL – władze ogłaszają stan wojenny w Lhasie.

8 marca 1989
Lhasa zostaje odcięta od świata. Wszyscy cudzoziemcy mają opuścić miasto w ciągu 48 godzin. Na ulicach wystawia się posterunki wojskowe. Tybetańczycy nie mogą poruszać się po mieście bez zezwoleń. Chińskie media ciągle informują o sporadycznych incydentach.

10 marca 1989
Xinhua donosi, że w 60 punktach miasta rozmieszczono siły LPZ: „Żołnierze unikają niepokojenia mas, śpią na otwartym powietrzu, dniem i nocą strzegąc swych posterunków. Nawet ranni nie chcą zejść z linii frontu. Żołnierze i oficerowie ciągle otrzymują spontaniczne listy z wyrazami wdzięczności i poparcia. Wielu mieszkańców wychodzi na ulice, by móc podziękować im osobiście".

14 marca 1989
Xinhua podaje, że podczas stanu wojennego „wierzący buddyści" mogą odwiedzać wszystkie świątynie w Lhasie, o ile wylegitymują się przy wejściu.

20 marca 1989
Rząd TRA ogłasza za pośrednictwem Radia Lhasa, że wszystkie filmy, jakie od tej pory nakręcą w Tybecie cudzoziemcy, muszą uzyskać autoryzację władz.

21 marca 1989
Władze wydają rozporządzenie o wydaleniu lub „potraktowaniu z całą surowością" wszystkich przebywających w Lhasie Tybetańczyków, którzy nie są jej mieszkańcami i „nie wnoszą nic do gospodarczego lub kulturalnego życia miasta".
Yan Ming Fu, przewodniczący Frontu Jedności, oskarża Dalajlamę o wysyłanie do Tybetu wyszkolonych w Japonii terrorystów. Dodaje, że do Lhasy przysłano też Europejczyków, którzy mieli zorganizować rozruchy.

22 marca 1989

Generał Zhang Suoshang, komisarz wojskowy TRA, informuje delegatów OZPL, że od września 1987 doszło w Tybecie do 21 demonstracji, a podczas marcowych rozruchów „uzbrojeni buntownicy zabili lub ranili ponad 40 policjantów”.

15 kwietnia 1989
Umiera Hu Yaobang.

25 kwietnia 1989
Na świat przychodzi Gendun Czokji Nima.

27 kwietnia 1989
Pierwszy protestacyjny marsz studentów w Pekinie.

13 maja 1989
Początek strajku głodowego na Tiananmen, pekińskim Placu Niebiańskiego Spokoju.

20 maja 1989
Rząd ChRL ogłasza stan wojenny w Pekinie, ale blokowane przez ludzi wojsko nie wkracza do miasta. Władze nazywają ruch, zrzeszający studentów, działaczy związkowych i zwykłych obywateli, „polską chorobą”.

3 czerwca 1989
Armia otrzymuje rozkaz zajęcia Tiananmen za wszelką cenę.

4 czerwca 1989
Rzeź w Pekinie. Około pierwszej w nocy armia przebija się do Tiananmen. Szacuje się, że w mieście zginęło od kilkuset do trzech tysięcy osób. Hu Jintao jest pierwszym regionalnym sekretarzem KPCh, który wysyła rządowi centralnemu telegram gratulacyjny.

27 sierpnia 1989
Ngabo Ngałang Dzigme, Tybetańczyk stojący najwyżej w hierarchii chińskiego państwa, mówi, że „podczas rozruchów niektórzy policjanci łamali dyscyplinę i bez rozkazu otwierali ogień do niewinnych ludzi”.

październik 1989
Wymierzona w tybetańskich dysydentów kampania „prześwietlania i dochodzenia”.

5 października 1989
Dalajlama otrzymuje Pokojową Nagrodę Nobla.

11 i 12 października 1989
Spontanicznie zebrani mieszkańcy Lhasy czczą – w tradycyjny sposób: paląc kadzidło i rzucając w powietrze *campę* (prażoną mąkę jęczmienną) – przyznanie Nagrody Nobla Dalajlamie. W zabawie uczestniczy ponad tysiąc osób.
Pierwsze spotkanie przedstawicieli Dalajlamy z dysydentami chińskimi, zrzeszonymi w Federacji na Rzecz Demokracji w Chinach.

13 października 1989
Najważniejsze departamenty organizują zebrania, podczas których potępiają przyznanie Dalajlamie Nagrody Nobla. Służby bezpieczeństwa dostają rozkaz aresztowania osób „rzucających campę” za „działalność kontrrewolucyjną”.

25 października 1989
Na ulice Lhasy wychodzi ponad tysiąc osób. Pochód prowadzi pięciu mnichów, którzy zostają aresztowani i skazani, bez procesu, na trzy lata reedukacji przez pracę.

11 listopada 1989
W lhaskim hotelu Sunlight rozpoczyna się szkolenie tysiąca śledczych, którzy prowadzą operację „prześwietlania i dochodzenia".

30 listopada 1989
Ngałang Phulczung, trzydziestoletni lider grupy mnichów z Drepungu, którzy przygotowali „Drogocenną Konstytucję" – jeden z najważniejszych dokumentów politycznych w najnowszej historii Tybetu – zostaje skazany na 19 lat więzienia. Władze nazywają autorów Konstytucji „szumowiną kół religijnych".

5 grudnia 1989
Ponowne ogłoszenie zakazu rzucania campy (*lha gjal*) i palenia kadzidła (*sang sol*).

10 grudnia 1989
Dalajlama przyjmuje Nagrodę Nobla w imieniu wszystkich prześladowanych, walczących o wolność i pracujących na rzecz pokoju oraz w imieniu narodu tybetańskiego.

1990–91
Chiny prowadzą kampanię „mocnego uderzenia", wymierzoną w ciężkie przestępstwa, takie jak zabójstwa i rozboje. W Tybecie ma ona jednak charakter polityczny.

1990
Dalajlama otrzymuje od Michaiła Gorbaczowa Order Przyjaźni Narodów, wysokie odznaczenie Związku Radzieckiego.

1 stycznia 1990
W swoim pierwszym orędziu prezydent Václav Havel zaprasza do Pragi – „byť na jeden jediný den" – papieża Jana Pawła II i Dalajlamę Tybetu.

4 marca 1990
Przed Dżokhangiem stają czołgi, by zapobiec zamieszkom.

kwiecień 1990
Kampania dochodzeniowo-reedukacyjna. Wydalenie 85 mnichów z klasztorów Drepung, Sera i Ganden oraz ponad 150 aresztowanych po „wydarzeniach marcowych" mniszek. Na znak protestu Sera i Drepung opuszcza wielu innych duchownych.

28 kwietnia 1990
W Lhasie odbywa się wiec, nazwany „roboczym zebraniem w sprawie rozbicia kryminalistów". 43 Tybetańczyków zostaje publicznie „pouczonych" i upokorzonych.

30 kwietnia 1990
Anonimowy dostojnik partyjny ogłasza, że „z wrogimi elementami musimy rozprawić się żelazną pięścią ludowej dyktatury demokratycznej". O północy zostaje formalnie uchylony stan wojenny.

maj 1990

Kolejny etap demokratyzacji społeczności emigracyjnej: Dalajlama, który do tej pory sam powoływał rząd, przekazuje tę prerogatywę parlamentowi.

5 maja 1990
Spiker Telewizji Lhasa odczytuje tekst rozporządzenia miejskiego Biura Bezpieczeństwa Publicznego z 30 kwietnia 1990, które przypomina, że wszystkie zgromadzenia publiczne wymagają zgody odpowiednich władz, a wszelkie niepokoje „będą tłumione siłą". Rozporządzenie upoważnia policję do „bezwzględnego reagowania na działalność, która godzi w system socjalistyczny, ma na celu podzielenie macierzy lub podkopuje jedność narodowości".

9 maja 1990
Ostatni powołani osobiście przez Dalajlamę ministrowie podają się do dymisji, by ustąpić miejsca urzędnikom wybranym przez parlament.

18 maja 1990
Telewizja Lhasa podaje, że dwaj Tybetańczycy, Migmar Taszi i Dała, zostali skazani na karę śmierci za próbę ucieczki z więzienia.

25 maja 1990
Na ulicach Lhasy pojawiają się plakaty: „17 maja zostali straceni Tybetańczycy Migmar Taszi i Dała. (...) Naród tybetański zniósł cierpliwie to i wszystko, co działo się wcześniej, ponieważ pamięta słowa Jego Świątobliwości, który każe nam żyć w pokoju i nie krzywdzić innych. Ale skoro Chińczycy opacznie rozumieją tę cierpliwość i bezpośrednio lub pośrednio nastają na życie tybetańskich bojowników o wolność, których trzymają w swoich więzieniach, chińscy władcy dowiedzą się wkrótce, co znaczy »oko za oko«. Żaden Tybetańczyk nie zapomni o swoich korzeniach. Odpowiedzialność za skutki spadnie na ciebie, chiński najeźdźco. Niech będzie to dla ciebie ostrzeżeniem. [Podpisano:] Naród Tybetański, 25 maja 1990". To jedyne znane ulotki i plakaty, w których grożono stosowaniem przemocy.

4–9 czerwca 1990
Podczas konferencji regionalnej na temat nauk politycznych i prawa, Hu Jintao mówi, że sytuacja w Tybecie jest „dobra", niemniej uchylenie stanu wojennego w Lhasie „nie oznacza końca walki z separatyzmem".

lipiec 1990
Prezydent Jiang Zemin składa wizytę w Tybecie i ogłasza „dwuwymiarową" politykę „bezpieczeństwa i rozwoju".

październik 1990
Pierwsza zagraniczna delegacja uzyskuje zgodę na złożenie wizyty w więzieniu w Tybecie.

1991
Mimo stanowczych obiekcji Departamentu Stanu obie izby amerykańskiego parlamentu przyjmują Uchwałę 41, uznającą za – okupowany – „Tybet" wszystkie ziemie tybetańskie w TRA i czterech „normalnych" prowincjach ChRL; jego „prawdziwym reprezentantem" jest Dalajlama i rząd na wychodźstwie.

styczeń 1991
Dalajlama składa trzecią wizytę w Mongolii.

16 kwietnia 1991
Dalajlama po raz pierwszy spotyka się z prezydentem USA, G. Bushem.

23 maja 1991
Władze chińskie organizują w Tybecie „obowiązkowe” obchody czterdziestej rocznicy podpisania „siedemnastopunktowej ugody”. Pekin ogłasza „otwarcie” Tybetu na zagraniczne inwestycje, ale pieniądze płyną głównie z Chin.
Kongres amerykański oświadcza, że Tybet jest „państwem okupowanym”.

10–30 lipca 1991
Dalajlama składa ostatnią wizytę w Związku Radzieckim (odwiedzając Rosję, Buriację i Kałmucję).

2 września 1991
Tybetański rząd emigracyjny formalnie wycofuje propozycję strasburską z uwagi na brak pozytywnej reakcji strony chińskiej.

29 września 1991
Dalajlama składa wizytę w Wilnie i jako pierwszy zagraniczny przywódca przemawia na forum parlamentu niepodległej Litwy.

październik 1991
Prezydent G. Bush podpisuje rezolucję Kongresu USA, uznającą Tybet za „kraj okupowany”.

grudzień 1991
Pierwsze od 1947 roku w pełni demokratyczne wybory do tajwańskiego Zgromadzenia Narodowego.

1992
Kolejny etap demokratyzacji diaspory: powołanie władzy sądowniczej, przekazanie parlamentowi prerogatywy nominowania ministrów.

marzec 1992
Ogłoszona przez Deng Xiaopinga „wiosenna fala”, czyli program gwałtownego przyspieszania reform gospodarczych, dociera do Tybetu.

2 marca 1992
ChRL ratyfikuje (podpisaną w 1990 roku) Konwencję o prawach dziecka.

22 czerwca 1992
Ding Guangen, przewodniczący Departamentu Frontu Jedności KC KPCh, powtarza propozycję Denga z 1979 roku: Pekin jest gotów rozmawiać z Dalajlamą o wszystkim poza pełną niepodległością Tybetu.

13–26 września 1992
Dalajlama składa pierwszą wizytę w Rosji, Buriacji i Kałmucji po rozpadzie Związku Radzieckiego.

27 września 1992
W klasztorze Curphu odbywa się intronizacja wskazanego przez Dalajlamę, a następnie oficjalnie uznanego przez Pekin, XVII Karmapy Ugjena Trinle Dordże. Jest to pierwszy – i ostatni – taki przypadek od 1959 roku.

5 października 1992

Najsłynniejszy dysydent Wei Jingsheng, nazywany „chińskim Wałęsą”, pisze z więzienia list do Deng Xiaopinga, w którym wzywa go do zmiany polityki wobec Tybetu.

schyłek 1992
Chen Kuiyuan zastępuje Hu Jintao na stanowisku sekretarza partii TRA.

1993
Osłabienie nacisków społeczności międzynarodowej na ChRL. Stany Zjednoczone oddzielają kwestię handlu z Chinami od problemu przestrzegania praw człowieka.
Phagmo Taszi kręci *Tęsknotę*, pierwszy tybetański pełnometrażowy film fabularny (pokazany przez Telewizję Qinghai).

luty 1993
Chen zaczyna usuwać tybetańskich urzędników i członków partii, podejrzewanych o lojalność wobec Dalajlamy. Pierwszy traci stanowisko Loga, burmistrz Lhasy.

23 marca 1993
Agenci FBI, oblegający twierdzę sekty Davida Koresha w Waco, usiłują złamać morale przeciwników, „puszczając im od świtu tybetańskie śpiewy liturgiczne” – informuje Washington Post.

29 marca 1993
Podczas oglądanej przez ponad miliard ludzi ceremonii wręczenia Oscarów Richard Gere wyłamuje się ze „scenariusza”, protestując przeciwko gwałceniu praw człowieka w Tybecie.

16–20 maja 1993
Zaproszony przez Helsińską Fundację Praw Człowieka i członków Komitetu Helsińskiego Dalajlama składa wizytę w Polsce. Przemawia w Sejmie, spotyka się z prezydentem Lechem Wałęsą, prymasem Józefem Glempem i, w mieszkaniu Jacka Kuronia, z politykami i intelektualistami. Składa khatak przed pomnikiem Bohaterów Getta, grobem księdza Jerzego Popiełuszki, miejscem kaźni warszawskich powstańców i oświęcimską ścianą straceń. Wygłasza wykład o odpowiedzialności powszechnej na Uniwersytecie Warszawskim.

24 maja 1993
Ulicami Lhasy przechodzi pierwsza masowa demonstracja od czasu ogłoszenia stanu wojennego w 1989 roku. W brutalnie stłumionym proteście – dotyczącym spraw, które wcześniej nie wywoływały rozruchów, m.in. cen żywności, opłat za opiekę medyczną i naukę – uczestniczy pond tysiąc osób, w większości świeckich. Niepokoje trwają trzy dni.

czerwiec 1993
14 więzionych w Drapczi mniszek nagrywa kasetę z pieśniami niepodległościowymi, którą udaje się wynieść z więzienia. Wszystkie zostają potem ukarane podniesieniem wyroków – od trzech do dziewięciu lat.
Mimo nacisków Chin Dalajlama zabiera głos podczas wiedeńskiej, „światowej” konferencji ONZ na temat praw człowieka. Spotkanie odbywa się jednak na trawniku, przed budynkiem.

czerwiec–lipiec 1993
Kilkanaście społeczności pasterskich z okręgu Sog i innych rejonów prefektury Nagczu (około 350 kilometrów na północ od Lhasy) próbuje aresztować kłusowników i usuwać chińskich osadników.

wrzesień 1993
Pekin zrywa nagle kontakty z Dalajlamą.

1994
W Lhasie zaczynają działać pierwsze – teoretycznie nielegalne – domy publiczne.

9 marca 1994
Rząd Waldemara Pawlaka sprzedaje Chinom głos RP na forum Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie. W kuluarach mówi się, że Pekin deklaruje w zamian m.in. chęć zakupu polskich czołgów. Delegaci RP dowiadują się o decyzji rządu – w dniu głosowania – od swoich chińskich kolegów.

18–20 marca 1994
W New Delhi obraduje pierwszy Międzynarodowy Zjazd Parlamentarzystów w sprawie Tybetu. Polskę reprezentują posłowie Andrzej Potocki i Henryk Wujec.

26 maja 1994
Prezydent B. Clinton ostatecznie rozłącza kwestie przestrzegania praw człowieka w ChRL i stosunków gospodarczych USA z Chinami.

27 maja 1994
Z inicjatywy posłów Henryka Wujca i Andrzeja Potockiego powołane zostaje Parlamentarne Forum na rzecz Tybetu.
LPZ rozbija demonstrację lhaskich kupców występujących przeciwko podniesieniu podatków.

czerwiec 1994
Składający wizytę w Chinach Marszałek Sejmu Józef Oleksy zauważa tam „poprawę" w dziedzinie przestrzegania praw człowieka.

20–23 lipca 1994
Obraduje III Forum poświęcone Pracy w Tybecie. Najwyżsi przywódcy ChRL uznają, że główną przyczyną niepokojów jest lojalność Tybetańczyków wobec Dalajlamy – „głowy węża", którą trzeba odrąbać, „by zabić gada" tybetańskiego nacjonalizmu. Drastyczne zaostrzenie polityki Pekinu wobec Tybetu.

wrzesień 1994
Premier Waldemar Pawlak i niemal cała Rada Ministrów przyjeżdżają do ChRL, by podpisać jeden dokument – umowę o kontroli fitosanitarnej. Polscy politycy nie poruszają problemu przestrzegania praw człowieka.
Dalajlama składa czwartą wizytę w Mongolii.

październik 1994
Dziewięcioletni XVII Karmapa Ugjen Trinle Dordże składa wizytę w Pekinie. Władze nadają jej ogromną oprawę propagandową – młody lama ma jakoby wyrażać poparcie dla polityki Chin i partii oraz modlić się za Mao Zedonga – co wywołuje protesty i w efekcie aresztowania mnichów w klasztorze Curphu.
Pierwsi tybetańscy studenci rozpoczynają naukę w Polsce.

1–15 października 1994
Mnisi klasztoru Namgjal przez tydzień sypią pierwszą w Polsce mandalę z piasku, którą w Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie ogląda ponad dwadzieścia tysięcy osób.

listopad 1994

Chiny i Tybet odwiedza Specjalny Sprawozdawca ds. Nietolerancji Religijnej – pierwszy przedstawiciel ONZ zajmujący się prawami człowieka – i wzywa do zwolnienia z więzień wszystkich tybetańskich duchownych.

1995
Pekin inicjuje konferencję „buddyjskiego przyjaznego współdziałania": doroczne spotkania mnichów z Chin, Korei Południowej i Japonii.
Początek rebelii maoistowskiej Partii Komunistycznej w wiejskich regionach Nepalu.

styczeń–marzec 1995
W ciągu trzech miesięcy policja aresztuje – na tle politycznym – więcej osób niż w całym 1994 roku. LPZ szturmuje pięć klasztorów w Phenpo, zatrzymując około 200 mnichów i mniszek.

luty 1995
W kilka dni po zwolnieniu z Trisam, w którym odbywała karę trzech lat więzienia za udział w symbolicznej, kilkuminutowej demonstracji niepodległościowej, umiera piętnastoletnia mniszka Szerab Ngałang, najmłodsza więźniarka polityczna w Tybecie.

8 marca 1995
Po raz pierwszy – i jak dotąd ostatni – Pekinowi nie udaje się zablokować dyskusji nad projektem rezolucji, potępiającej Chiny za naruszanie praw człowieka. Na forum Komisji ONZ w Genewie decydują głosy Rosji, państw południowoamerykańskich i Polski. Sama rezolucja zostaje jednak, głosem Moskwy, odrzucona.

15 marca 1995
„Przyjmijcie, proszę, wyrazy solidarności i sympatii. Długo żyłem na wygnaniu, rozumiem więc wasze problemy i nadzieje. Macie przyjaciół na całym świecie i powinniście wiedzieć, że to, co piszecie w samotności i izolacji, będzie kiedyś znane i pamiętane z wdzięcznością", Czesław Miłosz wystosowuje list do I Międzynarodowej Konferencji Pisarzy Tybetańskich w Dharamsali.

maj–sierpień 1995
Chiny przeprowadzają dwa podziemne wybuchy jądrowe.

14 maja 1995
Dalajlama ogłasza, że sześcioletni Gendun Czokji Nima z północnego Tybetu jest inkarnacją X Panczenlamy. Pekin natychmiast atakuje tę decyzję i uznaje ją za „nieważną". Chłopiec i jego rodzice znikają z rodzinnej wioski. 17 maja zostaje zatrzymany Czadrel Rinpocze. Po kilku dniach rusza kampania propagandowa przeciwko Dalajlamie. Tybetańczycy gwałtownie protestują przeciwko mieszaniu się władz w sprawy religii.

16 czerwca 1995
Pekin odwołuje planowaną na następny tydzień wizytę premiera Li Penga w Warszawie. Według polityków i agencji informacyjnych strona chińska tłumaczy tę decyzję działalnością Parlamentarnego Forum na rzecz Tybetu i Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

12 lipca 1995
Oddziały LPZ zajmują klasztor Taszilhunpo i aresztują kilkudziesięciu mnichów. Policja wydala z Szigace wszystkich cudzoziemców. Władze mianują nowy zarząd klasztoru.

19 lipca 1995
Chiny po raz pierwszy oficjalnie przyznają się do składowania – przez 30 lat – odpadów radioaktywnych na terenie Tybetu.

sierpień 1995
Dalajlama składa piątą wizytę w Mongolii.

wrzesień 1995
Organizacje tybetańskie i protybetańskie zostają wykluczone z poświęconej problemom kobiet konferencji ONZ, która odbywa się w Pekinie. Doniesienia agencyjne dotyczą niemal wyłącznie nękania uczestników – zwłaszcza dziewięciu Tybetanek, którym udało się przyjechać do Chin w delegacjach zachodnich organizacji pozarządowych – przez służby bezpieczeństwa ChRL.

8 października 1995
Historyczna, pierwsza publiczna debata mniszek na dziecińcu klasztoru Dalajlamy w Dharamsali.

5 listopada 1995
Władze zwożą do Pekinu trzystu najwyższych hierarchów buddyzmu tybetańskiego i zmuszają ich do zaaprobowania rządowego planu rozwiązania „problemu Panczenlamy".

14 listopada 1995
Policja w Lhasie rozpędza protest przeciwko usuwaniu zdjęć Dalajlamy. Do szpitali trafia 80 skatowanych demonstrantów.

29 listopada 1995
Pekin mianuje własnego, „autentycznego" panczenlamę, sześcioletniego Gyaincaina (tyb. Gjalcena) Norbu.
Po spacyfikowaniu protestów w klasztorach wymierzona w Dalajlamę kampania nabiera nowej dynamiki. Pekin ogłasza, że należy wyplenić nie tylko polityczne, ale i religijne wpływy Dalaja, i przedstawia plan „restrukturyzacji" wierzeń buddyjskich.

8 grudnia 1995
Intronizacja Gjalcena Norbu w Taszilhunpo. Po ceremonii chłopiec zostaje wywieziony do Pekinu.

13 grudnia 1995
Po pięciogodzinnym procesie Wei Jingsheng zostaje skazany – m.in. za „popieranie niepodległości Tybetu" – na 14 lat więzienia.

1996
W chińskiej prasie pojawiają się oświadczenia rządowe, kwestionujące status inkarnacji Dalajlamy.

12 stycznia 1996
Prezydent Jiang Zemin przyjmuje Gjalcena Norbu.

luty 1996
Policja i służby bezpieczeństwa otrzymują rozkaz konfiskowania zdjęć Dalajlamy i Genduna Czokji Nimy.
„Zima stulecia" w Amdo. 60 tysiącom koczowników i pasterzy grozi śmierć głodowa, ratuje ich pomoc zagranicznych organizacji charytatywnych.

15 lutego 1996
Władze ogłaszają, że tybetańskie klasztory, które „sprawiają problemy polityczne", będą bezzwłocznie zamykane.

18 marca 1996

Przed siedzibą KPCh w Lhasie wybucha bomba. Ładunek podłożono tak, by nie było ofiar w ludziach.

kwiecień 1996
Pekin ogłasza kolejną kampanię „mocnego uderzenia" w przestępczość pospolitą. W Tybecie, tradycyjnie, ma ona przede wszystkim charakter polityczny. Krajowa średnia – 17 wyroków śmierci dziennie; do końca roku – co najmniej 4.367 egzekucji.

7 maja 1996
Mnisi klasztoru Gaden protestują przeciwko usuwaniu zdjęć Dalajlamy z ich świątyni. Interweniująca policja otwiera ogień, zabijając dwóch duchownych. Dziesiątki aresztowań.

14 maja 1996
Kolejny protest przeciwko konfiskowaniu zdjęć Dalajlamy. Do lhaskich szpitali trafia ponad 30 brutalnie pobitych mniszek.

20 maja 1996
Lhaska policja zaczyna prowadzić rewizje w tybetańskich domach, poszukując zdjęć Dalajlamy. Zaprzysiężenie Lee Teng-huia, pierwszego wybranego w wyborach powszechnych prezydenta Tajwanu.

13 czerwca 1996
Adam Yauch z „Beastie Boys" organizuje pierwszy Tibetan Freedom Concert w San Francisco, w którym uczestniczy sto tysięcy osób.

22 sierpnia 1996
Dalajlama spotyka się w Kapsztadzie z prezydentem Nelsonem Mandelą.

wrzesień 1996
Władze ogłaszają, że kampania reedukowania duchownych obejmie cały TRA.

19 września 1996
Na 96. posiedzeniu Unii Międzyparlamentarnej (IPU) w Pekinie z inicjatywy parlamentarzystów z państw Unii Europejskiej konstytuuje się grupa „Przyjaciół Tybetu". Wśród jej założycieli jest Polska.

30 września 1996
Chińscy dysydenci Liu Xiaobo i Wang Xizhe piszą petycję, w której wzywają Pekin do zmiany polityki w Tybecie. Tydzień później Liu jest w więzieniu; Wangowi udaje się uciec za granicę.

1 grudnia 1996
Rusza tybetańska rozgłośnia Radia Wolna Azja (RFA).

25 grudnia 1996
Przed siedzibą władz miejskich w Lhasie eksploduje bomba. Pięć osób odnosi rany.

6 lutego 1997
W Dharamsali zostają zamordowani Lobsang Gjaco, rektor Instytutu Dialektyki Buddyjskiej, i dwóch mnichów. Indyjska policja informuje, że główni podejrzani, zwolennicy potępianego przez Dalajlamę kultu Szugdena, zbiegli do Chin.

19 lutego 1997

Umiera Deng Xiaoping.

11 marca 1997
Ragdi (chiń. Raidi), przewodniczący ZPL TRA, ogłasza, że kampanią „reedukacji patriotycznej" objęto już 35 tysięcy tybetańskich duchownych z ponad 700 klasztorów.

22 marca 1997
Dalajlama składa pierwszą wizytę na Tajwanie; 27 marca spotyka się z prezydentem Lee Teng-huiem (który napisze o nim potem, że jest „wyjątkowym przywódcą duchowym naszych czasów, zdolnym poruszać i inspirować wszystkich ludzi bez względu na wiek, płeć, rasę i status. Czułem się tak, jakbym spotykał starego, dawno niewidzianego przyjaciela").

26 marca 1997
Władze w Lhasie ogłaszają, że Tybetańczycy, którzy kształcili się w Indiach, nie mogą pracować jako przewodnicy w biurach podróży.

7 maja 1997
Agencja Xinhua informuje, że 21 kwietnia sąd ludowy w Szigace skazał Czadrela Rinpocze na sześć lat więzienia za „spiskowanie z siłami separatystycznymi" i „ujawnienie tajemnicy państwowej".

1 lipca 1997
Hongkong wraca do „macierzy".

29 lipca 1997
Sąd Najwyższy, powołując się na europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, uchyla decyzję sądu apelacyjnego i uznaje, iż wydanie Chinom zatrzymanego rok wcześniej, poszukiwanego listem gończym pod zarzutem malwersacji (sprawa ma jednak również kontekst polityczny) małżeństwa Mandugeqich jest prawnie niedopuszczalne. Z sondaży wynika, że dwie trzecie dorosłych Polaków sprzeciwia się ich ekstradycji.

31 lipca 1997
Administracja USA powołuje Specjalnego koordynatora ds. tybetańskich.

wrzesień 1997
Dni Tybetu w Warszawie. Mnisi z klasztorów Gjuto i Namgjal sypią *mandalę* z piasku, lepią *czopa*, rzeźby z masła, śpiewają, malują *thangkę*. Palden Gjaco, były więzień polityczny z ponadtrzydziestoletnim „stażem" za kratami, spotyka się z politykami, dziennikarzami i studentami.

październik 1997
W Drapczi dochodzi do protestu więźniów podczas odwiedzin ekspertów Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Uwięzień. Po wyjściu delegatów protestujący zostają ciężko pobici, zamknięci w karcerach i ukarani podniesieniem wyroków. W opublikowanym przez Grupę raporcie nie ma żadnej wzmianki o tym zajściu. Nikt też nie próbuje dowiedzieć się o los skazanych. Rzecznik Komisji Praw Człowieka ONZ określa wizytę jako „ogólnie rzecz biorąc, sukces".
Tybet w Hollywood: na ekrany kin wchodzi „Siedem lat w Tybecie" Jeana-Jacquesa Annaud, dwa miesiące później „Kundun" Martina Scorsese.

20 października 1997
ChRL podpisuje Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych.

listopad 1997

Prezydent Aleksander Kwaśniewski składa wizytę w Chinach. Podpisuje zdumiewającą, budzącą ogromne kontrowersje deklarację dwustronną, mówiącą m.in. o respektowaniu praw człowieka „z uwzględnieniem realnej sytuacji obu państw" oraz uznaniu Chin za „jedno państwo", którym „jest ChRL". Media donoszą, że Pani Prezydentowa śpiewa chińskim przywódcom „Szła dzieweczka do laseczka".

17 listopada 1997
Chiny zwalniają „ze względów medycznych" – ściślej, wydalają do USA – Wei Jingshenga.

1998
658 domów publicznych oraz 238 barów karaoke (w których świadczy się podobne, teoretycznie nielegalne usługi) na 18 głównych ulicach Lhasy. Zakładając, że w mieście mieszka 200 tysięcy osób, daje to wynik: jeden dom publiczny na 304 osoby. Ten bardzo wysoki wskaźnik w rzeczywistości musi być jeszcze wyższy, gdyż badaniami nie objęto całej stolicy.

1 lutego 1998
Nowy rozdział wojny propagandowej: agencja Xinhua ogłasza, że „Dalaj nigdy nie zrobił nic pożytecznego dla Tybetu".

luty 1998
Xu Wenli, jeden z najsłynniejszych chińskich dysydentów, wystosowuje list otwarty do władz ChRL, wzywając je do rozpoczęcia negocjacji z Dalajlamą. W grudniu, wraz z innymi działaczami, zostaje skazany na 13 lat więzienia za próbę zarejestrowania Demokratycznej Partii Chin.

kwiecień 1998
Władze równają z ziemią słynny klasztor i pustelnię Drag Jerpa oraz pustelnię w Samje Czimpu, jednym z najważniejszych miejsc kultu w Tybecie. Trzy inne klasztory zostają zamknięte.

24 kwietnia 1998
Szef polskiej dyplomacji prof. Bronisław Geremek wystosowuje list do sześciu Tybetańczyków z Tybetańskiego Kongresu Młodzieży, którzy od 10 marca głodują w Delhi. Krzysztof Mroziewicz, ambasador RP w Indiach, osobiście odczytuje posłanie każdemu z wycieńczonych protestujących: „My, naród polski, i rząd mego kraju jesteśmy świadomi, że ludzkie, polityczne i socjalne prawa narodu tybetańskiego są bezustannie gwałcone. Ten stan rzeczy stanowi też wielkie zagrożenie dla dziedzictwa kultury tybetańskiej, która jest drogocennym skarbem całej ludzkości. (...) W imieniu mego rządu i wszystkich Polaków proszę Was o przerwanie protestu, zanim będzie za późno. (...) Drodzy Przyjaciele, przyjmijcie, proszę, te słowa solidarności z Wami i Waszymi ideami. Błagam, nie narażajcie dłużej życia. Jeszcze raz zapewniam, że osiągnęliście już swój szlachetny cel". Trzy dni później indyjska policja siłą przerywa strajk głodowy. Podczas interwencji podpala się Thupten Ngodup, który 29 kwietnia umiera w szpitalu.

1 maja 1998
Więźniowie wznoszą niepodległościowe hasła podczas ceremonii wciągania na maszt chińskiej flagi na placu apelowym w Drapczi. Strażnicy i LPZ masakrują protestujących.

4 maja 1998
Komendantura więzienia postanawia powtórzyć spektakl z flagą na użytek trzech ambasadorów państw Unii Europejskiej, którzy wybierają się do Drapczi z oficjalną wizytą. Dochodzi do kolejnego protestu, strażnicy otwierają ogień. Skazani są bici, torturowani, zamykani w karcerach, tracą prawo do przyjmowania odwiedzin. Oba majowe protesty kosztują życie co najmniej dziewięcioro więźniów. Kilka godzin później ambasadorowie składają wizytę w Drapczi, nie

zauważając żadnych oznak niepokojów. O protestach i ich tragicznych skutkach dowiadują się dopiero po kilku miesiącach od organizacji pozarządowych.

7 czerwca 1998
W *rukhagu* (oddziale) 3 lhaskiego Drapczi ginie pięć tybetańskich mniszek, bitych i maltretowanych od 1 maja: Taszi Lhamo, Khedron Jonten, Cultrim Sangmo, Drugkji Pema i Lobsang Łangmo.

27 czerwca 1998
Podczas transmitowanej na żywo (po raz pierwszy w historii ChRL) konferencji prasowej w Pekinie prezydent B. Clinton wzywa prezydenta Jiang Zemina do rozpoczęcia rozmów z Dalajlamą. Wielki Inżynier odpowiada, że „drzwi do rokowań są otwarte" i dodaje: „Fakt, że jestem komunistą i ateistą, w żaden sposób nie rzutuje na moje poszanowanie wolności religijnej Tybetu. Mam jednak pytanie: podczas zeszłorocznych wizyt w USA i kilku państwach europejskich dowiedziałem się, że wielu wykształconych ludzi naprawdę wierzy w doktryny lamaizmu. Uważam, że to problem, który wymaga zbadania. Dlaczego? Dlaczego?".

lipiec 1998
Władze ogłaszają kampanię „najniższego szczebla", której celem jest zwiększenie kontroli partii nad regionami wiejskimi oraz walka z wpływami Dalajlamy i rządu emigracyjnego.

sierpień 1998
Po kolejnej katastrofalnej powodzi Chiny wydają zakaz wycinania tybetańskich lasów.

październik 1998
Sąd Ludowy w Lhasie podwyższa, po raz trzeci, wyrok Ngałang Sangdrol (za udział w majowych protestach w Drapczi). W sumie opiewa on teraz na 21 lat i sześć miesięcy.
Władze zaczynają wysyłać na przymusowe emerytury mnichów, którzy ukończyli sześćdziesiąty rok życia.
Spotkawszy się z premierem Zhu Rongji, żeby omówić plany „współpracy", dyrektor wytwórni Disneya mówi: „Szkoda, że powstał *Kundun*, ale dobrze, że nikt go nie widział. Przepraszam i zapewniam, że w przyszłości nie dopuścimy do obrażania przyjaciół".

5 października 1998
ChRL podpisuje Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.

styczeń 1999
Władze ogłaszają nową kampanię ateizacji w Tybecie. Lhaski departament propagandy KPCh wydaje rozporządzenie, stanowiące, że ateizm jest niezbędny do promowania rozwoju gospodarczego i skutecznej walki z wpływami Dalajlamy. Kampania ma trwać trzy lata i objąć całe społeczeństwo tybetańskie.

luty 1999
Przy klasztorze buddyjskim w Katmandu powstaje polska klinika stomatologiczna, świadcząca bezpłatną pomoc mnichom, uchodźcom z Tybetu i najuboższym Nepalczykom.

marzec 1999
Władze w Lhasie organizują demonstracje siły i wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa, by zapobiec ewentualnym protestom rocznicowym.

kwiecień 1999

Na wniosek ChRL Komisja Praw Człowieka ONZ w Genewie postanawia nie zajmować się projektem rezolucji o sytuacji w Chinach, wniesionym przez Stany Zjednoczone i Polskę.
W odstępie kilkunastu dni umiera trzech mnichów, torturowanych w aresztach śledczych za „odmowę współpracy" z grupami roboczymi, prowadzącymi kampanię „reedukacji patriotycznej" w klasztorach.

kwiecień 1999–lipiec 2000
Kontrowersje i międzynarodowe protesty w sprawie preferencyjnego kredytu Banku Światowego na przesiedlenie 58 tysięcy chińskich chłopów do okręgu Tulan w Mongolsko-Tybetańskiej Prefekturze Autonomicznej Conub. W końcu Chiny same rezygnują z pieniędzy, by uniknąć nowych, zaostrzonych procedur kontrolnych.

maj 1999
Przymusowo osiedlani koczownicy ze wschodniego Tybetu walczą o dostęp do grodzonych przez władze pastwisk. Ginie kilkadziesiąt osób.

lipiec 1999
Największe demonstracje od 1989 roku – w Pekinie protestują tysiące wyznawców Falun Gong. Początek okrutnych prześladowań milionów członków tego i podobnych ruchów religijnych.

26 sierpnia 1999
Taszi Cering próbuje opuścić chińską flagę przed Potalą. Ma na sobie ładunek, który usiłuje bezskutecznie zdetonować w chwili zatrzymania. Śledztwo doprowadza do aresztowania personelu sierocińca Gjaco (w którym wykonywał prace budowlane) i zamknięcia placówki.

październik 1999
Premiera *Phorpy*, „Pucharu", pierwszego tybetańskojęzycznego filmu fabularnego, w reżyserii Khyentse Norbu (Dzongsara Khjence Rinpocze), który robi furorę na festiwalu w Cannes.

31 października 1999
Funkcjonariusze okręgowego Biura Bezpieczeństwa Publicznego w Kardze otwierają ogień do około trzech tysięcy tybetańskich demonstrantów, protestujących przeciwko aresztowaniu Sonama Phuncoga, słynnego nauczyciela buddyjskiego z klasztoru Kardze Dhargje.

listopad 1999
Dalajlama składa pierwszą wizytę w Izraelu; planowany przejazd do Jordanii przekreśla (czy raczej opóźnia o siedem lat) napięta sytuacja na granicy.
Dwie książki Dalajlamy trafiają na listę bestsellerów w Stanach Zjednoczonych.

grudzień 1999
Północno-Zachodni Instytut Narodowości w Lanzhou otwiera pierwszy tybetańskojęzyczny portal internetowy.

28 grudnia 1999
XVII Karmapa Ugjen Trinle Dordże, najwyższy hierarcha buddyjski w Tybecie, ucieka z klasztoru Curphu. Tydzień później dociera do siedziby Dalajlamy w Dharamsali.

30 grudnia 1999
Rząd TRA informuje, iż uznaje kolejnego wskazanego przez aparat „tulku", tym razem Retinga Rinpocze. Policja aresztuje protestujących mnichów.

styczeń 2000

Przewodniczący Jiang Zemin ogłasza „wielki program rozwijania ziem zachodnich” (chiń. *xibu dakaifa*), obejmujący między innymi Tybet i Xinjiang.

10 lutego 2000
Bity i torturowany Taszi Cering, który w sierpniu 1999 opuścił chińską flagę przed Potalą, odbiera sobie życie w areszcie policyjnym.

10–13 maja 2000
Dalajlama składa drugą wizytę w Polsce na zaproszenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Przemawia w Sejmie i Trybunale Konstytucyjnym, otwiera Dział Studiów Buddyjskich w Książnicy Pomorskiej, spotyka się z premierem Jerzym Buzkiem, politykami, działaczami praw człowieka, buddystami, dziennikarzami, studentami i skazanymi z więzienia mokotowskiego.
W Sejmie RP konstytuuje się Parlamentarny Zespół na rzecz Tybetu, którego współprzewodniczącymi są posłowie Wiesław Walendziak i Henryk Wujec.

20 maja 2000
Urząd prezydencki na Tajwanie obejmuje Chen Shui-bian, pierwszy w historii kandydat opozycji. Koniec ponadpięćdziesięcioletniego monopolu na władzę partii nacjonalistycznej.

czerwiec 2000
Władze w Lhasie „zaostrzają” politykę wobec religii. Policja prowadzi rewizje w tybetańskich domach, konfiskując wszelkie przedmioty kultu religijnego – wizerunki, ołtarze, kadzielnice – które są następnie publicznie niszczone. Tybetańczycy zaczynają mówić o „drugiej rewolucji kulturalnej”.

24 czerwca 2000
W dwa lata po ucieczce do USA Agji Rinpocze, opata klasztoru Kumbum, który nie chciał uznać mianowanego przez Pekin Panczenlamy, władze, nie podając żadnych przyczyn, odwołują go ze Stałego Komitetu OLPKK.

lipiec 2000
Do Pekinu zaproszony zostaje starszy brat Dalajlamy, Gjalo Thondup.
Władze zwalniają z biur podróży tybetańskich przewodników.

6 lipca 2000
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wzywa wszystkie państwa członkowskie do uznania tybetańskiego rządu emigracyjnego, jeśli w ciągu trzech lat Chiny nie zawrą porozumienia z Dharamsalą „w sprawie nowego statusu Tybetu”.

wrzesień 2000
Bangri Rinpocze i jego partnerka Nima Czodron – zatrzymani w związku z protestem Tasziego Ceringa, który w sierpniu 1999 roku próbował opuścić chińską flagę przed Potalą – zostają skazani, odpowiednio, na dożywocie i 10 lat więzienia.
Dalajlama, odpowiadając na przedstawione Gjalo propozycje Frontu Jedności, prosi o przyjęcie w Pekinie swoich oficjalnych wysłanników. Strona chińska znów milknie.

16 października 2000
Ogłoszenie nominacji Guo Jinlonga, nowego sekretarza partii TRA. Koniec rządów znienawidzonego przez Tybetańczyków Chena Kuiyuana, który płaci stanowiskiem za ucieczkę XVII Karmapy.

styczeń 2001

Przed siedzibą władz okręgu Sakon wybucha bomba. Policja pali posąg buddy w lokalnym klasztorze, aresztuje i torturuje 25 mnichów oraz kilkunastu świeckich Tybetańczyków, choć nie ma przeciwko nim żadnych dowodów.

29 stycznia 2001
Czojing Khedrub z Sogu (chiń. Suo) w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu) TRA – jeden z co najmniej sześciu mężczyzn aresztowanych w marcu 2000 roku za drukowanie i kolportowanie niepodległościowych ulotek – zostaje skazany na karę dożywotniego więzienia za „separatystyczne podżeganie".

luty 2001
Władze w Lhasie rozpoczynają kampanię, której celem jest walka z wiarą i praktykowaniem religii przez dzieci ze szkół podstawowych i średnich. Siedmiolatków uczy się, że praktykowanie buddyzmu tybetańskiego jest „wyrazem zacofania" i kłodą na drodze postępu. W niektórych szkołach więzi się i karze grzywnami uczniów, którzy nie przestrzegają zakazu noszenia tradycyjnych amuletów buddyjskich.

27 marca 2001
ChRL ratyfikuje (podpisany w 1997 roku) Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, socjalnych i kulturalnych.

1 kwietnia 2001
Chiny ponownie ogłaszają w Tybecie kampanię „mocnego uderzenia" w „rosnącą przestępczość". Wkrótce potem, jak informują oficjalne media, zapadają pierwsze wyroki śmierci.

kwiecień–lipiec 2001
Władze wydalają 8.500 mnichów i mniszek z Instytutu Studiów Buddyjskich w Serthar (Larung Gar) w TPA Kardze. Grupy robocze burzą kwatery duchownych, by nie mieli dokąd wracać.

maj–październik 2001
Władze chińskie informują o wykryciu – tylko w tym okresie – 62 tysięcy przypadków fałszowania statystyk w różnych regionach kraju. Mimo to Pekin utrzymuje, że statystyki „państwowe" są dokładne.

czerwiec 2001
Władze chińskie wydają kategoryczny zakaz obchodzenia zdelegalizowanego w latach dziewięćdziesiątych święta Trunglha Jarsol, urodzin Dalajlamy.
Do TRA przyjeżdżają pierwsi chińscy robotnicy do budowy linii kolejowej Qinghai-Lhasa, która – decyzją Komitetu Centralnego KPCh – połączy Tybet z Chinami. Przewidywana trasa: 1.080 kilometrów; koszty całego przedsięwzięcia, mającego przede wszystkim charakter polityczny i militarny, szacuje się na dwa i pół miliarda dolarów. Tybetańczycy boją się, że kolej będzie gwoździem do trumny ich tożsamości i ojczyzny.

1 czerwca 2001
Książę Dipendra zabija swego ojca, króla Birendrę, matkę i siedmiu innych członków rodziny królewskiej Nepalu, a następnie odbiera sobie życie. Trzy dni później tron obejmuje jego wuj Gjanendra.

13 czerwca 2001
Poseł Czesław Bielecki, przewodniczący sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych, „uprzejmie prosi" Marszałka Sejmu RP o „powstrzymanie się z wprowadzaniem pod obrady" sprawozdania Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka „o poselskim projekcie deklaracji

solidarności Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z narodem tybetańskim”. Do swojego pisma dołącza list od przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, w którym pan Zeng Jianhui dziękuje mu za „uwieńczone powodzeniem wysiłki”, dzięki którym „dokument ten został wcześniej zablokowany w Komisji Spraw Zagranicznych”, i prosi o „ponowne użycie wpływów, by zapobiec przyjęciu [Deklaracji] przez Izbę Reprezentantów”, gdyż „rani” ona „uczucia Chińczyków”. Posłowie Henryk Wujec i Wiesław Walendziak oświadczają, że „pierwszy chyba raz w dwunastoletniej historii parlamentaryzmu Trzeciej Rzeczpospolitej mamy do czynienia z tak niezawoalowanymi naciskami innego państwa na decyzje polskiego Parlamentu oraz z wykorzystaniem posła na Sejm RP do blokowania prac Sejmu”. Wkrótce potem media ujawniają sprawę kosztownego komputera, który w tym samym miesiącu podarował przewodniczącemu Bieleckiemu ambasador ChRL w Polsce.

15 czerwca 2001
Chiny, Rosja, Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan i Uzbekistan powołują Szanghajską Organizację Współpracy (SCO). Jednym z jej głównych celów jest wspólna walka z „ekstremizmem, terroryzmem i separatyzmem”.

25–27 czerwca 2001
Obraduje IV Forum ds. Tybetu, w którym uczestniczy wszystkich siedmiu członków Stałego Komitetu Biura Politycznego KPCh. Oficjalne raporty mówią o trzech kluczowych aspektach „polityki tybetańskiej”: „budowaniu partii” (w ramach ogólnokrajowej strategii wzmacniania struktur i wizerunku KPCh); „napędzaniu gospodarki” (inwestycjami i subsydiami państwa – od fazy „przyspieszonego rozwoju” do fazy „skoku rozwojowego”); oraz przejściu od „podstawowej” do „długoterminowej” stabilizacji społecznej. Nie ulega wątpliwości, że jej celem jest całkowita asymilacja Tybetu.

13 lipca 2001
MKOl przyznaje Pekinowi organizację Igrzysk Olimpijskich w 2008 roku.

17–20 lipca 2001
Lhasę odwiedza Hu Jintao, wiceprezydent ChRL i były sekretarz partii TRA, który z okazji pięćdziesiątej rocznicy „pokojowego wyzwolenia” przywozi Tybetańczykom trzyipółtonowy „Drogocenny Trójnóg Narodowej Jedności”.

sierpień 2001
Delegacja Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu RP składa pierwszą oficjalną wizytę w Tybecie. Polscy posłowie wielokrotnie proszą gospodarzy o aktualne zdjęcia Genduna Czokji Nimy. Ragdi, przewodniczący ZPL TRA, obiecuje, że w najbliższym czasie wyśle je do Warszawy.

20 sierpnia 2001
Pierwsze wybory powszechne na przewodniczącego kaszagu, gabinetu Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach. Zostaje nim prof. Samdong Rinpocze.

24 sierpnia 2001
Sejm RP przyjmuje Deklarację solidarności z narodem tybetańskim:

„Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża solidarność z narodem tybetańskim w jego działaniach na rzecz respektowania elementarnych praw człowieka w Tybecie.
Nigdy nie można godzić się na niesprawiedliwość, szczególnie wtedy, gdy dotyka ona narody, które same chcą decydować o swoim losie i swojej przyszłości. W chwilach trudnych dla Polski inne narody nie godziły się na niesprawiedliwość i solidaryzowały się z narodem polskim. Dziś polscy parlamentarzyści, mając w pamięci otrzymywaną pomoc, nie mogą milczeć, gdy inne narody poddawane są opresji.

Od lat docierają do nas informacje o tragedii narodu tybetańskiego. Władze chińskie brutalnymi metodami tłumią wszelkie dążenia Tybetańczyków do wolności oraz usiłują doprowadzić do zmiany struktury demograficznej w Tybecie. W konsekwencji Tybetańczycy mogą stać się mniejszością we własnej ojczyźnie.
Sejm wolnej Polski będzie kontynuował zabiegi na arenie międzynarodowej o wykonanie wszystkich rezolucji ONZ dotyczących sytuacji w Tybecie, w tym rezolucji nr 1353 z 1959 r., 1723 z 1961 r. oraz nr 2079 z 1965 r., gdzie wyraźnie uznano prawo narodu tybetańskiego do samostanowienia, które daje rzeczywista autonomia, a komunistyczne Chiny wezwano do zaprzestania praktyk pozbawiających naród tybetański podstawowych praw człowieka i wolności. Koniecznym warunkiem porozumienia jest podjęcie przez rząd chiński rozmów z najwyższym autorytetem duchowym i politycznym Tybetańczyków Dalajlamą, który jest jedynym uznawanym przedstawicielem narodu tybetańskiego. Władze chińskie muszą uszanować tożsamość religijną Tybetańczyków oraz dziedzictwo ich cywilizacji liczącej kilka tysięcy lat. Jesteśmy przekonani, że tylko konsekwencja i determinacja w upominaniu się o ciemiężonych może doprowadzić do polepszenia losu narodu tybetańskiego".

wrzesień 2001
Pekin ogłasza kampanię „mocnego uderzenia i potężnej presji", wykorzystując globalną „wojnę z terroryzmem" do walki z „ruchami separatystycznymi".
Władze rozbijają Jaczen, wielkie obozowisko klasztorne we wschodnim Tybecie. Tysiące duchownych muszą opuścić kompleks i własnoręcznie zburzyć swoje domy.
Chiny – za pośrednictwem Moskwy, która nie odmawia wydania wizy tranzytowej – uniemożliwiają wizytę Dalajlamy w Mongolii.

6 grudnia 2001
Z inicjatywy posła Wiesława Walendziaka w Sejmie IV kadencji konstytuuje się Parlamentarny Zespół na rzecz Tybetu.

11 grudnia 2001
Po czternastoletnich negocjacjach Chiny formalnie przystępują do Światowej Organizacji Handlu (WTO).

13 grudnia 2001
Prezydent Jiang Zemin wzywa do zwiększenia „kontroli partii nad religią".

29 grudnia 2001
OZPL przyjmuje pierwszą ustawę w sprawie kontroli populacji i planowania rodziny. Małżeństwa miejskie mają prawo do jednego dziecka, wiejskie do dwojga (jeśli pierwsze jest dziewczynką), a „mniejszości" – do dwojga lub trojga. Wcześniej politykę kontroli populacji realizowano na podstawie dekretów i rozporządzeń.

2002
Amerykański Kongres przyjmuj Tibetan Policy Act – najważniejszą ustawę w sprawia poparcia Stanów Zjednoczonych dla „aspiracji narodu tybetańskiego".

1 stycznia 2002
Po starannym „uszczelnieniu" granicy nepalsko-chińskiej w 2001 roku do Indii dociera tylko 1.375 uchodźców z Tybetu (w poprzednich latach – średnio 3.000 rocznie). Oficjalne źródła chińskie informują o zatrzymaniu 2.500 osób, próbujących nielegalnie przekroczyć granicę.

19 stycznia 2002

Przygotowania do wizyty prezydenta G. Busha w Pekinie – przedterminowe zwolnienie i odesłanie do USA Ngałanga Czophela, tybetańskiego muzykologa, byłego stypendysty Fullbrighta, aresztowanego w 1995 roku i skazanego na 18 lat więzienia za „szpiegostwo". Wkrótce po spotkaniu na szczycie władze zwalniają, warunkowo, schorowanego niemal osiemdziesięcioletniego Taknę Dzigme Sangpo, który spędził za kratami niemal czterdzieści lat i miał wyjść na wolność w 2011 roku.

23 stycznia 2002
Jeden z największych sukcesów dyplomatycznych tybetańskiej diaspory – Kongres Stanów Zjednoczonych przyjmuje Ustawą w sprawie polityki wobec Tybetu (jako element pakietu, zatwierdzającego politykę zagraniczną USA).

luty 2002
Tybetańskie źródła informują o zwolnieniu (ściślej: przeniesieniu do aresztu domowego w Szigace) Czadrela Rinpocze – byłego opata klasztoru Taszilhunpo i przewodniczącego powołanej przez Pekin grupy, która miała odszukać inkarnację Panczenlamy – skazanego w 1996 roku na sześć lat więzienia za „spiskowanie w celu podzielenia macierzy" i „ujawnienie tajemnicy państwowej".

marzec 2002
Protesty tysięcy bezrobotnych w Liaoyang i Daqing w północno-wschodnich Chinach.

marzec–czerwiec 2002
Władze zwalniają z więzienia Drapczi – na kilka lub kilkanaście miesięcy przed terminem – cztery mniszki, które w 1993 roku ukarano podwyższeniem wyroków za nagranie kasety z pieśniami niepodległościowymi, a w 1998 roku brutalnie bito i torturowano po „majowych protestach": Gjalcen Dolkar, Ngałang Czekji, Tenzin Thupten i Ngałang Czezom.

26 marca 2002
Przedstawiciele władz Tybetańskiego Regionu Autonomicznego – z Ragdim, zastępcą sekretarza KPCh TRA, na czele – składają oficjalną wizytę w Parlamencie Europejskim. Pytanie o obiecane polskim posłom zdjęcie Genduna Czokji Nimy „pozostaje bez odpowiedzi".

kwiecień 2002
Podczas dorocznej sesji Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie wiele państw wyraża „zaniepokojenie" sytuacją w ChRL, jednak żaden rząd nie wnosi projektu rezolucji, potępiającej Chiny za naruszanie praw człowieka.
Tysiące osób podpisują petycję do marszałka Sejmu RP, by zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami oficjalnie upomniał się o obiecane polskim posłom zdjęcia Genduna Czokji Nimy.

7 kwietnia 2002
Aresztowanie kolejnego słynnego nauczyciela buddyjskiego ze wschodniego Tybetu, związanego z Dalajlamą i zaangażowanego w działalność społeczną Tenzina Delka Rinpocze.

25 kwietnia 2002
„Gazeta Wyborcza" zaprasza do wysyłania urodzinowych życzeń – za pośrednictwem ambasady ChRL w Warszawie i marszałka Sejmu – dla więzionego przez Pekin XI Panczenlamy. Na apel odpowiadają dziesiątki tysięcy Polaków (w tym wszyscy Nobliści) i internautów z całego świata.

26 kwietnia 2002
Mimo licznych protestów w Lhasie rozpoczyna się wyburzanie jednego z kwartałów starej, objętej ochroną Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) części miasta, która nie stanowi już nawet dwóch procent powierzchni stolicy Tybetu.

maj 2002
Chinom udaje się wykluczyć wszystkie organizacje pozarządowe, które zajmują się Tybetem, z oenzetowskiego Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju.

1 lipca 2002
Gjalo Thondup, starszy brat Dalajlamy, pośredniczący wcześniej w rozmowach między Pekinem a Dharamsalą, rozpoczyna miesięczną, prywatną wizytę w Chinach i – po raz pierwszy od pięćdziesięciu lat – w Tybecie.

lipiec 2002
W Lhasie obradują przewodniczący komitetów demokratycznego zarządzania klasztorów TRA. Li Liguo, zastępca sekretarza partii i szef regionalnej komisji ds. klasztorów i religii, definiuje obowiązki duchownych: „Mnisi i mniszki muszą śmiało obnażać i krytykować Dalaja, by dogłębnie zrozumieć jego reakcyjną naturę i religijną hipokryzję oraz rozwinąć świadomość patriotyczną". Takna Dzigme Sangpo uzyskuje zgodę na „podjęcie leczenia za granicą".

8 sierpnia 2002
Władze chińskie, do tej pory kategorycznie temu zaprzeczające, oficjalnie przyznają, że Tybetańczycy stają się mniejszością we własnej stolicy. Jin Shixun, zastępca dyrektora Komisji Planowania i Rozwoju TRA informuje dziennikarzy, że Chińczycy „przyjeżdżają tu zakładać własne firmy, inwestować albo szukać pracy. (...) W Lhasie mieszka obecnie około 200 tysięcy osób, a imigranci stanowią mniej więcej połowę populacji. Ich liczba z pewnością znacznie wzrośnie, gdyż wymaga tego rozwój gospodarczy oraz rozbudowa infrastruktury, rynku inwestycyjnego i przemysłu turystycznego".

19–21 sierpnia 2002
M. Robinson, Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, składa wizytę w Pekinie i wyraża „głębokie zaniepokojenie" sytuacją w ChRL, szczególnie podkreślając problem stosowania kary śmierci, brutalnego tłumienia protestów robotniczych, więzienia Panczenlamy, wynaradawiania Tybetańczyków i prześladowania Ujgurów pod pretekstem globalnej „wojny z terroryzmem".

26 sierpnia–4 września 2002
Światowy Szczyt Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu. Przedstawiciele Tybetu biorą w nim udział tylko dzięki pomocy europejskich i amerykańskich organizacji pozarządowych, które uzyskały akredytacje i użyczyły ich Tybetańczykom. Naciski Chin sprawiają, że na liście gości nie ma Dalajlamy, który uczestniczył w poprzednim Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 roku.

przełom sierpnia i września 2002
Chinom udaje się przekreślić wizytę Dalajlamy w Mongolii: Rosja nie wydaje mu wizy tranzytowej, a południowokoreańskie linie lotnicze odmawiają sprzedania biletu do Ułan Bator. Protesty buddystów i działaczy praw człowieka w Moskwie i Seulu.

wrzesień 2002
Przygrywka do XVI zjazdu KPCh, na którym ma się rozpocząć proces „wymiany pokoleń" w najwyższych władzach partii i państwa: polowanie na dysydentów, zmasowane hakerskie ataki na „wywrotowe" listy dyskusyjne i strony www, blokowanie dostępu do niezależnych źródeł informacji – stron i wyszukiwarek internetowych oraz zagranicznych rozgłośni radiowych i stacji telewizyjnych.
Chińscy śledczy przesłuchują – i maltretują – schwytanych w Afganistanie Ujgurów w amerykańskiej bazie Guantanamo.

9 września 2002
Po raz pierwszy od niemal dziesięciu lat do Pekinu przybywają przedstawiciele Dalajlamy. 13 września rozpoczynają – pierwszą od siedemnastu lat – wizytę w Lhasie. Strona chińska konsekwentnie bagatelizuje znaczenie misji, nazywając wysłanników „tybetańskimi emigrantami", którzy odwiedzają Tybet „prywatnie". Wysoki urzędnik cytuje zagranicznym dziennikarzom Legczog (chiń. Lieque), szefa rządu TRA: „Spotkałem się z dwoma tybetańskimi ziomkami, którzy przyjechali do Tybetu odwiedzić krewnych, ale nie wiedziałem, że są osobistymi przedstawicielami Dalaja; sami też mi nie powiedzieli, że nimi są".

25 września 2002
Tybetańscy emisariusze wracają do Indii.
Składający wizytę w Danii premier Zhu Rongji wzywa „wszystkie rządy" do „zaprzestania udzielania jakiegokolwiek poparcia Dalajlamie", którego oskarża o „separatyzm".

październik 2002
Do Indii wraca pierwszy wykształcony w Polsce Tybetańczyk – lekarz medycyny.
Chińskie media informują o wykopaniu najwyżej położonego na świecie tunelu (4.905 m n.p.m.), stanowiącego element linii kolejowej, która połączy Qinghai z Tybetem centralnym.

1 października 2002
Po zapoznaniu się z raportem wysłanników Dalajlamy tybetański rząd emigracyjny oświadcza, że „w odpowiedzi na gest Chin, do czerwca 2003 roku poświęci się tworzeniu atmosfery sprzyjającej budowaniu nowych kontaktów", i prosi „Tybetańczyków oraz przyjaciół Tybetu" o poniechanie protestów podczas wizyty prezydenta Jiang Zemina w Stanach Zjednoczonych i Meksyku.

8 października 2002
Po wielomiesięcznym blokowaniu dyskusji i prac nad „chińskim dezyderatem" Komisja Spraw Zagranicznych Sejmu RP przyjmuje dokument, z którego posłowie koalicji rządzącej usuwają wszystkie wzmianki o Tybecie, Panczenlamie i naruszaniu praw człowieka w ChRL.

17 października 2002
Na kilka dni przed wizytą prezydenta Jiang Zemina w USA władze chińskie warunkowo zwalniają z Drapczi dwudziestopięcioletnią Ngałang Sangdrol – mniszkę klasztoru Garu, której podnoszona trzykrotnie kara opiewa łącznie na 21 lata i kończy się w 2013 roku. Brutalnie bita i torturowana jako „prowodyrka" więziennych protestów, spędziła za kratami (zdaniem Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Uwięzień – „wbrew prawu") jedenaście lat.
Do Kardze (prowincja Sichuan) wkraczają oddziały AL-W. Służby bezpieczeństwa aresztują Tybetańczyków, którzy w lutym organizowali modły o długie życie Dalajlamy.

22–25 października 2002
Pożegnalna wizyta prezydenta Jiang Zemina w Stanach Zjednoczonych. Wśród kwestii omawianych na ranczu prezydenta G. Busha w Crawford jest problem przestrzegania praw człowieka w Tybecie i rokowań chińsko-tybetańskich.

29 października 2002
Pekin nazywa akcję rosyjskich służb specjalnych – które atakując teatr na Dubrowce zabiły ponad stu zakładników – „wzorem do naśladowania", składa wyrazy „najwyższego uznania" prezydentowi Putinowi i prosi Kreml o recepturę śmiercionośnego gazu.

5 listopada 2002

Mimo presji i protestów Pekinu Dalajlamie udaje się złożyć – tym razem podróżuje przez Japonię – pierwszą od siedmiu lat wizytę w Mongolii. Na światowych rynkach rosną nagle ceny miedzi, gdyż ChRL „za karę" zamyka granicę i zawiesza komunikację kolejową z Mongolią.

8–15 listopada 2002
Opóźniony o dwa miesiące frakcyjnymi rozgrywkami XVI Zjazd Komunistycznej Partii Chin. *Disandai*, „trzecie pokolenie" przywódców, sprawujące władzę od masakry w Pekinie w 1989 roku, zaczyna przekazywać pałeczkę *disidai*, „czwartej generacji". Pierwszym sekretarzem KPCh zostaje – namaszczony jeszcze przez Deng Xiaopinga – Hu Jintao, który w 1989 roku zwrócił się do rządu o ogłoszenie stanu wojennego w Tybecie. Zeng Qinghong, prawa ręka Jiang Zemina, ma być gwarantem zakulisowych wpływów ustępującego przewodniczącego, który – wzorem Denga – zachowuje kierownictwo kluczowej Centralnej Komisji Wojskowej. Stały Komitet Biura Politycznego KPCh zostaje poszerzony z siedmiu do dziewięciu osób, by zapewnić bezpieczną większość protegowanym Jianga. Zasiadają w nim, między innymi, zamieszany w największą aferę przemytniczą w historii ChRL Jia Qinglin, wsławiony szczególną gorliwością w prześladowaniu członków Falun Gong, Wu Guanzheng oraz Luo Gan, szef służb bezpieczeństwa, który według wewnętrznych statystyk partyjnych – znacznie przewyższających ostrożne szacunki organizacji praw człowieka – odpowiada za stracenie 60 tysięcy osób.
W ramach przygotowań do zjazdu – którego „drogim gościem" jest mianowany przez partię Panczenlama – władze tradycyjnie polują na dysydentów i wykonują dziesiątki egzekucji, ale też, zapewne nawiązując do wydarzeń w Moskwie, zakazują pekińskim hotelom wynajmowania pokojów oskarżanym o „terroryzm" Ujgurom.
Naciskany przez zachodnich korespondentów Ragdi, który rok wcześniej obiecał polskim posłom zdjęcia Genduna Czokji Nimy, rozwija tradycyjne zapewnienia o „szczęściu" i „postępach w nauce" uprowadzonego przez Pekin chłopca, oświadczając, że „ma on teraz metr sześćdziesiąt i waży sześćdziesiąt pięć kilo".

13 listopada 2002
Chińskie media cytują Legczoga, przewodniczącego rządu TRA (dwa miesiące wcześniej podejmującego wysłanników z Dharamsali): „Dalajlama nigdy nie będzie reprezentował narodu tybetańskiego".

18 listopada 2002
Chińska prasa gremialnie zrywa pięcioletni, obowiązujący od przekazania Hongkongu „rozejm" z Londynem, ogłaszając kampanię, której celem jest „położenie kresu ignorancji i arogancji brytyjskich kolonialistów, którzy w imię anglojęzycznego hegemonizmu do dziś uparcie upokarzają i gwałcą świętą górę Tybetańczyków, nazywając ją fałszywie Mount Everestem, a nie Quomolangmą" (tyb. Czomolungma; nep. Sagarmatha).

19 listopada 2002
W obozie „reformy przez pracę" w Silingu umiera bity i torturowany Lobsang Dhargjal, czterdziestoletni mnich, skazany w październiku 2001 na 16 lat więzienia za „szpiegostwo" i „działalność separatystyczną".

25 listopada 2002
Ogólnopolski dziennik donosi, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP poinformowało posłów, oficjalną notatką, iż w ChRL „podstawowe prawa poszczególnych kościołów i ich wyznawców wydają się być zagwarantowane w stopniu przynajmniej dostatecznym". (Miesiąc wcześniej Departament Stanu USA publikuje specjalny raport, w którym zalicza Chiny – obok Iranu, Korei Północnej, Sudanu itp. – do państw „autorytarnych lub totalitarnych", które „gwałcą swobody religijne ze szczególną brutalnością".) MSZ prostuje ów artykuł, stwierdzając, że „zaraz po

cytowanym fragmencie, odnoszącym się do sytuacji formalno-prawnej", pada stwierdzenie, iż „spore zastrzeżenia może [natomiast] budzić sytuacja faktyczna i doraźna praktyka".

29 listopada 2002
Naukowcy publikują wyniki badań, z których wynika, że samobójstwo jest najczęstszą przyczyną śmierci młodych Chińczyków. W ChRL rokrocznie odbiera sobie życie ponad 250 tysięcy osób, w większości – odwrotnie niż w innych krajach – kobiet.

grudzień 2002
Emerytowany aparatczyk ogłasza wyniki badań, z których wynika, że w czasie rewolucji kulturalnej 160 tysięcy mieszkańców Ngaby (chiń. Aba) – niemal połowę populacji – ukarano jako „nowych zdrajców" (chiń. *xingpan*).

2 grudnia 2002
Komisja Spraw Zagranicznych Sejmu RP przyjmuje odpowiedź rządu na dezyderat w sprawie stosunków polsko-chińskich. MSZ informuje posłów, że „polityka przestrzegania praw człowieka i wolności religijnych w Chinach stanowi przedmiot naszego stałego zainteresowania i jest istotnym tematem poruszanym przez nas podczas rozmów z przedstawicielami władz chińskich".
Sąd Ludowy w Kardze skazuje na śmierć aresztowanego w kwietniu Tenzina Delka Rinpocze i jego asystenta Lobsanga Dhondupa za „współudział w podłożeniu bomby", „nielegalne posiadanie broni" i „działalność separatystyczną". Podczas procesu Tenzin Delek oskarża sąd o stawianie sfabrykowanych zarzutów i nieuczciwość oraz krzyczy: „Niech żyje Jego Świątobliwość Dalajlama". Funkcjonariusze służby bezpieczeństwa kneblują go szmatą i wyprowadzają z sali.

12 grudnia 2002
Posłanie Prezydenta Lecha Wałęsy z okazji tybetańskiego Święta Współczucia w Indiach: „Przyjaciele! Moje życie nauczyło mnie, jak ważne jest wsparcie innych ludzi w chwilach trudnych. W naszej Solidarnościowej walce o wolność i godność człowieka takie wsparcie czuliśmy bardzo mocno. Łatwiej nam było wówczas wierzyć w zwycięstwo i do niego dążyć. Z takim słowem wsparcia i solidarności teraz spieszę do Was, abyście wiedzieli, że Wasz los nie jest i nie może być nam obojętny. (...) Jego Świątobliwość Dalajlama stanowczo sprzeciwia się stosowaniu przemocy w walce o wolność i godność swego narodu, podejmując dialog z chińskimi przywódcami. W czasach silnie obecnej przemocy, czasach licznych niepokojów społecznych i terroryzmu taka postawa budzi szczególny szacunek. Musimy wspólnie wierzyć w pokojową drogę do wolności, aby kiedyś – ufam, że jak najszybciej – Wasz i każdy inny naród mógł doświadczać prawdziwej swobody i pełni praw!".

13 grudnia 2002
Polscy parlamentarzyści zwracają się do Przewodniczącego Stałego Komitetu OZPL, Li Penga o „podjęcie interwencji" w sprawie skazanego na śmierć Tenzina Delka Rinpocze i Lobsanga Dhondupa: „Chińscy intelektualiści i dziennikarze od dawna twierdzili, że wyrok w tej sprawie zapadł jeszcze przed rozpoczęciem procesu. Międzynarodowe media informują, iż przedstawiciele sądu i prokuratury w Ganzi nie byli w stanie podać nazwisk obrońców oskarżonych. (...) Pierwsze od niemal 15 lat tak drastyczne kary wymierzone Tybetańczykom w sprawie o charakterze politycznym (...) mogą zniweczyć zalążki dialogu, który jest ważny nie tylko dla Chińczyków i Tybetańczyków, ale i – jako model pokojowego rozwiązywania konfliktów – dla całego świata".

20 grudnia 2002
Pekin informuje o oddaniu pierwszego odcinka (120 km) „drogi do szczęścia i dostatku" – linii kolejowej, która połączy Tybet z Chinami.

24 grudnia 2002

Przedterminowe zwolnienie i wydalenie do Stanów Zjednoczonych Xu Wenli, jednego z najsłynniejszych chińskich dysydentów, który nazywa ten „akt łaski" „pustym gestem" i „gwiazdkowym prezentem Jiang Zemina dla prezydenta Busha".

styczeń 2003
Wybory do władz TRA – w przeciwieństwie do centralnych – nie przynoszą żadnych istotnych zmian: stanowiska zachowują Ragdi, przewodniczący regionalnego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych; Legczog, szef lokalnego rządu; i Phagpalha Gelek Namgjal, przewodniczący Politycznej Ludowej Konferencji Konsultatywnej.

18 stycznia 2003
Skazany na śmierć Tulku Tenzin Delek nagrywa w celi kasetę, którą udaje się wynieść z więzienia w Darcedo (chiń. Kangding): „Niezależnie od tego, co robią i mówią [władze], jestem zupełnie niewinny. Zostałem fałszywie oskarżony, ponieważ zawsze byłem szczery i dbałem tylko o dobro i szczęście moich rodaków. Nigdy nie rozpowszechniałem listów ani ulotek i nie podkładałem żadnych bomb; nawet nie przyszło mi to do głowy. Chińczykom nie podoba się to, co mówię i robię. Aresztowano mnie tylko dlatego. Zawsze prosiłem ludzi, by troszczyli się o innych i okazywali im dobre serce. Wszyscy wiedzą, czego nauczałem i co praktykowałem. Będę nadal pracować dla narodu tybetańskiego i sprawy Tybetu – nawet za cenę życia. Życzę pokoju całemu światu. Każda czująca istota była nam kiedyś ojcem i matką. Jeżeli mam zostać w więzieniu i zginąć, chcę, by moja śmierć przyniosła pożytek wszystkim czującym istotom".

20 stycznia 2003
Prezydent Chen Shui-bian uroczyście otwiera Fundację Wymiany Tajwańsko-Tybetańskiej, która ma odpowiadać za stosunki między Tajpej a tybetańskim rządem emigracyjnym, stopniowo zastępując Komisję ds. Mongolskich i Tybetańskich – relikt rządów Guomindangu, symbol teatralnych roszczeń Republiki Chińskiej do Mongolii i Tybetu.

26 stycznia 2003
Wyższy Sąd Ludowy Prowincji Sichuan zatwierdza grudniowy wyrok skazanego na śmierć Lobsanga Dhondupa i utrzymuje wyrok Tulku Tenzina Delka – karę śmierci w zawieszeniu na dwa lata. Natychmiast po rozprawie Lobsang Dhondup zostaje stracony. Władze nie wydają rodzinie ciała zabitego. Krążą pogłoski, że „było zbyt zmasakrowane".
W odpowiedzi na protesty największych organizacji praw człowieka, Stanów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka, Pekin oświadcza, że Lobsang Dhondup „przyjął" wyrok sądu niższej instancji – choć wcześniej oficjalnie informowano, iż wniósł apelację – i uspakaja, że wszystko „odbyło się zgodnie z prawem".

29 styczna 2003
Prezydencja Unii Europejskiej kreśli na forum Parlamentu Europejskiego priorytety UE na zbliżającą się 59. sesję Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie: „Główną osią naszej polityki centralnej jest zniesienie kary śmierci, położenie kresu stosowaniu tortur i dyskryminacji kobiet oraz chronienie dzieci przed wyzyskiem. Poszanowanie owych zasad winno rządzić wszystkimi aspektami naszej polityki zagranicznej, nawet jeśli miałoby to oznaczać poniesienie pewnych kosztów gospodarczych lub politycznych. Takie stanowisko jest rękojmią naszej wiarygodności".

30 stycznia 2003
Komitet Helsiński w Polsce wyraża „ubolewanie i oburzenie z powodu egzekucji Lobsanga Dhondupa, którego stracono natychmiast po procesie, urągającym nie tylko podstawowym zasadom uczciwości i sprawiedliwości, ale i zapewnieniom, jakie chińscy dyplomaci składali (...) światowej opinii publicznej" oraz wyzywa „władze Rzeczpospolitej Polskiej i inne rządy do stanowczego potępienia Chińskiej Republiki Ludowej na forum Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie, a

władze w Pekinie – do przeprowadzenia ponownego, uczciwego i jawnego procesu Tulku Tenzina Delka".
Ministerstwo Spraw Zagranicznych ogłasza, że „RP potępia razem ze społecznością międzynarodową wykonanie wyroku śmierci" na Lobsangu Dhondupie.

31 stycznia 2003
Marszałek Sejmu RP Marek Borowski występuje z listem do Przewodniczącego Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, Li Penga: „Z wielkim zaniepokojeniem i smutkiem przyjąłem do wiadomości, że Lobsang Dhondup, skazany wspólnie z Tenzinem Delkiem za, jak głosi akt oskarżenia, zaplanowanie zamachów bombowych w Czengdu, został stracony. Już 13 grudnia 2002 r. polscy parlamentarzyści skierowali do Pana apel, w którym zwrócili uwagę na nieprawidłowości w przebiegu procesu oraz surowość kar. Zawsze zależało nam na utrzymaniu i rozwijaniu dobrych stosunków parlamentarnych między Polską a Chinami, czego jestem wciąż gorącym rzecznikiem. Ani ja, ani polska opinia publiczna nie możemy jednak przyjmować biernie do wiadomości takich wyroków, jako że podejście do kwestii przestrzegania praw człowieka jest tym, co dziś łączy bądź dzieli Narody. Czym innym jest bowiem niedoskonałość w przestrzeganiu praw jednostki, jaka zdarza się w każdym kraju, także w Polsce, czym innym – pozbawienie prawa do jawnego, sprawiedliwego i bezstronnego postępowania przed niezawisłym sądem, co jest powszechnie akceptowanym w społeczności międzynarodowej standardem wymiaru sprawiedliwości. Jak wynika z dostępnych nam informacji – w przypadku procesów Lobsanga Dhondupa oraz Tulku Tenzina Delka zasady te nie były w pełni przestrzegane. W imię dobrych stosunków z Narodem Chińskim nie możemy przejść nad tym do porządku dziennego. Głęboko ubolewam, że apel polskich parlamentarzystów nie został wysłuchany. Zwracam się do Pana, Panie Przewodniczący, o wykorzystanie swoich wpływów i możliwości w celu powstrzymania wykonania wyroku na drugim skazanym oraz zapewnienie mu uczciwej i jawnej rewizji procesu".

5 lutego 2003
Unia Europejska po raz kolejny potępia egzekucję Lobsanga Dhondupa i zatwierdzenie wyroku Tulku Tenzina Delka. Do tej deklaracji „dołączają" kraje wstępujące do UE (w tym Polska), stowarzyszone i członkowie EFTA.

14 lutego 2003
Drobny konflikt między kilkoma Tybetańczykami a grupą Hui, chińskich muzułmanów, przeradza się w kilkudniowe zamieszki w okręgu Czenca (chiń. Jianza) prowincji Qinghai. Tłum plądruje chińskie sklepy i restauracje, niezależne źródła informują o co najmniej jednym zabitym i setkach rannych. Władze wzywają na pomoc armię.

24 lutego 2003
Sekretarz stanu USA Colin Powell krytykuje Pekin – choć celem jego wizyty w Chinach jest uzyskanie poparcia ChRL w sprawie Iraku i Korei – za „krok wstecz" w dziedzinie praw człowieka: egzekucję Lobsanga Dhondupa i uwięzienie kilkunastu znanych dysydentów.

marzec 2003
Światowe media donoszą, że władze chińskie „testują cele śmierci na kółkach" – to jest specjalne samochody, w których wykonywane są egzekucje – „by poprawić system prawny".

6–18 marca 2003
Doroczna sesja Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i kolejny etap „pokoleniowych" zmian w najwyższych władzach ChRL. Fotel prezydenta zajmuje nowo mianowany pierwszy sekretarz KPCh Hu Jintao, ale ustępujący Jiang Zemin zachowuje – podobnie jak w strukturach partii – kierownictwo Centralnej Komisji Wojskowej. Stanowisko premiera przypada Wen Jiabao, numerowi trzy w KPCh. Przewodniczącym OZPL zostaje Wu Bangguo, a

obradującej równolegle Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej – Jia Qinglin, zausznik Jiang Zemina zamieszany w największą aferę przemytniczą w historii kraju. OZPL zapowiada „drastyczne zaostrzenie walki” z „separatyzmem, terroryzmem, organizatorami złych sekt i skorumpowanymi urzędnikami”.
Ye Xiaowen, dyrektor Centralnego Urzędu ds. Religii, składa oficjalną wizytę w Stanach Zjednoczonych. Podczas wystąpienia w ambasadzie ChRL w Waszyngtonie porównuje Lobsanga Dhondupa i Tulku Tenzina Delka do Osamy bin Ladena.
Zachodni dyplomaci z Pekinu – zastrzegając anonimowość – informują, że za egzekucją Lobsanga Dhondupa i utrzymaniem wyroku Tulku Tenzina Delka stał Zhou Yongkang, członek Biura Politycznego Komitetu Centralnego KPCh, były sekretarz partii w Sichuanie, który wsławiwszy się skutecznością w zwalczaniu m.in. „tybetańskiego separatyzmu” w tej prowincji, w grudniu 2002 został mianowany ministrem bezpieczeństwa publicznego. Miał bardzo interesować się „sprawą z Kardze i osobiście wydawać polecenia”.
Li Baodong – dyrektor generalny Departamentu Konferencji Międzynarodowych chińskiego MSZ i szef delegacji ChRL ds. „dwustronnego dialogu o prawach człowieka” – „opuszcza” na rok swoje stanowiska, by „przejść szkolenie w Centralnej Szkole Partyjnej”. Jego obowiązki przejmuje dotychczasowy zastępca, Wang Min, który wcześniej powiadomił Unię Europejską, że „źle zrozumiała” – składane przez Li – zapewnienia Pekinu w sprawie „nowego procesu” Lobsanga Dhondupa i Tulku Tenzina Delka.

17 marca–25 kwietnia 2003
Doroczna sesja Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie.

19 marca 2003
Unia Europejska krytykuje ChRL za „brak poszanowania dla praw człowieka” (egzekucje, tortury, arbitralne uwięzienia, sytuacja w Tybecie i Xinjiangu itd.), zapowiadając jednocześnie, że nie będzie dążyć do przyjęcia rezolucji w tej sprawie w Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie.

kwiecień 2003
Zhiqing quan – „prawo, by wiedzieć”: Epidemia SARS (zespołu ostrej niewydolności oddechowej, nazywanego przez Tybetańczyków *gjanje*, „chińską chorobą”), którą władze wszystkich szczebli ukrywały – jako „tajemnicę państwową” – przed przełożonymi, światem i najbardziej zagrożonymi, własnymi obywatelami co najmniej cztery miesiące, przekracza granice Chin. Medialna histeria, miliardowe straty, tysiące zarażonych i setki ofiar na wszystkich kontynentach.

1 kwietnia 2003
Komisja Praw Człowieka ONZ: Ambasador Grecji, w imieniu UE i państw wstępujących, krytykuje ChRL za naruszanie praw człowieka – wymieniając m.in. szafowanie karą śmierci, stosowanie tortur, sytuację w Tybecie oraz sprawę Lobsanga Dhondupa i Tulku Tenzina Delka. Choć wiele delegacji stawia Pekinowi podobne zarzuty, żadna nie wnosi projektu stosownej rezolucji.

8 maja 2003
Prezydent G. Bush, zgodnie z Ustawą w sprawie polityki wobec Tybetu z 2002 roku, przekazuje Kongresowi pierwszy raport na temat kroków, jakie podjęła administracja Stanów Zjednoczonych w celu skłonienia Chińskiej Republiki Ludowej do podjęcia rozmów z Dalajlamą lub jego przedstawicielami. Wywołuje to natychmiastowy protest chińskiego MSZ, które oświadcza, że sprawa Tybetu jest „problemem czysto wewnętrznym” i wylicza warunki wstępne podjęcia rozmów z Dalajlamą: „Nawiążemy z nim kontakt i będziemy negocjować tylko wtedy, gdy faktycznie wycofa swoje poparcie dla »tybetańskiej niepodległości«, porzuci działalność separatystyczną, której celem jest podzielenie Chin, oraz oświadczy publicznie, że uznaje Tybet – i Tajwan – za integralną część Chin”.

15 maja 2003
Epidemia SARS. Agencja Xinhua publikuje ogłoszoną przez Sąd Najwyższy ChRL wykładnię prawa stosującego się do osób, które naruszają kwarantannę: „Umyślne rozprzestrzenianie chorób zakaźnych" zagrożone jest karą od 10 lat do dożywotniego pozbawienia wolności lub kary śmierci. Tydzień później policja aresztuje pierwszego uciekiniera ze szpitala.

16 maja 2003
Zmiany we władzach TRA: Legczog zastępuje Ragdiego na stanowisku przewodniczącego regionalnego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, a zwolniony przez niego fotel gubernatora TRA zajmuje Dziampa Phuncog (chiń. Xiangba Pingcuo). „Bez wahania, uporczywie i głęboko otwierajcie front walki z grupą Dalaja", apeluje do mianowanych sekretarz partii TRA Guo Jinlong.

25 maja 2003
Do Chin przybywają wysłannicy Dalajlamy.

26 maja 2003
Przewodniczący Hu Jintao rozpoczyna pierwszą podróż zagraniczną od wizyty w Moskwie.

31 maja 2003
Pekin wymusza na Katmandu pierwszą jawną deportację uciekinierów z Tybetu. Władze Nepalu – wbrew prawu wewnętrznemu i międzynarodowemu, mimo ostrych protestów Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców i zachodnich rządów – przekazują pracownikom ambasady ChRL 18 uchodźców, w tym kobiety i dzieci, którzy zostają pospiesznie wywiezieni do Chin.

9 czerwca 2003
Wysłannicy Dalajlamy wracają do Indii. Informują, że prowadzili „ożywione rozmowy" z „wysokimi urzędnikami chińskimi" w Szanghaju, Pekinie i tybetańskim regionie prowincji Yunnan, których celem było „budowanie wzajemnego zaufania i rozpraszanie nieporozumień", oraz wyrażają chęć „kontynuowania i rozbudowywania" kontaktów dwustronnych.
Chińskie media donoszą, że sąd w Silingu (chiń. Xining) w prowincji Qinghai skazał czterech Tybetańczyków – Cairanga, (tyb. Cering), Zewenga Duoji (tyb. Cełang Dordże), Zeyao i Tudenga Luosanga (tyb. Thupten Lobsang) – na kary od 11 lat pozbawienia wolności do dożywocia i kary śmierci w zawieszeniu na dwa lata „za nielegalne przewożenie 53 sztuk broni i 97 sztuk amunicji". Sędziowie odmawiają zagranicznym dziennikarzom informacji, kto otrzymał jaki wyrok.

13 czerwca 2003
Prezydencja Unii Europejskiej potępia deportację Tybetańczyków z Nepalu. Do deklaracji dołączają państwa wstępujące do UE – w tym Polska – stowarzyszone i członkowie EFTA.

19 czerwca 2003
Pekin knebluje media, które – najwyraźniej wykorzystywane do zakulisowych rozgrywek między ekipą przewodniczącego Hu Jintao a stronnikami Jiang Zemina – przez trzy miesiące cieszyły się nieco większą swobodą. Władze zamykają dziennik „Nowe Czasy" za artykuł krytykujący Ogólnochińską Ludową Polityczną Konferencję Konsultatywną i Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych. Ministerstwo propagandy zakazuje publikowania materiałów o tuszowaniu epidemii SARS, brutalności policji i największych aferach korupcyjnych.

23 czerwca 2003
Dyplomacja semantyczna: Podczas wizyty premiera Atala Behari Vajpayee w Pekinie Chiny i Indie podpisują umowę handlową, otwierającą granicę między Tybetem a Sikkimem, który dla ChRL był dotąd terytorium „spornym". Tym samym Chiny, nie wprost, uznają Sikkim za część Indii, a Indie – w odrębnej deklaracji dwustronnej, jak podkreślają chińskie media, „po raz pierwszy tak

jednoznacznie” – Tybetański Region Autonomiczny za część ChRL. Delhi utrzymuje, że w owej deklaracji nie znalazło się „nic nowego”.

1 lipca 2003
Największa demonstracja od czasu Tiananmen: niemal pół miliona mieszkańców Hongkongu protestuje przeciwko przygotowanej przez Pekin „ustawie antywywrotowej”, która ogranicza swobody obywatelskie i niezależność metropolii od komunistycznych Chin. Tydzień później propekiński szef rządu Tung Chee-hwa ogłasza „opóźnienie” wprowadzenia nowych przepisów. Po dwóch miesiącach „opóźnienie” zostaje zamienione na „bezterminowe zawieszenie”.

12–18 sierpnia 2003
Pierwsze wspólne ćwiczenia armii państw Szanghajskiej Organizacji Współpracy (SCO) po obu stronach granicy Xinjiangu.

23 sierpnia 2003
Pośredni Sąd Ludowy Tybetańskiej Prefektury Autonomicznej Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan skazuje na kary od ośmiu do dwunastu lat więzienia czterech mnichów, którzy wspólnie modlili się o długie życie Dalajlamy.

25 sierpnia 2003
„Misja przyjaźni” Armii Ludowo-Wyzwoleńczej z komisarzem politycznym Chi Wanchunem na czele rozpoczyna wizytę w Polsce, Czechach i Słowacji.

9–10 września 2003
Dalajlama spotyka się w Waszyngtonie z sekretarzem stanu C. Powellem i prezydentem G. Bushem.

10 września 2003
Komisja Europejska przyjmuje dokument, z którego wynika, że promowanie dialogu chińsko-tybetańskiego, mającego doprowadzić do prawdziwej autonomii Tybetu, będzie jednym z jej politycznych priorytetów w stosunkach z ChRL.

19 września 2003
K. Tomasevski, Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. Dostępu do Edukacji – pierwszy od niemal dziesięciu lat oenzetowski „śledczy” od praw człowieka składający wizytę w ChRL – przedstawia niezwykle krytyczny raport, oskarżając Chiny o naruszanie zobowiązań międzynarodowych, uniemożliwianie edukacji religijnej i wygórowane, narzucane arbitralnie opłaty, które wpędzają w długi rodziny posyłające dzieci do szkoły. Choć Pekin często podkreśla swoje dokonania na tym polu, na edukację przeznacza tylko dwa procent PKB (ONZ rekomenduje sześć). Władze pokrywają zaledwie 53 procent kosztów działania szkół – resztę rodzice. Pytana, czy Chiny mogą być dumne ze swojej polityki, Tomasevski odpowiada, że prawo do edukacji lepiej gwarantuje biedna Uganda.

20–30 września 2003
Delegacja Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP odwiedza Chiny i Tybet. Polscy posłowie przerywają wizytę w pekińskim więzieniu, gdy okazuje się, że nie będą mogli swobodnie rozmawiać ze skazanymi. „Chiny nie są zainteresowane dialogiem na temat praw człowieka, o ile nie widzą na drugiej szali wymiernych korzyści materialnych”, podsumowuje jeden z delegatów.

23 września 2003
Powołując się na „dobro stosunków z Chinami” i umowy dwustronne, Rosja ponownie odmawia udzielenia wizy Dalajlamie, uniemożliwiając mu złożenie wizyty w Kałmucji.

27 września 2003
W prefekturze Szigace umiera sześćdziesięciokilkuletni Tenzin Phuncog, Trzy dni wcześniej zwolniono go z aresztu, w którym spędził sześć miesięcy. Władze podejrzewały go o udział w rozprowadzaniu materiałów niepodległościowych.

1 października 2003
Po serii rozpaczliwych protestów (przede wszystkim bezrobotnych i eksmitowanych) komendant główny policji w Pekinie Ma Zhenchuan ogłasza, że próba popełnienia samobójstwa na placu Tiananmen jest „przestępstwem" i będzie karana.

2 października 2003
W Dału (chiń. Daofu; prefektura Kardze prowincji Sichuan) umiera na skutek tortur dwudziestodziewięcioletni mnich Nima Drakpa. W październiku 2002 roku skazano go na dziewięć lat więzienia za rozlepianie plakatów niepodległościowych, które zaczął podpisywać własnym imieniem, gdy aresztowano za nie niewinnych ludzi.

13 października 2003
Ministrowie spraw zagranicznych państw Unii Europejskiej wzywają Pekin do budowania rządów prawa, przestrzegania praw człowieka i kontynuowania dialogu z Dalajlamą. Rząd ChRL publikuje pierwszą białą księgę poświęconą – „najlepszym w dziejach" – stosunkom z UE, wzywając Unię do „niewspierania separatystycznych poczynań Dalajlamy" oraz zniesienia zakazu sprzedaży broni do Chin, który ogłoszono w czerwcu 1989 roku po masakrze w Pekinie.

15 października 2003
Chiny, jako trzecie państwo na świecie, wysyłają w przestrzeń pozaziemską załogowy statek kosmiczny. (Pół roku później, po latach zaprzeczania faktom, Chiny oficjalnie przyznają, że „wielkiego muru" nie widać z kosmosu i zapowiadają usunięcie tego zdania z podręczników szkolnych.)

24–27 października 2003
Chińska straż graniczna aresztuje pierwszych nepalskich maoistów, próbujących przemycić broń z Tybetu do Nepalu.

28 października 2003
Prezydent Kirsan Nikołajewicz Iljumżynow jedzie do Chin, by przekonać władze ChRL, że wizyta Dalajlamy w buddyjskiej Kałmucji będzie miała charakter „czysto religijny", i uzyskać zgodę Pekinu na wydanie Dalajlamie rosyjskiej wizy.

11–12 listopada 2003
Władze okręgów Kardze i Lithang Tybetańskiej Prefektury Autonomicznej Kardze prowincji Sichuan zwołują wiece, na których grożą konfiskatą ziemi Tybetańczykom, którzy w ciągu miesiąca nie oddadzą wszystkich portretów i zdjęć Dalajlamy.

14 listopada 2003
Armia Ludowo-Wyzwoleńcza odbywa jednodniowe ćwiczenia, których celem jest zwalczanie „związanych z Dalajlamą" „terrorystów". Chińskie media informują, że w ramach operacji „Himalaje 03" ćwiczono „tłumienie rozruchów, odbijanie zakładników oraz odpieranie ataków bombowych i biochemicznych". „Separatystyczna grupa Dalaja – mówi urzędnik Departamentu Spraw Zagranicznych TRA – zachęcana i wspomagana przez wrogie siły zachodnie, wzmaga szkodliwe działania separatystyczne, w których stosuje przemoc i metody pokojowe". „Dalajlama – podsumowuje ćwiczenia sekretarz KPCh TRA Guo Jinlong – z jednej strony nadaje ogromny

rozgłos kontaktom i rozmowom z nami, z drugiej jednak potęguje infiltrację i działalność terrorystyczną”.
Chiny i Indie prowadzą pierwsze wspólne manewry wojskowe.

27 listopada 2003
Dalajlama spotyka się Janem Pawłem II, z którym, jak mówi, łączą go „doświadczenia z totalitarnym, ateistycznym reżimem”.
Mimo nacisków i wojennych pogróżek Pekinu – który obawia się, że może być to krokiem do plebiscytu niepodległościowego – parlament Tajwanu uchwala ustawę, wprowadzającą instytucję referendum.

4 grudnia 2003
Zhuang Congsheng, dyrektor biura studiów politycznych departamentu Frontu Jedności KC KPCh – gospodarza pierwszych od ponad dziesięciu lat wizyt przedstawicieli Dharamsali w Chinach i Tybecie – nazywa „bałamutnymi” informacje o prowadzeniu „formalnych rozmów” z wysłannikami Dalajlamy, określając ich misję jako „turystyczną” i „krajoznawczą”.

30 grudnia 2003
Powrót SARS – pierwszy potwierdzony przypadek w prowincji Guangdong.

styczeń 2004
Prezydent Hu Jintao przedstawia nowe przepisy antykorupcyjne. Po raz pierwszy w historii KPCh kontroli mają podlegać nawet członkowie Stałego Komitetu Biura Politycznego, którzy zostają zobowiązani do przedstawiania okresowych raportów, dotyczących własnego majątku i dochodów najbliższych krewnych, oraz przestrzegania zasad partyjnej „dyscypliny”. Jednocześnie prace Biura Politycznego i Centralnej Komisji ds. Dyscypliny pozostają ściśle tajne, a media obowiązuje bezwzględny zakaz publikowania materiałów dotyczących skandali z udziałem najwyższych kadr – od wiceministrów w górę.

15 stycznia 2004
Umiera siedemdziesięciodwuletni Jesze Gjaco, członek lhaskiego oddziału Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, którego aresztowano w czerwcu 2003 roku za „prowadzenie działalności separatystycznej”, skazano na sześć lat więzienia i pod koniec listopada warunkowo zwolniono ze względów zdrowotnych.

16 stycznia 2004
ChRL przyłącza się do misji pokojowej w Afganistanie, wysyłając tam jednego policjanta. Jak podaje agencja Xinhua, chiński kontyngent nazywa się Zhang Ming i jest „niższym oficerem”.

26–29 stycznia 2004
Przewodniczący Hu Jintao składa wizytę we Francji. Prezydent J. Chirac przyjmuje go z bezprecedensowymi honorami, zapowiada „nową erę strategicznego partnerstwa”, potępia plany referendum na Tajwanie i zaczyna zabiegać o zniesienie obowiązującego od 1989 roku europejskiego embarga na sprzedaż broni do ChRL. Hu, jako pierwszy komunistyczny przywódca, przemawia na forum Zgromadzenia Narodowego, gdzie zapowiada kupno 21 francuskich Airbusów; połowa deputowanych bojkotuje jego wystąpienie, wielu dołącza do demonstrantów, protestujących przeciwko naruszaniu praw człowieka i chińskiej okupacji Tybetu.

8 lutego 2004
Tybetańscy mnisi z Palpung Szerab Ling w Indiach otrzymują nagrodę Grammy w kategorii „tradycyjna muzyka światowa” za płytę „Sacred Tibetan Chants”, na której zarejestrowano fragmenty codziennych rytuałów klasztoru.

10 lutego 2004
Parlament Europejski określa priorytety UE na 60. sesji Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie, zalecając m.in. wniesienie rezolucji potępiającej Chiny za naruszanie praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Tybecie i Xinjiangu oraz prześladowań członków Falun Gong.

16 lutego 2004
Pierwszy potwierdzony przypadek ptasiej grypy w Tybecie.

21 lutego 2004
Pod presją władz Nepalu, które wzorem Chin zakazują wystawiania na widok publiczny portretów Dalajlamy, po raz pierwszy od ponad 40 lat społeczność tybetańska nie organizuje uroczystości noworocznych przed stupą Boudha w Katmandu.

26 lutego 2004
Przygotowania do dorocznego posiedzenia Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie: Po 15 latach, na rok przed terminem, władze chińskie zwalniają z Drapczi Phuncog Njidron, ostatnią z grupy 14 mniszek, ukaranych w 1993 roku podwyższeniem wyroków za nagranie w więzieniu kasety z pieśniami niepodległościowymi.

3 marca 2004
Przygotowań do Genewy ciąg dalszy: do Stanów Zjednoczonych, które zapowiadają, że przedstawią projekt rezolucji potępiającej ChRL za naruszanie praw człowieka, odesłany zostaje Wang Youcai, jeden z założycieli Demokratycznej Partii Chin skazany w 1998 roku na 11 lat więzienia, a ośmioletni wyrok aresztowanej w 1999 roku Rebiji Kadeer – najbardziej znanej więźniarki politycznej z Xinjiangu – zostaje zmniejszony o rok.
Rosyjskie agencje informacyjne podają, że prezydent Kałmucji Kirsan Iljumżynow jest zadowolony z mianowania premierem Rosji Michaiła Fradkowa z uwagi na „jego dobry stosunek do Dalajlamy".

3–14 marca 2004
Doroczne posiedzenia X Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej i X Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, którym towarzyszy tradycyjne polowanie na dysydentów i autorów petycji. „Państwo szanuje i gwarantuje prawa człowieka" – 2.984 delegatów OZPL wpisuje do konstytucji ChRL ochronę owych praw, „legalnie uzyskanej" własności prywatnej i teorię „trzech reprezentacji" Jiang Zemina oraz podnosi o 12 procent (eksperci twierdzą, że prawdziwa liczba może być dwukrotnie wyższa) wydatki na siły zbrojne.
Chen Zhonglin, deputowany z Chongqingu, informuje OZPL, że w Chinach skazuje się na śmierć i „bezzwłocznie" traci 10 tysięcy osób rocznie – „pięć razy więcej niż we wszystkich innych państwach razem wziętych" – oraz oskarża rząd o nagminne łamanie przepisów kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego, wnioskując wraz z 40 innymi delegatami o rewidowanie wyroków sądów lokalnych przez Najwyższy Sąd Ludowy.
Jiang Yany-+ong, wojskowy lekarz, który rok wcześniej zdemaskował władze, ujawniając prawdę o zasięgu epidemii SARS, wzywa partię do przyznania się do „błędów", jakie popełniła, tłumiąc studenckie protesty w 1989 roku. Pytany przez zagranicznych dziennikarzy premier Wen Jiabao odrzuca ten apel w imię „wartości najwyższych: jedności i stabilizacji".

12 marca 2004
Komitet ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej wyraża zaniepokojenie sytuacją tybetańskich uchodźców w Nepalu i przypadkami ich „przymusowego wydalania" do ChRL.

15 marca–23 kwietnia 2004
60. sesja Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie. W pierwszym dniu obrad o naruszaniu praw człowieka w Tybecie mówi tylko J. Fisher, minister spraw zagranicznych Niemiec, poświęcając tej kwestii trzy słowa.

16 marca 2004
Tradycyjne, „zastraszające" manewry chińskiej floty – w których po raz pierwszy uczestniczą okręty francuskiej marynarki wojennej – przed wyborami na Tajwanie.

19 marca 2004
Zamach na prezydenta Chen Shui-biana i wiceprezydent Annette Lu w przeddzień wyborów i pierwszego referendum na Tajwanie.
Chiny atakują w Genewie raport Specjalnego Sprawozdawcy ds. Dostępu do Edukacji z września 2003 roku, nazywając wzmianki o sytuacji w Tybecie „stronniczymi i nieodpowiedzialnymi".

20 marca 2004
Opowiadający się za niepodległością Tajwanu prezydent Chen Shui-bian minimalnie wygrywa wybory i zostaje wybrany na drugą kadencję, wyraża jednak zgodę na ponowne przeliczenie głosów, którego domaga się opozycja. Referendum jest nieważne z powodu zbyt niskiej frekwencji.

23 marca 2004
Po oficjalnym ogłoszeniu, że Stany Zjednoczone przedstawią w Genewie projekt rezolucji potępiającej ChRL, Pekin zawiesza rozmowy z USA na temat praw człowieka (których Amerykanie nie prowadzą od grudnia 2002 roku, uznając je za jałowe).

28 marca 2004
Służby bezpieczeństwa ChRL – która intensywnie zabiega o zniesienie nałożonego w 1989 roku europejskiego embarga na dostawy broni, nazywając je „reliktem zimnej wojny" – aresztują trzy krewne ofiar masakry w Pekinie, w tym sześćdziesięciosiedmioletnią prof. Ding Zilin, założycielkę ruchu „Matek z Tiananmen".

1 kwietnia 2004
Premier Wen Jiabao zawiesza i kieruje do „naukowego zbadania" kontrowersyjny plan budowy 13 tam na Gjalmo Ngulczu (Saluin, chiń. Nu Jiang) w prowincji Yunnan – jedynej obok Jarlung Cangpo (Brahmaputra) dziewiczej rzece w ChRL – którego realizacja wymagałaby przesiedlenia tysięcy Tybetańczyków.

2 kwietnia 2004
Troje Tybetańczyków z Tybetańskiego Kongresu Młodzieży rozpoczyna bezterminowy strajk głodowy przed siedzibą ONZ w Nowym Jorku. TYC domaga się m.in. zwolnienia wszystkich tybetańskich więźniów politycznych i wznowienia debaty na temat Tybetu na forum ONZ.

6 kwietnia 2004
„Jeden kraj, dwa systemy" w praktyce: Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych przyznaje Pekinowi prawo do zatwierdzania wszelkich decyzji dotyczących przyszłości Hongkongu. „Władze lokalne nie mają żadnych stałych kompetencji. Wszelka władza pochodzi z nadania rządu centralnego", ogłasza wiceprzewodniczący Qiao Xiaoyang.

8 kwietnia 2004
Stany Zjednoczone przedstawiają projekt rezolucji potępiającej Chiny za naruszanie praw człowieka na forum Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie.

14 kwietnia 2004
Troje ekspertów ONZ – Ambeyi Ligabo, Specjalny Sprawozdawca ds. Wolności Słowa, Leandro Despouy, Specjalny Sprawozdawca ds. Niezależności Sędziów i Obrońców, oraz Hina Jilani, Specjalny Przedstawiciel Sekretarza Generalnego ds. Obrońców Praw Człowieka – wydaje oświadczenie, w którym wyraża zaniepokojenie sytuacją Tulku Tenzina Delka i zwraca się do chińskich władz o przeprowadzenie ponownego, tym razem uczciwego procesu skazanego na śmierć mnicha.

15 kwietnia 2004
Chiny nie dopuszczają do dyskusji nad projektem rezolucji w Genewie, uciekając się do wybiegu proceduralnego. Ich wniosek o „no-action" popiera aż 28 państw, 16 jest przeciw, dziewięć wstrzymuje się od głosu.

22 kwietnia 2004
Chińskie media informują, że władze Szanghaju zainstalowały kamery przemysłowe we wszystkich 1.325 kawiarenkach internetowych w mieście, aby „skutecznie monitorować" *wangmin*, „obywateli sieci".

26 kwietnia 2004
„Odpowiedzialna władza nie może ulegać dyktatowi opinii publicznej": Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych wyklucza przeprowadzenie bezpośrednich wyborów szefa rządu oraz w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu Hongkongu co najmniej do 2008 roku.

27 kwietnia 2004
Chińskie media donoszą, że jednym z kandydatów na oficjalną maskotką Igrzysk Olimpijskich w Pekinie jest tybetańska antylopa *cziru* (*Panthelops hodgsonii*) – gatunek zagrożony wyginięciem.

3 maja 2004
Po wizycie zastępczyni sekretarza generalnego Carolyn McAskie, która zapewnia protestujących, że odpowiednie agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych zajmą się ich postulatami, Tybetański Kongres Młodzieży kończy strajk głodowy przed siedzibą ONZ w Nowym Jorku.

19 maja 2004
Chińskie media informują o utworzeniu tybetańskiego języka migowego.

20–29 maja 2004
Gjalcen Norbu, którego władze chińskie mianowały inkarnacją Panczenlamy, „ślubuje kontynuować świetną tradycję miłości do macierzy i strzeżenia jedności państwa" podczas „oficjalnej wizyty" w prowincji Shaanxi.

23 maja 2004
„Polityka rządu centralnego wobec Dalajlamy jest konsekwentna i jasna. Oczekujemy, że spojrzy on prawdzie w oczy, dokona właściwej oceny sytuacji, faktycznie porzuci swoje stanowisko w sprawie »niepodległości Tybetu« i zrobi coś pożytecznego dla rozwoju Chin i regionu tybetańskiego w latach, jakie mu jeszcze zostały": rząd ChRL publikuje białą księgę, w której wyklucza przyznanie Tybetowi jakiegokolwiek „specjalnego" statusu.

25 maja 2004

Rządy ChRL i Nepalu podpisują porozumienie w sprawie zaostrzenia kontroli granicy, „by zapobiec jej przekraczaniu przez Tybetańczyków i Nepalczyków, którzy nie posiadają odpowiednich dokumentów”.
Chiny otwierają zamkniętą od niemal stu lat granicę z Tadżykistanem w Xinjiangu.

31 maja 2004
Rząd ChRL powołuje specjalną komisję do cenzurowania gier komputerowych. Jako pierwsza na indeks trafia szwedzka gra historyczna, w której Tybet i Xinjiang są przedstawione jako niepodległe państwa, co zdaniem władz stanowi „zagrożenie dla terytorialnej integralności Chin”.

czerwiec 2004
Po raz pierwszy w historii buddyzmu tybetańskiego grupa mniszek z Dharamsali uzyskuje tytuły naukowe Pharczin Ramdziampa.

1 czerwca 2004
Przygotowania do 15. rocznicy „incydentu 6.4”. „Znika” dr Jiang Yanyong, jego żona Hua Zhongwei, Liu Xiaobo i wielu innych znanych dysydentów. Krewni ofiar nie mogą opuszczać domów.

3 czerwca 2004
Władze rosyjskie odmawiają wizy Dalajlamie, który miał być gościem honorowym forum religijnego w Kałmucji. „Kolejny raz, mimo obietnic i zapewnień, zlekceważono nasze prośby. To działanie sprzeczne z konstytucją” – prezydent Kirsan Iljumżynow zapowiada złożenie pozwu do sądu konstytucyjnego przeciwko łamaniu swobód religijnych w Rosji.

8–10 czerwca 2004
Pierwsza, historyczna wizyta prezydenta ChRL i przewodniczącego KPCh w Polsce. W nocy przed przylotem Hu Jintao (według strony internetowej zapraszającego go prezydenta RP – Jingtao) „nieznani sprawcy” zamalowują wszystkie billboardy Fundacji Helsińskiej i Stowarzyszenia Studenci dla Wolnego Tybetu – ze zdjęciem Dalajlamy i tybetańską flagą – na trasie przejazdu chińskiej delegacji. Podczas ceremonii powitalnej przed Pałacem Prezydenckim chińscy funkcjonariusze atakują sympatyków Falun Gong i Tybetu, wyrywając im transparenty i flagi. Policja nie interweniuje. W trakcie trzydniowej wizyty polscy politycy nie poruszają kwestii przestrzegania praw człowieka w ChRL. „Nie doszliśmy do takich tematów, bośmy się rozpędzili w kwestiach globalnych”, wyjaśnia Marszałek Sejmu J. Oleksy.

11 czerwca 2004
Hu Jintao i skandal dyplomatyczny na Węgrzech, gdzie policja – w przeciwieństwie do polskiej – nie przygląda się biernie, lecz zatrzymuje członka chińskiej delegacji, który atakuje protybetańskich działaczy.

16 czerwca 2004
W przeddzień negocjowanej od ponad dziesięciu lat pierwszej oficjalnej wizyty w ChRL Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. Tortur – obejmującej niezapowiedziany dostęp do wszystkich zakładów karnych i rozmowy w cztery oczy z osadzonymi – Theo van Boven informuje, że jego wyjazd do Pekinu zostaje „przełożony na prośbę chińskiego rządu”.

17 czerwca 2004
Chiny kończą budowę najdłuższego tunelu kolejowego (3345 metrów) na trasie Qinghai-Lhasa. Szanghajska Organizacja Współpracy (SCO) otwiera centrum antyterrorystyczne w Taszkiencie.

21 czerwca 2004

Przedstawiciele najwyższych władz ChRL inaugurują w Pekinie Stowarzyszenie na rzecz Ochrony i Rozwoju Kultury Tybetańskiej, którego przewodniczącym mianowany zostaje Ngabo Ngałang Dzigme.

22 czerwca 2004
W okręgu Amdo (chiń. Anduo) prefektury Nagczu chińscy robotnicy kładą pierwsze tory w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

24 czerwca 2004
„Mieszkańcy Kałmucji darzą Jego Świątobliwość wielką wiarą i szacunkiem – powinniście o tym wiedzieć. Po wtóre, gość nie powinien dyktować gospodarzowi, co mu robić wolno, a czego czynić nie może. Jeżeli chcecie ze mną rozmawiać, zapraszam do środka", mówi Telo Rinpocze, przewodniczący Kałmuckiej Unii Buddyjskiej, kategorycznie odmawiając zdjęcia portretu Dalajlamy z ołtarza głównej świątyni buddyjskiej w Eliście. Delegacja z gubernatorem TRA Dziampą Phuncogiem i ambasadorem ChRL w Rosji na czele zawraca spod drzwi klasztoru, w którym miała złożyć oficjalną wizytę.
Audytor generalny ChRL przedstawia raport, z którego wynika, że w 2003 roku urzędnicy 41 z 55 poddanych kontroli departamentów centralnych sprzeniewierzyli 1,4 miliarda yuanów (170 milionów USD). Według Li Jinhuy pracownicy Komitetu Organizacyjnego Igrzysk Olimpijskich w Pekinie przywłaszczyli 131 milionów yuanów, przeznaczając je głównie na budowę swoich mieszkań, a w jednym z regionów Chin zachodnich do właściwych adresatów, tj. najuboższych chłopów, trafiło zaledwie 0,3 proc. specjalnych kredytów preferencyjnych.
Watykan wystosowuje ostry protest przeciwko aresztowaniu trzech katolickich biskupów oraz „naruszaniu praw człowieka zagwarantowanych w wielu międzynarodowych traktatach, których stroną są Chiny".

1 lipca 2004
Półmilionowy prodemokratyczny marsz w Hongkongu.

2 lipca 2004
Władze chińskie ogłaszają kampanię monitorowania treści SMS-ów.

19 lipca 2004
Jiang Yanyong odzyskuje wolność po siedmiu tygodniach „reedukacji politycznej".

21 lipca 2004
Rządowy „Dziennik Tybetański" obwieszcza otwarcie nowego obozu „reedukacji przez pracę" (chiń. *laojiao*) w Senge, w okręgu Ngari TRA.

23 lipca 2004
Chińskie media informują, że w Tybecie odbędą się – zdelegalizowane w 1959 roku jako „feudalny przesąd", przywrócone na początku lat osiemdziesiątych dzięki zabiegom Panczenlamy i zakazane ponownie w 1988 roku – egzaminy na tytuł *gesze lharampa*, „doktora filozofii" szkoły gelug buddyzmu tybetańskiego.

28 lipca 2004
Yuan Hongbing – były dziekan wydziału prawa Uniwersytetu Pekińskiego, sygnatariusz wzorowanej na „Karcie 77" chińskiej „Karty Pokoju", skazany za „próbę obalenia systemu socjalistycznego" w 1994 roku, a następnie zesłany do prowincji Guizhou z dożywotnim zakazem powrotu do stolicy – prosi o azyl polityczny w Australii. Jego celem jest opublikowanie napisanych na zesłaniu książek, między innymi „Złotej świętej góry", która opowiada o represjach i prześladowaniach w Tybecie.

sierpień 2004
Ewakuacja tysięcy mieszkańców północnych Indii zagrożonych zalaniem wodami wezbranego tybetańskiego jeziora lodowcowego. Mimo wielu apeli i próśb rząd ChRL nie wpuszcza do Tybetu indyjskich ekspertów, którzy mogliby dokładnie określić zagrożenie.

5 sierpnia 2004
Władze sądownicze TRA przyznają osławionemu Drapczi „zaszczytny tytuł wzorowego zakładu karnego".

18 sierpnia 2004
Kolejne oficjalne potwierdzenie zmian demograficznych w Tybecie. Rządowa agencja Xinhua cytuje prof. Wu Tianyi, z którego badań wynika, że „większość z sześciu, siedmiu milionów Hanów, którzy osiedlili się na Płaskowyżu Qinghai-Tybet" cierpi na chorobę wysokościową. Nie wiadomo, czy Wu objął swoimi badaniami Hui, etnicznie chińskich muzułmanów, którzy również wypierają rdzennych mieszkańców z rynku pracy w Tybecie. Według ostatniego spisu powszechnego w całych Chinach mieszka 5.416.021 Tybetańczyków.

19 sierpnia 2004
Agencja Xinhua publikuje raport Ministerstwa Handlu, z którego wynika, że w ciągu ostatnich dwóch dekad z ChRL uciekło około 4.000 skorumpowanych urzędników, wywożąc z kraju ponad pięć miliardów yuanów (610 milionów USD). Według Xinhua władze poszukują obecnie 500 partyjnych dygnitarzy winnych sprzeniewierzenia 70 miliardów yuanów (8,4 miliarda USD).

21 sierpnia 2004
„Oni tu strzegą roślin i rzadkich dzikich zwierząt", odpowiada Wu Jilie, zastępca gubernatora TRA, pytany przez zagranicznych dziennikarzy o powód stacjonowania w Tybecie tysięcy policjantów i żołnierzy. Wu stwierdza też, że w TRA „nie ma ani jednego przypadku AIDS", wyjaśniając za chwilę, iż do tej pory „nie przeprowadzono żadnych testów". Choć wcześniej burmistrz Lhasy informował korespondentów, że zdjęcia Dalajlamy są zakazane z powodu jego „działalności separatystycznej", według Wu zakazu takiego nie ma, a „Tybetańczycy nie posiadają żadnych zdjęć Dalajlamy, ponieważ budzi on w nich odrazę, gdyż zagraża krajowi i buddyzmowi".

23 sierpnia 2004
Symboliczny protest – rozwinięcie chińskiej flagi z napisem „Wolny Tybet" po chińsku – podczas konkursu skoków do wody na Olimpiadzie w Atenach.

27 sierpnia 2004
„Tylko 31 procent tybetańskich dzieci ma dostęp do obowiązkowej, dziewięcioletniej edukacji", stwierdza Carol Bellamy, dyrektor UNICEF, po złożeniu wizyty w Tybecie.

28–29 sierpnia 2004
Pierwsze wspólne manewry AL-W i armii indyjskiej w Tybecie.

30 sierpnia 2004
Symboliczny protest w należącym do pekińskiego kompleksu olimpijskiego Parku Mniejszości Narodowych. Dwóch zachodnich działaczy rozwija transparent z napisem „Nie dla Igrzysk w Chinach, póki Tybet nie będzie wolny". Po kilku minutach obaj demonstranci – oraz dwaj dziennikarze – zostają zatrzymani przez policję, a po siedmiu godzinach przesłuchań zwolnieni i deportowani z ChRL.

wrzesień 2004

Przed posiedzeniem Komitetu Centralnego KPCh policja zatrzymuje, więzi na stadionach i odsyła do miejsc zamieszkania – brutalnie bijając i rażąc pałkami elektrycznymi opornych – około 35 tysięcy osób, które przyjechały do Pekinu, żeby złożyć skargi na władze lokalne.
Powódź stulecia w Sichuanie – niemal dwustu zabitych, dziesiątki tysięcy rannych i milionowe straty. Według chińskich ekologów główną przyczyną katastrofy było podniesienie poziomu wody w dopływach Jangcy przez Tamę Trzech Przełomów.

12 września 2004
Wysłannicy Dalajlamy rozpoczynają trzecią – od ponownego nawiązania bezpośrednich kontaktów w 2002 roku – wizytę w Chinach, a ambasada ChRL w Waszyngtonie informuje, że jej celem są „odwiedziny u krewnych".
Antyterrorystyczne ćwiczenia w Lhasie, obejmujące m.in. odbijanie zakładników i likwidowanie skutków ataku biochemicznego przez żołnierzy AL-W i LPZ oraz funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa, policji i milicji.
Po uruchomionej przez Pekin wielotygodniowej kampanii zastraszania i kompromitowania kandydatów opozycji demokraci zdobywają – przy rekordowej frekwencji – 18 z puli 30 miejsc w parlamencie Hongkongu, o które mogli się ubiegać.

14 września 2004
W okręgu Darlag (chiń. Dari) Tybetańskiej Prefektury Autonomicznej Golog (chiń. Guolo) oficer policji otwiera ogień do grupy mnichów, którzy domagają się odszkodowania za koszty leczenia obrażeń, jakie odnieśli wcześniej na komisariacie. Na miejscu ginie Cering Pal, syn opata klasztoru Golog Topden, kilku mnichów odnosi rany.

19–30 września 2004
Grupa robocza ONZ ds. arbitralnych uwięzień składa wizytę w Chinach i Tybecie. Po powrocie eksperci informują „z żalem", że musieli przerwać wizytę w Drapczi, gdyż mimo wcześniejszych ustaleń władze powiadomiły ich, iż „przepisy wewnętrzne" nie pozwalają na rozmowę z częścią skazanych, z którymi chcieli się spotkać, oraz stwierdzają, że Chiny „wciąż nie zastosowały się do czterech rekomendacji", przedstawionych przez Grupę w 1997 roku.

19 września 2004
Ostateczne przekazanie władzy *disidai*: na czwartym plenum XVI KC KPCh, ku zaskoczeniu większości obserwatorów, Jiang Zemin rezygnuje – „dla dobra partii, państwa i sił zbrojnych" – ze stanowiska przewodniczącego Centralnej Komisji Wojskowej, które obejmuje Hu Jintao. Zeng Qinghong, zaufany Jianga, nie tylko nie zostaje mianowany wiceprzewodniczącym, ale nawet nie wchodzi do Komisji.

21–30 września 2004
Wizyta przedstawicieli prezydencji Unii Europejskiej w TRA przed rozpoczynającą się zaraz po niej kolejną rundą dwustronnych rozmów na temat praw człowieka w Pekinie.

29 września 2004
Przedstawiciele Dalajlamy wracają do Indii i informują, że prowadzili „jak do tej pory najobszerniejsze i najpoważniejsze" rozmowy z władzami chińskimi.

18 października 2004
Według sondażu opublikowanego przez „Rzeczpospolitą" 75 procent Polaków nie chce „utrzymywania korzystnych umów gospodarczych z państwami nie przestrzegającymi praw człowieka".

21 października 2004

Rezultaty polityki „jedna rodzina, jedno dziecko” – chińskie media publikują wyniki badań, z których wynika, że ChRL jest najszybciej starzejącym się państwem na świecie: „Przed 35 laty na jedną osobę w wieku emerytalnym przypadało sześcioro dzieci, obecnie dwoje emerytów na jedno dziecko”.

29–31 października 2004
Zamieszki na tle etnicznym w okręgu Zhongmou prowincji Henan. W starciach między Hanami a Hui, chińskimi muzułmanami, ginie, według różnych źródeł, od kilkudziesięciu do 150 osób w tym kilkunastu policjantów. Władze ogłaszają stan wojenny w regionie.

listopad 2004
Władze prowincji Qinghai organizują konferencje, na których nakłaniają najważniejszych lamów tego regionu, strasząc ich surowymi konsekwencjami, do „zmobilizowania mas” do okazywania szacunku i poparcia bojkotowanemu przez Tybetańczyków Gjalcenowi Norbu, którego Pekin mianował nowym wcieleniem Panczenlamy.

1 listopada 2004
Władze chińskie ogłaszają zimową kampanię „mocnego uderzenia” w Lhasie. Jej celem jest „likwidacja tajnych grup separatystycznych, separatystów z zewnątrz i [ich] wpływów na religię, terrorystów, przestępców, wrogów stabilizacji oraz osób powracających z zagranicy, które posiadają powiązania z grupami separatystycznymi”.

18 listopada 2004
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wyraża zaniepokojenie informacjami o torturowaniu Tulku Tenzina Delka w więzieniu i wzywa władze chińskie do przeprowadzenia ponownego, uczciwego procesu.

19 listopada 2004
Chińskie media donoszą, że „420 tysięcy mieszkańców Lhasy posiada 18 tysięcy prywatnych samochodów”: „jedno auto na 23 osoby, czyli 5,6 razy więcej niż krajowa średnia – jeden samochód na 130 osób”.

26 listopada 2004
„W żadnym razie nie oznacza to zmiany stanowiska w sprawie Tybetu i wiedzą o tym nasi chińscy przyjaciele” – Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rosji, które wcześniej wielokrotnie odmawiało Dalajlamie wizy, informuje, że zgadza się na jego „ściśle pasterską” wizytę w Kałmucji. Pekin wyraża najwyższe oburzenie, uznając tę decyzję za „niepojętą”.

29 listopada–1 grudnia 2004
Pierwsza od 12 lat wizyta Dalajlamy w Rosji.

1 grudnia 2004
Pekin informuje, że koszt budowy linii kolejowej, która w 2007 roku ma połączyć Lhasę z prowincją Qinghai, wzrośnie o 660 milionów, czyli do niemal 3,7 miliarda dolarów.

7 grudnia 2004
Amerykański Senat jednogłośnie przyjmuje rezolucję, w której domaga się natychmiastowego zwolnienia Tulku Tenzina Delka i wszystkich tybetańskich więźniów politycznych.

11 grudnia 2004
Wybory parlamentarne na Tajwanie wygrywają partie opozycyjne, przeciwne ogłaszaniu niepodległości wyspy.

16 grudnia 2004
Pekin ogłasza, że Yang Chuantang, były wicegubernator w Lhasie, wraca do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego z Qinghai i przejmuje fotel sekretarza lokalnych struktur KPCh od Guo Jinlonga.

23 grudnia 2004
Podpalenie siedziby władz lokalnych prefektury Kardze w prowincji Sichuan podczas posiedzenia lokalnego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych. Władze podejrzewają „elementy separatystyczne", ponieważ w pobliżu pogorzeliska rozlepiono plakaty i rozrzucono ulotki niepodległościowe. Wkrótce potem zostaje aresztowany Sonam Phuncog, mnich klasztoru Kardze.

30 grudnia 2004
„Zatrzymajcie konia na skraju przepaści! Wydalcie Lee Teng-huia, nie wpuszczajcie separatysty Dalajlamy!" – demonstracja przed ambasadą Japonii w Pekinie. Zebrani protestują przeciwko wizycie byłego prezydenta Tajwanu i żądają, by władze Japonii nie przyznawały wizy Dalajlamie, który ma odwiedzić ten kraj w przyszłym roku.

2005
Pema Ceten (chiń. Baima Caidan) jako pierwszy Tybetańczyk uzyskuje dyplom Szkoły Filmowej w Pekinie i otrzymuje prestiżową nagrodę za debiutanckie *Milczący kamień mani*.

4 stycznia 2005
Wyższy Sąd Ludowy w Lhasie skazuje Tybetańczyka i Nepalczyka na kary śmierci w zawieszeniu na dwa lata oraz konfiskatę całego dobytku, a dwóch innych Tybetańczyków i jednego obywatela Nepalu na kary dożywotniego więzienia za przemyt broni.

6 stycznia 2005
Przedterminowe zwolnienie byłego asystenta Tulku Tenzina Delka, mnicha Taszi Phuncoga, którego w 2002 roku skazano na siedem lat więzienia. Według tybetańskich źródeł jest on „wrakiem człowieka" – nie może chodzić ani mówić.

13 stycznia 2005
Parlament Europejski przyjmuje kolejną rezolucję w sprawie Tulku Tenzina Delka, wzywając władze chińskie do natychmiastowego złagodzenia jego wyroku.

14 stycznia 2005
KPCh ogłasza największą od ponad 20 lat, osiemnastomiesięczną kampanię, której celem jest „umocnienie przewodniej roli partii".

15 stycznia 2005
Kaszag, gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej w Dharamsali, powołuje dodatkowy sekretariat, który ma być zapleczem Specjalnej Grupy ds. Negocjacji z Chinami.

17 stycznia 2005
„Mój ojciec – pisze do najbliższych najmłodsza córka – jest wreszcie wolny": umiera osiemdziesięciopięcioletni Zhao Ziyang, „sumienie partii", były sekretarz generalny KPCh, rzecznik i prekursor szerokich reform, od 1989 roku osadzony, bez procesu i wyroku, w areszcie domowym za sprzeciw wobec siłowego stłumienia demonstracji na Tiananmen. Miesiąc wcześniej jego najbliżsi proszą Dalajlamę o modlitwy i błogosławieństwo dla umierającego. Władze wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa, obawiając się, że śmierć Zhao może stać się katalizatorem protestów politycznych. „Warunki, w jakich przyszło mu spędzić ostatnie lata życia,

są symbolem hańby chińskiego wymiaru sprawiedliwości i partii komunistycznej”, stwierdza jego były sekretarz Bao Tong.

21 stycznia 2005
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Nepalu wydaje nakaz natychmiastowego zamknięcia biura przedstawiciela Dalajlamy w Katmandu i ośrodka, świadczącego pomoc tybetańskim uchodźcom. Pekin przyjmuje to z „uznaniem”.

26 stycznia 2005
Wyższy Sąd Ludowy prowincji Sichuan zmienia wyrok Tulku Tenzina Delka na karę dożywotniego więzienia. Choć rządowe media i chińscy dyplomaci wielokrotnie informowali, że w okresie zawieszenia wykonania kary śmierci skazany przestrzegał regulaminu więziennego, nie popełnił żadnego przestępstwa i „okazywał skruchę”, nie tylko nie przeprowadzono nowego, jawnego, uczciwego procesu, lecz – mimo niezliczonych rezolucji, uchwał, demarche oraz protestów parlamentów, rządów i społeczności międzynarodowej – wymierzono mu najsurowszą karę, dożywocia, choć obowiązujące w ChRL przepisy pozwalały na złagodzenie jej do 15 lat pozbawienia wolności.

29 stycznia 2005
Pierwsze bezpośrednie połączenie lotnicze między ChRL a Tajwanem.

1 lutego 2005
Przewrót pałacowo-wojskowy w Katmandu. Król Gjanendra odwołuje rząd i staje na czele nowego gabinetu. Setki aresztowań polityków, działaczy związkowych i studenckich. ChRL nie dołącza do międzynarodowych protestów, uznając to za „sprawę wewnętrzną” Nepalu.
Chiny i Rosja podpisują porozumienie w sprawie „wzajemnego konsultowania kwestii bezpieczeństwa narodowego”. To pierwsza tego rodzaju umowa międzynarodowa ChRL, której przywódcy widzą w Moskwie „głównego partnera współpracy strategicznej”.

2 lutego 2005
Podczas pierwszej podróży zagranicznej sekretarz stanu USA Condoleezza Rice przestrzega Unię Europejską, by nie wysyłała Pekinowi „złego sygnału” dla praw człowieka, znosząc embargo na dostawy broni do ChRL.

3 lutego 2005
„XI Panczenlama okazuje szacunek starszym oraz jest opiekuńczy i przyjazny w stosunku do dzieci i zwierząt. Ilekroć widzi ptaszki, kotki i inne małe zwierzątka, zaraz chce je dotykać, przytulać i karmić”, informuje agencja Xinhua. Spotkanie przewodniczącego Hu Jintao z Gjalcenem Norbu w pekińskiej Wielkiej Hali Ludowej – intensyfikacja kampanii, której celem jest zmuszanie Tybetańczyków do zaakceptowania chłopca, mianowanego przez władze ChRL Panczenlamą.

4 lutego 2005
Tybetańskie źródła informują, że pod koniec 2004 roku w więzieniu Poło Tramo zmarł systematycznie bity i torturowany Rinzin Łangjal. Aresztowano go w 1995 roku za planowanie protestu politycznego i skazano na 16 lat więzienia. Wyrok zamieniono na dożywocie za udział w symbolicznych protestach w Drapczi.

9 lutego 2005
Chiny rozpoczynają budowę dworca kolejowego w Lhasie, ostatniej stacji linii Qinghai-Tybet.

14 lutego 2005

Władze chińskie informują, że w ostatnim kwartale 2004 roku zamknęły 12 575 kawiarenek internetowych.

25 lutego 2005
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję w sprawie Nepalu, w której potępia pałacowy zamach stanu i falę poważnych naruszeń praw człowieka (oraz zamknięcie ośrodka, świadczącego pomoc tybetańskim uchodźcom). Wymieniając priorytety UE na zbliżającej się sesji Komisji Praw Człowieka ONZ, Parlament potępia też Chiny, m.in. za represje w Tybecie, i wzywa Pekin do kontynuowania dialogu z przedstawicielami Dalajlamy, który ma doprowadzić do ustanowienia „prawdziwej autonomii Tybetu w granicach Chin".

28 lutego 2005
Przygotowania do sesji OZPL. Luo Gan, minister bezpieczeństwa i członek Stałego Komitetu Biura Politycznego, wzywa do „aktywnego ataku" i „rozprawy" z „wrogimi siłami", które „zagrażają stabilizacji w Tybecie i Xinjiangu". Mówi też o konieczności zwalczania – anonimowych – „sił zewnętrznych", które „infiltrują Chiny pod płaszczykiem działalności gospodarczej, kulturalnej i religijnej". Luo przemawia po prezydencie Hu Jintao, który apeluje o budowanie „harmonijnego społeczeństwa cechującego się demokracją, rządami prawa, równością, sprawiedliwością, szczerością i zgodą".
ChRL publikuje pierwszą białą księgę poświęconą „mniejszościom etnicznym", które „pewnie kroczą drogą budowania socjalizmu z cechami chińskimi".

marzec 2005
Władze chińskie nakładają nowe restrykcje na uniwersyteckie portale internetowe, zamykając ich listy dyskusyjne lub ograniczając do nich dostęp.

3–14 marca 2005
Doroczne posiedzenia X OZPL i X OLPKK. Tybet reprezentuje 22 delegatów, w tym 12 Tybetańczyków i ośmiu Chińczyków z przewodniczącym Hu Jintao na czele. Władze tradycyjnie przygotowują stolicę, bijąc, zatrzymując i wywożąc z miasta setki osób, które usiłują wręczyć delegatom swoje petycje. Obrady poświęcone są przede wszystkim ustawie „antysecesyjnej", która formalnie upoważniając najwyższych przywódców do podjęcia decyzji o zaatakowaniu wyspy, ma zapobiec ogłoszeniu niepodległości przez Tajwan, „budowaniu harmonijnego społeczeństwa" oraz przepaści między dochodami w regionach wiejskich i miastach. ChRL znów podnosi wydatki na obronność o 12 procent (do niemal 30 miliardów dolarów), lecz zdaniem ekspertów nakłady te są faktycznie znacznie wyższe.

8 marca 2005
Sejm RP: spotkanie wicemarszałka Kazimierza Ujazdowskiego z Sonamem Tenzingiem, przedstawicielem Dalajlamy na Europę Środkowo-Wschodnią.

10 marca 2005
„Pragnę jeszcze raz zapewnić władze chińskie, że dopóki odpowiadam za sprawy Tybetu, dopóty pozostajemy w pełni oddani idei Drogi Środka, nie zabiegając o niepodległość i wyrażając gotowość do pozostania w Chińskiej Republice Ludowej – mówi w dorocznym orędziu Dalajlama. – Teraz, gdy na naszych [demokratycznie] wybieranych przywódcach spoczywa większa odpowiedzialność za sprawy tybetańskie, doradziłem im przeanalizować kwestie podnoszone przez stronę chińską w trakcie trzeciej rundy rozmów i podjąć kroki służące ich stosownemu rozwiązaniu lub wyjaśnieniu". „Nie stać nas na narażanie na szwank wysiłków, które służą budowaniu atmosfery sprzyjającej negocjacjom" – stwierdza kaszag w oświadczeniu wystosowanym z okazji rocznicy powstania, zapowiadając „stanowcze" kontynuowanie owych kroków, ponieważ

„wyciągając wnioski z doświadczeń ostatnich dwudziestu lat”, chce „mieć pewność, że my sami nie staniemy się przyczyną fiaska rozmów”.
W debacie na temat Tybetu w Parlamencie Europejskim, której organizatorem jest Intergrupa Tybetańska, stanowiska swoich klubów prezentuje aż trzech Polaków: wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego Janusz Onyszkiewicz, Marcin Libicki – wiceprzewodniczący Intergrupy w tej kadencji, oraz Ryszard Czarnecki.
Propekiński, nieudolny szef rządu Hongkongu, Tung Chee-hwa podaje się do dymisji ze względów zdrowotnych.

11 marca 2005
„Dalajlama – odpowiada na jego orędzie chińskie MSZ – wciąż trwa przy błędnych poglądach, lekceważąc postęp społeczny i osiągnięcia w dziedzinie praw człowieka” oraz „fałszuje i atakuje politykę rządu centralnego w Tybecie. Choć mówi, że chce poprawić stosunki z centrum, powinien w pełni i obiektywnie przyjrzeć się rzeczywistości, porzucić [ideę] »niepodległości Tybetu«, wycofać się z działań, które dzielą macierz, oraz publicznie uznać Tybet za nieodłączną część Chin”.

13 marca 2005
Organizacja WWF informuje, że himalajskie lodowce kurczą się o 10–15 metrów rocznie, i ostrzega przed gigantycznymi powodziami, a po kilku latach – gwałtownym spadkiem poziomu wód największych rzek Azji.

14 marca 2005
„To przesłanie, które pragnę przekazać Chinom – mówi Dalajlama w wywiadzie dla *South China Morning Post*. – Nie opowiadam się za oderwaniem [Tybetu od Chin]. Tybet jest częścią Chińskiej Republiki Ludowej. Kultura tybetańska i buddyzm są częścią kultury chińskiej”.
W tym samym numerze hongkońskiego dziennika ukazuje się pierwszy wywiad, jakiego udzielił zagranicznemu korespondentowi Gjalcen Norbu, mianowany przez Pekin Panczenlamą: „Chciałbym, żeby Tybetańczycy mieszkający tu i za granicą kochali swój kraj i rodzinne strony oraz pracowali na rzecz rozwoju gospodarczego i podniesienia stopy życiowej w ojczyźnie”.

15 marca 2005
„Tybet jest nieodłączną częścią Chin – odpowiada tybetańskiemu przywódcy Liu Jianchao, rzecznik chińskiego MSZ. – Jeśli Dalajlama zamierza zmienić swoje stosunki z rządem centralnym, musi faktycznie zrezygnować z niepodległości Tybetu i innych działań separatystycznych”. Agencje informują, że Liu „odmówił odpowiedzi na pytanie, co Chiny chcą jeszcze usłyszeć od Dalajlamy”.

14 marca–22 kwietnia 2005
61. sesja Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie. Przedstawiciele rządów rzadko wspominają o Chinach, o Tybecie – niemal w ogóle. Zamykając obrady, Sekretarz Generalny ONZ Kofi Annan stwierdza, że Komisja straciła wiarygodność do tego stopnia, że należy ją rozwiązać i powołać w jej miejsce nową strukturę.

17 marca 2005
Tradycyjna przygrywka do obrad Komisji Praw Człowieka i pierwszej wizyty sekretarz stanu C. Rice w Pekinie: władze chińskie zwalniają – i wypuszczają na leczenie do Stanów Zjednoczonych – Rebiję Kadeer, najbardziej znaną więźniarkę polityczną Xinjiangu. Waszyngton natychmiast ogłasza, że nie wniesie w Genewie projektu rezolucji, potępiającej ChRL za naruszanie praw człowieka.

21 marca 2005

Brytyjscy i amerykańscy dyplomaci ogłaszają, że Unia Europejska „wstrzyma się" – z powodu nacisków administracji USA i przyjęcia przez OZPL ustawy „antysecesyjnej" – ze zniesieniem embarga na dostawy broni do ChRL.

23 marca 2005
Głos Ameryki zaczyna nadawać pierwszy regularny, odbierany w Tybecie telewizyjny program tybetańskojęzyczny, którego treści nie cenzurują władze chińskie.

31 marca 2005
„Mam nadzieję, że przyczyni się to do pogłębienia przyjaźni między naszymi krajami" – Li Zhaoxing, minister spraw zagranicznych ChRL (i najwyższy urzędnik, składający wizytę w Nepalu po pałacowym zamachu stanu) spotyka się z potępianym przez cały demokratyczny świat królem Gjanendrą.

kwiecień 2005
Podsycana przez władze antyjapońska histeria i „oficjalne" protesty – które wymykają się spod kontroli i są pacyfikowane przez policję – wywołane zatwierdzeniem przez Tokio podręcznika, przemilczającego zbrodnie Japończyków w czasie II wojny światowej.

1 kwietnia 2005
Przed wizytą premiera Wen Jiabao w Delhi chiński MSZ wzywa Indie do „wywiązania się z wzajemnych zobowiązań" i „położenia kresu separatystycznej działalności Dalajlamy" na terenie tego kraju.

3 kwietnia 2005
„Jego Świątobliwość Jan Paweł II był człowiekiem, którego darzyłem ogromnym szacunkiem – żegna Papieża Dalajlama. – Jego przeżycia w Polsce, wówczas kraju komunistycznym, i moje problemy z komunistami stworzyły między nami więź. Kiedy spotkałem go po raz pierwszy, zrobił na mnie wrażenie człowieka bardzo praktycznego, otwartego i głęboko zainteresowanego sprawami świata. Jestem przekonany, że był wielkim duchowym przywódcą. (...) Papież rozumiał problem Tybetu. Stojąc na czele instytucji, która stara się nawiązać dobre stosunki z Chinami, i niepokojąc o los milionów chrześcijan w Chinach, nie mógł, oczywiście, dawać temu wyrazu publicznie ani oficjalnie. Niemniej od samego początku naszej przyjaźni mówił mi, że doskonale rozumie sytuację Tybetańczyków dzięki własnym doświadczeniom z komunizmem w Polsce. Było mi to wielkim źródłem otuchy".

4 kwietnia 2005
ChRL blokuje poszerzenie składu Rady Bezpieczeństwa, o które zabiega większość państw członkowskich i Sekretarz Generalny ONZ.

6 kwietnia 2005
Dalajlama składa hołd Papieżowi w nuncjaturze apostolskiej w Delhi oraz inauguruje kampanię organizacji ekologicznych, apelując do Tybetańczyków – w imię buddyjskich ideałów „miłości i współczucia wobec wszystkich istot" – by nie zabijali dzikich zwierząt, nie przemycali i nie sprzedawali ich skór.

7 kwietnia 2005
Władze chińskie ogłaszają podpisanie kontraktu na budowę największej chińskiej kopalni miedzi w Julongu, w prefekturze Czamdo TRA.

10–12 kwietnia 2005

Premier Wen Jiabao w Indiach. Pekin i Delhi podpisują porozumienie, które ma z czasem doprowadzić do rozwiązania sporów granicznych. Chiny formalnie uznają Sikkim za część Indii. Przywódcy tybetańskiej diaspory wyrażają zadowolenie z przyjazdu Wena i życzą mu „udanej wizyty". Władze indyjskie – bezskutecznie – zakazują tybetańskim studentom opuszczania kwater, żeby zapobiec „antychińskim" protestom.

12 kwietnia 2005
ChRL publikuje ósmą białą księgę, poświęconą „postępom" w dziedzinie praw człowieka. Według Pekinu świadczy o nich m.in. „spadek liczby śmiertelnych wypadków" oraz „zwiększenie liczby konferencji prasowych różnych departamentów".

13 kwietnia 2005
„Cenzurowaniem sieci zajmuje się 11 rządowych departamentów. Chiny stworzyły największy, najszerszy i najbardziej technicznie zaawansowany system kontrolowania Internetu", wynika z badań amerykańskich uczonych.

14 kwietnia 2005
WTO ogłasza, że ChRL wyprzedziła Japonię i zajmuje trzecie miejsce na liście światowych eksporterów.

15 kwietnia 2005
Aresztowanie grupy mnichów i mniszek z klasztoru Labrang Taszikjil w TPA Kanlho prowincji Gansu za zawieszenie plakatu, wzywającego Pekin do rozpoczęcia dialogu z Dalajlamą.

20 kwietnia 2005
„Cieszę się na zaszczyt i przyjemność spotkania z Waszą Świątobliwością w najbliższej przyszłości – gratuluje Benedyktowi XVI Dalajlama. – Podejmowane przez Jana Pawła II starania o pogłębianie porozumienia z różnymi tradycjami religijnymi budziły mój wielki podziw. Ponad trzydzieści lat moich zabiegów o kontakty z nimi przyniosło szczególne zbliżenie z chrześcijanami, a zwłaszcza z katolikami. Cieszę się na kontynuowanie dialogu i wzajemnego oddziaływania, które, jak wierzę, na swój sposób przyczynia się do budowania porozumienia i harmonii w świecie".

21 kwietnia 2005
Premier Raffarin składa wizytę w Pekinie, deklaruje poparcie Francji nie tylko dla zniesienia europejskiego embarga na dostawy broni dla ChRL, ale i wymierzonej w Tajwan ustawy „antysecesyjnej", oraz podpisuje kontrakty warte trzy miliardy euro.

24 kwietnia 2005
Chińskie MSZ wyraża oburzenie raportem na temat kontaktów między Dharamsalą a Pekinem – który po raz kolejny przedstawia Kongresowi administracja prezydenta Busha – wyjaśniając przy tym, że gdy tylko Dalajlama „faktycznie porzuci działalność separatystyczną oraz publicznie uzna Tybet i Tajwan za niezbywalne części Chin", Pekin „skontaktuje się z nim w sprawie negocjacji".

26 kwietnia–3 maja 2005
Pierwsza od 1949 roku, historyczna wizyta Lien Chana, przewodniczącego tajwańskiego Guomindangu – obecnie w opozycji – w ChRL.

28 kwietnia 2005
Stały Komitet OZPL przyjmuje pierwszą ustawę o służbie cywilnej.
Pekińskie służby bezpieczeństwa uprowadzają Suna Xiaodi, byłego pracownika kopalni uranu nr 792 w okręgu Theło (chiń. Diebu) TPA Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu, który próbuje

przekazać władzom centralnym petycję w sprawie zagrażającego życiu i zdrowiu mieszkańców regionu skażenia środowiska naturalnego radioaktywnymi odpadami.

29 kwietnia 2005
Chiny i Nepal otwierają pierwsze bezpośrednie połączenie autobusowe na trasie Katmandu-Lhasa.

11 maja 2005
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary 11 lat więzienia – za zawieszenie flagi Tybetu – dwóch mnichów z TPA Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan: dwudziestodwuletniego Lobsanga Khedrupa i dwudziestosześcioletniego Gjalpo.
„Trójka" Unii Europejskiej, omawiając w Pekinie warunki zniesienia embarga na sprzedaż broni Chinom, wzywa ChRL do zwolnienia wszystkich więźniów politycznych skazanych za udział w protestach w 1989 roku, ratyfikowania Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, złagodzenia cenzury oraz zlikwidowania pozasądowego systemu pozbawiania wolność, czyli „reedukacji przez pracę".

13 maja 2005
Komitet ONZ (w którym zasiada Polak, prof. Andrzej Rzepliński z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka) przyjmuje pierwsze sprawozdanie ChRL, dotyczące przestrzegania postanowień Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych, wyrażając zaniepokojenie m.in. sytuacją w dziedzinie „wolności religii, prawa do uczestniczenia w życiu kulturalnym, a także używania oraz nauczania języków, historii i kultury w Ujgurskim Regionie Autonomicznym Xinjiang i Tybetańskim Regionie Autonomicznym", „doniesieniami o przymusowych aborcjach i sterylizacjach" oraz „przymusowymi przesiedleniami". Komitet wzywa Pekin do opracowania „narodowego planu działania w sferze praw człowieka", powołania centralnej Komisji Praw Człowieka i zlikwidowania obozów pracy, podkreślając, że wbrew postanowieniom Paktu Chiny nie konsultowały swojego raportu z organizacjami społecznymi i pozarządowymi.

14 maja 2005
Po przeszukaniu wszystkich punktów oferujących usługi kserograficzne funkcjonariusze BBP z TPA Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu aresztują trzy mniszki i trzech mnichów podejrzewanych o rozlepianie plakatów niepodległościowych.

18–21 maja 2005
Ngałang Sangdrol składa wizytę w Polsce na zaproszenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Najsłynniejsza więźniarka polityczna Tybetu spotyka się z wicemarszałkiem Sejmu Kazimierzem Ujazdowskim, minister Barbarą Labudą, Parlamentarną Grupą Kobiet i przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych. „W przyszłej kadencji parlamentu władze polskie nie poświęcą sprawy Tybetu dla innych interesów politycznych", zapowiada marszałek Ujazdowski.

20–21 maja 2005
Starcia tysięcy Tybetańczyków z funkcjonariuszami służby bezpieczeństwa w okręgu Zato (chiń. Zaduo) prefektury Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai wywołane zdefraudowaniem ponad 400 tysięcy yuanów (50 tys. USD) przez chińskich urzędników. Protestujący podpalają budynki rządowe, policja otwiera ogień do tłumu.

20 maja 2005
Premiera – po raz pierwszy w historii TRA równocześnie ze światową – trzeciej części „Gwiezdnych wojen" w Lhasie.

25 maja 2005

W dwa tygodnie po rzezi setek demonstrantów w Andiżanie prezydent Uzbekistanu Islam Karimow, wzorem wszystkich piętnowanych przez świat dyktatorów, składa wizytę w Pekinie, który oficjalnie „stanowczo popiera [jego] siłowe metody stłumienia separatystycznych, terrorystycznych i ekstremistycznych" protestów.

27 maja 2005
„Musimy stworzyć warunki zniwelowania różnic między poziomami rozwoju poszczególnych grup etnicznych", mówi przewodniczący Hu Jintao na konferencji poświęconej problemom mniejszości, zapowiadając jednocześnie „przejęcie kontroli i inicjatywy w zażartej walce z wewnętrznymi i zewnętrznymi wrogimi siłami, które wykorzystują kwestie etniczne do infiltracji i sabotażu".

2 czerwca 2005
Po 40 latach ChRL i Rosja zawierają ostateczne porozumienie graniczne, dzieląc, po połowie, ostatnie sporne wyspy.

3 czerwca 2005
Oenzetowski Komitet Praw Dziecka wyraża zaniepokojenie „doniesieniami o deportacjach tybetańskich uchodźców, w tym małoletnich, którym nie towarzyszyły osoby dorosłe, oraz zamknięciem ośrodka" pomagającego uciekinierom z Tybetu w Nepalu.

6 czerwca 2005
Chińskie media informują, że „zachodnie prowincje" ChRL, do których należą wszystkie regiony Tybetu, tracą rocznie 150 miliardów yuanów (18 miliardów USD) – czyli 13 procent swojego PKB – wskutek degradacji środowiska naturalnego.

8 czerwca 2005
Władze chińskie zaczynają zamykać portale internetowe i blogi, które nie zostały oficjalnie zarejestrowane. Według danych rządowych nowych wymogów nie spełnia co czwarta witryna w ChRL.
Deputowani Zgromadzenia Narodowego Bhutanu wyrażają „najwyższe zaniepokojenie" doniesieniami, że żołnierze chińskiej armii – wbrew wcześniejszym porozumieniom – kontynuują budowę szos po bhutańskiej stronie granicy.

10 czerwca 2005
Nepalskie źródła informują, że ChRL domaga się od władz Nepalu unieważnienia wszystkich zezwoleń na pobyt, jakie wydano tam Tybetańczykom, oraz prowadzenia rejestru ich wjazdów – zwłaszcza z Indii i Bhutanu – na terytorium tego kraju.

21 czerwca 2005
„Gdybym miał umrzeć za kilka miesięcy lub nim zdołamy wrócić do Tybetu, będzie nowy Dalajlama – mówi indyjskim dziennikarzom przywódca Tybetańczyków. – Jeśli jednak przestaniemy być uchodźcami i zaczniemy żyć w demokratycznym Tybecie, uważam, że nie powinien mieć następcy".

28 czerwca 2005
Hiszpańscy prawnicy wnoszą w imieniu ofiar chińskiej okupacji Tybetu pierwszy pozew przeciwko przywódcom ChRL: Jiang Zeminowi, Li Pengowi, Ren Rongowi, Yin Fatangowi, Qiao Shi, Chenowi Kuiyuanowi i Deng Delyunowi.

29 czerwca 2005
Chińskie media informują – dopiero po zakończeniu wizyty – o pierwszych, dwutygodniowych odwiedzinach Gjalcena Norbu w tybetańskich regionach prowincji Sichuan. Chłopiec mianowany

przez władze ChRL Panczenlamą i bojkotowany przez większość Tybetańczyków jako „Panczen *dzuma*" („fałszywy Panczen") miał m.in. „pobłogosławić głowy 60 tysięcy lokalnych wiernych z tybetańskich prefektur autonomicznych Ganzi (tyb. Kardze) i Aba (Ngaba)".

30 czerwca 2005
Wysłannicy Dalajlamy Lodi Gjalcen Gjari i Kelsang Gjalcen rozpoczynają pierwszą sesję czwartej rundy bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami Chin – które nawiązano ponownie po niemal dziesięcioletniej przerwie we wrześniu 2002 roku – w ambasadzie Chińskiej Republiki Ludowej w Bernie, w Szwajcarii. W skład delegacji tybetańskiej wchodzi również sekretarz Departamentu Informacji i Stosunków Zagranicznych Centralnej Administracji Tybetańskiej i przedstawiciel Dalajlamy na Tajwanie; stronę chińską reprezentuje Zhu Weiqun, wiceminister Departamentu Pracy Frontu Jedności.
ChRL „zezwala na opublikowanie pierwszego raportu organizacji pozarządowej na temat praw człowieka". Ogólnochińskie Stowarzyszenie Studiów Praw Człowieka omawia w nim „osiągnięcia Chin w dziedzinie ochrony owych praw", ale i „przedstawia ich naruszenia, m.in. sprawę Shu Zhiganga, który został zakatowany przez policję na komisariacie w Guangzhou w marcu 2003 roku".

lipiec 2005
Władze chińskie ogłaszają nową kampanię „edukacji patriotycznej" w klasztorach centralnego Tybetu. Duchowni, którzy odmawiają podpisania deklaracji potępiającej Dalajlamę, są aresztowani lub usuwani ze świątyń.
Huang Jiefu, wiceminister zdrowia ChRL, oświadcza publicznie, że większość organów przeszczepianych w Chinach pochodzi od traconych więźniów.

1 lipca 2005
Zakończenie czwartej rundy rozmów tybetańsko-chińskich.

5 lipca 2005
„Władze chińskie zaczynają rozumieć, że Dalajlama nie jest problemem, lecz kluczem do rozwiązania naszych problemów", mówi dziennikarzom Samdong Rinpocze, premier Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach. „Dalaj musi jasno, publicznie uznać Tybet, i Tajwan, za integralną część Chin – powtarza z kolei rzecznik chińskiego MSZ. – Dopiero wówczas rząd centralny będzie mógł podjąć dyskusję o jego przyszłych losach".
„Chcemy – oświadczają prezydenci państw zrzeszonych w Szanghajskiej Organizacji Współpracy (SCO) – aby rząd Stanów Zjednoczonych podał nam konkretne terminy likwidowania swoich baz wojskowych w Azji Środkowej", które utworzono, przygotowując uderzenie na Afganistan.
„Mieszkańcy [tego regionu] są jedynymi panami swego losu – stwierdza przy okazji przewodniczący Hu Jintao. – Są wystarczająco mądrzy i wolni, by samodzielnie zaprowadzić porządki we własnych domach".

6 lipca 2005
Uroczyste obchody siedemdziesiątych urodzin Dalajlamy; w Polsce – zgodnie ze starą tybetańską tradycją *ce-tar* („życie-wyzwolenie") – uczczone wykupieniem zwierząt, które miały trafić do rzeźni, i zapewnieniem im bezpiecznego, dożywotniego schronienia.
Nepalska policja zakłóca uroczystości w Katmandu, nakazując usunięcie wizerunków Dalajlamy i konfiskując okolicznościowe ulotki.
Prezydencja Unii Europejskiej – w imieniu państw członkowskich, kandydujących i stowarzyszonych – wyraża „zadowolenie z czwartej rundy rozmów między wysłannikami Dalajlamy a przedstawicielami rządu Chin". „UE jednoznacznie popiera kontynuowanie dialogu, który, żywi nadzieję, doprowadzi do poważnych negocjacji", mających przynieść Tybetowi „pokojowe, trwałe rozwiązanie akceptowane przez obie strony".

7 lipca 2005
„Rozmowy były konkretne i rzeczowe; odbywały się w serdecznej, szczerej i poważnej atmosferze – informuje Lodi Gjari, specjalny wysłannik Dalajlamy, po zakończeniu czwartej rundy dialogu tybetańsko-chińskiego. Mimo „zasadniczych różnic w wielu sprawach, w tym także podstawowych" reprezentujący władze ChRL wiceminister Zhu Weiqun miał wyrazić zadowolenie ze „stabilności" i zaawansowania rozmów oraz zapewnić Tybetańczyków, że „przywódcy Komunistycznej Partii Chin przywiązują wielką wagę do kontaktów z Jego Świątobliwością Dalajlamą". Strona tybetańska wezwała zaś władze KPCh do włączenia się w proces budowania lepszej atmosfery dla poważnych negocjacji, „zwracając uwagę na brak podobnych, wyraźnych gestów" Pekinu.
Wiceprzewodniczący Komisji ds. Organizacji Komitetu Centralnego KPCh informuje, że w ramach kampanii „umacniania postępowego charakteru partii" w 2004 roku wydalano z niej 490 tysięcy osób z powodu „braku kwalifikacji".

8 lipca 2005
Dalajlama składa kondolencje rodzinom ofiar zamachów terrorystycznych w Londynie i wyraża solidarność z mieszkańcami Wielkiej Brytanii. „Potępiając takie akty bezsensownej przemocy, które powodują cierpienia niewinnych ludzi, musimy szukać ich prawdziwych przyczyn i próbować im zaradzić", kończy swój list do premiera T. Blaira.
Po dwóch miesiącach niepewności rząd Australii przyznaje stałą wizę Chenowi Yonglinowi, byłemu konsulowi ChRL w Sydney, który wystąpił o azyl polityczny, twierdząc, że kazano mu inwigilować dysydentów, członków Falun Gong i działaczy protybetańskich. Według Chena na terenie tego kraju działa siatka „ponad tysiąca chińskich szpiegów".

9 lipca 2005
Władze stanu Wirginia jako pierwsze na świecie zatwierdzają oficjalny wzór tablic rejestracyjnych, przedstawiających flagę Tybetu i dedykowanych „narodowi tybetańskiemu oraz jego walce o wolność".

11–13 lipca 2005
Protesty kilkudziesięciu Tybetańczyków z Salarskiego Okręgu Autonomicznego Xunhua (tyb. Jadzi) przed budynkami rządowymi w stolicy prowincji Qinghai, Xiningu (tyb. Siling) przeciwko nepotyzmowi i dyskryminacji w dostępie do pracy. Choć demonstracja ma charakter „nieantagonistyczny" – dotyczy spraw socjalnych, nie politycznych – policja brutalnie bije i aresztuje osiem osób.

13 lipca 2005
Spotkanie *kalona* (ministra) Lobsanga Njandaka – szefa departamentów Finansów oraz Informacji i Stosunków Zagranicznych Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach – z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego Josephem Borrellem w Brukseli.

14 lipca 2005
„Należy ćwiczyć silną wolę i pomnażać swoją wiedzę" – przewodniczący Hu Jintao wzywa absolwentów wyższych uczelni do podejmowania pracy w „stosunkowo zacofanych regionach zachodnich", czyli przede wszystkim w Tybecie. Chińskie media informują, że od czerwca 2003 roku „skierowano na zachód" 24 929 młodych ludzi.

15 lipca 2005
Tybetańskie źródła informują o aresztowaniu czterech mnichów z prowincji Gansu w maju i jednego z TRA w kwietniu tego roku za rozlepianie plakatów niepodległościowych.

Generał Zhu Chengdu oświadcza, że Chiny użyją broni jądrowej, jeżeli Stany Zjednoczone zaatakują je w obronie Tajwanu.

18 lipca 2005
„Nie ma co o tym mówić, póki usiłuje podzielić macierz" – stwierdza Dziampa Phuncog, gubernator TRA, odpowiadając na pytanie hongkońskich dziennikarzy o przyszłą rolę Dalajlamy w Tybecie.
Eksperci Światowej Organizacji Zdrowia oskarżają władze ChRL o nieprzekazanie – podobnie jak w przypadku SARS – wymaganych informacji o epidemii ptasiej grypy, która wybuchła w kwietniu w tybetańskich regionach prowincji Qinghai.

19 lipca 2005
„Jeżeli duchowy przywódca, który 6 lipca ukończył siedemdziesiąt lat, umrze na wychodźstwie, Pekin, zgodnie z tybetańskim buddyjskim precedensem, wybierze jego reinkarnację – zapowiada Dziampa Phuncog. – Choć wyboru nigdy nie dokonywała Komunistyczna Partia Chin, lecz od czasów dynastii Qing czyniono to zgodnie z tradycyjnymi zasadami buddyzmu tybetańskiego", owym „precedensem" było odrzucenie (i uprowadzenie) wskazanego przez Dalajlamę Genduna Czokji Nimy oraz mianowanie przez władze innego, „autentycznego" Panczenlamy.

20 lipca 2005
„Żaden artysta nie może uprawiać sztuki, która godzi w przepisy konstytucyjne, zagraża narodowej jedności, bezpieczeństwu, suwerenności, terytorialnej integralności lub interesom państwa" – władze chińskie ogłaszają nowe przepisy, mające „wyeliminować niezdrową i reakcyjną" twórczość.

21 lipca 2005
Pod wpływem nacisków Stanów Zjednoczonych, które oskarżają Chiny o sztuczne zaniżanie kursu i nieuczciwą konkurencję, na dwa miesiące przed wizytą przewodniczącego Hu Jintao w Waszyngtonie, ChRL częściowo uwalnia kurs yuana, łącząc go z – póki co nieokreślonym – koszykiem walut, a nie wyłącznie dolarem amerykańskim.

22 lipca 2005
Komitet do walki z separatyzmem i Komitet Biura Bezpieczeństwa ogłaszają „kampanię mocnego uderzenia", która ma zapobiec wystąpieniom politycznym w czasie obchodów 40. rocznicy proklamowania TRA.

28 lipca 2005
Pekin uznaje protesty o charakterze niepolitycznym za „sprzeczności antagonistyczne": „Ochrona stabilizacji ponad wszystko. To, co jej zagraża, godzi bezpośrednio w fundamentalne interesy ludu. (...) Rozwiązywanie problemów należy do partii, rządu i systemu" – w odpowiedzi na coraz liczniejsze i brutalniejsze rozruchy w regionach wiejskich (według poufnych danych Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego 74 tysiące „incydentów" w 2004 roku) władze centralne ostrzegają na pierwszej stronie *Dziennika Ludowego*, że nie będą tolerowały niczego, co może zaburzyć „stabilizację społeczną".

31 lipca 2005
„Za pięć lat przemysł wydobywczy będzie główną gałęzią gospodarki Tybetu" – władze chińskie ogłaszają, że w TRA znajdują się złoża mineralne warte 650 miliardów yuanów (80 miliardów USD).

sierpień 2005

Setki tybetańskich koczowników podpalają chińską rzeźnię, z której wypuszczają najpierw wszystkie zwierzęta, w tym konie i psy, w TPA Kardze prowincji Sichuan. Policja bije i zatrzymuje kilkadziesiąt osób.

2 sierpnia 2005
Niezależne źródła informują o zrównaniu z ziemią farmy i trzech okolicznych wiosek w TPA Dziekundo (chiń. Yushu) prowincji Qinghai, które wcześniej objęto kwarantanną w związku z epidemią ptasiej grypy. Nie wiadomo, czy i gdzie przesiedlono ponad 200 mieszkańców.

3 sierpnia 2005
„Musimy zaostrzyć cenzurę i kontrolę nad importowanymi filmami, bajkami i programami telewizyjnymi" – rząd Chin ogłasza zakaz emisji nowych zagranicznych telewizji satelitarnych w imię „ochrony kultury narodowej". Restrykcje dotyczą również książek, gazet, przedstawień teatralnych oraz gier komputerowych.

4 sierpnia 2005
„Każdego roku do Lhasy migruje 50 tysięcy chińskich pracowników" – mówi zachodnim dziennikarzom Zhang Jianbo, ekspert rządowej Komisji Rozwoju i Reform, uspokajając, że „po kilku miesiącach większość opuszcza" dwustupięćdzsięciotysięczne miasto. Pytany, dlaczego w stolicy Tybetu nie ma już niemal w ogóle tybetańskich taksówkarzy, wyjaśnia, że „to zajęcie przestało być lukratywne, więc wielu Tybetańczyków postanowiło zmienić profesję".

11 sierpnia 2005
Po trzech tygodniach prezes Banku Centralnego ChRL ujawnia, że w koszyku, od którego zależeć będzie częściowo uwolniony kurs yuana, znajdują się waluty Stanów Zjednoczonych, Japonii, Korei Południowej oraz euro. Nie mówi jednak, na jakich zasadach i w jakich proporcjach. Oenzetowska Organizacja ds. Żywności i Rolnictwa informuje o wybuchu epidemii ptasiej grypy w Lhasie.

12 sierpnia 2005
Przedstawiciel Dalajlamy odbiera w jego imieniu Wielką Nagrodę Pokoju im. Manhae, jedno z najbardziej prestiżowych wyróżnień przyznawanych w Korei Południowej.

14 sierpnia 2005
Manewry pod kryptonimem „Oddział specjalny 05". Pacyfikowanie zamieszek w Lhasie ćwiczą wspólnie miejskie służby bezpieczeństwa, Ludowa Policja Zbrojna i departamenty bezpieczeństwa państwa.

17 sierpnia 2005
Centralna Administracja Tybetańska w Indiach inauguruje „kampanię promowania idei Drogi Środka Jego Świątobliwości Dalajlamy", która zakłada uzyskanie autentycznej autonomii i pozostanie Tybetu w granicach ChRL.

18–25 sierpnia 2005
Pierwsze wspólne manewry wojsk Rosji i ChRL.

18 sierpnia 2005
Władze chińskie ogłaszają, że w 36 miastach ChRL powołane zostaną specjalne jednostki policyjne, których zadaniem będzie „walka z zagrożeniem terrorystycznym" – przede wszystkim pacyfikowanie protestów i demonstracji.

24 sierpnia 2005

Chińscy robotnicy kończą kłaść tory na przełęczy Tangu (5 072 m n.p.m.) – najwyżej położonym punkcie kolejowym na świecie.

26 sierpnia 2005
Priorytetami polityki partii w Tybecie pozostają „wielki skok gospodarczy i utrzymanie stabilizacji – ogłasza Biuro Polityczne Komitetu Centralnego KPCh. – Najwyższą wagę przywiązywać należy do kwestii religii oraz walki z wszelkimi przejawami separatyzmu".
Chińska straż graniczna otwiera ogień do 51 uchodźców z Tybetu. Uciec i dotrzeć do Nepalu udaje się tylko trzem.

29 sierpnia–2 września 2005
Wizytę w Chinach składa Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, L. Arbour. Służby bezpieczeństwa biją i zatrzymują mających się z nią spotkać działaczy i dysydentów. Po zakończeniu misji pani Arbour wyraża „ostrożny optymizm", podkreślając jednak zaniepokojenie liczbą egzekucji oraz sposobem traktowania Tybetańczyków (zwłaszcza Panczenlamy) i Ujgurów przez władze ChRL.

31 sierpnia 2005
Służby miejskie usuwają siłą wszystkich żebraków z ulic Lhasy i wywożą ich w rodzinne strony, by „oczyścić" stolicę Tybetu przed rocznicowymi obchodami. Do miasta nie może wjechać żaden Tybetańczyk. Obowiązuje zakaz praktykowania *khora*, w okolicznych klasztorach trwa kampania „reedukacji patriotycznej".

1 września 2005
Huczne obchody 40. rocznicy formalnego powołania TRA z udziałem pięćdziesięcioosobowej delegacji władz centralnych z przewodniczącym OLPKK Jia Qinglinem i ministrem spraw zagranicznych Li Zhaoxingiem na czele. W ramach „przygotowań" do uroczystości służby bezpieczeństwa aresztują w Lhasie co najmniej dziesięciu Tybetańczyków.
Rządowe agencje informacyjne i media kwestionują „szczerość" – i sens – zabiegów Dalajlamy o „szerszą autonomię" Tybetu, zarzucając mu „utratę kontaktu z rzeczywistością", „obrzucanie błotem drugiej strony" oraz próbę umiędzynarodowienia „wewnętrznej sprawy" Chin.

2 września 2005
„Sprawa Tybetu jest bliska rozwiązania" – ogłasza gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach w dorocznym przesłaniu z okazji rocznicy powołania parlamentu na wychodźstwie, zapowiadając, że demokracja będzie „wielkim darem" diaspory dla Tybetu.

7 września 2005
Centralna Administracja Tybetańska informuje, że Stany Zjednoczone „rozważają możliwość przesiedlenia" do USA „Tybetańczyków, którzy są w Nepalu od lat i znajdują się w szczególnie trudnym położeniu".
„Od dawna wiedzieliśmy, że Yahoo ochoczo kolaboruje z reżimem chińskim na polu cenzury, teraz wiemy, że jest również policyjnym kapusiem": Reporterzy bez Granic oskarżają międzynarodowy koncern o dostarczenie chińskim służbom bezpieczeństwa materiałów, na podstawie których skazano na 10 lat więzienia – za przesłanie za granicę wewnętrznego dokumentu KPCh, dotyczącego „zagrożeń" związanych z 15. rocznicą masakry w Pekinie – chińskiego dziennikarza Shi Tao. Rzeczniczka Yahoo odmawia komentarza.

8 września 2005
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, potępiającą ChRL za naruszanie praw człowieka, a zwłaszcza swobód religijnych, oraz wzywa Pekin do „dopuszczenia Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. Wolności Religii do wskazanego przez Dalajlamę Panczenlamy".

11 września 2005
Pierwsza runda wyborów parlamentarnych na wychodźstwie. Głosy oddaje niemal 80 tysięcy Tybetańczyków – o 15 procent więcej niż w 2001 roku.

12 września 2005
Agencja Xinhua ogłasza, że liczba śmiertelnych ofiar katastrof naturalnych w Chinach nie będzie już objęta „tajemnicą państwową".

12–30 września 2005
Posiedzenie oenzetowskiego Komitetu Praw Dziecka w Genewie, który rozpatruje m.in. drugi okresowy raport ChRL.

20 września 2005
J. Doek, przewodniczący Komitetu Praw Dziecka wzywa Pekin do dopuszczenia niezależnych obserwatorów do Genduna Czokji Nimy, uznanego przez Dalajlamę za nowe wcielenie Panczenlamy i uprowadzonego przez władze chińskie w maju 1995 roku. Szef delegacji chińskiej odpowiada, że przekaże ten apel rządowi centralnemu.

25 września 2005
ChRL ogłasza nowe przepisy dotyczące Internetu, które pozwalają na zamieszczanie w sieci jedynie „zdrowych i cywilizowanych informacji".

30 września 2005
Oenzetowski Komitet Praw Dziecka przedstawia „Uwagi końcowe" do okresowego sprawozdania ChRL i wzywa Pekin do „wyrażenia zgody na wizytę niezależnego eksperta, który potwierdzi, że Gendun Czokji Nima żyje w dobrych warunkach", nie naruszając „prawa do prywatności" uprowadzonego chłopca i jego rodziców. ONZ apeluje również do rządu Chin o „uchylenie wszelkich zakazów władz lokalnych, które uniemożliwiają dzieciom, niezależnie od ich wieku, udział w tradycyjnych tybetańskich świętach i odbieranie wykształcenia religijnego".
Chińskie media informują, że Naczelna Izba Kontroli wykryła przypadki nadużyć i gigantycznych defraudacji we wszystkich 32 ministerstwach, na wszystkich szczeblach administracji i we wszystkich poddanych kontroli rządowo-pozarządowych organizacjach takich jak chiński Czerwony Krzyż.
Dalajlama zajmuje trzecie miejsce – po N. Mandeli i B. Clintonie – w globalnych „wyborach" BBC. Nie podano miejsca Hu Jintao, który również znajdował się na liście stu kandydatów do jedenastoosobowego „światowego rządu".

początek października 2005
W lhaskim klasztorze Drepung umiera w tajemniczych okolicznościach dwudziestoośmioletni mnich Ngałang Dziangczub, który dzień wcześniej wdał się w ostry spór z funkcjonariuszami grupy roboczej, odmawiając potępienia Dalajlamy i uznania Tybetu za część Chin.

4 października 2005
Hongkońskie media informują, że Yang Chuantang, sekretarz partii TRA przeszedł atak serca „spowodowany przepracowaniem, związanym z organizacją obchodów 40. rocznicy proklamowania" TRA. Yang został zoperowany w Lhasie przez lekarzy z Pekinu, a następnie przewieziony do stolicy Chin specjalnym samolotem. Obowiązki sekretarza KPCh TRA ma pełnić pełni jego zastępca, Tybetańczyk Dziampa Phuncog.

8–11 października 2005

Plenum Komitetu Centralnego KPCh przyjmuje jedenasty plan pięcioletni, którego hasłem przewodnim jest „naukowy model rozwoju” i walka z nierównościami.

11 października 2005
„Przyszłość Tybetańczyków, ich religii, języka oraz kultury zależy od uczciwych, słusznych decyzji politycznych, jakie wypracować można jedynie na drodze dialogu” – Komisja Kongresu USA ds. Chin przedstawia doroczny raport, w którym wzywa prezydenta Stanów Zjednoczonych do nakłaniania władz ChRL do prowadzenia „głębszych, konkretnych rozmów” z Dalajlamą i jego przedstawicielami.

15 października 2005
„Wszystkie dotychczasowe osiągnięcia skarleją w obliczu zmian, jakie przyniesie Tybetowi i Tybetańczykom kolej”: Władze ChRL świętują – w dniu wystrzelenia na orbitę drugiego chińskiego załogowego statku kosmicznego – zakończenie kładzenia torów, którymi po „15 miesiącach testów” mają ruszyć pierwsze pociągi do Lhasy.

19 października 2005
Pekin publikuje pierwszą białą księgę poświęconą „budowaniu demokracji”, wedle której „gwarantem rządów ludu w jego własnym kraju” są rządy Komunistycznej Partii Chin.
Greenpeace ogłasza rezultaty badań, z których wynika, że rozwój gospodarczy Chin stanowi największe zagrożenie dla środowiska naturalnego na naszej planecie.

24 października 2005
Zacieśniający współpracę z ChRL rząd Nepalu postanawia nie wydawać dokumentów podróży uchodźcom – Tybetańczykom i Bhutańczykom – którzy przebywają na terenie tego kraju.
Koncern Microsoft ogłasza wewnętrzny – i, lingwistycznie, zupełnie absurdalny – zakaz używania oficjalnej nazwy urzędowego języka Bhutanu, *dzongkha*, „ponieważ implikuje ona związki z Dalajlamą, co jest nie do przyjęcia dla rządu Chin”.

26 października 2005
Władze prefektury Czamdo (chiń. Changdu) w TRA ogłaszają kampanię wymierzoną w duchownych związanych z przywódcą Tybetu, ogłaszając, że „lamowie uznani przez Dalajlamę nie będą uznawani przez rząd Chin”. Nie mogą też wracać do kraju i „nie wolno utrzymywać z nimi żadnych kontaktów”.

27 października 2005
Parlament Europejski przyjmuje kolejną rezolucję w sprawie Tulku Tenzina Delka, wzywając rząd Chin do jego „natychmiastowego zwolnienia”.
Stały Komitet OZPL ratyfikuje oenzetowską Konwencję przeciwko Korupcji.

1 listopada 2005
Gjalcen Norbu, mianowany przez władze ChRL Panczenlamą i nazywany przez Tybetańczyków „Panczen *dzuma*” – „fałszywy”, rozpoczyna pierwsze, tradycyjne, osiemnastodniowe odosobnienie medytacyjne w klasztorze Taszilhunpo.

3 listopada 2005
Lodi Gjari, specjalny wysłannik Dalajlamy odpowiedzialny za kontakty z władzami ChRL, wyraża nadzieję, że jeszcze w tym roku odbędzie się kolejna runda rozmów. Jednocześnie pojawiają się pogłoski, że zamierza on zrezygnować z tej funkcji.

9 listopada 2005

Na dziesięć dni przed oficjalną wizytą w Pekinie prezydent G. Bush przyjmuje w Białym Domu Dalajlamę. Rząd ChRL protestuje przeciwko spotkaniu, oskarżając Dalajlamę o „prowadzenie działalności wywrotowej”.

11 listopada 2005
Zagrożona wyginięciem tybetańska antylopa *cziru* (*Panthelops hodgsonii*) zostaje ogłoszona jedną z pięciu oficjalnych maskotek rozpoczynających się za tysiąc dni Igrzysk Olimpijskich w Pekinie.

16 listopada 2005
Przywódcy Kongresu i Senatu Stanów Zjednoczonych wyrażają poparcie dla Dalajlamy i jego walki o „prawdziwą autonomię” Tybetu oraz potępiają władze ChRL za gwałcenie praw Tybetańczyków.

18 listopada 2005
Stały Komitet Biura Politycznego KPCh „rehabilituje” Hu Yaobanga – rozumiejącego aspiracje Tybetańczyków, odsuniętego w 1987 roku sekretarza partii, którego śmierć stała się dwa lata później katalizatorem protestów w Pekinie – organizując skromną, zamkniętą uroczystość upamiętniającą rocznicę jego dziewięćdziesiątych urodzin. Część obserwatorów uznaje to za „najśmielsze” posunięcie polityczne od czasu przejęcia władzy przez ekipę przewodniczącego Hu Jintao w 2002 roku.

18–19 listopada 2005
W Edynburgu obraduje IV Światowa Konwencja Parlamentarzystów w sprawie Tybetu.

20 listopada 2005
„Dalajlama nie zabiega o niepodległość Tybetu”: G. Bush składa wizytę w Pekinie i wzywa przewodniczącego Hu Jintao – który nie podejmuje tematu – do zaproszenia do Chin przywódcy Tybetu. Choć amerykański prezydent czyni „wolność” głównym elementem swego przesłania, po raz pierwszy od kilkunastu lat przed wizytą na takim szczeblu nie odzyskuje jej żaden znany więzień polityczny.

21 listopada 2005
Po latach negocjacji Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. Tortur oraz Innego Okrutnego, Nieludzkiego lub Poniżającego Traktowania albo Karania, M. Nowak rozpoczyna pierwszą wizytę w Chinach, w tym w TRA i Xinjiangu.

24 listopada 2005
Chiny uruchamiają system umożliwiający wysyłanie SMSów w języku tybetańskim.

25 listopada 2005
W klasztorze Drepung funkcjonariusze służb bezpieczeństwa i żołnierze AL-W brutalnie rozbijają pokojową, milczącą demonstrację ponad 400 mnichów, protestujących przeciwko aresztowaniu pięciu duchownych, którzy odmówili podpisania deklaracji lojalności wobec chińskiego państwa oraz potępienia Dalajlamy za „separatyzm”. Drepung zostaje odcięty od świata.

27 listopada 2005
Rządowa agencja Xinhua informuje, że p.o. sekretarza Komunistycznej Partii Chin Tybetańskiego Regionu Autonomicznego mianowano Zhanga Qingli, który zaczynał karierę w Komunistycznym Związku Młodzieży Chińskiej, głównym zapleczu politycznym przewodniczącego Hu Jintao, a od 1999 roku piastował różne stanowiska – w tym zastępcy sekretarza lokalnych struktur KPCh – w brutalnie pacyfikowanym przez władze chińskie Ujgurskim Regionie Autonomicznym Xinjiang.

28 listopada 2005
Urząd Imigracyjny w Katmandu skazuje na kary grzywny z zamianą na 11 miesięcy więzienia grupę 18 uciekinierów z Tybetu, którzy przekroczyli granicę „bez ważnych dokumentów podróży". Po ujawnieniu nakręconych w Chinach zdjęć, przedstawiających obdzieranie żywcem ze skóry psów i kotów, Paul McCartney ogłasza, że nigdy nie wystąpi w ChRL, oraz wzywa do bojkotu chińskich produktów i Igrzysk Olimpijskich w Pekinie.

29 listopada 2005
Parlament Bhutanu oskarża władze ChRL o systematyczne gwałcenie porozumienia z 1998 roku i nielegalne budowanie dróg na terenie tego kraju, a Tybetańczyków z TRA o masowe naruszanie granicy w poszukiwaniu osiągającego astronomiczne ceny grzyba gąsienicowego *jarca gumbu* (chiń. *chong cao*, łac. *Cordyceps sinensis*), któremu przypisuje się właściwości lecznicze i odmładzające.

grudzień 2005
Pekin rozpoczyna kampanię „modernizowania marksizmu" – obejmującą między innymi przygotowanie nowych przekładów dzieł „klasyków" i opracowanie podręczników szkolnych – której celem jest usunięcie „oczywistych sprzeczności" między obowiązującą ideologią a reformami rynkowymi.

2 grudnia 2005
„Praktyka stosowania tortur, mimo poprawy sytuacji przede wszystkim w aglomeracjach miejskich, nadal ma charakter powszechny", stwierdza Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. Tortur oraz Innego Okrutnego, Nieludzkiego lub Poniżającego Traktowania albo Karania, kończąc wizytę w ChRL. M. Nowak oskarża też władze chińskie o „utrudnianie misji", „zastraszanie ofiar i ich krewnych przez służby bezpieczeństwa", „śledzenie" oraz „fizyczne uniemożliwianie spotkań".

4 grudnia 2005
Komitet Centralny KPCh i Rada Państwa wzywają „władze" do „zwiększenia kontroli nad społeczeństwem" i „wzmocnienia pozycji partii".

5 grudnia 2005
ChRL i Białoruś podpisują w Pekinie „memorandum porozumienia", w którym przyznają sobie nawzajem status kraju o „pełnej gospodarce rynkowej".

6 grudnia 2005
Według chińskich mediów wartość surowców, których złoża odkryto w Tybecie w latach 2000–2005, szacuje się na 22,3 miliarda USD.

8 grudnia 2005
„Będę dobrym żywym Buddą, który miłuje macierz i religię, służy ojczyźnie i jej ludowi" – uroczyste obchody dziesięciolecia intronizacji Gjalcen Norbu, mianowanego przez władze ChRL Panczenlamą.

12 grudnia 2005
Sześć dni po zabiciu trzech (według niezależnych źródeł – ponad dwudziestu) demonstrantów w Dongzhou władze chińskie informują o aresztowaniu oficera LPZ, który wydał rozkaz otworzenia ognia do tłumu chłopów, domagających się odszkodowań za odebraną im ziemię.
Ministerstwo Kolei ChRL ogłasza, że pociągi do Lhasy ruszą 1 lipca 2006 roku – sześć miesięcy przed terminem, a rządowe media dodają otwarcie, iż prócz „turystów i kupców" kolej ściągnie do Tybetu również „chińskich osadników".

13–16 grudnia 2005
„Musimy gorliwie rozwiązywać problemy, które najbardziej niepokoją ludzi i godzą w ich fundamentalne interesy" – przewodniczący Hu Jintao składa wizytę w tybetańskich regionach prowincji Qinghai.

15 grudnia 2005
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, potępiającą ChRL za nową falę kampanii „edukacji patriotycznej" w Tybecie i aresztowania w Drepungu. Identyczne stanowisko zajmuje Komisja Europejska, która wzywa Pekin do kontynuowania dialogu z przedstawicielami Dalajlamy, podkreślając, że Tybet jest jednym z priorytetów w stosunkach między Unią Europejską a Chinami.

27 grudnia 2005
Naczelna Izba Kontroli informuje, że od stycznia do listopada 2005 roku chińscy urzędnicy sprzeniewierzyli 290 miliardów yuanów (35,8 mld USD), a pracownicy czterech największych państwowych banków udzieli 588,5 mld yuanów (73 mld USD) nielegalnych kredytów.

28 grudnia 2005
Władze stanu Himaćal Pradeś przedłużają dzierżawę ziemi dla tybetańskich uchodźców o 50 lat i zezwalają Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach na nabywanie gruntów bez pośredników.

2006
„Rok Rosji" w ChRL i „rok przyjaźni chińsko-indyjskiej".

2 stycznia 2006
Według Centralnej Komisji ds. Rozwoju i Reform nie udało się schłodzić przegrzanej gospodarki chińskiej, która w 2005 roku wzrosła o 9,8 procent – o 0,3 proc. więcej niż w latach poprzednich.

3 stycznia 2006
Ministerstwo Kolei informuje, że po otwarciu linii bezpośrednie połączenie z Lhasą będzie miało sześć chińskich miast: Pekin, Szanghaj, Guangzhou, Czengdu, Xining i Lanzhou.

8 stycznia 2006
Pekin ogłasza nowe zasady postępowania w „sytuacjach nadzwyczajnych": „Władze lokalne zobowiązane są do informowania Rady Państwa o ważnych zagrożeniach stabilizacji społecznej w ciągu czterech godzin".

11 stycznia 2006
Ambasador Stanów Zjednoczonych w Nepalu i dyrektor biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców (UNHCR) w Katmandu kładą kamień węgielny pod nowy Ośrodek Recepcyjny dla uciekinierów z Tybetu.

13 stycznia 2006
Chińskie media podają, że w 2005 roku gospodarka TRA rozwijała się w tempie pond 12 procent, a PKB regionu wzrósł do 25 miliardów yuanów (około 3,1 mld USD).

18 stycznia 2006
Agencja Xinhua, powołując się na dane rządowe, informuje, że w 2005 roku w ChRL zdelegalizowano 79 gazet i periodyków oraz skonfiskowano 169 milionów „nielegalnych publikacji" – w tym 147 230 „materiałów politycznych" w TRA.

19 stycznia 2006

Według Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w 2005 roku w Chinach doszło do 87 tysięcy poważnych „zakłóceń porządku publicznego” – o 6,6 procent więcej niż rok wcześniej. Ambasador ChRL w Indiach ogłasza, że Pekin zamierza poprowadzić linię kolejową z Lhasy do przełęczy Nathu-la na granicy z Sikkimem.

20 stycznia 2006
Agencja Xinhua informuje o zderzeniu dwóch lokomotyw na stacji kolejowej „oddalonej o 130 km od Lhasy”. W wypadku ginie jedna osoba, osiem innych odnosi rany.

22 stycznia 2006
„Nie można powiedzieć, że nic nie mówiłem o prawach człowieka. Powiedziałem, że to wewnętrzne sprawy Chin i my nie mamy zamiaru ich pouczać” – po powrocie z ChRL, w której przebywał, jako przewodniczący Samoobrony, na zaproszenie Komunistycznego Związku Młodzieży Chińskiej, „zbudowany” wicemarszałek Sejmu RP Andrzej Lepper wyjaśnia, że w Chinach „prawa człowieka są łamane, ale my chcemy, żeby polscy przedsiębiorcy mieli zysk”. Jia Qinglin, członek Stałego Komitetu Politbiura i przewodniczący OLPKK, przypomina przywódcom wszystkich wyznań, że głównym celem „działalności religijnej” jest „realizowanie wytycznych partii”, „budowanie harmonijnego społeczeństwa socjalistycznego”, pomaganie w rozwoju państwa, „twarda” walka z „przenikaniem obcych wpływów” oraz „strzeżenie narodowej jedności i stabilizacji społecznej”. Według Jia „sednem” działalności religijnej w 2006 roku ma być „modernizacja kraju” i walka z „zagraniczną infiltracją”.

24 stycznia 2006
Tybetańska społeczność w Nepalu rozpoczyna, za zgodą UNESCO, pierwszą od niemal stu lat renowację słynnej stupy Boudhanath w Katmandu.

25 stycznia 2006
Koncern Google informuje, że będzie cenzurować swoje usługi w ChRL, żeby uzyskać większy dostęp do chińskiego rynku.

26 stycznia 2006
„Dziesiątki programów przyniosą rodzinom nie tylko radość, ale i rozbudzą w chłopach i pasterzach ciekawość świata za górami”: z okazji Nowego Roku kalendarza chińskiego Biuro Cywilizacji Duchowej Komitetu Centralnego KPCh zapowiada „rozdawanie kolorowych telewizorów” mieszkańcom najuboższych prowincji – w tym Tybetu i Xinjiangu – które ma pomóc w realizacji „strategicznych celów partii” w „nowych socjalistycznych regionach wiejskich”: „rozwoju produkcji, dostatniego życia, cywilizowanych obyczajów społecznych, schludnego wyglądu oraz demokratycznego zarządzania”. „Po kolacji moja rodzina co wieczór siada przed telewizorem, żeby dowiedzieć się czegoś o polityce partii, co przynosi pożytek chłopom”, mówi rządowym mediom jedna z obdarowanych.

29 stycznia 2006
Globalny apel – między innymi Dalajlamy – „o położenie kresu piętnowaniu i dyskryminowaniu chorych na trąd”.

30 stycznia 2006
Agencja Xinhua informuje, że w pierwszym dniu nowego roku 45 tysięcy osób – o 16 procent więcej niż rok wcześniej – odwiedziło tybetańską świątynię buddyjską Yonghe w Pekinie.

luty 2006
W odpowiedzi na słowa Dalajlamy, który podczas styczniowej inicjacji Kalaczakry apelował do Tybetańczyków o współczucie dla gatunków zagrożonych wyginięciem, mieszkańcy różnych

regionów Tybetu publicznie palą skóry i ubrania wykończane futrem dzikich zwierząt. Władze chińskie zatrzymują i przesłuchują inicjatorów kampanii.

2 lutego 2006
Tybetańskie źródła informują, że władze okręgu Dege prowincji Sichuan zwolniły pięćdziesięcioletniego Sogję, który, zatrzymany po podpaleniu chińskiej rzeźni w Manikengo w sierpniu 2005 roku, stracił w więzieniu oczy wskutek bicia i nieleczonej infekcji.

6 lutego 2006
Tybetańskie źródła informują, że mnisi i mniszki zatrzymani w maju 2005 roku w TPA Kanlho prowincji Gansu za rozlepianie plakatów, wzywających do niepodległości Tybetu, rozpoczęcia negocjacji z Dalajlamą i odebrania Chinom prawa do zorganizowania Igrzysk Olimpijskich w 2008 roku, o ile do tego czasu Pekin nie rozwiąże pokojowo problemu Tybetu, zostali skazani na kary od półtora roku do trzech lat więzienia.
W publikowanym co cztery lata raporcie o spawach obronności Pentagon po raz pierwszy klasyfikuje Chiny jako zagrożenie, nazywając je „państwem o największym potencjale do militarnego konkurowania ze Stanami Zjednoczonymi", o którego „intencjach i decyzjach" wiadomo bardzo niewiele.
Chińskie media publikują „dramatyczne" wyniki badań centralnej Komisji Rozwoju Państwa i Reform, z których wynika, że wskaźnik Giniego, określający nierówności w podziale dochodu społecznego (w przedziale od O, idealnej równowagi, do 1, czyli skrajnej nierównowagi), który w ChRL oficjalnie wynosi 0,4 i należy do najbardziej niepokojących w świecie, może być znacznie zaniżony.

12 lutego 2005
Władze Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai zakazują Tybetańczykom podpalenia stery skór i futer dzikich zwierząt na dziedzińcu lokalnego klasztoru. Inicjatorzy kampanii – będącej odpowiedzią na osobisty apel Dalajlamy o ochronę środowiska naturalnego – ostrzegają rodaków przed prowokacjami i proszą o „dyskretne" pozbywanie się ubrań ozdobionych skórami zwierząt należących do gatunków zagrożonych wyginięciem. Chińscy urzędnicy najwyraźniej uznają to za manifestację oddania dla Dalajlamy, ogłaszają zakaz palenia skór – których posiadania jest zgodnie z prawem nielegalne – oraz organizują demonstrację siły, wyprowadzając na ulice miasta policję i wojsko.
Apel Dalajlamy o „unikanie przemocy i wzajemne zrozumienie" rozładowuje gwałtowny konflikt między buddystami a muzułmanami w Ladakhu.

13 lutego 2006
Działacze Tybetańskiego Kongresu Młodzieży (TYC) i Palden Gjaco, były więzień polityczny, który spędził za kratami ponad trzydzieści lat, rozpoczynają „bezterminowy" protestacyjny strajk głodowy w czasie zimowych Igrzysk Olimpijskich w Turynie.
Chińskie media ogłaszają, że w ramach jedenastego planu pięcioletniego (2006–10) ChRL zainwestuje w ochronę środowiska naturalnego w TRA sześć miliardów yuanów (745 mln USD).

14 lutego 2006
Wysłannicy Dalajlamy Lodi Gjalcen Gjari i Kelsang Gjalcen rozpoczynają piątą – od 2002 roku – rundę rozmów z przedstawicielami chińskich władz.
„Cenzura może być nasieniem katastrofy – zachodnie media ujawniają napisany dwanaście dni wcześniej list emerytowanych przywódców KPCh, w tym m.in. byłego adiutanta Mao Zedonga, byłego redaktora naczelnego partyjnego Dziennika Ludowego i byłego ministra propagandy, w którym protestują oni przeciwko zacieśnieniu oficjalnej kontroli mediów. – Historia uczy, iż tylko systemy totalitarne uciekają się do cenzury informacji w złudnym poczuciu, że mogą w ten sposób

trzymać społeczeństwo w niewiedzy". W 2005 roku w światowym rankingu wolności prasy Reporterów bez Granicy ChRL znalazła się na dziewiątym od końca, 159. miejscu.

15 lutego 2006
„Rząd Chin troszczy się o przyszłość tybetańskich ziomków za granicą. Od lat osiemdziesiątych odwiedzali oni Chiny 70 tysięcy razy. W ostatnich latach Lodi Gjari i inni wielokrotnie wracali do Chin, żeby odwiedzić przyjaciół i krewnych. Przy okazji zobaczyli rozwój i zmiany, jakie zaszły w macierzy i w ich rodzinnych stronach, oraz zrozumieli politykę rządu centralnego. Niedawno właściwe władze ponownie wyraziły zgodę na ich prywatną wizytę" – Pekin, za pośrednictwem rzecznika MSZ, po raz kolejny bagatelizuje misję wysłanników Dalajlamy, oskarżając go przy okazji o „próbę umiędzynarodowienia kwestii Tybetu i podzielenia macierzy" w związku z – prywatną – wizytą w Izraelu.

19 lutego 2006
Aszkenazyjski naczelny rabin Izraela Jona Metzger wzywa do utworzenia „Organizacji Religii Zjednoczonych" z siedzibą w Jerozolimie i Dalajlamą na czele.

21 lutego 2006
KC KPCh i Rada Państwa ogłaszają, że głównym celem jedenastego planu pięcioletniego będzie budowanie „nowej socjalistycznej wsi": poprawa warunków bytowych, rozwój infrastruktury i służby zdrowia oraz, przede wszystkim w „regionach zachodnich", promowanie oświaty.

22 lutego 2006
Prezydencja UE wyraża radość z powodu rozpoczęcia piątej rundy rozmów tybetańsko-chińskich i nadzieję, iż obie strony wypracują „pragmatyczne, pokojowe i trwałe rozwiązanie" problemu Tybetu.

23 lutego 2006
„Ta runda rozmów pokazała też jasno poważną różnicę w samym podejściu do problemu. Pozostajemy jednak oddani procesowi dialogu i mamy nadzieję, że kontynuowanie kontaktów umożliwi osiągnięcie postępów" – wysłannicy Dalajlamy wracają z Pekinu do Indii.

26 lutego 2006
Władze chińskie zwalniają warunkowo Nimę Czodron, partnerkę Bangri Czogtrula Rinpocze, jedyną znaną więźniarkę polityczną w TRA, skazaną w 2000 roku na dziesięć lat więzienia za „działalność separatystyczną".

28 lutego 2006
Fundacja Dui Hua, powołując się na oficjalne źródła chińskie, informuje o złagodzeniu – za „dobre sprawowanie" – kary dożywocia Bangri Czogtrula Rinpocze do 18 lat więzienia.
Tybetański Kongres Młodzieży kończy strajk głodowy w Turynie po wizycie przedstawicieli władz MKOl, którzy zapewniają Tybetańczyków, że będą „śledzić" problemy, na które „chcieli zwrócić uwagę" głodujący.

1 marca 2006
Na trasie Qinghai-Tybet zaczynają kursować pociągi towarowe. Przewóz jednej tony ładunku kosztuje 0,12 yuana (cztery grosze) za kilometr. Przy okazji Ministerstwo Kolei ogłasza, że miejsca siedzące w pociągach pasażerskich z Pekinu do Lhasy będą kosztować około 380 yuanów (150 PLN) – czyli ponad sześć razy taniej od biletu lotniczego.

3–14 marca 2006

Doroczne posiedzenia X OLPKK i X OZPL. Na czele delegacji „tybetańskiej” tradycyjnie już stoi przewodniczący Hu Jintao. Władze zwyczajowo zatrzymują, biją i wywożą ze stolicy setki osób, które usiłują wręczać deputowanym petycje i skargi. OZPL zapowiada promowanie „naukowego rozwoju” i strategiczną pomoc dla regionów wiejskich oraz zatwierdza jedenasty plan pięcioletni i rekordowy wzrost (o 14,7 procent) wydatków na obronność, nie przyjmuje jednak – po nieoczekiwanych, ostrych protestach „lewaków” – zapowiadanej od dawna ustawy o własności prywatnej.

6 marca 2006
„Nie można nazwać tych rozmów negocjacjami. To na razie tylko dialog, kontakt, będziemy jednak prowadzić dalsze rozmowy” – Dziampa Phuncog, gubernator TRA, po raz pierwszy oficjalnie potwierdza przyjęcie wysłanników Dalajlamy.

8 marca 2006
Symboliczny, kilkusekundowy protest Tybetańczyka z Europy – przeciwko organizacji Igrzysk Olimpijskich w ChRL, o ile Chiny nie zmienią polityki wobec Tybetu – na pekińskim Tiananmen.

10 marca 2006
„Nigdy, w żadnych okolicznościach nie zszedłem z Drogi Środka. Jest to jasne dla świata, niestety Pekin wciąż wydaje się niezdolny do przezwyciężenia wątpliwości i podejrzeń co do moich intencji, krytykując mnie ciągle za skrywane plany i knowania separatystyczne – podkreśla w dorocznym orędziu Dalajlama. – Tybetańczycy jako jedna z największych pięćdziesięciu pięciu mniejszości narodowych w Chinach są odrębną grupą w kategoriach swojej ziemi, historii, języka, kultury, religii, obyczajów i tradycji. Ta odrębność jest nie tylko oczywista dla świata – była również uznawana przez wielu najwyższych przywódców Chin. Mam tylko jedno żądanie: samorząd i prawdziwą autonomię dla wszystkich Tybetańczyków, to jest dla całego narodu tybetańskiego. Owo żądanie jest zgodne z postanowieniami chińskiej konstytucji, a więc możliwe do spełnienia. Jest słuszne, sprawiedliwe i umiarkowane, odzwierciedlając aspiracje Tybetańczyków w Tybecie i poza jego granicami. Opiera się na logice, która uznaje patrzenie w przyszłość za ważniejsze od przeszłości, oraz na współczesnych realiach i przyszłych korzyściach”. „Opowiadamy się za zjednoczeniem wszystkich Tybetańczyków i zagwarantowaniem im prawdziwej autonomii. Żądanie to jest zgodne z zasadami marksizmu i leninizmu oraz z chińską konstytucją, a więc możliwe do spełnienia – oświadcza kaszag. – Póki jesteśmy wierni idei Drogi Środka, jedyną metodą realizacji naszych celów jest proces dialogu. Kontakty i rozmowy są możliwe tylko w atmosferze współpracy i harmonii, a nie wrogości i konfrontacji, wszyscy więc, podkreślamy raz jeszcze, muszą to zrozumieć”.

11 marca 2006
Gubernator TRA Dziampa Phuncog zapowiada budowę nowego odcinka linii kolejowej Lhasa – Szigace w ramach jedenastego planu pięcioletniego.

13 marca 2006
62. sesja Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie rozpoczyna i jednogłośnie zawiesza obrady, czekając na decyzję o powołaniu Rady Praw Człowieka przez Zgromadzenie Ogólne.

14 marca 2006
W Gandenie grupa siedemnastu mnichów rozbija dwa gliniane posągi bóstwa opiekuńczego, którego kultu potępia Dalajlama. Wszyscy zostają zatrzymani, władze zamykają na klasztor na kilka tygodni.

15 marca 2006

W ramach przygotowań do wizyty przewodniczącego Hu Jintao w Waszyngtonie i posiedzenia Komisji Praw Człowieka w Genewie władze chińskie odsyłają do Stanów Zjednoczonych Phuncog Njidrol, jedną z najsłynniejszych tybetańskich więźniarek politycznych, która spędziła za kratami ponad 14 lat, a przez ostatnie dwa lata była przetrzymywana w areszcie domowym w Lhasie. Zgromadzenie Ogólne NZ powołuje Radę Praw Człowieka, która zastępuje skompromitowaną Komisję.

17 marca 2006
Agencja Xinhua publikuje raport o sytuacji kobiet w ChRL, z którego wynika, że śmiertelność matek w Tybecie jest „zatrważająco" wysoka: „ponad sto zgonów" (w jednym regionie, którego nazwy nie podano, aż 310,4) na sto tysięcy porodów przy krajowej średniej 48,3.

18 marca 2006
Tybetańscy uchodźcy – ponad 82 tysiące zarejestrowanych do głosowania – wybierają parlament i, w pierwszej turze, kandydatów na premiera.

21 marca 2006
Chińskie media informują, że według ostatnich badań „stała populacja" TRA wzrosła do 2,76 mln mieszkańców.

27 marca 2006
Komisja Praw Człowieka ONZ wznawia i zamyka swoją ostatnią sesję.

28–30 marca 2006
Minister Spraw Zagranicznych Stefan Meller składa wizytę w Chinach. Spotyka się m.in. z premierem Wen Jiabao i swoim odpowiednikiem Li Zhaoxingiem; rozmawia głównie o współpracy gospodarczej (deficyt Polski w handlu z ChRL przekracza już pięć miliardów dolarów), przemilczając – wnosząc z agencyjnych doniesień – kwestię naruszeń praw człowieka.

28 marca 2006
Ministerstwo Zdrowia ChRL, oskarżanej o sprzedawanie narządów pobieranych od traconych więźniów, ogłasza zakaz handlu ludzkimi organami.

29 marca 2006
„Pomoc dla Tybetu": Chińskie media informują, że w drogę do okręgu Gongkar wyrusza „eskortowany przez policję" dar prowincji Hunan – najwyższy w ChRL, siedmiometrowy posąg Mao.

2 kwietnia 2006
„Rozważenie jego wizyty w Chinach nie jest niemożliwe, o ile Dalajlama dowiedzie, że całkowicie zrezygnował z »niepodległości« Tybetu" – mówi Ye Xiaowen, dyrektor Centralnego Urzędu ds. Religii.

3 kwietnia 2006
„Z najwyższą powagą i naciskiem – wzywa kaszag – apelujemy do wszystkich Tybetańczyków i organizacji popierających Tybet o powstrzymanie się od jakichkolwiek działań, w tym demonstracji protestacyjnych" w czasie zbliżającej się wizyty przewodniczącego Hu Jintao w Stanach Zjednoczonych. „Jeśli do protestów dojdzie, sprawią one wrażenie, że żaden Tybetańczyk ani organizacja nie dba i nie stosuje się do wskazówek Jego Świątobliwości Dalajlamy". Gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej informuje jednocześnie, że na skutek demonstracji, które mimo podobnych apeli zorganizowano rok wcześniej, piąta runda rozmów tybetańsko-chińskich odbyła się z trzymiesięcznym opóźnieniem.

4 kwietnia 2006
Pośredni Sąd Ludowy w Pekinie skazuje na dziesięć lat więzienia za nadużycia finansowe byłego wicegubernatora Sichuanu, Li Dachanga.

7 kwietnia 2006
Tybetańskie źródła informują, że w styczniu władze chińskie skazały na cztery lata więzienia Genduna, mnicha z TPA Colho prowincji Qinghai, za nauczanie historii i kultury Tybetu.

10 kwietnia 2006
Samdong Rinpocze – 82,6 procent oddanych głosów: Centralna Komisja Wyborcza ogłasza wyniki pierwszej tury wyborów kalona tipy.

11 kwietnia 2006
Pekin zacieśnia cenzurę, ogłaszając przepisy, które zakazują lokalnym stacjom telewizyjnym wykorzystywania materiałów zagranicznych serwisów informacyjnych oraz zobowiązują administrację do „nadzorowania" produkcji programów telewizyjnych i przedstawiania „comiesięcznych sprawozdań".

13–16 kwietnia 2006
W Hangzhou obraduje Światowe Forum Buddyjskie – pierwsza od czasu proklamowania ChRL międzynarodowa konferencja religijna w Chinach. Delegaci z ponad trzydziestu państw bojkotują Gjalcena Norbu, mianowanego przez władze chińskie Panczenlamą. Pekin nie zaprasza Dalajlamy, który „jest nie tylko postacią religijną, ale i zatwardziałym separatystą, usiłującym podzielić chińską macierz i zburzyć jedność różnych grup etnicznych".

13 kwietnia 2006
Wicepremier, członek Biura Politycznego KC KPCh Hui Liangyu z wizytą w Polsce – i żadnych wzmianek o ewentualnym poruszaniu kwestii poszanowania praw człowieka.

18–21 kwietnia 2006
Przewodniczący Hu Jintao składa pierwszą prezydencką wizytę – wedle strony chińskiej „państwową", zdaniem gospodarzy „roboczą" – w Stanach Zjednoczonych. Rozmowy dotyczą głównie gospodarki i bezpieczeństwa międzynarodowego; prezydent Bush wzywa również Hu, by „dał Chińczykom wolność zgromadzeń, słowa i religii".

19 kwietnia 2006
W dniu ogłoszenia wyników wyborów parlamentarnych Dalajlama rezygnuje z prerogatywy osobistego mianowania trzech deputowanych.
Koncern Skype przyznaje się do „filtrowania i cenzurowania" treści, które są „obraźliwe" dla władz ChRL: między innymi słowa „dalajlama".

24 kwietnia 2006
Po tygodniach strajków i krwawych protestów król Gjanendra ogłasza przywrócenie zawieszonych w 2002 roku rządów parlamentarnych w Nepalu. Sojusz siedmiu partii politycznych przyjmuje propozycję monarchy, wzywającego również opozycję do wskazania nowego premiera, odrzucają ją jednak maoiści.

28 kwietnia 2006
Pekin potępia tybetańską diasporę i zagraniczne organizacje praw człowieka za nazywanie Genduna Czokji Nimy „więźniem politycznym", oskarżając je przy tym o próbę „podzielenia Chin, podkopania jedności etnicznej i umiędzynarodowienia kwestii Tybetu".

29 kwietnia 2006
Tybetańskie źródła informują, że władze prowincji Qinghai – najwyraźniej zirytowane kampanią palenia skór dzikich zwierząt w odpowiedzi na apel Dalajlamy o chronienie środowiska naturalnego – nakazują tybetańskim prezenterom telewizyjnym występować na wizji w ubraniach obszytych futrami i dają im pieniądze na ich zakup. W całym Tybecie systematycznie spadają ceny skór, często o ponad połowę.

maj 2006
Władze chińskie ogłaszają, że rząd TRA, wzorem prowincji Chin właściwych, nie będzie już gwarantować zatrudnienia absolwentom wyższych uczelni.

2 maja 2006
Według Chińskiej Akademii Nauk tybetańskie lodowce topnieją o siedem procent rocznie, przyspieszając proces pustynnienia i wywołując susze oraz burze piaskowe w Chinach.

5 maja 2006
Chińscy uczeni ostrzegają, że nad Tybetem powstaje gigantyczna dziura ozonowa o powierzchni dwóch i pół miliona kilometrów kwadratowych.

9 maja 2006
Uzyskując w tajnym głosowaniu w Zgromadzeniu Ogólnym 146 na 191 głosów, ChRL wchodzi do Rady Praw Człowieka ONZ, którą powołano w miejsce skompromitowanej, w dużej mierze za sprawą członkostwa Chin, Komisji w Genewie.

10 maja 2006
Burmistrz Lhasy – z dwumiesięcznym opóźnieniem – oskarża Dalajlamę o „kolejny zamach na jedność Tybetu" w związku z marcowymi niepokojami w klasztorze Ganden, podczas których grupa mnichów zniszczyła dwa posągi Szugdena, kontrowersyjnego bóstwa opiekuńczego, którego kult potępia Dalajlama.

15–16 maja 2006
„Prowadzimy walkę na śmierć i życie": Najwyżsi członkowie partii TRA z sekretarzem Zhangiem Qingli na czele ogłaszają wzmożenie kampanii *yanda*, „mocnego uderzenia" w tybetańskich dysydentów oraz intensyfikację „reedukacji patriotycznej" w instytucjach monastycznych Tybetu.

17 maja 2006
Pierwsza, po czterech państwowych, chińska prywatna linia lotnicza otwiera połączenie z Lhasą.

18 maja 2006
Parlament Europejski wzywa rząd Nepalu do „chronienia tybetańskich uchodźców w drodze do Indii" i „bezzwłocznego" powrotu do procedury wydawania im zezwoleń na opuszczenie kraju.

22–24 maja 2006
Kanclerz Angela Merkel składa pierwszą oficjalną wizytę w ChRL; ważne miejsce w rozmowach z chińskimi przywódcami zajmuje kwestia przestrzegania praw człowieka i sytuacja w Tybecie.

23 maja 2006
Rząd Nepalu zapowiada, że zacznie ponownie wydawać dokumenty podróży tybetańskim uchodźcom – nie dotyczy to jednak nowych uciekinierów, którzy są w tym kraju „tranzytem" i próbują przedostać się do Indii.

24 maja 2006
Sejm RP rejestruje Zespół Polsko-Tybetański, na którego czele staje posłanka Beata Bublewicz; wśród założycieli są posłowie Platformy Obywatelskiej oraz Prawa i Sprawiedliwości.

26 maja 2006
„Żądania Dalajlamy" (utworzenia „większego Tybetu", obejmującego wszystkie ziemie tybetańskie, oraz przyznania mu „prawdziwej autonomii") są „nie do zaakceptowania" i „stwarzają wielkie przeszkody" – mówi zagranicznym korespondentom Laba Pingcuo (tyb. Lhakpa Phuncog), sekretarz generalny Chińskiego Centrum Badań Tybetologicznych.

29 maja–3 czerwca 2006
Na kilka dni przed Mundialem reprezentacja Tybetu z Dharamsali walczy w Niemczech – m.in. z Grenlandią, Zanzibarem i Gibraltarem – o piłkarski „Dziki Puchar".

29 maja 2006
Komitet Centralny KPCh ogłasza, że Zhang Qingli – dotychczasowy „p.o." – zostaje mianowany sekretarzem partii TRA.

30 maja 2006
Przewodniczący Komisji Europejskiej J.M. Barroso i stojący na czele Unii kanclerz W. Schüssel omawiają „fundamentalne prawa i wzajemny szacunek" z przedstawicielami światowych religii; buddyzm reprezentuje Dalajlama.

31 maja 2006
Chińskie media cytują przedstawicieli władz, którzy zapowiadają, że pociągi kursujące z pięciu miast ChRL będą przywozić do Lhasy cztery tysiące „turystów, kupców i osadników pochodzenia chińskiego", podnosząc ich liczbę do pięciu, sześciu tysięcy dziennie.

2 czerwca 2006
Komisja Spraw Zagranicznych UE obiecuje Dalajlamie aktywne wspieranie dialogu między Dharamsalą a Pekinem.

5 czerwca 2006
Chińska Agencja ds. Ochrony Środowiska Naturalnego informuje, że problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska kosztują ChRL ponad 200 miliardów dolarów rocznie –dziesiątą część PKB.

7 czerwca 2006
Po przeprowadzeniu wyrywkowej kontroli Ministerstwo Zasobów Ziemskich ogłasza, że ponad 60 procent (w niektórych miastach 90) transakcji gruntami w Chinach jest zawieranych nielegalnie. Rząd centralny narzuca władzom prowincji „normy": w czerwcu mają wykryć na swoim terenie „co najmniej trzy przypadki nadużyć", do końca roku – przynajmniej osiem.

13 czerwca 2006
Chińskie źródła informują o zwołaniu nadzwyczajnego posiedzenia Stałego Komitetu Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych TRA w celu „ujawnienia i poddania krytyce zbrodni separatystycznej kliki Dalaja", którego celem pozostaje „obalenie rządów Komunistycznej Partii Chin w Tybecie, systemu socjalistycznego i zasady autonomii oraz powrót do władzy i ponowne skazanie Tybetańczyków na niewolnictwo".

15 czerwca 2006

Tybetańskie źródła informują o aresztowaniu pięciu osób podejrzewanych o rozpowszechnianie niepodległościowych ulotek, które pojawiły się w Tybetańskiej Prefekturze Autonomicznej Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan pierwszego dnia Saga Dały, najważniejszego dla buddystów miesiąca kalendarza tybetańskiego (28 maja).
Najwyższy Sąd Ludowy organizuje w Lhasie konferencję poświęconą roli sądownictwa i służb bezpieczeństwa w „chronieniu bezpiecznego funkcjonowania kolei" w kontekście „bieżącej walki z separatyzmem".

19 czerwca 2006
Pierwsze posiedzenie oenzetowskiej Rady Praw Człowieka.
Pekin zamyka dwa najpopularniejsze chińskie portale za „niestaranne" filtrowanie zakazanych terminów takich jak „Tybet".

20 czerwca 2006
Po ośmiomiesięcznej przerwie nowe władze Nepalu zaczynają ponownie wydawać „zezwolenia na wyjazd" uciekinierom z Tybetu, umożliwiając im legalny tranzyt do Indii.

22 czerwca 2006
Parlament Kanady, jednogłośnie, przyznaje Dalajlamie honorowe obywatelstwo tego kraju.

lipiec 2006
Chińskie media dostają cenzorski zapis na „księżniczkę" Rigzin „Renji" Łangmo, córkę X Panczenlamy, której popularność ma być „zagrożeniem" dla bojkotowanego przez Tybetańczyków Gjalcena Norbu.

1 lipca 2006
„Kolej stała się zmorą wszystkich Tybetańczyków", mówi uciekinier z Tybetu. Do Lhasy ruszają pierwsze pociągi pasażerskie z trzech chińskich miast; w inauguracji uczestniczy przewodniczący Hu Jintao.
Ogłoszenie wyników drugiej tury wyborów premiera administracji tybetańskiej na wychodźstwie, którą wygrywa Samdong Rinpocze z 90,72 procent oddanych głosów.

4 lipca 2006
„To niezwykle ważna kwestia w naszych stosunkach dwustronnych" – nepalscy dyplomaci ujawniają, że Chiny wywierają potężną presję na rząd w Katmandu, by zablokować amerykański projekt osiedlenia części tybetańskich uchodźców w Stanach Zjednoczonych.
Chińskie media donoszą, że torów, tuneli i mostów na trasie Golamud-Lhasa strzeże pięć tysięcy żołnierzy – prawie pięciu na kilometr. Większość oficjalnych informacji na temat chińskiej armii jest znacznie zaniżona.
Rozmowy z wysłannikami Dalajlamy nie przyniosły „żadnych istotnych rezultatów" – mówi zagranicznym dziennikarzom gubernator TRA Dziampa Phuncog, tradycyjnie oskarżając przywódcę Tybetańczyków o dążenie do oderwania Tybetu od Chin.
„Biuro bezpieczeństwa publicznego, biuro bezpieczeństwa kolei oraz policja zbrojna prowincji Qinghai i Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, w oparciu o strategiczną decyzję rządu centralnego i plan zjednoczonego rozwinięcia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, pod dowództwem lokalnych komitetów partii, rządów lokalnych, komitetów partii Ministerstwa Kolei oraz sztabów policji zbrojnej, z pełnym zaangażowaniem, mobilizacją, szerokim rozwinięciem i mobilizacją mas, pod każdym względem praktycznie zwiększyły bezpieczeństwo i zintensyfikowały służbę, gwarantując bezpieczeństwo obchodów i pierwszego pociągu oraz towarzyszy z rządu centralnego, kładąc niewzruszony fundament przyszłego bezpieczeństwa tej linii kolejowej" – minister bezpieczeństwa publicznego Zhou Yongkang gratuluje wszystkim zainteresowanym bezpiecznego przyjazdu do Lhasy pociągu z Pekinu.

6 lipca 2006
Za radą lekarzy, zaniepokojonych zbyt intensywnym programem wykładów i podróży, w dniu swoich 71. urodzin Dalajlama odwołuje lipcową wizytę w Europie.
Po trzech latach zapowiedzi i zmieniania terminów Chiny i Indie otwierają dla handlu granicznego sikkimską przełęcz Nathu-la, którą zamknięto po wybuchu wojny między tymi państwami w 1962 roku.

8–14 lipca 2006
„Mimo zaskakująco pozytywnego rozwoju gospodarczego i pozorów poszanowania swobód religijnych, wciąż niepokoi mnie problem Tybetu" – przewodniczący Parlamentu Europejskiego Joseph Borrell składa wizytę w Chinach i TRA.

10 lipca 2006
Air China otwiera bezpośrednie połączenie lotnicze Pekin-Lhasa.

12 lipca 2006
Komisja Spraw Zagranicznych Parlamentu Europejskiego przyjmuje raport poświęcony stosunkom z Chinami, w którym potępia Pekin za naruszanie praw człowieka, wolności słowa i swobód religijnych.

15–16 lipca 2006
Służby bezpieczeństwa zawracają tysiące tybetańskich pielgrzymów, których przyciągnęła do klasztoru Kumbum w Qinghai nieprawdziwa pogłoska o zbliżającej się wizycie Dalajlamy.

15 lipca 2006
Tybetańskie źródła informują, że Namkha Gjalcenowi, mnichowi z TPA Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan, którego zatrzymano za wypisywanie na murach niepodległościowych haseł, grozi kara ośmiu lat więzienia.

17 lipca 2006
Pierwszy szczyt trójstronny Rosji, Chin i Indii w St. Petersburgu.

19–22 lipca 2006
Judy Cheng-Hopkins, Wysoki Komisarz ONZ ds. Uchodźców, składa wizytę w Katmandu, nie omawia jednak, jak oczekiwano, projektu przesiedlenia pięciu tysięcy Tybetańczyków do Stanów Zjednoczonych, uznając to za „kwestię dwustronną".

24 lipca 2006
Agencja Xinhua informuje, że Liu Yandong, szefowa Departamentu Pracy Frontu Jedności KPCh, powitała w Lhasie grupę „patriotycznych Tybetańczyków" z Europy, którzy przez dziesięć dni mają podróżować po Chinach i Tybecie.

25 lipca 2006
Tybetańskie Centrum Praw Człowieka i Demokracji informuje o skazaniu na 10 lat więzienia Dolmy Kjaba, nauczyciela lhaskiej szkoły średniej, którego w 2005 roku oskarżono o zagrażanie bezpieczeństwu państwa za prowadzenie notatek o historii, warunkach geograficznych i statusie Tybetu.
Delegacja Parlamentu Europejskiego wzywa rząd Nepalu do natychmiastowego otwarcia zamkniętego rok wcześniej ośrodka, świadczącego pomoc tybetańskim uchodźcom.
Biuro Bezpieczeństwa Publicznego ogłasza miesięczną kampanię zwalczania „spekulantów", sprzedających po zawyżonych cenach bilety kolejowe do Lhasy.

26 lipca 2006
„Dziennik Ludowy”, organ KPCh, odrzuca ideę „Drogi Środka” Dalajlamy, oskarżając go przy okazji o „kolaborację z CIA”.

27 lipca 2006
Rząd ChRL publikuje listę tortur – bicia, wiązania, bezprawnego używania broni, głodzenia i wystawiania na skrajne temperatury – za których stosowanie, o ile doprowadzą do poważnych obrażeń lub zgonu, grozić będą funkcjonariuszom nieokreślone kary.

28 lipca 2006
Na polecenia władz centralnych zamknięte zostają dwa blogi „zakazanej” tybetańskiej pisarki Oser.

29 lipca 2006
Władze chińskie informują o pierwszych problemach – zapadaniu się i pękaniu topniejącej wiecznej zmarzliny oraz przemieszczaniu ruchomych piasków – zagrażających bezpieczeństwu linii kolejowej Qinghai-Lhasa.
Agencja Xinhua publikuje wyniki kontroli wewnętrznej, z których wynika, że w pierwszej połowie roku urzędnicy państwowi sprzeniewierzyli 22,3 mld yuanów (2,8 mld USD), a kwotę mniejszą o połowę – zmarnowali.

sierpień 2006
Po wybuchu epidemii wścieklizny w Yunnanie władze lokalne polecają wybić psy. Właściciele są zmuszani do wieszania nawet zaszczepionych zwierząt. Według rządowych statystyk tylko w tej prowincji w ciągu miesiąca wybito w ten sposób 55 tysięcy psów.

9 sierpnia 2006
„Dalajlama nie zasługuje na tytuł religijnego przywódcy – mówi zagranicznym mediom sekretarz partii TRA Zhang Qingli. – Ciągle nie mogę zrozumieć, jak dostał Nagrodę Nobla”.

13 sierpnia 2006
Pekin ogłasza – i przekłada na późniejszy termin – pierwszą międzynarodową aukcję zezwoleń na polowanie w Tybecie na jaki, wilki i inne zwierzęta należące do gatunku chronionych.

15 sierpnia 2006
Policja TPA Kardze aresztuje Lobsanga Paldena, w którego klasztornej celi znaleziono zdjęcia Dalajlamy.

21–28 sierpnia 2006
Przy akompaniamencie zwyczajowych ostrzeżeń i gróźb Pekinu Dalajlama składa siódmą wizytę w Mongolii. Za karę władze chińskie zawieszają połączenie lotnicze z Ułan Batorem.

23 sierpnia 2006
Chińskie służby bezpieczeństwa aresztują Khenpo Dzinpę, opata klasztoru Czokcang Taklung, jednej z najważniejszych świątyń w Sertharze, w TPA Kardze. Przyczyną są prawdopodobnie plakaty niepodległościowe, które pojawiły się tam przed rokiem.
Chińska policja informuje o aresztowaniu 185 „koników”, handlujących biletami do Tybetu.

25 sierpnia 2006
Oenzetowska Komisja ds. walki z dyskryminacją kobiet oskarża ChRL o naruszanie praw Tybetanek z uwagi na płeć, pochodzenie etniczne i status społeczno-gospodarczy.

1 września 2006
Chiny otwierają trzecie lotnisko cywilne w TRA, w Njingtri (chiń. Lingzhi).
Pierwszy Tybetańczyk, Sithar (chiń. Sita), zostaje mianowany wiceministrem centralnego departamentu Frontu Jedności i staje na czele nowo powstałego Siódmego Biura, któremu podlegają sprawy tybetańskie.

3 września 2006
Symboliczny, niemal natychmiast przerwany przez funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa, niepodległościowy protest samotnego mnicha na lhaskim Barkhorze.

6 września 2006
Niemieckie media publikują wyniki sondażu, wedle którego Dalajlama jest „prawdziwym, godnym szacunku wzorem" dla 61 procent Niemców. Drugie miejsce zajmuje Sekretarz Generalny ONZ.

7 września 2006
Rusza budowa lotniska w Darcedo (chiń. Kangding), w Sichuanie.

10 września 2006
Władze chińskie zaostrzają cenzurę, przyznając rządowej agencji Xinhua wyłączność na przekazywanie informacji ze świata i zakazując publikowania materiałów, mogących stanowić zagrożenie dla jedności, suwerenności, integralności terytorialnej, bezpieczeństwa, interesów, reputacji, polityki religijnej i porządku społecznego ChRL.

13 września 2006
Izba Reprezentantów przyjmuje uchwałę, przyznającą Dalajlamie Złoty Medal Kongresu – najwyższe odznaczenie cywilne w Stanach Zjednoczonych – co Chiny uznają za „bardzo poważny zły sygnał, ingerencję w ich sprawy wewnętrzne i wielką przeszkodę w stosunkach dwustronnych". Dwa tygodnie później uchwałę podpisuje prezydent G. Bush.

25 września 2006
Początek przedzjazdowych rozgrywek o władzę: Pekin oskarża o korupcję i usuwa ze stanowiska Chena Liangyu, członka Biura Politycznego i przewodniczącego KPCh w Szanghaju, zadając bolesny cios frakcji byłego prezydenta Jiang Zemina.
Przetasowania w lhaskim Komitecie KPCh, który rządzi stolicą Tybetu: odsetek tybetańskich kadr spada do 26 procent i jest najniższy w historii regionu; po raz pierwszy od 1980 roku na czele tego organu staje Han, Qin Yizhi.

30 września 2006
„Strzelają do nich jak do psów" – na oczach setki himalaistów z obozu pod Czo Oju (i przy włączonej przez jednego z nich kamerze) chińska straż graniczna otwiera ogień z broni maszynowej do grupy uciekinierów z Tybetu, w tym kilkuletnich dzieci, i zabija co najmniej jedną osobę: siedemnastoletnią mniszkę Kelsang Namco.

październik 2006
Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazuje na pięć lat więzienia Gjalcena Namdaka, mnicha klasztoru Sera, za rozpowszechnianie ulotek „zagrażających bezpieczeństwu państwa".

5 października 2006
Rządowa agencja Xinhua informuje, że tylko w 2005 roku prowincję Sichuan – z której pochodzi większość chińskich osadników w Tybecie – opuściło 6,13 mln migrantów.

11 października 2006

Plenum KC KPCh formalnie przyjmuje doktrynę „harmonijnego społeczeństwa” przewodniczącego Hu Jintao.

12 października 2006
Po publikacji kolejnych relacji zszokowanych wspinaczy agencja Xinhua potwierdza zabicie dwojga Tybetańczyków na przełęczy Nangpa-la, wyjaśniając, że funkcjonariusze, którzy z odległości kilkuset metrów strzelali z broni maszynowej do bezbronnych uchodźców, „działali w obronie własnej”. Stany Zjednoczone składają demarche w tej sprawie w Pekinie.

13 października 2006
Pierwsze spotkanie Dalajlamy z papieżem Benedyktem XVI.

17 października 2006
„Choć wciąż stawia na proces dialogu”, Centralna Administracja Tybetańska w Indiach oficjalnie potępia mord na przełęczy Nangpa-la i związane z nim kłamstwa chińskiej propagandy.

20 października 2006
W ramach 22. rundy rozmów dwustronnych o prawach człowieka Unia Europejska apeluje do Pekinu o wyjaśnienie i wnikliwe zbadanie „incydentu” na przełęczy Nangpa-la.

26 października 2006
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której potępia ostrzelanie przez LPZ bezbronnych kobiet i dzieci na przełączy Nangpa-la oraz domaga się ukarania winnych tej zbrodni.

29 października 2006
Wedle oficjalnych statystyk liczba migrantów w Chinach przekracza 150 milionów – 11,5 procent populacji.

koniec października 2006
Setki tybetańskich absolwentów chińskich uczelni protestują przed budynkami rządowymi w Lhasie przeciwko dyskryminacji w sektorze publicznym. Władze obiecują więcej miejsc pracy (po egzaminach Tybetańczykom przypadły ledwie dwa na sto oferowanych etatów) i nie dokonują żadnych aresztowań.

listopad 2006
Według Banku Światowego mimo imponującego wzrostu gospodarczego ChRL, dochody najuboższych 10 procent Chińczyków systematycznie maleją.

3 listopada 2006
Pekin informuje, że wartość „złych kredytów” udzielonych przez chińskie banki przekracza 135 miliardów USD.

13 listopada 2006
Przedstawiciel administracji USA zapowiada, że prezydent Bush spotka się z przewodniczącym Hu Jintao podczas szczytu APEC w Wietnamie i wezwie go do prowadzenia „poważnego dialogu z Dalajlamą w celu przybliżenia rozwiązania zadawnionego problemu”.

14 listopada 2006
Ministerstwo Zdrowia ChRL potwierdza istnienie czarnego rynku organów pobieranych od traconych więźniów.

15 listopada 2006

Starszy brat Dalajlamy Gjalo Thondup, od końca lat siedemdziesiątych pośredniczący w kontaktach między Dharamsalą a Pekinem, oskarża nowe władze TRA i odpowiedzialny za proces dialogu Frontu Jedności o „bezprzykładną" wrogość wobec przywódcy Tybetańczyków.

16 listopada 2006
Na kilka dni przed pierwszą wizytą przewodniczącego Hu Jintao w Indiach Chiński Instytut Studiów Międzynarodowych wzywa Delhi do rozwiązania tybetańskiego rządu na wychodźstwie.

20–23 listopada 2006
Przy akompaniamencie tybetańskich protestów – wedle chińskiego MSZ „oszukańczej prowokacji kliki Dalaja" – Hu Jintao składa pierwszą wizytę w Indiach.

20 listopada 2006
Prokuratura generalna ChRL oświadcza, że niemal wszystkie niesprawiedliwe wyroki chińskich sądów są spowodowane wymuszaniem zeznań torturami.

24 listopada 2006
Tybetańskie źródła informują, że w połowie roku Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazał na 12 lat więzienia Sonama Gjaco, którego zatrzymano w trakcie prewencyjnych aresztowań przed obchodami czterdziestolecia TRA i uznano winnym „zagrażania bezpieczeństwu państwa".

27 listopada 2006
Agencja Xinhua cytuje Qiana Xuesena, słynnego „ojca" chińskiej bomby atomowej, który skarży się premierowi Wen Jiabao, „że chińskie uniwersytety nie wydały żadnego wybitnego talentu (...) i nie przyjęły modelu, promującego kreatywne i innowacyjne myślenie".

grudzień 2006
„Rząd i partia muszą uszczelnić zarządzanie szerokimi masami kadr i pracowników – władze TRA zakazują kadrom i emerytom udziału w obchodach tradycyjnego buddyjskiego święta. – Każdy musi sumiennie stosować się do poleceń rządu i partii".

1 grudnia 2006
Dalajlama otrzymuje Order Białego Lotosu – najwyższe odznaczenie Kałmucji.

6 grudnia 2006
Komitet Centralnych KPCh mianuje Zhanga Yijionga, chińskiego aparatczyka z Qinghai, zastępcą sekretarza partii TRA. Jego poprzednik, Hu Chunhua, zostaje przewodniczącym Komunistycznego Związku Młodzieży Chińskiej, politycznego zaplecza prezydenta Hu Jintao.

9 grudnia 2006
„Cieszę się bardzo, że najwyższe stanowisko w tym światowym gremium ponownie powierzono Azjacie", Dalajlama gratuluje wyboru Ban Ki-moonowi, nowemu Sekretarzowi Generalnemu ONZ, który jako minister spraw zagranicznych Korei Południowej uniemożliwił jego wizytę w Seulu.

19 grudnia 2006
Demarche Unii Europejskiej m.in. w sprawie ostrzelania tybetańskich uchodźców na przełęczy Nangpa-la.

28 grudnia 2006
Chiny utrzymują politykę „jedna rodzina, jedno dziecko", ogłasza premier Wen Jiabao.

styczeń 2007

Państwowa Komisja Planowania Rodziny przyznaje, że dziesiątki milionów Chińczyków nie mają szans na znalezienie żony. W ChRL przychodzi na świat 118 – a w niektórych regionach nawet 130 – chłopców na 100 dziewczynek.

1 stycznia 2007
W TRA zaczynają obowiązywać „Regulacje kwestii religijnych", zwiększające kontrolę państwa nad instytucjami monastycznymi, duchownymi i wiernymi.

4 stycznia 2007
Chińskie media publikują raport, obwiniający „Stany Zjednoczone i inne państwa" o „podsycanie niepokojów wewnętrznych" – na przykład poprzez spotkania z liderami „grup separatystycznych" – w regionach mniejszościowych z Tybetem i Turkiestanem Wschodnim na czele.

8 stycznia 2007
Funkcjonariusze służby bezpieczeństwa aresztują Dziamjanga Gjaco, mnicha klasztoru Bora w prowincji Gansu – prawdopodobnie za słuchanie tybetańskojęzycznych audycji Radia Wolna Azja.

9 stycznia 2007
Tybetańskie źródła informują o aresztowaniu sołtysa z okręgu Dingri prefektury Szigace, który ratował życie owiec i kóz, wykupując je z rzeźni. Władze podejrzewają, że robił to w intencji długiego życia Dalajlamy.

10–12 stycznia 2007
Przedstawicielka Dalajlamy Kesang Jangkji Takla składa wizytę w Polsce na zaproszenie parlamentarnego Zespołu Polsko-Tybetańskiego i Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. „Z uwagi na swoją historię Polacy doskonale rozumieją sytuację Tybetańczyków i w pełni popierają ich aspiracje", mówi Marszałek Sejmu RP Marek Jurek. „Poruszyło mnie współczucie i zrozumienie, jakie pan Marszałek wyraził dla sprawy pokojowej walki Tybetańczyków o prawo do własnej kultury, religii i przestrzegania praw człowieka", oświadcza po spotkaniu pani Takla, która rozmawia również z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych i kancelarii Prezydenta RP.

11 stycznia 2007
W ramach programu „pokojowego rozwoju przestrzeni" Chiny niszczą rakietą balistyczną satelitę meteorologicznego na orbicie Ziemi, co wywołuje ostre protesty Stanów Zjednoczonych, Australii, Japonii i innych państw. Pekin początkowo zaprzecza, ale po dwóch tygodniach przyznaje się do przeprowadzenia tej „próby".

14 stycznia 2007
Władze chińskie zapowiadają rozpoczęcie budowy trzystukilometrowego odcinka torów między Lhasą a Szigace, drugim co do wielkości miastem Tybetu.

15 stycznia 2007
„Środowisku naturalnemu i mieszkańcom Tybetu grozi katastrofa" – mówi Dalajlama, zaniepokojony wpływem kolei i rosnącą liczbą Chińczyków w tybetańskich miastach.

16 stycznia 2007
Bank Ludowy informuje, że nadwyżka ChRL w handlu zagranicznym przekroczyła bilion dolarów.

17 stycznia 2007
Freedom House po raz kolejny uznaje Tybet za „najgorsze" miejsce na ziemi pod względem braku poszanowania dla praw człowieka i swobód obywatelskich.

18 stycznia 2007
Chiny ponawiają żądanie zniesienia „dyskryminującego” embarga na sprzedaż europejskiej broni, a UE powtarza swoje warunki: Pekin musi najpierw ratyfikować Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, zwolnić wszystkich uwięzionych w związku z protestami na Tiananmen i znieść system „reedukacji przez pracę”.

23 stycznia 2007
Posiedzenie Biura Politycznego KPCh: przewodniczący Hu Jintao ślubuje „oczyścić” internet z „niepożądanych treści”.

31 stycznia 2007
Odbierając Pokojową Nagrodę Gandhiego z rąk prezydenta Kalama, arcybiskup Desmond Tutu dziękuje za „udzielenie schronienia jednemu z największych ludzi, Dalajlamie” i wzywa przywódców Indii, by „pomogli odzyskać wolność jego Tybetowi”.

1 lutego 2007
Chińscy uczeni ostrzegają, że ocieplenie klimatu Płaskowyżu Tybetańskiego może doprowadzić do wyschnięcia największych azjatyckich rzek i mieć katastrofalne konsekwencje dla całej planety.
„Partia musi strzec kontroli nad sądami – mówi Luo Gan, jeden z dziewięciu członków Stałego Komitetu Biura Politycznego – oraz bronić ich przed infiltracją i sabotażem wrogich sił, które zagrażają bezpieczeństwu państwa”.

6 lutego 2007
Premier Samdong Rinpocze spotyka się z przywódczynią większości w Kongresie Stanów Zjednoczonych N. Pelosi.

7 lutego 2007
Z badań chińskich socjologów wynika, że w ChRL może być trzykrotnie więcej wierzących niż oficjalnie podają władze – ponad 300 milionów.

13 lutego 2007
Komisja Dyscypliny informuje, że w 2006 roku ukarano za korupcję niemal sto tysięcy członków KPCh.
Chińskie media donoszą, że na terenie TRA odkryto ponad 600 nowych złóż miedzi, żelaza, cynku, ołowiu itd. o wartości około 130 miliardów dolarów.

14 lutego 2007
Chińska misja przy Unii Europejskiej wydaje oświadczenie, w którym oficjalnie potwierdza rozmowy między władzami ChRL a „osobistymi przedstawicielami Dalajlamy”, próbując zablokować w ten sposób prace nad rezolucją Parlamentu Europejskiego w sprawie dialogu chińsko-tybetańskiego oraz „zaprotestować przeciwko umiędzynarodowieniu” problemu Tybetu, „nie wspominając o mianowaniu tak zwanego przedstawiciela” odpowiedzialnego za tę kwestię w UE.

15 lutego 2007
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wzywa Pekin i Dalajlamę do kontynuowania dialogu, a państwa członkowskie do „aktywnego wspierania” tego procesu – włącznie z ustanowieniem Specjalnego Przedstawiciela UE ds. Tybetu.

19 lutego 2007

Drugi dzień Nowego Roku kalendarza tybetańskiego: pielgrzymi przed Dżokhangiem obrzucają obelgami i biją dwóch mężczyzn noszących ubrania wykończone futrem panter. Dwa dni później chińska policja organizuje prowokację: podstawiony tajniak w ubraniu obszytym futrem prowokuje tłum pielgrzymów, którzy zostają otoczeni i brutalnie pobici przez kordon funkcjonariuszy. Przy okazji „znika" kilkanaście osób.

23 lutego 2007
Prof. Ge Jianxiong, jeden z najwybitniejszych chińskich historyków i autor wielu podręczników szkolnych, oświadcza, że twierdzenie, iż „Tybet był zawsze częścią Chin, jest kpiną z historii".

2 marca 2007
„Partia komunistyczna jest dla Tybetańczyków jak matka – mówi chińskim mediom sekretarz Zhang Qingli – a Komitet Centralny jest im prawdziwym Buddą".

5–16 marca 2007
Doroczne, poprzedzone tradycyjnym polowaniem na dysydentów, posiedzenia X OLPKK i X OZPL pod hasłem promowania „harmonii społecznej i stabilizacji". Władze zwyczajowo obiecują pomoc dla najuboższych i regionów wiejskich oraz zniesienie wszelkich opłat za naukę na poziomie podstawowym, przyjmują długo oczekiwaną ustawę o ochronie własności prywatnej i zatwierdzają bezprecedensowy wzrost nakładów na obronność o 17,8 procent.

6 marca 2007
Władze chińskie ogłaszają zakaz otwierania nowych kawiarenek internetowych w 2007 roku.

7 marca 2007
Agencja Reuters zdobywa listy Bapy Phuncoga Łangjala – pierwszego tybetańskiego komunisty, który spędził 18 lat w karcerze i został zrehabilitowany po śmierci Mao – do przewodniczącego Hu Jintao. Bapa Phunłang wzywa partię do zmiany polityki wobec Dalajlamy i do odsunięcia „jastrzębi", którzy „robią kariery i majątki na walce z separatyzmem", blokując proces dialogu i pojednania.
Chińskie media informują o wybuchu epidemii ptasiej grypy H5N1 w okolicach Lhasy.

8 marca 2007
„Jeśli Dalajlama całkowicie nie wycofa się z zabiegania o niepodległość słowem i czynem, jego szanse na powrót są marne", oświadcza gubernator TRA Dziampa Phuncog.

10 marca 2007
„W imię prawdziwych korzyści większości i mniejszości oraz rządu centralnego i władz lokalnych należy ustanowić autonomię faktyczną – mówi Dalajlama w dorocznym orędziu. – Ponieważ służyć ma ona mniejszościom narodowym, żądanie ustanowienia jednej administracji dla narodu tybetańskiego jest szczere, słuszne i zrozumiałe. Świat widzi, że nie mamy ukrytych celów. W związku z tym świętym obowiązkiem wszystkich Tybetańczyków jest kontynuowanie walki o spełnienie tego umiarkowanego żądania. (...) Pozdrawiam wszystkich tych Tybetańczyków w Tybecie – członków partii komunistycznej, przywódców, urzędników, fachowców i innych – którzy nie utracili tybetańskiego ducha i pracują na rzecz prawdziwych interesów naszego narodu. Wyrażam najwyższy podziw niezwykłej odwadze, z jaką robią to, co w ich mocy, w służbie narodowi tybetańskiemu. Najwyższy podziw należy się także tym, którzy nie zważając na żadne trudności, pracują na rzecz zachowania tybetańskiej tożsamości, kultury i języka, oraz niewzruszonej odwadze i determinacji, z jaką zabiegają o urzeczywistnienie pragnień narodu tybetańskiego. Jestem przekonany, że będą nadal walczyć o naszą wspólną sprawę z nowym poświęceniem i oddaniem. Wzywam wszystkich Tybetańczyków w Tybecie i poza jego granicami o wspólną pracę na rzecz bezpiecznej przyszłości, opartej na równości i harmonii narodów".

11 marca 2007
Najwyższy Sąd Ludowy, Prokuratura, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego i Ministerstwo Sprawiedliwości wspólnie zalecają sądom niższych instancji zredukowanie liczby wyroków śmierci oraz „lepszą ochronę praw oskarżonych" i przypominają o zakazie stosowania tortur, wymuszania zeznań, a także publicznego upokarzania skazanych.

13 marca 2007
„Mamy nadzieję, że Dalajlama spojrzy historii w oczy i zweryfikuje swoje poglądy polityczne – odpowiada na orędzie tybetańskiego przywódcy chińskie MSZ. – Tybet idzie naprzód i nikt nie zatrzyma jego rozwoju".

14 marca 2007
Komitety dzielnicowe w Lhasie, nie podając przyczyn, ogłaszają bezprecedensowy, kilkudniowy zakaz składania pokłonów w świątyniach buddyjskich i palenia kadzidła. Zbiega się on z odprawianiem *tenszugu* w Dharamsali – ofiarowania modlitw i rytuałów długiego życia – oraz apelem kaszagu, o modlitwy o długie życie Dalajlamy, który w tym roku kończy szósty dwunastoletni cykl kalendarza księżycowego. Wedle astrologii tybetańskiej taki rok może przynieść dobre, ale także bardzo niepomyślne wydarzenia, którym mają zapobiegać stosowne modlitwy i rytuały religijne. Mimo zakazu tłumy Tybetańczyków palą kadzidła i ustawiają się w kolejkach do lhaskich świątyń. Władze wyprowadzają na ulice setki policjantów i funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa.
Ponieważ „Potala nie jest w stanie przyjąć wszystkich turystów", przywódcy partii TRA zapowiadają „wzniesienie jej repliki tuż obok oryginalnego pałacu".

15 marca 2007
Zespół Polsko-Tybetański Sejmu RP wnosi do Komisji Spraw Zagranicznych apel, w którym wzywa „rząd Chińskiej Republiki Ludowej oraz przedstawicieli Centralnej Administracji Tybetańskiej na wychodźstwie do kontynuowania procesu dialogu w celu wypracowania dalekowzrocznego, pragmatycznego rozwiązania, zgodnego z Konstytucją ChRL i uwzględniającego dążenia narodu tybetańskiego do życia w zjednoczonym, w pełni autonomicznym Tybecie, oraz wzywa najwyższe władze Rzeczpospolitej Polskiej do aktywnego wsparcia owego procesu we wszystkich kontaktach z przedstawicielami Chińskiej Republiki Ludowej i tybetańskiej diaspory. (...) Proces tych rozmów – rozpoczęty w 2002 roku po ponad dziesięcioletniej przerwie – wydaje się obecnie jedynym realnym instrumentem, dającym nadzieję na trwałe, pokojowe rozwiązanie zadawnionego problemu Tybetu i leży w najlepszym interesie obu stron: chińskiej i tybetańskiej, a także – ukazując realną alternatywę dla terroryzmu i wojny – całej społeczności międzynarodowej".

16 marca 2007
„Nasza polityka wobec Dalajlamy jest jasna i konsekwentna – mówi dziennikarzom premier Wen Jiabao. – O ile uzna on Tybet i Tajwan za nieodłączną część Chin i porzuci działalność separatystyczną, drzwi zawsze stoją otworem".

26 marca 2007
Prezydenci Rosji i ChRL, w imię budowy „wielobiegunowego świata", ogłaszają w Moskwie deklarację o „strategicznym partnerstwie".

27 marca 2007
Jak podaje agencja Xinhua, w ciągu trzech lat Pekin zainwestuje 100 miliardów yuanów (13 mld USD) w 180 przedsięwzięć w Tybecie – m.in. budowę lotniska w Ngari i doprowadzenie linii kolejowej do Szigace.

28 marca 2007
ONZ informuje, że w październiku zeszłego roku P. Alston, Specjalny Sprawozdawca ds. Arbitralnych i Doraźnych Egzekucji, wezwał władze ChRL do upublicznienia wyników śledztwa w sprawie mordu tybetańskich uchodźców na przełęczy Nangpa.

kwiecień 2007
W ramach przygotowań do lipcowego festiwalu kultury Khampów, i wbrew obowiązującym przepisom, władze prefektury Dziekundo (chiń. Yushu) prowincji Qinghai wzywają Tybetańczyków – i zobowiązują urzędników – do „prezentowania" strojów obszytych futrem dzikich zwierząt.
Pierwszy Tybetańczyk uzyskuje obywatelstwo polskie.

1 kwietnia 2007
Chińskie media podają, że w ciągu ostatnich pięciu lat liczba analfabetów w ChRL wzrosła o ponad 30 procent – do 116 milionów.

9 kwietnia 2007
„Nie deportujemy Tybetańczyków – mówi przywódca maoistów, którzy po raz pierwszy weszli do rządu Nepalu – ale też nie zezwolimy im na ponowne otwarcie Biura Dalajlamy".

10 kwietnia 2007
Wedle oficjalnych statystyk w 2006 roku populacja TRA wzrosła do 2,81 miliona mieszkańców.
W związku z topnieniem tybetańskich lodowców i groźbą wysychania rzek Chiny wywołują pierwsze sztuczne opady śniegu na Wyżynie Tybetańskiej.

11 kwietnia 2007
„Od powstania Chińskiej Republiki Ludowej kultura tybetańska doznaje pełnego rozwoju, którego najbardziej wyrazistą cechą jest uwolnienie się od monopolu sztuki sakralnej i świątynnej, od kiedy lud Tybetu uzyskał swobodę i stał się panem swojej ziemi. Sztuka tybetańska stała się rzeczywiście sztuką ludu – sztuką, która pochodzi z ludu, wyraża jego myśli i uczucia, i jemu służy": Ambasada ChRL otwiera tygodniową wystawę propagandowych zdjęć i przedmiotów z Tybetu w Sejmie RP.

23 kwietnia 2007
Przewodniczący Hu Jintao ogłasza kolejną kampanię „oczyszczania internetu" i dostosowywania go do wymogów „rozwiniętej kultury socjalistycznej".

25 kwietnia 2007
Kończący osiemnaście lat, uprowadzony przez władze chińskie w 1995 roku Panczenlama prowadzi, według rzecznika chińskiego MSZ, „normalne, wolne życie przeciętnego nastolatka".
Zatrzymanie – i zwyczajowe wydalenie następnego dnia – grupy amerykańskich działaczy, którzy protestują przeciwko planom zaniesienia ognia olimpijskiego na Czomolungmę w obozie bazowym pod Everestem.

26 kwietnia 2007
Ceremonia wmurowania kamienia węgielnego pierwszego pięciogwiazdkowego hotelu w Lhasie.

maj 2007
Dalajlama zapowiada stopniowe przejście na „polityczną emeryturę" i całkowite poświęcenie się sprawom duchowym.
Władze chińskie ograniczają swobodę podróżowania do i po TRA zagranicznych turystów indywidualnych.

Na podstawie nowych „przepisów religijnych” oddział Ludowej Policji Zbrojnej niszczy ufundowany przez chińskich wiernych, wart ponad sto tysięcy dolarów, wielki posąg Guru Rinpocze w klasztorze Samje.

7 maja 2007
W ciągu tygodniowego majowego święta do TRA – a właściwie Lhasy – przyjeżdża 340 tysięcy osób: o ponad 32 procent więcej niż rok wcześniej.

9 maja 2007
„Trzęsienia ziemi w Tybecie – ogłaszają rządowi eksperci – nie stanowią żadnego zagrożenia dla linii kolejowej Golmud-Lhasa”.

10 maja 2007
W dzień po odwołaniu przez Dalajlamę wizyty w Brukseli – na prośbę rządu Belgii, który obawia się, że jego obecność na konferencji organizacji zajmujących się Tybetem mogłaby zakłócić rozmowy handlowe z Pekinem – władze chińskie wzywają wszystkie państwa do „zachowania czujności wobec separatystycznych knowań” przywódcy Tybetu.

21 maja 2007
„Rzeki i góry Tybetu pozostaną czerwone”: Sekretarz partii TRA Zhang Qingli oskarża Dalajlamę o „spiskowanie z tajwańskimi siłami niepodległościowymi, Islamskim Ruchem Turkiestanu Wschodniego, ruchami demokratycznymi i Falun Gong” w celu „podzielenia macierzy”.

24–25 maja 2007
Pierwszą wizytę w Warszawie – niemal całkowicie zignorowaną przez polskie media – składa przewodniczący Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, członek Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego i numer dwa w hierarchii KPCh, Wu Bangguo, którego przyjmują prezydent, premier oraz marszałkowie sejmu i senatu. Marszałek Bogdan Borusewicz – który jako jedyny rozmawia po spotkaniu z dziennikarzami – upomina się o obiecane polskim parlamentarzystom zdjęcia Panczenlamy. Ragdi, jeden z piętnastu zastępców Wu, Tybetańczyk stojący najwyżej w hierarchii chińskiego państwa, który przed sześciu laty zapewniał, że aktualne zdjęcia Genduna Czokji Nimy zostaną przekazane Sejmowi RP, oświadcza, iż chłopiec „jest zdrowy, mieszka w Chinach, gra w szachy i ma metr sześćdziesiąt wzrostu”. Jak wynika z oficjalnych komunikatów i doniesień mediów, żaden inny polski polityk nie porusza kwestii poszanowania praw człowieka. (Cztery miesiące później prostuje to przedstawiciel MSZ na posiedzeniu Komisji Praw Człowieka i Sprawiedliwości, informując, że o prawach człowieka i Tybecie rozmawiał z chińskimi delegatami również marszałek Ludwik Dorn.)

27 maja 2007
Gwałtowne protesty przeciwko budowie kopalni cynku i ołowiu na zboczu świętej góry Jala w prowincji Sichuan. Setki Tybetańczyków atakują urzędników i chińskie samochody. Demonstrację rozbijają służby bezpieczeństwa i oddziały LPZ. Lokalni przywódcy, którzy przekazali petycję protestacyjną rządowi prowincji, „znikają”.

29 maja 2007
Pekin ogłasza, że wszystkie przedmioty kultu oraz wizerunki religijne w świątyniach i klasztorach Tybetu „są własnością państwa”.

4 czerwca 2007
Władze chińskie zakazują otwierania nowych kawiarenek internetowych w 2007 roku.

11 czerwca 2007

Kanadyjski dyplomata ujawnia, że dwa lata wcześniej strona chińska zażądała od Ottawy „gestu dobrej woli” – kilkudziesięciu tysięcy dolarów „pomocowych środków” oraz stypendiów dla studentów z ChRL – za „pogłębienie” dialogu na temat praw człowieka, który został wtedy zawieszony.

13 czerwca 2007
Rząd TRA zapowiada wprowadzenie zakazu wydobywania złota, rtęci, arsenu i torfu w imię ochrony środowiska naturalnego.

15 czerwca 2007
Pekin ogłasza zwiększenie nakładów na „regiony graniczne” i „walkę z separatyzmem”.

18 czerwca 2007
W obozie bazowym pod Mt. Everestem rozpoczyna się budowa szosy za 150 milionów yuanów (niemal 20 mln USD), która ma „ułatwić przeniesienie ognia olimpijskiego” chińskim sportowcom.

19 czerwca 2007
W ciągu pierwszych pięciu miesięcy 2007 roku TRA przyjmuje 672 tysiące turystów – aż o 82 procent więcej niż w tym samym okresie roku wcześniej.

20 czerwca 2007
Według holenderskich ekspertów Chiny, prześcigając USA o kilka lat wcześniej niż zakładano, są największym źródłem emisji dwutlenku węgla.

23 czerwca 2007
Centralna Administracja Tybetańska zapowiada, że zgodnie z życzeniem Dalajlamy mnisi i mniszki we wszystkich głównych klasztorach buddyjskich w Indiach będą się uczyć chińskiego.

25 czerwca 2007
Agencja Xinhua po raz pierwszy potwierdza doniesienia o protestach przeciwko pracom wydobywczym na zboczach świętej góry Jala w Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie. Według oficjalnej wersji policja „przesłuchuje pięciu zatrzymanych”, a jeden pracownik kopalni odniósł ciężkie obrażenia.

27 czerwca 2007
Władze okręgu Sog TRA aresztują trzydziestu Tybetańczyków, protestujących przeciwko arogancji chińskich handlarzy, skupujących grzyby gąsienicowe jarca gumbu. Wybuchowi poważniejszych zamieszek zapobiega interwencja opata lokalnego klasztoru.

29 czerwca 2007
AL-W szkoli siły, których zadaniem będzie strzeżenie bezpieczeństwa Igrzysk Olimpijskich w Pekinie, m.in. poprzez „ścisłą obserwację tybetańskich działaczy »niepodległościowych«”.

29 czerwca–5 lipca 2007
Szósta, po piętnastomiesięcznej przerwie, runda rozmów między wysłannikami Dalajlamy a przedstawicielami władz ChRL w Szanghaju i Nankinie.

lipiec–sierpień 2007
Czystka w aparacie partii TRA. Stanowiska traci 54 (na 78) tybetańskich sekretarzy okręgów, oskarżanych przez genseka regionu o „brak gorliwości” w piętnowaniu Dalajlamy. Zastępują ich ochotnicy narodowości Han z różnych prowincji Chin właściwych.

lipiec 2007
W ramach „przygotowań" do Igrzysk Olimpijskich wadze chińskie wydalają ponad stu zagranicznych misjonarzy – najwięcej od 1954 roku – z różnych prowincji kraju, w tym także z Tybetu.

3 lipca 2007
„Po pierwsze pragnę wyjaśnić, że Lodi Gjari i towarzystwo nie są tak zwanymi wysłannikami Dalaja – informuje rzecznik chińskiego MSZ. – Od 2002 roku często wracają do Tybetu i innych prowincji, żeby zobaczyć się z przyjaciółmi, krewnymi oraz zwiedzać".

7 lipca 2007
„Dyskusje były otwarte i szczere. Obie strony jednoznacznie określiły swoje rozbieżne stanowiska i poglądy w wielu kwestiach" – wysłannicy Dalajlamy przedstawiają raport z szóstej rundy rozmów tybetańsko-chińskich.

8 lipca 2007
KPCh ogłasza, że urzędnicy, którzy nie potrafią zapewnić „bezpieczeństwa wewnętrznego", to znaczy zapobiegać niepokojom w swoich regionach, nie mają szans na awans.

13 lipca 2007
Krwawe walki w TPA Kardze w Sichuanie – sześć ofiar śmiertelnych, ponad stu rannych – wywołane biernością władz lokalnych, lekceważących apele tybetańskich przywódców o wyznaczenie granic miedzy okręgami, z których wywodzą się konkurujące grupy zbieraczy jarca gumbu.

15 lipca 2007
UNESCO krytykuje Chiny za brak właściwej ochrony pałacu Potala.

16 lipca 2007
Pierwsza od 2003 roku – i utworzenia koalicyjnego rządu w Katmandu – jawna deportacja tybetańskiego uchodźcy z Nepalu do Chin.

23 lipca 2007
Setki Tybetańczyków wiecują i blokują drogi w Njagczu, w TPA Kardze w proteście przeciwko więzieniu skazanego na dożywocie Tulku Tenzina Delka. Władze aresztują dwie organizatorki protestu, sprowokowanego przez chińskich urzędników, którzy zakazali wystawienia zdjęcia Tenzina Delka podczas konsekracji nowego budynku w założonym przezeń klasztorze.
Chińscy naukowcy publikują wyniki badań, z których wynika, że klimat na Płaskowyżu Tybetańskim ociepla się najszybciej na naszej planecie.

25 lipca 2007
W Delhi zostaje zaprzysiężona Pratibha Patil, pierwsza kobieta na stanowisku prezydenta Indii.
Podczas dorocznego święta władze prefektury Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai wydają nakaz – pod groźbą grzywny wysokości trzech tysięcy yuanów (400 USD) – noszenia strojów obszytych futrem, których posiadanie jest zgodnie z chińskim prawem nielegalne i które Tybetańczycy manifestacyjnie palili w odpowiedzi na apel Dalajlamy o chronienie zwierząt zagrożonych wyginięciem.

31 lipca 2007
Departament Bezpieczeństwa Publicznego TRA informuje o rozbiciu „pierwszej organizacji typu mafijnego" w Tybecie, której członkowie – Chińczycy – zostają skazani na kary od roku do 13 lat więzienia.

sierpień 2007
Tybetańskie źródła donoszą o napływie nowej, gigantycznej fali imigrantów po katastrofalnej powodzi, która pozbawiła dachu nad głową miliony mieszkańców Chin właściwych. W stolicy Tybetu gwałtownie rośnie inflacja i ceny podstawowych produktów.
„Poprawiając" wizerunek państwa przez Igrzyskami Olimpijskimi, władze chińskie zamykają biura organizacji walczących z AIDS i pomagających sierotom oraz zakazują organizowania spotkań działaczom.

1–8 sierpnia 2007
W Lithangu, w Kardze tybetański koczownik zakłóca obchody 80. rocznicy utworzenia AL-W, wznosząc niepodległościowe hasła i wzywając rodaków do zgody. Zostaje zatrzymany, a jego krajanie organizują protest, który przerywają po uzyskani zapewnienia, że Rongje Adrak zostanie następnego dnia zwolniony. Władze nie dotrzymują obietnicy, tłumacząc, że za sprawą mediów incydent nabrał charakteru „międzynarodowego" i nie leży już w ich kompetencji. Koczownicy z kilku klanów wracają przed budynki rządowe, rozbijają namioty i domagają się zwolnienia wszystkich więźniów, prawa do słuchania nauk Dalajlamy oraz wolności religii. Władze ściągają do regionu tysiące funkcjonariuszy LPZ i wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa. Tybetańczycy rozchodzą się dopiero na prośbę lamów i urzędników lokalnych, obawiających się krwawego stłumienia protestu.

3 sierpnia 2007
Pekin ogłasza, że od 1 września „wszyscy inkarnowani żywi buddowie buddyzmu tybetańskiego będą musieli uzyskać autoryzację" władz prowincji lub rady państwa, bez której zostaną uznani za „nielegalnych i nieważnych".
Mimo przedolimpijskich deklaracji i obietnic władz 95 procent akredytowanych w Chinach dziennikarzy uważa, że Pekin nie przestrzega międzynarodowych standardów wolności mediów.

7 sierpnia 2007
Zachodni działacze zawieszają na Wielkim Murze transparent ze zmodyfikowanym mottem olimpijskim: „Jeden świat, jedno marzenie. Wolny Tybet". Wszyscy zostają zatrzymani i wydaleni z Chin.

8 sierpnia 2007
Na rok przed rozpoczęciem Igrzysk Olimpijskich tybetańscy uchodźcy organizują w Delhi wielotysięczny marsz protestacyjny.

27 sierpnia 2007
Prokuratura Ludowa Kardze formalnie aresztuje zatrzymanego 1 sierpnia Rongje Adraka pod zarzutem do „podżegania do obalenia rządu".

30 sierpnia 2007
Oczyszczanie Pekinu przed zjazdem partii i Igrzyskami: władze zarządzają wyburzenie „dzielnicy petycji" – *xinfang* – w której koczują tysiące osób, próbujących szukać w stolicy sprawiedliwości.

wrzesień 2007
Pokłosie protestu Rongje Adraka: kampania edukacji patriotycznej i wielka czystka w Lithangu – władze usuwają najważniejszych urzędników pochodzenia tybetańskiego, zastępując ich chińskimi aparatczykami.
W ramach przygotowań do zjazdu KPCh Pekin asygnuje dodatkowo niemal półtora miliarda dolarów na kontrolę internetu; wkrótce potem z sieci znikają setki portali i blogów.

3 września 2007
Rzadki, skoordynowany protest – przeciwko złym warunkom życiowym – setek zdemobilizowanych żołnierzy w co najmniej trzech chińskich miastach.

4 września 2007
„W naszej partii wciąż istnieje mała grupa elementów dysydenckich, których oddanie ideałom, poglądom i stanowiskom politycznym jest niepewne. (...) Ssą pierś partii komunistycznej, lecz nazywają Dalajlamę matką. (...) Jeżeli nie zdołamy wyeliminować dysydentów (...), sytuacja stanie się bardzo niebezpieczna" – w odpowiedzi na coraz częstsze protesty polityczne i społeczne Komisja Kontroli Dyscypliny KPCh w poufnym „Dokumencie nr 2, 2007" daje sygnał do kampanii prześwietlania i oczyszczania szeregów tybetańskich kadr oraz zaostrzenia polityki Chin w Tybecie.

7 września 2007
Po przesłuchaniu kilkudziesięciu uczniów i nauczycieli w związku z pojawieniem się niepodległościowych graffiti na murach komisariatu i szkoły w wiosce Amczok Bora władze prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu aresztują siedmiu tybetańskich nastolatków. Co najmniej jeden, czternastolatek, zostaje brutalnie pobity w czasie zatrzymania.

8 września 2007
„Szanujemy decyzję Dalajlamy w kwestii przyszłości Tybetu; mamy nadzieję, że Tajwan i Tybet mogą zacieśniać więzi oraz wzajemnie się wspierać", mówi prezydent Chen Shui-bian.

13 września 2007
Po ponad dwudziestu latach debat Zgromadzenie Ogólne NZ przyjmuje – niewiążącą – Deklarację Praw Ludów Tubylczych.
Władze w Lhasie zatrzymują sześciu tybetańskich sklepikarzy za wniesienie zażalenia przeciwko nakazowi przeniesienia stoisk z okolic Barkhoru do nowego centrum handlowego.

14 września 2007
Nagła, niespodziewana egzekucja Kundziama, tybetańskiego więźnia z Lithangu, mająca zastraszyć intensywnie „reedukowaną" populację prefektury.

19 września 2007
Chińska Naczelna Izba Kontroli informuje, że w 2006 roku w 49 departamentach centralnych zdefraudowano siedem miliardów yuanów (niemal miliard USD), marnotrawiąc prawie sześć razy więcej.

20 września 2007
Kanclerz Austrii dr Alfred Gusenbauer przyjmuje w Wiedniu Dalajlamę.

23 września 2007
Pierwsze spotkanie Dalajlamy z kanclerz Niemiec, Angelą Merkel, przy akompaniamencie ostrych protestów, gróźb i szantaży Pekinu.

27 września 2007
W rezolucji w sprawie Birmy Parlament Europejski powołuje się na apel Dalajlamy do birmańskiej junty o niestosowanie przemocy.

28 września 2007
Władze chińskie burzą kolejny wielki posąg Guru Rinpocze – rozpędzając wcześniej „żywą tarczę" broniących go Tybetańczyków – w prefekturze Ngari (chiń. Ali) TRA.

1 października 2007
Z okazji państwowego święta Lhasa uruchamia pierwszy dwudziestoczterogodzinny tybetańskojęzyczny kanał telewizyjny.

2 października 2007
Pekin nakazuje przesiedlenie stu tysięcy tybetańskich koczowników do miast prowincji Qinghai.

3 października 2007
„W uznaniu Jego wielkiego autorytetu moralnego, za propagowanie wzorca pokojowego rozstrzygania wielu konfliktów, ogromne zasługi dla rozwoju dialogu międzykulturowego i religijnego, promowanie postawy szacunku i zrozumienia dla osób o odmiennym światopoglądzie i poglądach religijnych oraz walkę o wolność i podstawowe prawa Tybetańczyków metodami pokojowymi" Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego nadaje Dalajlamie tytuł doktora honoris causa.

9 października 2007
Pożegnalne posiedzenie sejmowej Komisji Praw Człowieka i Sprawiedliwości, poświęcone sytuacji w Chinach – i Tybecie – na rok przed Igrzyskami Olimpijskimi w Pekinie.
Szukając zapewne nowych inwektyw, agencja Xinhua nazywa Dalajlamę „propagatorem groźnych sekt".

połowa października 2007
Władze chińskie zamykają klasztor Pangsa w lhaskim Maldrogongkar, który latem zaczęły odwiedzać tłumy pielgrzymów, gdyż Dalajlama napomknął w Indiach, że jego relikwie są źródłem wielkich błogosławieństw.

15–21 października 2007
„Ważne decyzje zapadają w małym gronie, błahe na wielkich wiecach": XVII Zjazd KPCh, którego „harmonijny" przebieg gwarantować ma między innymi prewencyjne zamknięcie niemal dwudziestu tysięcy (czyli prawie dziesięciu na jednego delegata) stron internetowych i blogów. Konsolidujący władzę przewodniczący Hu, którego „naukowa wizja rozwoju" zostaje wpisana do statutu partii, obiecuje „rozszerzenie demokracji socjalistycznej", nie wyjaśnia jednak, na czym miałaby ona polegać, a w swym przemówieniu kilkakrotnie przywołuje maoistowskie „cztery kardynalne zasady" (m.in. przewodnią rolę partii i dyktaturę proletariatu). Choć inne chińskie przysłowie uczy, że „na jednym stoku nie ma miejsca dla dwóch tygrysów", do Stałego Komitetu politbiura wchodzą dwie rywalizujące gwiazdy „piątego pokolenia" – znak czasu: prawnicy i ekonomiści, a nie, jak do tej pory, nieodmiennie inżynierowie – Li Keqiang, protegowany przewodniczącego Hu z młodzieżówki komunistycznej, oraz, na pozycji uprzywilejowanej w wyścigu do schedy, znany z otwartości i pragmatyzmu Xi – *Mashang jiu ban*, „Zrób to teraz" – Jinping, przedstawiciel grupy partyjnych „książątek", sekretarz z szanghajskiego bastionu Jiang Zemina, syn stronnika poprzedniego Panczenlamy (i jedynego członka dengowskiego Biura Politycznego, który opowiedział się po stronie odsuniętego Hu Yaobanga), oraz mąż gwiazdy zespołu pieśni i tańca Centralnego Departamentu Politycznego AL-W. W nowym Stałym Komitecie zasiada również Zhou Yongkang, minister bezpieczeństwa publicznego i były sekretarz partii Sichuanu, odpowiedzialny za skazanie na śmierć Tulku Tenzina Delka i Lobsanga Dhondupa.

17 października 2007
„Po raz kolejny z całą mocą podkreślam, że nie zabiegam o niepodległość, tylko faktyczną autonomię narodu tybetańskiego", Dalajlama odbiera Złoty Medal Kongresu w Waszyngtonie. Podobne zapewnienia – i apele do prezydenta Hu Jintao o zaproszenie przywódcy Tybetu do Pekinu – powtarzają wręczający mu odznaczenie przewodniczący obu Izb oraz prezydent Stanów Zjednoczonych, który po raz pierwszy pojawia się publicznie u boku Dalajlamy (i dzień wcześniej spotyka się z nim prywatnie w Białym Domu). „Jesteśmy wściekli – mówi dziennikarzom sekretarz

partii TRA Zhang Qingli. – Jeśli on może otrzymać taką nagrodę, to musi znaczyć, że na świecie nie ma sprawiedliwości ani dobrych ludzi". Władze w Lhasie kategorycznie zakazują Tybetańczykom świętowania i wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa. Policja ściera się z mnichami, którzy symbolicznie manifestują radość, na przykład bieląc ściany świątyń czy odpalając sztuczne ognie. LPZ na tydzień odcina od świata lhaski Drepung, a w nim setki mnichów i pielgrzymów. Niezależne źródła informują o rannych i wielu aresztowaniach.

18 października 2007
„Samozwańczy duchowy przywódca najwyraźniej zapomniał o własnej tożsamości, zhańbił swoją religię i znów wdał się w politykę" – komentuje rządowa agencja Xinhua.
LPZ otwiera ogień do grupy tybetańskich uchodźców na przełęczy Nangpa-la.

21 października 2007
Po osiemnastu i pół roku więzienie Czuszur opuszcza Ngałang Phulczung – ostatni z „dziesiątki z Drepungu", skazany między innymi za opublikowanie przekładu Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

24 października 2007
Według hongkońskich analiz w ChRL jest już 345 tysięcy (dolarowych) milionerów i 108 – rok wcześniej tylko 15 – miliarderów: najwięcej na świecie po USA.

28 października 2007
Centralna Komisja ds. Populacji i Planowania Rodziny informuje, że wskutek zanieczyszczenia środowiska od 2001 roku liczba dzieci z wadami wrodzonymi wzrosła o 40 procent (do niemal sześciu procent urodzeń – wskaźnik dwa razy wyższy od światowej średniej), dotykając co dziesiątej chińskiej rodziny.

29 października 2007
Proces Rongje Adraka przed Pośrednim Sądem Ludowym TPA Kardze: „Krzyknąłem »Niech żyje Dalajlama« i apelowałem o uwolnienie tybetańskich więźniów politycznych, za co zostałem zatrzymany, a potem formalnie aresztowany. Zrobiłem to dlatego, że w Tybecie nie ma człowieka, który nie darzyłyby Dalajlamy wiarą, nie był wobec niego lojalny i nie pragnął go ujrzeć. Propagandyści chińskiego rządu twierdzą tymczasem, że Tybetańczycy w Tybecie nie chcą go widzieć i przestali w niego wierzyć. To kłamstwo, a nam odebrano wolność mówienia o tym".
„Próbowaliście obalić Chińską Republikę Ludową. Dalajlama, któremu życzycie długiego życia i powrotu do Tybetu, spiskuje z różnymi zagranicznymi przywódcami i organizacjami w celu podzielenia kraju. Za sprawą waszego podjudzania zebrało się ponad tysiąc mieszkańców Lithangu i wtargnęło na teren placówki rządowej. Musicie ponieść pełną odpowiedzialność za te działania", odpowiada sędzia.
Pierwsze „oficjalne", publiczne – a wedle chińskiego MSZ „obrzydliwe" – spotkanie Dalajlamy z premierem Kanady. Pekin reaguje wedle ostatniego scenariusza z Australii, Austrii, Niemiec i USA – szantażami i groźbami.

31 października 2007
Przedstawiciel administracji USA ujawnia, że pod presją Pekinu władze Nepalu uniemożliwiły przesiedlenie pięciu tysięcy tybetańskich uchodźców do Stanów Zjednoczonych.

listopad 2007
Kilkutygodniowy protest tybetańskich nauczycieli ze szkół wiejskich w Rebgongu, w Qinghai, którzy zarabiają do dziesięciu razy mniej od pracowników etatowych, zatrudnianych nie przez władze lokalne, a państwo – i nie są w stanie zarobić na swoje utrzymanie.

1 listopada 2007
Chiny ogłaszają, że „nie będą tolerować nieautoryzowanych protestów” w czasie Igrzysk Olimpijskich.

5 listopada 2007
Chiński koncern PetroChina wyprzedza amerykańskich konkurentów i staje się najcenniejszą firmą na światowych giełdach, wartą bilion dolarów.

8 listopada 2007
„Technologicznie i finansowo jesteście gigantami, moralnie – karłami”, Komisja Spraw Zagranicznych Kongresu USA przesłuchuje szefów koncernu Yahoo, którego współpraca z władzami ChRL skończyła się więzieniem dla chińskich „cyberdysydentów”.

14 listopada 2007
Władze chińskie zapowiadają zbudowanie w ciągu dwóch lat nowej dzielnicy Lhasy – dodatkowe 42 km kwadratowe, czyli 70 procent dotychczasowej powierzchni miasta – dla 110 tysięcy mieszkańców.

20 listopada 2007
Pośredni Sąd Ludowy w Kardze skazuje Rongje Adraka – koczownika z Lithangu, który w sierpniu wznosił okrzyki na cześć Dalajlamy – na osiem lat więzienia i odbiera mu prawa polityczne na cztery lata. Trzej inni Tybetańczycy zatrzymani za organizowanie protestów przeciwko jego aresztowaniu otrzymują kary od dziesięciu do trzech lat więzienia.

20 listopada 2007
Policja zatrzymuje trzech mnichów, którzy wdali się w sprzeczkę z chińskim sprzedawcą w Nagczu (chiń. Naqu). Setki Tybetańczyków bezskutecznie domagają się ich zwolnienia, ścierają się z policją i niszczą chińskie sklepy oraz budynki rządowe. Władze ściągają wojsko i na kilka dni odcinają region od świata.

29 listopada 2007
Agencja Xinhua informuje, że „specjalny, szybki pociąg” po raz pierwszy przywiózł do Tybetu oddziały żołnierzy AL-W.
Guo Jinlong, były sekretarz partii TRA, zostaje mianowany burmistrzem Pekinu.

10 grudnia 2007
MKOl odrzuca apel tybetańskich uchodźców o dopuszczenie ich do udziału w Igrzyskach Olimpijskich w Pekinie.

11 grudnia 2007
W odpowiedzi na apel Dharamsali o zainteresowanie ONZ losem Tybetańczyków, chińskie MSZ informuje, że Dalajlama „śni o przywróceniu strasznego, mrocznego feudalizmu”.

17 grudnia 2007
Tybetańska poetka Oser – tworząca „w centrum najważniejszej batalii naszych czasów o wolność słowa” – zostaje uhonorowana nagrodą Związku Pisarzy Norweskich.
Bank Światowy orzeka, że oficjalnie przyjmowana wielkość gospodarki ChRL jest przeszacowana o 40 procent.

31 grudnia 2007
Pierwsze demokratyczne wybory (po „próbnych” kwietniowych) w Bhutanie.

styczeń 2008
Bank Światowy publikuje nowe, związane ze wzrostem cen, szacunki, z których wynika, że w Chinach żyje w nędzy 300 tysięcy osób – trzykrotnie więcej niż zakładano.

1 stycznia 2008
Po rocznej przerwie z Katmandu do Lhasy wyjeżdża pierwszy luksusowy autobus. Bez pasażerów, ponieważ ambasada ChRL odmawia wydania wiz pasażerom, którzy wykupili bilety.

7 stycznia 2008

W 2007 roku w Chinach skonfiskowano 149 milionów „nielegalnych publikacji", podaje agencja Xinhua.

8 stycznia 2008

Rząd TRA obiecuje, że w ciągu kilku lat Pekin przeznaczy 10 miliardów yuanów na ochronę środowiska naturalnego i 570 milionów na renowację „22 priorytetowych zabytków" regionu.

10 stycznia 2008

Chińska firma komputerowa przedstawia pierwszy tybetański pakiet biurowy.

11 stycznia 2008

Umiera Sir Edmund Hillary, pierwszy zdobywca Everestu i „drugi (po Dalajlamie) ojciec" Szerpów, pomocy którym poświęcił większą część życia, budując między innymi szkoły i szpitale w himalajskich wioskach.

13 stycznia 2008

Według oficjalnych źródeł chińskich w 2007 roku TRA odwiedziły cztery miliony turystów (wzrost o 60 procent w stosunku do roku ubiegłego) – czyli o ponad milion więcej niż cała populacja regionu.

14 stycznia 2008

„Wspólnota transatlantycka powinna otwarcie i szczerze mówić o potrzebie przestrzegania wolności i praw człowieka przez Chiny", oświadcza szef MSZ Radosław Sikorski.

16 stycznia 2008

Tybetańskie źródła informują, że w 2007 roku odebrało sobie życie dwóch sędziwych mnichów z klasztoru Taszilhunpo, siedziby panczenlamów, pomiatanych i dyskryminowanych od czasu antychińskich protestów w połowie lat dziewięćdziesiątych.

17 stycznia 2008

Władze chińskie ogłaszają, że tylko w tym roku przesiedlą do nowych „stałych domów" 52 tysiące tybetańskich chłopów i koczowników.

26 stycznia 2008

„Chciałbym, żeby Chiny otworzyły drzwi przed Dalajlamą, bym mógł pojechać z nim do Tybetu”, mówi, ku aplauzowi zebranych, Elie Wiesel na zakończenie Forum w Davos.

31 stycznia 2008

Kolejne zaostrzenie kontroli internetu: nagrania wideo i programy radiowe mogą zamieszczać w sieci jedynie witryny należące do chińskiego państwa.

1 lutego 2008

Jak donosi agencja Xinhua, mianowany przez Pekin Panczenlamą Gjalcen Norbu składa „oficjalną wizytę” Wu Bangguo, przewodniczącemu OZPL, który wzywa go do pracy na rzecz zjednoczenia macierzy i „poważnego przestrzegania buddyjskich tabu”.

7 lutego 2008

„Podobnie jak w poprzedniej kadencji będziemy wzywać władze Chińskiej Republiki Ludowej do bezzwłocznego podjęcia negocjacji z laureatem Pokojowej Nagrody Nobla J.Ś. XIV Dalajlamą i jego wysłannikami w celu wypracowania satysfakcjonującego obie strony rozwiązania kwestii tybetańskiej. (...) Uważamy, że zbliżające się Igrzyska Olimpijskie w Pekinie są doskonałą okazją do tego, by przywódcy Chin XXI wieku wykonali – tak bardzo wyczekiwany przez opinię międzynarodową – historyczny gest pojednania i w duchu pokoju odpowiedzieli na wyciągniętą dłoń Dalajlamy, którego sześć milionów Tybetańczyków, pomimo tortur i indoktrynacji, wynaradawiania i skazywania na emigrację, nadal uważa za swego jedynego prawowitego lidera, a cały świat szanuje jako niepodważalny autorytet moralny i głowę buddyzmu tybetańskiego. Rządy i parlamenty wolnych demokracji, szczególnie środkowoeuropejskich, a więc doświadczonych przez rządy totalitarne, obserwują z niepokojem wzrastającą ekonomiczną i militarną potęgę ChRL. W ich oczach gest taki może przynieść Chinom wyłącznie korzyści” – w Sejmie VI kadencji zarejestrowany zostaje kolejny Parlamentarny Zespół ds. Tybet, którego przewodniczącą zostaje ponownie posłanka Beata Bublewicz, a jej zastępcą Jarosław Wałęsa.

8 lutego 2008

Pekin informuje o odkryciu trzech wielkich złóż złota na ziemiach tybetańskich.

10–13 lutego 2008

Wizytę w Polsce składa Przedstawiciel Dalajlamy Taszi Cering, który spotyka się między innymi z Marszałkiem Sejmu Stefanem Niesiołowskim, członkami Parlamentarnego Zespołu ds. Tybetu i rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego.

19 lutego 2008

„Chinom grozi niebezpieczna destabilizacja, o ile nie uruchomią procesu demokratyzacji, nie ograniczą władzy partii komunistycznej i nie zniosą cenzury”, prorokują uczeni z Centralnej Szkoły Partyjnej – elity zaplecza intelektualnego KPCh.

22 lutego 2008

Niezależne źródła informują o starciach setek Tybetańczyków z chińską policją w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai ostatniego dnia Monlamu, wywołanych zatrzymaniem, dzień wcześniej, grupy około dwustu mnichów i świeckich, protestujących przeciwko przesłuchiwaniu na ulicy jednego z uczestników noworocznych uroczystości.

23 lutego 2008

Kilkudziesięciu uzbrojonych policjantów nepalskich wkracza do Ośrodka Recepcyjnego dla uchodźców z Tybetu, zatrzymuje i natychmiast wydaje Chinom Ceringa Dhondupa, którego władze chińskie oskarżają o zabójstwo.

3 marca 2008

Przedolimpijskie odliczanie: KPCh wydaje rozkaz „wyeliminowania konfliktów i chaosu" od marca do września. W tym okresie priorytetem wszystkich komórek partii oraz administracji ma być „porządek" utrzymywany „wszelkimi praktycznymi i możliwymi środkami", natomiast kaszag przypomina Tybetańczykom, iż „Jego Świątobliwość Dalajlama popierał przyznanie Chinom prawa zorganizowania Igrzysk Olimpijskich" i że muszą one „odbyć się bez żadnych zakłóceń, gdyż Chińczycy czekali na nie długo z wielką dumą i radością".

5–18 marca 2008

Doroczne posiedzenia XI OZPL i XI OLPKK poprzedzone tradycyjnym „czyszczeniem" stolicy, podczas którego zatrzymanych zostaje ponad tysiąc osób. Głównymi tematami są Igrzyska, inflacja, bieda, zanieczyszczenie środowiska i nowe „superministerstwa"; lider piątej generacji Xi Jinping otrzymuje fotel wiceprezydenta. Przy akompaniamencie pogróżek wobec Tajwanu wydatki na obronność – tylko oficjalnie – rosną o rekordowe 18 procent.

7 marca 2008

„Jeszcze bardziej zwiększymy kontrolę nad występującymi w Chinach zagranicznymi artystami, by zapobiec podobnym incydentom", obwieszcza Ministerstwo Kultury w związku z szanghajskim koncertem Bjork, która na zakończenie piosenki „Declare Independence" wykrzyknęła „Tibet, Tibet".

Sąd Najwyższy ChRL ogłasza, że w 2007 roku – kiedy to po dwudziestoletniej przerwie odzyskał prerogatywę zatwierdzania wyroków kary śmierci – z powodów formalnych, proceduralnych itd. uchylił 15 procent takich wyroków sądów niższej instancji. (Jeśli uznać ten wskaźnik za miarodajny, przez ponad dwie dekady w Chinach co rok tracono bezprawnie półtora tysiąca osób.)

10 marca 2008

„Problem Tybetu jest niezwykle złożony i ściśle powiązany z wieloma kwestiami: polityki, życia społecznego, prawa, praw człowieka, religii, kultury, tożsamości narodowej, gospodarki czy stanu środowiska naturalnego – mówi Dalajlama w dorocznym orędziu, tym razem skierowanym przede wszystkim do rodaków i społeczności międzynarodowej. – Wymaga więc wszechstronnego rozwiązania, uwzględniającego interesy wszystkich zainteresowanych, a nie tylko jednej strony. Dlatego też byliśmy całkowicie oddani idei obopólnie korzystnej polityki, Drogi Środka, i od lat szczerze, konsekwentnie zabiegaliśmy o jej realizację. Od 2002 roku moi wysłannicy sześciokrotnie spotykali się z właściwymi urzędnikami Chińskiej Republiki Ludowej, aby rozmawiać o tych

zagadnieniach. Szerokie dyskusje pozwoliły rozwiać pewne wątpliwości oraz przedstawić drugiej stronie nasze aspiracje. Niemniej w kwestii zasadniczej nie osiągnięto absolutnie żadnych rezultatów. W ostatnich latach w Tybecie nasilają się represje i brutalność. Mimo tych godnych pożałowania wydarzeń moje stanowisko i determinacja w podążaniu Drogą Środka oraz kontynuowaniu dialogu z rządem Chin pozostają niezmienne. (...) Z powodu licznych posunięć rządu Chin, powodowanych najwyraźniej krótkowzrocznością, poważnie ucierpiało środowisko naturalne Tybetu. Na skutek polityki przenoszenia ludności wielokrotnie zwiększyła się populacja nietybetańska, obracając rdzennych mieszkańców w znikomą mniejszość w ich własnym kraju. Co gorsza, język, obyczaje i tradycje Tybetu, będące wyrazem prawdziwego charakteru i tożsamości naszego narodu, stopniowo zanikają. W rezultacie Tybetańczycy są coraz bardziej wchłaniani przez populację chińską. Wciąż nasilają się represje, przynosząc liczne, rażące, niewyobrażalne naruszenia praw człowieka, ograniczenia wolności sumienia oraz upolitycznienie religii. Wszystko to bierze się z braku szacunku rządu Chin dla narodu tybetańskiego. To najważniejsze przeszkody, jakie władze chińskie rozmyślnie budują na drodze własnej polityki jednoczenia narodowości, która traktuje odmiennie Tybetańczyków i Chińczyków. Wzywam więc rząd Chin do bezzwłocznego położenia kresu takim praktykom".

W Lhasie żołnierze i funkcjonariusze LPZ rozbijają „rocznicowy" marsz protestacyjny trzystu mnichów z Drepungu, aresztując kilkudziesięciu duchownych. Wojsko otacza kordonem główne świątynie w mieście i na jego obrzeżach. Przed Dżokhangiem policja bije i zatrzymuje siedemnastu demonstrantów, w tym piętnastu mnichów klasztoru Sera. Do rocznicowych protestów – tłumionych z podobną brutalnością – dochodzi również w klasztorach buddyjskich w prowincji Qinghai i Gansu.

Z Dharamsali rusza „Marsz do Tybetu" zorganizowany przez największe tybetańskie organizacje pozarządowe. Indyjska policja tradycyjnie zakazuje demonstrantom przekraczania granicy dystryktu.

Nepalska policja brutalnie rozbija tybetańską manifestację w Katmandu, aresztując ponad 200 osób.

11 marca 2008

Kolejny protestacyjny pochód mnichów – tym razem z klasztoru Sera – którzy skandują niepodległościowe hasła i domagają się uwolnienia kolegów zatrzymanych poprzedniego dnia. Władze wyprowadzają na ulice tysiące uzbrojonych policjantów, którzy rozpraszają tłum, wystrzeliwując granaty z gazem łzawiącym.

Chiny zamykają dla wspinaczy (do połowy maja) tybetańską ścianę Mt. Everestu, która zostaje zarezerwowana dla propagandowej parady ze zniczem olimpijskim. Trzy dni później taką samą decyzję podejmują władze Nepalu.

12–13 marca 2008

Protesty mnichów w odciętych od świata kordami wojska oraz LPZ klasztorach Drepung i Sera. Mnisi ogłaszają strajk głodowy, niektórzy w desperacji zadają sobie rany nożami. Fala niepokojów obejmuje świątynie buddyjskie we wszystkich regionach. Według władz chińskich to „ukartowany spisek polityczny kliki Dalaja, której celem jest wywoływanie niepokojów społecznych, oderwanie Tybetu od Chin i zrujnowanie stabilnego, harmonijnego, normalnego życia Tybetańczyków".

Policja rozbija marsze protestacyjne mnichów Gandenu i lhaskich mniszek.

12 marca 2008

„To ironiczne, że choć otrzymałam Nagrodę Wolności Słowa, nie wolno mi jej odebrać”, czyta chiński intelektualista Wang Lixiong, który przyjmuje w imieniu Oser – „skazanej” m.in. na zakaz posiadania paszportu – najwyższe wyróżnienie Związku Pisarzy Norweskich.

13 marca 2008

Indyjska policja zatrzymuje „Marsz do Tybetu”, aresztując wszystkich uczestników, którzy natychmiast ogłaszają strajk głodowy.

14 marca 2008

Niezależne źródła tybetańskie informują o kolejnym dniu coraz poważniejszych niepokojów w Lhasie. Przed południem policja próbuje rozpędzić demonstrację mnichów ze świątyni Ramocze, do których tym razem dołączył tłum świeckich. Podobnie jak w 1989 roku, zamieszki – celowo lub nieświadomie – mogli podsycić sami funkcjonariusze, którzy po pierwszej konfrontacji na dwie godziny znikli z ulic miasta. O trzynastej władze chińskie ogłaszają godzinę policyjną. Napływają doniesienia o starciach, strzałach, zabitej dziewczynce, płonących domach, sklepach, hali targowej i policyjnych samochodach. Podpalony miał zostać również lhaski meczet. Według źródła w Lhasie zamieszki trwają jeszcze późnym wieczorem – płonie coraz więcej chińskich sklepów, stosy towarów, samochody, skutery: każdy znak chińskiej obecności w stolicy Tybetu. Na ulice wychodzą mnisi „wszystkich” klasztorów i „tysiące” świeckich. Do tybetańskiego kwartału miasta wjeżdżają wozy pancerne i czołgi. Tybetańskie źródła mówią o wielu zabitych, a lekarze z lhaskich szpitali o dziesiątkach rannych. „Widzieliśmy dwa trupy przed Ramocze, dwa w ogrodzie, dwa w drukarni Gandenu. Ludzie, którzy noszą jedzenie tybetańskim więźniom w Drapczi, widzieli zwłoki 26 osób w czarnym samochodzie – twierdzi uczestnik zajść. – Mogło zginąć nawet 80 osób, ale panuje zbyt wielki chaos, by to sprawdzić”. W Gandenie, jak inne stołeczne klasztory odciętym od świata kordonem policyjno-wojskowym, na znak protestu podpala się czterech mnichów. Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego informują media, że sytuacja jest „stabilna” – i pozbywają się z miasta zagranicznych turystów. Informacje o protestach i starciach z policją napływają też z Labrangu (chiń. Xiahe) w prowincji Gansu – gdzie ponad trzy tysiące duchownych i świeckich maszerowało ulicami miasta, wznosząc niepodległościowe hasła i domagając się powrotu Dalajlamy – oraz z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie: czyli ze wszystkich tradycyjnych prowincji Tybetu – U-Cangu, Khamu i Amdo – do czego nie doszło nawet w czasie apogeum protestów w 1989 roku, gdy w Lhasie ogłoszono stan wojenny.

Dalajlama wzywa Chińczyków i Tybetańczyków do niestosowania przemocy. Tybetański rząd na wychodźstwie prosi o mediację społeczności międzynarodowej w sprawie rozruchów w Lhasie i innych regionach Tybetu.

Przywódcy Stanów Zjednoczonych, Unii Europejskiej oraz Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka apelują do Chin o „powściągliwość” i dialog z Tybetańczykami oraz potępiają represje.

15 marca 2008

Według świadków w Lhasie wciąż trwają protesty i płoną chińskie sklepy, ale na znacznie mniejszą skalę niż dzień wcześniej, kiedy to na stołecznych ulicach – patrolowanych teraz przez czołgi i wozy pancerne – mogło zginąć nawet 100 osób. Niezależne źródła informują o aresztowaniu i brutalnych przesłuchaniach setek Tybetańczyków (w tym masowo zatrzymywanych studentów). Zablokowane są wszystkie ulice i drogi dojazdowe do miasta, zamknięte sklepy, biura, hotele. Obowiązuje godzina policyjna. „Jeżeli jest tam krew, to nasza”, mówi zagranicznemu dziennikarzowi mieszkaniec tybetańskiego kwartału miasta. „Do Lhasy wrócił spokój”, informuje agencja Xinhua.

Władze chińskie obwiniają o wywołanie zajść, i śmierć w płomieniach „ponad 160 pożarów” „dziesięciu niewinnych ofiar”, „podżegaczy” z „kliki Dalaja”. „Rozprawimy się ze nimi z całą surowością – mówi o protestujących szef rządu TRA Dziampa Phuncog, wyjaśniając przy tym, że w Lhasie nikt nie strzelał. „Winni mają się oddać w ręce policji do północy w poniedziałek. Tym, którzy się poddadzą, okażemy łaskę”, ogłasza administracja w Lhasie, zapowiadając surowe kary za „ukrywanie” demonstrantów oraz nagrody i ochronę dla donosicieli.

W Labrangu dochodzi do kolejnej, zainicjowanej przez mnichów wielkiej manifestacji. Demonstranci atakują budynki rządowe. Policja rozprasza tłum gazem łzawiącym i strzałami ostrzegawczymi.

OZPL po raz drugi wybiera przewodniczącego KPCh – i, tradycyjnie już, delegata z Tybetu – Hu Jintao prezydentem ChRL; Xi Jinping otrzymuje fotel wiceprezydenta.

16 marca 2008

„Narodowi tybetańskiemu grozi poważne niebezpieczeństwo”, mówi Dalajlama, który potępiając „reżim strachu” i chińskie „kulturobójstwo”, prosi społeczność międzynarodową o przypomnienie Chinom, że spoczywa na nich obowiązek bycia „dobrym gospodarzem” Igrzysk Olimpijskich. Tybetański rząd na wychodźstwie apeluje o interwencję ONZ.

Pekin ogłasza „wojnę ludową” – w sferze bezpieczeństwa i propagandy – z „poparciem” dla przywódcy Tybetańczyków i apeluje o oddawanie krwi dla rannych funkcjonariuszy.
Ludowa Policja Zbrojna zabija co najmniej osiem osób – według innych źródeł trzydzieści – w tym mnichów klasztoru Amdo Kirti, podczas pokojowej demonstracji w okręgu Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan. Setki osób odnoszą rany.
Protest w Rebgongu (chiń. Tongren), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai: setki mnichów modlą się o długie życie Dalajlamy i ruszają w pokojowym pochodzie do siedziby władz okręgu. Marsz, do którego dołączają świeccy Tybetańczycy, zostaje rozbity przez służby bezpieczeństwa, a demonstranci zepchnięci do klasztoru otoczonego kordonem oddziałów paramilitarnych.
Pokojowy protest studentów wydziału studiów tybetańskich Północno-Zachodniego Uniwersytetu Narodowości w stolicy prowincji Gansu, Lanzhou, którzy rozdają ulotki z informacjami o ostatnich zajściach w Lhasie i maszerują z transparentem „Demokracja i ludzkie życie są bezcenne”, wzywając do położenia kresu represjom oraz aresztowaniom w Lhasie. Uniwersytet otacza kordon funkcjonariuszy Ludowej Policji Zbrojnej i lokalnego Biura Bezpieczeństwa Publicznego.
Półtora tysiąca Tybetańczyków protestuje w stolicy okręgu Maczu (chiń. Maqu) prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu. Demonstranci skandują „Niepodległość dla Tybetu”, „Niech żyje Dalajlama” i podpalają jeden policyjny samochód. Władze ściągają posiłki LPZ i BBP.

W mieście Njulra, w okręgu Maczu (chiń. Maqu) prefektury Kanlho 250 Tybetańczyków rozbija bramę siedziby władz lokalnych. Demonstranci zrywają chińską flagę, zastępując ją zakazanym sztandarem Tybetu, oraz skandują niepodległościowe hasła. Do miasta przyjeżdżają ciężarówki z dodatkowymi oddziałami policji.

Lhasę w pełni kontroluje chińskie wojsko i policja. Choć oficjalne komunikaty mówią o „przywracaniu spokoju” i „ruchu ulicznego”, Tybetańczycy informują, że z powodu całodobowej godziny policyjnej brakuje im żywności. Niezależne źródła donoszą o masowych aresztowaniach w ramach zakrojonej na ogromną skalę operacji „prześwietlania”.

Wiceprzewodniczący MKOl Thomas Bach mówi dziennikarzom, że i „wiele gwiazd sportu” rozważa zbojkotowanie igrzysk w Pekinie z powodu krwawej pacyfikacji protestów w Tybecie (choć on sam doradza im udział w imprezie).

17 marca 2008

W Marthangu (chiń. Hongyuan), w prowincji Sichuan chińska policja brutalnie bije i zatrzymuje około czterdziestu uczniów szkoły średniej, którzy domagają się powrotu Dalajlamy do Tybetu. 700 innych dzieci maszeruje manifestować solidarność z kolegami przed okręgowym Biurem Bezpieczeństwa Publicznego.

Ludowa Policja Zbrojna rozbija (trzeci już) protest mnichów i dołączających do nich świeckich przed siedzibą władz podlhaskiego okręgu Phenpo Lhundrub (chiń. Lingzhi).

Pokojową demonstrację mnichów i mniszek z różnych klasztorów przed budynkami rządowymi stołecznego okręgu Maldrogongkar (chiń. Mozhugongka) pacyfikują wzmocnione oddziały LPZ.

Masowy protest w Maczu (chiń. Maqu) w prowincji Gansu. Tłum Tybetańczyków z portretami Dalajlamy maszeruje w kierunku siedziby władz lokalnych, wybijając okna i podpalając chińskie sklepy.

Liczne, masowe protesty w Gologu (chiń. Guoluo), w Qinghai – w tym jeden sprowokowany przerwaniem przez służby bezpieczeństwa zaplanowanej wcześniej uroczystości religijnej w prefekturze Golog prowincji Qinghai. Tybetańczycy ruszają pod lokalny komisariat, wznosząc po drodze niepodległościowe hasła. Późnym wieczorem setki mnichów i świeckich modlą się – pod okiem funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa – w intencji ofiar protestów w całym kraju.

Protest ponad 600 mnichów, domagających się powrotu Dalajlamy i wolności dla Tybetu, w małym miasteczku w okręgu Ngaba przed siedzibą władz lokalnych. Policja otwiera ogień, co najmniej dwóch duchownych odnosi rany.

Protest mnichów i świeckich w stołecznym okręgu Tolung Deczen (chiń. Duilongdeqing) wymyka się spod kontroli lokalnych służb bezpieczeństwa i zostaje rozbity przez wezwaną na pomoc LPZ, która aresztuje 30 osób.

Milcząca „manifestacja solidarności" około stu tybetańskich uczniów na pekińskim campusie. Wkracza policja i zatrzymuje uczestników w klasach.

Demonstracje tybetańskich studentów na kilkunastu uczelniach w prowincji Gansu. LPZ odcina campusy zwartymi kordonami.

Władze chińskie wydalają z Lhasy kilkunastu dziennikarzy z Hongkongu.

Poparcie dla Tybetańczyków manifestują chińscy dysydenci mieszkający poza granicami ChRL.

Unia Europejska wyraża poważne zaniepokojenie sytuacją i wzywa do dialogu.
Nepalska policja rozbija pokojowy protest tybetański przed biurem ONZ, aresztując kilkudziesięciu i ciężko raniąc kilku demonstrantów.
Źródła nepalskie informują, że w związku z protestami – z błogosławieństwem rządu w Katmandu – na terenie tego kraju działają agenci chińskich służb bezpieczeństwa.
W związku z chińskim ultimatum w Lhasie kaszag, gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach, ponownie apeluje o interwencję społeczności międzynarodowej i ONZ.
Rosyjskie MSZ wyraża nadzieję, że władze Chińskiej Republiki Ludowej „podejmą wszelkie konieczne kroki, by rozprawić się z bezprawnymi działaniami w Tybecie i zapewnić szybką normalizację sytuacji w tym autonomicznym regionie".

Zaniepokojenie sytuacją w Tybecie wyraża Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-moon.

18 marca 2008

Władze chińskie dokonują setek aresztowań w Lhasie – o północy minął termin ultimatum, zmuszającego uczestników marszów, demonstracji i rozruchów do oddawania się w ręce policji. Według wiarygodnych źródeł stołeczna prokuratura ludowa wydaje 150 nakazów aresztowania „uciekinierów", których do tej pory nie udało się zatrzymać służbom bezpieczeństwa.

Tybetańczycy są odprawiani z lhaskich szpitali. Mieszkańcy miasta uważają, że władze próbują w ten sposób uniemożliwić niesienie pomocy rannym.
Władze prowincji Gansu, Qinghai i Sichuan zakazują mediom informowania o antychińskich protestach oraz wydalają wszystkich zagranicznych dziennikarzy i turystów, konfiskując im wcześniej zdjęcia z protestów.
Tybetańskie źródła informują o co najmniej 18 ofiarach śmiertelnych wcześniejszych protestów w Maczu (chiń. Maqu), w Gansu.
W Lithangu – pacyfikowanym prewencyjnie od kilku tygodni z powodu fali zeszłorocznych masowych demonstracji – dochodzi do wielu izolowanych, indywidualnych protestów i aresztowań.
Pięciuset mnichów klasztoru Czophel Szing w Dogo, w okręgu Czone (chiń. Zhuoni) prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu odprawia rytuał ofiarowania kadzidła na wzgórzu za świątynią i rozpoczyna marsz z zakazanymi flagami Tybetu, skandując „Niepodległość dla Tybetu" i „Niech żyje Dalajlama". Władze ściągają do okręgu dodatkowe oddziały Ludowej Policji Zbrojnej.

Poranny buddyjski rytuał palenia kadzidła przekształca się w masowy protest mnichów i świeckich w Amdo Bora, w okręgu Labrang (chiń. Xiahe) prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu. Tłum, z zakazanymi flagami i niepodległościowymi hasłami, rusza przed siedzibę władz lokalnych, zrywając po drodze chińskie sztandary i zastępując je tybetańskimi. Służby bezpieczeństwa, wzmocnione trzema ciężarówkami funkcjonariuszy Ludowej Policji Zbrojnej, rozpędzają demonstrantów granatami z gazem łzawiącym. Są ranni.

Tysiące Tybetańczyków protestują, wznosząc niepodległościowe hasła, w Sertharze (chiń. Seda), w prefekturze Kardze prowincji Sichuan. Demonstrujących otaczają oddziały Ludowej Policji Zbrojnej.

„Te anarchiczne elementy znieważały, biły i raniły funkcjonariuszy na służbie, wznosiły reakcyjne slogany, szturmowały najważniejsze urzędy, przekraczały wszelkie granice, bijąc, niszcząc, plądrując i paląc – pisze organ KPCh w Tybecie, „Dziennik Tybetański". – Ich zbrodnie są przerażające, zbyt straszne, by na nie patrzeć, ich szał – nieludzki. Ich rozmaite zbrodnie wzmagają naszą czujność i uczą nas, że to walka na śmierć i życie między nami a wrogiem".

Dalajlama – oskarżony przez premiera Wen Jiabao o „reżyserowanie" niepokojów – zapowiada rezygnację, jeśli sytuacja w Tybecie wymknie się spod kontroli, i zaprasza władze chińskie do przeprowadzenia dochodzenia w Dharamsali oraz apeluje o niezależne śledztwo społeczności międzynarodowej.
Polskie MSZ, powołując się na oświadczenie Unii Europejskiej, publikuje „stanowisko", w którym apeluje „do obu stron o powstrzymanie się od przemocy, a do strony chińskiej o nawiązanie dialogu i rozpoczęcie procesu pojednania narodowego w Tybecie". MSZ zamieszcza też nieprzetłumaczoną na język polski deklarację unijnej Prezydencji.
Wyrazy współczucia, poparcia i solidarności składa Tybetańczykom – na ręce Dalajlamy – prezes Trybunału Konstytucyjnego Jerzy Stępień.

19 marca 2008

Tybetańskie źródła informują, że podczas wczorajszego protestu w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan, funkcjonariusze LPZ strzelali na oślep z dachu do tłumu demonstrantów. Zginęły co najmniej trzy osoby. Około 15 rannych przewieziono do lokalnego szpitala, do którego nie wpuszcza się żadnych odwiedzających. Inne wczorajsze protesty w tej prowincji rozbito bez rozlewu krwi.
Chińskie media – zamiast emitować wołanie Dalajlamy o spokój i niestosowanie przemocy – bezustannie informują Tybetańczyków, że ich przywódca zachęca do aktów gwałtu wobec ludności chińskiej.
Dziesiątki zagranicznych dziennikarzy skarżą się, że chińskie służby bezpieczeństwa uniemożliwiają im pracę we wszystkich regionach Tybetu.

Wojsko obstawia granicę Tybetu z Ujgurskim Regionem Autonomicznym Xinjiang. Władze ogłaszają w Turkiestanie Wschodnim zakaz zgromadzeń większych niż trzyosobowe.
Rewizje tybetańskich domów, sprawdzanie meldunków, masowe aresztowania osób ze zdjęć z kamer przemysłowych i ludzi bez *hukou*: „Każdemu, kto wyjdzie na ulicę, grozi zatrzymanie".
Policja odbiera krewnym zwłoki wszystkich zabitych demonstrantów „w celu przeprowadzenia obdukcji". Władze informują, że trupy zostaną spalone wspólnie, a krewni dowiedzą się o tym po fakcie.
Policyjny kordon otacza pekiński Centralny Uniwersytet Mniejszości, na którym studiuje około 300 Tybetańczyków.
Pogłoski o zamachu terrorystycznym w Chengdu, stolicy Sichuanu, ataku „bombą domowej roboty" na samochód Ludowej Policji Zbrojnej w Lhasie, w którym ucierpieć miało czterech funkcjonariuszy, oraz o groźbach „odwetu" chińskiej populacji miasta na społeczności tybetańskiej.
Według tybetańskich źródeł liczba aresztowanych w samej Lhasie przekracza tysiąc.
Wyrazy poparcia – i szacunku – dla Tybetańczyków chińskich dysydentów, intelektualistów i uczonych. Polscy politycy, „Solidarność", sekcja Międzynarodowej Komisji Prawników protestują przeciwko chińskim represjom. O pokój w Tybecie apelują birmańscy mnisi i Papież, który modli się o „oświecenie umysłów i obdarzenie każdego odwagą wyboru drogi dialogu i tolerancji".
Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz zaprasza do Polski Dalajlamę.
„Dalajlama to wilk w habicie. Potwór z ludzką twarzą i sercem zwierzęcia", mówi Zhang Qingli, sekretarz partii Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, czyli najwyższy namiestnik Pekinu w Lhasie.

20 marca 2008
Protesty w miastach okręgu Serthar (chiń. Seda) prefektury Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie, którym nie zapobiegło wprowadzenie nadzwyczajnych środków bezpieczeństwa.
Pokojowa demonstracja w Cekhogu (chiń. Zeku), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) dwóch tysięcy mnichów i świeckich, którzy wzywają władze chińskie do rozpoczęcia rozmów z Jego Świątobliwością Dalajlamą i pokojowego rozwiązania problemu Tybetu oraz domagają się prawdziwej autonomii dla wszystkich ziem tybetańskich w granicach chińskiego państwa i umożliwienia Dalajlamie wizyty w tybetańskim Amdo.
Mieszkańcy prefektury Ngaba (chiń. Aba) twierdzą, że funkcjonariusze LPZ zastrzelili dwóch mnichów, którzy próbowali przedrzeć się przez policyjny kordon, strzegący klasztoru Kirti. Mówią też o „masakrze" podczas starć w okolicach tej świątyni.
Trwa przeczesywanie lhaskich domów i masowe aresztowania. O ich skali daje wyobrażenie relacja jednego z ostatnich cudzoziemców w mieście: „Na ulicach nie widać młodych ludzi".
Władze chińskie wciąż ściągają do TRA kolejne oddziały Armii Ludowo-Wyzwoleńczej – w tym elitarne i najlepiej wyposażone jednostki specjalne, które uczestniczyły też w pacyfikowaniu protestów – oraz zacieśniają kontrolę na granicach.
Tybetańskie źródło twierdzi, że nocą wywieziono z Lhasy do Chengdu, stolicy Sichuanu, 600 mnichów.
W odciętych od świata stołecznych klasztorach, które wciąż otaczają wojskowo-policyjne kordony, zaczyna brakować wody i żywności.
W ramach zastraszania tybetańskiej populacji lokalna telewizja powtarza informacje o rozesłaniu listów gończych za 12 uczestnikami protestów.
Tybetańscy uczniowie i studenci w Chinach właściwych nie mogą opuszczać swoich campusów.
W Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai, około 400 uczniów zrywa i pali chińskie flagi. Protest pacyfikują służby bezpieczeństwa, grożąc otworzeniem ognia do dzieci.
Chiny po raz pierwszy przyznają, że policja strzelała do protestujących w Sichuanie. Według rządowej agencji Xinhua funkcjonariusze działali w obronie własnej, raniąc atakujących ich ludzi.
Niemcy zawieszają dwustronne rozmowy „pomocowe" z Chinami z powodu krwawej pacyfikacji protestów w Tybecie.

21 marca 2008
„Nie mam sygnału. Gdy dzwoni się do mnie, włącza się informacja, że mam wyłączony aparat, tyle że wcale go nie wyłączam", większość niezależnych doniesień o sytuacji w Tybecie zaczyna napływać z co najmniej jednodniowym opóźnieniem.
Władze chińskie twierdzą, że do tej pory w ręce policji „oddało się dobrowolnie 170" uczestników protestów. Po spacyfikowaniu Lhasy zaczynają się masowe aresztowania w pozostałych 20 okręgach, przez które przetoczyły się antychińskie manifestacje.
Według tybetańskich źródeł liczba zatrzymanych znacznie przekracza tysiąc; prócz tego krewni nie mogą się doliczyć kilkuset osób.
Tybetańczycy wołają do świata o pomoc dla Sertharu, gdzie, jak podają, pięć tysięcy żołnierzy LPZ zaatakowało Tybetańczyków – pokojowo – broniących narodowej flagi w Kego. Zabito i raniono ponad 20 osób. Policja ogłosiła wcześniej, że na rozkaz władz centralnych będzie strzelać do każdego, kto nie wykona polecenia funkcjonariuszy. Źródła tybetańskie ostrzegają, że do podobnej masakry może dojść w Nido w tym samym okręgu prowincji Sichuan.
Po dziesięciu dniach masowych protestów w prowincji Gansu, które kosztowały życie wielu Tybetańczyków, oraz ściągnięciu do regionu tysięcy żołnierzy, władze chińskie rozlepiają, odczytują przez megafony itd. wspólne obwieszczenie władz lokalnych, Pośredniego Sądu Ludowego, Prokuratury Ludowej i Biura Bezpieczeństwa Publicznego prefektury Kanlho (chiń. Gannan), które wzywają „przestępców", biorących udział w protestach do oddania się w ręce policji do północy 25 marca. Służby bezpieczeństwa prowadzą już jednak systematyczne rewizje i aresztowania w całym regionie.
Brytyjski wywiad – podaje kanadyjski serwis informacyjny – potwierdza oskarżenia Tybetańczyków: pierwsze rozruchy w Lhasie zostały celowo sprowokowane przez przebranych za mnichów agentów chińskiej Ludowej Policji Zbrojnej.
Nancy Pelosi, przewodnicząca amerykańskiej Izby Reprezentantów, składa wizytę w Dharamsali, siedzibie Dalajlamy i Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach, wzywając społeczność międzynarodową do potępienia chińskich rządów w Tybecie oraz nowej fali krwawych represji.
Prezydent Lech Kaczyński wyraża „wielki smutek i zaniepokojenie" wydarzeniami w Tybecie, podpisując się jednocześnie pod deklaracją Prezydencji Europejskiej z 17 marca.

22 marca 2008
Centralna Administracja Tybetańska w Indiach, powołując się na wiarygodne źródło w lhaskim Biurze Bezpieczeństwa Publicznego, informuje, że od 19 marca po stolicy Tybetu krążą żołnierze Armii Ludowo Wyzwoleńczej przebrani za mnichów. Mają sprawiać wrażenie, że na ulice miasta wróciła „normalność" (choć faktycznie wciąż obowiązuje stan wojenny), oraz zbierać informacje wywiadowcze. W operacji biorą udział żołnierze formacji odpowiedzialnych za ochronę granic, Jednostki Koordynującej, Wywiadu Wojskowego oraz 52 dywizji AL-W, która do tej pory stacjonowała w okręgu Kongpo (chiń. Lingzhi) prefektury Ngari (chiń. Ali).
Po ceremonii religijnej i modłach o obfite plony setki Tybetańczyków pokojowo protestują w okręgu Czenca (chiń. Jianza) prefektury Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai. Marsz z portretami Dalajlamy i uprowadzonego przez władze chińskie Panczenlamy, zakazanymi flagami oraz hasłami „Niech żyje Dalajlama", „Wolność dla narodu tybetańskiego" zostaje przerwany na prośbę lokalnych przywódców duchowych i nie dociera do urzędu miejskiego, gdzie na demonstrantów czekają setki funkcjonariuszy w pełnym rynsztunku bojowym. Tybetańskie źródła mówią o co najmniej trzech aresztowanych.
Chińskie służby bezpieczeństwa rozbijają pokojową manifestację mnichów klasztoru Makur Namgjaling.
Dwustu Tybetańczyków – większość konno – protestuje w dwóch wioskach okręgu Darlag (chiń. Dari) prefektury Golog (chiń. Guoluo) prowincji Qinghai.
Rusza fala podobnych do lhaskich masowych aresztowań w tybetańskich regionach prowincji Gansu i Sichuan.
Od dwóch dni protestują studenci Uniwersytetu Mniejszości prowincji Qinghai.

Władze chińskie ściągają do Lhasy kolejne jednostki AL-W, w tym elitarne oddziały szturmowe. W mieście od dziewiętnastej obowiązuje godzina policyjna.
Kolejne, zmasowane, prawdopodobnie sponsorowane przez państwo chińskie, hakerskie ataki na zagraniczne organizacje zajmujące się Tybetem.
Trzydziestu chińskich pisarzy z ChRL podpisuje apel poparcia dla inicjatyw i polityki Dalajlamy.
Tybetańska pisarka Oser i jej mąż, chiński intelektualista Wang Lixiong osadzeni w areszcie domowym w Pekinie.
Ambasady i konsulaty ChRL przygotowują „antyprotesty" obywateli Chin za granicą.
Kolejni analitycy wojskowi potwierdzają, że po dwugodzinnej eskalacji lhaskich protestów 14 marca na stołeczne ulice wyjechały wyposażone w najnowocześniejszy ciężki sprzęt szturmowe oddziały AL-W, które na co dzień stacjonują w okolicach Chengdu, stolicy prowincji Sichuan, daleko od granic Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

23 marca 2008
Rankiem chińska policja zatrzymuje marsz około ośmiuset Tybetańczyków z wiosek Lha, Loła i Meru oraz klasztoru Njarong.
Centralna Administracja Tybetańska w Indiach apeluje do Tybetańczyków w kraju i poza jego granicami o jedność i wierność ideom Dalajlamy. Kaszag prosi o pomoc medyczną, wodę i żywność dla rannych, przestrzega przed chińskimi prowokatorami i przypomina o zasadzie niestosowania przemocy.
W Wielką Niedzielę za Tybet modli się Papież.

24 marca 2008
Około czternastej do pokojowego protestu mnichów klasztoru Czokri i mniszek klasztoru Ngjogo w Drało, w okręgu Draggo (chiń. Luhuo) prefektury Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan dołączają świeccy. Dwieście osób maszeruje na siedzibę władz lokalnych, skandując „Niech żyje Dalajlama", „Niepodległość dla Tybetu" i „Wolność dla Tybetu". Pochód próbuje zatrzymać oddział Ludowej Policji Zbrojnej. Dochodzi do starć, chińscy funkcjonariusze otwierają ogień do tłumu, zabijając na miejscu osiemnastoletniego mnicha imieniem Kunga i ciężko raniąc innego duchownego, trzydziestoletniego Cełanga Dhondupa.
Tybetańczycy ciągle liczą zabitych podczas brutalnego tłumienia fali marcowych protestów – według diaspory jest ich już 140. Strona chińska mówi to o 13, to o 19 chińskich ofiarach „kliki Dalaja".
Do wschodniego i północnego Tybetu – ziem przyłączonych do chińskich prowincji Qinghai, Sichuan, Gansu i Yunnanu (z którego nie napływały doniesienia o żadnych tybetańskich protestach) – wciąż ciągną wielokilometrowe konwoje ciężarówek pełnych uzbrojonych policjantów i żołnierzy Armii Ludowo-Wyzwoleńczej.
Nepalska policja aresztuje ponad 400 uczestników antychińskich wystąpień w Katmandu.
Symboliczny protybetański protest podczas ceremonii zapalenia olimpijskiego znicza, czy „znicza hańby", i startu sztafety w greckiej Olimpii.
Pierwsze demokratyczne wybory parlamentarne w buddyjskim Bhutanie. Wybory prezydenckie na Tajwanie wygrywa Ma Ying-jeou, przywódca Guomindangu.

25 marca 2008
Masowe, pokojowe protesty w prefekturze Colho (chiń. Hainan) prowincji Qinghai. Setki Tybetańczyków skandują „Niech żyje Dalajlama", „Wolność dla Tybetu"; demonstrantów otaczają siły policyjne i wojskowe.
„Nikt stąd nie ucieka. Wszyscy czekamy na aresztowanie. Jesteśmy gotowi na tortury i śmierć, które z sobą niesie. Ten wielki ruch zrodził się z naszej determinacji. Skończymy, nie tracąc grama odwagi i lojalności wobec Tybetu", mówi mnich, uczestnik protestów we wschodniej części kraju.
W otoczonych kordonami lhaskich klasztorach wciąż odcięta jest woda i elektryczność. Brakuje żywności. Tybetańskie źródła informują, że 24 marca w świątyni Ramocze zmarł z głodu mnich

imieniem Thokme. W okręgach Batang i Derong prefektury Kardze w Sichuanie władze próbują też taktyki marchewki, przyznając klasztorom nowe dotacje i rozdając mieszkańcom worki ryżu.
Rządowa agencja Xinhua informuje, że w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan „w ręce policji oddało się 381 uczestników rozruchów" z 16 marca. W Lhasie pięcioro aresztowanych za wywołanie pożarów, w których zginąć miało 10 osób, „przyznało się do winy".
Według niezależnych źródeł tybetańskich od 10 marca władze chińskie aresztowały około 1200 Tybetańczyków; liczba „zaginionych" przekracza 100. Wedle oficjalnych chińskich doniesień z różnych regionów w ręce policji oddało się „dobrowolnie" w sumie 645 uczestników protestów.
Po uprzednim usunięciu z Tybetu wszystkich zagranicznych dziennikarzy Pekin organizuje nadzorowany wyjazd grupy korespondentów do Lhasy.
Jak podają lokalne media, wiceprezydent Indii „w ostatniej chwili" odwołuje spotkanie z Dalajlamą. Unia Europejska podnosi kwestię Tybetu na forum Rady Praw Człowieka w Genewie.
Do dialogu z Dalajlamą wzywa ChRL rząd Niemiec.

26 marca 2008
Nocą policja aresztuje kilka mniszek i mnichów (w tym byłego opata) klasztoru Czokri w okręgu Draggo (chiń. Luhuo) prefektury Kardze w Sichuanie, gdzie przed dwoma dniami tłum protestujących Tybetańczyków walczył z chińskimi funkcjonariuszami o ciało zastrzelonego mnicha (najpierw udało się je „odbić" i zanieść do świątyni, potem wkroczyły służby bezpieczeństwa, „skonfiskowały" zwłoki i spaliły je nieopodal).
Szczątkowe informacje o nowych protestach napływają z tybetańskich regionów prowincji Gansu i Sichuan. Niezależne źródła donoszą również o proteście mnichów w głównej siedzibie panczenlamów, klasztorze Taszilhunpo w Szigace (chiń. Rigaze lub Xigaze), gdzie grupa mnichów próbuje wyjść na ulice, nie zważając na obecność policji i wojska.
Świątynia Dżokhang i otaczający ją Barkhor są nadal odcięte od świata przez wojskowy kordon. Większość sklepów – poza kilkoma chińskimi – jest wciąż zamknięta. Policja zawraca rodziców, którzy próbują odprowadzać dzieci do szkoły.
Według indyjskich źródeł do Nepalu ściąga coraz więcej chińskich żołnierzy i funkcjonariuszy – noszą cywilne ubrania, są uzbrojeni w broń krótką. Władze chińskie systematycznie zaostrzają prewencyjne, nadzwyczajne środki bezpieczeństwa w Turkiestanie Wschodnim (Xinjiangu).
O dialog z Dalajlamą apeluje coraz więcej chińskich intelektualistów. „Otworzenie ognia do protestujących jest zbrodnią. Jak można strzelać do tłumu i wyprowadzać wozy pancerne na ulice miast? Władze odebrały ludziom prawo do wolności", mówi Sun Wenguang, emerytowany profesor Uniwersytetu Shandong. „Harmonia oznacza przekuwanie mieczów na lemiesze. Nie rozkwitnie w społeczeństwie zamkniętym i nie da się jej zbudować siłą – uważa były partyjny dostojnik Bao Tong, osadzony w areszcie domowym od czasu odsunięcia przewodniczącego Zhao Ziyanga i masakry w Pekinie w 1989 roku. – Wierny pacyfizmowi Dalajlama jest jedynym przywódcą tybetańskim, który może doprowadzić do pojednania i porozumienia między Tybetańczykami a Hanami. Nie chcę w Tybecie czeczeńskiej tragedii wywołanej stalinowską obsesją jedności. Przywódcy partii w Pekinie mówią, że ich celem jest harmonia. Rząd centralny musi jedynie zdobyć się na odrobinę mądrości, by spotkać się z Dalajlamą i zacząć z nim rozmawiać". W chińskim internecie dominują jednak głosy *fenqing*, „młodych gniewnych" nacjonalistów (czy raczej „szowinistów"), nawołujących do krwawej rozprawy z „niewdzięcznymi tybetańskimi barbarzyńcami", którzy czują się coraz bardziej zagrożeni „odwetem" również w wielkich metropoliach Chin właściwych.
Tybetańczykom po raz pierwszy udaje się zorganizować manifestację przed chińskim konsulatem w Katmandu. Nepalska policja brutalnie rozpędza protest, zatrzymując kilkadziesiąt osób (mimo protestów ONZ liczba aresztowanych tybetańskich demonstrantów w tym kraju wzrasta do ponad 500).
Prezydent G.W. Bush dzwoni do przewodniczącego Hu Jintao, żeby wyrazić zaniepokojenie sytuacją w Tybecie i wezwać do rozpoczęcia poważnych rozmów z wysłannikami Dalajlamy.
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego zaprasza do Brukseli przywódcę Tybetańczyków.

27 marca 2008
„Nie wierzcie im. Oni kłamią", w Dżokhangu grupa około 30 młodych mnichów przerywa konferencję prasową zorganizowaną dla grupy wybranych dziennikarzy, których władze chińskie chciały przekonać o „normalizacji" sytuacji w Lhasie. Duchownych – skarżących się, że od 10 marca nie mogą wyjść ze świątyni – wyprowadzają policjanci. „Tybet nie jest wolny, Tybet nie jest wolny", krzyczy jeden z mnichów i wybucha płaczem. Gospodarze informują korespondentów, że nie zobaczą odciętych od świata klasztorów Ramocze, Drepung i Sera.
Po dwóch dniach masowych protestów w okręgu Draggo (chiń. Luhuo) prefektury Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie władze chińskie ograniczają mobilność Tybetańczyków, konfiskując ponad 100 motocykli.
Tybetańskie źródła twierdzą, że władze chińskie aresztują rodziców młodych ludzi zatrzymanych podczas wcześniejszych protestów na obrzeżach Lhasy. Ze stolicy wycofane zostają oddziały Armii Ludowo-Wyzwoleńczej; miasto kontrolują policja i paramilitarna Ludowa Policja Zbrojna.
Rządowa agencja Xinhua cytuje tybetologa, według którego chińska polityka „edukacji patriotycznej tybetańskiego kleru" dowiodła swej „niezwykłej skuteczności".
Przedstawiciele MSZ zapowiadają polską „inicjatywę" w celu zaostrzenia reakcji Unii Europejskiej na wydarzenia w Tybecie. W przeddzień spotkania europejskich ministrów spraw zagranicznych ChRL ostrzega Unię przed „mieszaniem się" w problem Tybetu i wysyłaniem „fałszywego sygnału"Dalajlamie.
Elita światowej tybetologii wystosowuje bezprecedensowy apel w obronie Tybetańczyków do przewodniczącego Hu Jintao.

28 marca 2008
Nowa fala protestów objęła jak dotąd 42 okręgi administracyjne ziem etnicznie tybetańskich i, symbolicznie, trzy metropolie Chin właściwych.
Funkcjonariusze Biura Bezpieczeństwa Publicznego i żołnierze paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej przeszukują klasztor Kirti w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan, konfiskując wszystko, co ma jakikolwiek związek z Dalajlamą, i aresztując ponad 100 mnichów.
Władze chińskie okręgu Draggo (chiń. Luhuo) w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie wydają list gończy za trzema mnichami – Rigzinem, Czodakiem i Karmą – których uznano winnymi zorganizowania lokalnych protestów. Do wioski Czokri w tym samym okręgu zjeżdża sześć ciężarówek z uzbrojonymi funkcjonariuszami, dokonującymi masowych aresztowań.
Źródła w Lhasie informują już nie o aresztowaniach, a masowych wywózkach – w nieznanym kierunku, ciężarówkami i pociągiem – setek, często bosych, więźniów tybetańskich.
„Głęboko boleję z powodu ofiar ostatnich, tragicznych wydarzeń w Tybecie. Wiem, że ginęli również Chińczycy. Współczuję ofiarom i ich rodzinom oraz modlę się za nie. Niepokoje te jasno ukazały powagę sytuacji oraz pilną konieczność wypracowania pokojowego, korzystnego dla obu stron rozwiązania na drodze dialogu. Nawet w tych okolicznościach zgłaszam władzom chińskim gotowość podjęcia wspólnej pracy na rzecz osiągnięcia pokoju i stabilizacji", mówi do „chińskich braci i sióstr" Dalajlama, prosząc ich o pomoc.
Ministrowie spraw zagranicznych UE dyskutują o sytuacji w Tybecie. Po dziennikarzach Pekin zaprasza na dwudniowy wyjazd do Lhasy grupę zagranicznych dyplomatów. Chiny, jak zawsze, okazują się nietykalne na forum oenzetowskiej Rady Praw Człowieka.

29 marca 2008
Mimo masowych aresztowań i wywózek oraz wprowadzenia nadzwyczajnych środków bezpieczeństwa tłumy Tybetańczyków demonstrują przed lhaskimi świątyniami Ramocze i Dżokhang. „Incydent" najprawdopodobniej sprowokowała kolejna fala rewizji i zatrzymań w tybetańskim kwartale stolicy. „Ludzie rozbiegli się we wszystkich kierunkach. Potem zaczęły się okrzyki". Policja rozsyła SMS-y z wezwaniem do „zachowania spokoju, przestrzegania prawa i niedawania wiary plotkom".

Setki aparatczyków – w tym też, z powodu „braków kadrowych”, emerytowani funkcjonariusze Biura Bezpieczeństwa Publicznego, weterani Armii Ludowo-Wyzwoleńczej oraz Ludowej Policji Zbrojnej, często przebierani w szaty mnichów buddyjskich – zaczynają kolejną falę „edukacji patriotycznej” w tybetańskich regionach, które nie należą do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.
Władze chińskie w Luczu (chiń. Luqu), w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Qinghai wydają krewnym zwłoki Ceringa Łangdu, zakatowanego w areszcie, w którym znalazł się po proteście 18 marca. Z 30 zatrzymanych w trakcie tamtej demonstracji zwolnione zostają dwie osoby, jedna z nich jest w stanie załamania nerwowego.
Służby bezpieczeństwa w Njarongu (chiń. Xinlong), w Sichuanie aresztują i brutalnie biją podejrzanych o podpalenie, dzień wcześniej, siedziby chińskich władz okręgu.
Tybetańskie źródła z prefektury Nagczu (chiń. Naqu) informują o licznych antychińskich protestach i aresztowaniach.
„Nie mamy nic poza słusznością, prawdą i szczerością. Dlatego zwracam się do społeczności międzynarodowej: proszę, pomóżcie – mówi Dalajlama. – Jestem bezradny, mogę się tylko modlić”.
Według ambasady USA w Pekinie, dyplomaci, których władze chińskie przywiozły do Lhasy, „nie mogli swobodnie poruszać się po mieście ani rozmawiać z jego mieszkańcami”. Spotkanie ministrów spraw zagranicznych UE kończy się „apelem” o położenie kresu represjom w Tybecie oraz rozpoczęcie dialogu z Dalajlama (czyli niczym).

30 marca 2008
Według tybetańskich źródeł opaci klasztorów buddyjskich w Sichuanie, gdzie rusza zakrojona na wielką skalę kampania „edukacji patriotycznej”, masowo odmawiają krytykowania Dalajlamy, wzywając władze chińskie do rozpoczęcia dialogu z przywódcą Tybetańczyków.
Władze chińskie twierdzą, że skonfiskowały „30 karabinów, 498 sztuk amunicji, cztery kilogramy materiałów wybuchowych i wiele noży” w jednym z klasztorów w okręgu Ngaba (chiń. Aba), w Sichuanie. Przy aresztowanych 26 mnichach znaleziono również „flagi tybetańskiego rządu emigracyjnego” i transparenty z niepodległościowymi hasłami.
Chińskie media donoszą o „antydemonstracji” chińskich studentów przed przedstawicielstwem Dalajlamy w Londynie, do której nigdy nie doszło.

31 marca 2008
Agencja Xinhua przedstawia „dowody” świadczące o spisku „kliki Dalaja”, którego celem było sprowokowanie „aktów przemocy” w Lhasie. Są to zeznania „niezidentyfikowanego” podejrzanego, który miał powiedzieć policji, że „departament bezpieczeństwa tybetańskiego rządu emigracyjnego” polecił mu „rozdawać ludności cywilnej i mnichom Tybetu ulotki” nawołujące do „tak zwanego powstania ludowego”. „Aby mnie chronić, kazali mi nie uczestniczyć osobiście w demonstracjach, tylko zająć się podżeganiem”. Xinhua wyjaśnia dalej, że w dzień po lhaskich rozruchach „Dalaj zwołał tajną naradę”, na której opracowano plan rozszerzenia protestów za pośrednictwem klasztorów buddyjskich. Dharamsala zaprzecza, powtarzając apel Dalajlamy o niezależne śledztwo.
„Dziennik Tybetański”, organ partii w regionie, informuje o odwołaniu Danzenga Langjie, dyrektora lokalnej Komisji Mniejszości Etnicznych i Religii oraz roszadach w sądownictwie TRA, co może zwiastować kolejną czystkę urzędników tybetańskich. Chińskie media donoszą o zatrzymaniu „wszystkich głównych podejrzanych o podpalenia” 14 marca w Lhasie.
Ogień olimpijski przybywa do Pekinu, gdzie na Tiananmen – zamkniętym dla ludzi i obstawionym setkami uzbrojonych funkcjonariuszy oraz tajnych agentów – witają go między innymi „tańczący, uśmiechnięci Tybetańczycy w strojach ludowych”.
Nepalska policja brutalnie rozpędza kolejne tybetańskie demonstracje.

kwiecień 2008

Widmo głodu: mimo pory zasiewów w regionach wschodniego Tybetu, w których doszło wcześniej do protestów, pola leżą odłogiem, ponieważ większość chłopów uciekła przed prześladowaniami w góry lub do lasów.

1 kwietnia 2008
Tybetańskie źródła informują o systematycznej pacyfikacji klasztorów buddyjskich – m.in. Kirti (572 aresztowanych), Gomangu, Dongri – w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan. Uzbrojeni policjanci zaczynają rewizje od skonfiskowania telefonów komórkowych. Zabierają też starą broń, miecze i strzały, którymi zgodnie z tradycją ozdabia się ściany ołtarzy bóstw opiekuńczych. Pod lufami karabinów mnisi zmuszani są między innymi do deptania portretów Dalajlamy oraz odgrywania różnych scen, filmowanych – prawdopodobnie w celach propagandowych – przez chińskich funkcjonariuszy. Tybetańskie źródła mówią o setkach aresztowanych (w tym dzieci); ponieważ w lokalnych więzieniach nie ma już miejsca; związani duchowni przetrzymywani są w namiotach.
Napływają też doniesienia o sporadycznych nowych protestach – z reguły przerywanych na prośbę opatów lokalnych świątyń.
Grupa birmańskich „rebeliantów", która zawarła „rozejm" z rządzącą juntą, przekazuje Chinom dwóch poszukiwanych w związku z marcowymi niepokojami „kluczowych działaczy politycznych", którzy zdołali uciec z Tybetu przez prowincję Yunnan.
Chińskie MSZ wzywa Dalajlamę do wycofania się z „działalności separatystycznej i aktów sabotażu", jeśli „rzeczywiście chce on kontaktów i konsultacji z rządem centralnym". Rzecznik Biura Bezpieczeństwa Publicznego oskarża tybetańską diasporę o organizowanie *gan si dui*, „oddziałów gotowych na śmierć", planujących samobójcze zamachy w Chinach.
Zgodnie z najczarniejszymi scenariuszami roku olimpijskiego po Tybecie przeciwko chińskim rządom buntuje się muzułmański Turkiestan Wschodni. Katalizatorem protestów Ujgurów jest śmierć w areszcie znanego kupca i filantropa Mutallipa Hajima. Według niezależnych źródeł policja zatrzymuje setki demonstrantów, domagających się między innymi większej autonomii Xinjiangu i zwolnienia wszystkich więźniów politycznych.
Francja zapowiada zaproszenie Dalajlamy przez unijnych ministrów spraw zagranicznych na rozmowy do Brukseli.
W chińskim internecie krąży „żartobliwa", „primaaprilisowa" okładka rządowego *Renmin Ribao*, „Dziennika Ludowego", z nagłówkami: „Chiny testują nową bombę atomową na San Francisco", „Siedziba ONZ przeniesiona do Pekinu", „Rząd Chin przeprasza za omyłkowe zbombardowanie Pentagonu" i wreszcie, mniejszymi literami na samym dole, „Dalajlama zastrzelony".

2 kwietnia 2008
Rządowa agencja Xinhua przedstawia kolejne „dowody" spisku „kliki Dalaja", która zdaniem chińskich władz stała za ostatnimi protestami w Tybecie: listę wystąpień publicznych, spotkań, konferencji i wywiadów. Według Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego rozruchy 14 marca wywołał „bezpośrednio" Ngagwang Namgyi (tyb. Ngałang Namgjal), były mnich klasztoru Zhebung (tyb. Drepung), „skazany w 1989 roku" za udział w podobnym proteście: „Miałem pięć sklepów w Duilongdeqing (tyb. Tolung Deczen) i sześciu pracowników z kryminalną przeszłością. Prowadziliśmy działalność separatystyczną". Xinhua informuje, że podejrzany utrzymywał kontakt z kliką Dalaja od listopada 2006 roku. Udało mu się „zwerbować 12 agentów", którym przekazywał polecenia „ministerstwa bezpieczeństwa" w Dharamsali. Spiskowcy posługiwali się kodem: Dalaj – „wujek", flaga tybetańska – „sukienka", „przemycany do Tybetu kler" – „goście". Od marca 2007 roku podejrzany „36 razy kontaktował się z urzędnikiem kliki", informując go „za pośrednictwem internetu" o „sprzeciwach przeciwko krytykowaniu Dalajlamy" oraz „zabijaniu zwierząt i zagładzie środowiska naturalnego" Tybetu. Otrzymywał też informacje od „kliki" – kopiował je na dyskach i rozdawał innym. „Siatka" prowadziła również rozmowy telefoniczne i słuchała tybetańskojęzycznych audycji-instrukcji Głosu Ameryki. Agenci mieli szczodrze opłacać

uczestników rozruchów – na zasadzie: im więcej zniszczonych sklepów, tym więcej pieniędzy. Podejrzany, którego „obciążają zeznania innych osób”, miał przyznać się do winy.
Tybetańskie źródła informują o wystąpieniach uczniów szkół średnich w prowincji Gansu, którzy na znak protestu bojkotują zajęcia. Do regionu ściągnięto policję z chińskiego miasta Wuhan w prowincji Hubei. Masowe rewizje i aresztowania wciąż doprowadzają do krótkotrwałych, ale gwałtownych niepokojów.
Według chińskich mediów w „pokojach lamów” w tybetańskich klasztorach skonfiskowano już 178 karabinów, 13013 naboi, 359 mieczy, 3504 kilogramy dynamitu 19360 zapalników oraz dwa granaty ręczne.
Niezależne tybetańskojęzyczne rozgłośnie radiowe informują o wzmożonym zagłuszaniu swoich audycji przez Chiny.
Dalajlama ponownie dziękuje i apeluje o pomoc świata – w tym także medyczną, ponieważ wielu rannych Tybetańczyków „boi się jej szukać w prowadzonych przez Chińczyków szpitalach i klinikach”.
„Rozbrzmiewają wojenne surmy, nadchodzi decydująca bitwa. W imię wizerunku państwa chińskiego i honoru Ludowej Policji Zbrojnej, nigdy nie zapomnimy o naszych obowiązkach”, organ LPZ ogłasza „polityczną mobilizację”, przed „apolitycznym świętem pokoju”, igrzyskami w Pekinie.
Nepalska policja, nie zważając na apele społeczności międzynarodowej, rozbija kolejne tybetańskie protesty w Katmandu. Znów są pobici, ranni i dziesiątki aresztowanych. Zatrzymywane kobiety oskarżają funkcjonariuszy o molestowanie seksualne.

3 kwietnia 2008
Po wcześniejszych czterdziestu Centralna Administracja Tybetańska w Indiach publikuje dane kolejnych czterech ofiar marcowych protestów.
Chińskie służby bezpieczeństwa cały czas odbierają krewnym zwłoki zabitych i potajemnie dokonują kremacji, przekazując potem bliskim plastikowy worek z prochami oraz kartką z imieniem.
Niezależne źródła wciąż donoszą o sporadycznych protestach w północnej i wschodniej części kraju; z reguły interweniują opaci lokalnych klasztorów, zapobiegając eskalacji wystąpień.
Władze chińskie oficjalnie potwierdzają 1080 aresztowań w samej Lhasie – i zapowiadają rozpoczęcie procesów przed 1 maja, kiedy to „region” ma zostać „ponownie otwarty dla turystów”.
Niezależne źródła informują, że mieszkańcy regionów wschodniego Tybetu, w których dochodziło do protestów, masowo opuszczają wioski oraz koczownicze obozowiska i ukrywają się w górach: „U nas uciekli wszyscy mężczyźni. Panuje potworny strach”.
Sekretarz partii TRA Zhang Qingli żąda „najsurowszych kar” dla tybetańskich aparatczyków, którym „zabrakło politycznego kręgosłupa” podczas pacyfikacji protestów, oraz ogłasza „intensywną” kampanię „edukacji ideologicznej”.
Hu Jia, chiński dysydent, buddysta wielokrotnie występujący w obronie Tybetańczyków, ludzi wysiedlanych w związku z budową obiektów olimpijskich itd., zostaje skazany na trzy i pół roku więzienia za „próbę obalenia rządu”.
Osiemnastu chińskich adwokatów ogłasza gotowość bronienia setek, jeśli nie tysięcy aresztowanych Tybetańczyków i apeluje do kolegów o pomoc.

4 kwietnia 2008
„Władze chińskie oskarżają klasztor Kirti o zdradę tajemnic państwowych, organizowanie protestów i modlitwę nad zwłokami zabitych przez służby bezpieczeństwa. Ale temu wszystkiemu nie jest winny klasztor, tylko i wyłącznie ja. To ja stałem na czele pokojowego protestu. Nikt inny nie ponosi żadnej odpowiedzialności. Nie chce mi się żyć pod chińskimi rządami nawet przez minutę, o dniu nie wspomnę” – pisze Lobsang Dzinpa. Dwóch mnichów z Kirti w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) odbiera sobie życie, zostawiając pożegnalne listy.

Tybetańskie źródła informują o podobnym samobójstwie siedemdziesięciopięcioletniego Legcoga z klasztoru Ngaba Gomang, który kilka dni wcześniej został – przypadkowo – zatrzymany i pobity przez chińską policję. Tuż przed śmiercią poprosił swoich uczniów o odniesienie „depozytów", czyli pieniędzy, które Tybetańczycy, z braku lepszego „banku", od wieków powierzają mnichom, cieszących się ich szacunkiem i zaufaniem.
Według Tybetańskiego Centrum Praw Człowieka i Demokracji chińska policja zakatowała wczoraj mnicha sąsiedniego klasztoru Ngaba Namco.
Kampania „reedukacyjna" w klasztorach prefektury Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie budzi zaciekły opór mnichów, którzy odmawiają lżenia Dalajlamy i podpisywania wymaganych przez władze deklaracji lojalności. „Grupy robocze", informują niezależne źródła, konfiskują zdjęcia Dalajlamy, telefony komórkowe i pieniądze duchownych. Niepokoje w klasztorze Tongkor doprowadzają do protestu mieszkańców okolicznych osad, zastrzelenia co najmniej ośmiorga Tybetańczyków przez funkcjonariuszy chińskich służb bezpieczeństwa oraz ucieczki ze świątyni większości duchownych.
Agencja Xinhua informuje, że w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie,w trakcie „ataku chuliganów" na siedzibę władz lokalnych „poważne obrażenia" odniósł aparatczyk ze Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych okręgu. Policja miała oddać ostrzegawcze strzały w powietrze, ponieważ„urzędnicy i ludność znaleźli się w poważnym niebezpieczeństwie".
W Bathangu (chiń. Batangu), również w Kardze, w odpowiedzi na masowy opór mnichów władze chińskie aresztują kilku duchownych, w tym opata klasztoru. W Dału (chiń. Daofu) – mimo policyjnych blokad – buddyjskie mniszki czczą pamięć zabitych marszem.
„Sędziowie mają zaufanie do partii – mówi dziennikarzom szef sądownictwa Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. – Orężem prawa rozbijemy wrogów, ukarzemy zbrodnie, ochronimy lud i ustrzeżemy stabilizację. Sądźcie szybko, surowo i zgodnie z prawem, by wstrząsnąć bandytami, wykorzenić separatyzm i obnażyć kłamstwa kliki Dalaja". Pod petycją przeciwko „imperialistycznym" doniesieniom zachodnich mediów o sytuacji w Tybecie podpisuje się ponad milion Chińczyków.

5 kwietnia 2008
Ciąg dalszy protestów w Dału – policja otwiera ogień do tysiąca mnichów i świeckich, czczących pamięć zabitych i uwięzionych. 15 osób odnosi rany, pięć – ciężkie. Policja zatrzymuje rannych. Mnisi grożą, że będą się domagać ich uwolnienia nawet za cenę życia. Władze ulegają.

6 kwietnia 2008
„Od 10 marca jesteśmy świadkami protestów i demonstracji niemal we wszystkich regionach Tybetu, a nawet wystąpień studentów w kilku miastach Chin właściwych. To wybuch długo tłumionego bólu i rozpaczy Tybetańczyków oraz głębokiego sprzeciwu wobec gwałcenia ich praw, braku swobód religijnych i fałszowania prawdy przy każdej okazji – choćby ultralewackim, trącącym szowinizmem Hanów stwierdzeniem, że Tybetańczycy widzą w Komunistycznej Partii Chin „żywego buddę". Użycie broni do stłumienia pokojowych manifestacji uczuć Tybetańczyków – co wywołuje kolejne rozruchy, niesie śmierć, liczne ofiary, jeszcze liczniejsze aresztowania i rany – napawa mnie ogromnym smutkiem i niepokojem. Takie represje i cierpienia są nieszczęściem, tragedią, która musi poruszyć do łez każdego współczującego człowieka. Czuję się bezradny w obliczu tych katastrofalnych wydarzeń. (...) Głęboko cenię wielu tybetańskich urzędników państwowych i członków partii komunistycznej, którzy nie tracąc tożsamości narodowej wykazali się charakterem i prawością w czasie tego kryzysu. Apeluję też do nich, aby w przyszłości nie dbali tylko o własne korzyści, lecz stali na straży interesów Tybetu, informując przełożonych o prawdziwych uczuciach Tybetańczyków i służąc rodakom dobrą radą. (...) Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie, obawiam się, że rząd Chin użyje jeszcze większej siły i spotęguje represje w Tybecie. Z uwagi na moje moralne zobowiązania wobec narodu tybetańskiego wielokrotnie apelowałem do odpowiednich przywódców ChRL o natychmiastowe przerwanie represji oraz wycofanie uzbrojonej policji i wojsk ze wszystkich regionów Tybetu. Jeżeli tak się stanie, wezwę Tybetańczyków do

poniechania wszelkich protestów. (...) Apeluję do rodaków, którzy korzystają z wolności poza granicami naszego kraju, o szczególną rozwagę, gdy dają wyraz uczuciom, jakie budzą w nich wydarzenia w Tybecie. Nie wolno nam podejmować żadnych działań, które jakkolwiek przywodziłyby na myśl przemoc. Nawet w obliczu największych prowokacji nie narażajmy na szwank naszych najcenniejszych i najgłębszych wartości. Wierzę, że osiągniemy sukces, idąc naszą drogą niestosowania przemocy. Musimy być mądrzy, aby zrozumieć, skąd bierze się niebywałe zainteresowanie i poparcie dla naszej sprawy" – wzywa „wszystkich Tybetańczyków" Dalajlama.

7 kwietnia 2008
Z tybetańskich i chińskich doniesień wynika, że od 10 marca w różnych regionach Tybetu aresztowano co najmniej 2300 osób.
Chińskie media niemal codziennie publikują kolejne listy – dziś „nr 15" i „nr 16" – „najbardziej poszukiwanych" Tybetańczyków (w sumie już ponad 90). Wszystkie zdjęcia podejrzanych wydają się zrobione telefonami komórkowymi.
Tybetańskie źródła donoszą, że władze chińskie aresztowały około 70 ze 100 mnichów świątyni Ramocze, których protest stał się katalizatorem zamieszek w Lhasie 14 marca.
W Paryżu na skutek protestów gaśnie znicz olimpijski, chroniony – jak ujął to szef Brytyjskiego Komitetu Olimpijskiego – przez oddział „chińskich bandytów" z Biura Bezpieczeństwa Publicznego.

9 kwietnia 2008
Pekin organizuje drugą, ściśle kontrolowaną wizytę zagranicznych dziennikarzy w Tybecie (tym razem w regionach przyłączonych do prowincji Chin właściwych). Podobnie jak w przypadku Lhasy, gdzie grupa młodych mnichów przerwała konferencję prasową w Dżokhangu, oskarżając władze chińskie o kłamstwa i okrutne represje, w Labrangu (chiń. Xiahe), w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu, około piętnastu buddyjskich duchownych – z zakazaną flagą Tybetu – wybiega z klasztoru. „Dalajlama musi wrócić do Tybetu. Nie domagamy się niepodległości, chcemy tylko prawa człowieka, nie mamy żadnych praw", mówią dziennikarzom. Wielu duchownych zakrywa głowy szatami, informując o licznych aresztowaniach i wszechobecnych, uzbrojonych agentach służb bezpieczeństwa. Po dziesięciu minutach chińscy urzędnicy przekonują korespondentów do odejścia.
Dziampa Phuncog, szef rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, oświadcza, że mnisi z Dżokhangu „nie zostali ukarani i wciąż przebywają w świątyni" (która, podobnie jak wszystkie stołeczne klasztory, pozostaje odcięta od świata).
Centralna Administracja Tybetańska wzywa „międzynarodowe instytucje prawne oraz rządy o pomoc w ocaleniu życia aresztowanych i dopilnowanie przestrzegania stosownych procedur sądowych" w związku z doniesieniami o „trzech szybkich krokach" – nakazu, aresztowania i procesu – zaordynowanych przez sekretarza partii TRA Zhanga Qingli. Kaszag prosi też „o pomoc w dostarczeniu pożywienia do odciętych od świata klasztorów, w których brak żywności przyczynia wielkich cierpień i może doprowadzić do głodowej śmierci".

10 kwietnia 2008
Chińskie źródła informują, że Tybet pozostanie zamknięty dla zagranicznych turystów do końca igrzysk olimpijskich, a nie, jak zapowiadano wcześniej, do 1 maja. Ostatnich cudzoziemców usunięto z Lhasy 16 marca. Według agencji turystycznych w Hongkongu Chiny spowalniają też proces wydawania wiz, co może wynikać ze szczegółowego prześwietlania podań. Pekin nie ukrywa, że chce zapobiec przyjazdowi na igrzyska „43 grup podzielonych na 11 kategorii" – między innymi działaczy tybetańskich. Przestano też wydawać wizy uprawniające do wielokrotnego wjazdu na teren ChRL.
Kaszag wyraża „dumę" z postawy Tybetańczyków, którzy w odpowiedzi na apel Dalajlamy protestują tylko w pokojowy sposób.

ChRL odrzuca prośbę Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka o zgodę na złożenie wizyty w Tybecie.
Parlament Europejski potępia „brutalne represje", wzywa Chiny do podjęcia dialogu z Dalajlamą oraz apeluje do przywódców o uzgodnienie „jednolitego" stanowiska w sprawie Tybetu – w tym możliwości bojkotu ceremonii otwarcia igrzysk w Pekinie.

11 kwietnia 2008
Chińskie media nazywają Tybetański Kongres Młodzieży „grupą terrorystyczną gorszą od Bin Ladena", oskarżając TYC o wywołanie lhaskich zamieszek.
ChRL kategorycznie wyklucza „międzynarodowe", „niezależne" dochodzenie w sprawie wypadków w Tybecie, proponując w zamian Zachodowi przeprowadzenie śledztw w sprawie „ataków na chińskie placówki dyplomatyczne".

12 kwietnia 2008
Chińskie służby bezpieczeństwa aresztują i wywożą w nieznanym kierunku wielu mnichów Drepungu, protestujących przeciwko przyjazdowi „grupy roboczej" prowadzącej kampanię „edukacji patriotycznej".

13 kwietnia 2008
Rządowa agencja Xinhua informuje o zatrzymaniu „dziewięciu mnichów", którzy mieli zdetonować „bombę domowej roboty przed budynkiem rządowym we wschodnim Tybecie".
Do tej pory ani źródła chińskie, ani tybetańskie nie donosiły o żadnych „eksplozjach" w czasie ostatniego miesiąca tybetańskich protestów i ich brutalnej pacyfikacji. Strona chińska nie wyjaśniła, dlaczego dopiero teraz informuje o rzekomym zamachu. Przed kilku laty rządowe media opisywały zatrzymanie terrorysty nasłanego przez „klikę Dalaja", ale szybko porzuciły temat i nigdy do niego nie wróciły. Xinhua podaje też, że „poszukiwany nr 2" z listy podejrzanych o dopuszczenie się aktów przemocy 14 marca w Lhasie przyznał się do winy. Gungqug Toinzhub (tyb. Kunczok Dhondup?) miał „trzykrotnie pchnąć długim nożem niewinnego przechodnia". Świadkowie twierdzą, że ofiar byłoby więcej, gdyby bandyty „nie powstrzymał Tybetańczyk z długimi włosami".

14 kwietnia 2008
Tybetańskie źródła informują o pokojowej demonstracji w Markhamie (chiń. Mangkang), w TRA, którą mogło sprowokować pojawienie się chińskich „grup roboczych" w okolicznych klasztorach.
Gwałtowny wzrost cen ziarna na światowych rynkach sprawia, że Chiny – w ciągu ostatnich lat przymusowo „urbanizujące" setki tysięcy tybetańskich chłopów – mówią o powrocie do polityki „samowystarczalności" żywnościowej.
Zwycięstwo maoistów w wyborach parlamentarnych w Nepalu.

15 kwietnia 2008
Według niezależnych źródeł władze w Lhasie rozpoczynają czystkę funkcjonariuszy lokalnych służb bezpieczeństwa publicznego (wśród których jest wielu Tybetańczyków), zastępując ich chińskimi żołnierzami.
Masowe aresztowania w klasztorze Szicang w okręgu Luczu (chiń. Luqu) prowincji Gansu.
250 aresztowanych – bitych i torturowanych – w lhaskim okręgu Lhundrub (chiń. Lingzhi) – w tym 53 (na 60) mniszki klasztoru Szar Bhumpa.
Masowe aresztowania w klasztorze Labrang (chiń. Xiahe). Pozostali mnisi stawiają władzom ultimatum, domagając się zwolnienia współbraci. Ich żądanie zostaje spełnione.

16 kwietnia 2008
Agencja Xinhua informuje, że w związku z 96 tybetańskimi protestami – które objęły co najmniej 52 okręgi administracyjne – zatrzymano cztery tysiące osób.

17 kwietnia 2008
Protest i aresztowanie mnichów w lhaskim klasztorze Damszung.
W Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai chińskie służby bezpieczeństwa zatrzymują ponad stu Tybetańczyków, domagających się uwolnienia trzech mnichów aresztowanych za udział we wcześniejszym proteście.
Władze chińskie po raz kolejny zmieniają plany – i znów zapowiadają otwarcie Tybetu dla turystów 1 maja.
Agencja Xinhua podaje, że w czasie marcowych rozruchów w prefekturze Gannan (tyb. Kanlho) prowincji Gansu „obrażenia" odniosły 94 osoby, a „w ostatnich dniach policja skonfiskowała trzy karabiny, 571 sztuk amunicji, 10 kg dynamitu, pięć zapalników i 38 telefonów satelitarnych w 11 najważniejszych klasztorach" okręgów Xiahe (tyb. Labrang) i Zhuoni (Czone).

18 kwietnia 2008
LPZ najeżdża przed świtem stołeczne klasztory Sera i Ganden, aresztując i wywożąc w nieznanym kierunku większość mnichów.

19 kwietnia 2008
Protest przeciwko „edukacji patriotycznej" – i aresztowanie grupy mnichów – w lhaskim klasztorze Neczung.
Z klasztoru Lhamo Kirti w Ngabie ucieka przed „edukacją patriotyczną" 190 mnichów.

22 kwietnia 2008
W Draggo, w Kardze władze chińskie – z reguły bezskutecznie – próbują zmuszać Tybetańczyków do składania podpisów na pustych kartkach papieru.

25 kwietnia 2008
Przewodniczący Komisji Europejskiej J.M. Barroso składa wizytę w Pekinie; jednym z głównych tematów rozmów z chińskimi przywódcami jest sytuacja w Tybecie.
Agencja Xinhua informuje, że w odpowiedzi na „kolejne prośby strony Dalaja" właściwy „departament rządu centralnego spotka się wkrótce z jego prywatnymi wysłannikami".

29 kwietnia 2008
Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazuje 30 Tybetańczyków na kary od trzech lat więzienia do dożywocia za udział w marcowych „rozruchach".
Sąd Ludowy w Draggo (chiń. Luhuo) w Sichuanie wymierza kary od trzech do siedmiu lat więzienia ośmiorgu uczestnikom marcowych protestów.
Policja w Guangdongu wykrywa fabrykę produkującą, na eksport, zakazane flagi niepodległego Tybetu.

30 kwietnia 2008
Chińskie media informują o zastrzeleniu tybetańskiego „powstańca" – i funkcjonariusza policji – w okręgu Darlag (chiń. Dari), w Gologu.

maj–czerwiec 2008
Niemal codzienne, symboliczne, kilkuosobowe protesty – i aresztowania – mnichów, mniszek oraz świeckich, domagających się wolności, zwolnienia więźniów politycznych i powrotu Dalajlamy, w prefekturze Kardze prowincji Sichuan.

2 maja 2008
Wysłannicy Dalajlamy wyjeżdżają do Chin.

4 maja 2008
Przewodniczący Hu Jintao mówi dziennikarzom, że liczy, iż rozmowy Departamentu Pracy Frontu Jedności KPCh z wysłannikami Dalajlamy „przyniosą pozytywne rezultaty".

5 maja 2008
Agencja Xinhua informuje o zakończeniu „kolejnej rundy kontaktów" z „prywatnymi" wysłannikami Dalajlamy w Shenzhenie. Zhu Weiqun i Sitar z Departamentu Pracy Frontu Jedności KPCh mieli „cierpliwie odpowiadać" na pytania wysłanników, tłumaczyć, że „lhaskie rozruchy skomplikowały kontakty i konsultacje z obozem Dalaja" oraz umówić się na „następne spotkanie w odpowiednim czasie".

8 maja 2008
„Prosiliśmy o to pilne, nieformalne spotkanie, żeby omówić krytyczne warunki w Tybecie. Obie strony miały sprecyzowane, rozbieżne poglądy na temat tak charakteru, jak i przyczyn ostatnich tragicznych wydarzeń. Przedstawialiśmy je jasno i szczerze. Jeśli idzie o nas, kategoryczne odrzuciliśmy oskarżenia jakoby za demonstracjami i niepokojami w Tybecie stał Jego Świątobliwość Dalajlama. Oświadczyliśmy z całą mocą, że wydarzenia te były nieuchronną konsekwencją złej, prowadzonej od dziesiątków lat polityki władz wobec Tybetańczyków. (...) Kładliśmy nacisk na konieczność położenia kresu fali represji w Tybecie. Wzywaliśmy do zwolnienia więźniów, udzielenia niezbędnej pomocy medycznej poszkodowanym oraz całkowitego otwarcia regionu – także dla mediów. Apelowaliśmy również o zakończenie kampanii „reedukacji patriotycznej", która budzi najwyższe oburzenie Tybetańczyków. Odrzuciliśmy także oskarżenia jakoby Jego Świątobliwość sabotował tegoroczne igrzyska olimpijskie. Wręcz przeciwnie – przypomnieliśmy, że od samego początku konsekwentnie i jednoznacznie popierał on zorganizowanie olimpiady w Pekinie. Mimo poważnych rozbieżności w najważniejszych kwestiach obie strony okazały gotowość szukania wspólnego podejścia do najpilniejszych problemów, przedstawiając konkretne propozycje, które mogą być tematem przyszłych rozmów. Zawarliśmy porozumienie w sprawie kontynuowania formalnych kontaktów; po konsultacjach ustalimy wkrótce datę ich siódmej rundy. Z zadowoleniem przyjmujemy ostatnie oświadczenie prezydenta Hu Jintao, że jego rząd podchodzi do dialogu „poważnie", a Jego Świątobliwość jest człowiekiem „sumiennym i poważnym". Było ono potrzebne w związku z rosnącym sceptycyzmem wobec szczerości intencji Chin rozwiązania problemu Tybetu na drodze dialogu", wysłannicy Dalajlamy składają relację z wizyty w Shenzhenie.
Mimo światowych protestów chińska sztafeta wnosi znicz olimpijski na szczyt Czomolungmy.

11 maja 2008
Nepalska policja zatrzymuje niemal 600 Tybetanek podczas protestacyjnego „marszu milczenia" w Katmandu.

12 maja 2008
Katastrofalne, najgorsze od 30 lat trzęsienie ziemi z epicentrum w okręgu Lunggu (chiń. Wenchuan) prefektury Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan. Chińscy dziennikarze gremialnie lekceważą cenzorskie zakazy, pokazując rzeczywistą skalę tragedii. Według oficjalnych doniesień ginie ponad 70 tysięcy osób, pięć milionów traci dach nad głową. Zawala się siedem tysięcy szkół, choć w ich sąsiedztwie często stoją nietknięte budynki rządowe, co wywołuje falę oskarżeń o nadużycia i korupcję. Straty przekraczają 20 miliardów dolarów. Lokalny komitet partii nakazuje „łączyć akcję ratunkową z walką z separatyzmem".
Ambasador ChRL w Katmandu łaje rząd Nepalu za dopuszczanie do codziennych tybetańskich protestów i oskarża o ich wspieranie „agendy ONZ" oraz organizacje praw człowieka.

13–16 maja 2008

Pani Kesang Jangkji Takla, minister spraw zagranicznych Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach, jest specjalnym gościem obchodów jubileuszu urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce.

14 maja 2008
Do Indii docierają pierwsi tybetańscy uciekinierzy od chwili wybuchu marcowych protestów.
W Kardze aresztowany zostaje słynny lama i działacz społeczny Phurbu Cering Rinpocze.

15 maja 2008
Gjałłang Karmapa, jedyny hierarcha buddyjski uznawany przez Dalajlamę i Pekin, od 2000 roku uchodźca, po raz pierwszy uzyskuje zgodę na wyjazd z Indii i rozpoczyna wizytę w Stanach Zjednoczonych.

17 maja 2008
„W TRA są 224 tysiące doskonale opłacanych członków Komunistycznej Partii Chin – podaje rządowa Telewizja Tybetańska – istnieją jednak dowody, że nie monitorują oni działań i poglądów mas ani nie budują z nimi dobrych relacji, pozwalających utrzymywać i chronić bezpieczeństwo publiczne".
Według chińskich mediów po dwóch miesiącach przerwy świątynia Dżokhang zostaje otwarta dla wiernych i turystów.

20 maja 2008
Kaszag wzywa Tybetańczyków do solidarności i współpracy z Chińczykami w niesieniu pomocy ofiarom trzęsienia ziemi w Sichuanie (oraz poniechania wszelkich demonstracji przed placówkami dyplomatycznymi ChRL).

24 maja 2008
W okręgowym więzieniu w Ngabie (chiń. Aba) umiera torturowany przez miesiąc Palcel Kjab – 207 ofiara brutalnej pacyfikacji tybetańskich protestów.

28 maja 2008
Chińska policja strzela do samotnej demonstrantki, która powiewa tybetańską flagą i skanduje niepodległościowe hasła przed budynkami rządowymi w Kardze (chiń. Ganzi).
Historyczne spotkanie przewodniczących rządzącego na Tajwanie Guomindangu i KPCh.
Parlament znosi monarchię i proklamuje Nepal republiką.

czerwiec 2008
Po raz pierwszy od dwóch dekad władze chińskie zakazują przygranicznego handlu barterowego z Indiami.

5 czerwca 2008
Agencja Xinhua informuje o aresztowaniu w połowie maja 16 tybetańskich mnichów buddyjskich podejrzanych o „zbombardowanie transformatora", dokonanie dwóch innych eksplozji oraz planowanie kolejnych zamachów bombowych w prefekturze Czamdo (chiń. Changdu, Qamdo). Duchowni mieli przyznać się do winy oraz „długotrwałego słuchania separatystycznej propagandy Dalajlamy".

8 czerwca 2008
Demonstracja, masowe aresztowania i brutalne pobicie ponad trzystu mniszek z Draggo (chiń. Luhuo), domagających się uwolnienia koleżanki zatrzymanej za symboliczny, indywidualny protest.

10 czerwca 2008
Pierwszy odcinek sztafety olimpijskiej – i stan podwyższonej gotowości służb bezpieczeństwa – w Tybecie.
Rządy UE i Stanów Zjednoczonych przyjmują wspólne oświadczenie, w którym wzywają Chiny i przedstawicieli Dalajlamy do szybkiego podjęcia „konstruktywnych rozmów zorientowanych na wypracowanie rezultatów".

19 czerwca 2008
„Tybetańskie protesty poważnie zaszkodziły stosunkom dwustronnym między Nepalem a Chinami": po miesiącach niemal codziennych demonstracji i tysiącach zatrzymań ich uczestników agenci nepalskiej policji aresztują na trzy miesiące troje przywódców społeczności tybetańskiej w Nepalu – inni unikają uwięzienia tylko dlatego, że nie zastano ich w domach.

21 czerwca 2008
Po kilku zmianach terminu i skróceniu trasy sztafeta olimpijska – oraz nadzwyczajne środki bezpieczeństwa – w Lhasie; rdzennych mieszkańców stolicy obowiązuje zakaz wychodzenia na ulice. „Niebo Tybetu nigdy się nie zmieni i zawsze będzie nad nim łopotać czerwony sztandar z pięcioma gwiazdami. Rozbijemy każdy separatystyczny spisek kliki Dalaja", przemawia z tej (według MKOl „najzupełniej apolitycznej") okazji przewodniczący Zhang Qingli.
Władze TRA informują o zwolnieniu 1157 uczestników „marcowych rozruchów", którzy dopuścili się „drobnych wykroczeń".

22 czerwca 2008
W więzieniu w Amdo na skutek tortur umiera Dzigme Phuncog, dwudziestodwuletni mnich Drepungu.

25 czerwca 2008
Po przejściu sztafety olimpijskiej przez ziemie tybetańskie władze chińskie zapowiadają otwarcie Tybetu dla zagranicznych turystów.
„Każdy, kto kocha wolność i prawa człowieka, powinien oddawać mu cześć" – Dalajlama zostaje honorowym obywatelem Wrocławia.

30 czerwca 2008
Wysłannicy Dalajlamy rozpoczynają siódmą formalną wizytę w Chinach.

2 lipca 2008
Niezależne źródła informują o śmierci aresztowanego w marcu Ngałanga Palsanga (byłego więźnia politycznego, który w latach dziewięćdziesiątych spędził sześć lat w Drapczi).

3 lipca 2008
„Drzwi do dialogu są zawsze otwarte": według agencji Xinhua Du Qinglin, przewodniczący Departamentu Pracy Frontu Jedności KC KPCh, oświadczył wysłannikom z Dharamsali, że jeśli Dalajlama chce kolejnej rundy rozmów, musi najpierw „przyrzec i udowodnić", że nie popiera „zakłócania igrzysk", „kryminalnych spisków", „ataków terrorystycznych" ani żadnych „argumentów i działań na rzecz niepodległości Tybetu". Przedstawiciele Tybetańczyków wracają do Indii.

5 lipca 2008
„Podczas rozmów zostaliśmy zmuszeni do jednoznacznego oświadczenia, że bez poważnego i szczerego oddania drugiej strony kontynuowanie procesu dialogu niczemu nie służy", informują wysłannicy Dalajlamy.

7 lipca 2008
Sąd Najwyższy Nepalu uznaje za nielegalne aresztowanie trojga przywódców społeczności tybetańskiej.

9 lipca 2008
Niezależne źródła informują o śmierci kolejnych ofiar tybetańskich protestów – siedemdziesięcioletniego Gesze Dziamphela Gjaco z klasztoru Kirti w Ngabie oraz szesnastoletniego Lobsanga Cultrima z tej samej świątyni, który odebrał sobie życie na wieść o kolejnym etapie kampanii edukacji patriotycznej.

10 lipca 2008
Według tybetańskich źródeł zmarł Anu, postrzelony w czasie marcowych manifestacji w Lhasie, oraz Namlang, brutalnie pobity podczas demonstracji w stołecznym okręgu Lhundrub.

11 lipca 2008
Pekińska policja oferuje nagrody w wysokości pół miliona yuanów (ponad 73 tys. USD) za informacje o „poważnych zagrożeniach bezpieczeństwa" w czasie igrzysk olimpijskich, podczas gdy władze „mobilizują" do współpracy ponad sto tysięcy działaczy „komitetów dzielnicowych" – reliktu z totalitarnych czasów Mao.
Parlament Europejski po raz kolejny potępia rząd w Pekinie za naruszanie praw człowieka w Chinach i Tybecie.

12 lipca 2008
Funkcjonariusze LPZ otwierają ogień do mnichów, którzy protestują przeciwko zakazowi odprawienia *czamu*, tradycyjnych tańców buddyjskich w klasztorze Gonczen, w Dege. Ginie dwóch duchownych (władze oficjalnie twierdzą, że stracili oni życie w wyniku „wybuchu kilkuset kilogramów prochu używanego do rytuałów buddyjskich").

14 lipca 2008
Tybetańskie źródła informują o śmierci brutalnie przesłuchiwanego Kjary Paldena Drakpy, ojca dwóch aresztowanych wcześniej mniszek.
Pośredni Sąd Ludowy w Kardze skazuje na pięć lat więzienia, za „separatystyczne podżeganie", bratanka Rongje Adraka – Adraka Kalgjama, który w październiku zeszłego roku krzyknął na wiecu edukacyjnym „Niech żyje Dalajlama".

16 lipca 2008
„Rząd centralny nigdy nie będzie rozmawiał z Dalajlamą o przyszłości Tybetu – oświadcza Rada Państwa ChRL. – Możemy dyskutować z nim tylko o przyszłości jego samego i części jego zwolenników".

18 lipca 2008
Bhutan przyjmuje demokratyczną konstytucję. Zgodnie z artykułem 3 „buddyzm stanowi duchowe dziedzictwo kraju, który propaguje wartości pokoju, niestosowania przemocy, współczucia i tolerancji. (...) Religia jest oddzielona od polityki, religijne instytucje i duchowni będą ponad polityką", co oznacza pozbawienie biernego i czynnego prawa wyborczego mnichów i mniszek.

19 lipca 2008
Władze chińskie plądrują, a następnie równają z ziemią buddyjską pustelnię wzniesioną na świętej górze Wutai Shan przez tybetańskiego lamę.

21 lipca 2008

Tybetańskie źródła z Sichuanu informują o skazaniu trzech uczestników marcowych demonstracji w Ngabie na kary od 13 lat więzienia do dożywocia oraz o samobójczej śmierci 219. ofiary pacyfikacji tegorocznych protestów – Trangmy, mnicha z Njagczu, który nie mógł znieść presji kampanii „edukacji patriotycznej".
Rosja oddaje ChRL półtorej wyspy na Ussuri, kończąc trwający od ponad pół wieku spór graniczny.

23 lipca 2008
„Wciąż pokładam nadzieję w Chinach, które są tak potężnym państwem. Wystarczająco, wierzę, by dać mi trochę przestrzeni", tybetańska poetka Oser wytacza sprawę sądową władzom chińskim, które od lat odmawiają jej wydania paszportu.

26 lipca 2008
Aresztowanie czterech Tybetańczyków, którzy – skutecznie – wzywają rodaków do zbojkotowania przedolimpijskich uroczystości w okręgu Nangczen prowincji Qinghai.

30 lipca 2008
Mimo wcześniejszych zapewnień o „pełnej wolności mediów" w czasie igrzysk władze chińskie oficjalnie zapowiadają ograniczanie dostępu do „drażliwych treści" w internecie.

1 sierpnia 2008
ChRL ratyfikuje (podpisaną rok wcześniej) Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych.

8 sierpnia 2008
Po tradycyjnych, od marca, kilkudziesięciu dziennie, w dniu rozpoczęcia igrzysk nepalska policja aresztuje ponad tysiąc tybetańskich demonstrantów. W regionach Tybetu, w których dochodziło do najpoważniejszych niepokojów, władze lokalne ogłaszają na czas olimpiady godzinę policyjną.

8–24 sierpnia 2008
Igrzyska olimpijskie w potiomkinowskim Pekinie z dyscyplinami dodatkowymi w postaci fali ataków na policjantów w Turkiestanie Wschodnim, symbolicznych protybetańskich protestów i błyskawicznych zatrzymań oraz deportacji ich uczestników.

13 sierpnia 2008
Oenzetowski Komitet przeciwko Torturom zwraca się do ChRL o pełną listę uwięzionych w tym roku Tybetańczyków oraz pyta o miejsce pobytu uprowadzonego Panczenlamy.

14 sierpnia 2008
Aresztowanie kolejnego tysiąca tybetańskich demonstrantów w Katmandu.

27 sierpnia 2008
Za radą lekarzy Dalajlama odwołuje wizytę w Ameryce Łacińskiej i Europie.

29 sierpnia 2008
Według chińskiej NIK w 2007 roku ministerstwa w Pekinie sprzeniewierzyły ponad cztery i pół miliarda yuanów (660 milionów USD). Dziesięć razy więcej wydano „niezgodnie z przeznaczeniem".

wrzesień 2008
Dziesiątki tysięcy chińskich dzieci zatrutych odżywkami i mlekiem w proszku, których skażenie tuszowano miesiącami w imię „harmonijnego" przebiegu igrzysk olimpijskich.

1 września 2008

Wiceprezydent Xi Jinping ogłasza, że KPCh nie jest już partią „rewolucyjną”, lecz „rządzącą”.

11 września 2008
Zgodnie z Kartą Tybetańczyków na wychodźstwie Dalajlama zwraca się do parlamentu o zwołanie Zgromadzenia Nadzwyczajnego, które pozwoli kilkuset liderom diaspory na dyskusję nad przyszłym, najskuteczniejszym kierunkiem walki o sprawę Tybetu.
Maoistowski rząd Nepalu zapowiada „prześwietlanie” – i ewentualne deportacje – Tybetańczyków uczestniczących w antychińskich protestach w Katmandu.

24 września 2008
Chińska policja brutalnie bije pięćdziesięciu mnichów klasztoru Amdo Kirti w okręgu Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan, protestujących przeciwko skatowaniu jednego z duchownych. Czterech w stanie ciężkim trafia do szpitala.

25 września 2008
Agencja Xinhua publikuje opis startu załogowego statku kosmicznego (ze „stenogramem” rozmowy astronautów) na kilka godzin przed jego wystrzeleniem, a następnie usuwa artykuł i przeprasza za „pomyłkę”.

6 października 2008
Trzęsienie ziemi z epicentrum w okolicach Lhasy; pod gruzami domów, według różnych źródeł, ginie od 10 do 30 osób.

10 października 2008
W odstępie kilku tygodni Dalajlama po raz trzeci trafia do szpitala i przechodzi operację usunięcia kamienia żółciowego.

11 października 2008
Władze chińskie ogłaszają plan osiedlenia 470 tysięcy tybetańskich koczowników w Sichuanie.

14 października 2008
Sędzia sądu ludowego w Czamdo (chiń. Changdu) informuje o skazaniu dwóch tybetańskich mnichów na dożywocie, a sześciu innych na kary od pięciu do 15 lat więzienia za „spowodowanie wybuchu” podczas marcowych protestów.

16 października 2008
Premier Wen Jiabao przedstawia plan rozwiązania problemów Tybetu poprzez podniesienie dochodów w miastach i regionach wiejskich do średniej krajowej.

17 października 2008
Władze ogłaszają nakaz fotografowania i spisywania wszystkich klientów kawiarenek internetowych w Pekinie.

18 października 2008
Siedem miesięcy po wybuchu antychińskich protestów rząd centralny funduje pierwszą „Akademię Buddyjską” – kuźnię „wiernych partii” duchownych – w Lhasie.
W Czency (chiń. Jianza), w Tybetańskiej Prefekturze Autonomicznej Malho (Huangnan) prowincji Qinghai odbiera sobie życie siedemnastoletni Lhundrub. Przed rzuceniem się z dachu szkolnego budynku pisze list, adresowany do bliskich, wychowawców i kolegów, wyjaśniając, że nie kierują nim pobudki osobiste, lecz wola przekonania świata o tragicznej sytuacji Tybetańczyków, którym władze chińskie odebrały wolność i podstawowe prawa człowieka. Prosi też rodaków o

nieustawanie w walce o wolność, a nauczycieli o ciężką pracę w intencji zachowania ojczystego języka.

21 października 2008
Po trzech dekadach rynkowych reform KPCh przyznaje chłopom prawo obrotu dzierżawioną od państwa ziemią (ale nie jej własności).

23 października 2008
Mimo ostrych protestów władz ChRL Parlament Europejski przyznaje Nagrodę Sacharowa Hu Jia, chińskiemu dysydentowi i rzecznikowi praw Tybetańczyków, który odbywa karę trzech i pół roku więzienia.
„Cały świat słyszał o waszych wielkich sukcesach, ale trzeba przyjechać i zobaczyć, żeby zrozumieć, jaka to skala, jakie to wielkie, niepowtarzalne osiągnięcie", mówi przewodniczącemu Hu Jintao premier Donald Tusk w Pekinie, zgodnie z zapowiedziami koncentrując się na „relacjach polsko-chińskich i przyjaznej współpracy gospodarczej", a nie na „wewnętrznych problemach" ChRL (czytaj: naruszanie praw człowieka, Tybet itd.).

25 października 2008
Dalajlama ogłasza publicznie, że stracił wiarę w rozmowy z władzami chińskimi i poprosił rząd na wychodźstwie o podjęcie decyzji, po konsultacjach z Tybetańczykami, w sprawie przyszłości procesu dialogu.

29 października 2008
Agencja Xinhua informuje o skazaniu 14 uczestników marcowych protestów w TRA na kary od dwóch i pół do 15 lat więzienia.
D. Miliband, minister Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii, oficjalnie wycofuje się z „archaicznej" „suzerenności" Chin w Tybecie zapisanej w 1914 roku w traktacie z Simli, uznając region, „jak inne państwa UE i USA", za integralną część ChRL, i odbierając tym samym Tybetańczykom ostatni tytuł w prawie międzynarodowym do specjalnego statusu ich ojczyzny.

30 października 2008
Wysłannicy Dalajlamy rozpoczynają ósmą rundę rozmów w Pekinie.

31 października 2008
„Najtragiczniejsze – według agencji Xinhua – burze śnieżne w historii Tybetu": w Lhoce co najmniej siedmiu zabitych, setki ewakuowanych, pada ponad 150 tysięcy sztuk bydła.

3 listopada 2008
Wysłannik Pekinu rozpoczyna historyczną, pierwszą na tak wysokim szczeblu, wizytę na Tajwanie.

4 listopada 2008
Władze TRA informują, że za udział w marcowych protestach skazano do tej pory 55 osób.

5 listopada 2008
Zakończenie ósmej rundy rozmów tybetańsko-chińskich, podczas których Tybetańczycy przedstawiają „Memorandum w sprawie autonomii narodu tybetańskiego". „Rano złożyliśmy w Delhi sprawozdanie z naszych rozmów kalonowi tipie, prezesowi gabinetu tybetańskiego, Samdongowi Rinpocze. Ponieważ w tym miesiącu odbędzie się zwołane przez Jego Świątobliwość Dalajlamę spotkanie społeczności tybetańskiej, poproszono nas o nieprzedstawianie do tego czasu sprawozdania z rozmów", oświadcza następnego dnia Specjalny Wysłannik Dalajlamy Lodi Gjalcen Gjari.

8 listopada 2008
Chińskie media donoszą o skazaniu w Lhasie siedmiu Tybetańczyków (w tym działaczy walczącej z AIDS organizacji pozarządowej) na kary od ośmiu lat więzienia do dożywocia – m.in. za „zdradę", czyli przekazywanie informacji za granicę.

10 listopada 2008
„Nasze rozmowy – ogłasza Pekin – nie przyniosły żadnych rezultatów, za co pełną winę ponosi strona Dalaja", którego tradycyjnie oskarża się o separatyzm, wróżąc przy tym jego rychłą śmierć z powodu złego stanu zdrowia.
ChRL odmawia udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące tybetańskich więźniów oenzetowskiemu Komitetowi Przeciwko Torturom.

17–22 listopada 2008
Nadzwyczajne spotkanie liderów tybetańskiej diaspory, którzy na prośbę Dalajlamy dyskutują o przyszłości walki o prawa Tybetańczyków w obliczu załamania procesu dialogu. Zebrani jednogłośnie proszą Jego Świątobliwość, by nie wspominał o przejściu na „emeryturę", i dalej prowadził ich Drogą Środka, czyli negocjacji z Pekinem. Delegaci proponują jednak, by wstrzymać rozmowy z Chinami, póki ich przywódcy nie dowiodą, że faktycznie chcą rozwiązać problem Tybetu.

21 listopada 2008
Chen Daojun, chiński bloger, zostaje skazany na trzy lata więzienia za „podżeganie do separatyzmu" – czyli za trzy wpisy, jeden w obronie Tybetańczyków.

22 listopada 2008
Według niezależnych źródeł w Pekinie władze chińskie dymisjonują Bi Hua, „twardogłową" dyrektorkę Biura nr 7 Departamentu Pracy Frontu Jedności, z powodu „wykradzenia" z jej komputera tajnych dokumentów dotyczących rozmów z wysłannikami Dalajlamy.

26 listopada 2008
Chiny – wydarzenie bez precedensu – opóźniają zaplanowany na 1 grudnia szczyt z UE na wieść, że przewodniczący prezydencji przywódca Francji zamierza spotkać się w Gdańsku z „politycznym chuliganem" Dalajlamą.
Władze chińskie informują, że zwolniły ponad tysiąc „uczestników zamieszek", zatrzymanych po 14 marca. Wszyscy mieli jakoby zapewnioną „pełną opiekę prawną".

28 listopada 2008
Wyniki sondażu: Dalajlama „najpopularniejszym światowym przywódcą" w Europie zachodniej i Stanach Zjednoczonych.

4 grudnia 2008
„Istotą mojej idei Drogi Środka jest zapewnienie Tybetańczykom autentycznej autonomii w ramach konstytucji ChRL" – Dalajlama przemawia w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Europosłowie organizują jednodniowy strajk głodowy na znak solidarności z Tybetem.

5–12 grudnia 2008
Owacyjnie witany Jego Świątobliwość Dalajlama składa wizytę w Polsce na zaproszenie marszałka Bogdana Borusewicza. W Gdańsku uczestniczy w obchodach 25. rocznicy przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla i spotyka się m.in. z prezydentem Sarkozym oraz premierem Tuskiem, w Krakowie odbiera doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, a we Wrocławiu tytuł honorowego obywatela miasta; w Warszawie spotyka się z parlamentarzystami, marszałkami Sejmu i Senatu oraz z Lechem Kaczyńskim, który w tym celu na dziesięć minut

przestaje być prezydentem RP, zmieniając się, jak wynika z komunikatu jego kancelarii, w zwykłego obywatela.

9 grudnia 2008
Chińscy intelektualiści ogłaszają Kartę 08 – wołanie o reformy polityczne, rządy prawa i demokratyzację – którą w ciągu kilku dni podpisują tysiące Chińczyków (i, jeszcze w Polsce, popiera Dalajlama).

13 grudnia 2008
Sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon wzywa Chiny do kontynuowania dialogu z wysłannikami Dalajlamy.

18 grudnia 2008
Władze zapowiadają, że chińskie dzieci będą uczone, od szkoły podstawowej, „jedności etnicznej".

25 grudnia 2008
Zastępca komendanta policji w Lhasie informuje, że „po marcowym incydencie" zatrzymano 59 osób za „celowe rozpowszechnianie pogłosek", „podżeganie do konfliktów etnicznych" oraz „ściąganie z internetu i sprzedawanie reakcyjnych pieśni".

29 grudnia 2008
Według agencji Xinhua w 2008 roku do „murowanych domów" przesiedlono 312 tysięcy chłopów i koczowników z TRA (a w sumie – już 860 tysięcy).

31 grudnia 2008
Według tybetańskich źródeł w 2008 roku do Indii przedostało się zaledwie 627 uchodźców z Tybetu (wcześniej przeciętnie dwa, trzy tysiące rocznie) – zdecydowana większość jeszcze przed marcowym powstaniem.

styczeń 2009
Władze w Pekinie zaczynają rok newralgicznych okrągłych rocznic kampanią „czyszczenia" internetu i restrykcji wobec sygnatariuszy Karty 08.
Rządowe media podają, że na skutek globalnego kryzysu gospodarczego w 2008 roku pracę straciło ponad dziesięć milionów „wędrownych" robotników i 33 miliony mieszkańców chińskich miast.

5 stycznia 2009
Wybuch bomby w kompleksie rządowym w okręgu Dzomda (chiń. Jiangda) prefektury Czamdo. Nie ma ofiar w ludziach.

18 stycznia 2009
Władze chińskie ogłaszają kolejną kampanię *yanda*. Wedle oficjalnej informacji „w ciągu trzech pierwszych dni zimowej kampanii mocnego uderzenia stołeczne Biuro Bezpieczeństwa Publicznego (BBP) skierowało 600 funkcjonariuszy i około 160 policyjnych pojazdów do skontrolowania siedmiu bloków mieszkalnych, 2922 wynajętych domów, 14 noclegowni i hoteli, 18 barów i trzech kawiarenek internetowych w Lhasie. W trakcie wykonywania czynności BBP zidentyfikowało i przesłuchało 5766 podejrzanych. Już sama ta liczba obrazuje skuteczność zaledwie trzech dni mocnego uderzenia w Lhasie". Nie poinformowano, ilu „podejrzanych" zatrzymano lub zwolniono po przesłuchaniach.

19 stycznia 2009

Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych TRA „jednogłośnie” ustanawia nowe święto: „Dzień wyzwolenia niewolników”, które ma być obchodzone 28 marca (w rocznicę rozwiązania przez Pekin tybetańskiego „rządu lokalnego” po upadku powstania w 1959 roku).

20 stycznia 2009
Policja zatrzymuje i brutalnie bije trzech Tybetańczyków protestujących przeciwko chińskim rządom w okręgu Dzogang (chiń. Zuogang) prefektury Czamdo, a następnego dnia rozbija marsz solidarnościowy tybetańskich kobiet.
Ministerstwo obrony ChRL informuje, że „siły separatystyczne” na Tajwanie, w Tybecie i Xinjiangu stanowią największe zagrożenie dla bezpieczeństwa Chin.
Chińskie media cenzurują zaprzysiężenie prezydenta Baracka Obamy, który podczas ceremonii ma ponoć w kieszeni *khatak*, tradycyjną jedwabną szarfę, od Dalajlamy.

23 stycznia 2009
W szpitalu w Dzogangu umiera zakatowany przez policję dwudziestoczteroletni Pema Cepak – jeden z Tybetańczyków, którzy trzy dni wcześniej zorganizowali symboliczny, pokojowy protest przeciwko chińskim rządom.

27 stycznia 2009
Policja otwiera ogień do mnichów z klasztoru w Dege, w prefekturze Kardze, którzy protestują przeciwko zmuszaniu ich do obchodzenia Nowego Roku (bojkotowanego w całym Tybecie na znak żałoby).

2 lutego 2009
W obliczu „licznych zagrożeń” – zapewne niepokojów wywołanych kryzysem gospodarczym i zbliżających się newralgicznych rocznic – prezydent Hu Jintao wzywa armię do „jedności i absolutnego posłuszeństwa partii”.

9 lutego 2009
Pekin przedstawia raport o sytuacji w ChRL Radzie Praw Człowieka ONZ w ramach Powszechnego Przeglądu Okresowego, nie wspominając słowem o represjach w Tybecie i odrzucając wszystkie krytyczne rekomendacje.

11 lutego 2009
Władze chińskie podają kolejne – sprzeczne – dane, mówiąc tym razem o „76 skazanych” i „ponad 950 zatrzymanych” w związku z zeszłorocznymi protestami w Tybecie.

12 lutego 2009
Chińscy urzędnicy z prowincji Gansu i Sichuan informują zachodnich dziennikarzy, że do końca marca lub początku kwietnia Tybet zostaje ponownie zamknięty dla cudzoziemców.

16 lutego 2009
LPZ rozbija pokojowy protest w Lithangu, bijąc i zatrzymując kilkunastu demonstrantów.

18 lutego 2009
Stały Komitet Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych TRA ustanawia Losar, Nowy Rok kalendarza tybetańskiego, tygodniowym świętem państwowym w regionie.
„XIV Dalajlama jest watażką separatystycznego ruchu politycznego, lojalnym narzędziem zachodnich sił antychińskich, główną przyczyną niepokojów społecznych w Tybecie i największą przeszkodą budowania struktur buddyzmu tybetańskiego” – tybetańska filia Ogólnochińskiego Stowarzyszenia Buddyjskiego wprowadza zmiany do swego statutu.

19 lutego 2009
Błahy incydent w Nagczu (chiń. Naqu), w TRA przeradza się w protest polityczny i starcie Tybetańczyków z chińską policją. Po obu stronach są ciężko ranni. Funkcjonariusze LPZ oddają strzały ostrzegawcze i zatrzymują kilkanaście osób.

25 lutego 2009
„Zgodnie z naszymi przewidywaniami, w Tybecie ponownie ogłoszono kampanię mocnego uderzenia, ściągając do większości miast potężne siły wojskowe i zbrojne oddziały służb bezpieczeństwa. Wszystkim, którzy odważą się okazać swoje uczucia, grożą tortury i więzienie. Najostrzejsze restrykcje zarezerwowano dla klasztorów, w których na nowo ogłoszono kampanię reedukacji patriotycznej. Tybet zamknięto dla zagranicznych turystów, wydano też jawnie prowokacyjne nakazy świętowania tybetańskiego Nowego Roku. Nie ulega wątpliwości, że to mnożenie okrucieństw i prześladowań służyć może tylko doprowadzeniu Tybetańczyków do stanu, w którym nie będą oni mogli ich znieść, i zostaną zmuszeni do protestu, co z kolei da władzom pretekst do bezprecedensowych, niewyobrażalnie brutalnych represji. Apeluję więc stąd do Tybetańczyków o praktykowanie cierpliwości i przejrzenie prowokacji, by nikt nie stracił drogocennego życia ani nie musiał znosić tortur i bólu”, wzywa Dalajlama.
Mimo próśb i gróźb władz Tybetańczycy gremialnie rezygnują ze świętowania Losaru na znak protestu przeciwko brutalnym represjom.
Ponad stu mnichów klasztoru Lucang w okręgu Mangra (chiń. Guinan) prefektury Colho (chiń. Hainan) rozpoczyna Nowy Rok pokojowym marszem i przedstawia władzom lokalnym petycję, wzywającą do poszanowania aspiracji i tożsamości Tybetańczyków. Dwa dni później Biuro Bezpieczeństwa Publicznego żąda, by organizatorzy wystąpienia oddali się w ręce policji, a świątynię otacza uzbrojony kordon.

27 lutego 2009
Przed siedzibą władz lokalnych w Ngabie (chiń. Aba) podpala się Tabu, młody mnich klasztoru Kirti. W trakcie dramatycznego protestu zostaje postrzelony przez policję.

1 marca 2009
Urzędnicy przerywają rytuały Wielkiego Święta Modlitwy w klasztorze Se, w Ngabie. Mnisi ruszają ku miastu w marszu protestacyjnym, ale zostają powstrzymani przez swoich przełożonych. Świątynię otacza policyjny kordon.

2 marca 2009
„Zachód wykorzystuje Tybet do atakowania Chin”: Pekin publikuje białą księgę z okazji pięćdziesięciolecia „reformy demokratycznej w Tybecie”.
Stu mnichów klasztoru Gomang w Ngabie, w Sichuanie rusza w marszu protestacyjnym w kierunku miasta. Pochód zatrzymują lokalni przywódcy i mieszkańcy okolicznych wiosek, obawiający się, że chińskie wojsko otworzy ogień do duchownych.

3–13 marca 2009
Nadzwyczajne środki bezpieczeństwa w Pekinie i doroczne posiedzenia Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych oraz Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej zdominowane niepokojem o zachowanie „stabilizacji społecznej” w obliczu kryzysu gospodarczego i rosnącego bezrobocia (sekretarz TRA Zhang Qingli na wszelki wypadek zostaje w Lhasie). Partia dziękuje OLPKK za „5056 wartościowych sugestii”, z których „rozważyła 99”, czyli trzy procent. Przy okazji delegaci „jednoznacznie” popierają brutalną rozprawę z tybetańskimi protestami, przyznając jednak, że należy „poprawić” propagandę zagraniczną. Przedstawiciele TRA oficjalnie proszą władze centralne o „wzmocnienie” sił bezpieczeństwa w regionie, a Pekin podnosi budżet resortów siłowych o ponad 32 procent. Na zakończenie premier

Wen Jiabao zwyczajowo zapewnia, że „drzwi” do rozmów z Dalajlamą są „otwarte”, o ile wycofa się on z prowadzenia „działalności separatystycznej”.

3 marca 2009
Pekin oświadcza, że „drzwi do rozmów z Dalajlamą są zawsze otwarte”, o ile „fundamentalnie zrewiduje on swoje poglądy polityczne, zaprzestanie działalności separatystycznej i skupi się na poprawianiu relacji z rządem centralnym”.

4 marca 2009
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego ogłasza „kluczowe zadania na rok 2009”. Aż 15 z 33 najpoważniejszych potencjalnych zagrożeń – a więc i prewencyjnych restrykcji – dotyczy ziem tybetańskich. Jednocześnie władze skracają o pięć dni posiedzenie OZPL – prawdopodobnie, by tym razem nie zbiegło się z potencjalnie wybuchowymi tybetańskimi rocznicami.
Według agencji Xinhua do Lhasy przybywa codziennie pięć tysięcy „wędrownych robotników”.

5 marca 2009
„A czy w Niemczech można być zwolennikiem Hitlera?”, odpowiada przedstawiciel władz w Pekinie na pytanie o zakaz posiadania zdjęcia Dalajlamy w Tybecie.
Policja zatrzymuje dwie młode kobiety próbujące protestować przed budynkiem Biura Bezpieczeństwa Publicznego w Kardze.
Władze zamykają „czasowo” tybetańskojęzyczne blogi i fora dyskusyjne z powodu „konserwacji”.

9 marca 2009
Kontrola ciężarówki w Gologu (chiń. Guoluo), w Qinghai przeradza się w starcie z policją. Według agencji Xinhua policyjne samochody zostają obrzucone „prymitywnymi ładunkami wybuchowymi”. Tłum udaje się rozproszyć dopiero po kilku godzinach; nie ma ofiar w ludziach.
Tybetańskie źródła informują o proteście mnichów lhaskiego klasztoru Sera i otoczeniu świątynnego kompleksu przez policję.
W wielu regionach Tybetu przestają działać telefony komórkowe. „Przerwa techniczna” ma potrwać do 1 kwietnia.
Władze chińskie wywożą w nieznanym kierunku ponad stu mnichów klasztoru Lucang, którzy „wymagają reedukacji patriotycznej” po lutowym marszu protestacyjnym.
Na wieść o planowanym ponownym zatrzymaniu odbiera sobie życie Szildup, mnich z Rebgongu, którego aresztowano i torturowano za udział w zeszłorocznych protestach.
Chiny informują o wzmocnieniu sił wojskowych na granicach Tybetu. „Musimy zbudować wielki mur w walce z separatyzmem o jedność macierzy”, ogłasza w państwowej telewizji przewodniczący Hu Jintao.

10 marca 2009
„Ostatnie półwiecze przyniosło cierpienia i zniszczenia ziemiom tybetańskim i ich mieszkańcom. Nawet dziś Tybetańczycy żyją w Tybecie w ciągłym strachu, a władze chińskie traktują ich z najwyższą podejrzliwością. Religii, kulturze, językowi i tożsamości, które dla kolejnych pokoleń Tybetańczyków były cenniejsze niż samo życie, grozi obecnie zagłada. Krótko mówiąc, Tybetańczyków traktuje się jak przestępców, którzy zasługują na śmierć – mówi Dalajlama w orędziu z okazji 50. rocznicy powstania w Tybecie. – Powtarzam często, że należy mieć nadzieję na najlepsze i być gotowym na najgorsze. Perspektywa globalna i kontekst wydarzeń w Chinach pozwalają wierzyć w szybkie rozwiązanie problemu Tybetu. Gdyby jednak nasza walka miała trwać jeszcze długo, musimy być na nią dobrze przygotowani. W związku z tym należy się skupić przede wszystkim na edukacji naszych dzieci i kształceniu specjalistów z różnych dziedzin. Trzeba nam też większej świadomości w sferze ochrony środowiska naturalnego i zdrowia oraz lepszego zrozumienia strategii niestosowania przemocy wśród Tybetańczyków”.
Służby bezpieczeństwa biją i zatrzymują samotnego demonstranta w Lithangu.

11 marca 2009
Policja bije i zatrzymuje trzy nastolatki protestujące w Kardze.

12 marca 2009
Parlament Europejski przyjmuje kolejną rezolucję, w której wzywa Pekin do „powrotu do rozmów o prawdziwej autonomii Tybetu". Podobny apel kieruje prezydent Obama do ministra spraw zagranicznych ChRL.
Symboliczne wystąpienie i zatrzymanie demonstranta w Kardze oraz pokojowy, brutalnie rozbity protestu w sąsiednim Njarongu.

14 marca 2009
Policja brutalnie bije i zatrzymuje trzech młodych Tybetańczyków skandujących hasła niepodległościowe w Kardze.

16 marca 2009
Wybuch bomby przed nowym komisariatem w okręgu Bathang (chiń. Batang) prefektury Kardze. Nie ma ofiar w ludziach.

17 marca 2009
Chiny zapowiadają „nowoczesną przebudowę" Lhasy – z centrum miasta zamieszkiwanym przez 450 tysięcy ludzi – do 2020 roku.

18 marca 2009
Władze chińskie zapowiadają budowę linii kolejowej, która za trzy lata połączy TPA Kanlho (chiń. Gannan) w Gansu ze stolicą prowincji Lanzhou (174 kilometry torów, koszt około 1,3 miliarda USD).
Oficjalny organ Ludowej Policji Zbrojnej informuje o znalezieniu „różowej walizki z trotylem" na lhaskim dworcu kolejowym (ładunek miał zostać błyskawicznie rozbrojony przez policyjnego robota, a stojąca za próbą zamachu „grupa" – „rozbita"). Doniesieniom tym zaprzecza rzecznik Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, proszony o komentarz przez zagranicznych dziennikarzy.

21 marca 2009
Dwudziestoośmioletni Taszi Sangpo – podejrzany o zawieszenie tybetańskiej flagi na dachu klasztoru Amdo Golog Ragja – popełnia samobójstwo, rzucając się do rzeki. Jego śmierć staje się katalizatorem wielotysięcznego protestu przed komisariatem w mieście Gjala (chiń. Lajong), w okręgu Maczen (Maqin) prefektury Golog (Guoluo) prowincji Qinghai. Demonstranci, mnisi i świeccy, skandują niepodległościowe hasła i ścierają się z policją, która zatrzymuje niemal stu Tybetańczyków, w większości duchownych. Władze ściągają do okręgu posiłki wojskowe.
Policja w Kardze zatrzymuje kilkoro Tybetańczyków, nawołujących do nieuprawiania pól na znak protestu przeciwko polityce władz, które grożą niepokornym konfiskowaniem ziemi.

22 marca 2009
Samotny protest, pobicie i zatrzymanie osiemnastoletniego mnicha w Lithangu.

24 marca 2009
Protest – oraz brutalne pobicie i zatrzymanie – dwóch mniszek w Kardze.

25 marca 2009
Chińscy policjanci katują na śmierć Phuncoga, dwudziestosiedmioletniego mnicha z okręgu Draggo (chiń. Luhuo) prefektury Kardze, rozlepiającego plakaty, w których wyzywa między innymi do nieuprawiania pól na znak żałoby i protestu.

28 marca 2009
„Od ciemności do światłości, od nędzy do dostatku, od dyktatury do demokracji, od zamknięcia do otwarcia" – Chiny obchodzą pierwszy „Dzień wyzwolenia niewolników" w odciętym od świata, kontrolowanym przez armię, ale oficjalnie „roztańczonym i rozśpiewanym" Tybecie. „Najlepszym sędzią »wyzwolenia« są sami Tybetańczycy, którzy głosują nogami, uciekając przez Himalaje do wolności i szczęścia z dala od »wyzwolonej« ojczyzny, albo ryzykują życiem, aby poinformować świat o straszliwej sytuacji w Tybecie. Jej najlepszym świadectwem były zeszłoroczne, długotrwałe, masowe protesty w każdym jego regionie. Gdyby »niewolnicy« rzeczywiście cieszyli się ze swego »wyzwolenia«, po cóż ryzykowaliby zdrowiem i życiem, żeby zaprotestować przeciw chińskim rządom w Tybecie?" – odpowiada kaszag, gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach.

29 marca 2009
Kanadyjski ośrodek badawczy ujawnia chińską sieć szpiegowską, która dokonała włamań do komputerów rządów i organizacji – w tym Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach – w 103 państwach.

1 kwietnia 2009
Symboliczny protest i zatrzymanie czterech mniszek oraz dwóch nastolatków w Kardze. Brutalne pobicie i kolejne zatrzymania chłopów odmawiających uprawy pól w Draggo.

2 kwietnia 2009
Na wieść o wydaniu nakazu powtórnego aresztowania odbiera sobie życie Szedrub, mnich z Rebgongu (chiń. Tongren), rok wcześniej zatrzymany i torturowany za udział w protestach.

5 kwietnia 2009
Chińskie media ogłaszają ponowne „otwarcie" Tybetu dla turystów.
Kolejny samotny protest, pobicie i zatrzymanie – oraz „ostrzegawcza parada" kilkunastu Tybetańczyków aresztowanych za odmowę uprawiania pól – w Kardze.

8 kwietnia 2009
Agencja Xinhua informuje o skazaniu na śmierć dwóch uczestników zeszłorocznych protestów, oskarżonych o podpalenie trzech lhaskich budynków, w których spłonęło siedem osób. Wykonanie dwóch innych wyroków śmierci zostaje zawieszone na dwa lata. Piąty skazany otrzymuje karę dożywotniego więzienia.

10 kwietnia 2009
Błahy incydent przeradza się w starcia Tybetańczyków z policją w Maczu, w prowincji Gansu. Są ranni i zatrzymani.

13 kwietnia 2009
Chiny ogłaszają dwuletni „plan działania", którego celem jest wzmocnienie ochrony praw człowieka i swobód obywatelskich.

15 kwietnia 2009
Władze chińskie zapowiadają przesiedlenie ponad 19 tysięcy tybetańskich „gospodarstw" z prefektury Szigace do „nowych socjalistycznych wiosek" (i powołanie w nich „751 wiejskich komitetów").
Policja otwiera ogień do tybetańskich demonstrantów w Njarongu (chiń. Xinlong), w Kardze. Jeden mężczyzna zostaje ranny, dziewięć osób zatrzymanych.

17 kwietnia 2009
European Council on Foreign Relations publikuje analizę fiaska polityki europejskiej wobec ChRL. Apelując o wspólną, stanowczą, dalekowzroczną strategię, uznaje Czechy, Polskę i Niemcy za najbardziej „asertywnych" i krytycznych członków UE wobec Pekinu.

21 kwietnia 2009
Chińskie media informują o kolejnych trzech wyrokach za udział w zeszłorocznych protestach w Lhasie: kara śmierci w zawieszeniu na dwa lata, dożywocie i dziesięć lat więzienia za podpalenie sklepów, w których zginęło sześć osób.

24 kwietnia 2009
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary od dwóch do czterech lat więzienia czterech mniszek z klasztoru Phenpo Lhundrub oskarżonych o rozlepianie ulotek podczas marcowych protestów w 2008 roku.
Policja rozpędza demonstrację dzieci z tybetańskiej szkoły średniej w Labrangu (chiń. Xiahe), protestujących przeciwko „edukacji patriotycznej" i polityce władz przyznających chińskim uczniom miejsca teoretycznie zarezerwowane dla Tybetańczyków.

26 kwietnia 2009
Tybetańczycy informują o skazaniu na kary dwóch lat więzienia czterech uczestników noworocznego marszu protestacyjnego mnichów z klasztoru Lucang w Mangrze (chiń. Guinan) w Qinghai.

28 kwietnia 2009
Pekin ogłasza (na wzór „przedolimpijskiej") kampanię „bezpieczeństwa", która ma trwać do zakończenia „newralgicznych" październikowych obchodów rocznicy proklamowania ChRL.

29 kwietnia 2009
Jak wynika z opublikowanych badań, choroby psychiczne są największym problemem chińskiego systemu opieki zdrowotnej. Na sto (według ostrożnych szacunków) milionów chorych przypadają zaledwie cztery tysiące wykwalifikowanych lekarzy.

30 kwietnia 2009
Chiny rozpoczynają budowę piątego portu lotniczego w TRA – „lotniska pokoju" w Szigace.

3 maja 2009
„Nie popadajcie w rozpacz i nie podejmujcie desperackich działań – apeluje do Tybetańczyków Dalajlama. – Prawda zwycięży".

5 maja 2009
Na podstawie przepisów o „jurysdykcji powszechnej" (w przypadku zbrodni takich jak terroryzm czy ludobójstwo) hiszpański sędzia zwraca się do Pekinu z formalną prośbą o przesłuchanie ośmiu wysokich urzędników chińskich, w tym ministrów obrony, bezpieczeństwa państwa i bezpieczeństwa publicznego oraz sekretarza partii TRA, jako podejrzanych w sprawie brutalnej pacyfikacji zeszłorocznych protestów w Tybecie.

12 maja 2009
Gongmeng, niezależny ośrodek badawczy z Pekinu, publikuje raport, w którym analizuje społeczno-gospodarcze przyczyny tybetańskich protestów i poddaje miażdżącej krytyce politykę Chin w Tybecie.

17 maja 2009

Przewodniczący Hu Jintao ogłasza kampanię „zwalczania luksusu i hedonizmu” w Armii Ludowo-Wyzwoleńczej.

19 maja 2009
Chiny zgłaszają podejrzenie pierwszego przypadku świńskiej grypy w Tybecie.
Pekin nakazuje instalowanie programów filtrujących „niepożądane treści” we wszystkich komputerach produkowanych w i sprowadzanych do ChRL (lecz po fali protestów bezterminowo „przesuwa” termin wejścia w życie nowych przepisów).

21 maja 2009
Sąd Ludowy w Kanlho (chiń. Gannan) skazuje na dożywocie Cultrima Gjaco, mnicha z Labrangu, za udział w zeszłorocznych protestach. Drugi duchowny zostaje skazany na karę 15 lat więzienia.

22 maja 2009
Sąd Ludowy w Czamdo (chiń. Changdu) skazuje na kary od 12 do 15 lat więzienia sześciu mnichów z klasztoru Czokhor, oskarżonych o „spowodowanie wybuchu” i udział w demonstracjach.

24 maja 2009
Masowy protest przeciwko zapowiedziom przesiedlenia tysięcy Tybetańczyków – w związku z budową tamy – w Dału (chiń. Daofu), w Kardze. W trakcie interwencji policji kilka osób odnosi poważne obrażenia.

28 maja 2009
„Jako radni tak szczególnie doświadczonego przez historię miasta jak Warszawa mamy moralne prawo i zarazem obowiązek złożyć wyrazy szacunku i uhonorować człowieka, który zabiega dla swoich rodaków i swojego kraju o wolność i suwerenność, którą my cieszymy się już od 20 lat”, Jego Świątobliwość Dalajlama zostaje honorowym obywatelem Warszawy.

2 czerwca 2009
Władze chińskie dokonują prewencyjnych zatrzymań, ograniczają dostęp od internetu i blokują audycje zagranicznych rozgłośni przed dwudziestą rocznicą masakry w Pekinie.

4 czerwca 2009
„Studenci zaangażowani w ów ruch nie byli ani antykomunistyczni, ani antysocjalistyczni. Ich wystąpienie w obronie konstytucjonalnych praw rodaków, wołanie o demokrację i sprzeciw wobec korupcji nie różniły się niczym od zasad przyświecających rządowi Chin, co jasno stwierdził ówczesny przewodniczący partii Zhao Ziyang. Nadchodząca sześćdziesiąta rocznica proklamowania Chińskiej Republiki Ludowej stanowi więc doskonałą okazję do zrewidowania stanowiska wobec wydarzeń z 4 czerwca 1989 roku”, mówi Dalajlama w dwudziestolecie pekińskiej masakry.

8 czerwca 2009
Według sztokholmskiego instytutu badawczego ChRL przesuwa się na drugie miejsce na liście państw wydających najwięcej na zbrojenia.

9 czerwca 2009
Indyjskie media informują, że Dalajlama nie przyjął dymisji premiera Samdonga Rinpocze, który chciał ustąpić na rzecz „młodszego, świeckiego kandydata, najlepiej kobiety”.

11 czerwca 2009

ChRL odrzuca wszystkie (siedemdziesiąt) rekomendacje państw członkowskich w Radzie Praw Człowieka ONZ.

15 czerwca 2009
Uniwersytet Pekiński zaczyna wypłacać premie absolwentom, którzy zdecydują się na pracę w Tybecie.

16 czerwca 2009
„W Chinach było gorzej niż w Guantanamo", mówią Ujgurzy zwolnieni z niesławnego amerykańskiego więzienia.

17 czerwca 2009
Centralne Biuro Cywilizacji Duchowej zapowiada rekrutację „10 tysięcy ochotników", których zadaniem będzie „monitorowanie internetu".

18 czerwca 2009
„Mój następca nie musi łączyć funkcji politycznych i duchowych", mówi Dalajlama, opowiadając się za całkowicie demokratycznym systemem rządów.

20 czerwca 2009
W lhaskim okręgu Maldrogongkar Tybetańczycy ścierają się z chińskimi górnikami, którzy budują kanał, doprowadzający wodę z rzeki do kopalni (i powodujący wysychanie lokalnych źródeł). Interweniuje policja, kilka osób odnosi rany.

28 czerwca 2009
Osiemnastoletni Lobsang Njandak idzie w kierunku komisariatu w Czamdo z tybetańską flagą i transparentem. Zostaje natychmiast zatrzymany.

koniec czerwca 2009
Chińscy urzędnicy rozpoczynają bezprecedensową kampanię w okręgach Draggo (chiń. Derong) i Darcedo (chiń. Kangding) Tybetańskiej Prefektury Autonomicznej Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan. Grupy robocze wygłaszają mowy pochwalne na cześć Dalajlamy, zachęcają zdumionych, często bardzo podejrzliwych chłopów do eksponowania jego portretów (za co jeszcze niedawno grożono tam konfiskatą domów i wtrącano do więzień), a nawet rozdają zdjęcia tybetańskiego przywódcy.

lipiec 2009
Trzydzieści tysięcy mieszkańców prefektury Kardze podpisuje petycję w obronie odbywającego karę dożywotniego więzienia Tulku Tenzina Delka.

1 lipca 2009
Władze chińskie zakazują importu do Tybetu przedmiotów kultu religijnego z Nepalu.

5 lipca 2008
Masowy antychiński protest w Urumczi. Według oficjalnych danych ginie co najmniej 197 osób, źródła ujgurskie podają liczbę czterokrotnie wyższą. W następnych dniach Hanowie odpowiadają brutalnymi atakami na Ujgurów. Władze odcinają od świata Turkiestan Wschodni.

8 lipca 2009
„Z całą mocą apeluję do władz chińskich o wykazanie się umiarkowaniem oraz rozumem i dalekowzrocznością", wzywa Dalajlama w obliczu tragedii w Turkiestanie Wschodnim.

10 lipca 2009
Chiny otwierają bezpośrednie połączenie lotnicze Pekin-Lhasa.

15 lipca 2009
Gjalcen Norbu, mianowany przez Pekin Panczenlamą, składa pierwszą od dwóch lat wizytę w Lhasie.

17 lipca 2009
Władze chińskie konfiskują komputery i zamykają niezależny ośrodek badawczy Gongmeng, który w maju opublikował raport ostro krytykujący politykę Chin w Tybecie. Licencje – i prawo wykonywania zawodu – traci 53 pekińskich adwokatów.
Samotny mężczyzna wbiega na stadion w Czamdo, rozrzucając ulotki i skandując niepodległościowe hasła. Tłum wiwatuje, demonstrantowi udaje się uciec, ale zostaje zatrzymany cztery dni później.

22 lipca 2009
Pekin ogłasza, że jego polityka „nie miała nic wspólnego" z krwawymi wydarzeniami w Turkiestanie Wschodnim, za które winę ponoszą wyłącznie „trzy elementy": separatyści, terroryści i ekstremiści religijni.

27–29 lipca 2009
Jego Świątobliwość Dalajlama składa w Polsce czwartą wizytę, podczas której zostaje honorowym obywatelem Warszawy.

30 lipca 2009
Trzy ofiary dżumy płucnej w Cegorthangu (chiń. Ziketan), w Qinghai. Miasto zostaje objęte dziesięciodniową kwarantanną.

sierpień 2009
Przed rocznicowym obchodami, podobnie jak przed igrzyskami, władze ściągają wojskowe i policyjne posiłki oraz ogłaszają dwumiesięczną kampanię „oczyszczania" Pekinu, m.in. mobilizując w tym celu „800 tysięcy ochotników" i zamykając miasto dla „petentów" (ludzi z całego kraju szukających sprawiedliwości w stolicy).

3 sierpnia 2009
Sąd ludowy w Kardze skazuje na karę pięciu lat więzienia Sangje Tasziego, który rok wcześniej zorganizował symboliczny protest, malując twarz w barwy flagi tybetańskiej oraz rozdając ulotki z hasłami „Niech żyje Dalajlama" i „Wolny Tybet".

4 sierpnia 2009
Sąd ludowy w Czamdo (chiń. Changdu) skazuje na kary dwóch lat więzienia trzech Tybetańczyków, którzy protestowali przeciwko aresztowaniu tybetańskich urzędników, oskarżanych przez przełożonych o brak gorliwości i skuteczności w prowadzeniu kampanii „edukacji patriotycznej".

6 sierpnia 2009
„Mam dwie prośby do naszych chińskich braci i sióstr, uczestniczących w tej konferencji. Po pierwsze, zwracam się do was o radę i szczere opinie na temat kroków, jakie należy podjąć w przyszłości w celu rozwiązania problemu Tybetu. Po wtóre, proszę o waszą pomoc w poniesieniu Chińczykom naszego przesłania: nie żywimy żadnej nienawiści do naszych chińskich braci i sióstr, nie jesteśmy przeciwni ani Chińczykom, ani Chinom. Proszę o waszą pomoc i współpracę, aby

zapobiec przekształceniu kwestii Tybetu w problem uprzedzeń rasowych i wrogości między naszymi narodami", Dalajlama inauguruje tybetańsko-chińską konferencję w Genewie.

11 sierpnia 2009
Pekin informuje, że do tej pory zwolniono 1231 Tybetańczyków zatrzymanych w związku zeszłorocznymi „rozruchami".

13 sierpnia 2009
Sąd ludowy okręgu Maczen (chiń. Maqin) skazuje na kary od pół roku do siedmiu lat więzienia sześciu mnichów z klasztoru Ragja i dwóch świeckich Tybetańczyków, którzy 21 marca uczestniczyli w masowym proteście po samobójczej śmierci Tasziego Sangpo.

23 sierpnia 2009
Według oficjalnych danych ruch turystyczny w TRA „pobił nowy miesięczny rekord": ponad 1,2 miliona przyjezdnych w lipcu.

27 sierpnia 2009
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary od dwóch i pół do piętnastu lat więzienia czterech uczestników zeszłorocznych protestów w Lhasie.

28 sierpnia 2009
Komitet do spraw Likwidacji Dyskryminacji Rasowej wzywa Chiny do „humanitarnego traktowania" i zapewnienia „uczciwych procesów" zatrzymanym po protestach w Tybecie i Turkiestanie Wschodnim.

29 sierpnia 2009
Zatrzymanie dwudziestu Tybetańczyków, którzy dzień wcześniej zerwali chińską flagę i modlili się o długie życie Dalajlamy w Serszulu (chiń. Shiqu), w Kardze.

3 września 2009
Nowa fala niepokojów w Urumczi, w Turkiestanie Wschodnim – według oficjalnych danych pięć ofiar śmiertelnych. Hanowie demonstrują, domagając się odwołania lokalnego sekretarza partii Wanga Lequana, ponieważ „nie umie on zapewnić im bezpieczeństwa" po „setkach" atakach Ujgurów – „zatrutymi strzykawkami" – na Chińczyków.

8 września 2009
Władze chińskie ogłaszają kampanię „mocnego uderzenia" w TRA w ramach przygotowań do sześćdziesiątej rocznicy proklamowania ChRL.

10 września 2009
Tybetańskie źródła informują o zgonie Ngałanga Łopela, zatrzymanego w marcu 2008 roku, torturowanego w lhaskim areszcie śledczym mnicha Drepungu.

13 września 2009
Wysłannicy prezydenta USA Baracka Obamy składają pierwszą oficjalną wizytę w Dharamsali.

14 września 2009
Indyjskie służby ujawniają, że w trakcie ostatniej serii organizowanych przez Chiny incydentów ostentacyjnego naruszania granicy postrzeleni zostali dwaj indyjscy żołnierze (co zdarzyło się po raz pierwszy od 1996 roku, kiedy to obie strony zobowiązały się do bezwarunkowego nieotwierania ognia w strefie przygranicznej).

16 września 2009
Grupa Tybetańczyków skanduje niepodległościowe hasła i zawiesza na drzewie tybetańską flagę w trakcie plenerowego koncertu w okręgu Nangczen (chiń. Nangqian), w prowincji Qinghai. Policja, która bezskutecznie szuka „sprawców" w tłumie widzów, bije czworo dzieci filmujących incydent.

23 września 2009
Pekin zamyka Tybet dla cudzoziemców przed obchodami sześćdziesiątej rocznicy proklamowania ChRL.

1 października 2009
Sześćdziesiąta rocznica proklamowania ChRL. W stolicy władze ogłaszają zakaz sprzedawania noży, puszczania latawców, otwierania okien i opuszczania domów na trasie parady. Do strzeżenia porządku „mobilizują" dwa razy więcej ochotników niż w czasie igrzysk olimpijskich – osiemset tysięcy – a w ramach prewencyjnej kampanii „mocnego uderzenia" zatrzymują cztery razy więcej osób. W całym kraju zablokowane są transmisje zagranicznych stacji telewizyjnych, a dysydenci osadzeni w aresztach domowych.
Aresztowanie trzech Tybetańczyków z okręgu Sog (chiń. Suo) za umieszczenie w internecie zdjęć i wystąpień Dalajlamy.

6 października 2009
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na karę piętnastu lat więzienia Jesze Czodron, emerytowanej lekarki oskarżonej o przekazywanie informacji o zeszłorocznych protestach w Lhasie.
Dalajlama rozpoczyna wizytę w Waszyngtonie – i po raz pierwszy od 1991 roku nie spotyka się z urzędującym prezydentem Stanów Zjednoczonych.

12 października 2009
Sąd Ludowy w Urumczi orzeka sześć kar śmierci i jedno dożywocie za lipcowe rozruchy w Turkiestanie Wschodnim. Wszyscy skazani są Ujgurami.

14 października 2009
Kolejnych sześć wyroków śmierci i trzy kary dożywotniego więzienia dla uczestników lipcowych rozruchów w Urumczi.
Policjanci z Kardze okradają i trzema strzałami zabijają na komisariacie Sangje, tybetańskiego kierowcę. Przed linczem ratuje ich interwencja buddyjskiego mnicha.

18 października 2009
„Oto klucz do energetycznej niezależności Chin", Pekin ogłasza znalezienie największych podziemnych złóż klatratu metanu na Płaskowyżu Qinghai-Tybet.

19 października 2009
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary od roku do siedmiu lat więzienia trzech mnichów, uczestników zeszłorocznego protestu w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie.

20 października 2009
Według niezależnych tybetańskich źródeł o jedenastej rano w Lhasie zostaje straconych czworo uczestników zeszłorocznych protestów: Lobsang Gjalcen, Lojak, Penkji (choć wykonanie jej wyroku zawieszono w kwietniu na dwa lata) oraz „mężczyzna z Ramocze". Zwłoki Lobsanga Gjalcena zostają wydane krewnym. Rodzina Lojaka dostaje jedynie prochy.

23 października 2009

Pekin – odpowiadając na formalny protest brytyjskiego MSZ – potwierdza stracenie dwóch więźniów: Lobsanga Gjalcena i Lojaka.

29 października 2009
Prezydencja – w imieniu Unii Europejskiej i w imię „bezwarunkowego" sprzeciwu wobec kary śmierci – potępia egzekucję Lobsanga Gjalcena i Lojaka.

9 listopada 2009
Chińskie media informują o straceniu dziewięciu uczestników lipcowych rozruchów w Turkiestanie Wschodnim.

12 listopada 2009
„Jako Czarny prezydent, sławiący Lincolna za zniesienie niewolnictwa, powinien szczególnie sympatyzować z naszą polityką wobec Dalajlamy i niepodległości Tybetu", mówi rzecznik chińskiego MSZ w przeddzień pierwszej wizyty Baracka Obamy w Chinach.
Pośredni Sąd Ludowy prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu skazuje na piętnaście lat więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej" Kunczoka Cephela, założyciela *Czodme*, „Maślanej lampki", popularnego portalu poświęconego tybetańskiej kulturze i sztuce.

14 listopada 2009
Kunga Cajang, mnich, popularny pisarz i fotografik, zostaje skazany w Kanlho na pięć lat więzienia za „rozpowszechnianie separatystycznych treści", „zagrażanie bezpieczeństwu państwa" i kontakty z tybetańską diasporą.

17 listopada 2009
Prezydent Obama wzywa w Pekinie do „szybkiego" wznowienia dialogu z przedstawicielami Dalajlamy.

27 listopada 2009
Wyniki sondażu dla dziennika „Rzeczpospolita": Dalajlama (z co piątym głosem) jest według Polaków szóstym „najpotężniejszym człowiekiem świata". Przewodniczący Hu Jintao – dwunastym.

1 grudnia 2009
Władze chińskie zapowiadają „przeniesienie" wszystkich chłopów i koczowników z TRA do „nowych domów" do końca 2010 roku.

3 grudnia 2009
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na trzy lata więzienia dwóch młodych mężczyzn z okręgu Sog (chiń. Suo) zatrzymanych 1 października za umieszczenie w internecie zdjęć i wystąpień Dalajlamy.
Pięć wyroków śmierci po lipcowych rozruchach w Turkiestanie Wschodnim.

4 grudnia 2009
Kolejne trzy wyroki śmierci w Turkiestanie Wschodnim.
W okręgu Mato (chiń. Maduo) prowincji Qinghai policja zatrzymuje jedenastu Tybetańczyków, podejrzewanych o wyprodukowanie i dystrybucję „wywrotowej" płyty z pieśniami sławiącymi Dalajlamę oraz zdjęciami przedstawiającymi brutalność chińskich służb bezpieczeństwa.

5 grudnia 2009
W lokalnym szpitalu umiera Jangkji Dolma, mniszka aresztowana – oraz bita i torturowana – za udział w symbolicznym proteście 24 marca w Kardze.

5–8 grudnia 2009
W okręgu Njagczu (chiń. Yajiang) prefektury Kardze setki Tybetańczyków domagają się uwolnienia odbywającego karę dożywotniego więzienia Tulku Tenzina Delka. Policja brutalnie pacyfikuje protesty i zatrzymuje kilkadziesiąt osób.

14 grudnia 2009
Otwarcie najdłuższego gazociągu świata Turkmenistan-Chiny.

16 grudnia 2009
Minister obrony RP podpisuje w Pekinie pierwszą polsko-chińską umowę o współpracy w dziedzinie obronności (jak wynika z opublikowanych przez Pekin zdjęć, rozmowy tłumaczy dwoje chińskich tłumaczy w mundurach).

17 grudnia 2009
Władze chińskie zakazują rejestrowania prywatnych stron internetowych w domenie .cn.

21 grudnia 2009
Według Chińskiej Akademii Nauk Społecznych internet stał się „najważniejszym narzędziem kształtowania opinii publicznej" w ChRL. Zdaniem badaczy wzrosła też liczba masowych protestów oraz – aż o 15 procent w stosunku do zeszłego roku – przestępstw.

22 grudnia 2009
Media informują, że zaginiony w maju szyfrant polskiego wywiadu wojskowego mógł zostać zwerbowany przez Chiny.

23 grudnia 2009
Phurbu Rinpocze – słynny nauczyciel buddyjski i działacz społeczny, zatrzymany w maju 2008 roku w związku z protestem kilkudziesięciu mniszek z jego klasztorów – zostaje skazany w Kardze na osiem i pół roku więzienia.

25 grudnia 2009
Liu Xiaobo, rzecznik praw Tybetańczyków, inicjator i współautor Karty 08, zostaje skazany na 11 lat więzienia za „podżeganie do działalności wywrotowej".
Władze chińskie skazują na śmierć pięciu kolejnych Ujgurów w związku z lipcowymi zamieszkami w Turkiestanie Wschodnim.

28 grudnia 2009
Dhondup Łangczen, pomysłodawca i reżyser filmu „Pożegnanie ze strachem", ukazującego nastroje Tybetańczyków przed igrzyskami olimpijskimi w Pekinie, zostaje skazany na sześć lat więzienia.

29 grudnia 2009
W Urumczi zostaje stracony Akmal Shaikh – Brytyjczyk oskarżony o przemyt narkotyków, ojciec dwojga dzieci w Polsce – pierwszy obywatel kraju europejskiego skazany w ChRL na karę śmierci.
Naczelna Izba Kontroli informuje, że w ciągu ostatnich 11 miesięcy chińscy urzędnicy zdefraudowali 35 miliardów dolarów.

31 grudnia 2009
W związku z obowiązującymi wciąż nadzwyczajnymi środkami bezpieczeństwa w Tybecie i zacieśnieniem policyjnej, przygranicznej współpracy między Chinami a Nepalem w roku 2009 liczba uciekinierów z Tybetu spada z tradycyjnych niemal trzech tysięcy do sześciuset.

2010
Bezpośrednie dotacje z budżetu centralnego po raz pierwszy przewyższają całkowity PKB Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, przekraczając nawet poziom subsydiów z epoki Mao.

1 stycznia 2010
TIPA wystawia w Bodh Gai napisane przez Karmapę „Życie Milarepy": transmitowane przez internet i oglądane przez tysiące osób „największe przestawienie teatralne w historii Tybetu".

8 stycznia 2010
Specjalne posiedzenie Biura Politycznego Komitetu Centralnego KPCh poświęcone „długofalowej stabilizacji" w Tybecie.

11 stycznia 2010
„W ciągu 30 lat urzędnicy państwowi uciekli z kraju z 50 miliardami dolarów", informują chińskie media.

13 stycznia 2010
Po wykryciu „operacji Aurora", serii „niezwykle wyrafinowanych" ataków na konta pocztowe chińskich działaczy praw człowieka oraz kilkadziesiąt ważnych instytucji, koncern Google zapowiada, iż przestanie cenzurować chińską wersję wyszukiwarki i że rozważa wycofanie się z ChRL. „To nie Google opuszcza Chiny, to Chiny opuszczają świat", komentują „obywatele sieci". Inni składają kwiaty i zapalają świeczki przed siedzibą koncernu w Pekinie, czego natychmiast zakazują władze.

15 stycznia 2010
Zmiany we władzach TRA: nowym gubernatorem mianowany zostaje Pema Thinle (chiń. Baima Chilin, Pelma Chiley) – dotychczasowy zastępca, były oficer Armii Ludowo-Wyzwoleńczej z siedemnastoletnim stażem służby, któremu przed kilkoma dniami powierzono również fotel wicesekretarza partii. To pierwszy żołnierz na tym stanowisku od ponad trzech dekad (w pierwszym okresie chińskiej okupacji Tybetem rządzili niemal wyłącznie przedstawiciele wojska). Jego poprzednik Dziampa Phuncog (chiń. Qiangba Puncog, Xiangba Pingcuo) zajmuje stanowisko przewodniczącego legislatury, Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych. Ustępujący Legczog (chiń. Lieque, Legqog) przechodzi na emeryturę.
ZPL informuje, że w minionym roku gospodarka TRA wzrosła, tradycyjnie, o 12 procent, a dochody „chłopów i koczowników" o 13 procent – do 3589 yuanów rocznie (czyli 1,44 USD dziennie) na głowę.
Przewodniczący Hu Jintao i premier Wen Jiabao „nadają zaszczytny tytuł Bohaterskiego Szwadronu Ośnieżonego Płaskowyżu" specjalnemu oddziałowi paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej w Tybecie.

18–20 stycznia 2010
W Pekinie obraduje V Forum ds. (całego – to jest nie tylko w TRA) Tybetu – deklarowanymi priorytetami partii pozostają szybki rozwój gospodarczy napędzany zwiększonymi subsydiami rządu centralnego i walka z „separatyzmem".

18 stycznia 2010
Szef Departamentu Imigracyjnego Nepalu grozi wydaniem ambasadzie ChRL dziesięciorga uciekinierów z Tybetu zatrzymanych w drodze do Katmandu, lecz jak większość tybetańskich uchodźców zostają oni przekazani przedstawicielstwu Wysokiego Komisarza ONZ.

19 stycznia 2010

Huang Songyou, zdymisjonowany wiceprzewodniczący Najwyższego Sądu Ludowego, zostaje skazany na dożywocie za przyjmowanie łapówek.

24 stycznia 2010
„Jeśli sędzia depce konstytucję, nie ma pojęcia o historii partii i rzuca fałszywe oskarżenia, niszczy wizerunek kraju, który w tej sytuacji nie może mienić się harmonijnym państwem prawa" – czterech sędziwych aparatczyków KPCh wystosowuje list otwarty w obronie skazanego na 11 lat więzienia Liu Xiaobo.

25 stycznia 2010
Centralna Administracja Tybetańska w Indiach zapowiada dziewiątą rundę rozmów między wysłannikami Dalajlamy a przedstawicielami władz w Pekinie.
Cztery kolejne wyroki śmierci po lipcowych zamieszkach w Turkiestanie Wschodnim.

28 stycznia 2010
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary do trzech lat więzienia czworga mieszkańców okręgu Sog (chiń. Suo), zatrzymanych w grudniu przed lhaskim Dżokhangiem.

30 stycznia 2010
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na 19 miesięcy więzienia Tasziego Dhondupa, pieśniarza zatrzymanego w grudniu za nagranie „wywrotowej" płyty „Tortury bez śladu".

1 lutego 2010
Wysłannicy Dalajlamy wracają do Indii po dziewiątej rundzie rozmów z przedstawicielami władz ChRL, którzy informują media, że stanowisko Chin nie uległo i nie ulegnie żadnym zmianom.
Z zakładu karnego w Sichuanie ucieka tybetański więzień; bierze zakładnika, chińskiego strażnika słynącego z okrucieństwa wobec osadzonych pochodzenia tybetańskiego.

2 lutego 2010
Tuż po bezprecedensowej groźbie „sankcji" za dawno uzgodnioną sprzedaż uzbrojenia Tajwanowi, Pekin przestrzega prezydenta Obamę przed ewentualnym spotkaniem z Dalajlamą, grożąc, że pogorszy to stosunki dwustronne i nie pomoże USA „w walce z kryzysem".
„Jego Świątobliwość Dalajlama konsekwentnie mówi o przyszłości Tybetu w granicach Chińskiej Republiki Ludowej, nie widzimy więc powodu, o ile chińscy przywódcy będą mieli wolę polityczną, dla którego nie moglibyśmy wypracować wspólnego stanowiska. Pragniemy powtórzyć słowa Jego Świątobliwości, który deklaruje gotowość współpracy z rządem centralnym Chin, aby Tybetańczycy mogli odzyskać godność i dumę, a ChRL zapewnić sobie stabilizację i jedność", wysłannicy Dalajlamy zdają relację z dziewiątej rundy rozmów. „Tybet będzie szedł własną drogą z Dalajlamą i bez niego", odpowiada agencja Xinhua.

4 lutego 2010
„Będę strzec przewodniej roli Komunistycznej Partii Chin, sprawy socjalizmu, jedności narodowej i etnicznej" – Gjalcen Norbu, mianowany przez Pekin Panczenlamą, zostaje wiceprzewodniczącym Ogólnochińskiego Stowarzyszenia Buddyjskiego.

14 lutego 2010
Kilkuset Tybetańczyków z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie rozpoczyna Nowy Rok swojego kalendarza symbolicznym, milczącym protestem na znak żałoby po zabitych w ostatnich dwóch latach. Policja zatrzymuje trzy osoby.

15 lutego 2010

Na wyraźne żądanie Chin służby nepalskie zaczynają kontrolować granicę z Tybetem w odludnym Mustangu.

18 lutego 2010
W dniu pierwszego spotkania prezydenta Baracka Obamy (i sekretarz stanu Hillary Clinton) z Dalajlamą CNN publikuje sondaż, z którego wynika, iż 75 procent Amerykanów uważa, że Tybet powinien być niepodległy, a 53 przedkłada walkę o prawa człowieka nad dobre stosunki z ChRL. W wielu regionach – w przeciwieństwie do „żałobnego" Nowego Roku – Tybetańczycy radośnie świętują spotkanie w Waszyngtonie, podczas którego prezydent wyraża poparcie dla idei „Drogi Środka".

24 lutego 2010
Komunistyczna Partia Chin nowelizuje „kodeks etyczny", by „skuteczniej walczyć" z powszechną korupcją.

26 lutego 2010
Tybetańskie źródła informują, że w listopadzie 2009 roku Pośredni Sąd Ludowy w Kardze, w Sichuanie skazał trzech Tybetańczyków – za „separatystyczne podżeganie" i „zakłócanie porządku publicznego" – na karę śmierci, której wykonanie zawieszono na dwa lata, dożywocie i szesnaście lat więzienia.

28 lutego 2010
Gjalcen Norbu, mianowany przez Pekin Panczenlamą, zostaje członkiem Krajowego Komitetu Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej.

marzec 2010
Najgorsza susza od stu lat w południowo-zachodnich Chinach i niektórych regionach Tybetu. Ponad 24 miliony osób tracą dostęp do wody pitnej.

2 marca 2010
Władze chińskie ogłaszają kolejną kampanię „mocnego uderzenia" w Lhasie i pozostałych prefekturach TRA. Miasto patrolują wzmocnione oddziały policyjne w pełnym rynsztunku bojowym; na posterunkach na rogatkach przeszukuje się wszystkie pojazdy i legitymuje pasażerów. Według lokalnych mediów pierwszego dnia zatrzymanych zostaje 70 osób.

3–14 marca 2010
Doroczne posiedzenia – rytuał zatwierdzania decyzji podjętych przez partię – Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych oraz Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej. Przywódcy mówią głównie o zagrożeniach związanych z wychodzeniem z globalnego kryzysu. „Skokowy" rozwój Tybetu ma teraz – zgodnie z hasłami „populistycznej" frakcji prezydenta i premiera – koncentrować się przede wszystkim na potrzebach „ludzi", a nie gigantycznych projektach infrastrukturalnych.

7 marca 2010
Gubernator TRA Pema Thinle mówi dziennikarzom, że Gendun Czokji Nima – Panczenlama uprowadzony przez władze chińskie w 1995 roku – i jego najbliżsi „prowadzą szczęśliwe życie w Tybecie".
Przed „marcowymi rocznicami" nepalska policja „prewencyjnie" zatrzymuje przedstawiciela Dalajlamy w Katmandu.

10 marca 2010

„Niezależnie od tego, co mówi rząd Chin, istnieje poważny problem Tybetu. Świat o tym wie, gdyż ma dowody w postaci wszechobecności wojska i ograniczeń w swobodzie podróżowania. Nie służy to nikomu. Musimy zrobić wszystko, by problem ten rozwiązać. Od ponad trzydziestu lat staram się na wszelkie sposoby nawiązać rozmowy z Chińską Republiką Ludową w duchu Drogi Środka, czyli korzyści dla obu stron. Choć jasno wyraziłem aspiracje Tybetańczyków w zgodzie z konstytucją ChRL i Ustawą o regionalnej autonomii narodowej, nie osiągnęliśmy żadnych wymiernych rezultatów. Sądząc po postawie obecnych przywódców Chin, nadzieje na rychłe wypracowanie rozwiązania są niewielkie. Niemniej jednak pozostajemy niewzruszenie oddani kontynuowaniu dialogu", mówi Dalajlama w dorocznym orędziu.
Przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek wzywa ChRL do „zmiany postawy" wobec dialogu z Dalajlamą.
W Markhamie (chiń. Mangkang) protestują setki Tybetańczyków, domagających się odszkodowań za wywołaną przez chińskie kopalnie dewastację środowiska naturalnego. Policja próbuje zatrzymać przywódców, ale kilku młodych ludzi zaczyna kaleczyć się nożami i grozić, że odbiorą sobie życie, jeśli zostanie aresztowany choćby jeden Tybetańczyk. Urzędnicy proszą o pomoc w zakończeniu demonstracji lokalnych lamów.
Rocznicowy protest mnichów w okręgu Dzomda (chiń. Jiangda) prefektury Czamdo (chiń. Changdu). Płonie samochód należący do władz lokalnych. Policja aresztuje dwóch duchownych.

14 marca 2010
Grupa uczniów w Maczu (chiń. Maqu) inicjuje rocznicowy protest, do którego dołączają setki Tybetańczyków, skandujących niepodległościowe hasła. Demonstrantów otacza policja, która zatrzymuje kilkadziesiąt osób, co wywołuje kolejną manifestację przed siedzibą władz lokalnych.
Mimo gróźb władz mieszkańcy Lhasy oddają hołd pamięci ofiar pacyfikacji protestów z 14 marca 2008 roku, zamykając swoje hotele i sklepy.
Policja odcina od świata klasztor Dica w okręgu Bajan (chiń. Hualong) prowincji Qinghai, w którym pojawiają się „rocznicowe" ulotki, zatrzymuje trzech mnichów i zamyka działającą przy świątyni szkołę.

17 marca 2010
Chińskie służby bezpieczeństwa zatrzymują czterech nastolatków w Markhamie (chiń. Mangkang). Wszyscy zostają oskarżeni o „podżeganie do działalności wywrotowej" (w postaci publikowania artykułów w szkolnej gazetce).

18 marca 2010
Tybetańskie źródła informują, że przed kilkoma dniami sąd w Lhasie skazał na karę pięciu lat więzienia Ariego Rinpocze, opata klasztoru Onpo, którego mnisi zorganizowali pierwszy protest na Barkhorze 10 marca 2008 roku. Syn Rinpocze, Daszer został skazany na dziesięć lat więzienia.

22 marca 2010
Po trzech miesiącach sporów z władzami w Pekinie chińska wyszukiwarka Google zostaje przeniesiona na serwery w Hongkongu.
W Kham Driru (chiń. Biru), w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu) protestują dzieci ze szkoły podstawowej. Skandują niepodległościowe hasła i domagają się powrotu Dalajlamy. Policja odcina szkołę od świata, służba bezpieczeństwa przesłuchuje uczniów i ich rodziców.

31 marca 2010
W Sertharze (chiń. Seda) protestuje dwóch mnichów z zakazaną tybetańską flagą. Zostają zatrzymani.

kwiecień 2010

Chiny, choć wcześniej kategorycznie temu zaprzeczały, informują Indie o rozpoczęciu budowy największej w Tybecie tamy na Jarlung Cangpo (Brahmaputra).

2 kwietnia 2010
Brutalne pobicie i zatrzymanie samotnego demonstranta w Sertharze.

3–8 kwietnia 2010
Fala symbolicznych protestów – i zatrzymań, także dzieci – w okręgu Serthar.

6 kwietnia 2010
Zatrzymanie dwóch tybetańskich studentów (i znanych blogerów) z „Uniwersytetu Mniejszości" w Lanzhou.

8 kwietnia 2010
Do grupy mnichów z zakazaną tybetańską flagą dołączają setki świeckich, domagając się zamknięcia kopalni w Njarongu (chiń. Xinlong), w Sichuanie.

9 kwietnia 2010
Sąd ludowy w Ngabie (chiń. Aba) skazuje na kary od sześciu do trzynastu lat więzienia trzech Tybetańczyków oskarżonych o prowadzenie „działalności separatystycznej".

10 kwietnia 2010
Dalajlama i tybetański rząd na wychodźstwie składają Polakom wyrazy współczucia po tragedii w Smoleńsku i śmierci prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

14 kwietnia 2010
Trzęsienie ziemi i tysiące ofiar w prefekturze Juszu (chiń. Yushu), w Qinghai. Tybetańczycy oskarżają władze o zaniżanie liczby zabitych (oficjalnie: 2698 osób) – według niezależnych źródeł może ich być ponad dziesięć tysięcy – opieszałość, indolencję, „faworyzowanie" Hanów nawet podczas akcji ratunkowej i machinacje propagandowe.

18 kwietnia 2010
Po premierze Wenie miejsce katastrofy w Juszu odwiedza prezydent Hu Jintao. Na wydobytej z gruzów tablicy pisze kredą: „Tu będą nowe szkoły! Tu będą nowe domy!". Delikatna relikwia zostaje natychmiast przewieziona do muzeum w Silingu, gdzie grupa ekspertów ma ją zachować dla potomnych.

20 kwietnia 2010
Władze chińskie nakazują tysiącom mnichów, którzy spontanicznie, jako pierwsi nieśli pomoc ofiarom trzęsienia ziemi w Juszu, opuszczenie terenu katastrofy. Blokują także przekazywanie darów przez niezależne organizacje i osoby prywatne.

21 kwietnia 2010
Pekin ogłasza jednodniową żałobę narodową po katastrofie w Juszu.

23 kwietnia 2010
Aresztowanie Tagjala, znanego intelektualisty z Silingu, współautora listu otwartego, krytykującego postawę władz po tragedii w Juszu.

24 kwietnia 2010
Dziewięć miesięcy po krwawych rozruchach w Urumczi Pekin odwołuje Wanga Lequana, sekretarza partii w Xinjiangu.

26 kwietnia 2010
Władze informują, że liczba chińskich internautów przekroczyła 400 milionów.

1 maja 2010
Oficjalne otwarcie Expo w Szanghaju (zorganizowanie wystawy kosztowało Chiny tyle, co igrzyska olimpijskie w Pekinie).
Samdup Gjaco z Daszi (chiń. Haiyan) w prowincji Qinghai samotnie woła przed lhaskim Dżokhangiem o powrót Dalajlamy i uwolnienie Panczenlamy. Zostaje obezwładniony i zabrany przez policję.

4 maja 2010
Tybetańscy demonstranci ścierają się z policją w Markhamie (chiń. Mangkang), protestując przeciwko ponownemu otwarciu kopalń na zboczu świętej dla nich góry. Są ranni. Służby bezpieczeństwa zatrzymują dwanaście osób, które próbują złożyć w tej sprawie petycje w Lhasie i Chengdu.

10 maja 2010
Władze w Lhasie ogłaszają nowe przepisy, nakazujące spisywać każdego, kto chce wydrukować lub skopiować jakikolwiek dokument.

13 maja 2010
„Rosja jest gotowa pomóc zakończyć konflikt między ChRL a duchowym przywódcą Tybetu, Dalajlamą", oświadcza w Dumie szef rosyjskiego MSZ.

14 maja 2010
Tybetańskie źródła informują, że w styczniu skazano na 15 lat więzienia Lhamo Kjab, emerytowaną nauczycielkę z Nagczu (chiń. Naqu) zatrzymaną w 2008 roku w związku z falą protestów przeciwko chińskim rządom.

15 maja 2010
Chińska policja otwiera ogień do Tybetańczyków, protestujących przeciwko cementowni, która niszczy łąki w Labrangu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu. Rany odnosi piętnaście osób.
Służby bezpieczeństwa zatrzymują czterech mnichów w okręgu Dzomda (chiń. Jiangda), oskarżanych o „podżeganie" do protestów w 2008 roku. Następnego ranka funkcjonariusze wracają po dwóch przełożonych klasztoru, którzy wcześniej odmówili udziału w kampanii „edukacji patriotycznej".

16 maja 2010
Symboliczny protest i zatrzymanie dwóch Tybetańczyków w Sertharze, w prowincji Sichuan.

17 maja 2010
Policja zatrzymuje i osadza w areszcie domowym opata klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu), siedemdziesięciopięcioletniego Dałę Rinpocze, którego oskarżyła o konsultowanie z Dalajlamą procesu poszukiwań nowego wcielenia innego inkarnowanego lamy z tej świątyni. W Rongpo zaczyna się kampania edukacji patriotycznej – kilkunastu duchownych zostaje wydalonych, jeden odbiera sobie życie.

20 maja 2010
Chińskie media informują o ukaraniu w ostatnim półroczu ponad trzech tysięcy urzędników za defraudację niemal czterech bilionów yuanów (dwa biliony PLN) z pakietu przeznaczonego na ratowanie gospodarki w związku z globalnym kryzysem.

21 maja 2010
Pierwszy czat chińskich blogerów z Dalajlamą, który odpowiada na pytania wybrane przez ponad 12 tysięcy „obywateli sieci".
Tybetańczycy protestujący przeciwko chińskim kopalniom w okręgu Namling (chiń. Nanmulin) prefektury Szigace atakują kamieniami wezwany przez urzędników policyjny konwój. Funkcjonariusze strzelają w powietrze, brutalnie biją i zatrzymują kilkudziesięciu demonstrantów.

25 maja 2010
Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazuje na karę śmierci Sonama Ceringa, oskarżonego o udział w rozruchach i podżeganie do podpalania chińskich sklepów 14 marca 2008 roku. Wykonanie wyroku zostaje zawieszone na dwa lata. Pięciu innych Tybetańczyków otrzymuje kary od trzech do siedmiu lat więzienia za ukrywanie Ceringa.

30 maja 2010
Najwyższy Sąd Ludowy, Najwyższa Prokuratura Ludowa, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwa i Ministerstwo Sprawiedliwości ChRL ogłaszają wspólnie zakaz wykorzystywania dowodów uzyskanych przy pomocy tortur.

czerwiec 2010
Tybetańczycy z Juszu protestują przeciwko planom władz, które chcą przesiedlić ofiary trzęsienia ziemi do domów budowanych z dala od miasta, odbierając ocalonym ich własne, lepiej położone działki.
Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazuje dwóch mnichów Drepungu za udział w pokojowym proteście 10 marca 2008 roku: Dziamphela Łangczuka na karę dożywotniego więzienia oraz Kunczoka Nimę na dwadzieścia lat więzienia.

1 czerwca 2010
Władze nakazują lhaskim pensjonatom i hotelom instalowanie systemów „monitorujących" wszystkich gości.

7 czerwca 2010
Biuro Bezpieczeństwa Publicznego zatrzymuje kolejnych trzech mnichów w okręgu Dzomda (chiń. Jiangda) w związku z protestami w 2008 roku.

13 czerwca 2010
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego ogłasza siedmiomiesięczną kampanię *yanda* – „mocne uderzenie" w przestępczość kryminalną w całym kraju.

24 czerwca 2010
Sąd ludowy okręgu Yanqi prowincji Xinjiang skazuje na karę 15 lat więzienia, utratę praw politycznych na pięć lat i grzywnę za „okradanie antycznych grobowców" Karmę Samdupa, słynnego tybetańskiego biznesmena, ekologa i społecznika. Te najwyraźniej sfabrykowane zarzuty oficjalnie oddalono w 1998 roku. Cała sprawa wygląda na zemstę urzędników z Czamdo, których bracia skazanego (również działacze) oskarżyli o organizowanie nielegalnych polowań na zwierzęta należące do gatunków zagrożonych wyginięciem. Wszyscy próbujący im pomóc, apelując do władz wyższego szczebla – w sumie kilkadziesiąt osób – znaleźli się za kratami. Wszyscy byli też bici i torturowani, jak Karma, który mówił o tym w sądzie. Drakońska kara wpisuje się w bezprecedensową kampanię wymierzoną nawet w tych przedstawicieli tybetańskiej elity – intelektualistów, pisarzy, działaczy społecznych – którzy unikali drażliwych kwestii politycznych.

27 czerwca 2010

Policja zatrzymuje siedmiu tybetańskich sołtysów w okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), którzy próbują mediować w błahym, lokalnym sporze. Zostają oskarżeni o zorganizowanie „nielegalnego zgromadzenia” i „podżeganie”.

lipiec 2010
Niezależne źródła informują o aresztowaniu trzech pisarzy – Dhonkho, Buddy i Kelsanga Dzimpy – którzy w 2008 roku opublikowali artykuły poświęcone fali tybetańskich protestów.
Po raz pierwszy od 2007 roku władze Nepalu łamią „dżentelmeńską umowę” z Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców (UNHCR), wydając Chinom troje Tybetańczyków.

1 lipca 2010
Według chińskiego odpowiednika NIK urzędnicy zdefraudowali sześć miliardów dolarów przeznaczonych na pomoc dla ofiar trzęsienia ziemi w Wenchuanie w 2008 roku.
Otwarcie czwartego portu lotniczego w TRA (w Ngari).

3 lipca 2010
Sąd ludowy w Czamdo skazuje na pięć lat więzienia Rinczena Samdupa – ekologa, działacza i brata Karmy skazanego w czerwcu w Xinjiangu na 15 lat pozbawienia wolności.

5 lipca 2010
Policja zatrzymuje i uprowadza Tasziego Topgjala, szóstego już członka rodziny Karmy Samdupa, skazanego na piętnaście lat więzienia znanego działacza społecznego i ekologa.

6 lipca 2010
Władze Nepalu tradycyjnie już zakazują Tybetańczykom publicznego świętowania urodzin Dalajlamy.

7 lipca 2010
W okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai) w prowincji Sichuan zostaje zatrzymany Kelsang Cultrim, intelektualista i pisarz, który rok wcześniej nagrał „apel do świata” i DVD poświęcone historii Tybetu oraz aspiracjom Tybetańczyków i od tego czasu się ukrywał.

14 lipca 2010
Władze zamykają nagle wszystkie najpopularniejsze serwisy mikroblogowe w Chinach oraz dziesiątki „krytycznych” blogów.

20 lipca 2010
Pekin informuje o powołaniu nowej „małej wiodącej grupy roboczej do spraw Tybetu”, którą nadal kieruje Jia Qinglin, członek Stałego Komitetu politbiura KPCh i przewodniczący OLPKK. „Grupa” – złożona głównie z przedstawicieli resortów siłowych – po raz pierwszy formalnie sprawuje pieczę nad wszystkimi ziemiami tybetańskimi w TRA, Qinghai, Sichuanie, Yunnanie i Gansu.

27 lipca 2010
Pekin informuje, że w ciągu ostatnich czterech lat rząd centralny wydał na rozwój Tybetu ponad 20 miliardów dolarów, które zainwestowano w 188 „kluczowych projektów infrastrukturalnych”.
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego ChRL zaleca zrezygnowanie z publicznego upokarzania – czyli osławionych „parad wstydu” – podejrzanych o popełnienie przestępstwa kryminalnego.

30 lipca 2010
Sąd ludowy okręgu Serthar (chiń. Seda) w prowincji Sichuan skazuje na kary dwóch i pół roku więzienia Kaldena i Sonama Topdena, których zatrzymano 16 maja za rozrzucenie w mieście setek ulotek z apelem o powrót Dalajlamy i wolność Tybetu.

sierpień 2010
Media informują o przerzuceniu około dziesięciu tysięcy chińskich żołnierzy do okupowanej przez Pakistan części Ladakhu.

1 sierpnia 2010
Tysiące Tybetańczyków ocalałych z kwietniowego trzęsienia ziemi protestują w Juszu przeciwko planowanym przez władze przesiedleniom i niskim odszkodowaniom.

2 sierpnia 2010
Adwokat Karmy Samdupa, słynnego filantropa i działacza społecznego skazanego na 15 lat więzienia, informuje, że apelacja jego klienta została odrzucona. Wiadomość o decyzji sądu, który nie odniósł się do przedstawionych mu dokumentów ani nie uzasadnił swojej decyzji, przekazano zainteresowanym z niemal miesięcznym opóźnieniem.

2 sierpnia 2010
W Lhoce zostaje intronizowany tulku, którego imię – zgodnie z nowymi, restrykcyjnymi przepisami – po raz pierwszy wylosował mianowany przez Pekin Panczenlamą Gjalcen Norbu.

7 sierpnia 2010
W okręgu Drugczu (chiń. Zhouqu) prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu osuwiska i lawiny błotne (zdaniem wielu ekspertów wywołane karczowaniem lasów i budową sieci elektrowni wodnych, według rządowych mediów „najtragiczniejsze od sześciu dekad") zabijają 1435 osób, ponad trzysta uznaje się za zaginione. Następnego dnia miejsce tragedii odwiedza premier Wen Jiabao. Choć region ma status autonomii tybetańskiej, według rządowych mediów Tybetańczycy – formalnie większość – stanowią tam „30 procent populacji".

12 sierpnia 2010
Tybetańskie źródła informują, że 26 czerwca, po trzydniowym procesie, Pośredni Sąd Ludowy w Lhasie skazał na karę dożywotniego więzienia Dordże Tasziego – najbogatszego Tybetańczyka, którego wcześniej władze wielokrotnie nagradzały i uznawały „za jednego z dziesięciu najwybitniejszych młodych ludzi". Jego starszego brata, Dordże Cetena, skazano na sześć lat więzienia. Dordże Taszi – właściciel między innymi jednego z najstarszych i najpopularniejszych hoteli w Lhasie – został zatrzymany kilka tygodni po wybuchu tybetańskich protestów w 2008 roku. Nie wiadomo, gdzie był przetrzymywany i co mu zarzucano, ale fakt, iż nie podano do wiadomości publicznej żadnej informacji o drakońskim wyroku, może wskazywać, że sprawa miała charakter albo podtekst polityczny. Sąd nakazał też skonfiskowanie jego majątku, którego wartość szacuje się na 4,3 miliarda yuanów (dwa miliardy PLN).
Dwóch mnichów wychodzi na główny plac w Lithangu, w Kardze z zakazaną tybetańską flagą i portretem Dalajlamy. Kiedy pojawia się policja, unikają zatrzymania dzięki postawie osłaniającego ich tłumu Tybetańczyków.

15 sierpnia 2010
Pekin ogłasza dzień żałoby narodowej po tragedii w Drugczu.

16 sierpnia 2010
ChRL wyprzedza Japonię i staje się drugą gospodarką świata.

18 sierpnia 2010
Funkcjonariusze chińskiej policji otwierają ogień do tybetańskich demonstrantów w Paljulu (chiń. Baiyu), protestujących przed siedzibą władz lokalnych przeciwko rozbudowie kopalni złota i

domagających się odszkodowań za dewastację środowiska naturalnego. Na miejscu giną co najmniej cztery osoby, około trzydziestu jest rannych.

21 sierpnia 2010
Premier Wen Jiabao wygłasza zaskakujące przemówienie, w którym wzywa do przeprowadzenia „reformy struktury politycznej", gdyż bez niej „mogą zostać utracone owoce przemian gospodarczych".

30 sierpnia 2010
Agencja Xinhua informuje o „przypadkowym" zastrzeleniu tybetańskiego demonstranta, który stał na czele grupy atakującej policjantów kamieniami i nożami w Paljulu. Podczas incydentu – do którego miało dojść 15, a nie jak twierdzą tybetańskie źródła 18 sierpnia – rannych zostało czterech funkcjonariuszy i zatrzymano trzydziestu pięciu demonstrantów. Tybetańczycy domagali się jakoby uwolnienia Hana, którego aresztowano za „nielegalne prowadzenie kopalni złota".

wrzesień 2010
Skandal w Nepalu po ujawnieniu nagrania, na którym maoistowski poseł prosi „chińskiego przyjaciela" o 500 milionów rupii na kupno głosów potrzebnych „przepchnięcia" wyboru premiera przez parlament.

1 września 2010
„Mam 76 lat. Należy rozłożyć odpowiedzialność tak, jakby mnie nie było. Będę pracować dla Tybetu aż do śmierci, ale w innym charakterze", oświadcza Dalajlama w przeddzień pięćdziesiątej rocznicy „święta tybetańskiej demokracji", odpowiadając na apele społeczności emigracyjnej, która prosi go o dalsze przewodzenie diasporze.
Pekin ogłasza nowe przepisy: do zakupu karty SIM niezbędna jest rejestracja i dokument tożsamości.

2 września 2010
Setki absolwentów Instytutu Tradycyjnej Medycyny Tybetańskiej, którym w tym roku zaproponowano zaledwie sześćdziesiąt nowych etatów, domagają się zwiększenia liczby miejsc pracy. Studenci, którzy umawiają się na udział w proteście przed budynkami rządowymi w Lhasie, wysyłając wiadomości tekstowe, zostają zatrzymani. Według tybetańskich źródeł „znika wiele osób".

6 września 2010
Przewodniczący Hu Jintao składa w Shenzhenie mglistą obietnicę „poszerzania socjalistycznej demokracji z wyborami".

7 września 2010
Lokalne media donoszą, że przedstawiciele tybetańskiej administracji na wychodźstwie ostrzegają indyjski wywiad i służby bezpieczeństwa przed próbami „infiltracji chińskich agentów" do struktur diaspory.

8 września 2010
Pośredni Sąd Ludowy w Czamdo (chiń. Changdu) skazuje na trzynaście lat więzienia Łangdu, mnicha, który rok wcześniej samotnie skandował niepodległościowe hasła i domagał się powrotu Dalajlamy.
Władze chińskie informują, że w ciągu ostatnich ośmiu miesięcy Tybetański Region Autonomiczny odwiedziło ponad pięć milionów turystów (o 25 procent więcej niż w tym samym okresie roku poprzedniego).

13 września 2010
Wspólne manewry kazachsko-rosyjsko-chińskie, wymierzone między innymi w „separatystów".

14 września 2010
Na dwa miesiące przed Igrzyskami Azjatyckimi prowincja Guangzhou ogłasza rozporządzenie, wymagające okazania dowodu tożsamości przy zakupie noży kuchennych i „niebezpiecznych noży do obierania owoców".
Gjalcen Norbu, którego w 1995 roku władze w Pekinie mianowały Panczenlamą, spotyka się z pierwszym zagranicznym przywódcą – ministrem spraw zagranicznych Singapuru.

22–23 września 2010
Jego Świątobliwość Dalajlama składa piątą wizytę w Polsce – na zaproszenie prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza, z okazji trzydziestej rocznicy Solidarności.

26 września 2010
Rozpoczęcie budowy linii kolejowej Lhasa – Szigace (253 kilometry torów za dwa miliardy dolarów), która ma „promować racjonalną eksploatację bogactw naturalnych" (wedle oficjalnych zapowiedzi – ponad osiem milionów ton rocznie).

25 września 2010
Sąd w Ngabie (chiń. Aba) skazuje na cztery lata więzienia Dhonko Gjakpę, oskarżonego o udzielenie schronienia mnichowi, który stał czele lokalnych protestów w 2008 roku.

28 września 2010
Policja zatrzymuje trzech Tybetańczyków protestujących przeciwko budowie tamy u podnóża świętej góry w Driru (chiń. Biru), w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu), oskarżając ich o „separatyzm". Władze zmuszają mieszkańców regionu do podpisywania zobowiązań, że nie będą podejmować żadnych prób sabotowania prac budowlanych.

3 października 2010
Na żądanie Pekinu nepalska policja konfiskuje urny podczas wstępnej tury wyborów tybetańskiego premiera i parlamentu na wychodźstwie.

8 października 2010
Liu Xiaobo, odbywający karę jedenastu lat więzienia autor Karty 08, otrzymuje Pokojową Nagrodę Nobla. Według żony dedykuje ją zamordowanym w Pekinie w 1989 roku. Zaszczytu gratuluje mu między innymi Dalajlama oraz kaszag, tybetański rząd na wychodźstwie, wyrażając nadzieję, że „10 grudnia osobiście odbierze tę jakże zasłużoną nagrodę". Polskie MSZ „docenia tegoroczny wybór Norweskiego Komitetu Noblowskiego" i „ma nadzieję", że będzie on „impulsem do dalszych wysiłków w budowaniu rządów prawa oraz pełnej realizacji praw i swobód – także politycznych i obywatelskich – przysługujących obywatelom Chin".
Pekin ogłasza przepisy po raz kolejny zakazujące „zagranicznych kontaktów" tybetańskim klasztorom.

13 października 2010
„Brak wolności słowa jest skandalem w światowej historii demokracji", dwudziestu trzech znanych, byłych wysoko postawionych chińskich aparatczyków publikuje apel o zniesienie cenzury.

14 października 2010
W przeddzień plenum Komitetu Centralnego KPCh apele o kontynuowanie reform politycznych podchwytuje wiele chińskich gazet – w tym rządowe.

15 października 2010
„Chiny powinny znaleźć się w głównym nurcie światowej cywilizacji" – ponad stu intelektualistów, w tym tybetańska poetka Oser, wystosowuje petycję o natychmiastowe zwolnienie Liu Xiaobo oraz wszystkich więźniów politycznych. Większość sygnatariuszy jest nachodzona przez policję lub zostaje osadzona w areszcie domowym.

18 października 2010
Wiceprezydent Xi Jinping zostaje mianowany wiceprzewodniczącym Centralnej Komisji Wojskowej, co wedle partyjnej „tradycji" czyni go najbardziej prawdopodobnym następcą Hu Jintao.

19 października 2010
Tysiące uczniów szkół średnich w Rebgongu (chiń. Tongren) demonstrują przeciwko zarządzonej przez władze chińskie zmianie podręczników i języka wykładowego z tybetańskiego na mandaryński.

20 października 2010
Kolejne protesty uczniów szkół średnich w Qinghai. „Chcemy naszego tybetańskiego języka!", skandują młodzi ludzie podczas marszu w Colho (chiń. Hainan), jednej z kilku prefektur, w których dochodzi do demonstracji.

22 października 2010
Demonstracja studentów Chińskiego Uniwersytetu Minzu (dawniej: Centralny Uniwersytet Narodowości) w Pekinie w obronie języka tybetańskiego.

23 października 2010
Pierwsze zatrzymania – dwudziestu uczniów z Czabczy (chiń. Gonghe) – uczestników fali protestów przeciwko nowym restrykcjom wobec miejsca języka tybetańskiego w systemie oświaty.

25 października 2010
Pośredni Sąd Ludowy okręgu Dzomda (chiń. Jiangda) prefektury Czamdo (chiń. Changdu) skazuje na kary dziewięciu i pół roku więzienia mnichów Karmę Paldena i Miphama Gelka, oskarżonych o zorganizowanie w marcu „rocznicowego" protestu, podczas którego podpalono samochody należące do władz lokalnych.

27 października 2010
Protesty przeciwko marginalizowaniu języka tybetańskiego, które od tygodnia wstrząsają kolejnymi miastami Qinghai, przekraczają granice prowincji Gansu.

1 listopada 2010
W ChRL rozpoczyna się pierwszy od dziesięciu lat spis powszechny.
Władze Nepalu odmawiają wydawania i odnawiania prawa jazdy tybetańskim uchodźcom.
Otwarcie pierwszego międzynarodowego luksusowego hotelu w Lhasie – St. Regis.

7–9 listopada 2010
Setki mnichów i mniszek protestują w okręgu Serszul (chiń. Shiqu) prefektury Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan w obronie języka tybetańskiego. Manifestacje nie mają nic wspólnego z uczniowskimi demonstracjami w Qinghai – zostały sprowokowane przez władze, które zaczęły konfiskować dobrowolne „grzywny", deponowane przez Tybetańczyków w klasztorach za zaśmiecanie ojczystego języka chińskimi słowami.

15 listopada 2010

Lobsang Palden, mnich z okręgu Sog (chiń. Suo) nękany przez chińskich aparatczyków z powodu pielgrzymki do Indii i spotkania z Dalajlamą, popełnia samobójstwo w klasztornej celi.

22 listopada 2010
Policja rozbija masowy protest przeciwko kopalni w prefekturze Szigace. Wiele osób odnosi obrażenia, co najmniej piętnaście zostaje zatrzymanych.

25 listopada 2010
Parlament Europejski wzywa Pekin do promowania języka tybetańskiego.

26 listopada 2010
Sąd ludowy w Kanlho (chiń. Gannan) skazuje na jedenaście lat więzienia Goszula Lobsanga, aresztowanego dwa miesiące wcześniej pod zarzutem udziału w antyrządowych protestach w 2008 roku.

1 grudnia 2010
Dharamsala publikuje ustalone dopiero teraz nazwiska sześciu demonstrantów zastrzelonych w Lhasie w marcu 2008 roku – lista znanych ofiar pacyfikacji ostatniej fali tybetańskich protestów wzrasta do 227.

5 grudnia 2010
Tragiczny pożar łąk w Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie. Giną 22 osoby – w tym 15 żołnierzy próbujących gasić ogień.

10 grudnia 2010
Po raz pierwszy w historii nie zostaje odebrana Pokojowa Nagroda Nobla. Laureat Liu Xiaobo odbywa karę jedenastu lat więzienia, jego bliscy są osadzeni w aresztach domowych. Chińska cenzura zakazuje posługiwania się słowami „puste krzesło".

16 grudnia 2010
Pośredni Sąd Ludowy prefektury Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu skazuje na karę trzech lat więzienia Sungraba Gjaco, mnicha klasztoru Maru, wydawcę niezależnego pisma „Marsz nadziei", propagatora i nauczyciela języka tybetańskiego, oskarżonego o podżeganie uczniów do zorganizowania protestu w marcu tego roku.

20 grudnia 2010
WikiLeaks publikuje poufny amerykański dokument, którego wynika, że Chiny płacą nepalskim służbom za polowanie na uciekinierów z Tybetu i wydawanie ich chińskim żołnierzom. Inny „przeciek" mówi, że od 1980 roku do Indii przedostało się 85 tysięcy Tybetańczyków; ponad połowa, 46 tysięcy, wróciła do ojczyzny po krótkiej pielgrzymce i zobaczeniu Dalajlamy.
Mimo gwałtownego starzenia się społeczeństwa oraz pogłębiającego się braku równowagi między liczbą przychodzących na świat chłopców i dziewcząt władze chińskie oświadczają, że ogłoszona przed trzema dekadami drakońska polityka „jedna rodzina – jedno dziecko" obowiązywać będzie jeszcze co najmniej pięć lat.

22 grudnia 2010
Sąd ludowy w Lhasie skazuje na kary od dwóch do czterech lat więzienia czterech niedoszłych uciekinierów z Tybetu.

23 grudnia 2010

Specjalny sprawozdawca ONZ ds. prawa do żywności składa pierwszą wizytę w ChRL i oświadcza, że tybetańscy koczownicy nie powinni być zmuszani do sprzedawania stad oraz prowadzenia osiadłego życia.
Chiński nowobogacki płaci za szczeniaka tybetańskiego mastifa – nowy symbol „statusu" – dwa miliony dolarów.

27 grudnia 2010
Sąd Najwyższy w New Delhi uchyla wcześniejsze wyroki i orzeka, że Tybetańczykom urodzonym w Indiach w latach 1950–1987 przysługuje obywatelstwo i paszport Indii. Tybetańska administracja na wychodźstwie szacuje, że takich osób może być 35 tysięcy.

29 grudnia 2010
Funkcjonariusze lhaskiego Biura Bezpieczeństwa Publicznego zatrzymują Tenpę Lodo, mnicha, pisarza, wydawcę i działacza społecznego z okręgu Paljul (chiń. Baiyu) prefektury Kardze (chiń. Ganzi) w prowincji Sichuan.

30 grudnia 2010
Sąd w Ngabie skazuje na kary czterech i trzech lat więzienia Dhonkho, Buddę i Kelsanga Dzimpę – pisarzy, którzy publikowali artykuły o protestach z 2008 roku.

2011
Przywódcy Departamentu Pracy Frontu Jedności – w dużej mierze za sprawą tybetańskich samospaleń – apelują o otwarcie „nowego rozdziału" w polityce wobec mniejszości, a wpływowi akademicy Hu Angang i Ku Lianhe przedstawiają projekt „drugie generacji polityki etnicznej", zakładający „zacieranie różnic" i szybkie „budowanie wspólnej narodowej tożsamości", czyli koniec „federalizmu" i całkowitą asymilację Tybetańczyków, Ujgurów oraz pozostałych *minzu*.

4 stycznia 2011
Chińskie media informują, że w przeciwieństwie do miast Chin właściwych dzieci robotników napływowych korzystają w Lhasie z bezpłatnej edukacji i stanowią 37 procent uczniów szkół podstawowych i średnich.

7 stycznia 2011
Władze Tanzanii dają chińskim kupcom miesiąc na opuszczenie kraju, wyjaśniając, że chętnie widzą inwestorów, ale nie ludzi odbierających pracę rdzennym mieszkańcom.

10 stycznia 2011
Pema Thinle, szef rządu TRA, zapowiada „długą, intensywną, skomplikowaną i czasami gwałtowną walkę z kliką Dalajlamy".

11 stycznia 2011
Pierwszy lot prototypu niewidzialnego dla radarów chińskiego myśliwca.

12 stycznia 2011
Parlament Tadżykistanu zgadza się przekazać ChRL (sporną od XIX wieku) część Pamiru o powierzchni tysiąca kilometrów kwadratowych. Władze w Duszanbe mówią o sukcesie, podkreślając, że pierwotnie Pekin domagał się 28 tysięcy, opozycja – o łamaniu postanowień konstytucji i zdradzie interesów narodowych.

18 stycznia 2011
„W kwestii praw człowieka jest jeszcze w Chinach bardzo wiele do zrobienia", oświadcza przewodniczący Hu Jintao podczas spotkania na szczycie w Waszyngtonie. Chińskie media

cenzurują wypowiedź prezydenta. Następnego dnia, podczas uroczystej kolacji wydanej na cześć Hu w Białym Domu, chiński pianista gra melodię antyamerykańskiej pieśni z czasów wojny koreańskiej.
Władze prowincji Qinghai zapowiadają, że odbudują zniszczone w zeszłorocznym trzęsieniu ziemi Dziekundo (chiń. Yushu) w Qinghai jako „ośrodek turystyczny" i nadają miastu nową, chińską nazwę Sanjiangyuan („źródła trzech rzek"), najwyraźniej pomijając w swoich planach Tybetańczyków: oficjalnie, ponad dziewięćdziesiąt procent mieszkańców regionu.

26 stycznia 2011
Przewodniczący partii TRA Zhang Qingli informuje media, że chińscy „urzędnicy ryzykują życiem, pracując w trudnych warunkach Płaskowyżu Tybetańskiego". Twierdzi przy tym, że od 2001 roku „zmarło ich przedwcześnie cztery tysiące stu", oraz wygłasza zwyczajową tyradę przeciwko „zagranicznym wrogim siłom i klice Dalaja".

11 lutego 2011
Ministerstwo Zasobów Ludzkich informuje, że w Chinach są największe na świecie różnice w zarobkach w sektorze państwowym: najlepiej opłacani zarabiają piętnastokrotnie więcej niż ci o poborach najniższych.

13 lutego 2011
Nepalska policja w rynsztunku bojowym przerywa wybory do władz jednego ze stowarzyszeń tybetańskich i konfiskuje urny z oddanymi głosami. W tym samym czasie podsekretarz stanu USA rozmawia z szefem rządu w Katmandu, wyrażając między innymi zaniepokojenie sposobem traktowania Tybetańczyków.

19 lutego 2011
Po fali internetowych apeli o „jaśminową rewolucję" w Chinach władze dodają „jaśmin" (*molihua*) do listy słów zakazanych i zatrzymują niemal dwudziestu znanych działaczy oraz „adwokatów praw". Jednocześnie zaczyna się polowanie na dysydentów zakrojone na największą skalę od czasu Tiananmen. Służby nie udają nawet, że przestrzegają prawa: ludzie znikają, są arbitralnie więzieni, osadzani w aresztach domowych, nękani przesłuchaniami i groźbami.

20 lutego 2011
Setki osób wychodzą na ulice kilkunastu chińskich miast w symbolicznym proteście. Władze mobilizują dziesiątki tysięcy funkcjonariuszy, którzy natychmiast rozpraszają „jaśminowe" zgromadzenia.

23–24 lutego 2011
Kolejne spotkanie robocze na najwyższym szczeblu poświęcone wszystkim „regionom zamieszkiwanym przez Tybetańczyków". Jia Qinglin, członek Stałego Komitetu Politbiura i przewodniczący OLPKK, wzywa do „kontynuowania i pogłębienia walki z kliką Dalaja" oraz do podniesienia stopy życiowej w Tybecie.

24 lutego 2011
Ambasador USA w Indiach przyjeżdża do Dharamsali na spotkanie z Dalajlamą.

25 lutego 2011
Chiny zmniejszają o trzynaście (do pięćdziesięciu pięciu) listę przestępstw zagrożonych karą śmierci.

2 marca 2011

Po poturbowaniu kilku zachodnich dziennikarzy próbujących relacjonować „jaśminowe protesty” w Pekinie, władze ogłaszają, że wykonywanie zawodu reportera na tej stołecznej ulicy wymaga specjalnego zezwolenia. Wyjaśniają przy tym, że zakaz obowiązuje już jedenaście lat, tylko do tej pory nie został nigdzie zapisany.

3–15 marca 2011
Doroczne posiedzenia Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych oraz Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej i bezprecedensowe nadzwyczajne środki bezpieczeństwa w Pekinie. Tematem numer jeden jest nowy plan pięcioletni i zmiana modelu wzrostu gospodarczego – z napędzanego eksportem i gigantycznymi inwestycjami w infrastrukturę na zasilany konsumpcją wewnętrzną. Wydatki na „bezpieczeństwo wewnętrzne” po raz pierwszy „oficjalnie” przewyższają budżetowe nakłady na obronność kraju.

7 marca 2011
Przed marcowymi, „drażliwymi” rocznicami Pekin tradycyjnie już zamyka TRA dla cudzoziemców. Oficjalnie z powodu mrozu i „braku miejsc noclegowych”.

10 marca 2011
„Już w latach sześćdziesiątych mówiłem, że Tybetańczycy potrzebują pochodzącego z wolnych wyborów przywódcy, któremu będę mógł przekazać władzę. Nie ulega wątpliwości, że nadszedł na to czas. Podczas zbliżającego się jedenastego posiedzenia czternastego parlamentu na wychodźstwie zaproponuję nowelizację Karty zgodną z moją decyzją przekazania formalnych prerogatyw wybieralnemu przywódcy” – mówi w (jak się zaraz okaże: ostatnim) rocznicowym orędziu Jego Świątobliwość Dalajlama.
Łangczen Gelek wychodzi na główny plac Kardze (chiń Ganzi) i zaczyna skandować: „Wolność dla Tybetu! Niech żyje Jego Świątobliwość Dalajlama”, rozrzucając ulotki i drukowane flagi modlitewne. Zostaje natychmiast powalony i skatowany przez policjantów. Tybetańczycy potajemnie organizują modły w jego intencji. Pięć dni przed protestem opuścił klasztor, ostrzegając przyjaciół, że mogą się już nie spotkać.

11 marca 2011
„Poinformowałem przewodniczących trzynastego Zgromadzenia i Sądu Najwyższego, że należy zwolnić mnie z czynności wynikających ze statusu politycznego i administracyjnego, takich jak składanie ceremonialnych kontrasygnat pod decyzjami legislatury. Propozycji tej nie wzięto nawet pod rozwagę. Swoje racje wyłuszczyłem ponownie 31 sierpnia 2010 roku (zwołanemu przez parlament) pierwszemu »powszechnemu zgromadzeniu Tybetańczyków«. Nie ma już czasu na dalsze odkładanie decyzji w tak ważkiej sprawie. Wszystkie niezbędne poprawki do Karty i właściwych ustaw należy wprowadzić podczas tej sesji, całkowicie uwalniając mnie w ten sposób od władzy formalnej” – Jego Świątobliwość Dalajlama wydaje zapowiedziane dyspozycje parlamentowi na wychodźstwie.
„Nonsensowne wypowiedzi o przejściu na emeryturę – komentuje rządowy »Dziennik Tybetański« w Lhasie – obnażają prawdziwe oblicze Dalaja jako politycznego akwizytora oraz reakcyjny charakter jego kliki”.

16 marca 2011
W trzecią rocznicę brutalnej pacyfikacji demonstracji w Ngabie (chiń. Aba) na miejskim rynku podpala się Phuncog, młody mnich z klasztoru Kirti. Zostaje ugaszony i poturbowany, policjanci próbują wciągnąć go do samochodu, ale uniemożliwia to tłum Tybetańczyków, którzy niosą ciężko poparzonego duchownego do świątyni. Rozwścieczeni ludzie organizują kolejny pochód i skandują antyrządowe hasła. Do stłumienia protestu ściągnięte zostają posiłki z sąsiednich okręgów. Tybetańskie źródła mówią o „setkach zatrzymanych i rannych”.

Nie podając żadnych przyczyn, władze chińskie zamykają nagle najpopularniejszy tybetański portal TibetCul.

17 marca 2011
Pekin potwierdza samobójczą śmierć mnicha w Ngabie, podając, że nazywał się on Rigzin Phuncog, miał szesnaście lat i epilepsję. Za zgon wini „grupę mnichów", którzy „siłą uniemożliwili leczenie" i „ukryli" poparzonego w klasztorze Kirti.

18 marca 2011
Parlament na wychodźstwie nie nowelizuje odpowiednich ustaw, o co apelował tydzień wcześniej Dalajlama, lecz przyjmuje rezolucję, w której prosi Jego Świątobliwość o formalne pozostanie na czele rządu.

20 marca 2011
Diaspora: wybory parlamentarne i druga runda premierowskich. Władze Nepalu nie zezwalają na przeprowadzenie głosowania ponad dwudziestu tysiącom tybetańskich uchodźców.

25 marca 2011
Tybetański parlament na wychodźstwie „kapituluje" pod presją Dalajlamy i zaczyna przygotowywać zmiany legislacyjne, mające umożliwić Jego Świątobliwości przejście na pełną polityczną emeryturę i zakończyć proces demokratyzacji Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach.

27 marca 2011
Chińskie media informują, że w 2011 roku prowincja Qinghai zbuduje 25 tysięcy „osad" dla „134 tysięcy rodzin tybetańskich koczowników".

31 marca 2011
Państwowa Administracja Radia, Filmu i Telewizji zakazuje nadawania materiałów, które mówią między innymi o „podróżowaniu w czasie, przypadkowych wątkach mitycznych, absurdalnych technikach, fatalizmie, reinkarnacji i braku pozytywnego myślenia".

2–3 kwietnia 2011
Setki Tybetańczyków protestują w Juszu (chiń. Yushu) przeciwko polityce władz lokalnych po katastrofalnym trzęsieniu ziemi w 2010 roku. Policja pacyfikuje demonstrację; jest wielu rannych i zatrzymanych.

7 kwietnia 2011
Parlament Europejski wzywa rząd Nepalu do respektowania praw społeczności tybetańskiej.

8 kwietnia 2011
Grupa Robocza ONZ do spraw Uprowadzeń wyraża zaniepokojenie falą pozasądowych „zaginięć" chińskich dysydentów i obrońców praw człowieka.
Władze w Kardze (chiń. Ganzi) aresztują Deczen Łangmo, zwolnioną z więzienia mniszkę, którą dwa dni wcześniej witały jak bohaterkę setki mieszkańców rodzinnej wioski.

12 kwietnia 2011
Kolejne starcia przed Kirti w Ngabie (chiń. Aba) – tłum Tybetańczyków nie dopuszcza do klasztoru dodatkowych oddziałów policji w obawie, że wywiozą mnichów na „edukację patriotyczną". Jest wielu poturbowanych i pogryzionych przez policyjne psy, na skutek odniesionych obrażeń umierają dwie starsze kobiety; eskalacji tragedii zapobiega mediacja przełożonych świątyni.

15–17 kwietnia 2011
Nadzwyczajna sesja edukacji patriotycznej w odciętym od świata klasztorze Kirti. Mnichów reedukuje ośmiuset urzędników z regionu, wywołując kolejno do recytowania wyuczonych odpowiedzi. Władze uznają rezultaty za „niezadowalające", zapowiadają kontynuowanie kampanii, każą zamknąć przyklasztorną klinikę oraz ogłaszają godzinę policyjną dla mnichów, z których około stu zdążono już „zniknąć" ze świątyni.

16 kwietnia 2011
Chińska policja zatrzymuje mniszkę wznoszącą niepodległościowe okrzyki i rozrzucającą ulotki w Dege, w Kardze (chiń Ganzi).

21 kwietnia 2011
Wieczorem chińskie służby specjalne zatrzymują i wywożą w nieznanym kierunku ponad trzystu mnichów z oblężonego klasztoru Kirti. Wywózce próbuje zapobiec grupa głównie sędziwych Tybetańczyków. Zostają brutalnie pobici, dwie osoby giną na miejscu.

27 kwietnia 2011
Oficjalne ogłoszenie wyników wyborów: nowym kalonem tipą Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach zostaje Lobsang Senge.

28 kwietnia 2011
Pekin ogłasza wyniki spisu powszechnego z 2010 roku – populacja 1,37 miliarda, średni roczny przyrost 0,57 procent – a przewodniczący Hu Jintao zapowiada utrzymanie polityki „jednego dziecka" (mimo wciąż rosnącej dysproporcji między urodzeniami chłopców a dziewcząt: 118 do 100, i postępującego starzenia się społeczeństwa).

4 maja 2011
Chiny informują o powołaniu rządowego departamentu kontroli internetu.

5 maja 2011
Pekin publikuje kolejne wyniki spisu: w ciągu dekady populacja Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wzrosła (o niemal 15 procent) do trzech milionów – rdzenni mieszkańcy mają stanowić nieco ponad 90 procent.

11 maja 2011
W Kardze (chiń. Ganzi) pojawiają się tysiące niepodległościowych ulotek. Cztery dni później policja aresztuje właścicielkę lokalnej drukarni i zamyka zakład.

13 maja 2011
Zwolniony pracownik detonuje ładunek przed bankiem w tybetańskiej prefekturze Pari (chiń. Tianzhu), raniąc kilkadziesiąt osób.

16 maja 2011
„To tylko separatystyczna klika, która zdradza macierz, bez legitymacji i absolutnie żadnego statusu do prowadzenia dialogu z przedstawicielami rządu centralnego" – Zhu Weiqun z departamentu Frontu Jedności KPCh wita nowo wybranego premiera rządu na wychodźstwie i jego deklarację gotowości do prowadzenia rozmów „zawsze i wszędzie".

18 maja 2011
Rada Państwa przyznaje, że oddana w 2007 roku Zapora Trzech Przełomów powoduje „poważne szkody w środowisku naturalnym i problemy społeczne" (choć do tej pory, wbrew opiniom ekspertów, sławiono ją jako wielkie osiągnięcie chińskich inżynierów i doskonałą inwestycję).

24 maja 2011
Globalny Fundusz do spraw Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią wstrzymuje wypłaty środków dla Chin z powodu nadużyć finansowych tamtejszej agencji rządowej.

25 maja 2011
Dalajlama odrzuca prośbę delegatów społeczności tybetańskich z całego świata, by pozostał „ceremonialną głową państwa".
Najwyższy Sąd Ludowy zaleca sądom niższych instancji zawieszać wykonywanie kar śmierci na dwa lata, jeśli „nie jest konieczna natychmiastowa egzekucja".

25–26 maja 2011
Masowe protesty – i nadzwyczajne środki bezpieczeństwa – w Mongolii Wewnętrznej (gdzie rdzenna ludność stanowi już tylko 17 procent populacji) przeciwko polityce władz. Katalizatorem wystąpień było rozmyślne przejechanie blokującego szosę koczownika przez ciężarówkę z chińskiej kopalni.

28 maja 2011
Ostatniego dnia nadzwyczajnego posiedzenia ustępujący parlament nowelizuje Kartę Tybetańczyków na Wychodźstwie, pozbawiając Dalajlamę, zgodnie z jego niewzruszonym dyktatem, prerogatyw politycznych, które zostają przekazane demokratycznie wybranym organom władzy. Formalnie Jego Świątobliwość ma być tylko przywódcą duchowym oraz „Opiekunem i Symbolem Tybetu i Narodu Tybetańskiego". Prosi się go między innymi o „dbanie o dobro" społeczności tybetańskiej, „doradzanie" i „sugerowanie" parlamentowi oraz kaszagowi, reprezentowanie Tybetańczyków na arenie międzynarodowej i poszukiwanie „utęsknionego" rozwiązania problemu Tybetu. Przy okazji deputowani dokonują kilku zmian nomenklaturowych. Tybetański Rząd na Wychodźstwie, a właściwie Gaden Podrang – gabinet Dalajlamów, ściśle: „Rząd Tybetu Zwycięski w Każdym Kierunku Pałac Radości" – zostaje przemianowany na „Administrację Tybetańską". System zapoczątkowany w 1642 roku przez Wielkiego V Dalajlamę, który przejął władzę polityczną nad zjednoczonym Tybetem dzięki zbrojnemu wsparciu wodza choszuckich Mongołów Guszri-chana, przestaje istnieć.

29 maja 2011
Jego Świątobliwość Dalajlama ratyfikuje zmiany w Karcie Tybetańczyków na Wychodźstwie.

1 czerwca 2011
Google informuje, że chińscy hakerzy uzyskali dostęp do prywatnych kont pocztowych „setek wysokich amerykańskich urzędników, oficerów i dziennikarzy". Celem ataku byli również „chińscy aktywiści" oraz „politycy z wielu azjatyckich państw".
Bank Ludowy publikuje raport, w którym stwierdza, że w „ostatnich latach osiemnaście tysięcy skorumpowanych urzędników wywiozło z Chin sto dwadzieścia milionów dolarów"; dokument zostaje niemal natychmiast usunięty z sieci.

6–7 czerwca 2011
Symboliczne protesty najpierw dwóch, a następnego dnia samotnego mnicha w Kardze (chiń. Ganzi). Wszyscy zostają brutalnie skatowani i zatrzymani.

10 czerwca 2011
Protesty, brutalne pobicia i zatrzymania mnicha oraz dwóch mniszek na głównej ulicy w Kardze.

22 czerwca 2011

Symboliczny protest dwóch mnichów z Kardze na lhaskim Barkhorze (pierwszy taki, odnotowany, incydent od marca 2008 roku).

25 czerwca 2011
W związku z rocznicowymi obchodami „pokojowego wyzwolenia" władze chińskie na miesiąc zamykają TRA dla cudzoziemców i Tybetańczyków z innych prowincji ChRL.

28 czerwca 2011
W Kardze protestują kolejne dwie mniszki i świecki (zwiększając liczbę zatrzymanych w ciągu trzech tygodni do sześćdziesięciu).

2 lipca 2011
Sąd ludowy w Kardze skazuje na kary trzech lat więzienia trzy mniszki, które miesiąc wcześniej zorganizowały symboliczny protest.

5 lipca 2011
Sąd ludowy w Kardze skazuje na kary więzienia trzynastu uczestników ostatnich protestów w tym mieście.
Zatrzymanie i skatowanie Pemy Rinczena, kolejnego pisarza z Kardze.

6 lipca 2011
Setki nepalskich policjantów w rynsztunku bojowym uniemożliwiają Tybetańczykom obchodzenie urodzin Dalajlamy.

10 lipca 2011
Policja katuje trzech nastolatków skandujących niepodległościowe hasła w Kardze.

12 lipca 2011
Zatrzymanie ośmiu mnichów klasztoru Surmang w Nangczenie (chiń. Nangqian), w prefekturze Juszu prowincji Qinghai. Duchowni demonstracyjnie wyszli z wiecu „edukacyjnego", który zwołano z powodu gremialnego bojkotu obchodów dziewięćdziesięciolecia Komunistycznej Partii Chin.
Policja katuje dwie nastolatki skandujące niepodległościowe hasła w Kardze.

15 lipca 2011
Ignorując zakaz i groźby władz, tysiące osób uczestniczą w intronizacji portretu Dalajlamy w Ngabie (chiń. Aba).

16 lipca 2011
Prezydent Obama spotyka się w Białym Domu z Dalajlamą i „podkreśla wagę chronienia praw Tybetańczyków w Chinach".

17 lipca 2011
Rewizje i dziesiątki prewencyjnych zatrzymań przed wizytą wiceprezydenta Xi Jinpinga w Lhasie.

26 lipca 2011
Inauguracji linii lotniczych Tibet Airlines.

29 lipca 2011
W Kardze policja bije do nieprzytomności i zatrzymuje samotnego demonstranta z portretem Dalajlamy.

8 sierpnia 2011
Zaprzysiężenie nowego kalona tipy, „premiera” tybetańskiej administracji na wychodźstwie: „Mamy dziś najważniejszy dzień od dwóch tysięcy lat” – mówi Jego Świątobliwość Dalajlama.

15 sierpnia 2011
Prewencyjne zatrzymania działaczy tybetańskich przed wizytą Zhou Yongkanga w Katmandu.

20 sierpnia 2011
Sąd ludowy w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan skazuje na trzy lata więzienia Samphela Dhondupa, którego zatrzymano 10 lipca za rozrzucanie ulotek z hasłami: „Wolność dla Tybetu”, „Niech żyje Jego Świątobliwość Dalajlama”, „Żądamy powrotu Dalajlamy”, „Oby Dalajlama i wszyscy Tybetańczycy mogli się wkrótce zjednoczyć”.

25 sierpnia 2011
Znienawidzonego przez Tybetańczyków Zhanga Qingli zastępuje na fotelu sekretarza partii Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, Chen Quanguo, dotychczasowy szef rządu prowincji Hebei.

26 sierpnia 2011
Pośredni Sąd Ludowy w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan oskarża o „umyślne zabójstwo” trzech mnichów z klasztoru Kirti, ukrywających w świątyni Rigzina Phuncoga, który podpalił się na znak protestu 16 marca 2011 roku i zmarł następnego ranka w szpitalu.

29 sierpnia 2011
Agencja Xinhua informuje, że Lobsang Cunde, jeden z mnichów oskarżonych o „zabójstwo” Phuncoga, który w marcu podpalił się w Ngabie, został skazany na jedenaście lat więzienia.

30 sierpnia 2011
Sąd w Ngabie skazuje na kary trzynastu i dziesięciu lat więzienia dwóch kolejnych mnichów Kirti oskarżonych o „podżeganie i pomoc” w samospaleniu Phuncoga w marcu.

7 września 2011
W okręgu Sog (chiń. Suo) prefektury Nagczu (chiń. Naqu) umiera zwolniony w ciężkim stanie Jesze Tenzin, były mnich skazany w 2001 roku na dziesięć lat więzienia za rozlepianie plakatów niepodległościowych i systematycznie bity oraz torturowany za kratami.

12 września 2011
Światowe media ujawniają, że od końca lipca chińskie firmy łamały nałożone przez ONZ embargo, sprzedając reżimowi Kadafiego broń i amunicję za co najmniej 200 milionów dolarów.

13 września 2011
Pekin zapowiada realizację w tej pięciolatce „dwustu dwudziestu sześciu kluczowych projektów” w TRA (od budowy linii kolejowych, zapór wodnych i kopalni po promocję turystyki) wartych 300 miliardów yuanów (ponad 146 miliardów PLN).

14 września 2011
Magazyn *Forbes* informuje, że dziewięćdziesiąt procent spośród czterystu najbogatszych Chińczyków to członkowie Komunistycznej Partii Chin lub urzędnicy państwowi.

16 września 2011

Cering Łangczuk, wykształcony w Polsce lekarz medycyny, zostaje kalonem (ministrem) zdrowia Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach.
Tybetanka Szelok Dolma zdobywa dla Chin złoty medal mistrzostw świata w zapasach w stylu wolnym. Jest to pierwszy taki sukces tybetańskiego sportowca.

17 września 2011
W Czatrengu (chiń. Xiangcheng), w Kardze (chiń. Ganzi) policja, wezwana na pomoc przez chińskich właścicieli, otwiera ogień i rani czterech tybetańskich robotników protestujących przeciwko niskim płacom w kopalni.

22 września 2011
Przywódcy wszystkich szkół buddyzmu tybetańskiego i bonu z regionu Himalajów oraz Kałmucji spotykają się za zamkniętymi drzwiami w Dharamsali, by omówić między innymi kwestię następnego wcielenia Dalajlamy.

24 września 2011
„Mieszanie się w system reinkarnacji, a zwłaszcza kolejnych wcieleń Dalajlamy i Panczenlamy, jest szczególnie niestosowne w przypadku chińskich komunistów, którzy stanowczo odrzucają ideę przeszłych i przyszłych żywotów, o inkarnacji tulku nie wspominając. Zaprzeczają w ten sposób własnej ideologii politycznej i obnażają swą dwulicowość", Dalajlama publikuje szczegółowe „Oświadczenie", wykluczające udział Pekinu w procesie rozpoznania jego nowej inkarnacji.

26 września 2011
Samospalenie dwóch kolejnych mnichów z klasztoru Kirti w Ngabie. Jeden z osiemnastolatków, Lobsang Kelsang, jest krewnym Phuncoga, który podpalił się 16 marca tego roku.
„Dalajlama nie ma prawnego tytułu do decydowania o swoim odrodzeniu – odpowiada ministerstwo spraw zagranicznych ChRL. – To wyłączna prerogatywa Pekinu".

2 października 2011
Setki osób protestują w Sertharze (chiń. Seda) po zerwaniu i zrzuceniu na ulicę portretu Dalajlamy i wielkiej tybetańskiej flagi zawieszonych na jednym z budynków. Próbuje interweniować policja, ale wycofuje się, nie dokonując żadnych zatrzymań.

3 października 2011
W Ngabie (chiń. Aba) podpala się Kelsang Łangczuk, piąty już mnich klasztoru Kirti. Zostaje ugaszony – i brutalnie pobity – przez policjantów.

7 października 2011
W Ngabie (chiń. Aba) podpala się dwóch byłych mnichów klasztoru Kirti: Khajang i Czophel. Skandują niepodległościowe hasła, zostają ugaszeni i pobici przez chińskich policjantów. Pierwszy umiera nazajutrz, drugi trzy dni później.

10 października 2011
Inauguracja trzyletniej kampanii „wzmacniania fundamentów, wspierania mas" (chiń. qianji huimin), polegającej na „wysyłaniu w teren" tysięcy grup roboczych, które mają zacieśnić kontrolę nad wioskami i świątyniami Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

11 października 2011
Chińskie MSZ „potępia" i oskarża podpalających się mnichów o „ukryty terroryzm", za którym stoi „klika Dalaja".

13 października 2011

Sonam Namgjal zostaje skazany na trzy lata więzienia za zerwanie chińskiej flagi w 2010 roku w szkole w Drongsarze, w prefekturze Czamdo. Wcześniej, przez miesiące bity i torturowany, traci zdrowie w areszcie śledczym.

15 października 2011
Na głównej ulicy w Ngabie (chiń. Aba) podpala się Norbu Damdul, były mnich klasztoru Kirti. Płonąc krzyczy: „Chcemy wolności i niepodległości Tybetu". Zostaje ugaszony, pobity i wywieziony przez policję. Kilka minut później uzbrojeni funkcjonariusze rozpraszają tłum gromadzących się Tybetańczyków.

16 października 2011
Chińscy policjanci otwierają ogień do grupki Tybetańczyków skandujących niepodległościowe hasła przed komisariatem w Sertharze (chiń. Seda). Dwie osoby zostają postrzelone, siedem zatrzymanych.

17 października 2011
W Ngabie podpala się dwudziestoletnia mniszka Tenzin Łangmo. Woła o powrót Dalajlamy i wolność religii w Tybecie. Ginie na miejscu.

19 października 2011
Dalajlama przewodzi ceremonii w intencji Tybetańczyków, „którzy oddali życie za sprawę Tybetu, zwłaszcza zaś za tych, co dokonali samospaleń, za ich bliskich i prześladowanych". Pekin oskarża go natychmiast o „zakamuflowany terroryzm".

20 października 2011
Pekin zapowiada, że władze w Ngabie będą strzec stabilizacji „twardą ręką".
Uroczyste otwarcie „Buddyjskiego instytutu studiów teologicznych" w Lhasie, który ma zwiększyć „znajomość buddyzmu, moralność i kaliber polityczny" młodych mnichów oraz „żywych buddów".

25 października 2011
Podczas rytualnych tańców podpala się Dała Cering z klasztoru Kardze w Sichuanie. Zostaje ugaszony i przewieziony przez duchownych do szpitala. Kiedy mnisi dowiadują się, że najprawdopodobniej nie przeżyje, wracają z nim do świątyni.
Pekin ogłasza nowe restrykcje wymierzone w „wulgarną rozrywkę" i „szkodliwe informacje" w telewizji i internecie.

26 października 2011
Przed budynkiem rządowym w miejscowości Dzagju Karma, w Czamdo (chiń. Changdu) wybucha bomba. Nie ma rannych. Władze podejrzewają mnichów lokalnego klasztoru, który zostaje odcięty od świata. Po kilku dniach prawie wszyscy duchowni uciekają ze świątyni.

27 października 2011
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję w związku z falę samospaleń we wschodnim Tybecie.

1 listopada 2011
Grupa specjalnych sprawozdawców ONZ wyraża zaniepokojenie represjami w Tybecie, a zwłaszcza sytuacją w klasztorze Kirti.

2 listopada 2011
Policja rozbija solidarnościowy wiec Tybetańczyków w Katmandu. Jedna kobieta próbuje się podpalić, ale zostaje powstrzymana. Funkcjonariusze zatrzymują kilkudziesięciu protestujących.

3 listopada 2011
Przy skrzyżowaniu w Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan podpala się Czosang, trzydziestopięcioletnia mniszka klasztoru Ganden Czoling. Jej ciało zostaje przeniesione do pobliskiej świątyni, którą otacza policyjny kordon.

4 listopada 2011
Przed ambasadą ChRL w Delhi podpala się tybetański uchodźca. Ogień zostaje ugaszony przez policję.

6 listopada 2011
Tysiące Tybetańczyków uczestniczą w Dału (chiń. Daofu) w modłach w intencji Czosang, mniszki, która trzy dni wcześniej dokonała samospalenia.

7 listopada 2011
Dalajlama składa ósmą – według gospodarzy „czysto religijną" – wizytę w Mongolii.

9 listopada 2011
„Od marca tego roku jedenaścioro dzielnych Tybetańczyków dokonało samospaleń, wołając o wolność w Tybecie i powrót do ojczyzny Jego Świątobliwości Dalajlamy. Te desperackie czyny ludzi o czystych pobudkach są krzykiem przeciw niesprawiedliwości i represjom, które przyszło im znosić. (...) Problem Tybetu wiąże się z prawdą i sprawiedliwością, ludzie nie boją się oddać za nie życia, proszę ich jednak o zachowanie go i znalezienie innych, konstruktywnych metod pracy dla sprawy Tybetu", apeluje Karmapa.

13 listopada 2011
Chen Quanguo, sekretarz partii TRA zapowiada wprowadzenie poborów, emerytur i ubezpieczeń zdrowotnych dla tybetańskich duchownych.

18 listopada 2011
Cze Dahla, uchodzący za „umiarkowanego" tybetański aparatczyk z Yunnanu, zastępuje na stanowisku sekretarza partii miasta Lhasa Chińczyka Qina Yizhi.

20 listopada 2011
Na dachu klasztoru Ragja w Gologu (chiń. Guoluo) pojawia się portret Dalajlamy i tybetańskie flagi.

28 listopada 2011
Chiny ogłaszają, że w ciągu pięciu lat zainwestują niemal trzy miliardy dolarów w wydobycie surowców mineralnych w Qinghai.

29 listopada 2011
Chiny podnoszą o osiemdziesiąt procent oficjalny próg ubóstwa – do prawie jednego dolara dziennie – zwiększając tym samym liczbę uprawnionych do otrzymywania zasiłków.
Tybetańczycy demolują chińską rzeźnię w Darcedo (chiń. Kangding), w której znaleźli łeb skradzionego im jaka, potem ścierają się z policją. Kilkanaście osób zostaje zatrzymanych.
Sąd ludowy w Ngabie skazuje na pięć lat więzienia Ceringa za udział w antychińskich protestach w 2008 roku.

1 grudnia 2011
W Czamdo (chiń. Changdu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym rozrzuca ulotki – „Kiedy mnisi i mniszki cierpią w więzieniach bici i dręczeni przesłuchaniami, wolę zginąć niż żyć dalej. Jak mamy ufać dyktaturze, która zabrania nam praktykowania buddyzmu? Samo rozmyślanie nie

zda się tu na nic. Musimy powstać" – i podpala się Tenzin Phuncog, były mnich klasztoru Karma. Zostaje ugaszony i przewieziony do lokalnego szpitala.

2 grudnia 2011
Rządowa agencja Xinhua potwierdza „próbę samospalenia" Tenzina Phuncoga, podając, że nieco wcześniej „oskarżono go podczas wioskowego wiecu o nielegalne wycinanie drzew i orzeczono konfiskatę zgromadzonego przezeń drewna". Mężczyzna miał za to „grozić leśnikowi nożem".

3 grudnia 2011
W obliczu zwalniającej gospodarki i rosnącej liczby protestów Zhou Yongkang, odpowiadający w partii za sprawy bezpieczeństwa, przestrzega przed narastającymi „zagrożeniami społecznymi" w Chinach.

6 grudnia 2011
W szpitalu w Czamdo umiera Tenzin Phuncog, który podpalił się 1 grudnia.
Przewodniczący Hu Jintao wygłasza przemówienie do marynarki wojennej i wzywa ją do „przygotowywania się do wojny".

9 grudnia 2011
Na komisariacie w Labrangu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu zostaje zakatowany dwudziestokilkuletni Czondzior, który przyjechał tam w odwiedziny do krewnego. Najprawdopodobniej policjanci wzięli go za osobę poszukiwaną. Po złożeniu oficjalnej skargi władze lokalne wypłacają rodzinie zamordowanego odszkodowanie w wysokości miliona yuanów (około 547 tys. PLN).

14 grudnia 2011
Chińscy uczniowie atakują wielokrotnie mniej licznych tybetańskich rówieśników w szkole kolejowej w Chengdu. Demolują pomieszczenia, niszczą samochody interweniującej policji, wielu pobitych trafia do szpitali.

16 grudnia 2011
Pekin umieszcza lhaski Barkhor na liście dziesięciu „historycznych ulic" Chin.

18–22 grudnia 2011
Prezydent Bronisław Komorowski składa pierwszą oficjalną wizytę w ChRL. Spotka się z przewodniczącym Hu Jintao, podpisuje oświadczenie o strategicznym partnerstwie i nie wspomina o prawach człowieka. Pytany o nie przez dziennikarzy odpowiada: „bardzo ważne, bardzo ważne, bardzo ważne, bardzo ważne".

19 grudnia 2011
„Coraz więcej członków KPCh praktykuje religię, co zagraża jedności i roli przewodniej partii", ostrzega Zhu Weiqun z Departamentu Pracy Frontu Jedności, przypominając o wymogu „ateizmu".

23 grudnia 2011
Od stycznia do listopada 2011 Tybetański Region Autonomicznym przyjął niemal osiem i pół miliona turystów – prawie 28 proc. więcej niż rok wcześniej.

27 grudnia 2011
Władze w Lhasie informują, że PKB Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wzrósł w 2011 roku o 12,6 procent (dziewiętnasty dwucyfrowy wynik z rzędu).

30 grudnia 2011

Sąd ludowy w Kanlho (chiń. Gannan) skazuje na cztery lata więzienia Kelsanga Cultrima, zatrzymanego rok wcześniej autora „apelu do świata”, mówiącego o bolączkach i aspiracjach Tybetańczyków.
Chińscy muzułmanie ścierają się z policją i wojskiem w obronie meczetu, który zdaniem władz wzniesiono nielegalnie w Taoshanie, w regionie Ningxia. Jest kilkudziesięciu rannych i ponad stu zatrzymanych, świadkowie mówią o co najmniej pięciu zabitych.

31 grudnia 2011
Z badania, w którym wzięły udział trzy miliony chińskich internautów, wynika, że słowem najlepiej opisującym sytuację wewnętrzną w mijającym roku jest „*kong*”, „kontrola” (rok wcześniej było to „*zhang*” – „podwyżka cen”).

1 stycznia 2012
Według rządowych mediów Chiny rozpoczynają Nowy Rok egzekucjami piętnastu skazanych w Hunanie.
Władze TRA ogłaszają, że wszyscy zeszłoroczni absolwenci szkół wyższych (16600 osób) znaleźli zatrudnienie.

4 stycznia 2012
Chen Quanguo, sekretarz partii TRA, ogłasza „Pełny mechanizm długoterminowego zarządzania tybetańskimi klasztorami buddyjskimi”, w ramach którego urzędnicy państwowi lub funkcjonariusze partii będą „stacjonować” w niemal wszystkich świątyniach Tybetu, odbierając resztki nominalnej kontroli duchownym.
Typowany na następcę przewodniczącego Hu wiceprezydent Xi Jinping wzywa uniwersytety do „strzeżenia harmonii i stabilizacji” oraz zwiększenia „kontroli ideologicznej” nad studentami.

5 stycznia 2012
W szpitalu wojskowym w Barkhamie (chiń. Maerkang) umiera Norbu Damdul, który 15 października zeszłego roku podpalił się w Ngabie (chiń. Aba).

6 stycznia 2012
W Ngabie (chiń. Aba) podpala się dwóch Tybetańczyków – Tenji i Cultrim, mnich oraz świecki – wołając o długie życie i powrót Dalajlamy. Pierwszy ginie na miejscu, drugi umiera następnego dnia.
Rządowy portal „China Tibet” publikuje odredakcyjny artykuł o „klątwie”, zatytułowany „Każdy, kto znajdzie się w pobliżu Dalajlamy, jest zgubiony”: „(...) 10 grudnia 2011 roku były prezydent Vaclav Republiki Czeskiej spotkał się z Dalajlamą. Ci dwaj, jak opisał to prezydent, odbyli »miłe spotkanie«. Niestety Vaclav umarł zaledwie 10 dni później. Tego samego dnia trzy lata wcześniej były prezydent Lech Kaczyński z Polski spotkał się z XIV Dalajlamą w Warszawie i pogratulował mu tytułu »honorowego obywatela« polskiego miasta Wratislavia. Podczas gdy oni czuli się zadowoleni ze swojego czynu, samolot byłego polskiego prezydenta i jego żony rozbił się 10 kwietnia 2010 roku w zachodniej Rosji, zabijając wszystkich 97 członków załogi na pokładzie. Tego samego dnia Dalajlama bezwstydnie dał wyraz swojemu żalowi z powodu śmierci prezydenta oraz podziwowi dla jego »poświęcenia«. Idę o zakład, że Dalajlama musi być zbyt zażenowany, żeby ponownie odwiedzić Polskę”.

6–7 stycznia 2012
Chen Quanguo, sekretarz partii TRA, oraz przywódcy regionalnej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej zapowiadają „zwiększenie kontroli nad klasztorami w walce przeciwko grupie Dalaja”.

8 stycznia 2012

W Darlagu (chiń. Dari), w prowincji Qinghai podpala się Sopa Rinpocze Sonam Łangjal, wołając o wolność Tybetu i długie życie Jego Świątobliwości Dalajlamy. Ginie na miejscu. Tłum Tybetańczyków atakuje komisariat, odbiera zwłoki policji i przenosi je w procesji ulicami miasta. Rządowa agencja Xinhua potwierdza samospalenie „byłych mnichów" w Ngabie, nazywając ich „złodziejami", winnymi „wielu kradzieży", w tym „posągu Buddy z klasztoru Kirti". „Osiemnastolatek" miał „umrzeć w pokoju hotelowym" na skutek poparzeń, a „przebywający w szpitalu dwudziestodwulatek" „zeznać", że obaj „działali w zmowie".
W Labrangu (chiń. Xiahe) żołnierze Ludowej Policji Zbrojnej zabijają podczas próby aresztowania Gurgo Cetena, podejrzewanego o kradzież namiotów z placu budowy wojskowego lotniska, przeciwko któremu lokalni mieszkańcy protestują od 2009 roku.

9 stycznia 2012
Tybetańczycy protestujący przeciwko zastrzeleniu Gurgo Cetena demolują komisariat i ścierają się z policją oraz siłami specjalnymi w Labrangu. Jest wielu rannych i zatrzymanych.

10 stycznia 2012
Władze chińskie lansują tezę, że „omamieni przez Dalaja" Tybetańczycy podpalają się, aby „zmyć popełnione grzechy lub hańbę": według cytowanego przez rządową agencję Xinhua „okręgowego komitetu partii" Sopa Rinpocze, który dwa dni wcześniej dokonał samospalenia w Darlagu, odebrał sobie życie, ponieważ „miał potajemy romans z zamężną kobietą, o czym dowiedział się jej mąż".

14 stycznia 2012
W Ngabie (chiń. Aba) podpala się dwudziestojednoletni Lobsang Dziamjang. Płonąc woła o długie życie Jego Świątobliwości Dalajlamy. Zostaje ugaszony i, jak twierdzą naoczni świadkowie, brutalnie pobity przez policję. Na ulicy gromadzi się tłum wzburzonych Tybetańczyków, funkcjonariusze biją i strzelają na oślep – na miejscu ginie co najmniej jedna osoba, jest wielu rannych i zatrzymanych.

15 stycznia 2012
Policja zatrzymuje dwóch mnichów z Sogu (chiń. Suo) w Nagczu (chiń. Naqu) za oglądanie w sieci zdjęć samospaleń duchownych z Kirti. Na początku lutego obaj zostają skazani na kary dwóch lat więzienia.

15–17 stycznia 2012
Fala symbolicznych protestów w Qinghai i Sichuanie: demonstranci (często z tybetańskimi flagami oraz portretami Dalajlamy i Karmapy) wołają o wolność i wzywają rodaków do nieobchodzenia na znak żałoby Nowego Roku tradycyjnego kalendarza. Policja obserwuje, ale nie dokonuje żadnych zatrzymań.

19 stycznia 2012
Pekin zapowiada zamknięcie Tybetu dla zagranicznych turystów (piąty raz od eksplozji „rocznicowych" protestów w 2008 roku) od 20 lutego do 20 marca.

20 stycznia 2012
Tybetańskie źródła informują, że chińska policja przeszukuje pielgrzymów wracających z Indii po udzielonej przez Dalajlamę abhiszece Kalaczakry, konfiskując wszystkie przedmioty kultu religijnego, nawet różańce.

22 stycznia 2012
W prefekturze Colho (chiń. Hainan) prowincji Qinghai umiera torturowany w więzieniu Gesze Cultrim Gjaco – zatrzymany pół roku wcześniej mnich i działacz społeczny.

W Ngabie (chiń. Aba) zostaje przedterminowo zwolniony kolejny okaleczony więzień polityczny – Lobsang Khedrup, mnich z Kirti skazany na trzy lata więzienia za protestowanie przeciwko wywożeniu z klasztoru innych duchownych.

23 stycznia 2012
W Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan żołnierze Ludowej Policji Zbrojnej otwierają ogień do demonstrantów, protestujących przed komisariatem przeciwko zatrzymywaniu Tybetańczyków podejrzewanych o rozlepianie ulotek. Na miejscu ginie co najmniej jedna osoba, czterdziestodziewięcioletni świecki imieniem Jonten (inne źródła mówią o trzech lub sześciu zabitych). Jest „kilkudziesięciu rannych i setki zatrzymanych".
Setki Tybetańczyków z Ngaby zaczynają chiński Nowy Rok symbolicznym, milczącym protestem i modlitwami za rodaków, którzy dokonali samospaleń. Wieczorem tłum rozpędza policja – w odpowiedzi ludzie wołają o wolność i powrót Jego Świątobliwości Dalajlamy; jest wielu pobitych i zatrzymanych.
Rządowe media informują, że z okazji Nowego Roku chińskiego kalendarza władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego „rozdały ponad milion flag państwowych i portretów przywódców".

24 stycznia 2012
Policja otwiera ogień do tłumu kilkuset demonstrantów, którzy skandują niepodległościowe hasła na ulicach Sertharu (chiń. Seda) w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan, zabijając co najmniej pięciu i ciężko raniąc ponad czterdziestu Tybetańczyków. Miasto zostaje odcięte od świata, mieszkańcy nie mogą opuszczać domów, władze każą zamknąć wszystkie obiekty usługowe i użyteczności publicznej.

25 stycznia 2012
Policja bije i zatrzymuje dwudziestopięcioletniego Namkhę Gjalcena z Gologu (chiń. Guolu), który na lhaskim Barkhorze rozdaje ulotki z niepodległościowymi hasłami i apelami o powrót Dalajlamy.

26 stycznia 2012
W miasteczku Barma, w okręgu Dzamthang (chiń. Rangtang) prefektury Ngaba (chiń. Aba) policja otwiera ogień do grupy Tybetańczyków, próbujących przeszkodzić w zatrzymaniu mężczyzny imieniem Tharpa, rozlepiającego podpisane własnym nazwiskiem plakaty z hasłem: „Tybetańczycy nigdy nie porzucą swojej walki i będą organizować kolejne protesty, dopóki nie zostaną spełnione żądania tych, którzy się spalili". Na miejscu ginie dwudziestoletni Ugjen, jest wielu rannych.
„Ostatnio trzykrotnie zapraszali mnie na »herbatkę«. Powtarzali, że mam siedzieć cicho, że nie wolno mi udzielać wywiadów zagranicznym mediom, itd., itp. Oczywiście chodzi o samospalenia i krwawą pacyfikację tybetańskich protestów", służby bezpieczeństwa próbują uciszyć Oser, mieszkającą w Pekinie najsłynniejszą tybetańską pisarkę i „dziennikarkę obywatelską".
(Blokowany w ChRL) Twitter zapowiada „selektywną cenzurę treści" w związku z planami „wejścia do państw o odmiennych ideach".

27 stycznia 2012
„Dramatycznym świadectwem wzrostu napięcia w Tybecie jest fala samospaleń mnichów, mniszek i świeckich oraz krwawe tłumienie ostatnich protestów. Będziemy wzywać władze Chińskiej Republiki Ludowej do respektowania praw Tybetańczyków oraz bezzwłocznego podjęcia negocjacji z wysłannikami J.Ś. Dalajlamy w celu wypracowania pokojowego, satysfakcjonującego obie strony rozwiązania kwestii tybetańskiej" – w Sejmie VII kadencji zarejestrowany zostaje Zespół Polsko-Tybetański, na którego czele staje po raz trzeci posłanka Beata Bublewicz.

31 stycznia 2012
Chińska policja doprowadza na lhaski dworzec kolejowy i wywozi w nieznane miejsce setki Tybetańczyków zatrzymanych przy granicy z Nepalem po abhiszece Kalaczakry, której udzielił w

Indiach Dalajlama. Inni są przed wypuszczeniem do domów przesłuchiwani i poddawani „reedukacji politycznej”.
„Musimy z całą mocą uderzyć we wszystkie separatystyczne, niszczycielskie i kryminalne posunięcia kliki Dalaja”, sekretarz partii w spokojnej dotąd Lhasie zarządza „zwiększenie kontroli w klasztorach buddyjskich i na szosach”.

początek lutego 2012
Grupa funkcjonariuszy specjalnych sił policyjnych zatrzymuje Athara, popularnego satyryka z Lithangu (chiń. Litang) w Kardze (chiń. Ganzi), który planował opublikowanie nagrania krytykującego politykę Chin w Tybecie.

1 lutego 2012
Szef Instytutu Polityki i Zarządzania Chińskiej Akademii Nauk Społecznych prof. Niu Wenyuan informuje podczas konferencji naukowej, że w 2011 roku w ChRL dochodziło przeciętnie do pięciuset „masowych incydentów” dziennie.
„W związku z publikowaniem nieprzystających treści” – władze zamykają kilka z najpopularniejszych tybetańskojęzycznych blogów.

3 lutego 2012
Tybetańskie źródła informują, że w wiosce Phubu, w okręgu Serthar (chiń. Seda) podpaliło się trzech koczowników; jeden miał zginąć na miejscu. Region zostaje odcięty od świata, nie działają telefony i internet. Informacja ta nie zostaje później potwierdzona – najprawdopodobniej nie była ścisła.

4 lutego 2012
Ktoś zrywa chińską flagę i zastępuje ją zakazanym tybetańskim sztandarem w szkole w Łonpo, w okręgu Serszul (chiń. Shiqu). Policja odcina od świata wioskę i lokalny klasztor.
Symboliczny protest i zatrzymanie czterech Tybetańczyków, którzy skandują niepodległościowe hasła przed komisariatem w Tridu (chiń. Chengduo).

6 lutego 2012
„Każda wiadomość o nowej tybetańskiej śmierci napawa mnie niezmiernym bólem i smutkiem, trzy jednego dnia to więcej niż może znieść serce” – Gjałłang Karmapa wzywa „władze w Pekinie do przejrzenia pozorów roztaczanych przez urzędników lokalnych”, „uznania prawdziwej ludzkiej niedoli w Tybecie” i „wzięcia pełnej odpowiedzialności za to, co się tam wydarza”.
Rząd ostrzega urzędników w Tybecie, że za „uchybienia w strzeżeniu stabilizacji” mogą stracić pracę albo stanąć przed sądem (odnotowując przy okazji „surowe ukaranie” dwóch takich „przypadków” w „ostatnim czasie”) .

8 lutego 2012
Na terenie szkoły podstawowej w Ngabie (chiń. Aba) podpala się dziewiętnastoletni Rigzin Dordże, były mnich klasztoru Kirti. Płonąc woła o wolność Tybetu. Zostaje ugaszony i przewieziony do szpitala przez policję.
Masowe protesty w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai. W Nangczenie (chiń. Nangqian) ponad tysiąc osób (głównie młodych) woła na stadionie o wolność i powrót Dalajlamy. Policja obserwuje, ale nie rozbija manifestacji. W Tridu (chiń. Chengduo) setki mnichów rozpoczynają marsz „solidarnościowy”. Na moście pochód zatrzymuje policja. Do duchownych dołącza tłum świeckich. Ludzie żądają powrotu Dalajlamy, zwolnienia więźniów politycznych i szacunku dla praw Tybetańczyków. Służby bezpieczeństwa nie używają siły.

9 lutego 2012

Rządowe media informują, że Chen Quanguo, sekretarz partii Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wyrzucił trzech aparatczyków z departamentu kadr, ponieważ „wbrew rozkazom opuścili posterunki w okresie świątecznym”, oraz wezwał do „zwiększenia presji” na „separatystów dowodzonych przez klikę Dalaja”.
W trakcie obławy policja zabija braci Jesze Rigsala i Jesze Samdupa – mnicha i świeckiego – ukrywających się w górach po proteście, w którym uczestniczyli w Draggo (chiń. Luhuo) 23 stycznia.
Na głównej ulicy miasteczka Lab w okręgu Tridu (chiń. Chengduo), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) podpala się trzydziestokilkuletni Sonam Rabjang, mnich lokalnego klasztoru. Władze wywożą do stolicy prefektury przełożonych jego świątyni.

11 lutego 2012
W Ngabie (chiń. Aba) podpala się osiemnastoletnia mniszka Tenzin Czodron. Według świadków nie ginie na miejscu i zostaje wywieziona gdzieś przez policję. Następnego dnia władze potwierdzają jej zgon.
W Juszu (chiń. Yushu) demonstruje kilkuset Tybetańczyków; plac otacza policja, lecz nie dochodzi do starć.
W Kardze (chiń. Ganzi) pojawiają się, między innymi na ścianie komisariatu, plakaty zapowiadające trzy kolejne samospalenia. Policja brutalnie bije i zatrzymuje młodego człowieka skandującego niepodległościowe hasła.
Pekin mianuje nowego sekretarza partii we wstrząsanej kolejnymi samospaleniami Abie – Liu Zuominga z trzydziestoletnim stażem w resortach „siłowych”. Jego poprzednik zostaje awansowany na wicegubernatora i szefa bezpieczeństwa publicznego prowincji Sichuan.

12 lutego 2012
Władze chińskie wyrzucają praktykujących adeptów i burzą dwie pustelnie na obrzeżach Lhasy.
W szpitalu wojskowym umiera Rigzin Dordże, który cztery dni wcześniej podpalił się w Ngabie (chiń. Aba). Władze nie wydają zwłok krewnym i grożą karami za publiczne modlenie się w intencji zmarłego.

13 lutego 2012
W Ngabie (chiń. Aba) dokonuje samospalenia Lobsang Gjaco, dziewiętnastoletni mnich klasztoru Kirti. Zostaje ugaszony, pobity i wywieziony w nieznanym kierunku przez policję.
Zhu Weiqun, wiceminister w partyjnym Departamencie Pracy Frontu Jedności odpowiedzialny za „sprawy tybetańskie” i dialog z wysłannikami Dalajlamy, publikuje artykuł, w którym wzywa rząd do zmiany polityki wobec mniejszości: między innymi usunięcia rubryki „pochodzenie etniczne” z dowodów osobistych, likwidacji przywilejów tych grup i przeznaczonych dla nich szkół w imię zwiększenia „narodowej spójności” – czyli całkowitej asymilacji mniejszości narodowych.

14 lutego 2012
„Oczywiście zawsze można coś poprawić w sferze praw człowieka”, mówi delfin, wiceprezydent Xi Jinping składając pierwszą oficjalną wizytę w Waszyngtonie.
„Wszelkie próby podżegania garstki mnichów do podejmowania ekstremalnych działań w celu podkopywania stabilizacji nie leżą w interesie rozwoju Tybetu ani Tybetańczyków i nie mają szerokiego poparcia”, oświadcza premier Wen Jiabao podczas szczytu z przywódcami Unii Europejskiej.

15 lutego 2012
Dwudziestu funkcjonariuszy policji zatrzymuje w nocy popularnego pisarza Drubpę Kjaba w Sertharze (chiń. Seda) w Sichuanie.

16 lutego 2012

Policja zatrzymuje trzech mnichów w Tridu (chiń. Chengduo) w Qinghai w związku z marszem protestacyjnym duchownych sprzed kilku dni.

17 lutego 2012
W Themczenie (chiń. Tianjun), w Qinghai podpala się Damczo Sangpo, trzydziestoośmioletni nauczyciel z klasztoru Bongthak. Protestuje przeciwko odwołaniu przez władze dorocznej uroczystości religijnej. Ginie na miejscu. Klasztor otacza policja, funkcjonariusze przeszukują cele mnichów.

19 lutego 2012
W Dzamthangu (chiń. Rangtang), w Ngabie (chiń. Aba) dokonuje samospalenia osiemnastoletni mnich Nangdrol. Płonąc woła o długie życie Dalajlamy i wolność Tybetu. Ginie na miejscu. Duchowni przenoszą jego zwłoki do pobliskiego klasztoru i odmawiają wydania ich policji. Wokół świątyni gromadzi się tłum Tybetańczyków, by zapobiec zakłóceniu ceremonii pogrzebowych przez władze.

20 lutego 2012
Prowincja Guangdong (uchodząca za najbardziej liberalną w ChRL) ogłasza, że w ciągu roku zatrudni dziesięć tysięcy osób, których zadaniem będzie „monitorowanie i kształtowanie opinii publicznej w sieci".

22 lutego 2012
Na znak żałoby po ofiarach samospaleń i krwawej pacyfikacji ostatnich protestów Tybetańczycy gremialnie nie obchodzą Losaru, Nowego Roku ojczystego kalendarza – choć władze próbują ich do tego zmuszać i groźbami, i przekupstwem.
W miasteczku Kikor w Sertharze (chiń. Seda) kilkadziesiąt osób modli się na ulicy o długie życie Dalajlamy pod zakazaną tybetańską flagą i transparentem z imionami Tybetańczyków, którzy dokonali samospaleń. Policja robi zdjęcia, ale nie interweniuje.

24 lutego 2012
„Ktoś ogłasza czas samospalenia przed jego dokonaniem. Jest tam kamera, nagranie natychmiast trafia do sieci i nikomu nie wolno ratować protestującego. Jasna sprawa: ktoś stoi za całą operacją nazywania ich bohaterami", wyjaśnia zagranicznym dziennikarzom rzecznik Ogólnochińskiej Ludowej Konferencji Konsultatywnej.

25 lutego 2012
Trzydziestodwuletni Taszi detonuje bombę przed nowo zbudowanym budynkiem rządowym w wiosce Rekpa, w okręgu Dege prefektury Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan. Ginie na miejscu.

26 lutego 2012
Przed budynkiem administracji lokalnej w Dege, w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) podpala się młody Tybetańczyk, wołając o długie życie Dalajlamy. Ginie na miejscu.

28 lutego 2012
Na rynku w Kargiliku (chiń. Yecheng), w Turkiestanie Wschodnim „dziewięciu terrorystów" zabija siekierami trzynaście osób i rani wiele innych. Policji udaje się zastrzelić siedmiu napastników i zatrzymać pozostałych – podają władze lokalne.

1 marca 2012
Służba bezpieczeństwa zabrania tybetańskiej pisarce Oser odebrania w ambasadzie Holandii Nagrody Księcia Clausa i osadza ją na miesiąc w areszcie domowym.

3–14 marca 2012
Doroczne, ostatnie przed pokoleniową zmianą na szczytach władzy posiedzenia Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych – i zwyczajowe prewencyjne zaostrzenie kontroli nad dysydentami. Rząd zapowiada nieznaczne spowolnienie tempa rozwoju (w celu „zrównoważenia gospodarki"), pobudzanie konsumpcji wewnętrznej (jako „klucza do przyszłości Chin") i ponadjedenastoprocentowy wzrost nakładów na bezpieczeństwo wewnętrzne oraz „obronność" (by, jak wyjaśnił Wen Jiabao, „wygrywać wojny lokalne"). OZPL nowelizuje kodeks postępowania karnego, między innymi legalizując „czarne więzienia", czyli przetrzymywanie przez policję (do sześciu miesięcy) w „nieznanych miejscach" podejrzanych o terroryzm i zagrażanie bezpieczeństwu państwa. Obrady kończy kolejny apel premiera o „reformy polityczne" – zwłaszcza „systemu sprawowania władzy" – bez których krajowi mogą grozić „historyczne tragedie pokroju rewolucji kulturalnej", oraz potępienie samospaleń „tybetańskiego kleru" jako „radykalnej strategii" podkopywania harmonii społecznej. W czasie posiedzenia w atmosferze skandalu, plotek i niedomówień kończy się kariera polityczna Bo Xilaia, przedstawiciela niezwykle wpływowej grupy partyjnych „książąt" (czyli dzieci komunistycznych bohaterów), populisty szukającego poparcia mas bezlitosną walką z korupcją i odwoływaniem się do rewolucyjnych sentymentów, sekretarza partii w Chongqingu i wschodzącej gwiazdy chińskiej polityki. Eksperci szacują, że 70 najbogatszych deputowanych OZPL wartych jest 90 miliardów dolarów.

3 marca 2012
Na targu warzywnym w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu podpala się Cering Kji, dziewiętnastoletnia uczennica szkoły średniej. Ginie na miejscu. Chińscy straganiarze rzucają w nią kamieniami, wywołując furię Tybetańczyków. Zwłoki zabiera policja.

4 marca 2012
Przed posterunkiem policyjnym wystawionym przy bramie klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie dokonuje samospalenia trzydziestodwuletnia Rinczen, wdowa, matka czworga dzieci. Płonąc woła o wolność w Tybecie i powrót Dalajlamy. Ginie na miejscu, a Tybetańczycy zanoszą jej ciało do świątyni.
Uczniowie wracający z ferii zastają w szkole w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai chińskojęzyczne podręczniki, którymi zastąpiono książki tybetańskie. Drą je i zaczynają marsz protestacyjny, ale zostają powstrzymani przez nauczycieli.

5 marca 2012
W miasteczku Cza (chiń. Jia), w okręgu Ngaba (chiń. Aba) dokonuje samospalenia osiemnastoletni Dordże. Płonąc, idzie w kierunku siedziby lokalnej administracji i skanduje antyrządowe hasła. Ginie na miejscu.

6 marca 2012
Policja strzela na oślep, zabijając dwudziestoośmioletniego Czoriego i raniąc jego dwóch braci, którzy próbują przeszkodzić w zatrzymaniu uczestnika wcześniejszego antychińskiego protestu w okręgu Pema (chiń. Banma), w prowincji Qinghai.

7 marca 2012
„Samospalenia są wyrazem woli Tybetańczyków. Dwadzieścia ich i sześć mówi z całą mocą to, co pragnie powiedzieć nasz naród. Dawanie świadectwa woli nie może jednak stać się celem ostatecznym. Trzeba jeszcze wprząść ją w rzeczywistość, ziścić. (...) Wołamy do mnichów, starszyzny, inteligencji, urzędników i tybetańskich rzesz – strzeżcie swych współbraci, wiernych, sąsiadów, bliskich. Prosimy, nie dopuśćcie do powrotu samospaleń", pisarka Oser i Agja Rinpocze (opat Kumbumu i hierarcha zajmujący bardzo wysoką pozycję w strukturach chińskiego państwa,

który uciekł z Tybetu, nie chcąc udzielić poparcia mianowanemu przez Pekin Panczenlamie) inicjują dramatyczną petycję do rodaków i „organizacji zainteresowanych sprawą Tybetu”. Tybetańscy delegaci na „dwa posiedzenia” (parlamentu i frontu jedności) w Pekinie nazywają rodaków dokonujących samospaleń „wyrzutkami”, „degeneratami” i „bandytami”, oskarżając o „dyrygowanie” nimi Dalajlamę. „Czy nie byłoby lepiej, gdyby podpalił się on sam?” – pyta, powołując się na „internautów”, chiński dziennikarz, a Pema Thinle, gubernator Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, odpowiada, że „robić tego nie powinien nikt”, choć „jeśli Dalaj się podpali, to jego sprawa i nie ma nic wspólnego ze mną”.
Podczas Monlamu w Dharamsali Jego Świątobliwość Dalajlama prosi o modlitwy „w intencji żywych i zmarłych w miejscach, w których panuje przemoc”, zwłaszcza w Syrii i Tybecie.
Symboliczny protest mnicha przed restauracją w Kardze (chiń. Ganzi). Trzydziestoośmioletni Khedrup Dordże zostaje brutalnie pobity i zabrany przez policję.

8 marca 2012
W Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai „znika” Khenpo Gjelła, opat i założyciel szkoły dla dzieci koczowników, który naraził się władzom, gdy młodzież wyszła na ulice w proteście przeciwko zakazowi organizowanego przez niego festynu. W ciągu kilku tygodni policja uprowadza również jego trzynastu bliskich współpracowników.

10 marca 2012
W pobliżu koszar w Ngabie (chiń. Aba) dokonuje samospalenia Gepe, osiemnastoletni mnich klasztoru Kirti. Ginie na miejscu.
Przekazawszy formalnie wszystkie prerogatywy polityczne instytucjom demokratycznym, Jego Świątobliwość po raz pierwszy nie wygłasza orędzia w rocznicę wybuchu powstania w Lhasie.
W klasztorze w Czency (chiń. Jianza), w prowincji Qinghai mnisi modlą się o powrót Dalajlamy. Świątynię odcina od świata policyjny kordon.
W Nagczu (chiń. Naqu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym służby bezpieczeństwa zatrzymują pięciu mężczyzn, którzy dzień wcześniej mieli planować w restauracji „rocznicowy” protest.

12 marca 2012
W Sertharze (chiń. Seda) w prowincji Sichuan mdleje po wypiciu dużej ilości ropy naftowej siedemnastoletni Thinle. Nieprzytomnego chłopca zabiera policja. Koledzy twierdzą, że zostawił list pożegnalny, w którym wzywał do pielęgnowania języka ojczystego, apelował o jedność Tybetańczyków i prosił, by inni nie szli w jego ślady.

13 marca 2012
Tysiące uczniów protestują w Rebgongu (chiń. Tongren) i sąsiednim Cekhogu (chiń. Zeku), żądając reformy systemu oświaty. Nauczycie i władze uniemożliwiają im opuszczenie terenu szkół.

14 marca 2012
Przed klasztorem w Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai podpala się trzydziestokilkuletni mnich Dziamjang Palden. Zostaje przewieziony najpierw do szpitala, potem do klasztoru. Samospalenie staje się katalizatorem masowego protestu duchownych i świeckich, którzy wychodzą na ulice z portretami Dalajlamy.

15 marca 2012
Stu mnichów z Gepasumdo (chiń. Tongde) w Qinghai wychodzi na ulice, wołając o wolność i powrót Dalajlamy. Policja pacyfikuje klasztor, zatrzymując pięćdziesięciu duchownych. Następnego dnia demonstrują setki świeckich, żądających ich uwolnienia.
Oddział policji najeżdża wioskę w Dege, w Sichuanie i zatrzymuje osiem osób w związku z pojawieniem się w okolicy antychińskich ulotek.

16 marca 2012
Na głównej ulicy Ngaby (chiń. Aba) podpala się Lobsang Cultrim, dwudziestoletni mnich klasztoru Kirti. Skanduje hasła, próbuje walczyć z gaszącymi go funkcjonariuszami i zostaje wywieziony w nieznanym kierunku.
Chińskie sądy ludowe skazują na kary od roku do trzynastu lat więzienia kilkunastu uczestników styczniowych, symbolicznych protestów w Draggo (chiń. Luhuo) i Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie oraz w Pemie (chiń. Banma), w Qinghai.

17 marca 2012
W Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai dokonuje samospalenia Sonam Dhargje, czterdziestoczteroletni świecki, ojciec trojga dzieci. Ginie na miejscu. Tybetańczycy przenoszą jego zwłoki do klasztoru, a kremacja przeradza się w wielotysięczną demonstrację. Policja wycofuje się widząc, że nie zdoła rozproszyć tłumu.

18 marca 2012
W Malho (chiń. Huangnan) w Gansu do grupy mnichów, którzy żądają wolności i powrotu Dalajlamy, dołączają ponad dwa tysiące świeckich. Interweniuje policja, zatrzymując siedemnastu „prowodyrów". Komisariat otacza tłum demonstrantów, żądających zwolnienia rodaków. Władze odmawiają, ludzie wyłamują bramę. Wieczorem policja ugina się i zwalnia zatrzymanych.
W Gepasumdo (chiń. Tongde), w Qinghai policja rozbija protest Tybetańczyków, żądających uwolnienia zatrzymanych trzy dni wcześniej mnichów. Na skutek eksplozji granatów, prawdopodobnie z gazem łzawiącym, ginie dwunastoletni chłopiec, siedem osób jest ciężko rannych.
W Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai kilkunastu mnichów klasztoru Cang organizuje pokojowy pochód z pięcioma postulatami (dotyczącymi powrotu Dalajlamy, ochrony języka, religii i kultury, uwolnienia więźniów politycznych). Dołączają do nich setki świeckich. Inicjatorzy zostają zatrzymani, a następnie zwolnieni po negocjacjach z setkami przybyłych na odsiecz duchownych.
W kraksie wartego prawie pięć milionów yuanów (dwa i pół miliona złotych) sportowego Ferrari na pekińskiej obwodnicy zostają ciężko ranne dwie półnagie kobiety (według licznych „przecieków" Tybetanka i Ujgurka); na miejscu ginie kierowca, którym po kilku miesiącach tuszowania skandalu okazuje się syn Linga Jihuy, szefa Biura Komitetu Centralnego partii i prawej ręki przewodniczącego Hu Jintao. Ling musi pożegnać się z marzeniami o wejściu do Stałego Komitetu Biura Politycznego i w sierpniu zostaje zesłany do Departamentu Pracy Frontu Jedności (odpowiadającego między innymi za martwy od dłuższego czasu „dialog" z Dalajlamą).

19 marca 2012
W szpitalu w Barkhamie (chiń. Maerkang) umiera dwudziestoletni Lobsang Cultrim, który trzy dni wcześniej dokonał samospalenia w Ngabie.

20 marca 2012
Stu mnichów klasztoru Bora w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu rusza po porannych modłach do centrum miasta – niosą tybetańskie flagi i portrety Dalajlamy, wołają o wolność i prawa człowieka. Do świątyni wkracza policja, w środku nocy zatrzymuje czterdziestu duchownych i zwalnia ich po kilkugodzinnym proteście pozostałych.
W Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai zostaje skazany na dwa lata więzienia popularny pieśniarz Ugjen Tenzin. Taki sam wyrok dostaje dystrybutor płyty, na której znalazły się utwory dedykowane Dalajlamie, Karmapie i premierowi tybetańskiego rządu na wychodźstwie.

21 marca 2012
W miasteczku Ala, w okręgu Luczu (chiń. Luqu) prowincji Gansu próbuje podpalić się niepełnosprawny Tybetańczyk imieniem Cekhog. Wypija ropę i oblewa się nią, ale w ostatniej

chwili zostaje obezwładniony przez policję. (Prawdopodobnie ktoś uprzedził władze, które oferują 5000 yuanów (niespełna 2500 zł) za wiarygodne informacje o próbie samospalenia.)

22 marca 2012
Tybetański Parlament na wychodźstwie odrzuca proponowaną poprawkę i w tybetańskiej wersji językowej administracja emigracyjna pozostaje „instytucją narodu tybetańskiego", a nie – jak chciała część deputowanych – jego „rządem centralnym".

23–24 marca 2012
Władze zatrzymują czterech domniemanych liderów protestów w Njarongu (chiń. Xinlong), w Kardze (chiń. Ganzi) – według lokalnych źródeł na liście poszukiwanych jest jeszcze dwadzieścia jeden osób.

26 marca 2012
Podczas demonstracji Tybetańczyków w New Delhi podpala się dwudziestosiedmioletni Dziampel Jesze. Płonąc, przebiega kilkadziesiąt metrów. Zostaje ugaszony i przewieziony do szpitala.
Grupa uczniów protestuje przed siedzibą władz lokalnych w Kangcy (chiń. Gangca), w prefekturze Codziang (chiń. Haibei) prowincji Qinghai. Żądają wolności, powrotu Dalajlamy i prawa do uczenia się w ojczystym języku. Wszyscy zostają wydaleni ze szkoły, trzech błyskawicznie trafia do więzienia, kilku do aresztu.

28 marca 2012
Na głównej ulicy miasteczka Cza w Ngabie (chiń. Aba) podpala się Lobsang Szerab, dwudziestoletni mnich klasztoru Kirti. Ginie na miejscu.
Dziampel Jesze, który dwa dni wcześniej dokonał samospalenia w New Delhi, umiera w szpitalu.
Indyjska policja zatrzymuje prewencyjnie setki Tybetańczyków przed wizytą przewodniczącego Hu Jintao.

29 marca 2012
Dwudziestopięcioletni Gonpo Rigzin odbiera sobie życie podczas próby zatrzymania za udział w styczniowym proteście w Draggo (chiń. Luhuo).

30 marca 2012
Przed siedzibą władz lokalnych w Barkhamie (chiń. Maerkang), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan dokonuje samospalenia dwóch mnichów klasztoru Codun Kirti: dwudziestodwuletni Tenpa Dardzie i młodszy o rok Czimi Palden. Obaj zostają przewiezieni do szpitala. Mnisi ruszają do miasta po swoich współbraci, ale zostają zawróceni przez policję.
Władze informują krewnych, z pięciomiesięcznym opóźnieniem, że Samdup Gjaco, który 1 maja 2010 roku samotnie wołał przed lhaskim Dżokhangiem o powrót Dalajlamy i uwolnienie Panczenlamy, został skazany na pięć lat więzienia.

31 marca 2012
Chińska policja próbuje dokonywać zatrzymań i rozproszyć Tybetańczyków zebranych przed szpitalem w Barkhamie, ale potem ustępuje i informuje tłum, że Czimi Palden, który dzień wcześniej dokonał samospalenia, zmarł, a jego zwłoki zostały skremowane.
Rządowe media cytują tybetańskiego aparatczyka, który mówi, że wysłanie „21 tysięcy kadr do każdej z 5451 wiosek Tybetańskiego Regionu Autonomicznego" pochłonie ponad 25 procent lokalnych dochodów budżetowych. Nie obejmuje to kosztów „oddelegowania" dodatkowych pięciu tysięcy urzędników do klasztorów buddyjskich.

2 kwietnia 2012

Biuro Bezpieczeństwa Publicznego w Draggo (chiń. Luhuo), w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan zatrzymuje Gesze Tenzina Palsanga, piastującego ważne funkcje w lokalnym klasztorze i podejrzewanego o zorganizowanie antyrządowego protestu, podczas którego 23 stycznia policja otworzyła ogień do tłumu, zabijając co najmniej sześć osób.
Władze okręgu Kardze (chiń. Ganzi) zamykają wiejską szkołę podstawową; jej dyrektor i jeden z nauczycieli zostają zatrzymani.

3 kwietnia 2012
Dwunastu laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, w tym Lech Wałęsa, wzywa przewodniczącego Hu Jintao do rozpoczęcia poważnego dialogu z Dalajlamą.
Po dwumiesięcznej gehennie „reedukacji politycznej" władze w Lhasie zwalniają setki pielgrzymów internowanych po powrocie z abhiszeki Kalaczakry, której w styczniu udzielał w Indiach Dalajlama.

5 kwietnia 2012
W Aczoku, w Labrangu (chiń. Xiahe) policja strzela do podejrzewanego o kradzież Tybetańczyka, który stawia opór podczas próby zatrzymania. Trzydziestoletni Tabuk ginie na miejscu, jego ziomkowie chcą w odwecie spalić siedzibę władz lokalnych, ale zostają powstrzymani przez lamów, którym udaje się wynegocjować odszkodowanie dla rodziny zabitego.

6 kwietnia 2012
Wydział ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej w lhaskim Biurze Bezpieczeństwa Publicznego publikuje raport wewnętrzny, w którym informuje o zatrzymaniu w marcu jedenaściorga Tybetańczyków, mających w telefonach komórkowych zdjęcia Dalajlamy albo inne związane z nim „treści".
W tragicznym pożarze w Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan ginie wpływowy inkarnowany lama Tulku Athub i spokrewniona z nim mniszka Ace. Stojący w pobliżu klasztoru dom prawdopodobnie zajął się od maślanych lampek, które zapalili w intencji Tybetańczyków dokonujących samospaleń w proteście przeciwko chińskim rządom. Wielu mieszkańców regionu wierzy jednak, że także ich śmierć nie była wypadkiem, lecz demonstracją „dla sprawy Tybetu".

7 kwietnia 2012
W szpitalu w Barkhamie (chiń. Maerkang), w prowincji Sichuan umiera Tenpa Dardzie, który tydzień wcześniej podpalił się przed siedzibą władz lokalnych.
W Kalkucie rybacy wyławiają zwłoki dwudziestosześcioletniego Dhondupa Phuncoga, który 2 kwietnia rzucił się z mostu „dla wolności Tybetu". Tybetańczycy organizują mu pogrzeb „męczennika".

10 kwietnia 2012
Tybetańskie źródła informują o zatrzymaniu w Lhasie Phurbu Namgjala, który „widział twarz Dalajlamy na tarczy księżyca" i „próbował ją pokazać znajomym" stojącym przed nocnym klubem.

14 kwietnia 2012
Kilkadziesiąt osób zostaje poturbowanych, a kilkanaście zatrzymanych przez policję podczas protestu przeciwko bezkarności skorumpowanych aparatczyków w wiosce Adhe, w Ngabie (chiń. Aba).
Władze każą zamknąć nieformalne Stowarzyszenie Jedności Dajul zrzeszające przedstawicieli trzynastu osad z rejonu Dathama w okręgu Kardze (chiń. Ganzi) i zajmujące się głównie zażegnywaniem lokalnych konfliktów. Tybetańczycy protestują, dochodzi do przepychanek z policją, wiele osób zostaje poturbowanych, a dwieście pięćdziesiąt zatrzymanych. Następnego dnia uwolnienia ich żąda tłum ponad dwóch tysięcy Tybetańczyków, ale kilkadziesiąt osób pozostaje za kratami.

15 kwietnia 2012
Służby bezpieczeństwa dokonują najazdu na wioskę Doda okręgu Dege prefektury Kardze (chiń. Ganzi), zatrzymując kilkunastu młodych mężczyzn podejrzewanych o „nawoływanie do niepodległości Tybetu", czyli rozlepianie plakatów i rozrzucanie ulotek.
Sekretarz partii w Markhamie (chiń. Mangkang), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym ogłasza kampanię reedukacyjną we wszystkich szkołach okręgu, ponieważ na tablicy w jednej z nich pojawił się napis „Niech żyje Dalajlama".

19 kwietnia 2012
Dwóch młodych mężczyzn – Czopak Kjab i Sonam, świeccy – ginie, dokonując samospalenia w Dzamthangu (chiń. Rangtang), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan.
W Juszu (chiń. Yushu), w Qinghai zostaje zatrzymany popularny pieśniarz imieniem Lolo za nagranie płyty z utworami mówiącymi o niepodległości Tybetu i Dalajlamie.

22 kwietnia 2012
Chen Guangcheng, niewidomy działacz i były więzień polityczny, skazany między innymi za protesty przeciwko przymusowym aborcjom i sterylizacjom, ucieka z aresztu domowego w wiosce Dongshigu, w którym był więziony oraz nękany, głodzony i bity przez osiemnaście miesięcy. Zostawia list do „drogiego premiera Wena" – apeluje o przeprowadzenie dochodzenia we własnej sprawie i „niemszczenie się na matce, żonie i córeczce" oraz wymienia z nazwiska wszystkich urzędników i najętych przez nich zbirów, którzy poddawali jego bliskich okrutnym, bezprawnym szykanom – i zostaje „przemycony" przez przyjaciół do amerykańskiej ambasady w Pekinie (jak komentują chińscy dysydenci, „jedynego naprawdę bezpiecznego miejsca w ChRL"). Władze lokalne natychmiast dokonują zatrzymań przyjaciół i krewnych uciekiniera.

25–26 kwietnia 2012
Oficjalną wizytę w Polsce składa premier Wen Jiabao (i przedłuż ją o jeden dzień, żeby zobaczyć Kraków i obóz koncentracyjny Auschwitz Birkenau).

25 kwietnia 2012
Tysiące mnichów i świeckich protestują przed komisariatem w Dzogczenie, w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi), żądając zaprzestania nękania duchownych i zwolnienia zatrzymanych podczas policyjnych najazdów na lokalny klasztor.
Władze chińskie konfiskują ponad połowę ziemi należącej do pięciu osad tybetańskich koczowników, przygotowując się do przyjęcia dziesiątków tysięcy chińskich osadników w okręgu Gepasumdo (chiń. Tongde) prefektury Colho (chiń. Hainan) prowincji Qinghai.

26 kwietnia 2012
W dzień po dwudziestych trzecich urodzinach Panczenlamy „tybetańskiego" (i siedemnastych od czasu uprowadzenia przez władze) jego konkurent z nadania Pekinu, „chiński" Gjalcen Norbu przemawia na Światowym Forum Buddyjskim w Hongkongu, sławiąc pokój i krytykując „materialistyczną technologię".
Szesnastu uczestników demonstracji w Draggo (chiń. Luhuo), podczas której 23 stycznia policja otworzyła ogień do tłumu, zabijając, według różnych źródeł, od dwóch do sześciu osób, zostaje skazanych na kary od roku i ośmiu miesięcy do dożywotniego więzienia.

1 maja 2012
Wicepremier rządu na wychodźstwie informuje indyjskie media o rozpoczęciu „globalnej kampanii", której celem jest „przeciwdziałanie chińskiej infiltracji i ochrona tybetańskiej młodzieży przed kulturowymi skażeniami". „Specjalni nauczyciele" będą „zaszczepiać ludzkie wartości", ponieważ „Chińczycy przenikają do naszej społeczności, żeby szargać jej wizerunek", popychając

do „nadużywania narkotyków i seksu”. Pierwszą edukowaną grupą są „młodzi pracownicy” tybetańskiej administracji „w wieku od trzydziestu pięciu do czterdziestu lat”.
W Hunanie policja zatrzymuje dwóch chińskich działaczy zbierających podpisy pod apelem premiera Wena o kontynuowanie reform politycznych.
Mieszkańcy ośmiu wiosek w Ngabie (chiń. Aba) ogłaszają „bojkot pól” na znak szacunku dla rodaków, którzy dokonali samospaleń, i w proteście przeciwko więzieniu ich bliskich zatrzymanych podczas tegorocznych demonstracji.

5 maja 2012
Radio Lhasa podaje, że na poboczach w okręgu Czamdo (chiń. Changdu) powstało „pięćdziesiąt budek wartowniczych”, które Tybetańczycy nazywają „psimi budami”. (W związku z falą samospaleń w Khamie i Amdo policja wystawia dziesiątki nowych punktów kontrolnych na drogach dojazdowych do stolicy Tybetu.)

8 maja 2012
Z linii kolejowej Qinghai-Lhasa – informuje jej rzecznik – skorzystało już niemal pięćdziesiąt milionów pasażerów, w tym ponad osiem i pół miliona turystów w 2011 roku.

12 maja 2012
Dalajlama mówi dziennikarzom, iż jego ochrona została wzmocniona z powodu informacji, że chińskie służby planują na niego zamach z użyciem trucizny.
„Kochaj państwo, miłuj religię, szanuj prawo, strzeż się zła, buduj harmonię, módl się o pokój” – szef rządu TRA, Pema Thinle ogłasza kampanię edukacji patriotycznej w klasztorach buddyjskich.

14 maja 2012
Dalajlama spotyka się z premierem Davidem Cameronem w Londynie.

15 maja 2012
W Chengdu, stolicy Sichuanu aresztowany zostaje Lobsang Namgjal, młody pisarz z Maczu (chiń. Maqu) w prowincji Gansu, który opublikował w sieci kilka wystąpień Dalajlamy. Najbliższa rodzina dowie się o tym przez przypadek po dziewięciu miesiącach.

26 maja 2012
Rzecz bez precedensu: chińska straż graniczna – która do tej pory naciskała na służby nepalskie, by te zawracały uciekinierów z Tybetu – nie wpuszcza do kraju dziewięciorga tybetańskich pielgrzymów z Nagczu (chiń. Naqu) i po kilku dniach bicia przekazuje ich władzom nepalskim, które osadzają całą grupę w areszcie imigracyjnym za „nielegalne przekroczenie granicy”.

27 maja 2012
Przed lhaskim Dżokhangiem podpala się dwóch młodych Tybetańczyków: Dhargje z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie i Topgjal Ceten z Labrangu (chiń. Xiahe) w prowincji Gansu. Interweniuje policja, która błyskawicznie blokuje ulice i usuwa wszelkie ślady protestu. Chińskie media informują, że Topgjal nie żyje.

28 maja 2012
Na komisariacie w Njarongu (chiń. Xinlong), w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan ginie bity i torturowany Khałang, trzydziestodwuletni mnich podejrzewany o rozlepianie plakatów niepodległościowych. Po wielokrotnych apelach władze zgadzają się wydać zwłoki krewnym i wypłacają im symboliczne „odszkodowanie”.

30 maja 2012

Przed klasztorem w Dzamthangu (chiń. Rangtang), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan dokonuje samospalenia trzydziestokilkuletnia Rikjo, matka trojga dzieci. Ginie na miejscu. Po samospaleniach w Lhasie chińska policja przeczesuje miasto i dokonuje ponad sześciuset zatrzymań. Wielu pielgrzymów zostaje wydalonych.
Media informują, że siedemnastoletnia Tybetanka Emma Dolma Guo została powołana do reprezentacji Australii na olimpiadę szachową.

1 czerwca 2012
Kalon tipa (prezes gabinetu Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach) Lobsang Senge „przyjmuje z żalem" rezygnację Wysłanników Dalajlamy: Lodiego Gjari i Kelsanga Gjalcena, którzy od 2002 roku przeprowadzili dziewięć rund rozmów z przedstawicielami władz centralnych Chińskiej Republiki Ludowej i podjęli decyzję o dymisji z powodu „pogarszającej się sytuacji w Tybecie" oraz związanej z nią fali samospaleń, i „frustracji" spowodowanej brakiem „pozytywnej reakcji strony chińskiej" na propozycje diaspory.

2 czerwca 2012
Dwaj Tybetańczycy zostają skazani na kary dwóch i trzech lat więzienia za udział w kwietniowym proteście przeciwko skorumpowanym urzędnikom w Adhe, w Ngabie (chiń. Aba) – a ściślej za „nieprzyjęcie kluczy do domów zbudowanych z pomocą rządu".

5 czerwca 2012
Przed siedzibą władz w Czamdo (chiń. Changdu) protestuje samotny mnich, Karma Rabten. Zostaje natychmiast aresztowany, do klasztoru Czamdo Rata wkracza policja.

6 czerwca 2012
Biura podróży informują, że władze chińskie – najwyraźniej w związku z samospaleniami w Lhasie – ponownie zamknęły dla cudzoziemców Tybetański Region Autonomiczny.

10 czerwca 2012
„Stary pies" Pemy Cetena z Amdo wygrywa niezależny Brooklyn Film Festiwal.

11 czerwca 2012
Rada Państwa zapowiada, że podczas rozpraw apelacyjnych w sprawach, w których orzeczono karę śmierci, nie będzie wyłączana jawność.

12 czerwca 2012
Catherine Ashton, Wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, mówi o Tybecie w Sztrasburgu: wyrażając „zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją", wzywa władze chińskie do „zapewnienia przestrzegania praw Tybetańczyków".
Chińska delegacja zgłasza „ostry protest" i organizatorzy proszą grupę tybetańskich buddystów, należących do diaspory, o opuszczenie sali plenarnej podczas „światowej" konferencji buddyjskiej w Korei Południowej. Następnego dnia wysłannicy Pekinu manifestacyjnie wracają do kraju.
Policja zatrzymuje Ceringa Dhondupa, który przez kilkanaście minut samotnie skanduje niepodległościowe hasła na ulicy w Kakhogu (chiń. Hongyuan), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan.

14 czerwca 2012
Z badań Uniwersytetu Harvarda wynika, że cenzura ingeruje w co najmniej trzynaście procent chińskich blogów.

15 czerwca 2012

Przed koszarami Ludowej Policji Zbrojnej w Czency (chiń. Jianza), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai dokonuje samospalenia pięćdziesięciokilkuletni koczownik Tamdin Thar. Ginie na miejscu.

16 czerwca 2012
Chiny wysyłają w kosmos pierwszą astronautkę.

18 czerwca 2012
W Maczu (chiń. Maqu), w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu zostaje aresztowany Szonu Palden, koczownik poszukiwany za udział w antyrządowych demonstracjach w marcu 2008 roku.
Sąd w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie skazuje na karę siedmiu lat więzienia mnicha Jontena Gjaco, uznając go winnym „przekazywania za granicę informacji o wydarzeniach o charakterze politycznym od 2008 roku, a w szczególności zdjęcia mniszki Tenzin Łangmo i wiadomości o jej samospaleniu".

19 czerwca 2012
Rządowa gazeta informuje, że po nagłej „sezonowej kontroli" na lhaskim Barkhorze kazano zamknąć niemal pięćdziesiąt hoteli, noclegowni i restauracji; według niezależnych źródeł – wyłącznie tybetańskich.

20 czerwca 2012
W Zato (chiń. Zaduo), w okręgu Tridu (chiń. Chengduo), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai podpalają się dwudziestodwuletni Ngałang Norpel i starszy o dwa lata Tenzin Khedrup. Trzymają zakazane flagi tybetańskie, wołają o niepodległość oraz o długie życie i powrót Dalajlamy. Tenzin Khedrup ginie na miejscu.
Po trzytygodniowej przerwie związanej z samospaleniami przed Dżokhangiem biura podróży otrzymują zgodę na organizowanie wycieczek do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, niemniej władze w Lhasie wprowadzają nowe wymogi: w grupie musi być co najmniej pięć osób z tego samego kraju, a potencjalni turyści mają opłacić z góry minimum połowę kosztów. Z tajemniczych przyczyn „liberalizacja" (wcześniej zapowiadano, że TRA będzie „zamknięty" do końca sierpnia) nie dotyczy miłośników podróży z Norwegii, Wielkiej Brytanii, Austrii i Korei Południowej.

21 czerwca 2012
Pierwsze, historyczne spotkanie premierów ChRL i Bhutanu (podczas oenzetowskiego Szczytu Ziemi w Brazylii), po którym Chiny deklarują gotowość „szybkiego nawiązania formalnych stosunków dwustronnych i rozwiązania sporów granicznych".

23 czerwca 2012
Chiny ogłaszają budowę „22 modelowych wiosek" w ramach wartego 400 milionów yuanów (215 mln PLN) planu „rozwijania międzynarodowej turystyki" w prefekturze Njingtri (chiń. Lingzhi) Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

24 czerwca 2012
Policja zatrzymuje siedemnastoletnią Dzigme Dolmę, która przez kilka minut samotnie rozrzuca ulotki, wołając o powrót Dalajlamy i wolność Tybetu na ulicy w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie. Kilka dni później rodzice odnajdują ją skatowaną w szpitalu.

27 czerwca 2012
Przed klasztorem w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prowincji Qinghai podpala się kobieta (zidentyfikowana znacznie później jako Dekji Czozom), protestująca w ten sposób przeciwko

nieuczciwej polityce konfiskowania i nadawania ziemi (po tragicznym trzęsieniu, które nawiedziło region w 2010 roku). Zostaje natychmiast ugaszona i przewieziona do szpitala; władze grożą świadkom surowymi karami za „rozpowszechnianie plotek", podkreślając, że sprawa nie miała nic wspólnego z „polityką" i „kwestiami etnicznymi".

28 czerwca 2012
„Trudy służby i brzemię odpowiedzialności sprawiają, że w Tybecie często odczuwa się zdenerwowanie i niepokój. Szczere powitanie, pozytywne spojrzenie pomagają przekazać tym oficerom ciepło" – rządowe media informują o przybyciu do Lhasy „wyspecjalizowanej grupy wsparcia psychologicznego" dla żołnierzy *wujing*, Ludowej Policji Zbrojnej.

29 czerwca 2012
W Silingu (chiń. Xining) umiera dziewięćdziesięciosiedmioletnia Majum Sonam Dolma, matka X Panczenlamy.

lipiec 2012
Początek „przygotowań" do XVIII Zjazdu KPCh – policja zatrzymuje, osadza w aresztach domowych lub obozach pracy ponad sześćdziesięciu dysydentów i działaczy społecznych.

1–2 lipca 2012
Policja odnajduje zakopane zwłoki mnicha imieniem Zama, zaginionego przed dwoma tygodniami skarbnika klasztoru Szaczung w Bajanie (chiń. Hualong), w prefekturze Coszar (chiń. Haidong) prowincji Qinghai. Jego współbracia wychodzą na ulice w milczącym proteście, który zostaje rozbity siłą przez policję. Następnego dnia do zabójstwa, i próby rabunku, przyznaje się komendant lokalnego komisariatu. Klasztor odcina od świata kordon żołnierzy paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej.
Sąd ludowy w Barkhamie (chiń. Maerkang), w prowincji Sichuan skazuje na trzy lata więzienia Lodo, mnicha uprowadzonego z klasztoru Kirti w październiku 2011 roku.

4 lipca 2012
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na kary od dziewięciu do jedenastu lat więzienia trzech przełożonych klasztoru Bongtak w Themczenie (chiń. Tianjun), w Qinghai, oskarżonych o „podżeganie" i „współudział" w styczniowym samospaleniu Damczo Sangpy.
Funkcjonariusze policji brutalnie biją i zatrzymują dwudziestodwuletniego Kelsanga Tenzina, który przez kilka minut samotnie woła o długie życie Dalajlamy i uwolnienie wszystkich więźniów politycznych przed siedzibą władz lokalnych w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

6 lipca 2012
„Obywatele sieci" informują, że z okazji urodziny Dalajlamy w niektórych regionach Tybetu odcięto dostęp do internetu.

7 lipca 2012
W Damszungu (chiń. Dangxiong), w okolicach Lhasy dokonuje samospalenia dwudziestokilkuletni Cełang Dordże. Udaje mu się przejść prawie sto metrów, wołając o długie życie Dalajlamy. Zostaje ugaszony i przewieziony do szpitala, w którym umiera tego samego wieczora. Policja zatrzymuje większość świadków protestu i odcina Damszung od świata.
Xinhua informuje, że Chiny wydadzą 30 miliardów yuanów (16 mld PLN) na zbudowanie w Lhasie parku tematycznego księżniczki Wencheng, który ma być symbolem „przyjaźni etnicznej".

12 lipca 2012

Rządowe media donoszą o nagłym przetasowaniu na kluczowych stanowiskach – między innymi szefów departamentów organizacji i propagandy – w lhaskich strukturach Komunistycznej Partii Partii Chin: fotele traci piętnastu aparatczyków, pięciu otrzymuje nominacje.

14 lipca 2012
W klasztorze Paljul w Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie zostają zatrzymani Kelsang Gjaco i Taszi Dhondup, mnisi znani z publikacji krytycznych wobec chińskich rządów w Tybecie.

17 lipca 2012
Przed klasztorem Codun Kirti w Barkhamie (chiń. Maerkang), w Ngabie (chiń. Aba) podpala się osiemnastoletni mnich Lobsang Lozin. Ginie na miejscu.
Władze nie dopuszczają zatrudnionych przez rodzinę adwokatów z Pekinu do rozprawy Dzigmego Gjaco, znanego mnicha z Labrangu w Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu, aresztowanego przed rokiem za prowadzenie „działalności separatystycznej".

19 lipca 2012
Władze chińskie w Xinjiangu zakazują publicznego obchodzenia Ramadanu.

22 lipca 2012
Podczas wizyty delegacji aparatczyków z Czamdo (chiń. Changdu) w okręgu Gondzio (chiń. Gongjue) na ulicę wychodzi mężczyzna imieniem Ngałang, powiewając zakazaną tybetańską flagą, rozrzucając ulotki i wołając o długie życie Dalajlamy, zjednoczenie Tybetańczyków oraz rychły koniec ich cierpień. Zostaje natychmiast zatrzymany i wywieziony przez policję.

23 lipca 2012
„Kto nie strzeże stabilizacji kraju, nie zasługuje na miano osoby religijnej" – Gjalcen Norbu, mianowany przez władze w Pekinie Panczenlamą, składa wizytę w Lhasie.

24 lipca 2012
Unia Europejska ustanawia Specjalnego Przedstawiciela ds. Praw Człowieka.

26 lipca 2012
Broadcasting Board of Governors (coś w rodzaju amerykańskiej KRRiT) publikuje wyniki badań przeprowadzonych wśród tybetańskich pielgrzymów uczestniczących w abhiszece Kalaczakry w Indiach w styczniu 2012 roku. Wynika z nich, że w Tybecie za najbardziej wiarygodne uchodzą informacje „przekazywane ustnie, nieformalnie".

29 lipca 2012
Niemal sto tysięcy osób protestuje w Hongkongu przeciwko planom wprowadzenia w szkołach „wychowania patriotycznego".
W Silingu (chiń. Xining) zostaje aresztowany Czoksal, tybetański artysta, który naraził się władzom, nagrywając płytę z pieśniami sławiącymi Dalajlamę.

30 lipca 2012
Ngałang Norphel, który 20 czerwca dokonał samospalenia w Zato (chiń. Zaduo), umiera w szpitalu w Juszu (chiń. Yushu).

1 sierpnia 2012
W „dniu wojska" dwudziestodwuletni mnich Kunczok Jarphel rozrzuca podpisane własnym nazwiskiem niepodległościowe ulotki i woła o powrót Dalajlamy w parku w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie. Stawia opór zatrzymującym go policjantom i zostaje przez nich skatowany na oczach tłumu gapiów.

3 sierpnia 2012
W okręgu Barkham (chiń. Maerkang) prefektury Ngaba (chiń. Aba) zostaje zatrzymany niepełnosprawny pieśniarz Amczok Phulczung, który ukrywał się po nagraniu płyty zawierającej pieśni wzywające Tybetańczyków do przeciwstawienia się chińskiej dominacji oraz sławiące Dalajlamę i nowo wybranego premiera administracji tybetańskiej na wychodźstwie.

4 sierpnia 2012
Media informują o odrzuceniu przez Pekin prośby Indii o ponowne otwarcie konsulatu w Lhasie, który zamknięto po wojnie granicznej w 1962 roku.

5 sierpnia 2012
Policja zatrzymuje czterech „przywódców" protestu chłopów w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu, którzy domagają się od władz mediacji w zadawnionym, krwawym sporze o ziemię.

6 sierpnia 2012
Na głównej ulicy w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan – epicentrum fali tybetańskich samospaleń – podpala się Lobsang Cultrim, mnich klasztoru Kirti. Woła o „powrót Jego Świątobliwości i zjednoczenie wszystkich Tybetańczyków". Zostaje błyskawicznie ugaszony i wywieziony przez policję. Następnego dnia urzędnicy przekazują jego prochy krewnym, uniemożliwiając przeprowadzenie tradycyjnego pogrzebu.

7 sierpnia 2012
W pobliżu klasztoru w Coe (chiń. Hezuo), w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu dokonuje samospalenia dwudziestokilkuletnia Dolkar Kji. Ginie na miejscu. Rządowa agencja Xinhua podaje, że przyczyną jej „dramatycznego kroku" była „kłótnia z rodziną męża".

8 sierpnia 2012
W nocy do klasztoru Coe, przed którym dzień wcześniej podpaliła się Dolkar Kji, wkracza policja i zabiera trzech mnichów za przeniesienie poparzonej do świątyni. Kiedy funkcjonariusze wracają dokonać kolejnych zatrzymań, drogę zagradza im tłum duchownych i świeckich. W tym samym czasie protestuje kilkuset mnichów pobliskiego klasztoru Labrang Taszikjil, którzy ruszają modlić się za zmarłą w jej rodzinnym domu. Zawracają po mediacji przełożonych świątyni.

10 sierpnia 2012
W miasteczku Meruma w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan podpala się dwudziestokilkuletni koczownik imieniem Czopa. Został ugaszony i wywieziony przez policjantów. Umiera w drodze do szpitala.

11 sierpnia 2012
„To ogromny zaszczyt reprezentować Tybetańczyków" – dwudziestodwuletnia Czojang z koczowniczej rodziny w Codziangu (chiń. Haibei), reprezentująca ChRL w chodzie na 20 kilometrów, zdobywa brązowy medal w swoim debiucie olimpijskim. Na trasie w Londynie witają ją zakazane w Chinach narodowe flagi i transparenty: „You go girl. We Tibetans are with you".

12–16 sierpnia 2012
Policja uprowadza pięciu młodych mnichów z klasztoru Gjalrong Codun w Barkhamie (chiń. Maerkang), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan. Nie wiadomo, o co są podejrzewani i gdzie zostali wywiezieni; zatrzymania mają najprawdopodobniej związek ze samospaleniami duchownych tej świątyni.

13 sierpnia 2012

Lungtok, mnich klasztoru Kirti, i Taszi, świecki, dokonują samospaleń w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, wywołując masowy protest, brutalnie spacyfikowany przez policję, która zabija jednego z demonstrantów. Panuje bardzo napięta atmosfera, lokalne źródła donoszą o trzecim samospaleniu, ale informacji tych nie udaje się potwierdzić; policja natychmiast zaczyna dokonywać zatrzymań w Kirti.

14 sierpnia 2012
Obaj mężczyźni, którzy dzień wcześniej dokonali samospaleń w Ngabie, umierają w szpitalu w Barkhamie (chiń. Maerkang).
Setki Tybetańczyków protestują przeciwko brutalności policji na ulicach Rebgongu (chiń. Tongren), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai, gdzie poprzedniego dnia pijani funkcjonariusze brutalnie pobili czterech pasażerów zatrzymanego bez powodu samochodu.
Tybetańscy koczownicy palą namioty chińskich górników i przepędzają poszukiwaczy, próbujących wydobywać złoto na stokach świętej góry w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai.

15 sierpnia 2012
Policja otwiera ogień do tłumu Tybetańczyków, protestujących przeciwko otwarciu kopalni w okręgu Markham (chiń. Mangkang) prefektury Czamdo (chiń. Changdu) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym. Na miejscu ginie mężczyzna imieniem Nima, sześć osób zostaje zatrzymanych.

21 sierpnia 2012
Rządowy „Dziennik Tybetański" podsumowuje kampanię „mocnego uderzenia" (chiń. *yanda*), prowadzoną w Lhasie od 4 maja pod hasłem „kolektywnego ukracania przestępczości i chaosu", informując między innymi – prawdopodobnie w związku z falą samospaleń – o wprowadzeniu w stolicy Tybetu „systemu sprzedawania paliwa po okazaniu dokumentu tożsamości".
Według rządowej agencji Xinhua po raz piąty z rzędu Lhasa zostaje uznana za miasto „najszczęśliwszych mieszkańców" w ChRL.

23–29 sierpnia 2012
Po pierwszym takim incydencie w maju chińska policja wydala do Nepalu dwie kolejne grupy Tybetańczyków, powracających do ojczyzny z Indii.

25 sierpnia 2012
Policja bije i zatrzymuje trzydziestodziewięcioletnią mniszkę Szedrub Lhamo, rozrzucającą niepodległościowe ulotki i wołającą o długie życie Dalajlamy w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan. Funkcjonariusze zabierają również cudzoziemca, który fotografował jej protest.
Przed bankiem w Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu wypija kwas siarkowy i podpala się oskarżona o malwersację dwudziestokilkuletnia Dziamjang Metok. Ginie na miejscu.
Sąd ludowy w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie skazuje na karę trzech lat więzienia siedemnastoletnią Dzigme Dolmę, którą w czerwcu policjanci skatowali za rozrzucenie garści ulotek.

27 sierpnia 2012
Osiemnastoletni mnich Lobsang Kelsang oraz młodszy o rok Damczo, były duchowny klasztoru Kirti (i brat mniszki, która dokonała samospalenia w lutym), podpalają się w pobliżu wschodniej bramy tej świątyni w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan. Płonąc, wołają o wolność; umierają po przewiezieniu do szpitala. Kilka godzin później policja zatrzymuje Lobsanga Paldena, mnicha, który przyjaźnił się z Kelsangiem w Kirti, a następnego dnia jeszcze dwie osoby. Liczba tybetańskich samospaleń, których fala (po dwóch wcześniejszych, izolowanych przypadkach) ruszyła w marcu 2011 roku, przekracza pięćdziesiąt.

28 sierpnia 2012

Zatrzymanie Kelsanga Gjaco z klasztoru Bora, uczestnika marcowego marszu protestacyjnego w Sangczu (chiń. Xiahe).

30 sierpnia 2012
Xu Zhitao z partyjnego Departamentu Pracy Frontu Jedności (na którego czele staje właśnie Ling Jihua, zaufany przewodniczącego Hu) oświadcza, że w tym roku Pekin nie zamierza kontaktować się z wysłannikami Dalajlamy, a tematem ewentualnych rozmów może być wyłącznie „sposób poniechania przezeń separatystycznych wystąpień i zabiegania o zaufanie rządu centralnego oraz o wybaczenie narodu chińskiego".
Władze lokalne wywożą ponad siedemdziesięciu mnichów z Czamdo (chiń. Changdu) na przymusową „edukację prawną" i zakazują duchownym opuszczania prefektury bez specjalnych zezwoleń.

1 września 2012
Oddział Ludowej Policji Zbrojnej najeżdża klasztor Zilkar w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai i wywozi pięciu duchownych. Mnisi, którzy próbują w tym przeszkodzić, zostają brutalnie pobici.
Dwaj mnisi klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), dziewiętnastoletni Lobsang Cultrim i młodszy o dwa lata Lobsang Dziangczub zostają skazani na kary jedenastu i ośmiu lat więzienia w związku z marcowym samospaleniem duchownego imieniem Gepe.

6 września 2012
W Lhasie ginie czterdziestoletni mnich Sonam Dordże, przypadkowo postrzelony przez policjanta przed przychodnią. Władze tuszują wypadek, grożąc świadkom więzieniem.

10 września 2012
Rządowe chińskie media zapowiadają powołanie „biura dla zamorskich Tybetańczyków", wzorowanego na placówkach tworzonych pod auspicjami prowincji Chin właściwych z myślą o chińskiej diasporze (czy raczej, jak wynika z relacji „renegatów", jej inwigilacji i indoktrynacji).
Grupa mężczyzn w mundurach polowych uprowadza pięcioro tybetańskich dzieci ze szkolnego placu zabaw w koczowniczym regionie Cigorthangu (chiń. Xinghai), w prowincji Qinghai. Bandyci żądają wysokiego okupu, lokalna policja zatrzymuje kilkunastu podejrzanych, ale nie odnajduje porwanych.

11 września 2012
Rząd Nepalu, powołując się na warunki „geopolityczne", odrzuca prośbę administracji USA o wydawanie tybetańskim uchodźcom zaświadczeń tożsamości, które pozwoliłyby im między innymi legalnie pracować i podróżować.

12 września 2012
W związku z budową szosy władze każą zburzyć dom i hotel, należące do Nangczena Tasziego, popularnego biznesmena i promotora rodzimej kultury z Nangczenu (chiń. Nangqian) w Qinghai. Czterdziestosiedmioletni mężczyzna zostaje uprowadzony, policja zatrzymuje też jego żonę i troje dzieci.

13 września 2012
Biura podróży informują, że władze chińskie – zapewne w związku z narodowym świętem i zbliżającym się zjazdem partii komunistycznej – przestają wydawać cudzoziemcom zezwolenia na wjazd do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.
Grupa wpływowych amerykańskich senatorów przedstawia projekt uchwały, będącej hołdem dla wysiłków Lodiego Gjari, byłego Specjalnego Wysłannika Dalajlamy, prowadzącego w imieniu diaspory – martwy od ponad półtora roku – dialog z Pekinem.

18 września 2012
Niezależne źródła informują o skazaniu ośmiu duchownych z klasztoru Bongtak i jednego świeckiego na kary od roku do dziewięciu lat więzienia w związku z lutowym samospaleniem mnicha w Themczenie (chiń. Tianjun), w prowincji Qinghai.
Sąd ludowy w Barkhamie (chiń. Maerkang), w Sichuanie skazuje na kary siedmiu oraz siedmiu i pół roku więzienia mnicha klasztoru Kirti i świeckiego za „przekazywanie informacji za granicę".

20 września 2012
Tybetański parlament na wychodźstwie jednogłośnie zastępuje tytuł *kalon tipa* (oddawany na inne języki jako „prezes gabinetu", potocznie „premier") mianem *sikjong*, „przywódca polityczny" (pozostali członkowie *kaszagu*, „gabinetu" nadal mają nazywać się *kalonami*).
W Julganie (chiń. Henan), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai policja zatrzymuje pieśniarza i satyryka Sogtruka Szeraba, którego piosenki i skecze opisują dolegliwości życia pod chińskimi rządami.
W Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu służba bezpieczeństwa uprowadza Gologa Dzigmego Gjaco, który w 2008 roku pomógł Dhondupowi Łangczenowi nakręcić film „Pożegnanie ze strachem", za co przez pół roku był bity i torturowany w śledztwie (kilkanaście dni przed zatrzymaniem władze każą mu opuścić przyklasztorny dom, który po dokładnym przeszukaniu zostaje zrównany z ziemią).

25–28 września 2012
Drugie (zwołane w trybie „konstytucyjnym") „nadzwyczajne" spotkanie liderów diaspory w Dharamsali, poświęcone kryzysowi w Tybecie i zakończone przyjęciem apelu do rodaków o położenie kresu samospaleniom, nazwanym „najwyższą formą protestu bez przemocy".

28 września 2012
Media informują, że Bo Xilai – „genetyczny patriota" i były sekretarz partii z Chongqingu (którego żonę skazano właśnie na dożywocie za zamordowanie brytyjskiego biznesmena, a szefa policji, który musiał uciekać przed swoim szefem do amerykańskiego konsulatu, na 15 lat więzienia za tuszowanie morderstwa i zdradę) – został usunięty (za „poważne naruszanie dyscypliny", czyli m.in. nadużywanie władzy, korupcję, łapówkarstwo i „niewłaściwe stosunki z kobietami") z szeregów partii, której zjazd (z pokoleniową zmianą rządzącej elity) zapowiedziano na 8 listopada.
Niezależne chińskie źródła informują, że 17 sierpnia policja udaremniła samospalenie w Czency (chiń. Jianza), w prowincji Qinghai, aresztując pięćdziesięciosiedmioletniego Dordże Rabtena, który „przygotował benzynę" zamierzał podpalić się na znak protestu „przeciwko lżeniu przez władze chińskie Dalajlamy i marginalizowaniu Tybetańczyków".

29 września 2012
Mimo apelu diaspory na targu w Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai dokonuje samospalenia dwudziestosiedmioletni Jungdrung ubrany w strój narodowy. Płonąc, woła o niepodległość, powrót Dalajlamy i Karmapy. Zostaje ugaszony i wywieziony przez policję.
W klasztorze w Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai umiera Dziamjang Palden, mnich, który podpalił się tam w marcu.

1 października 2012
Według opublikowanego przez media sondażu dwa z czterech miejsc, w których najchętniej wypoczywają chińscy milionerzy, to ziemie tybetańskie.
Policja zatrzymuje (prawdopodobnie w związku z lutowym protestem) Tenzina Szeraba, mnicha klasztoru Zilkar w Tridu (chiń. Chengduo), w Qinghai. Inni duchowni z tej świątyni, Sonam Jinten i Sonam Szerab, zostają skazani na kary dwóch lat więzienia za przekazywanie informacji za granicę.

4 października 2012
W Nagczu (chiń. Naqu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym podpala się czterdziestotrzyletni Gudrup. Woła o wolność i powrót Jego Świątobliwości Dalajlamy. Prawdopodobnie ginie na miejscu. Wcześniej apeluje w internecie do „wszystkich braci i sióstr z Krainy Śniegu" o zachowanie dumy narodowej i jedności.
Nocą policja uprowadza jednego z mnichów klasztoru Sera, prawdopodobnie podejrzewanego o przekazywanie informacji za granicę.

6 października 2012
W pobliżu miasta Coe (chiń. Hezuo) w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu podpala się dwudziestosiedmioletni Senge Gjaco, ojciec dwojga dzieci. Ginie na miejscu.

11 października 2012
Literacką Nagrodę Nobla otrzymuje chiński pisarz Mo Yan. Choć należy do partii i piastuje eksponowane stanowisko, następnego dnia publicznie wyraża nadzieję, że Liu Xiaobo „bardzo szybko odzyska wolność".

13 października 2012
Przed klasztorem w Coe (chiń. Hezuo), w Kanlho (chiń. Gannan) dokonuje samospalenia pięćdziesięciodwuletni Tamdin Dordże – dziadek chłopca, w którym za zgodą komunistycznych władz rozpoznano nowe wcielenie Gungthanga Rinpoczego, jednego z najważniejszych hierarchów buddyjskich w regionie. Woła o wolność i powrót Dalajlamy, ginie na miejscu. Wkrótce potem policja zatrzymuje trzech mnichów podejrzewanych o przekazanie informacji o tym proteście.

15 października 2012
Policyjna obława i zatrzymanie pięciu Tybetańczyków w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie (związane zapewne z zakazaną tybetańską flagą, którą miesiąc wcześniej ktoś zawiesił tam na szkolnym dziedzińcu).
Kolejnych pięciu mnichów z Draggo (chiń. Luhuo) w Kardze (chiń. Ganzi) zostaje skazanych na kary więzienia (od pięciu do siedmiu lat) za udział w krwawo stłumionym styczniowym proteście.

17 października 2012
Policja zatrzymuje czterech mnichów oskarżanych o przygotowanie do kremacji i sfotografowanie zwłok Senge Gjaca, który 6 października podpalił się przed ich klasztorem w Coe (chiń. Hezuo), w Gansu.

18 października 2012
Rzecz bez precedensu: lhaska gazeta informuje o skazaniu na karę dożywotniego więzienia „funkcjonariusza policji nazwiskiem Liu", który zabił podejrzanego, próbując wymusić zeznanie torturami.

19 października 2012
Jia Qingli, przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, i Zhou Yongkang, szef partyjnej komisji polityki i ustawodawstwa, wzywają do „czujnego strzeżenia stabilizacji i bezpieczeństwa" w Tybecie w „newralgicznym okresie walki z kliką Dalaja", czyli przygotowań do listopadowego zjazdu KPCh.
Zatrzymanie siedmiu kolejnych mnichów w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie w związku z symbolicznym protestem sprzed miesiąca.

20 października 2012

Przed klasztorem Bora w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia dwudziestosiedmioletni Lhamo Kjab. Płonąc woła o powrót Dalajlamy i rusza w kierunku grupy tajniaków, którzy uciekają przed nim w popłochu. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i dwie kilkuletnie córki. Mnisi i wierni przenoszą zwłoki do świątyni, a potem do rodzinnego domu.

22 października 2012
Przed klasztorem Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu podpala się pięćdziesięciokilkuletni Dhondup, wołając o powrót Dalajlamy. Ginie na miejscu.
Policja uprowadza pięciu duchownych z klasztoru Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie – liczba osób zatrzymanych tam w związku z symbolicznym protestem sprzed ponad miesiąca (wciągnięcie zakazanej tybetańskiej flagi i rozrzucenie garści niepodległościowych ulotek) rośnie do co najmniej dwudziestu czterech.

23 października 2012
Przed komisariatem w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia pięćdziesięciosiedmioletni Dordże Rinczen. Ginie na miejscu. Błyskawicznie gromadzi się tłum Tybetańczyków, którzy po krótkiej szarpaninie odbierają zwłoki policjantom, żeby odprawić modły i tradycyjny pogrzeb.
Zatrzymanie Tasziego Norbu, dziewiętnastoletniego mnicha z Nagczu (chiń. Naqu), prawdopodobnie w związku z posiadaniem smartfona i podejrzeniem o przekazywanie informacji.

24 października 2012
„Wedle naszej wiedzy większość samospaleń w regionach zamieszkiwanych przez Tybetańczyków jest związana z podżeganiem kliki Dalaja. To nikczemne i godne potępienia”, oświadcza rzecznik chińskiego MSZ, nie przedstawiając na to żadnych dowodów.

25 października 2012
W wiosce Narong Phampa, w okręgu Driru (chiń. Biru) prefektury Nagczu (chiń. Naqu) podpala się, wołając o wolność i powrót Dalajlamy, dwóch młodych mężczyzn. Dwudziestoletni Cepo ginie na miejscu; nie wiadomo, w jakim stanie jest zabrany przez policję jego starszy o pięć lat kuzyn Tenzin.
W Chengdu zatrzymany zostaje Dzinpa, mnich klasztoru Mura w Maczu (chiń. Maqu), podejrzewany o przekazywanie informacji za granicę.

26 października 2012
Dwudziestokilkuletni Lhamo Ceten podpala się przed koszarami w miasteczku Aczok, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe). Woła o wolność Tybetu, ginie na miejscu, zostawiając żonę i dwuletnią córkę. Kilka godzin później w pobliskim Sangkogu ginie w płomieniach, również żonaty, dwudziestotrzyletni Cełang Kjab.
Policja zatrzymuje dwóch mnichów i świeckiego w okręgu Sog (chiń. Suo), w Nagczu (chiń. Naqu) w związku z wcześniejszym o dzień samospaleniem albo niezależnym protestem politycznym w lokalnej świątyni.

28 października 2012
W Driru (chiń. Biru) zatrzymani zostają, prawdopodobnie w związku z wcześniejszymi o trzy dni samospaleniami, Dała i Lhundrub, bracia zaangażowanych w kampanię promowania ojczystego języka.

31 października 2012
„Do końca przyszłego roku – rządowe media cytują Chena Quanguo, sekretarza partii TRA – wszyscy w Tybecie będą mieszkać w nowych albo odnowionych domach z dostępem do wody,

elektryczności, gazu, poczty, telewizji i dróg szybkiego ruchu". Innymi słowy, z centralnej części kraju znikną ostatni koczownicy.
W ramach przygotowań do zbliżającego się zjazdu partii władze w Pekinie zakazują sprzedawania noży, każą usunąć rączki do opuszczania szyb w stołecznych taksówkach i wydalają z miasta bądź osadzają w obozach pracy dysydentów oraz potencjalnych „wichrzycieli" i „petentów". W każdym autobusie przejeżdżającym w pobliżu Tiananmen dyżuruje co najmniej jeden uzbrojony funkcjonariusz. Według rządowych mediów „stabilizacji" w stolicy strzec będzie „ponad milion ochotników" z czerwonymi opaskami.

1 listopada 2012
W Coe (chiń. Hezuo), w Gansu policja uprowadza wdowca po Dolkar Coe, która 7 sierpnia dokonała samospalenia w proteście przeciwko chińskim rządom. Mężczyzna odmawia przyjęcia pieniędzy i złożenia oświadczenia, że żona odebrała sobie życie z powodu problemów rodzinnych.

2 listopada 2012
Navi Pillay, Wysoka Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, wyraża zaniepokojenie „ciągłymi doniesieniami o stosowaniu przemocy wobec Tybetańczyków, próbujących korzystać z podstawowych praw", oraz wzywa Pekin do „bezzwłocznego naprawienia zadawnionych krzywd, które doprowadziły do zatrważającej eskalacji desperackich protestów, w tym samospaleń, na ziemiach tybetańskich", a Tybetańczyków do „poniechania skrajnych form protestu".

3 listopada 2012
Centralna Administracja Tybetańska w Indiach apeluje do Rady Praw Człowieka ONZ o poświęcenie „specjalnej sesji" kryzysowi w Tybecie.

4 listopada 2012
Przed klasztorem w Rongło, w Rebgongu (chiń. Tongren), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai dokonuje samospalenia dwudziestopięcioletni Dordże Lhundrub, ojciec dwojga dzieci, artysta malujący tradycyjne obrazy sakralne. Ginie na miejscu. Mnisi składają zwłoki pod portretem Dalajlamy przed wielkim posągiem Tary, przykrywając je ofiarnymi szarfami. Kremacja przeradza się w wielotysięczny, pokojowy protest. Krewni zmarłego wzywają tłum do spokoju, by nikt więcej nie ucierpiał.

5 listopada 2012
Zorganizowany przez ambasadę ChRL, władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego i usłużnych partnerów lokalnych pierwszy „Chiński tydzień kultury tybetańskiej" w Polsce z udziałem kilkudziesięcioosobowej delegacji biegłej w propagandzie oraz tańcu i śpiewie.

7 listopada 2012
W Rebgongu (chiń. Tongren), w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai podpala się dwudziestotrzyletnia Tamdin Co. Woła o powrót Dalajlamy, ginie na miejscu, osierocając roczne dziecko.
Przed komisariatem w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan dokonuje samospalenia trzech mnichów klasztoru Ngoszul: piętnastoletni Dordże oraz starsi o rok Samdup i Dordże Kjab. Chłopcy wołają o powrót Dalajlamy, najmłodszy ginie na miejscu, starsi zostają przewiezieni do szpitala.
W wiosce Bankar, w okręgu Driru (chiń. Biru) prefektury Nagczu (chiń. Naqu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym podpala się mężczyzna. Wigilia zjazdu partii jest najtragiczniejszym dniem od chwili ruszenia fali tybetańskich samospaleń w marcu 2011 roku.

8 listopada 2012

W Pekinie, z którego tradycyjnie usunięto z tej okazji dysydentów i potencjalnych „wichrzycieli”, rozpoczyna się XVIII Zjazd Komunistycznej Partii Chin, mający dokonać pokoleniowego przetasowania szeregów. Część strażników pilnujących Tiananmen i samej Wielkiej Hali Ludowej uzbrojona jest w gaśnice.
W Rongło, w Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai dokonuje samospalenia osiemnastoletni Kelsang Dzinpa. Ginie na miejscu. Tłum Tybetańczyków niesie zwłoki na plac przed lokalnym klasztorem. Ludzie wyjmują portrety Dalajlamy i wołają o wolność. Mieszkańcy sąsiedniego miasteczka zrywają chińskie flagi.

9 listopada 2012
Na ulice Rebgongu (chiń. Tongren) wychodzą tysiące uczniów w proteście przeciwko represyjnej polityce władz. Manifestacja ma charakter pokojowy i przebiega spokojnie. Nastolatkowie i dzieci recytują modlitwy o długie życie Jego Świątobliwości Dalajlamy, wołają o jego powrót do Tybetu, wolność, „równość wszystkich nacji” i prawa człowieka.
Delegaci z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego na pekiński zjazd partii oskarżają „klikę Dalajlamy i zagranicznych separatystów tybetańskich o poświęcanie cudzego życia dla własnych celów politycznych”, nazywając samospalenia „morderstwami”. Wykluczają też wpuszczenie zagranicznych obserwatorów, o co apelowała między innymi Wysoka Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka.

10 listopada 2012
Przed klasztorem w Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu podpala się osiemnastoletni Gonpo Cering, wołający o wolność dla Tybetańczyków, powrót Dalajlamy i prawo do ojczystego języka. Świeccy i mnisi chcą przewieźć go do szpitala, ale jest na to za późno. Umiera, przeniesiony do własnego domu. To pierwsze z ponad siedemdziesięciu już samospaleń, o którym powiadamiają najpierw władze chińskie (za pośrednictwem agencji Xinhua), a nie niezależne źródła tybetańskie, co świadczy o skuteczności blokady informacyjnej, jaką wprowadzono w całym Tybecie w związku ze zjazdem Komunistycznej Partii Chin w Pekinie.

11 listopada 2012
Policja zatrzymuje – i po dwóch zwalnia na prośbę lokalnej społeczności – dwudziestu mnichów klasztoru Karmo i świeckich, którzy przemierzają czterdzieści kilometrów w Gepasumdo (chiń. Tongde), w Qinghai, niosąc transparenty, skandując niepodległościowe hasła i modląc się o długie życie Dalajlamy.

12 listopada 2012
W Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai podpala się kolejny młody mężczyzna, dwudziestoczteroletni świecki imieniem Njingkar Taszi. Kilka godzin później w pobliskim miasteczku Doła dokonuje samospalenia młodszy o kilka lat Njingczak Bum. Obaj mężczyźni giną na miejscu.

13 listopada 2012
„Przysięgam zrobić wszystko co w mojej mocy, by zmienić sytuację w Tybecie, gdzie gwałcone są prawa człowieka – mówi po spotkaniu z Dalajlamą w Tokio Shinzo Abe, były premier Japonii, lider opozycji. – Tybet pragnie wolności i demokracji, a my wyznajemy te wartości”. Pekin odpowiada „ostrym” protestem.

14 listopada 2012
Władze prefektury Malho (chiń. Huangnan) w prowincji Qinghai – do której należy okręg Rebgong (chiń. Tongren), nowe epicentrum fali dramatycznych protestów Tybetańczyków – wydają rozporządzenie, zobowiązujące podległe struktury Komunistycznej Partii Chin oraz administracji państwowej do surowego karania „ludzi dopuszczających się samospaleń”, ich rodzin oraz całych

wiosek (między innymi utratą pomocy rozwojowej na trzy lata), a także osób składających kondolencje i modlących się w intencji zmarłych.

15 listopada 2012
Wymiana pokoleniowa na „zjeździe zarządzania kryzysowego" w Pekinie – stanowisko przewodniczącego Komunistycznej Partii Chin zajmuje Xi Jinping (partyjny „książę", syn Xi Zhongxuna, jednego z najbardziej światłych komunistycznych przywódców i przyjaciela poprzedniego Panczenlamy). Były już przewodniczący Hu, który żegna się z funkcją ostrzeżeniem przed załamaniem rządów partii na skutek rozbuchanej korupcji, wydaje się mieć zaskakująco słabą pozycję, gdyż jednocześnie oddaje następcy także Centralną Komisję Wojskową. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami numerem drugim w KPCh, a więc i przyszłym premierem, zostaje wywodzący się z młodzieżówki komunistycznej Li Keqiang. Do Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego – ponownie siedmioosobowego (przy poprzednim rozdaniu trzeba było dwóch dodatkowych foteli, żeby zachować równowagę wszystkich frakcji) – wchodzą jeszcze wicepremier Zhang Dejiang, szanghajski sekretarz Yu Zhengsheng, szef propagandy Liu Yunshan, wicepremier Wang Qishan (obejmujący bardzo ważną Centralną Komisję Kontroli Dyscypliny) i Zhang Gaoli, szef partii w Tianjinie. Oznacza to osłabienie szefów resortów siłowych, maoistowskiej lewicy oraz liberałów i reformatorów: innymi słowy zachowawcze kierownictwo z pozbawionym frakcyjnego zaplecza przewodniczącym, który w inauguracyjnym wystąpieniu mówi głównie o jedności i sile (oraz zagrażającej im korupcji). Jednocześnie marsz do najwyższych stanowisk rozpoczyna Hu Chunhua, czterdziestodziewięcioletni sekretarz z Mongolii Wewnętrznej (wcześniej był między innymi wice- w Tybetańskim Regionie Autonomicznym), wschodząca gwiazda i lider „szóstego pokolenia", przygotowywany do zajęcia miejsca Xi Jinpinga w 2022 roku. Według agencji Xinhua w Biurze Politycznym KC (czyli szczebel niżej, 25 osób) nie znalazł się żaden nie-Han; w Komitecie Centralnym (dwa szczeble niżej, 205 członków) zasiadać będzie jeden Tybetańczyk, Pema Thinle (chiń. Baima Chilin, Padma Choling, Pelma Chiley), szef rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. W poprzednim, siedemnastym KC było ich dwa, a w szesnastym – trzy razy więcej.
Xinhua informuje, że w Tongrenie (tyb. Rebgong), w prowincji Qinghai podpalił się kolejny Tybetańczyk: czternastoletni Karpongya. Zginął na miejscu. Tybetańskie źródła mówią natomiast o osiemnastoletnim Khabumie Gjalu, podając, że jego szczątki przeniesiono do pobliskiego klasztoru, którego mnisi odprawiają rytuał w intencji zmarłego. W tym samym czasie w innym rejonie Rebgongu podpala się dwudziestotrzyletnia Tenzin Dolma. Również ginie na miejscu.
W czasie zjazdu w okręgu Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu przebija się nożem i umiera, wypisawszy na murze niepodległościowe hasła własną krwią, trzydziestoletni Dzigme Ceten.

17 listopada 2012
„Problem istnieje i nie jest dobry ani dla Tybetańczyków, ani dla Chińczyków. W żadnym razie nie rozwiąże się go siłą. (…) W ludziach, którzy się podpalają, jest niewątpliwie odwaga i determinacja poświęcenia własnego życia, z łatwością mogliby więc zrobić krzywdę innym. Choć dopuszczają się swego rodzaju przemocy, moim zdaniem wciąż przyświeca im zasada niestosowania jej", mówi Jego Świątobliwość Dalajlama, apelując o pomoc świata podczas konferencji organizacji pozarządowych zajmujących się Tybetem.
Przed klasztorem Rongło w Rebgongu (chiń. Tongren) podpala się dwudziestosiedmioletnia Czagmo Kji, matka dwojga dzieci. Ginie na miejscu. Tybetańczycy walczą o jej zwłoki z policją i przenoszą je do świątyni, gdzie mnisi odprawiają rytuał za zmarłych. W kremacji biorą udział tysiące osób. Trzy godziny później przed siedzibą administracji w Dhokarmo, innym miasteczku w okręgu Rebgong – gdzie tego dnia władze lokalne ogłosiły zakaz odprawiania modłów w intencji ofiar fali samospaleń i odwiedzania ich krewnych – podpala się dwudziestosiedmioletni Sangdak Cering. Ginie na miejscu, choć funkcjonariusze policji próbują ugasić płomienie. Wcześniej mówi bliskim, że nie widzi powodów, by „żyć bez wolności, nie mogąc zobaczyć Jego Świątobliwości Dalajlamy, któremu nie pozwala się wrócić do ojczyzny".

W szpitalu w Silingu (chiń. Xining) umiera trzydziestopięcioletni Gjerig Thar, skatowany przez policję podczas marcowego protestu w obronie uwięzionych mnichów w okręgu Gepasumdo prefektury Colho (chiń. Hainan), w prowincji Qinghai.

19 listopada 2012
Przed klasztorem w okręgu Jadzi (chiń. Xunhua), w prefekturze Coszar (chiń. Haidong) prowincji Qinghai dokonuje samospalenia dwudziestopięcioletni Łangczen Norbu. Woła o powrót Dalajlamy, uwolnienie Panczenlamy i wolność Tybetu. Ginie na miejscu. Jego szczątki zostają przeniesione do świątyni, w której szybko gromadzi się tłum duchownych i świeckich. Obrządek przeradza się w demonstrację polityczną.

20 listopada 2012
Chińskie media informują o wystawie fotograficznej w Lhasie, ukazującej „ciemną stronę dawnego Tybetu", cytując mieszkańców, którzy „nie pozwolą, by separatyści odebrali im dobre życie", i podają, że w ramach nowej „kampanii informacyjnej", mającej pomóc Tybetańczykom „lepiej zrozumieć" ich szczęście, „190 tysięcy osób otrzymało 34 tysiące podręczników".
Przed kopalnią w Amczoku, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) prefektury Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia trzydziestoczteroletni Cering Dhondup. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i troje dzieci.

22 listopada 2012
W mieście Doła, w Rebgongu (chiń. Tongren) podpala się osiemnastoletni Lhubum Gjal. Ginie na miejscu. Tłum uniemożliwia policji zabranie zwłok i przenosi je do najbliższego klasztoru. Na skutek szczelnej blokady informacyjnej o samospaleniu jako pierwsza powiadamia rządowa agencja Xinhua, a nie niezależne źródła tybetańskie.
Nocą w okręgu Luczu (chiń. Luqu) prefektury Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia dwudziestodwuletni Tamdin Kjab, były duchowny pochodzący z rodziny koczowników. Ludzie znajdują zwęglone szczątki następnego ranka i zanoszą do domu zmarłego.

23 listopada 2012
Przed siedzibą władz lokalnych w okręgu Zeku (tyb. Cekhog) prefektury Huangnan (tyb. Malho), w prowincji Qinghai dokonuje samospalenia dwudziestokilkuletni Tamdin Dordże. Ginie na miejscu, modląc się o długie życie Dalajlamy. W pogrzebie, który odbywa się zaraz po odprawieniu modłów, uczestniczą tysiące Tybetańczyków. Informację o dramatycznym proteście znów jako pierwsze podają źródła chińskie.

24 listopada 2012
„Płaczę – mówi o samospaleniach Dalajlama w wywiadzie dla indyjskiej telewizji. – Ludzie nie robią tego, bo się upili albo mają problemy rodzinne, tylko dlatego, że żyją w ciągłym strachu".
„Nie wolno nam spocząć w długiej, ciężkiej i skomplikowanej walce z kliką Dalaja. Zaostrzymy i rozwiniemy kontrolę nad klasztorami i zjednoczymy ludzi we wspólnej walce z separatyzmem, której celem jest stabilność", zapowiada w tym samym czasie Wang Dongming, sekretarz partii prowincji Sichuan.
Pekin informuje o pomyślnym pierwszym starcie i lądowaniu myśliwca na pokładzie lotniskowca.

25 listopada 2012
W okręgu Cekhog (chiń. Zeku) prefektury Malho (chiń. Huangnan), w prowincji Qinghai dokonuje samospalenia i ginie na miejscu siedemnastoletnia Senge Dolma, mniszka.

26 listopada 2012

Na głównej ulicy Sertharu (chiń. Seda) w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan podpala się, wołając o wolność i długie życie Dalajlamy, dwudziestoletni Łangjal. Zostaje ugaszony i zabrany przez policję.
Przed kopalnią w Amczoku, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia osiemnastoletni Kunczok Cering. Ginie na miejscu.
Przed klasztorem w okręgu Luczu (chiń. Luqu) prefektury Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu podpala się dwudziestoczteroletni Gonpo Cering. Woła o wolność Tybetu, poszanowanie praw człowieka i powrót Dalajlamy. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i troje dzieci (a dziesięć dni później policja uprowadza jego ojca i dziadka).
Na ulice Czabczy (chiń. Gonghe), w prefekturze Colho (chiń. Hainan) w prowincji Qinghai wychodzą setki uczniów, wołających o wolność i „równość wszystkich nacji". Po dwóch godzinach policja brutalnie pacyfikuje protest. Kilkanaścioro pobitych dzieci trafia do szpitala, są także zatrzymani.
Kilkadziesiąt osób z różnych regionów Tybetu – głównie ludzi dobrze wykształconych i sytuowanych – rozpoczyna dwudniową solidarnościową głodówkę, modląc się w intencji rodaków, którzy zginęli w płomieniach, protestując przeciwko chińskim rządom.

27 listopada 2012
W okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai) prefektury Ngaba (chiń. Aba), w prowincji Sichuan podpala się Kelsang Kjab. Ginie na miejscu.
Senat Francji przyjmuje rezolucję w sprawie powołania Specjalnego przedstawiciela ds. Tybetu przy Wysokim przedstawicielu Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

28 listopada 2012
Tybetańskie źródła informują o uzyskaniu niezależnego potwierdzenia doniesień o samospaleniu mężczyzny w okręgu Driru (chiń. Biru) wieczorem 7 listopada: dwudziestosiedmioletni Cegjal został ugaszony i przewieziony na komisariat w Nagczu (chiń. Naqu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, gdzie przetrzymywano go niemal dwa tygodnie bez pomocy lekarskiej. Zmarł 18 listopada, osierocając dwoje dzieci – sześcioletnie i ośmiomiesięczne.
Kolejny protest uczniów w Czabczy (chiń. Gonghe), prowincji Qinghai: dwa dni po studentach uczelni medycznej na ulice miasta wychodzą uczniowie technikum, wołając o „wolność" i „prawo do języka tybetańskiego". Policja znów używa siły, granatów hukowych i gazu łzawiącego. Jest wielu poszkodowanych i co najmniej pięciu zatrzymanych.
W Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu podpala się dwudziestojednoletni Bende Khar. Ginie na miejscu, wołając o wolność, powrót Dalajlamy, uwolnienie Panczenlamy i ochronę tybetańskiej przyrody.
Centralna Komisja ds. Etnicznych publikuje wyniki badań, z których wynika, że w regionach zamieszkiwanych przez mniejszości narodowe – a więc przede wszystkim w Tybecie, Xinjiangu i Mongolii Wewnętrznej – poziom ubóstwa jest wyższy od krajowej średniej o 13,8 procent (i obejmuje ponad 26 procent populacji w regionach wiejskich).

29 listopada 2012
W okręgu Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu, wołając o wolność i powrót Dalajlamy, podpala się trzydziestojednoletni Cering Namgjal. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i dwoje dzieci.

30 listopada 2012
W okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w Ngabie (chiń. Aba) podpala się dwudziestodziewięcioletni Kunczok Kjab. Zostaje ugaszony i wywieziony przez policję.

1 grudnia 2012

W ciągu kilku dni policja zatrzymuje co najmniej dziesięć osób w związku z marszem protestacyjnym uczniów w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai – trzech mnichów lokalnego klasztoru (podejrzewanych zapewne o upublicznienie zdjęć i informacji) oraz siedmiu uczestników demonstracji.

2 grudnia 2012
W pobliżu klasztoru w miasteczku Bora, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) podpala się siedemnastoletni Sungdu Kjab. Zostaje ugaszony i wywieziony przez policję. Mnisi i świeccy próbują ruszyć w ślad za policyjnym samochodem, ale zostają powstrzymani. Następnego dnia służba bezpieczeństwa zatrzymuje pięciu duchownych.

3 grudnia 2012
W okręgu Pema (chiń. Banma) prefektury Golog (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai dokonuje samospalenia dwudziestosześcioletni mnich Lobsang Gendun. Ginie na miejscu.

5 grudnia 2012
Chińskie media informują, że decyzją Najwyższego Sądu Ludowego, prokuratury i policji każdy, kto „podżega Tybetańczyków do samospaleń, planuje je lub w nich pomaga", będzie odpowiadać za „umyślne zabójstwo".
Sąd ludowy w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai skazuje na kary pięciu lat więzienia ośmiu uczniów szkoły medycznej, którzy 26 listopada uczestniczyli tam w marszu protestacyjnym (uznano ich winnymi zorganizowania demonstracji, gdyż pełnili funkcję dyżurnych).

7 grudnia 2012
Chińskie media podają, że w 2012 roku liczba turystów w Tybetańskim Regionie Autonomicznym po raz pierwszy przekroczyła 10 milionów (wzrastając w ciągu roku o ponad 22 procent).

8 grudnia 2012
Podczas uroczystych obchodów buddyjskiego święta Ganden Ngamczo (w czasie którego wierni upamiętniają parinirwanę wielkiego reformatora Congkhapy, zapalając w domach i świątyniach świeczki) w klasztorze Takcang Lhamo Kirti w okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan, wołając o powrót Dalajlamy i zjednoczenie wszystkich Tybetańczyków, dokonuje samospalenia dwudziestoczteroletni mnich Kunczok Phelgje, a w Luczu (chiń. Luqu), w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu na oczach tłumu podpala się dwudziestotrzyletni koczownik Pema Dordże.

9 grudnia 2012
W okręgu Cekhog (chiń. Zeku), w prowincji Qinghai podpala się siedemnastoletnia Benczen Kji. Ginie na miejscu, wołając o długie życie Dalajlamy i zwycięstwo Tybetańczyków.
Rządowa agencja Xinhua informuje o aresztowaniu (w sierpniu) mnicha klasztoru Kirti i jego siostrzeńca, winnych „podżegania" do samospaleń z „polecania Dalajlamy i jego stronników" oraz samobójczej śmierci trzech osób.
Media publikują rezultaty badań przeprowadzonych na zlecenie banku centralnego, z których wynika, że współczynnik Giniego (wskaźnik nierówności społecznej) w Chinach wynosi alarmujące 0,61 (wobec 0,42 z ostatniego szacunku Banku Światowego i 0,41 z ostatnich danych podanych przez rząd ChRL), a bezrobocie w miastach 8,05 procent (niemal dwa razy więcej niż dane oficjalne).
Policja rusza w pościg za siedmioma Tybetańczykami planującymi samospalenie w Driru (chiń. Biru), w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu): dwóch zostaje zatrzymanych, pięciu nie chce się poddać – skacze do rzeki i ginie.

10 grudnia 2012

Policja zatrzymuje w Pekinie i wywozi do „czarnych więzień" („nieoficjalnych" izb zatrzymań) tysiące „petentów" (ludzi z całego kraju szukających sprawiedliwości w stolicy), którzy zbierają się na ulicach z okazji Dnia Praw Człowieka.
Remigiusz Henczel, stały przedstawiciel Polski przy Biurze ONZ w Genewie, zostaje wybrany (na rok) przewodniczącym Rady Praw Człowieka.

11 grudnia 2012
„Liczymy na pomoc naszych europejskich przyjaciół w podnoszeniu bezpieczeństwa i budowaniu nowych relacji w Azji. (…) Jako dobry tego przykład rządy europejskie, w tym Niemcy, Wielka Brytania, Szwajcaria, Republika Czeska i Polska, dołączyły do apelu do władz Chin o poprawę pogarszającej się sytuacji w dziedzinie praw człowieka na ziemiach tybetańskich", oświadcza (w imieniu nieobecnej koordynatorki do spraw tybetańskich Marii Otero) zastępca zastępcy sekretarza w Biurze ds. Demokracji, Praw Człowieka i Pracy Departamentu Stanu USA, co – gdyby zostało tam zauważone – wzbudziłoby zapewne popłoch w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Warszawie, ponieważ nikt nie zgadnie, czym zasłużyliśmy sobie na uwagę, która może zostać źle przyjęta w Pekinie.

12 grudnia 2012
Policja zatrzymuje pięcioro Tybetańczyków – trzech duchownych i dwie mniszki – w związku z samospaleniem szesnastoletniej Benczen Kji, która zginęła 9 grudnia w Cekhogu (chiń. Zeku), w prowincji Qinghai.

15 grudnia 2012
Catherine Ashton, Wysoki przedstawiciel UE ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, wyraża „głęboki smutek z powodu rosnącej liczby samospaleń" i, „z poszanowaniem dla integralności terytorialnej Chin", wzywa Pekin do „zajęcia się" przyczynami „frustracji Tybetańczyków oraz zagwarantowania przestrzegania ich praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, socjalnych i kulturalnych, w tym prawa do posiadania własnej kultury, praktykowania własnej religii i używania własnego języka". Unia apeluje też do Tybetańczyków o „poniechanie skrajnych form protestu, takich jak samospalenia", prosząc „ich społeczność i przywódców religijnych" o „pomoc w powstrzymaniu tragicznych śmierci".
„Programy rządowe, mające promować rozwój gospodarczy Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów i pogłębiają tylko uzależnienie od dotacji z budżetu państwa. Rząd lokalny jest w stanie pokryć ledwie siedem procent własnych wydatków" – komentuje wyniki najnowszych badań szef wydziału studiów etnicznych Centralnej Akademii Partyjnej w Pekinie, apelując o głęboką reformę polityki wobec Tybetu.

20 grudnia 2012
Chińskie media informują, że 19 listopada policja w Malho (chiń. Huangnan) „udaremniła samospalenie", zatrzymując dwóch Tybetańczyków w pokoju hotelowym w miasteczku Rongło – jeden miał się podpalić, a drugi do tego „podżegał", znaleziono przy nich „kanister z benzyną i bawełniane szmaty".

21 grudnia 2012
Chińskie media cytują raport Akademii Nauk Społecznych, z którego wynika, że coraz więcej najzamożniejszych, najlepiej wykształconych Chińczyków emigruje za granicę (150 tysięcy tylko w 2011 roku). Według analityków wybierają oni (gwarantowane przez rządy prawa i niezależne sądownictwo) bezpieczeństwo osobiste i inwestycji, czystsze środowisko naturalne oraz lepszy system oświaty i opieki zdrowotnej. „Odpływ talentów i kapitału – ostrzega Xinhua – odbije się na kraju i jego gospodarce".

27 grudnia 2012

Władze prefektury Malho (chiń. Huangnan) w prowincji Qinghai ogłaszają „zaostrzenie kontroli” w celu „zapobieżenia kolejnym samospaleniom”: zwiększenie liczby „posterunków policyjnych i wojskowych”, żeby do regionu „nie przedostawali się cudzoziemcy”, „monitorowanie dostępu do materiałów łatwopalnych”, „obserwowanie potencjalnych wichrzycieli” oraz „konfiskatę nielegalnych anten satelitarnych, umożliwiających odbieranie antychińskich treści z zagranicy”.

28 grudnia 2012
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego przyjmuje przepisy – „ponownie” – zakazujące stosowania tortur i wymuszania zeznań, oraz gwarantujące zatrzymanym prawo do kontaktu z adwokatem i krewnymi.

styczeń 2013
Sąd ludowy w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie skazuje na kary czterech lat więzienia Czakdora i Pemę Thinle za nagranie i opublikowanie płyty z „politycznymi” pieśniami.

2 stycznia 2013
Biura podróży informują, że władze chińskie zniosły część restrykcji (np. ponownie redukując obowiązkową „grupę” z pięciu do dwóch osób), które niemal rok utrudniały cudzoziemcom uzyskanie zezwoleń na wjazd do Tybetańskiego regionu Autonomicznego.

5 stycznia 2013
Z czteromiesięcznym opóźnieniem niezależne źródła informują, że 13 września 2012 w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai – w proteście przeciwko konfiskatom gruntów w związku z planami przebudowy miasta po katastrofalnym trzęsieniu ziemi sprzed dwóch lat – podpaliła się kobieta imieniem Pasang Lhamo. Została ugaszona i jest wciąż hospitalizowana.

7 stycznia 2013
Meng Jianzhu, przewodniczący partyjnej komisji do spraw politycznych i prawnych, zapowiada, że do końca roku Chiny „przestaną używać” *laojiao*, niesławnego systemu „reedukacji przez pracę”, pozwalającego policji na arbitralne więzienie ludzi (do czterech lat) na podstawie decyzji administracyjnej. Według oficjalnych statystyk kary takie, wymierzane od lat pięćdziesiątych ubiegłego stulecia, odbywa obecnie 160 tysięcy osób – często niewinnych i po prostu niewygodnych dla władz lokalnych. Reformę obozów pracy, które najprawdopodobniej będą istnieć nadal na nieco zmienionych zasadach, musi zatwierdzić Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych.

8 stycznia 2013
„Trzeba kontynuować walkę z kliką Dalaja, żeby stworzyć społeczny i polityczny klimat, sprzyjający rozwojowi gospodarczemu oraz podnoszeniu dobrobytu”, oświadcza Yu Zhengsheng, jeden z siedmiu członków nowego Stałego Komitetu Politbiura KPCh, wzywając mnichów i mniszki w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie do „patriotyzmu i przestrzegania prawa” i obiecując pomoc rządu w „dostosowaniu buddyzmu tybetańskiego do społeczeństwa socjalistycznego”.

12 stycznia 2013
W miasteczku Aczok, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) podpala się dziewiętnastoletni koczownik Cering Taszi. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy.

15 stycznia 2013
„Ciało i krew bohaterów dzisiejszym szczęśliwym życiem”, pisze w księdze pamiątkowej muzeum „męczenników rewolucji” Gjalcen Norbu, „chiński Panczen”.

Pośredni Sąd Ludowy w Barkhamie (chiń. Maerkang), w prowincji Sichuan skazuje na kary od dwóch do dziesięciu lat więzienia czterech mnichów klasztoru Gjalrong Codun (wszystkich duchownych zatrzymano w połowie sierpnia zeszłego roku w związku z samospaleniami trzech współbraci).

16 stycznia 2013
Rządowa agencja Xinhua informuje o zatrzymaniu siedmiu Tybetańczyków za „podżeganie do samospalenia" dwudziestosześcioletniego Sengego Gjaco, który zginął w październiku zeszłego roku w Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu, oskarżając o zaplanowanie protestu dwóch mnichów z Indii, nazywanych „kluczowymi członkami Tybetańskiego Kongresu Młodzieży zagranicznej kliki Dalaja".
Nowe władze partii publikują pierwszy manifest programowy, nazwany „ośmioma zobowiązaniami", które zapowiadają kontynuację bez politycznych wstrząsów (a komentatorzy zwracają uwagę na retoryczne odwołania tylko do Mao i Denga z pominięciem „wkładu" Jiang Zemina i Hu Jintao).

18 stycznia 2013
W okręgu Kakhog (chiń. Hongyuan) prefektury Ngaba (chiń. Aba) podpala się dwudziestoośmioletni Cering Phuncog. Ginie na miejscu.

19 stycznia 2013
W miasteczku Serdu, w Ngabie (chiń. Aba) policja atakuje grupę młodych ludzi, wybierających się na uroczystości żałobne w intencji Ceringa Phuncoga, który dzień wcześniej podpalił się przed komisariatem. Tybetańczycy wyjmują noże, kilku funkcjonariuszy odnosi rany, inni otwierają ogień. Jedna osoba zostaje zatrzymana, reszcie udaje się uciec.
W okręgu Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu umiera w trakcie przygotowań do samospalenia, prawdopodobnie na skutek zażycia trucizny, siedemnastoletni Dzigdzi Kjab. Oblany benzyną, trzymający w dłoni dwie zapalniczki, zostawia list pożegnalny, w którym apeluje do rodaków o powstanie przeciwko rządom Pekinu.

22 stycznia 2013
Przed klasztorem Bora w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia dwudziestotrzyletni Kunczok Kjab. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i dziesięciomiesięczne dziecko. Zwłoki zabiera policja, a tłum Tybetańczyków zaczyna uliczny protest, domagając się ich wydania, żeby odprawić tradycyjny pogrzeb.

23 stycznia 2013
Wei Jianrong, sekretarz partii w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu, zapowiada procesy osób „podżegających do samospaleń", informując o „rozwiązaniu osiemnastu spraw, z których pięć skierowano już do sądów", oraz o „szesnastu aresztowanych". Obwiniając za dramatyczne protesty „podszepty kliki Dalaja", podkreśla „pozytywny wpływ licznych hierarchów religijnych", dzięki którym w Kanlho „nie doszło do samospaleń mnichów, wystąpień uczniów ani incydentów na skalę masową".
Władze lokalne informują, że w 2012 roku Lhasę (oficjalnie miasto liczy niespełna ćwierć miliona mieszkańców) odwiedziło ponad sześć i pół miliona turystów (o 25 procent więcej niż rok wcześniej); co szósty zwiedzał Potalę.

24 stycznia 2013
Agencja Xinhua informuje o aresztowaniu kolejnego Tybetańczyka za „podżeganie do samospalenia" – tym razem „wykształconego w Indiach", związanego z „kliką Dalaja" dwudziestosiedmioletniego Phagpy, który w listopadzie zeszłego roku miał „nakłaniać do samobójstwa" mnicha z Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai.

Pema Thinle, szef rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, zapowiada powołanie (w miejsce „specjalnego dystryktu”) nowego okręgu administracyjnego Shuanghu (tyb. Conji) – z własną strukturą partyjną, administracją, legislaturą, sądami, frontem jedności, strażą pożarną itd. – w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu), na terenie pustkowia graniczącego z okręgami Szanca (chiń. Shenza) i Njima (chiń. Nima), które zaczęto zasiedlać, przymusowo, w 1976 roku.

26 stycznia 2013
Pośredni Sąd Ludowy prefektury Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie skazuje na kary od dziesięciu do czternastu lat więzienia pięciu uczestników protestu w Draggo (chiń. Luhuo), podczas którego policja otworzyła ogień w styczniu 2012 roku.

27 stycznia 2013
Kilkunastu policjantów zatrzymuje i brutalnie bije dwudziestodwuletniego mnicha imieniem Kunczen, który samotnie rozrzuca ulotki na głównej ulicy Sertharu (chiń. Seda) w Sichuanie, wołając o długie życie i powrót Dalajlamy.

28 stycznia 2013
Przewodniczący Xi Jinping nadaje zaszczytny tytuł „wzorowego garnizonu granicznego” pododdziałowi z Ali (tyb. Ngari), który wyróżnił się „propagowaniem religijnej i etnicznej polityki Komunistycznej Partii Chin”, wnosząc „ogromny wkład w promowanie solidarności armii, rządu i ludu Tybetu”. Jego żołnierze pełnili służbę z takim poświęceniem, że „ponad osiemdziesięciu zapadło na chorobę wysokościową, sześciu odniosło trwały uszczerbek na zdrowiu, a pięciu straciło życie”.

29 stycznia 2013
Lobsang Gjalcen (chiń. Losang Jamcan, Luosang Jiancun) zostaje mianowany nowym szefem rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. Jego poprzednik, Pema Thinle (chiń. Baima Chilin, Padma Choling, Pelma Chiley) obejmuje fotel przewodniczącego lokalnej legislatury, Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych.
Policja zatrzymuje trzech przywódców społecznego protestu, którego celem jest zamknięcie chińskiej rzeźni, zdaniem mieszkańców zatruwającej źródła wody pitnej w Markhamie (chiń. Mangkang), w prefekturze Czamdo (chiń. Changdu) Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

30 stycznia 2013
Tybetańskie źródło emigracyjne informuje o uprowadzeniu przełożonych trzech największych stołecznych klasztorów: Drepungu, Sera i Gandenu. Szesnastu duchownych – opatów, *umdze*, czyli „mistrzów recytacji”, oraz nauczycieli – „zaproszono na spotkanie z chińskimi aparatczykami” 14 stycznia. Nie wiadomo, co się z nimi potem stało i gdzie są przetrzymywani; krążą pogłoski, że władze poddają ich „reedukacji politycznej” w jednym z klasztorów w Nagczu (chiń. Naqu).

31 stycznia 2013
Pośredni Sąd Ludowy w Barkhamie (chiń. Maerkang), stolicy prefektury Ngaba (chiń. Aba) w prowincji Sichuan, skazuje Lobsanga Kunczoka, czterdziestoletniego *gesze* z klasztoru Kirti w Ngabie, na karę śmierci, której wykonanie zawiesza na dwa lata, oraz dożywotnie pozbawienie „praw politycznych”, a jego bratanka, trzydziestojednoletniego Lobsanga Ceringa, na dziesięć lat więzienia za „umyślne zabójstwo”, polegające na „podżeganiu i zmuszaniu do dokonania samospalenia” ośmiu osób, z których trzy zrobiły to i zmarły.
Niższy Sąd Ludowy w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) prefektury Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu wymierza kary od trzech do dwunastu lat więzienia sześciu Tybetańczykom uznanym winnymi „umyślnego zabójstwa” za „uniemożliwianie policji akcji ratunkowej” i „zakłócanie ruchu drogowego” po samospaleniu Dordże Rinczena, który zginął przed lokalnym komisariatem 23 października 2012 roku.

2 lutego 2013
Aresztowanie Jarphela, czterdziestodwuletniego mnicha, wuja Dordże Lhundruba, który 4 listopada zeszłego roku dokonał samospalenia przed klasztorem w Rongło, w Rebgongu (chiń. Tongren). Policja zarzuca mu niesienie portretu Dalajlamy podczas procesji z prochami siostrzeńca.

7 lutego 2013
Rządowa agencja Xinhua informuje o „siedemdziesięciu podejrzanych", zatrzymanych w związku z samospaleniami Tybetańczyków w prowincji Qinghai.
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego ogłaszają powołanie „sieci" czy też „kraty" (tyb. *drłapa*, chiń. *wangge*) systemu inwigilacji i nadzoru (przede wszystkim byłych więźniów politycznych, duchownych, osób powracających z zagranicy oraz uczestników protestów politycznych) na najniższym szczeblu administracji lokalnej, która dopełni pracę systemu nowoczesnych, całodobowych „praktycznych posterunków policji" oraz armii ochotniczych „patroli z czerwonymi opaskami".

8 lutego 2013
Agencja Xinhua informuje, że Pośredni Sąd Ludowy prefektury Malho (chiń. Huangnan), w prowincji Qinghai skazał na karę trzynastu lat pozbawienia wolności – za „umyślne zabójstwo", polegające na „nakłanianiu do samospalenia", oraz „podżeganie do podzielenia państwa" – Tybetańczyka imieniem Phagpa. Podsądny miał nakłaniać do podpalenia się „Drolmę Dzie, mnicha z klasztoru Doła w okręgu Tongren (tyb. Rebgong) w imię »wolności i niepodległości tybetańskiej grupy etnicznej«". Do samospalenia jednak nie doszło dzięki „szwagierce, która wyperswadowała to" nagabywanemu. Wkrótce potem Xinhua publikuje następny artykuł, wedle którego podsądny, jeszcze przed ogłoszeniem wyroku, udzielił im – „po angielsku" – „wywiadu na wyłączność", wyrażając skruchę za swoje czyny, oraz podaje, że ten sam sąd skazał jeszcze sześćdziesięcioletniego Gjadhora na karę czterech lat więzienia za „rozpowszechnianie opinii związanych z »niepodległością Tybetu« podczas przekazywania gotówki i innych dóbr w celu pocieszenia rodzin samospaleńców w listopadzie 2012 roku".

10 lutego 2013
Mnisi klasztoru Drakdeb w Markhamie (chiń. Mangkang) protestują przeciwko prowadzonej w ich świątyni kampanii „edukacji patriotycznej", wołając o niepodległość i powrót Dalajlamy. Wszyscy zostają zatrzymani przez policję.

11 lutego 2013
Po raz piąty z rzędu Tybetańczycy na znak żałoby nie świętują Nowego Roku swego kalendarza. Chińska agencja Xinhua informuje jednak o radosnych obchodach, ilustrując artykuł anegdotą, której bohater, „strażnik przy wejściu na Barkhor" przed lhaskim sanktuarium Dżokhang, „z pomocą wykrywaczy i komputerów konfiskuje odwiedzającym niebezpieczne narzędzia takie jak zapalniczki".
Policja zatrzymuje i brutalnie bije sześciu Tybetańczyków w Dzogangu (chiń. Zuogang), gdzie dzień wcześniej Tybetańczycy wyszli na ulice, rozlepiali niepodległościowe plakaty, zrywali i deptali chińskie flagi oraz niszczyli kolektory słoneczne, które dostali od władz w prezencie świątecznym.

13 lutego 2013
W dniu setnej rocznicy proklamacji Wielkiego XIII Dalajlamy, którą wielu Tybetańczyków uważa za „deklarację niepodległości", w Katmandu, w Nepalu podpala się buddyjski mnich. Zostaje ugaszony przez policjantów i przewieziony do szpitala, w którym zmarł, zanim jednoznacznie ustalono jego tożsamość. Lekarze twierdzą, że mówił po tybetańsku; według nepalskiej policji

nazywał się Dhondup Loce, ale świadkowie identyfikowali go jako Dałę, Lobsanga i wreszcie, poprawnie, Drupczena Ceringa.
W Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu podpala się, i ginie na miejscu, dwudziestosześcioletni Drukpa Khar, ojciec trojga dzieci.
Tybetańskie źródła podają pierwsze informacje o śmierci Lobsanga Namgjala, duchownego, który 3 lutego dokonał samospalenia przed komisariatem w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan.

17 lutego 2013
Na ulicy w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu podpala się czterdziestodziewięcioletni Namlha Cering. Ginie na miejscu.

19 lutego 2013
W okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan podpalają się siedemnastoletni Rinczen oraz starszy o rok Sonam Dhargje. Giną na miejscu.

23 lutego 2013
Lolo, popularny pieśniarz z Juszu (chiń. Yushu), zostaje skazany na karę sześciu lat więzienia za nagranie płyty z patriotycznymi pieśniami. Ten sam sąd w Silingu skazuje też na pięć lat więzienia Lobsanga Dzinpę, mnicha klasztoru Zilkar w Tridu (chiń. Chengduo), uczestnika marszu protestacyjnego w lutym 2012 roku.

24 lutego 2013
Na terenie klasztoru w Palungu, w prefekturze Coszar (chiń. Haidong) podpala się dwudziestokilkuletni Phagmo Dhondup. Zostaje ugaszony przez mnichów i przewieziony do szpitala, w którym umiera po miesiącu.

25 lutego 2013
Przed klasztorem w Luczu (chiń. Luqu) na oczach tłumu podpala się i ginie młody mężczyzna, zidentyfikowany jako Cesung Kjab – siostrzeniec Pemy Dordże, który dokonał samospalenia w tym samym miejscu w grudniu zeszłego roku.
W Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie podpala się dziewiętnastoletni mnich imieniem Sangdak. Zostaje ugaszony i wywieziony przez policję.

27 lutego 2013
Ponad stu wybitnych chińskich intelektualistów publikuje list otwarty, wzywający Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych do ratyfikowania (podpisanego przez Chiny w 1998 roku) Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

28 lutego 2013
Rządowa agencja Xinhua informuje o zatrzymaniu pięciu mężczyzn, głównie mnichów, którzy na polecenie emigracyjnego Tybetańskiego Kongresu Młodzieży oraz „dziennikarzy radia Głos Ameryki" mieli „popchnąć" do samospalenia trzy osoby w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu.
Sąd ludowy okręgu Luczu (chiń. Luqu) w prowincji Gansu skazuje trzech Tybetańczyków na kary od dziesięciu do piętnastu lat więzienia, uznając ich winnymi „umyślnego zabójstwa" w związku z jednym z listopadowych samospaleń.

1 marca 2013
Chińskie media oskarżają Dalajlamę o opublikowanie „podręcznika" dla potencjalnych „samospaleńców" i konkludują: „Rząd Chin wygra batalię z samospaleniami, jeśli nie będzie żywił złudzeń wobec kliki Dalaja i oczekiwał zrozumienia ze strony określonych sił na Zachodzie – musi tylko utrzymywać sytuację pod kontrolą własną pracą. Każde kolejne samospalenie będzie [ich]

zbrodnią na narodzie tybetańskim. Jeśli naprawdę sądzą, że dobrze jest umierać, niech wreszcie zrobią to sami”.
Sąd w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai skazuje na karę piętnastu miesięcy więzienia mnicha imieniem Jarphel za to, że niósł w kondukcie pogrzebowym zdjęcie swojego siostrzeńca, który w listopadzie dokonał samospalenia przed lokalnym klasztorem, a władze lokalne publikują kolejne rozporządzenie, zakazujące między innymi zbierania funduszy „na cele społeczne”, propagowania ochrony środowiska i języka tybetańskiego oraz organizowania modłów i publicznego odprawiania rytuałów religijnych, jeśli mają one „podtekst” niepodległościowy, „zastraszania” urzędników państwowych, podżegania do samospaleń, utrudniania „akcji ratunkowych”, fotografowania protestów i „zbiegowisk” oraz przekazywania „zewnętrznym siłom separatystycznym” zdjęć, informacji tudzież „tajemnic”.

3–16 marca 2013
Doroczne posiedzenia Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), finalizujące pokoleniową zmianę warty we władzach państwowych. Zgodnie z numeracją w nowej partyjnej hierarchii, Xi Jinping (który ostrzega delegatów, że jeśli system się nie naprawi, „może zniknąć w ciągu dekady”) zostaje prezydentem, Li Keqiang premierem, Zhang Dejiang przewodniczącym OZPL, a Yu Zhengsheng – OLPKK. Na lidera następnej „generacji” wyrasta protegowany schodzącego ze sceny Hu Jintao, wiceprezydent Li Yuanchao. Oficjalne nakłady na siły zbrojne rosną o ponad 10 procent – niemniej nadal przewyższają je (o niemal 30 miliardów yuanów) wydatki na bezpieczeństwo „wewnętrzne”.

3 marca 2013
Pema Thinle, wicesekretarz partii w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, mija się z prawdą – co najmniej o pięć dramatycznych protestów i sześć uczestniczących w nich osób – informując dziennikarzy, że pod jego jurysdykcją „nie podpalił się żaden lokalny mieszkaniec”.

4 marca 2013
Tybetańska pisarka Oser zostaje jedną z dziesięciu „Dzielnych Kobiet”, laureatek międzynarodowej nagrody amerykańskiego Departamentu Stanu.

5 marca 2013
Media informują, że dyrektor generalny China Unicom (drugiego co do wielkości operatora telefonii komórkowej w ChRL z siedzibą w Hongkongu), chiński aparatczyk i menadżer rodem z prowincji Hebei, jest delegatem Tybetańskiego Regionu Autonomicznego w Ogólnochińskim Zgromadzeniu Przedstawicieli Ludowych. Rzecznik koncernu nie umie wyjaśnić dziennikarzom związków swojego pryncypała z Tybetem.

7 marca 2013
Szef rządu prefektury Ngaba (chiń. Aba) w Sichuanie oskarża klasztor Kirti o „współpracę” z tybetańską diasporą w celu „organizowania samospaleń ludności lokalnej”.

8 marca 2013
Policja zatrzymuje dwudziestodwuletniego Pemę, który został postrzelony podczas brutalnej pacyfikacji demonstracji 24 stycznia 2012 roku i od tego czasu ukrywał się w górach w Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan.
Cunde i Gendun Cultrim, mnisi skazani na trzy lata więzienia za zorganizowanie i odprawienie modłów po samospaleniu młodego mężczyzny w okręgu Jadzi (chiń. Xunhua), w prowincji Qinghai w listopadzie 2012 roku.

9 marca 2013

Przewodniczący Xi Jinping spotyka się z tybetańską delegacją parlamentarną, od której otrzymuje „trzymetrowy odręczny list dziękczynny stu ośmiu wysokich mnichów buddyzmu tybetańskiego, wdzięcznych partii za jej politykę wobec religii". „Taszi delek, pozdrówcie wszystkich", odpowiada pierwszy sekretarz i obwieszcza, że „dobre rządzenie krajem wymaga dobrego zarządzania granicami, do czego niezbędny jest stabilny Tybet", dając hasło do kampanii „wzmacniania" i militaryzacji terenów przygranicznych.
Funkcjonariusze służby bezpieczeństwa aresztują Lobsanga Cepaka, mnicha klasztoru Kirti (zatrzymanego też rok wcześniej w Pekinie).

10 marca 2013
W Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan policja zatrzymuje trzech mnichów skandujących niepodległościowe hasła i dwóch świeckich, którzy stają w obronie duchownych.

11 marca 2013
Gjalcen Norbu, „chiński Panczenlama", zostaje mianowany członkiem Stałego Komitetu doradczej Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej.
Policja uprowadza Tricuna, mnicha, który napisał i własnym sumptem wydał książkę o samospaleniach, oraz rozpoczyna „reedukację" pozostałych duchownych klasztoru Tongkjab w okręgu Gade (chiń. Gande) prefektury Golog (chiń. Guoluo).

14 marca 2013
„Dyscyplina, prostota życia, jakie prowadził, oraz miłość dla wszelkiego stworzenia: przymioty te są dla mnie wielką inspiracją. Jestem wzruszony, że to jego imię wybrał Wasza Świątobliwość dla swego pontyfikatu" – Dalajlama gratuluje „historycznego wyboru" papieżowi Franciszkowi, wspominając przy tym „przyjazne rozmowy" z poprzednikami oraz „owocny dialog z chrześcijańskimi braćmi i siostrami".

13 marca 2013
W przeddzień zaprzysiężenia przewodniczącego Xi Jinpinga na stanowisku prezydenta ChRL, w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) dokonuje samospalenia trzydziestokilkuletnia Kunczok Łangmo. Ginie na miejscu, osierocając ośmioletnią córkę. Policja zabiera zwłoki – i męża zmarłej, który nie chce podpisać oświadczenia, tłumaczącego krok żony konfliktami rodzinnymi.

16 marca 2013
W piątą rocznicę masakry dwudziestu ośmiu demonstrantów w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, i w drugą rocznicę samospalenia Phuncoga, które rozpoczęło falę dramatycznych protestów już ponad stu Tybetańczyków w kraju i na wychodźstwie (a rok później zostało „uczczone" przez Lobsanga Cultrima), podpala się inny mnich klasztoru Kirti, dwudziestoletni Lobsang Thokme. Umiera po przeniesieniu do szpitala.

18 marca 2013
Sąd ludowy prefektury Coszar (chiń. Haidong) w prowincji Qinghai skazuje na kary od czterech do sześciu lat więzienia trzech Tybetańczyków, którzy „wykorzystywali przypadki samospaleń do rozsyłania wiadomości tekstowych i zdjęć związanych z działalnością separatystyczną, podżegając w ten sposób do podzielenia kraju".

24 marca 2013
W Dzamthangu (chiń. Rangtang), w prowincji Sichuan dokonuje samospalenia trzydziestoletnia Kelsang Kji (vel Kalkji). Ginie na miejscu, osierocając czworo dzieci.

25 marca 2013

W Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu podpala się czterdziestotrzyletni Lhamo Kjab.

26 marca 2013
Rządowa Telewizja Lhasa otwiera pierwszy kanał tybetańskojęzyczny w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.
Na skrzyżowaniu przed klasztorem Mori w Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu podpala się dwudziestoośmioletni mnich Kunczok Tenzin. Ginie na miejscu.

29 marca 2013
Tragiczne osuwisko w kopalni w lhaskim okręgu Maldrogongkar (chiń. Mozhugongka) zabija osiemdziesięciu trzech robotników.
„Mówiłem to wielokrotnie, ale powtórzę i teraz. Wśród Tybetańczyków z diaspory, a także i tych, co przybyli do Indii przed kilkoma miesiącami, są tacy, którzy wyjeżdżają do Stanów Zjednoczonych i Europy. Nie robią tego z zatroskania o religię, tylko dla dolarów. A zatem Tybetańczycy potrzebują pieniędzy i finansowania. Zamiast więc żyć w biedzie i niepodległości (której nie możemy uzyskać), mieszkając w Chińskiej Republice Ludowej, mogliby liczyć na dobry rozwój gospodarczy, zachowując przy tym i propagując własny język, religię oraz kulturę", Jego Świątobliwość Dalajlama zwraca się do rodaków na zakończenie wykładów w indyjskiej Salugarze, przypominając też, że idea „Drogi Środka" (rezygnacji z walki o niepodległość na rzecz faktycznej autonomii w granicach Chin) zjednała Tybetańczykom poparcie wielu Chińczyków, pomogła w ich powrocie do buddyjskich korzeni oraz została jednoznacznie poparta przez demokratyczny świat.

początek kwietnia 2013
W Malho (chiń. Huangnan), w prowincji Qinghai czterej Tybetańczycy zostają skazani na kary od od trzech do sześciu lat więzienia za „działalność separatystyczną" i wysyłanie za granicę zdjęć samospaleń.

2 kwietnia 2013
W Dziekundo (chiń. Jiegu), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai podpala się kobieta, której dom został przeznaczony do rozbiórki. Zostaje ugaszona. Policja bije i zatrzymuje wiele osób protestujących przeciwko wyburzeniu ponad tysiąca domów odbudowanych po tragicznym trzęsieniu ziemi w 2010 roku i „kolidujących" z rządowymi planami zagospodarowania terenu.

8 kwietnia 2013
W Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan zostaje zatrzymany dwudziestoletni mnich imieniem Thapge, który woła na ulicy o powrót Dalajlamy.

9 kwietnia 2013
Policja rozbija kolejny protest przeciwko rozbieraniu domów „nielegalnie" odbudowanych po trzęsieniu ziemi w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prowincji Qinghai. Obrażenia odnosi sześciu Tybetańczyków i czterech funkcjonariuszy, zatrzymanych zostaje dwadzieścia jeden osób.

10 kwietnia 2013
Lokalne, rządowe media podają, że sąd ludowy w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai skazał na kary od trzech lat i trzech miesięcy do czterech lat pozbawienia wolności ośmiu uczestników „nielegalnego" uczniowskiego protestu z 26 listopada 2012 (tybetańskie źródła informowały o nieco wyższych, pięcioletnich wyrokach tych samych uczniów w grudniu zeszłego roku).

16 kwietnia 2013

Dwudziestoletnia Czukco podpala się przed klasztorem w Dzamthangu (chiń. Rangtang), w Sichuanie. Ginie na miejscu, osierocając trzyletnie dziecko. Mimo gróźb władz pogrzeb zmienia się w wielotysięczną manifestację solidarności.

18 kwietnia 2013
Prachanda, przywódca maoistowskiej Komunistycznej Partii Nepalu i najbardziej wpływowy polityk w tym kraju, składa wizytę w Chinach i, jak podaje niezależna agencja informacyjna, obiecuje przewodniczącemu Xi Jinpingowi „ukrócenie wszelkich antychińskich protestów nawet za cenę represjonowania tybetańskich uchodźców".

20 kwietnia 2013
Policja zawraca tybetańskich mnichów, spieszących z pomocą dla ofiar trzęsienia ziemi, które 20 kwietnia spustoszyło okręg Lushan przy granicy Płaskowyżu Tybetańskiego w prowincji Sichuan.

23 kwietnia 2013
Krwawe starcia – spowodowane zastrzeleniem ujgurskiego nastolatka podczas rewizji – w kaszgarskim miasteczku Siribuja. Według oficjalnych danych ginie piętnastu funkcjonariuszy policji i sześciu „terrorystów".

24 kwietnia 2013
Przed klasztorem Kirti Takcang Lhamo w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan podpalają się i giną na miejscu dwaj mnisi: dwudziestoletni Lobsang Dała i starszy o trzy lata Kunczok Oser.

28 kwietnia 2013
Na komisariacie w Dzogangu (chiń. Zuogang), w prefekturze Czamdo (chiń. Changdu) umiera katowany od tygodnia mnich imieniem Kaldo, którego tydzień wcześniej zatrzymano za posiadanie nagrań wykładów Dalajlamy.

1 maja 2013
Tybetańskie źródła informują, że pod koniec 2012 roku władze zwolniły warunkowo, na kilka miesięcy przed terminem, schorowanego Lobsanga Tenzina, więźnia politycznego, który spędził w chińskich zakładach karnych ćwierć wieku.

2 maja 2013
Zwolnienie schorowanego na skutek bicia i tortur pięćdziesięciodwuletniego Lodo Gjaco, byłego tancerza aresztowanego w styczniu 1993 roku za zabójstwo i skazanego na piętnaście lat pozbawienia wolności; w Drapczi karę tę podniesiono o sześć lat za „przestępstwo" polityczne, polegające na rozrzuceniu ulotek i skandowaniu niepodległościowych haseł.

6 maja 2013
Pekiński Uniwersytet Tsinghua publikuje wyniki badań, z których wynika, że w pierwszej pracy dzieci aparatczyków zarabiają średnio o 15 procent więcej od swoich rówieśników.

8 maja 2013
Podczas konferencji w Waszyngtonie sikjong, „polityczny przywódca" diaspory, Lobsang Senge ku konsternacji wielu rodaków oświadcza, że jego administracja nie zabiega o demokrację w Tybecie, nie kwestionuje rządów Komunistycznej Partii Chin oraz pozostawia uznaniu Pekinu kwestię „militaryzacji" regionu, którego „faktyczna autonomia" może być, jak Hongkongu, tylko „czasowa".

11 maja 2013

Więzienie w stołecznym Tolungu opuszcza okaleczony na skutek tortur czterdziestoletni Namgjal Cultrim, mnich z Sogu (chiń. Suo), aresztowany osiem miesięcy wcześniej za posiadanie nagrań buddyjskich wykładów Dalajlamy.

12 maja 2013
Policja bije i zatrzymuje piętnastu Tybetańczyków protestujących przeciwko konfiskacie parceli – kupionej zdaniem władz nielegalnie – w Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu.

14 maja 2013
Garce Dzigme, mnich i popularny pisarz zatrzymany w styczniu za opublikowanie książki „Męstwo wojownika", w której pisał o samospaleniach, prawach mniejszości i Dalajlamie, zostaje skazany na pięć lat więzienia w Cekhogu (chiń. Zeku), w prowincji Qinghai.

15 maja 2013
ChRL uzyskuje status obserwatora w Radzie Arktycznej.

20 maja 2013
Pięćdziesięciosiedmioletni Dortruk zostaje skazany na 10 lat więzienia za szarpanie się z policją o zwłoki mężczyzny, który w grudniu 2012 roku dokonał samospalenia w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai.

23 maja 2013
Centralna Administracja Tybetańska w Dharamsali informuje, że na podstawie przekazanych przez nią informacji indyjska policja zatrzymała „trzydziestotrzyletniego Penpę Ceringa z Nagczu (chiń. Naqu)", chińskiego szpiega, któremu wydano rozkaz „otrucia dwóch młodych Tybetańczyków w celu wywołania chaosu i paniki" w społeczności emigracyjnej.

24 maja 2013
Tysiące Tybetańczyków protestują przeciwko uruchomieniu kopalni na zboczu świętej góry w okręgu Driru (chiń. Biru) prefektury Nagczu (chiń. Naqu). Władze najpierw wysyłają przeciwko nim policję, ale następnego dnia ustępują, ogłaszając zawieszenie projektu.

27 maja 2013
W okręgu Czumarleb (chiń. Qumalai), w prowincji Qinghai podpala się trzydziestojednoletni Tenzin Szerab. Ginie na miejscu. Zwłoki zabiera policja, ale następnego dnia – ewenement – wydaje je krewnym.

30 maja 2013
Policja w Budapeszcie zatrzymuje, przesłuchuje 12 godzin, a następnie wydala z kraju Umita Hamita Agahi, wiceprzewodniczącego Światowego Kongresu Ujgurów (WUC) i obywatela Niemiec. Funkcjonariusze zamykają też budynek, w którym miało odbyć się spotkanie działaczy tej organizacji (między innymi z węgierskimi parlamentarzystami), uzasadniając to „zagrożeniem atakiem bombowym".

31 maja 2013
Otwarcie „pierwszego nowoczesnego wesołego miasteczka" w Lhasie.
Chiny zaczynają wydawać partyjny „China Daily" (w formacie tygodnika) w Nepalu.

4 czerwca 2013
W rocznicę masakry na Tiananmen oficjalną wizytę w Pekinie składa delegacja Sejmu z marszałek Ewą Kopacz na czele, mimo że – jak informują media – ambasada RP próbowała przekonać deputowanych, że data spotkania jest „niezręczna".

Austriackie media informują, że ambasada ChRL sygnalizuje trudności z przedłużeniem umowy na wypożyczenie pary pand do wiedeńskiego ogrodu zoologicznego w związku z zeszłorocznym spotkaniem tamtejszych przywódców z Dalajlamą.

5 czerwca 2013
Xinhua odnotowuje wizytę polskich deputowanych w Chinach: są dwa zdjęcia i osiem zdań o „gładkim rozwoju wzajemnych więzi" w sześciu dekadach, „wielkiej wadze" i „strategicznym partnerstwie" od dwóch lat, a poniżej „materiały powiązane" rządowej agencji informacyjnej ChRL, obrazujące i ową „strategię", i „partnerstwo": trzy artykuły o zeszłorocznym tygodniu „chińskiej kultury tybetańskiej", o plakietce upamiętniającej „historyczne spotkanie ambasadorów" oraz o wizycie „ponad 30 chińskich przedsiębiorców" w Warszawie.

7 czerwca 2013
„Mówiono nam, że podczas takich incydentów bezmyślni ludzie pod byle pretekstem sięgają po karabiny i noże, nie bacząc na tybetańskie więzi lojalności i braterstwa – mówi Dalajlama na wieść o krwawych starciach w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai, gdzie 30 maja zastrzelono dwie osoby podczas starcia o tereny, na których występuje jarca gumbu (łac. Cordyceps sinensis), osiągający astronomiczne ceny grzyb gąsienicowy, jedno z głównych źródeł gotówki dla mieszkańców regionów pasterskich i wiejskich. – Powodowany niepokojem i troską wzywam was wszystkich, mnichów i świeckich, do natychmiastowego poniechania działań, przynoszących hańbę narodowi tybetańskiemu".

11 czerwca 2013
W Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie podpala się trzydziestojednoletnia mniszka Łangczen Dolma. Zostaje ugaszona i przewieziona do szpitala, gdzie umiera po trzech dniach. Policja brutalnie bije i zatrzymuje mężczyznę, który ją ratował, wznosząc antychińskie okrzyki.

15 czerwca 2013
W klasztorze Njaco w Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie, w którym trwają ważne uroczystości buddyjskie, zakłócone cztery dni wcześniej samospaleniem mniszki, kilkanaście tysięcy wiernych oddaje cześć „intronizowanemu" portretowi Dalajlamy. Jednocześnie niezależne źródła informują, że w kilku miejscowościach tradycyjnego Amdo władze ogłaszają „eksperymentalny program pilotażowy" zniesienia restrykcji tyczących „duchowego" statusu Dalajlamy (na przykład posiadania jego zdjęć), ograniczając krytykę – jak w latach osiemdziesiątych – do kwestii „politycznych" (czyli „działalności separatystycznej").

połowa czerwca 2013
Zwolnienie – „na polecenie z góry" rok przed terminem – sześciu mniszek zatrzymanych dwa lata wcześniej w symbolicznych protestach w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

19 czerwca 2013
Pekin upoważnia sądy ludowe do orzekania kar śmierci wobec winnych „najpoważniejszych" przypadków zanieczyszczania środowiska naturalnego.

20 czerwca 2013
Tybetańska pisarka i dziennikarka społeczna Oser oraz jej mąż, chiński intelektualista Wang Lixiong zostają osadzeni w areszcie domowym w Pekinie, żeby uniemożliwić im kontakt z zagranicznymi dyplomatami i dziennikarzami, dla których władze organizują potiomkinowską wycieczkę do Tybetu.
Policja zwalnia Jontena Sangpo, którego postrzelono i zatrzymano 9 lutego 2012 roku podczas obławy na uczestników krwawo stłumionego antychińskiego protestu w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan. Mężczyzna stracił wtedy dwóch krewnych, jego rannej matce trzeba było

amputować rękę, a nieletnie córki trafiły do aresztu; po postrzale w szyję i roku brutalnych przesłuchań utyka i ma trudności z mówieniem – sąsiedzi witają go jak bohatera.
Policja w Dingri zatrzymuje – i po dziesięciu dniach przesłuchań deportuje z Chin – Tybetańczyka z indyjskim paszportem, w którego bagażu znaleziono zdjęcia Dalajlamy. Funkcjonariusze mówią mu, że spekulacje o „eksperymentalnym złagodzeniu restrykcji" dotyczą tylko „fotografii sprzed 1959 roku".

26 czerwca 2013
„Sytuacja pogarsza się z dnia na dzień – mówi „Dziennikowi Ludowemu" komendant główny policji Li Zhao z okazji Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Narkomanii i spalenia w Lhasie „tony skonfiskowanych środków odurzających", informując, że w pierwszej połowie roku liczba uzależnionych w Tybetańskim Regionie Autonomicznym wzrosła o 91,3 procent, a spraw związanych z narkotykami – dwukrotnie.
Lobsanga Sopa, mnich z Dzoge (chiń. Ruoergai) zatrzymany pół roku wcześniej za protest przeciwko aresztowaniu innego duchownego za „współudział w samospaleniu", zostaje skazany na trzy lata więzienia.

26 czerwca 2013
Kolejna rzeź w Turkiestanie Wschodnim – co najmniej 46 zabitych w starciach demonstrantów z policją w Turfanie. Dwa dni później funkcjonariusze strzelają do Ujgurów protestujących przeciwko zatrzymaniu imama na przedmieściach Hotenu; ginie 15 osób. Władze odpowiadają na niepokoje zastraszającymi ćwiczeniami wojskowymi z udziałem czołgów w stolicy prowincji, Urumczi.

1 lipca 2013
Policja zatrzymuje dwudziestoletniego mnicha Lobsanga Genduna, który w Pasze (chiń. Basu), w Czamdo (chiń. Changdu) zakłóca uroczyste obchody partyjnej rocznicy, wołając o długie życie Dalajlamy i niepodległość Tybetu. Po przeprowadzeniu rewizji w klasztorze Drongsar funkcjonariusze zabierają także Tenzina Ceringa, którego oskarżają o „współudział" i który trzy dni później, skatowany do nieprzytomności podczas przesłuchania, trafia do lokalnego szpitala.
W odpowiedzi na postępujący rozkład więzi społecznych i starzenie się społeczeństwa (14 procent – a wedle prognoz do połowy stulecia ponad dwa razy więcej – po sześćdziesiątce) Chiny nowelizują ustawę o ochronie praw osób starszych, zobowiązując rodziny do odwiedzania sędziwych krewnych i opieki nad nimi.

6 lipca 2013
Policja wzywa do rozejścia się setki Tybetańczyków świętujących w Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie urodziny Dalajlamy. Kiedy do blokady podjeżdża samochód, funkcjonariusze wybijają w nim szyby, a gdy zaatakowani protestują – otwierają ogień. Rany postrzałowe odnosi co najmniej dziesięć osób. Dwie z nich, mnisi Taszi Sonam i Ugjen Taszi, są w stanie krytycznym. Jest także wielu pobitych i zatrzymanych, którzy zostają zwolnieni następnego dnia na skutek masowych protestów społeczności tybetańskiej.

7 lipca 2013
Atak terrorystyczny w buddyjskim sanktuarium w Bodh Gai, w Indiach – dziewięć eksplozji, między innymi w klasztorze Karmapy, i dwóch rannych, w tym jeden Tybetańczyk.

9 lipca 2013
Yu Zhengsheng, jeden z siedmiu członków Stałego Komitetu Biura Politycznego partii i przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej – czyli najwyższego organu „frontu jedności", który teoretycznie odpowiada za „dialog" z tybetańską

diasporą – składa wizytę w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu i wzywa do budowania „trwałego dostatku oraz stabilizacji na ziemiach tybetańskich przy pomocy szybszego podnoszenia stopy życiowej ludności i walki z kliką Dalaja”.

12 lipca 2013
Cultrim Kelsang, mnich klasztoru Zilkar w Tridu (chiń. Chengduo), w prowincji Qinghai zostaje skazany na dziesięć lat więzienia za „umyślne zabójstwo” – prawdopodobnie w związku z dramatycznym protestem dwóch młodych mężczyzn, którzy 20 czerwca 2012 roku podpalili się na ulicy w Zato (chiń. Zaduo).

14 lipca 2013
Policja zatrzymuje w Lhasie i przewozi do aresztu w Chengdu w Sichuanie trzydziestoośmioletniego Kelsanga Jarphela, popularnego pieśniarza z Maczu (chiń. Maqu) w prowincji Gansu, który naraził się władzom koncertami, promującymi posługiwanie się językiem tybetańskim.

15 lipca 2013
Władze lokalne w tybetańskich regionach prowincji Qinghai wprowadzają zakaz wystawiania zdjęć Dalajlamy i Karmapy. Policjanci rewidują prywatne samochody, konfiskując także wizerunki bóstw opiekuńczych. Protestujący są bici i zatrzymywani.

17 lipca 2013
Agencja Xinhua informuje, że „rząd Chin ślubuje wzmóc rozprawę z nielegalnymi publikacjami i reakcyjnymi materiałami promocyjnymi” w Tybecie, i podaje, że od 2011 roku w Tybetańskim Regionie Autonomicznym „skonfiskowano ponad 1,32 miliona” (milion trzysta dwadzieścia tysięcy) „zakazanych” wydawnictw.

18 lipca 2013
Media informują, że rząd Indii podjął decyzję o wzmocnieniu o 40 tysięcy żołnierzy górskich oddziałów szturmowych, strzegących granicy z Chinami, których wojska regularnie dopuszczają się prowokacji (ponad 600 incydentów w ciągu ostatnich trzech lat) w regionach uważanych przez Pekin za sporne.

19 lipca 2013
Władze w Lhasie ogłaszają, że w pierwszej połowie roku liczba turystów w Tybetańskim Regionie Autonomicznym wzrosła o ponad 21 procent – do 3,43 miliona; 3,4 miliona to „podróżni krajowi”, a 30 tysięcy – zagraniczni.

20 lipca 2013
Osiemnastoletni mnich Kunczok Sonam podpala się po porannych modłach w klasztorze w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu. Przed świątynią zbiera się tłum Tybetańczyków, którzy nie dopuszczają do zabrania zwłok przez policję. Funkcjonariusze zabierają kilkanaście osób, krewnych i współbraci zabitego, część zwalniają po pierwszych przesłuchaniach.
Policyjna obława – z rewizjami w domach i pensjonatach, zatrzymywaniem i przeszukiwaniem samochodów – po rozrzuceniu garści niepodległościowych ulotek na przełęczy w okolicach Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.
Funkcjonariusze policji z Lithangu (chiń. Litang) w Sichuanie zatrzymują w Pekinie i wywożą do lokalnego aresztu czterech Tybetańczyków od kilku dni składających w różnych urzędach centralnych petycje o uwolnienie Tulku Tenzina Delka, popularnego nauczyciela buddyjskiego ordynarnie wrobionego w sprawę „podkładania bomb” i skazanego w 2003 roku na karę śmierci, którą po dwóch latach zawieszenia zamieniono na dożywocie.

26 lipca 2013
Formalna inauguracja nowego, „położonego najwyżej na świecie" okręgu administracyjnego w Tybetańskim Regionie Autonomicznym – Conji (chiń. Shuanghu), w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu).

28 lipca 2013
Policja zatrzymuje trzech wieśniaków z okręgu Pasze (chiń. Basu) prefektury Czamdo (chiń. Changdu), którzy odmawiają wywieszania na swoich domach chińskich flag.

29 lipca 2013
„W pierwszym półroczu gospodarka Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wzrosła o 12 procent, o 4,4 proc. więcej od średniej krajowej", podaje lokalny Urząd Statystyczny.

30 lipca 2013
Władze wydalają wszystkich mnichów z klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu) i każą zamknąć trzystuletnią świątynię.

31 lipca 2013
Policja zatrzymuje kolejnego mnicha, Jontena Gjaco, w związku z samospaleniem Kunczoka Sonama w Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie.

1 sierpnia 2013
Sąd w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie skazuje na kary od dwóch lat do pięciu i pół roku pozbawienia wolności pięciu tybetańskich intelektualistów, w tym zatrzymanego w lutym 2012 popularnego pisarza Gangkje Drubpę Kjaba.

3 sierpnia 2013
„W ojczyźnie rodacy zmagają się z wieloma problemami, a odpowiedzialność za ich usunięcie spoczywa na nas, żyjących za granicą. Wielka, indywidualna odpowiedzialność każdego z was, rozproszonych w wolnym świecie. Wszyscy musicie to zrozumieć na własny użytek, i to zanim o tym od kogoś usłyszycie" – Gjałłang Karmapa spotyka się w Dharamsali z grupą młodych Tybetańczyków, urodzonych w Ameryce i Europie.

5 sierpnia 2013
„Tak zwana szeroka autonomia większego Tybetu Dalajlamy jest sprzeczna z prawem, konstytucją Chin i podstawowymi interesami buddyzmu tybetańskiego", powtarza Yu Zhengsheng, przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, podczas „sześciodniowej inspekcji" w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, wzywając do „przejrzenia separatystycznej natury kliki Dalaja oraz trwania na straży jedności państwa i nacji, harmonii i stabilizacji".

6 sierpnia 2013
W Boudha, w Katmandu podpala się i ginie na miejscu trzydziestodziewięcioletni Karma Njedon Gjaco, uchodźca z lhaskiego okręgu Damszung (chiń. Dangxiong).

8 sierpnia 2013
Na komisariacie w Kakhogu (chiń. Hongyuan), w Sichuanie zostaje pobity na śmierć dwudziestodziewięcioletni Guldrak. Policja próbuje tuszować sprawę, ale po kilkugodzinnym masowym proteście władze zgadzają się wypłacić odszkodowanie rodzinie zabitego.

13 sierpnia 2013

W obawie przed zanieczyszczeniem źródeł wody Tybetańczycy blokują prace wydobywcze na zboczach trzech gór w okręgu Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai. Władze ściągają setki policjantów, mieszkańcy zapowiadają kontynuowanie protestu „do ostatniego człowieka".

15 sierpnia 2013
Sąd ludowy w Ngabie skazuje na karę śmierci trzydziestodwuletniego Dolmę Kjaba – „pasterza", uznanego winnym zabójstwa żony, dwudziestodziewięcioletniej Kunczok Łangmo. Kobieta zmarła 13 marca, według tybetańskiej diaspory – na skutek samospalenia. Zdaniem sądu Dolma Kjab udusił żonę, która miała „udawać", że wiesza się z rozpaczy, ponieważ odkryła, że mąż złamał daną jej obietnicę i znów pije. Następnego ranka wyniósł i podpalił zwłoki, „pozorując samospalenie". Mężczyzna miał przyznać się do „nieumyślnego zabójstwa" i zapowiedzieć wniesienie apelacji, by jego „siedmioletnia córka nie została sierotą".

16 sierpnia 2013
Po trzech dniach kilkuset funkcjonariuszy policji atakuje tłum Tybetańczyków, brutalnie pacyfikując protest przeciwko kopalniom w Zato (chiń. Zaduo). Kilkadziesiąt osób zostaje poturbowanych, co najmniej osiem trafia do aresztu.

22 sierpnia 2013
„Konstytucjonalizm jest z natury kapitalistycznym orężem w informacyjnej i psychologicznej wojnie sił amerykańskiego monopolu z chińskim socjalizmem", uprzedzając krytykę frakcji konserwatystów, partyjne media sięgają po lewacką retorykę w dniu rozpoczęcia procesu Bo Xilaia, byłego sekretarza partii w Chongqingu, populisty i jednego z najbardziej wpływowych „czerwonych książąt".

24 sierpnia 2013
Policja bije i zatrzymuje wielu Tybetańczyków, zakłócających wizytę partyjnej delegacji i propagandowy spektakl, mający świadczyć o spokoju w zamkniętym przed miesiącem na rozkaz władz klasztorze Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu).

26 sierpnia 2013
Władze w Zato (chiń. Zaduo) rozpoczynają trzymiesięczny program „edukacji politycznej" dla przywódców społeczności lokalnej, by wyperswadować jej powrót do – spacyfikowanych przez policję – protestów przeciwko uruchomieniu kopalni na terenie rezerwatu przyrody. Systematycznie zacieśniając kontrolę nad przepływem informacji, Pekin zapowiada obowiązkowe kursy marksizmu dla wszystkich – ponad trzystu tysięcy – dziennikarzy i redaktorów w Chinach.

27 sierpnia 2013
Pekin informuje, że „Chiny mają 1,6 adwokata na dziesięć tysięcy mieszkańców", najmniej w Tybecie (czytaj: TRA) oraz, także w dużym stopniu tybetańskich, prowincjach Qinghai i Gansu.

28 sierpnia 2013
Krewnym udaje się dowiedzieć, że czterdziestoletni pieśniarz Szało Taszi został skazany w Malho (chiń. Huangnan), w Qinghai na pięć lat więzienia za „rozsyłania zdjęć i kopii listu pożegnalnego" po jednym z zeszłorocznych samospaleń oraz „udział w demonstracji politycznej i propagowanie nacjonalistycznych treści".

2 września 2013
W Silingu (chiń. Xining), stolicy prowincji Qinghai, protestują przeciwko dyskryminacji tybetańskie uczennice, którym odmówiono paszportów, mimo że zdały egzaminy, kwalifikujące do szkół w Japonii i Stanach Zjednoczonych.

3 września 2013
Policja katuje do nieprzytomności sześćdziesięciosiedmioletniego Dajanga, który zakłóca przygotowania do kampanii „edukacji patriotycznej" w Driru (chiń. Biru), wołając o niepodległość Tybetu, „powrót Chińczyków do domu" i długie życie Dalajlamy. Kilka tygodni później mężczyzna zostaje za to skazany na karę dwóch i pół roku pozbawienia wolności.

5 września 2013
Pekin zapowiada kampanię „językowej jedności", wymierzoną w „400 milionów obywateli – 30 procent populacji – nieznających mandaryńskiego". Według rzeczniczki ministerstwa edukacji będzie ona prowadzona „głównie w rejonach wiejskich i zamieszkiwanych przez mniejszości etniczne".

9–11 września 2013
Sąd ludowy w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie skazuje na kary od roku do czterech lat więzienia trzech mnichów, więzionych od dziesięciu miesięcy w związku z symbolicznymi protestami w klasztorze Łonpo.

9–18 września 2013
S. Lambrinidis, Specjalny Przedstawiciel Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka składa pierwszą oficjalną wizytę w Chinach i Tybecie, a po powrocie wyraża zaniepokojenie „ograniczaniem swobody wyrazu" oraz pozbawianiem wolności za „pokojowe głoszenie poglądów".

10 września 2013
Aresztowanie czterdziestojednoletniego Rinczena Dhargje, oskarżanego o przeniesienie do klasztoru zwłok Cełanga Norbu, mnicha, który 15 sierpnia 2011 roku dokonał samospalenia w Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan.

11 września 2013
Dalajlama spotyka się w Wilnie z Dalią Grybauskaitė, prezydent Litwy, która sprawuje prezydencję Unii Europejskiej.
Como Kji z Codziangu (chiń. Haibei) w prowincji Qinghai zdobywa pierwszy tybetański złoty medal (w biegu na 10000 metrów) na (dwunastych) igrzyskach sportowych ChRL.

13 września 2013
W ramach nowej wojny z „wpływowymi głosami" internetowego społeczeństwa obywatelskiego – domagającymi się przede wszystkim poszanowania praw zapisanych w (wyrastającej na nowego wroga partii) konstytucji i transparentnej władzy – policja zatrzymuje w Pekinie inwestora, miliardera, bon vivanta i popularnego blogera Wang Gongquana pod zarzutem „gromadzenia tłumu w celu zakłócenia porządku publicznego".
Setki ziomków z Ngaby (chiń. Aba) witają owacją mnicha imieniem Lodo Gjaco, który wraca do domu po dwóch latach więzienia, do którego trafił za narysowanie tybetańskiej flagi.

16 września 2013
Otwarcie „najwyżej położonego" (4411 m n.p.m.) – i szóstego na ziemiach tybetańskich – lotniska cywilnego w Dabpie (chiń. Daocheng), w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan.

22 września 2013
Bo Xilai zostaje uznany winnym korupcji, sprzeniewierzenia funduszy publicznych oraz nadużywania władzy i skazany na dożywotnie więzienie oraz pozbawienie praw publicznych i konfiskatę całego majątku.

27 września 2013
Mieszkańcy okręgu Driru (chiń. Biru) gremialnie stawiają opór tysiącom chińskich urzędników, których zwieziono do okolicznych miasteczek i wiosek z poleceniem zawieszenia chińskiej flagi państwowej na każdym klasztorze i budynku mieszkalnym. Dochodzi do starć, kilkudziesięciu zatrzymanych zostaje zwolnionych po masowej demonstracji przed siedzibą władz okręgu. Kontrolę nad całym regionem przejmuje policja. Przez kilka dni Tybetańczycy nie opuszczają domów i nie posyłają dzieci do szkół.

28 września 2013
W miasteczku Gomang w Ngabie (chiń. Aba) dokonuje samospalenia czterdziestojednoletni mężczyzna imieniem Sziczung, rozwścieczony, zdaniem świadków, wszechobecnością policji podczas dorocznego święta buddyjskiego. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i dwoje dzieci.

4 października 2013
Oenzetowski Komitet Praw Dziecka przyjmuje okresowy raport Chińskiej Republiki Ludowej, wyrażając zaniepokojenie „samospaleniami tybetańskich dzieci" – którym państwo chińskie nie umie ani zapobiec, ani zaradzić – oraz nękaniem i zastraszaniem rodzin ofiar (tudzież tradycyjnie domagając się dopuszczenia niezależnych obserwatorów do uprowadzonego przez Pekin w 1995 i dawno dorosłego Panczenlamy).

6 października 2013
Policja otwiera ogień do tłumu demonstrantów, domagających się uwolnienia mężczyzny, którego zatrzymano za kierowanie protestem przeciwko zmuszaniu Tybetańczyków do zawieszania chińskich flag w okręgu Driru (chiń. Biru). Obrażenia odnosi kilkadziesiąt osób, co najmniej dwie są ciężko ranne.

8 października 2013
Tybetańskie źródła informują o zastrzeleniu czterech demonstrantów podczas pacyfikacji kolejnych protestów w Driru (chiń. Biru).

9 października 2013
Sąd Krajowy w Madrycie formalnie wszczyna śledztwo w sprawie ludobójstwa w Tybecie – na podstawie przepisów o „jurysdykcji powszechnej", umożliwiających ściganie w Hiszpanii sprawców najcięższych zbrodni popełnionych gdziekolwiek – przeciwko Hu Jintao, byłemu sekretarzowi w Lhasie, przewodniczącemu Komunistycznej Partii Chin i prezydentowi Chińskiej Republiki Ludowej, co teoretycznie może oznaczać wystawienie międzynarodowego nakazu aresztowania czy zamrożenie zagranicznych kont bankowych.

10 października 2013
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na karę dziesięciu lat więzienia Łaszula Dotruka, zatrzymanego w grudniu zeszłego roku za rzekomy „współudział" w samospaleniu w Pemie (chiń. Banma), w prowincji Qinghai.

11 października 2013
We wstrząsanym protestami Driru (chiń. Biru) policja zatrzymuje popularnego pisarza Cultrima Gjalcena i, następnego dnia, jego kolegę Julgjala, którym zarzuca „zakłócanie spokoju społecznego", oraz Kelsang, matkę trojga dzieci, rozpowszechniającą w sieci „antychińskie treści" i posiadającą w telefonie „zakazane zdjęcia Dalajlamy".

12 października 2013

Kilkuset duchownych i świeckich protestuje w Kardze (chiń. Ganzi) przeciwko zatrzymaniu Kelsanga Czodara, mnicha podejrzewanego o przekazywanie informacji o protestach w rodzinnym Driru (chiń. Biru).

13 października 2013
W Darcedo (chiń. Kangding), w Sichuanie zrozpaczeni mieszkańcy wysypują przed siedzibą władz lokalnych śnięte ryby z rzeki zatrutej przez ścieki z kopalni. W odpowiedzi urzędnicy ściągają dodatkowe oddziały policji, odcinają linie telefoniczne i internet.

15 października 2013
Policja w Driru (chiń. Biru) zatrzymuje mniszkę imieniem Dziampa i nastolatka Dałę Lhundruba pod zarzutem „ujawnienia tajemnicy państwowej przy pomocy telefonu komórkowego", czyli prawdopodobnie przekazywania informacji o brutalnie pacyfikowanych protestach w tym okręgu.

16 października 2013
Minister bezpieczeństwa publicznego Guo Shengkun składa wizytę w lhaskim Dżokhangu i klasztorze Drepung, gdzie, jak podaje agencja Xinhua, „wzywa policję do strzeżenia ustawowych praw mnichów i mniszek buddyjskich, wyznawców religii oraz turystów z Chin i ze świata".

17 października 2013
Policja w Lhasie zatrzymuje dwóch mnichów z Driru (chiń. Biru) – stołeczna służba bezpieczeństwa nadaje mieszkańcom tego wstrząsanego protestami okręgu kryptonim „turyści" i poddaje ich całodobowej obserwacji – podejrzewanych o „ujawnienie tajemnicy państwowej".

20 października 2013
Grożąc demonstrantom więzieniem, policja zmusza do przerwania protestu grupę kilkunastu tybetańskich seniorów, koczujących od miesiąca na placu budowy w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie i domagających się w ten sposób – ponieważ władze zignorowały wcześniej pięćdziesiąt napisanych przez nich petycji – spełnienia dawnych obietnic oraz wypłacenia odszkodowań za ziemię, którą odebrano im w 1986 roku.

21 października 2013
Przedterminowe zwolnienie Czodraka Gjaco, mnicha z Luczu (chiń. Luqu) w prowincji Gansu, skazanego w 2008 roku na osiem lat pozbawienia wolności za udział w antychińskim proteście.

22 października 2013
Po długim okresie przemilczania tej kwestii na arenie międzynarodowej Polska znów znalazła się w gronie państw, krytykujących ChRL za naruszanie praw człowieka – również w Tybecie – podczas okresowego „przeglądu" w Radzie Praw Człowieka ONZ.

23 października 2013
Jego Świątobliwość uczestniczy w 13. Światowym Szczycie Laureatów Pokojowej Nagrody Nobla w Warszawie (i jest w Polsce po raz szósty).

29 października 2013
Twórcy nowo otwartej oficjalnej strony chińskiego radia i telewizji, umożliwiającej ściąganie tybetańskojęzycznych aplikacji, udostępniają – ku złośliwej radości mediów diaspory – plik z zakazanym w Chinach hymnem Tybetu: „Niechaj świeci klejnot nauk Buddy, co życzenia spełnia, skarbnica nadziei szczęścia i pomyślności w tym życiu oraz Wyzwolenia po nim".
Sąd ludowy w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan skazuje na cztery i pół roku więzienia Horcanga Tamdina, mnicha, którego aresztowano w kwietniu za organizowanie modłów w intencji ofiar samospaleń w Dzamthangu (chiń. Rangtang).

30 października 2013
Dwa dni po tragedii w Pekinie, gdzie samochód osobowy staranował barierki na Tiananmen i wjechał w tłum turystów, zabijając pięć i raniąc kilkadziesiąt osób, co rząd uznał za zamach „ujgurskich ekstremistów", władze w Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie wprowadzają nadzwyczajne środki kontroli pojazdów, aby „zapobiec podobnym atakom ze strony Tybetańczyków".

listopad 2012
Z nowego „rocznika prawnego" Chin wynika, że w 2012 roku liczba aresztowań (1105) za „zagrażanie bezpieczeństwu państwa" – które zastąpiło w kodeksie „kontrrewolucję" – wzrosła o 19 procent w stosunku do roku poprzedniego. Autorzy tłumaczą to „zaostrzeniem walki z separatyzmem i terroryzmem" oraz „konsolidowaniem przewodniej roli partii i obroną socjalizmu".

2 listopada 2013
„Dzięki ciężkiej pracy partia będzie słyszalna i widoczna w bezkresie Tybetu, a głos i obraz wrogich sił oraz kliki Dalaja znikną stamtąd na zawsze", pisze sekretarz Chen Quanguo, najwyższy namiestnik Pekinu w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, zapowiadając dalsze konfiskowanie nielegalnych anten satelitarnych, zacieśnienie cenzury w internecie tudzież podsłuchiwanie rozmów telefonicznych i dodając w ten sposób swój głos do najnowszej rządowej białej księgi, wedle której polityka wobec Tybetu jest właściwa i nie wymaga żadnych korekt.

3–4 listopada 2013
Zatrzymanie siedemnastu osób w Driru (chiń. Biru), które występowały w obronie aresztowanego wcześniej Cultrima Gjalcena, pisarza, oskarżonego o „zakłócanie spokoju społecznego" po krwawej pacyfikacji protestu mieszkańców, zmuszanych do wywieszania chińskich flag.

11 listopada 2013
W trakcie obrad dorocznego plenum partii w Pekinie, w Pemie (chiń. Banma), w prowincji Qinghai podpala się, wołając o długie życie Dalajlamy, dwudziestoletni mnich Cering Gjal. Zostaje ugaszony przez policję, umiera w drodze do szpitala. Władze lokalne wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa, w ciągu tygodnia policja zatrzymuje co najmniej siedem osób, w tym trzech duchownych, współbraci zmarłego z klasztoru Akjong.
Zatrzymanie dwudziestosiedmioletniego Thuptena Gjalcena, podejrzewanego o utrzymywanie kontaktów z „zewnętrznymi siłami", w Sogu (chiń. Suo).

12 listopada 2013
Zatrzymanie trzech młodych mężczyzn rozlepiających plakaty niepodległościowe w Driru (chiń. Biru).

13 listopada 2013
Amerykańscy uczeni ogłaszają odkrycie skamienieliny pierwszego znanego kota, przodka śnieżnej pantery, który żył w Tybecie 4,4 miliona lat temu i był jakieś siedemset lat starszy od dotychczasowego rekordzisty z Tanzanii.

15 listopada 2013
Kończąc doroczne plenum, Komitet Centralny KPCh ogłasza (uznany przez większość komentatorów za „śmiały") projekt reform gospodarczych oraz plany stopniowego zniesienia *laojiao,* administracyjnych kar „reedukacji przez pracę" i rozluźnienia polityki jednego dziecka. Powołana zostaje nowa centralna komisja ds. bezpieczeństwa państwa, na której czele staje sam przewodniczący Xi Jinping, najwyraźniej zamierzający opanować gigantyczny aparat bezpieczeństwa, którego ranga wzrosła niepomiernie pod rządami jego poprzednika. Za „sprawy

Tybetu i Xinjiangu” odpowiada jeden z trzech zastępców i jednocześnie przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, Yu Zhengsheng.

18 listopada 2013
Sędziowie Sądu Krajowego w Madrycie wydają nakazy aresztowania (na podstawie przepisów o „jurysdykcji powszechnej”) pięciu chińskich przywódców – w tym byłego przewodniczącego Komunistycznej Partii Chin i prezydenta Chińskiej Republiki Ludowej, Jiang Zemina – odpowiedzialnych za politykę Pekinu w Tybecie.

20 listopada 2013
Rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych informuje, że Chiny wystosowały ostry protest i zażądały od Hiszpanii „wyjaśnień” w sprawie nakazu aresztowania pięciu dygnitarzy – w tym byłego przewodniczącego partii i prezydenta – odpowiedzialnych za politykę Pekinu w Tybecie na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Według zachodnich mediów Zhu Weiqun, aparatczyk prowadzący pozorowany dialog z wysłannikami Dalajlamy z ramienia Departamentu Pracy Frontu Jedności, dodaje: „Próbujcie, jeśli macie śmiałość”.

21 listopada 2013
Otwarcie najwyżej położonej na świecie elektrowni fotowoltaicznej o mocy 10 MW w Ngari (chiń. Ali), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

22 listopada 2013
Policja – prawdopodobnie na podstawie donosu – zatrzymuje dziewięciu Tybetańczyków, w tym sześciu mnichów, planujących protest w Paljulu (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan, przeciwko bezkarności urzędników, którzy ukradli i sprzedali kamienie modlitewne z sanktuarium buddyjskiego, i bezczynności władz, niereagujących na skargi i prośby o zwrot klasztornego mienia.

23 listopada 2013
Zatrzymanie kolejnych dwóch mężczyzn podejrzewanych o udział w protestach w Driru (chiń. Biru) i informowanie o nich „sił zewnętrznych”.

26 listopada 2013
Żołnierze Ludowej Policji Zbrojnej wkraczają do trzech klasztorów w Driru (chiń. Biru), włamują się do cel duchownych, konfiskują komputery i dokumenty. W tym samym czasie zatrzymany zostaje szesnastoletni Sonam Topgjal, który w nocy rozlepia podpisane własnym nazwiskiem ulotki na budynku zajmowanym przez grupę roboczą, która nadzoruje odwetową kampanię edukacji patriotycznej.
Media informują, że Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) – w myśl reguł Organizacji Narodów Zjednoczonych, której jest agendą, i pod dyktando Pekinu – zmieniła decyzję eksperckiego komitetu koreańskiej Nagrody Kochona, odbierając przyznane już środki (65 tysięcy dolarów) tybetańskiemu programowi zwalczania gruźlicy, ponieważ za opiekę medyczną nad uchodźcami (i przy okazji ich indyjskimi sąsiadami) odpowiada po części – nieuznawana przez ONZ – Centralna Administracja Tybetańska z Dharamsali.

30 listopada 2013
Sąd ludowy w Driru (chiń. Biru) skazuje na kary więzienia dziewięciu uczestników protestów przeciwko obowiązkowi wywieszania chińskich flag.

grudzień 2013

W ramach zapowiedzianej na listopadowym plenum partii reformy systemu *laojiao*, władze zamykają niektóre obozy pracy, zwalniając z nich przedterminowo skazanych – także tybetańskich więźniów politycznych.

3 grudnia 2013
W miasteczku Meruma, w Ngabie (chiń. Aba) podpala się, wołając o powrót Dalajlamy, trzydziestoletni Kunczok Ceten. Zostaje ugaszony i zabrany przez policjantów po szarpaninie z przypadkowymi świadkami. Umiera w drodze do szpitala; służba bezpieczeństwa uprowadza żonę i przekazuje krewnym prochy zmarłego.

9 grudnia 2013
Policja wkracza do klasztoru Akjong w Pemie (chiń. Banma) i zatrzymuje – prawdopodobnie w związku z listopadowym samospaleniem – dwóch mnichów.

10 grudnia 2013
Sąd ludowy w Sangczu (chiń. Xiahe) skazuje na karę sześciu lat więzienia za „umyślne zabójstwo" Genduna Gjaco, mnicha, według zeznań policjantów przeszkadzającego w gaszeniu młodego mężczyzny, który podpalił się przed klasztorem Bora w grudniu 2012 roku.

13 grudnia 2013
Policja zatrzymuje czterdziestoletniego mężczyznę imieniem Cokje, który publicznie krytykował chińskie władze za mianowanie „fałszywego" *tulku*, „inkarnowanego lamy" klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu).

17 grudnia 2013
W policyjnym areszcie zakatowany zostaje czterdziestopięcioletni Ngałang Dziamjang, mnich i nauczyciel filozofii buddyjskiej z klasztoru Tarmo w Driru (chiń. Biru), zatrzymany miesiąc wcześniej podczas wakacyjnej wizyty w Lhasie. Funkcjonariusze ostrzegają krewnych, że „jeśli ta informacja wycieknie za granicę, czeka ich taki sam los".

18 grudnia 2013
W Nangczenie (chiń. Nangqian), w Qinghai demonstrują setki świeckich i mnichów, których opata, Khenpo Karce, zatrzymano 6 grudnia w Chengdu, gdzie pojechał zamówić nowy posąg do świątyni. Władzom lokalnym udaje się ich nakłonić do przerwania protestu.

19 grudnia 2013
„Czuję się zmuszony spalić to cenne ludzkie ciało za powrót Jego Świątobliwości Dalajlamy, za uwolnienie Panczena Rinpoczego, za szczęście sześciu milionów rodaków", pisze w liście pożegnalnym czterdziestodwuletni mnich Cultrim Gjaco i podpala się na skrzyżowaniu w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe). Ginie na miejscu.
Sąd ludowy w Driru (chiń. Biru) skazuje na kary do trzynastu lat pozbawienia wolności trzech „podżegaczy", w tym popularnego pieśniarza Trinle Cekara, do majowego protestu w obronie świętej góry.

20 grudnia 2013
Policja aresztuje Gongpę Dzomgę, ekologa, ściganego od kilku miesięcy za organizowanie protestów przeciwko kopalniom w prefekturze Juszu (chiń. Yushu).

21 grudnia 2013
Trzy dni po proteście policja zatrzymuje szesnastu uczestników demonstracji w obronie uwięzionego opata z Nangczenu (chiń. Nangqian).

26 grudnia 2013
Policja zamyka pacyfikowany od listopada klasztor Dron w Driru (chiń. Biru).

28 grudnia 2013
„Historyczna misja *laojiao* dobiegła końca" – Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych znosi ustanowiony w 1957 roku system administracyjnego karania „reedukacją przez pracę" (do czterech lat pozbawienia wolności bez wyroku sądowego). Uchwała wchodzi w życie w trybie natychmiastowym. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami rozluźniona zostaje także polityka „jednego dziecka".

styczeń 2014
Sąd ludowy w Driru (chiń. Biru) skazuje mnicha Kelsanga Czoklanga na dziesięć, a świeckiego Dordże Drakcela na jedenaście lat więzienia za organizowanie „nielegalnych zgromadzeń", czyli protestu przeciwko budowie kopalni na zboczu świętej góry.

1 stycznia 2014
Otwarcie pierwszego schroniska dla bezpańskich psów w Lhasie.

2 stycznia 2014
Sąd w Coe (chiń. Hezuo) skazuje trzech Tybetańczyków na kary od osiemnastu miesięcy do dwóch lat więzienia za „współudział" w samospaleniach w Kanlho (chiń. Gannan) w 2012 roku.

4 stycznia 2014
Rewizje w tybetańskich domach i masowe zatrzymania za noszone na rękach symboliczne opaski „narodowej jedności" w okolicach miasteczka Karma, w Czamdo (chiń. Changdu).

3 i 5 stycznia 2014
Zatrzymanie ośmiu działaczy społecznych w miasteczku Karma, w Czamdo (chiń. Changdu), zaangażowanych w kampanie promowania „narodowej jedności i solidarności" oraz ojczystego języka.

7 stycznia 2014
W Dege, w Sichuanie żołnierze Ludowej Policji Zbrojnej zatrzymują dwudziestu Tybetańczyków, którzy tydzień wcześniej protestowali przeciwko budowie tunelu, ponieważ na skutek drgań pękał ściany ich domów.

12 stycznia 2014
Sodar, przewodniczący sądu ludowego Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, przedstawia sprawozdanie lokalnej legislaturze, zapowiadając rozprawę z „podziemiem religijnym" i „gangami", zagrażającymi „długofalowej stabilizacji" w Tybecie.
Na kilka miesięcy przed zakończeniem kary pięciu lat pozbawienia wolności władze chińskie zwalniają z więzienia Kungę Cangjanga, mnicha klasztoru Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe), popularnego pisarza, działacza społecznego i fotografika.

14 stycznia 2014
Sąd w Driru (chiń. Biru) skazuje na kary dziesięciu lat więzienia dwóch sołtysów – Ngangtaka i Rigsala – których zatrzymano w listopadzie za „niedopilnowanie obowiązków" i „podburzanie" mieszkańców protestujących przeciwko obowiązkowi zawieszania chińskich flag.

15 stycznia 2014
Setki Tybetańczyków demonstrują przed aresztem w Nangczenie (chiń. Nangqian) w obronie mnichów, których zatrzymano za udział w proteście przeciwko uwięzieniu Khenpo Karce, opata

klasztoru Dziapa i popularnego działacza społecznego. Milcząca manifestacja zostaje przerwana, gdy komendantura obiecuje duchownym zgodę na odwiedzenie współbraci.

16 stycznia 2014
Linia kolejowa Qinghai-Tybet – informuje spółka – przewiozła w 2013 roku prawie 12 milionów pasażerów, niemal dziewięć procent więcej niż rok wcześniej. (Według oficjalnych danych w 2005 roku, ostatnim bez połączenia kolejowego, do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego przyjechało 1,8 miliona osób, w roku 2013 – 12,9 miliona.)

18 stycznia 2014
Dwa miesiące po samospaleniu mnicha klasztoru Akjong w Pemie (chiń. Banma) władze zatrzymują „mistrza dyscypliny" tej świątyni oraz jego młodszego brata.

20 stycznia 2014
Policja wydaje krewnym zwłoki dwudziestoletniego Kunczoka Drakpy, którego zatrzymano i torturowano w więzieniu za organizowanie majowych protestów przeciwko budowie kopalni na zboczu świętej góry w Driru (chiń. Biru).

24 stycznia 2014
Lokalne media informują, że w Tybetańskim Regionie Autonomicznym zakończono „program przesiedlania 2,3 miliona nomadów do nowych domów".

26 stycznia 2014
Xu Zhiyong – pekiński prawnik, „adwokat praw", krytyk polityki Chin w Tybecie, inicjator ruchu „Obywatel" – zostaje skazany na cztery lata więzienia za „zakłócanie porządku publicznego" (czyli piętnowanie korupcji, której zwalczanie pozostaje deklarowanym priorytetem przywódców partii i państwa).

5 lutego 2014
W Cekhogu (chiń. Zeku), w prowincji Qinghai podpala się „dla sprawy Tybetu" dwudziestodziewięcioletni Phagmo Samdup. Zostaje ugaszony i zabrany przez policję. Umiera tego samego dnia. Władze kremują zwłoki i zmuszają krewnych do wyrzucenia prochów do rzeki. Tysiące Tybetańczyków protestują w milczeniu przed klasztorem Dziapa w Nangczenie (chiń. Nangqian), domagając się uwolnienia więzionego od dwóch miesięcy Khenpo Karcego.

6 lutego 2014
Zatrzymanie trzech przełożonych klasztoru w Gologu (chiń. Guoluo), którzy zgodnie z buddyjską tradycją „wyzwalania życia" wykupili z rzeźni i puścili wolno trzysta jaków.

10 lutego 2014
Mimo presji Pekinu i własnego parlamentu, który właśnie rozmontowuje przepisy o „jurysdykcji powszechnej", pozwalające na ściganie w Hiszpanii każdej zbrodni przeciwko ludzkości, sędzia Ismael Moreno żąda od Interpolu wystawienia nakazu aresztowania Jiang Zemina, Li Penga i trojga innych aparatczyków, odpowiedzialnych za „ludobójczą" politykę Chin w Tybecie.

11 lutego 2014
„Poprawianie relacji": pierwsze od zakończenia wojny domowej w 1949 roku oficjalne rozmowy przedstawicieli rządów w Pekinie i Tajpej.

13 lutego 2014
Przed klasztorem Kirti w Ngabie (chiń. Aba) podpala się mężczyzna imieniem Lobsang Dordże. Zostaje ugaszony i zabrany przez policję. Trzy dni później umiera w szpitalu.

„Choć nie piastuję już żadnych stanowisk politycznych, jako Tybetańczyk nie mogę przecież nie troszczyć się o dobro moich rodaków. (...) Ludzie, którzy znają prezydenta Xi Jinpinga, mówią mi, że działa on w sposób bardziej otwarty i realistyczny. Wydaje się nawet podejmować odważne kroki w celu ukrócenia korupcji. Mam nadzieję, że zdoła przeprowadzić reformy polityczne tak, jak udało się to Deng Xiaopingowi z rynkowymi, które uczyniły Chiny potęgą gospodarczą", pisze Dalajlama z okazji setnego posiedzenia Grupy Tybetańskiej w Parlamencie Europejskim.
W Tybetańskim Regionie Autonomicznym – podają władze lokalne – jest 2,65 miliona zarejestrowanych użytkowników telefonów komórkowych, czyli 89 proc. populacji.

20 lutego 2014
Dwudziestoośmioletni Taszi Cering przebija się nożem w Markhamie (chiń. Mangkang) podczas próby aresztowania w związku z rozebraniem w 2008 roku posągu wyobrażającego bóstwo, którego kult Dalajlama uznaje za sekciarski i szkodliwy.

21 lutego 2014
Przy akompaniamencie rytualnych protestów Pekinu (Hua Chunying, rzeczniczka MSZ: „Prezydent Stanów Zjednoczonych może spotykać się z kim chce, tylko nie z Dalajlamą") B. Obama przyjmuje (po raz trzeci) Jego Świątobliwość w Białym Domu i wyraża poparcie dla idei Drogi Środka (wykluczającej „asymilację i niepodległość Tybetańczyków w Chinach") oraz zaniepokojenie „pogorszeniem sytuacji w dziedzinie praw człowieka w tybetańskich regionach" ChRL.

1 marca 2014
Dziesięciu „ubranych na czarno" ludzi atakuje nożami pasażerów na dworcu w Kunmingu, w prowincji Yunnan. Ginie 29 osób, ponad sto odnosi rany, policja zabija na miejscu czworo napastników. Po kilku godzinach rządowe media oskarżają „ujgurskich terrorystów", nazywając atak „chińskim jedenastym września".
W drodze do szpitala w Czamdo (chiń. Changdu) umiera trzydziestoczteroletni Taszi Paldzior, mnich, którego dzień wcześniej zatrzymała i skatowała policja za posiadanie „publikacji o charakterze politycznym".

3–13 marca 2014
Doroczne posiedzenia XII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), zdominowane przez plany reform gospodarczych, których celem jest stopniowy demontaż „żelaznego trójkąta" monopolu władzy i przywilejów sektora państwowego, finansowego oraz administracji lokalnych. Na liście priorytetów do tradycyjnej już „walki z korupcją" dołącza „wojna z zanieczyszczaniem środowiska". Yu Zhengsheng, przewodniczący OLPKK, zamykając doroczne posiedzenie, krytykuje „głupotę" władz lokalnych, „które robią dokładnie to, czego życzą sobie terroryści, ograniczając wolność muzułmańskiej mniejszości ujgurskiej". Przy okazji Pema Thinle, wicesekretarz partii w Lhasie, tradycyjnie już okłamuje dziennikarzy, że w TRA nie doszło do żadnego samospalenia.

4 marca 2014
Policja zatrzymuje Lobsanga Czodziora, jednego z przełożonych klasztoru w okręgu Pasze (chiń. Basu), za „rozsyłanie informacji i nauk Dalajlamy przy pomocy telefonu komórkowego".

13 marca 2014
Policja zatrzymuje czterech nastoletnich mnichów i świeckich z Sogu (chiń. Suo), podejrzewanych o napisanie na murze „Tybet jest niepodległy" i rozpowszechnianie tekstu popularnej piosenki o „narodowej jedności". W najbliższych dniach w okolicy zostaje zatrzymanych kilkunastu duchownych i świeckich.

16 marca 2014
W szóstą rocznicę rzezi demonstrantów przed klasztorem Kirti i trzecią samospalenia, które uruchomiło falę dramatycznych protestów w 2011 roku, w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie podpala się Lobsang Palden. Według szczątkowych informacji przekazywanych przez tybetańskie źródła inny duchowny podpala się w Cekhogu (chiń. Zeku), w Qinghai. Ginie na miejscu i zostaje później zidentyfikowany jako dwudziestodziewięcioletni Dzigme Tenzin. Do klasztoru Szador, do którego przeniesiono zwłoki, wkracza policja i zatrzymuje czternastu duchownych.
Setki Tybetańczyków protestują przeciwko konfiskatom ziemi pod budowę dróg do zatruwających środowisko kopalni złota w miasteczku w Sangczu (chiń. Xiahe).
W Sogu (chiń. Suo) policja aresztuje mnicha Czojinga Kaldena, który rozesłał aparatczykom ze stacjonującej w świątyni „grupy roboczej" wiersz, krytykujący politykę Chin w Tybecie

19 marca 2014
W rodzinnym domu w Maczu (chiń. Maqu) umiera czterdziestotrzyletni Goszul Lobsang, jeden z liderów protestów w 2008 roku, zwolniony warunkowo z więzienia, w którym odebrano mu zdrowie biciem i torturami.
Chińskie media informują o sprzedaniu rocznego szczeniaka „złotego mastifa tybetańskiego" za – rekordowe – dwa miliony dolarów na „targach" w Zhejiangu.

29 marca 2014
Przed klasztorem w Bathangu (chiń. Batang) w Sichuanie podpala się mniszka, zidentyfikowana po kilku dniach jako trzydziestojednoletnia Drolma. Zostaje ugaszona i przewieziona do szpitala przez przypadkowych świadków.

30 marca 2014
Kolejnych dwóch zatrzymanych za „polityczne esemesy" w okręgu Sog (chiń. Suo).

31 marca 2014
Tybetańskie źródła informują o skazaniu na karę osiemnastu lat więzienia za „separatystyczne podżeganie" Thardo Gjalcena, administratora zamkniętego w grudniu zeszłego klasztoru Dron (także Drongna) w Driru (chiń. Biru).

1 kwietnia 2014
Krewni, których nie powiadomiono nawet o rozprawie, dowiadują się przypadkiem, że pisarz Cultrim Gjalcen i jego kolega, były policjant Julgjal, zatrzymani po protestach w Driru (chiń. Biru) w październiku zeszłego roku, przebywają w stołecznym więzieniu Czuszur, i uzyskawszy zgodę na kilkuminutowe widzenie, otrzymują informację o wyrokach: odpowiednio trzynaście i dziesięć lat więzienia.

8 kwietnia 2014
Policja zatrzymuje samotnego demonstranta, który rozrzuca ulotki i woła o długie życie Dalajlamy na ulicy w miasteczku Manikengo (chiń. Manigange), w okręgu Dege.

10 kwietnia 2014
Władze zamykają przyklasztorną szkołę dla młodych mnichów w okręgu Pema (chiń. Banma) prefektury Golog (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai.

12 kwietnia 2014
Przedterminowe zwolnienie Athara, popularnego komika z Lithangu (chiń. Litang), aresztowanego za krytykowanie władz w lutym 2012 roku i skazanego na trzy lata więzienia. Krewni informują, że za kratami stracił zdrowie.

13 kwietnia 2014
Zatrzymanie Khenpo Khedrupa, nauczyciela filozofii buddyjskiej z Czamdo (chiń. Changdu), który naraził się władzom organizując modły w intencji rodaków, którzy „poświęcili życie za sprawę Tybetu”.

15 kwietnia 2014
W Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie dokonuje samospalenia trzydziestodwuletni świecki Thinle Namgjal. Ginie na miejscu.

20 kwietnia 2014
Władze lokalne – prawdopodobnie przekupione przez chińską konkurencję – nakazują zniszczenie tybetańskich cegielni w odbudowywanym po trzęsieniu ziemi Dziekundo (chiń. Jigu).

26 kwietnia 2014
Lobsang Tenpa, dziewiętnastoletni mnich klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), wychodzi na główną ulicę miasta z głową owiniętą zakazaną tybetańską flagą i wielkim portretem Dalajlamy w dłoniach. Woła o wolność Tybetu, długie życie i rychły powrót Jego Świątobliwości. Po kilku minutach zostaje zatrzymany i wywieziony przez policję.

28 kwietnia 2014
Chińska telewizja cytuje Damdula (chiń. Zheng Dui), eksperta rządowego ośrodka badawczego, wedle którego liczba Tybetańczyków w ChRL „przekracza siedem milionów” (czyli jest wyższa o kilkaset tysięcy, niż wynikałoby to z publikowanych dotychczas statystyk).
Aczung, mnich i artysta z Dege w Sichuanie, zdobywa złoty medal – za gliniany posąg Buddy – w krajowym konkursie rzeźby w Fujianie.

30 kwietnia 2014
Zatrzymanie opata Lamy Tenzina i grupy mnichów z okręgu Pasze (chiń. Basu), podejrzewanych o organizowanie modłów w intencji Dalajlamy i przekazywanie na nie datków.
Protest ponad stu nauczycieli zatrudnionych na umowach śmieciowych w Malho (chiń. Huangnan), w prowincji Qinghai.
Tuż po pierwszej wizycie prezydenta Xi Jinpinga w Xinjiangu na dworcu kolejowym w Urumczi wybucha bomba, zabijając co najmniej trzy osoby.

3 maja 2014
Chińskie media publikują list otwarty prezydenta Xi Jinpinga, który apeluje do absolwentów szkół wyższych o „zgłaszanie się” do pracy w ubogich „regionach zachodnich” (czyli Tybecie i Xinjiangu) w imię „rozwoju gospodarczego i społecznego oraz etnicznej jedności”.

6 maja 2014
Dzień po zwolnieniu z więzienia, w którym spędził dwa i pół roku za „sabotowanie” kampanii reedukacji politycznej, policja zatrzymuje Khenpo Lodo Rabsala, opata klasztoru Karma w Czamdo (chiń. Changdu).

7 maja 2014
Trzydziestodwuletni Phagpa Gjalcen przebija się nożem i rzuca z budynku w Dzogangu (chiń. Zuogang) podczas próby zatrzymania w trakcie protestu przeciwko budowie kopalni. Ginie na miejscu, zostawiając żonę i troje dzieci. Jego śmierć staje się katalizatorem masowych demonstracji.
Nauczyciele „zastępczy” z Malho (chiń. Huangnan), którzy uznali, że władze lokalne zignorowały ich wcześniejszy protest przeciwko niskim zarobkom, organizują marsz do stolicy prowincji Qinghai, ale przerywają go, uzyskawszy zapewnienie, że ich postulaty zostaną rozpatrzone.

Tybetańscy uchodźcy urodzeni w Indiach w latach 1950–1987, których prawo do obywatelstwa potwierdziły przed rokiem lokalne sądy, po raz pierwszy oddają głosy w wyborach powszechnych. Cześć diaspory rezygnuje z tego uprawnienia, zachowując status uchodźcy „dla podkreślenia tybetańskiej tożsamości".

13 maja 2014
Władze lokalne zaczynają zmuszać do podpisywania deklaracji lojalności wobec Komunistycznej Partii Chin wszystkich duchownych w okręgu Pema (chiń. Banma) w prowincji Qinghai.

19 maja 2014
Amerykańska prokuratura formalnie oskarża pięciu oficerów Armii Ludowo-Wyzwoleńczej o cyberszpiegostwo przemysłowe i kradzież tajemnic handlowych.

22 maja 2014
W ataku bombowym na targowisko w Urumczi (chiń. Urumqi), w Xinjiangu ginie ponad trzydzieści osób.

26 maja 2014
Narendra Modi, nowo wybrany premier Indii, zaprasza na ceremonię zaprzysiężenia szefów gabinetu i parlamentu tybetańskiej diaspory.
Władze zmuszają tybetańskich urzędników z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie do udziału w policyjnych „ćwiczeniach antyseparatystycznych", obejmujących rozbijanie demonstracji i gaszenie samospaleńców.

czerwiec 2014
Otwarcie stałych policyjnych komisariatów na terenie większych klasztorów buddyjskich w prefekturze Kanlho (chiń. Gannan) prowincji Gansu.

6 czerwca 2014
Rządowa agencja Xinhua podaje, że wewnętrzne dochodzenie partyjne ujawniło ponad tysiąc „nagich urzędników" – to znaczy takich, którzy na wszelki wypadek wysłali za granicę najbliższe rodziny i większą część majątku – w samej prowincji Guangdong.

6–7 czerwca 2014
Zatrzymanie 27 osób, w tym dwóch sołtysów, protestujących przeciwko wydobywaniu marmuru, mimo wygaśnięcie oficjalnego zezwolenia, na terenie ich wioski w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai.

8 czerwca 2014
Policja zatrzymuje i przesłuchuje około sześćdziesięciu przypadkowo wybranych mężczyzn w związku z niepokojami wywołanymi samobójstwem Phagpy Gjalcena, który 7 maja odebrał sobie życie, protestując przeciwko uruchomieniu kopalni w Dzogangu (chiń. Zuogang).

10 czerwca 2014
Amerykańscy uczeni informują o odnalezieniu w górach Kunlun skamienielin plioceńskiego lisa polarnego Vulpes qiuzhudingi – najstarszych śladów tych zwierząt na Ziemi. Odkrycie wpisuje się w teorię „trzeciego bieguna", wedle której drapieżniki polarne wywodzą się z Tybetu, skąd wywędrowały na początku epoki lodowcowej.

22 czerwca 2014
„Święta strzała" tybetańskiego reżysera Pemy Cetena zdobywa pierwszą nagrodę międzynarodowego festiwali filmowego w Szanghaju.

23 czerwca 2014
Władze w Pekinie ogłaszają kampanię „zwalczania nielegalnych publikacji propagujących niepodległość Tybetu, separatyzm i ekstremizm”.
Po kontrowersyjnej zmianie przepisów o „jurysdykcji powszechnej”, ograniczającej możliwość ścigania w Hiszpanii wszystkich zbrodni przeciwko ludzkości, Sąd Krajowy w Madrycie zamyka śledztwo w sprawie ludobójstwa w Tybecie.

29 czerwca 2014
Chińskie media podają, że 25 czerwca sądy w Xinjiangu skazały 113 ujgurskich „terrorystów” na kary od dziesięciu lat więzienia do dożywocia.

30 czerwca 2014
Policja rozbija protest przeciwko kopalni miedzi w okręgu Deczen (chiń. Deqin), w prowincji Yunnan – kilkanaście osób zostaje poturbowanych, co najmniej dziewięć zatrzymanych.

2 lipca 2014
Uczeni publikują wyniki badań, z których wynika, że Tybetańczycy i Szerpowie odziedziczyli gen ułatwiający oddychanie na dużych wysokościach po denisowianach z epoki paleolitu. To pierwszy znany przypadek genu pochodzącego z hybrydyzacji, który pomógł współczesnemu człowiekowi w przystosowaniu się do środowiska.

7 lipca 2014
Pekin oskarża Dalajlamę – który po raz trzydziesty trzeci udziela na wychodźstwie wielkiej abhiszeki Kalaczakry – o zbrukanie „powagi i czystości” rytuału „politycznie motywowanym separatyzmem” oraz o „wzniecanie nienawiści, terroru i ekstremizmu”.
Policja katuje kilkunastu Tybetańczyków, którzy próbują wstawić się za legitymowanym kierowcą ciężarówki w Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie. Jeden z pobitych trafia na oddział reanimacyjny.

9 lipca 2014
Przed klasztorem Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu wiesza się młody mnich imieniem Thabke, protestując w ten sposób przeciwko mieszaniu się władz w sprawy religii, ograniczaniu liczby duchownych i ingerowaniu w programy monastycznego nauczania.
Policja zatrzymuje samotnego demonstranta, dwudziestoletniego Szerkjaba, który przez pięć minut rozrzuca ulotki, wołając o wolność i powrót Dalajlamy w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie.
Policja najeżdża wioskę w okręgu Sog (chiń. Suo) i zatrzymuje mnicha, mniszkę oraz świeckiego. Kilka dni później aresztowany zostaje krewny jednego z nich, próbujący ustalić przyczynę i miejsce ich przetrzymywania.

21 lipca 2014
Chińskie media podają, że na skutek topnienia lodowców, Serlingco – którego powierzchnia zwiększyła się w ciągu dekady o ponad 530 km kwadratowych – detronizuje Namco jako największe jezioro Tybetu.

25 lipca 2014
Policja bije i zatrzymuje około czterdziestu Tybetańczyków, protestujących przeciwko zwolnieniu i zbyt łagodnemu ukaraniu chińskiego kierowcy, który dwa dni wcześniej potrącił i zabił tybetańskiego motocyklistę.

26 lipca 2014

Akademia Nauk Społecznych w Pekinie publikuje raport, z którego wynika, że w Chinach gwałtownie pogłębia się przepaść nierówności: współczynnik Giniego (w przedziale od O, czyli pełnej równości, do 1) sięga dramatycznych 0,73 (jeden procent najbogatszych kontroluje trzecią część majątku państwa, a czwarta, najuboższa część populacji – ledwie jeden procent zasobów).

28 lipca 2014
Centralna Komisja Kontroli Dyscypliny ogłasza dwumiesięczną kampanię antykorupcyjną, której głównym celem ma być Tybetański Region Autonomiczny i kadry podejrzewane o „łapówkarstwo, nadużywanie władzy oraz nieprzystojne zachowanie".
W dniu zakończenia ramadanu grupa ludzi uzbrojonych w noże i siekiery atakuje komisariat w Jarkendzie (chiń. Shache), w Xinjiangu. Dochodzi do zamieszek, policja otwiera ogień do tłumu, zabijając, według oficjalnego komunikatu, „kilkadziesiąt osób".

31 lipca 2014
Władze informują krewnych, że gesze Cultrim Njandak z Driru (chiń. Biru), zatrzymany w Lhasie w grudniu zeszłego roku, został skazany na dziewięć lat więzienia.

sierpień 2014
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego uruchamiają kampanię „aktywnego promowania" (nagradzając na przykład etatami państwowymi i zezwalając na posiadanie nie jednego, a trojga dzieci) mieszanych małżeństw tybetańsko-chińskich jako rękojmi „harmonijnego społeczeństwa". Lokalne media podają, że liczba takich związków „lawinowo rośnie": od „666 w 2008 do 4795 w 2013 roku".

4 sierpnia 2014
Z dwuletnim opóźnieniem docierają informacje o drakońskich wyrokach sześciu Tybetańczyków – skazanych na kary od ośmiu do dwunastu lat więzienia – za protesty związane z przymusowymi wysiedleniami i budową zapory wodnej w stołecznym okręgu Lhundrub (chiń. Lingzhi).

5 sierpnia 2014
Ponad stu Tybetańczyków protestuje przeciwko zanieczyszczaniu środowiska przed kopalnią węgla w okręgu Nangczen (chiń. Nangqian) prowincji Qinghai. Przedstawiciele władz lokalnych obiecują zająć się sprawą, prosząc o przerwanie demonstracji.
Władze wyrażają zgodę – sprawiającą wrażenie zaskakującego, koncyliacyjnego gestu – na powrót Dały Rinpoczego, sędziwego opata uwięzionego w 2010 roku pod zarzutem utrzymywania kontaktów z Dalajlamą, do klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu).

9 sierpnia 2014
Policja otwiera ogień do demonstrantów, protestujących przeciwko zatruwającym środowisko kopalniom w wiosce Cang Topgjal, w okręgu Szigace (chiń. Rigaze). Trzynaście osób odnosi rany, cały rejon zostaje odcięty od świata.

12 sierpnia 2014
Policja otwiera ogień do tłumu Tybetańczyków, protestujących przeciwko zatrzymaniu sołtysa w okręgu Serszul (chiń. Shiqu), w Sichuanie. Dziesięć osób odnosi rany.

12–13 sierpnia 2014
W Lhasie obraduje pierwsze międzynarodowe „Forum Rozwoju Tybetu", którego uczestnicy z „ponad trzydziestu państw i regionów" podpisują – w dniu krwawej pacyfikacji pokojowej demonstracji w Serszulu – „Lhaski Konsensus", sławiący rozwój, harmonię, „piękną scenerię i ludzkie szczęście" w Tybecie, „jednogłośnie" zadając kłam „oświadczeniom kliki Dalaja i „stronniczym doniesieniom wielu zachodnich mediów".

Policja bije i zatrzymuje kilkudziesięciu koczowników z dwóch zwaśnionych klanów, walczących o dostęp do pastwisk w Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai.

15 sierpnia 2014
Oficjalne otwarcie linii kolejowej Lhasa – Szigace.

17 sierpnia 2014
W areszcie w Loszu (chiń. Luoxu) odbiera sobie życie Lo Pelsang, protestując przeciwko nieudzielaniu pomocy medycznej Tybetańczykom, których pięć dni wcześniej postrzelono, pacyfikując demonstrację. Jeden z nich umiera na skutek odniesionych ran.

18 sierpnia 2014
Policja w Loszu (chiń. Luoxu) wydaje krewnym zwłoki trzech kolejnych demonstrantów postrzelonych podczas protestu przeciwko zatrzymaniu sołtysa Demy Łangdaka – jego sześćdziesięcioletniego stryja Cełanga Gonpo, czterdziestodwuletniego brata Jeszego i osiemnastoletniego zięcia Dzinpy Tharczina. W areszcie nie tylko nie udzielono im żadnej pomocy medycznej, mieli być także torturowani. Ciężarna żona najmłodszego z nich z rozpaczy odbiera sobie życie.

22 sierpnia 2014
Tybetańskie Centrum Praw Człowieka i Demokracji (TCHRD) publikuje tajny dokument lhaskiego Biura Bezpieczeństwa Publicznego, z którego jednoznacznie wynika, że wbrew oficjalnym zapewnieniom w marcu 2008 roku chińska policja użyła w Lhasie broni i że zginęło wtedy co najmniej sto jeden osób, a Pekin kłamał, przedstawiając dwóch zastrzelonych Tybetańczyków jako ofiary „podpalaczy".

23 sierpnia 2014
Zatrzymanie Dały Como, dwudziestokilkuletniej blogerki piszącej o trudnym położeniu i dyskryminacji Tybetańczyków oraz niekompetencji władz w zniszczonym trzęsieniem ziemi Juszu (chiń. Yushu) w prowincji Qinghai.

25 sierpnia 2014
Agencja Xinhua podaje, że Komunistyczna Partia Chin „ukarała 161 niższych urzędników za naruszanie wytycznych zwalczania biurokracji i formalizmu. Po raz pierwszy problemy takie zgłosił Tybetański Region Autonomiczny, który jako jedyna prowincja w kraju był dotąd od nich wolny".

27 sierpnia 2014
W wiosce w Zato (chiń. Zaduo), w Qinghai grupa aparatczyków brutalnie bije chłopa, który wytyka im nadużycia na wiecu, mającym służyć „zgłaszaniu propozycji i uwag" wobec działania administracji. Podczas przepychanki odnosi obrażenia kilka osób.

1 września 2014
Na Uniwersytecie Tybetańskim w Lhasie rusza pierwszy program studiów doktoranckich, a na Uniwersytecie Minzu („narodowości") w Pekinie – pierwsze dwujęzyczne (chiński i tybetański) studia na wydziałach prawa, dziennikarstwa, inżynieryjnym oraz informatycznym.

5 września 2014
Sąd ludowy w Lanzhou skazuje na pięć lat więzienia za „separatyzm" Dzigmego Gjaco, słynnego, wielokrotnie aresztowanego mnicha klasztoru Labrang w Kanlho (chiń. Gannan).

10 września 2014

Po opublikowaniu przez niemieckie media – zniekształconej – wypowiedzi, z której wynika, że Jego Świątobliwość może być „ostatnim Dalajlamą”, rzeczniczka chińskiego MSZ wzywa go do „przestrzegania historycznych zwyczajów i religijnych procedur ustanowionych przez Chiny”.
Władze chińskie informują o „planach budowy domów opieki dla mnichów i mniszek” z 45 „dużych klasztorów” (mających powyżej stu duchownych) Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

11 września 2014
Pijani chińscy policjanci zatrzymują trzech Tybetańczyków, którzy nie chcą wypić z nimi toastu w restauracji, i pastwią się nad nimi przez całą noc na komisariacie w Czency (chiń. Jianza), w prowincji Qinghai. Jeden z pobitych trafia do szpitala.

12 września 2014
Lobsang Gendun, dwudziestojednoletni mnich zatrzymany rok wcześniej za zakłócenie partyjnego festynu w Pasze (chiń. Basu) wołaniem o długie życie Dalajlamy i niepodległość Tybetu, informuje krewnych przez telefon (nie dostaje zgodny na widzenia, odkąd powiedział bliskim, że był torturowany), że właśnie skazano go na dziesięć lat więzienia.
Główny Urząd Statystyczny zapowiada publikowanie „ponad czterdziestu nowych wskaźników”, dotyczących m.in. urbanizacji i stanu środowiska naturalnego, co chińskie media nazywają „końcem epoki supremacji PKB”.

16 września 2014
Przed komisariatem w Gade (chiń. Gande), w Qinghai podpala się czterdziestodwuletni Kunczok, który zostaje ugaszony i przewieziony do szpitala przez przypadkowych świadków (Radio Wolna Azja informuje o tym po trzech tygodniach, sugerując, że może w ten sposób narażać ludzi w Tybecie).

17 września 2014
W chińskich mediach społecznościowych – najpierw zagranicznych, potem także krajowych – pojawia się kilka artykułów, informujących o zaawansowanych, zakulisowych rozmowach przedstawicieli Pekinu i Dalajlamy, które mają mu umożliwić odbycie „wymarzonej” pielgrzymi na Wutai Shan, świętą górę Mandziuśriego w Chinach. Choć Dharamsala oficjalnie zaprzecza, blogerzy powołują się na wysoko postawionych aparatczyków i cytują optymistyczną wypowiedź Jego Świątobliwości o „zmieniającej się sytuacji”. Zaskakuje życzliwy, bardzo pojednawczy ton, wielu uważa jednak, że to tylko kolejna cyniczna zagrywka, związana z rozmowami przewodniczącego Xi Jinpinga z premierem Narendrą Modim w New Delhi.
Przed komisariatem w Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu podpala się dwudziestodwuletni student Lhamo Taszi. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy. Policja odmawia wydania zwłok krewnym i przekazuje im dwa dni później „garść prochów”.

20 września 2014
Władze okręgu Driru (chiń. Biru) ogłaszają odwetową, miesięczną kampanię „korygowania i oczyszczania”, w ramach której nakazują m.in. rozbiórkę wszystkich budowli sakralnych wzniesionych od 2010 roku.

23 września 2014
Aresztowany w styczniu Ilham Tohti – wykładowca uniwersytecki i jeden z najbardziej znanych rzeczników praw Ujgurów – zostaje skazany na karę dożywotniego pozbawienia wolności i praw politycznych oraz przepadek całego mienia (co zostawia jego żonę i dzieci bez środków do życia).
Ponad tysiąc osób protestuje przeciwko zatruwaniu rzek ściekami z kopalń w lhaskim okręgu Maldrogongkar (chiń. Mozhugongka).

25 września 2014
Syn właściciela chińskiego hotelu w Czagzamie (chiń. Luding), w prowincji Sichuan wjeżdża samochodem w grupę tybetańskich studentek, zabijając trzy dziewczęta, które skarżyły się, że oszukano je na rachunku. Policja nie daje wiary zeznaniom świadków i mimo protestów krewnych ofiar przyjmuje wersję korzystną dla sprawcy.

26 września 2014
„Rewolucja parasolek", „okupacja centrum" i wielotysięczne demonstracje (poprzedzone czterodniowymi protestami studentów) w obronie demokracji – zagrożonej wprowadzanymi przez Pekin zmianami w prawie wyborczym – w Hongkongu.

28–29 września 2014
Pierwsza od dziewięciu lat konferencja Komitetu Centralnego w Pekinie poświęcona „kwestii etnicznej". Najwyżsi przywódcy ponownie podkreślają wagę „skokowego rozwoju" regionów mniejszościowych (urbanizacji, edukacji, tworzenia miejsc pracy itd.), wzywając jednocześnie do „scalania wspólnej rodziny duchowej" i „wpajania chińskiej tożsamości".

2 października 2014
Jego Świątobliwość Dalajlama mówi w wywiadzie prasowym, że „emerytowani oficjele" prowadzą wstępne, „nieformalne rozmowy" z przedstawicielami Pekinu na temat jego ewentualnej pielgrzymki na świętą dla buddystów górę Wutai Shan w Chinach.

3 października 2014
Centralna Komisja Wojskowa „podnosi rangę" komisarza politycznego sił paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej (LPZ) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, awansując Tanga Xiao do stopnia generała broni, „odpowiednika stanowiska ministerialnego". Stopień przewyższa wielkość podległego związku taktycznego, co według rządowych mediów „odzwierciedla wagę szczególnych okoliczności i strategicznego znaczenia stabilności Tybetu", podkreślając jednocześnie prymat zwierzchnictwa i kontroli partii nad siłami zbrojnymi.

4 października 2014
Policja zatrzymuje Pasanga Łangczuka, biznesmena i społecznika, który na głównym placu w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan woła o długie życie Dalajlamy, prawa człowieka i wolność religii.

6 października 2014
Agencja Xinhua informuje, że partyjni śledczy, prowadzący kampanię zwalczania korupcji i biurokracji, wykryli ponad 160 tysięcy „martwych dusz": aparatczyków pobierających pensje na fikcyjnych etatach – najwięcej w prowincji Hebei i „ani jednego w Tybecie".

12 października 2014
Mieszkańcy wiosek w Lithangu, w Sichuanie organizują modły w intencji uwolnienia Tulku Tenzina Delka, popularnego nauczyciela buddyjskiego i działacza społecznego, którego dwanaście lat temu skazano na karę śmierci w zawieszeniu, zamienioną później na dożywotnie pozbawienie wolności. Policja nie interweniuje.

15 października 2014
Władze lokalne informują, że w ciągu ostatnich czterech lat liczba ubogich w Tybetańskim Regionie Autonomicznym – 830 tysięcy osób żyjących poniżej 2300 yuanów (1237 PLN) rocznie i stanowiących pod koniec 2010 roku ponad 34 procent populacji tamtejszych regionów wiejskich (najwyższy odsetek w ChRL) – spadła o pół miliona, czyli 60 procent.

Władze powiadamiają listownie krewnych, że Cangjang Gjaco, aresztowany w marcu „mistrz recytacji” klasztoru Drilda w okręgu Sog (chiń. Suo), został skazany na dwanaście lat więzienia za „separatystyczne podżeganie”.

16 października 2014
Tybetańskie źródła informują, że zatrzymany w grudniu Khenpo Karma Cełang (w skrócie: Karce), popularny nauczyciel buddyjski i działacz społeczny z Nangczenu (chiń. Nangqian) w prowincji Qinghai, został skazany na dwa i pół roku więzienia przez sąd ludowy w Czamdo (chiń. Changdu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.
Policja zatrzymuje i brutalnie bije dwudziestokilkuletniego Dordże Rinczena, który samotnie rozrzuca ulotki na głównym placu w Kardze (chiń. Ganzi), wołając o wolność Tybetu i długie życie Dalajlamy.
Niezależne źródła podają, że chińska policja zatrzymała już co najmniej sześćdziesiąt osób za „wyrażanie poparcia” dla prodemokratycznych protestów w Hongkongu.

20 października 2014
Rząd Indii publikuje „wytyczne”, które mają ujednolicić „politykę” poszczególnych stanów wobec tybetańskich uchodźców oraz ich status.

21 października 2014
Amerykańska fundacja Dui Hua podaje, powołując się na oficjalne źródła chińskie, że w 2013 roku w ChRL stracono około 2400 osób – o 25 procent mniej niż rok wcześniej (mimo fali egzekucji „terrorystów” w Xinjiangu) i „dziesięć razy mniej” niż w apogeum kampanii „mocnego uderzenia” w połowie lat osiemdziesiątych.

23 października 2014
Agencja Xinhua informuje, że generał Yang Jinshan, były dowódca Tybetańskiego Okręgu Wojskowego (2009–13), i „jeden z 205 członków Komitetu Centralnego KPCh” został „usunięty z partii za poważne naruszenie dyscypliny”, co z reguły oznacza formalne oskarżenie o korupcję – i pierwszy krok do więzienia.
Policja zwalnia z aresztu Sungdu Kjaba, który w grudniu 2012 dokonał samospalenia przed klasztorem Bora w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu. W szpitalu uratowano mu życie, ale stracił obie nogi.

25 października 2014
Rada Państwa ChRL podnosi administracyjny status Czamdo (jako drugiego w Tybetańskim Regionie Autonomicznym po Lhasie) do szczebla miasta-prefektury.

31 października 2014
Centralna Komisja Rozwoju i Reform aprobuje plan budowy trzeciej linii kolejowej w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, która połączy Lhasę z Njingtri (Njingczi; chiń. Lingzhi). Region ma znaczenie strategiczne, graniczy bowiem z indyjskim stanem Arunaćal Pradeś, uważanym przez Pekin za część południowego Tybetu i terytorium sporne.

1 listopada 2014
Demonstracja licealistów w Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie, protestujących w imię „równego dostępu do edukacji” przeciwko planom dzielenia klas według zdolności nauczycieli i uczniów.

3 listopada 2014
Wspólny protest Tybetańczyków i Hanów przeciwko nieuczciwym, arbitralnym rekompensatom za ziemie przejmowane przez władze lokalne w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu.

Sąd w Ngabie (chiń. Aba) skazuje na kary do pięciu lat więzienia ośmioro Tybetańczyków w związku z samospaleniem Kunczoka Cetena, który zginął w grudniu 2013 roku.

4 listopada 2014
W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy tego roku – podają chińskie agencje – Tybetański Region Autonomiczny (według ostatnich statystyk 3,12 miliona mieszkańców) odwiedziło 12,8 miliona turystów (wzrost o ponad 18 procent).

5 listopada 2014
Chen Quanguo, sekretarz partii i najwyższy namiestnik Pekinu w Lhasie, publikuje wstępniak w „Dzienniku Tybetańskim", w którym grozi kadrom „rojącym o klice Dalaja oraz uczestniczącym w separatystycznej infiltracji i sabotażu" surowymi karami „prawnymi i dyscyplinarnymi".

6 listopada 2014
Zgodnie z zeszłorocznymi wytycznymi plenum Komitetu Centralnego władze lokalne ogłaszają złagodzenie polityki „jednego dziecka" na rodzinę w Tybetańskim Regionie Autonomicznym (TRA). „Przywilej" dotyczy przede wszystkim mieszkających w Tybecie Hanów – jako „mniejszość etniczna" Tybetańczycy mieli prawo do większych rodzin.

7 listopada 2014
Sąd ludowy w Barkhamie (chiń. Maerkang) skazuje na kary dwóch i trzech lat więzienia Lobsanga Tenpę i Lobsanga Gjaco, mnichów klasztoru Kirti, którzy przeprowadzili w kwietniu kilkuminutowe, samotne protesty, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy.

12 listopada 2014
Podczas wspólnej konferencji prasowej w Pekinie prezydent Barack Obama wzywa przewodniczącego Xi Jinpinga do „podjęcia kroków w celu zachowania jedynej w swoim rodzaju tożsamości kulturowej, religijnej i językowej Tybetańczyków", zaznaczając, że Stany Zjednoczone „nie są zwolennikami niepodległości" Tybetu.

17 listopada 2014
Przedterminowe zwolnienie Lobsanga Paldena, mnicha z Kardze (chiń. Ganzi), skazanego w 2008 roku na dziewięć lat więzienia.

21 listopada 2014
Na komisariacie w Driru (chiń. Biru) umiera popularny sołtys Baczen Geła. Tybetańczycy są przekonani, że został „zamordowany na polecenie partii", której naraził się bezkompromisową walką o interesy ziomków i zachowanie rodzimej kultury.

22 listopada 2014
Silne trzęsienie ziemi w Darcedo (chiń. Kangding), w Sichuanie. Według oficjalnych danych ginie pięć osób, ponad sześć tysięcy traci dach nad głową.

25–28 listopada 2014
Lokalna administracja zakazuje Tybetańczykom odwiedzania stupy Boudha, głównego sanktuarium buddyjskiego w Katmandu (i miejsca dwóch tybetańskich samospaleń), podczas szczytu Południowoazjatyckiego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej (SAARC).

26 listopada 2014
Zatrzymanie Sonama Jarphela, dwudziestodwuletniego mnicha, który idzie przez Serszul (chiń. Shiqu), w Sichuanie z portretem Dalajlamy, wołając o wolność Tybetu.

27 listopada 2014
Kelsang Jarphel, popularny pieśniarz z Maczu (chiń. Maqu) w prowincji Gansu, zostaje skazany na cztery lata więzienia przez sąd ludowy w Chengdu, stolicy prowincji Sichuan, za organizowanie koncertów promujących język tybetański. Producent Pema Rigzin otrzymuje karę wysokiej grzywny oraz dwóch i pół roku pozbawienia wolności.

początek grudnia 2014
Tybetańskie źródła informują, że sześćdziesięcioletni Ujak Tulku Lobsang Tenzin został skazany na dziesięć lat więzienia za propagowanie stanowiska Dalajlamy w sprawie kultu kontrowersyjnego bóstwa, który zdaniem Jego Świątobliwości godzi w jedność Tybetańczyków i różnych szkół buddyzmu tybetańskiego, co zapewnia mu patronat chińskich władz.

4 grudnia 2014
Po latach kłamstw i wypierania się tego procederu władze chińskie ogłaszają, że z końcem roku zaprzestaną pobierania organów do przeszczepów po egzekucjach.

5 grudnia 2014
Dwa dnia po „warunkowym zwolnieniu" ze stołecznego więzienia Czuszur umiera w szpitalu trzydziestotrzyletni Tenzin Czodrak, który stracił zdrowie na skutek bicia i tortur, odbywając karę 15 lat pozbawienia wolności za „organizowanie" spontanicznych lhaskich protestów w marcu 2008 roku.

6 grudnia 2014
Chińskie media podają, że Zhou Yongkang – były szef bezpieczeństwa państwa i członek Stałego Komitetu Politbiura (a wcześniej sekretarz partii w Sichuanie odpowiedzialny za gwałtowne zaostrzenie kursu wobec „tybetańskich separatystów"), od czterech miesięcy formalnie objęty wewnątrzpartyjnych dochodzeniem – został aresztowany i wydalony z Komunistycznej Partii Chin za „łapownictwo, nepotyzm i ujawnienie tajemnicy państwowej". Zhou jest pierwszym członkiem Stałego Komitetu, najwyższego szczebla władzy w Chinach, oskarżonym o korupcję – „raka, toczącego zdrową tkankę partii".

7 grudnia 2014
Szarpanina podczas „wyborów" sołtysa w Darlagu (chiń. Dari), w Qinghai. Aparatczycy odbierają karty do głosowania chłopom, którzy nie chcą poprzeć „kandydata" władz. Zatrzymany przez policjantów uczeń imieniem Karma zostaje zakatowany na komisariacie. Władze wyciszają sprawę, wypłacając krewnym odszkodowanie i obiecują rentę.

8 grudnia 2014
Agencja Xinhua podaje, że w 2014 roku władze zamknęły dwieście „nielegalnych kopalń" na Płaskowyżu Qinghai-Tybet. W stu dziesięciu innych „wstrzymano prace", ponieważ nie spełniały norm bezpieczeństwa i „kontrolowania odpadów".
Pośredni Sąd Ludowy w Urumczi (chiń. Urumqi) w Xinjiangu skazuje na kary od trzech do ośmiu lat więzienia siedmiu studentów ujgurskiego akademika Ilhama Tohti.

9 grudnia 2014
Pokojową Nagrodę Konfucjusza – chińską alternatywę dla Nobla – otrzymuje Fidel Castro.

10 grudnia 2014
Pekińska policja zatrzymuje setki osób, domagających się przed różnymi urzędami i instytucjami przestrzegania praw człowieka w rocznicę przyjęcia ich Powszechnej Deklaracji.

15 grudnia 2014

Chińska Akademia Nauk informuje, że w ciągu pół wieku powierzchnia tybetańskich lodowców zmniejszyła się średnio o 18 procent (w najbardziej narażonych miejscach nawet o ponad 32); obecnie wskaźnik wynosi 2,2 procent rocznie.
Policja zatrzymuje niemal siedemdziesięciu Tybetańczyków po protestach wywołanych próbą zmanipulowania wyborów sołtysów w okręgu Gade (chiń. Gande), w prowincji Qinghai.

16 grudnia 2014
W dniu obchodów buddyjskiego święta Ganden Ngamczo (w czasie którego wierni upamiętniają parinirwanę reformatora Congkhapy, zapalając w domach i świątyniach lampki), przed komisariatem w miasteczku Amczok, w Sangczu (chiń. Xiahe) dokonuje samospalenia trzydziestotrzyletni Sangje Khar. Ginie na miejscu.

18 grudnia 2014
Rada Państwa ChRL podnosi administracyjny status Szigace (jako trzeciego w Tybetańskim Regionie Autonomicznym po Lhasie i Czamdo) do szczebla miasta-prefektury.

22 grudnia 2014
Na ulicy w Merumie, w Ngabie (chiń. Aba) podpala się dziewiętnastoletnia Cepe Kji. Ginie na miejscu.
Chińskie media informują o objęciu partyjnym „dochodzeniem" i „środkami przymusu" kilku wysokich rangą aparatczyków, w tym Linga Jihuy, odpowiedzialnego za sprawy tybetańskie szefa Departamentu Pracy Frontu Jedności i wiceprzewodniczącego OLPKK, oraz Xu Shuangyonga, byłego sekretarza organizacyjnej partyjnej Kolei Qinghai-Tybet.

23 grudnia 2014
Trzydziestoośmioletni mnich Kelsang Jesze podpala się przed komisariatem przy klasztorze Njico w Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy. Policja strzela, żeby rozproszyć ludzi, raniąc dwóch mnichów.

26 grudnia 2014
Policja brutalnie bije i zatrzymuje dwudziestojednoletniego mnicha Lobsanga Thinle, który idzie główną ulicą Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie z portretem Dalajlamy, wołając o długie życie Jego Świątobliwości i wolność Tybetu. Następnego dnia zostaje aresztowany inny duchowny klasztoru Kirti, dwudziestodwuletni Lobsang Lungrik.
Ministrowie spraw zagranicznych ogłaszają pięciokrotne zwiększenie pomocy finansowej Chin dla Nepalu – między innymi na rozbudowę infrastruktury oraz szkolenie żołnierzy pilnujących granicy z Tybetem – oraz podpisują umowę o jednodniowym, bezwizowym ruchu w miastach granicznych.
Lhaska policja zatrzymuje dwudziestotrzyletniego Topgjala, który dowiaduje się o przyczynie uwięzienia – zdjęciu Dalajlamy w telefonie komórkowym – dopiero po w chwili zwolnienia trzy tygodnie później.

27 grudnia 2014
Zatrzymanie Sopy, studenta Północno-Zachodniego Uniwersytetu Minzu i blogera z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie.

31 grudnia 2014
Policja katuje czterech tybetańskich chłopów, którzy odmówili sprzedania ziemi uprawnej w Dzamthangu (chiń. Rangtang), w Sichuanie. Jeden z nich jest w stanie krytycznym.

1 stycznia 2015
Lokalne władze podają, że gospodarka Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wzrosła w 2014 roku o – tradycyjne – 12 procent.

Według rządowych mediów od czasu ogłoszenia kampanii antykorupcyjnej w grudniu 2012 roku „wyciągnięto konsekwencje” wobec ponad stu tysięcy „tygrysów i much” – nadużywających władzy aparatczyków wyższego i niższego szczebla.
Z ostrożnych szacunków wynika, że w 2014 roku działalność „obywatelska” zaprowadziła w Chinach za kraty niemal tysiąc osób – najwięcej od połowy lat dziewięćdziesiątych.

7 stycznia 2015
Władze lokalne podają, że w 2014 roku północną ścianę Mt. Everestu odwiedziło „rekordowe 59 tysięcy turystów”.

8 stycznia 2015
Przedstawiciele władz okręgu wychodzą do rodziców i uczniów protestujących od dwóch tygodni przeciwko oszustwom i manipulowaniu wynikami końcowych egzaminów licealnych w Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu. Demonstranci organizują pochód do siedziby administracji prefektury, ale zostają zawróceni przez policję.

10 stycznia 2015
Policja uprowadza z ulicy w Chengdu dwudziestosiedmioletniego Genduna Gjaco, mnicha i blogera z okręgu Mangra (chiń. Guinan), w prowincji Qinghai.

11 stycznia 2015
Przewodniczący Xi Jinping wzywa przedstawicieli władzy sądowniczej i policji do zaprowadzania „rządów prawa”, czyli dbania, by „rękojeść noża spoczywała pewnie w dłoni partii i ludu”.

14 stycznia 2015
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego ogłaszają, że w ciągu pięciu lat przeniosą do miast 280 tysięcy osób, zwiększając wskaźnik urbanizacji do 30 procent.

21 stycznia 2015
Setki policjantów usuwają Tybetańczyków, których nie stać na dokonanie dopłat, z domów wybudowanych dla ofiar trzęsienia ziemi w Dziekundo (chiń. Jigu), w prowincji Qinghai. Co najmniej osiem osób zostaje zatrzymanych.

22 stycznia 2015
Przedterminowe zwolnienie mężczyzny imieniem Phagpa, którego w 2008 roku skazano na 11 lat więzienia za udział w antychińskich protestach w Ngabie (chiń. Aba).

26 stycznia 2015
Tybetańskie źródła informują, że Cełang, zatrzymany w marcu zeszłego roku mnich klasztoru Drilda w okręgu Sog, został uznany winnym „separatystycznego podżegania” i skazany na dziesięć lat więzienia.

27 stycznia 2015
Chińskie media podają, że w 2014 roku partyjni inspektorzy prowadzili dochodzenia w sprawie „kilku” urzędników państwowych, którzy „należeli do nielegalnej »tybetańskiej organizacji niepodległościowej«, przekazywali informacje klice Dalajlamy i wspierali działania godzące w bezpieczeństwo państwa”. Za naruszanie zasad partyjnej dyscypliny ukarano piętnastu aparatczyków z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. Czterdziestu pięciu urzędnikom wymierzono „surowe kary” za opuszczenie stanowiska i zaniedbywanie obowiązków służbowych. W Qinghai wewnętrznymi dochodzeniami objęto ponad pięćset osób.

28 stycznia 2015

Policja zatrzymuje w Chengdu jedenastu koczowników z Dzoge (chiń. Ruoergai), protestujących podczas dorocznego posiedzenia Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych prowincji Sichuan przeciwko „nielegalnym konfiskatom” ziemi. Wkrótce zostają zwolnieni, ale po powrocie do domu dwóch znów trafia do aresztu.

29 stycznia 2015
Minister edukacji ChRL wzywa wszystkie uczelnie do „zakazania” podręczników „promujących zachodnie wartości” i strzeżenia „integralności politycznej”.

31 stycznia 2015
Do chińskich kin wchodzi pierwszy wyprodukowany w ChRL tybetańskojęzyczny film fabularny „Phurbu i Tenzin: Tybetańskie niebo”: „historia zniesienia niewolnictwa po pokojowym wyzwoleniu”.

1 lutego 2015
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego oferują nagrody w wysokości 300 tysięcy yuanów (niespełna 180 tys. PLN) za informacje o „atakach terrorystycznych”. Według chińskich mediów ma to „wspierać stabilizację” w Tybecie.

5 lutego 2015
Prezydent Obama – ku rytualnemu oburzeniu Pekinu i radości Tybetańczyków – po raz pierwszy spotyka się „publicznie” z Jego Świątobliwością Dalajlamą podczas dorocznego „śniadania modlitewnego” w Waszyngtonie.
Czterdziestoośmioletni kierowca Kelsang Cering zostaje skazany w Lhasie na dwa i pół roku więzienia za „przekazywanie informacji siłom zewnętrznym”, posiadanie w telefonie zdjęcia Dalajlamy i planowanie nielegalnego przekroczenia granicy.

6 lutego 2015
Policja katuje i zabiera siedemnastoletniego mnicha Pemę Dordże, który idzie ulicą w Kardze (chiń. Ganzi), wołając o szybki powrót Dalajlamy.

12 lutego 2015
Władze w Lhasie informują, że w 2014 roku liczba ubogich – próg dla gospodarstwa domowego wynosi 2300 yuanów (niespełna 1370 PLN) na rok – w Tybetańskim Regionie Autonomicznym spadła o 30 procent (130 tys. osób).

16 lutego 2015
Pekin informuje o wydaleniu z partii za „nadużywanie władzy i łapówkarstwo” Su Ronga, byłego sekretarza – w znacznej mierze tybetańskich – prowincji Qinghai i Gansu oraz wiceprzewodniczącego Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej.

19 lutego 2015
Mimo zakazów i groźby kar, pierwszego dnia Losaru, Nowego Roku kalendarza tybetańskiego, w klasztorze Sergon w Ngabie (chiń. Aba) odbywają się uroczyste obchody osiemdziesiątych urodzin Dalajlamy. Ponad trzy tysiące osób składają khataki przed intronizowanym portretem Jego Świątobliwości.
Pekińska policja zatrzymuje setki osób – głównie „petentów”, którzy próbują skarżyć się w stolicy na nadużycia i bezkarność lokalnych aparatczyków – zbierających się na Tiananmen, żeby „złożyć noworoczne życzenia” przywódcom partii.

23 lutego 2015

Amerykański Departament Stanu organizuje pierwsze „losarowe przyjęcie”, na które zaprasza przedstawicieli społeczności tybetańskiej, pracowników administracji i dyplomatów.
Władze lokalne wykorzystują noworoczne ferie do zatrzymania w domach młodocianych mnichów z prefektury Conub (chiń. Haixi) w prowincji Qinghai. Chłopcy, którzy przyjechali w odwiedziny do najbliższych, nie mogą wrócić do klasztorów i mają stawić się w państwowych szkołach.
Przedterminowe zwolnienie Ceringa Kjipo, skazanego w 2012 roku na cztery lata więzienia za rozrzucenie – podpisanych – ulotek niepodległościowych w Dege, w Sichuanie.

24 lutego 2015
Zatrzymanie Ngałanga Gjalcena, malarza, byłego mnicha klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu).

1 marca 2015
Przed newralgicznymi marcowymi rocznicami władze Kanlho (chiń. Gannan) skracają o tydzień wiosenne wakacje i wzywają do natychmiastowego powrotu wszystkich pracowników administracji państwowej i nauczycieli.

4 marca 2015
Doroczne posiedzenie Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK): Gjalcen Norbu – mianowany przez władze chińskie Panczenlamą po uprowadzeniu chłopca wskazanego przez Dalajlamę – po raz pierwszy apeluje publicznie o zmianę polityki w Tybecie i zezwolenie na zwiększenie liczby mnichów w klasztorach (w których obowiązują limity narzucone w 1994 roku).

4–15 marca 2015
Doroczne posiedzenie XII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), zdominowane przez gospodarkę, ochronę środowiska i reformy proceduralne, mające m.in. usprawnić prace legislatury i walkę z korupcją.

6 marca 2015
Czterdziestoletnia koczowniczka imieniem Norczuk podpala się w stodole, w okręgu Ngaba (chiń. Aba). Ginie na miejscu.

8 marca 2015
Policja zatrzymuje Genduna Phuncoga, osiemnastoletniego mnicha, który idzie główną ulicą Ngaby (chiń. Ana) w Sichuanie z portretem Dalajlamy, wołając o powrót Jego Świątobliwości i „równe prawa dla Tybetańczyków”.

9 marca 2015
„Buty już mamy, brakuje nam tylko wolności” – mniszki z klasztoru Drakkar w Dału (chiń. Daofu) wyrzucają prezenty, które przywieźli im chińscy aparatczycy, składający wizytę w świątyni.

10 marca 2015
Policja strzela do trzech tybetańskich motocyklistów, którzy nie zatrzymują się do kontroli drogowej w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie. Jeden zostaje postrzelony w nogę.

11 marca 2015
Prezes Najwyższego Sądu Ludowego informuje, że w 2014 roku w Chinach skazano ponad siedmiuset „separatystów i terrorystów” (wzrost o ponad 15 procent). W Xinjiangu, gdzie takich spraw było najwięcej, o 40 procent wzrosła też liczba skazanych za przestępstwa kryminalne.

13 marca 2015
Policja uprowadza z klasztoru Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe) czterdziestotrzyletniego Dziamjanga Dzinpę.

14 marca 2015
Zatrzymanie, prawdopodobnie w związku przekazywaniem „drażliwych informacji", siedmiu mnichów z klasztoru Cenden w okręgu Sog (chiń. Suo).

17 marca 2015
Policja zatrzymuje Lobsanga Kelsanga, dziewiętnastoletniego mnicha, który idzie główną ulicą Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie, rozrzucając ulotki i wołając o wolność Tybetu.

19 marca 2015
Zatrzymanie intelektualisty i pisarza posługującego się pseudonimem Szokdziang (właściwie: Druklo) w Rebgongu (chiń. Tongren), w Qinghai.

20 marca 2015
Policja uprowadza nocą kolejnego mnicha klasztoru Cenden w Sogu (chiń. Suo), administratora świątynnych budynków Lobsanga Dałę.

21 marca 2015
Władze wydalają z Chin amerykańską nauczycielkę, zatrzymaną wcześniej w Lhasie za wysłanie znajomej esemesa, w którym skarżyła się na wszechobecność Chińczyków w Tybecie.

28 marca 2015
Pekin formalnie zaprasza Nepal do wspólnego budowania „nowego jedwabnego szlaku" – „Pasa i drogi" – który ma przeobrazić gospodarczą, infrastrukturalną i polityczną współpracę regionalną.
Zatrzymanie kolejnych trzech mnichów klasztoru Cenden oraz jednego świeckiego w okręgu Sog (chiń. Suo).

kwiecień 2015
Władze chińskie „otwierają" Tybetański Region Autonomiczny – z wyjątkiem prefektury Czamdo (chiń. Changdu) – dla indywidualnych turystów zagranicznych (z wyjątkiem obywateli Norwegii i Filipin).

8 kwietnia 2015
Na rynku w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan podpala się czterdziestosiedmioletnia mniszka Jesze Khandro. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy.

10 kwietnia 2015
Mieszkańcy wioski w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu rozpoczynają blokadę rozbudowy szosy, która ma przeciąć ich ziemie.

15 kwietnia 2015
Czterdziestokilkuletni Nej Kjab, wdowiec, ojciec siedmiorga dzieci, dokonuje samospalenia na podwórku swojego domu w wiosce w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, przed symbolicznym ołtarzem z portretami Dalajlamy i Panczenlamy oraz tradycyjnymi ofiarami buddyjskimi. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu.
Gonpo Tenzin, zatrzymany w listopadzie 2013 roku popularny pieśniarz z Driru (chiń. Biru), zostaje skazany na karę trzech i pół roku pozbawienia wolności i utratę „praw politycznych" na cztery lata.

Rada Państwa ChRL publikuje kolejną białą księgę o Tybecie, w której oskarża Dalajlamę o separatyzm i „podżeganie” do samospaleń.

17 kwietnia 2015
Zatrzymanie Dziamjanga, młodego mnicha i pisarza z klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba).

25 kwietnia 2015
Tragiczne trzęsienie ziemi z epicentrum w dolinie Katmandu. Według oficjalnych danych niemal 9000 ofiar śmiertelnych w Nepalu, 25 w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

26 kwietnia 2015
Władze wzywają na przesłuchanie i zatrzymują dwóch pasterzy, którzy od dwóch tygodni blokują rozbudowę szosy, mającej przeciąć ich ziemie w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu. Następnego dnia w podobnych okolicznościach znika czterech kolejnych Tybetańczyków. Po proteście ziomków klika dni później wszyscy zostają zwolnieni.

maj 2015
Sąd ludowy w Driru (chiń. Biru) skazuje na kary ośmiu i siedmiu lat pozbawienia wolności trzech tybetańskich kupców (oskarżonych o zaniżanie cen dla rodaków) i poetę.
Krewni dowiadują się przypadkiem, że zatrzymany przed rokiem Tenzin Lhundrub, wpływowy nauczyciel buddyjski z Driru, który naraził się władzom chińskim zaangażowaniem w promowanie ojczystego języka i kultury, został skazany na dwanaście lat więzienia.

1 maja 2015
Władze w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan ogłaszają kampanię przyznawania „nagród pieniężnych” klasztorom, w których nie doszło do żadnych protestów przeciwko chińskim rządom.

2 maja 2015
Policja zatrzymuje Sonama Dhargje, organizatora marcowego „święta modlitwy” w Ngabie (chiń. Aba), podczas którego wystawiono portrety Dalajlamy i premierów tybetańskiego rządu na wychodźstwie.

3 maja 2015
Żołnierze niesławnej paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej rozpoczynają pierwszą zagraniczną „misję humanitarną” – odgruzowują szosę, łączącą graniczne miasteczko Dram z Katmandu.

5 maja 2015
Nie zważając na protesty zrozpaczonych mieszkańców, władze nakazują wyburzenie „nielegalnej” tybetańskiej osady w okręgu Mangra (chiń. Guinan), w Qinghai. Podobna akcja w sąsiednim okręgu Czabcza (chiń. Gonghe) kończy się zatrzymaniem sześciu osób.

10 maja 2015
Tybetanka Szelok Dolma z Kongpo zdobywa dla Chin złoty medal na mistrzostwach Azji w zapasach.

12 maja 2015
Kolejne potężne trzęsienie ziemi z epicentrum w Nepalu, gdzie według oficjalnych doniesień ginie co najmniej 117 osób. Władze chińskie informują o jednej ofierze śmiertelnej w Tybecie.

15 maja 2015
Chińskie biura podróży otrzymują zakaz (który ma obowiązywać do 15 lipca) sprzedawania wycieczek zagranicznych Tybetańczykom.

17–21 maja 2015
Manewry rosyjsko-chińskie na Morzu Śródziemnym.

18 maja 2015
Zatrzymanie – prawdopodobnie w związku z zeszłorocznym samospaleniem – Cełanga Czophela, mnicha klasztoru Njico w Dału (chiń. Daofu), w Sichuanie.

19 maja 2015
Według chińskich geologów na skutek tragicznego trzęsienia ziemi w Nepalu tybetański okręg Kjirong (chiń. Jilong) „został przesunięty o 60 centymetrów na południe", a sąsiedni Njalam (chiń. Nielamu) „zapadł się o 10 centymetrów".

20 maja 2015
Tenzin Gjaco, trzydziestopięcioletni ojciec czworga dzieci, podpala się w pobliżu ratusza w miasteczku Khangsar, w okręgu Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan. Zostaje ugaszony i zabrany przez policję, która zatrzymuje kilkanaście osób. Następnego dnia władze informują bliskich o jego zgonie.

22 maja 2015
Policja zatrzymuje dwóch mężczyzn z okręgu Dingri podejrzewanych o rozpowszechnianie „politycznych" treści i zdjęć Dalajlamy za pośrednictwem popularnej aplikacji WeChat.

27 maja 2015
Przed komisariatem w Czone (chiń. Zhuoni), w prowincji Gansu podpala się Sangje Co, trzydziestosześcioletnia matka dwojga dzieci. Ginie na miejscu. Funkcjonariusze służby bezpieczeństwa zatrzymują jej najbliższych.

30 maja 2015
Partyjna komisja kontroli dyscypliny zapowiada, że „zainteresuje się" członkami, którzy „zapominają o dialektycznym materializmie i zwracają się ku religii".

1 czerwca 2015
Pekin ogłasza, że w ciągu ostatniego roku „zlikwidował 181 grup terrorystycznych" w Xinjiangu, w tym kilka „powiązanych z Państwem Islamskim".

2 czerwca 2015
Policja pacyfikuje protest przeciwko budowie drogi w okręgu Luczu (chiń. Luqu), w prowincji Gansu, zatrzymując co najmniej dziesięć osób.

5 czerwca 2015
Policja zatrzymuje czterech mnichów klasztoru Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu.
W Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu aresztowani zostają dwaj mężczyźni, organizujący wyścigi konne z okazji osiemdziesiątych urodzin Dalajlamy.

8 czerwca 2015
Po aresztowaniach skorumpowanych działaczy FIFA rządowa agencja Xinhua oskarża Waszyngton o „arogancję światowego policjanta".

10 czerwca 2015

Chińscy i amerykańscy uczeni publikują wyniki badań, z których wynika, że dla tybetańskich lodowców największym zagrożeniem są sadze z Indii, a nie globalne ocieplenie.
Przewodniczący Xi Jinping przyjmuje Gjalcena Norbu i „wyraża nadzieję, że Panczenlama będzie pracował na rzecz jedności państwa i wszystkich grup etnicznych". „Chiński Panczen" – jak nazywają go rodacy – „referuje dwadzieścia lat swojej pracy i studiów", obiecując „uczyć się z przykładu poprzednika, jak niezachwianie strzec narodowej jedności i harmonii etnicznej", oraz „pamiętać o radach prezydenta Xi Jinpinga".
Policja zatrzymuje mnicha lokalnego klasztoru i męża kobiety, która w maju podpaliła się w Czone (chiń. Zhuoni), w Gansu.

11 czerwca 2015
Zhou Yongkang – były sekretarz partii gorliwie zwalczający „tybetańskich separatystów" w Sichuanie, a potem członek Stałego Komitetu Politbiura i wszechpotężny szef bezpieczeństwa wewnętrznego za czasów przewodniczącego Hu Jintao – zostaje skazany (po tajnym procesie) na dożywocie i przepadek mienia za „przyjmowanie łapówek, nadużywanie władzy i umyślne ujawnienie tajemnicy państwowej". Według agencji Xinhua skazany „przyznaje się do winy, wyraża skruchę i nie będzie wnosił apelacji".

13 czerwca 2015
Policja wkracza do klasztoru Karma w Czamdo (chiń. Changdu). Kilku duchownych zostaje przesłuchanych i pobitych, jeden – zatrzymany.

18 czerwca 2015
Po pięćdziesięcioletniej przerwie władze chińskie otwierają przełęcz Nathu-la na granicy z Sikkimem dla hindusów pielgrzymujących na Kailaś.

19 czerwca 2015
Na ulicy w Sertharze policja zatrzymuje mnicha imieniem Czokji, który ma na sobie koszulkę z napisem „Świętujemy osiemdziesięciolecie Jego Świątobliwości". Następnego dnia za kraty trafiają jego siostra i siostrzeniec, którzy odzyskują wolność „po piętnastu dniach bicia".

21 czerwca 2015
Piąty dzień piątego miesiąca – mimo zakazów i gróźb władz w cały Tybet świętuje osiemdziesiąte urodziny Dalajlamy (wedle tybetańskiego kalendarza królewskiego). Co najmniej jeden zatrzymany w Rebgongu (chiń. Tongren) za udostępnienie w sieci zdjęcia Jego Świątobliwości.

26 czerwca 2015
Centralna Komisja Kontroli Dyscypliny Komunistycznej Partii Chin informuje o zatrzymaniu Le Dake, wiceprzewodniczącego Stałego Komitetu Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych w Tybetańskim Regionie Autonomicznym. Pięćdziesięciopięcioletni Le, były szef lokalnego biura bezpieczeństwa jest pierwszym „tygrysem Tybetu" – czyli ważnym aparatczykiem zatrzymanym w ramach w gigantycznej kampanii antykorupcyjnej, ogłoszonej przez przewodniczącego Xi Jinpinga po objęciu stanowiska w 2012 roku.

29 czerwca 2015
Donald Tusk, przewodniczący Rady Europejski, spotyka się w Brukseli z premierem Li Keqiangiem i wzywa Pekin do powrotu do „poważnego dialogu" z przedstawicielami Dalajlamy, podkreślając, że Unia uważnie obserwuje sytuację w Tybecie.

1 lipca 2015

Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych nowelizuje ustawę o bezpieczeństwie narodowym, formalnie zacieśniając kontrolę nad internetem, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i przestrzenią kosmiczną.

2 lipca 2015
Zatrzymanie – prawdopodobnie w związku z obchodami urodziny Dalajlamy – Tasz Kji, dwudziestoletniej koczowniczki z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie.

3 lipca 2015
Ku zaskoczeniu samych zainteresowanych – którym w ostatnich latach systematycznie zakazywano organizowania wydarzeń, mogących nie podobać się w Pekinie – władze w Katmandu pozwalają Tybetańczykom publicznie świętować osiemdziesiąte urodziny Dalajlamy.

8 lipca 2015
Kongres Stanów Zjednoczonych przyjmuje „urodzinową" rezolucję, w której kolejny raz wzywa Pekin do podjęcia poważnych rozmów z Dalajlamą.

9 lipca 2015
Bezprecedensowe uderzenie w chińskich „adwokatów praw". W całym kraju policja zatrzymuje co najmniej 78 prawników, angażujących się w sprawy, które nie podobają się władzom. W następnych tygodniach liczba zatrzymanych (czasem tylko do przesłuchania) rośnie do co najmniej 232.
Na głównym placu w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai podpala się mnich, zidentyfikowany następnego dnia jako dwudziestosześcioletni Sonam Topgjal. Umiera w szpitalu. Policja zatrzymuje jego rodziców i pięcioro rodzeństwa, którzy zgłaszają się po zwłoki.

10 lipca 2015
Amerykański Departament Stanu publikuje raport, w którym nazywa Chiny „największą pralnią pieniędzy na świecie" i stwierdza, że w ostatniej dekadzie nielegalnie opuściło je ponad bilion dolarów.

12 lipca 2015
Tulku Tenzin Delek – popularny nauczyciel buddyjski i działacz społeczny, którego w 2002 roku władze chińskie wrobiły w sprawę ataku bombowego i skazały na karę śmierci w zawieszeniu, zamienioną później na dożywocie – umiera w więzieniu w Chengdu.

13 lipca 2015
Tybetańczycy opłakują śmierć Tulku Tenzina Delka w jego klasztorze w Njagczu (chiń. Yajiang), w Sichuanie i zbierają się przed siedzibą władz lokalnych, gdzie policja oddaje strzały ostrzegawcze, żeby rozproszyć tłum.
Policja katuje i zatrzymuje dwóch koczowników, protestujących przeciwko zamknięciu lokalnej drogi w Czone (chiń. Zhuoni), w prowincji Gansu.

14 lipca 2015
Ponad stu Tybetańczyków protestuje przed więzieniem Chuangdong w Chengdu, domagając się wydania rodzinie zwłok Tulku Tenzina Delka.

15 lipca 2015
Zatrzymanie dwudziestoletniej Łangmo, która idzie pustą ulicą w Merumie, w Ngabie (chiń. Aba), wołając o wolność dla Tybetańczyków i powrót Dalajlamy. Tydzień później zostaje zwolniona.

16 lipca 2015

Komendantura więzienia w Chengdu kremuje zwłoki Tulku Tenzina Delka i wszystko, co posiadał, nie zezwalając Tybetańczykom na odprawienie godnego pogrzebu ani zatrzymanie żadnej pamiątki.

17 lipca 2015
Policja z Lithangu (chiń. Litang) zatrzymuje w Chengdu siostrę i siostrzenicę Tulku Tenzina Delka, które domagają się przeprowadzenia śledztwa w sprawie jego zgonu. Druga grupa funkcjonariuszy wkracza nocą do hotelu i odbiera uczniom urnę z prochami zmarłego, którą wieziono do jego klasztoru w Njagczu (chiń. Yajiang).

19 lipca 2015
W lhaskim szpitalu umiera sześćdziesięcioczteroletni Lobsang Jesze – ojciec ośmiorga dzieci i jedyny żywiciel rodziny – odbywający karę dwóch lat więzienia za udział w demonstracji przeciwko bezczynności władz w sprawie samobójstw ziomków, żądających wstrzymania budowy kopalni w Dzogangu (chiń. Zuogang) w maju 2014 roku.

25 lipca 2015
Władze chińskie zmuszają mieszkańców Driru (chiń. Biru) – pod groźbą utraty prawa do zbierania jarca gumbu, grzyba gąsienicowego, będącego podstawą dochodów w całym regionie – do „świętowania" dnia Armii Ludowo-Wyzwoleńczej w pseudoludowych strojach obszytych futrem zwierząt należących do gatunków zagrożonych wyginięciem.

23 lipca 2015
Agencja Xinhua informuje, że Ogólnochińskie Stowarzyszenie Prawników wysyła do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego „31 wykwalifikowanych adwokatów", którzy przez rok będą świadczyć tam darmową pomoc prawną.

30 lipca 2015
Posiedzenie Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin poświęcone Tybetowi zapowiada „strzeżenie narodowej jedności i wzmacnianie jedności etnicznej": „bezwzględną walkę z separatyzmem, promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego, strzeżenie i zwiększanie dobrobytu oraz wzmacnianie wymiany i integracji różnych grup etnicznych" – a więc utrzymanie polityki twardej ręki i promowania chińskiego osadnictwa na ziemiach tybetańskich.

31 lipca 2015
Zwolnienie siostry i siostrzenicy Tulku Tenzina Delka, zatrzymanych dwa tygodnie wcześniej za domaganie się wyjaśnienia okoliczności jego śmierci.

4 sierpnia 2015
Policja brutalnie bije kilkadziesiąt osób, które – zmuszone do udziału w propagandowym „festynie" w Nangczenie (chiń. Nangqian), w prowincji Qinghai – nie okazywały należytego „entuzjazmu".

15 sierpnia 2015
Zatrzymanie kolejnej samotnej demonstrantki – dwudziestotrzyletniej Okar Kji, wołającej o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy – w miasteczku Meruma, w Ngabie (chiń. Aba).

18 sierpnia 2015
Zatrzymanie samotnego demonstranta – tydzień później zidentyfikowanego jako siedemnastoletni Lobsang Thupten – wołającego przed komisariatem w Lithangu (chiń. Litang), o wolność i powrót Dalajlamy.

20 sierpnia 2015

Zatrzymanie Dordże Dolmy, kolejnej samotnej demonstrantki w Ngabie (chiń. Aba).

24–25 sierpnia 2015
W Pekinie obraduje VI Forum poświęcone Pracy w Tybecie. Przewodniczący Xi Jinping zapowiada „przejęcie inicjatywy w walce separatyzmem" w celu zapewnienia „narodowej i etnicznej jedności oraz długotrwałej, wszechstronnej stabilizacji" (w pierwszych depeszach nie ma choćby wzmianki o tradycyjnej łyżce miodu w postaci frazesów o „rozwoju".)

24 sierpnia 2015
„Czarny poniedziałek" – spadek o 8,5 procent (a od szczytu notowań w połowie czerwca o 38 proc., czy niespełna 15 miliardów PLN) – na giełdzie w Szanghaju.

26 sierpnia 2015
Rada Ministrów wydaje zgodę na przystąpienie Polski do Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych.
Policja zatrzymuje co najmniej dziesięciu demonstrantów, domagających się sprawiedliwego rozdzielania zapomóg w Nangczenie (chiń. Nangqian), w prowincji Qinghai.

27 sierpnia 2015
W miasteczku Sankhog, w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia Taszi Kji. Ginie na miejscu.

1 września 2015
Pięćdziesięciolecie Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

2 września 2015
Z okazji 70. rocznicy zakończenia drugiej wojny światowej przewodniczący Xi Jinping – po raz pierwszy od czasów Mao Zedonga – ogłasza amnestię dla niektórych skazanych (głównie weteranów i młodocianych).

6 września 2015
„Wcielony Panczenlama kształci się, prowadzi normalne życie, rośnie zdrowo i nie chce być niepokojony", informuje zagranicznych dziennikarzy Norbu Dunzhub (tyb. Dhondup) z Departamentu Pracy Frontu Jedności komitetu partii w TRA, będąc prawdopodobnie pierwszym aparatczykiem z Chin, który publicznie nazywana Panczenlamą wskazanego przez Dalajlamę i uprowadzonego przed dwudziestu laty Genduna Czokji Nimę.
Zawieszanie zakazanej flagi Tybetu podczas obchodów sześćdziesięciolecia okręgu Pema (chiń. Banma) w prowincji Qinghai.

7 września 2015
Zatrzymanie Lobsanga Kelsanga, dziewiętnastoletniego mnicha, który niósł portret Dalajlamy „ulicą bohaterów" w Ngabie (chiń. Aba), wołając o wolność dla Tybetańczyków i powrót Jego Świątobliwości. Policjanci zatrzymują również przypadkowego przechodnia, który staje w obronie duchownego.

8 września 2015
Yu Zhengsheng, najwyższy przedstawiciel władz centralnych na obchodach pięćdziesięciolecia Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, wzywa Armię Ludowo-Wyzwoleńczą i paramilitarną Ludową Policję Zbrojną do „utrzymywania właściwego kursu politycznego" i „efektywniejszego zarządzenia Tybetem" oraz zapowiada „przewlekłą pogłębioną wojnę" z separatystami i „kliką Dalaja".

9 września 2015
Zatrzymanie Dziamphela Gjaco – kolejnego mnicha klasztoru Kirti, demonstrującego z portretem Dalajlamy na „ulicy bohaterów” w Ngabie (chiń. Aba).

10 września 2015
Zatrzymanie Adraka i Lobsanga, kolejnych mnichów Kirti, oraz Thinle i Lobsanga, młodych świeckich, podejmujących symboliczne protesty w Ngabie (chiń. Aba).

13 września 2015
Samotne protesty oraz zatrzymania dwudziestodwuletniej Dekji Dolmy i Lobsanga Dziamjanga, piętnastoletniego nowicjusza klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba).

22 września 2015
Zatrzymanie kilkunastu osób i pacyfikacja kolejnego protestu w wieloletnim sporze o ziemie odebrane koczownikom w okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie.

25 września 2015
„Uznając Tybet za część Chin, wzywamy władze chińskie do chronienia religijnej i kulturowej tożsamości Tybetańczyków oraz do nawiązania rozmów z Dalajlamą lub jego przedstawicielami”, mówi prezydent Barack Obama podczas wspólnej konferencji prasowej z przewodniczącym Xi Jinpingiem w Waszyngtonie.

26 września 2015
Federalna Służba Bezpieczeństwa (FSB) nakazuje wydalenie – jako osoby „niepożądanej” – Sziłali Rinpoczego, tybetańskiego lamy, od ponad dziesięciu lat nauczającego buddyzmu w kałmuckiej Tuwie i innych regionach Rosji.

27 września 2015
Media publikują wyniki badań chińskich uczonych, według których fale upałów w Europie i Azji Północno-Wschodniej są skutkiem topnienia pokrywy śnieżnej w Tybecie.
Władze lokalne wydalają sto z dwustu mniszek z klasztoru Dziada w okręgu Driru (chiń. Biru). Relegowane muszą wrócić do domów, ale nawet tam nie wolno im nosić zakonnych szat; nie mogą także wyjeżdżać ani wstępować do innych klasztorów pod groźbą ukarania krewnych i sołtysów rodzinnych wiosek. W tym samym czasie robotnicy wyburzają klasztorne kwatery – także kobiet, którym teoretycznie pozwolono w świątyni zostać.

29 września 2015
Samdup Gjaco, który w maju został zwolniony z więzienia po odbyciu kary pięciu lat pozbawienia wolności za samotny protest przed lhaskim sanktuarium Dżokhang, trafia do aresztu za przewożenie ulotek w rodzinnym Codziangu (chiń. Haibei), w prowincji Qinghai.

30 września 2015
Jego Świątobliwość Dalajlama, który po okresowych badaniach po wrześniowej wizycie w Anglii za radą lekarzy odwołał planowany na październik wyjazd do Stanów Zjednoczonych, uspokaja, że „jest zupełnie zdrowy, czuje się doskonale” i nie dolega mu nic poza zwykłym przemęczeniem.
„Obecny Dalajlama stanowi anomalię, nic nie wnosi do rozwoju Tybetu, próbuje tylko dzielić i niszczyć – zachodnie media cytują Penpę Tasziego, wiceszefa rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. – Jest jak chwast albo krosta, którą trzeba wycisnąć dla dobra całego organizmu”.

2 października 2015
Zwolnienie części zatrzymanych po wrześniowym proteście przeciwko wywłaszczeniom koczowników w okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie.

5 października 2015
Tu Youyou, praktykująca tradycyjną medycynę chińską (oraz nieposiadająca doktoratu i wielokrotnie odprawiana z kwitkiem przez Chińską Akademię Nauk), otrzymuje medyczną Nagrodę Nobla za wkład w leczenie malarii (co wywołuje złośliwe komentarze elit uniwersyteckich w Chinach).

8 października 2015
Niemal pięć tysięcy Tybetańczyków składa „ślubowanie prawości" w klasztorze Sokcang, w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan. W ceremonii uczestniczą przedstawiciele władz lokalnych i policji.

12 października 2015
Pekińska policja ogłasza, że w zasięgu jej kamer znajduje się już „każdy zakątek" miasta.

13 października 2015
Chiny uruchamiają największą elektrownię wodną w Tybecie – Zam na Jarlung Cangpo (Brahmaputra). Pekin zapowiada, że „uwzględni niepokoje" Indii, które obawiają się, wieszczonego przez wielu ekspertów, „zaboru" wody rzek, mających źródła w Tybecie.

14 października 2015
Inauguracja nowej kampanii w Lhasie, w ramach nowej kampanii aparatczycy Komunistycznej Partii Chin mają zapraszać do swoich domów mnichów buddyjskich na „rozmowy o polityce, rozwoju i codziennych problemach".
Policja wzywa na przesłuchanie i zatrzymuje kolejne dwie osoby w związku z wrześniowym protestem przeciwko wywłaszczeniom w okręgu Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie.

15 października 2015
W ostatniej chwili władze chińskie odmawiają zgody na wystawienie jednego z oryginalnych manuskryptów Wielkiej Kart Swobód, Magna Carta Libertatum, na Uniwersytecie Ludowym w Pekinie. Partia – zauważają komentatorzy – najwyraźniej boi się „szkodliwego wpływu obcych wartości" nawet w postaci trzynastowiecznego ograniczenia królewskiej samowoli i zakazu więzienia oraz karania bez wyroku sądu.

16 października 2015
Władze nakazują rozbiórkę kilkuset „nielegalnych" sklepików i prowizorycznych domów na brzegu jeziora Kuku-nor w okręgu Czabcza (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai. Protestujący zostają pobici przez policję.
Partyjna Komisja Kontroli Dyscypliny w Tybetańskim Regionie Autonomicznym ogłasza odwołanie Ngogi, wiceprzewodniczącego lokalnych struktur Biura Bezpieczeństwa Pracy, który miał dopuszczać się „przyjmowania łapówek i cudzołóstwa".

21 października 2015
„W Tybecie każdy członek partii musi być fortecą w wojnie z separatyzmem i gwarantem monopolu informacyjnego", pisze w *Dzienniku Ludowym* przewodniczący lokalnych struktur KPCh, Chen Quanguo.

22 października 2015
Władze równają z ziemią kolejną tybetańską osadę na brzegu jeziora Kuku-nor w okręgu Czabcza (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai, zostawiając bez dachu nad głową ponad dziewięćset osób.

23 października 2015

Przedterminowe zwolnienie Pemy Rigzina, producenta muzycznego z Ngaby (chiń. Aba) skazanego przed jedenastoma miesiącami na dwa i pół roku więzienia.

26 października 2015
Trzydziestojednoletni Taszi wychodzi na ulicę w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie z portretem Dalajlamy, wołając o wolność Tybetu i powrót Jego Świątobliwości. Zostaje natychmiast obezwładniony i zabrany przez policję. W całym mieście przestają działać telefony i internet.

27 października 2015
Przedterminowe zwolnienie Kelsanga Sonama, pisarza z Codziangu (chiń. Haibei) w Qinghai, skazanego w 2006 roku na dziesięć i pół roku więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej", polegające na przekazaniu za granicę prośby o pomoc ONZ innego więzionego pisarza, Dolmy Kjaba.

29 października 2015
Piąte plenum XVIII Komitetu Centralnego KPCh – którego połowa członków została wcześniej przeniesiona lub usunięta w wyniku bezprecedensowej kampanii antykorupcyjnej przewodniczącego Xi Jinpinga – ogłasza ostateczne odejście od polityki jednego dziecka i zezwolenie wszystkim parom na posiadanie dwojga.

2 listopada 2015
Kary czterech lat oraz trzech i pół roku więzienia dla Genduna Phuncoga i Lobsanga Kelsanga, nastoletnich mnichów klasztoru Kirti, którzy w marcu podjęli symboliczne, jednoosobowe protesty na ulicach Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie.

5 listopada 2015
Władze Sikkimu – stanu Indii, który do 1975 roku był monarchią – ogłaszają dzień urodzin Dalajlamy świętem państwowym.

6 listopada 2015
Władze chińskie wydają pierwsze zezwolenia na „publikowanie wiadomości i przeprowadzanie wywiadów" oraz legitymacje prasowe pracownikom mediów internetowych.

10 listopada 2015
Delegacja Kongresu Stanów Zjednoczonych – z Nancy Pelosi, jedną z najbardziej wpływowych rzeczniczek praw Tybetańczyków, i Jimem McGovernem, przewodniczącym Komisji Praw Człowieka – składa trzydniową „niezapowiadaną" wizytę w Lhasie.

20 listopada 2015
Chińskie media podają, że policja zabiła 28 „ujgurskich terrorystów" (w tym kobiety i małe dzieci) ściganych w związku z wrześniowym, przemilczanym do tej pory atakiem na kopalnię w Aksu, w którym zginęło co najmniej 50 osób.

23 listopada 2015
Prezydent Andrzej Duda składa pierwszą wizytę w ChRL (z okazji forum gospodarczego państw Europy Środkowo-Wschodniej i Chin w formule „16 + 1"), spotyka się z przewodniczącym Xi Jinpingiem i premierem Li Keqiangiem. Bez słowa o prawach człowieka.

28 listopada 2015
Dziampa Senge wychodzi na główną ulicą Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie, rozrzucając ulotki i wołając o błogosławieństwa oraz długie życie Dalajlamy. Zostaje natychmiast obezwładniony i zabrany przez policję.

29 listopada 2015
Chińskie media informują, że Gjalcen Norbu – którego dwadzieścia lat temu Pekin mianował Panczenlamą, uprowadziwszy chłopca wskazanego zgodnie z tybetańską tradycją – został przewodniczącym Funduszu Rozwoju Tybetu.
Pekin ogłasza, że następny plan pięcioletni (2016–2020) zakłada przesiedlenie „10 milionów mieszkańców najuboższych regionów", co musi odnosić się także do Tybetańczyków.

30 listopada 2015
Nocą policja uprowadza dwóch mnichów klasztoru Kirti w Ngabie – Lobsanga Genphela i Drukdrę.

5 grudnia 2015
Zhu Weiqun – przewodniczący Komisji ds. etnicznych i religijnych w Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej – informuje media, że rząd „pracuje nad bazą danych legalnych żywych buddów". „Fałszywi – tłumaczy – wyłudzają pieniądze od wiernych we wschodnich i centralnych Chinach oraz nakłaniają kobiety do uprawiania seksu, a potem wracają do Tybetu, gdzie prowadzą nielegalną działalność separatystyczną".

8 grudnia 2015
W dwudziestą rocznicę wymuszonej przez Pekin intronizacji, Chen Quanguo, sekretarz partii w Lhasie, wzywa „chińskiego Panczenlamę" do „stanowczego odcięcia się od Dalajlamy i odrzucenia jakiejkolwiek wywrotowej działalności separatystycznej", a Zhu Weiqun, główny specjalista partii od spraw religii, oskarża Jego Świątobliwość – w związku z apelami o dialog i zrozumienie – o „sympatyzowanie z Państwem Islamskim".
Pierwszy „czerwony alert" – ostrzeżenie o najwyższym stopniu zanieczyszczenia powietrza, oznaczające zamknięcie szkół i zakładów pracy – w Pekinie.

9 grudnia 2015
Oenzetowski Komitet przeciwko torturom surowo ocenia okresowy raport Chin, wzywając je do podjęcia skutecznych kroków zaradczych.

14 grudnia 2015
Policjanci i tajniacy (ze znaczkami z uśmiechniętą buzią) szarpią zagranicznych dziennikarzy i dyplomatów, czekających przed pekińskim sądem na wyrok w sprawie Pu Zhiqianga, adwokata sądzonego za internetowe wpisy, krytykujące politykę partii między innymi w Tybecie i Xinjiangu.

17 grudnia 2015
Po kilku minutach policja zatrzymuje Tasziego Dhondupa, który idzie przez Dzoge (chiń. Ruoergai) w Sichuanie z portretem Dalajlamy.
Komisja Spraw Zagranicznych Parlamentu Europejskiego publikuje raport, w którym stwierdza, że „pogorszenie sytuacji w dziedzinie praw człowieka wywołało falę samospaleń" w Tybecie.

20 grudnia 2015
Turecka straż graniczna ratuje pięćdziesięciu uchodźców – w tym siedmioro Tybetańczyków – z płynącego do Grecji, tonącego statku.

22 grudnia 2015
Rządowa agencja Xinhua cytuje Dziampę Phuncoga – byłego gubernatora TRA, obecnie jednego z wiceprzewodniczących Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych – który, rzecz bez precedensu, ostrzega przed „powtarzającymi się przypadkami dyskryminacji" na tle etnicznym.

27 grudnia 2015
Chiny przyjmują pierwszą ustawę „antyterrorystyczną”, której wiele zapisów wskazuje mniejszości religijne i etniczne jako potencjalne źródło zagrożenia.

29 grudnia 2015
Władze lokalne podają, że „w 1787 klasztora TRA pracuje 6575 kadr partyjnych i państwowych” (średnio prawie czterech na świątynię – i jeden na siedmiu duchownych).

1 stycznia 2016
Lee Bo, wydawca z brytyjskim paszportem, zostaje uprowadzony z Hongkongu przez chińską policję, żeby wyperswadować jemu i innym (podobne incydenty powtarzają się od trzech miesięcy) publikowanie książek niewygodnych dla przywódców Komunistycznej Partii Chin.

4 stycznia 2016
Władze chińskie oskarżają Indie o „wrabianie w zamach na życie Dalajlamy” w związku z medialnymi doniesieniami o zatrzymywaniu „chińskich szpiegów” w pobliżu rezydencji Jego Świątobliwości w Dharamsali.
Pekińska policja zatrzymuje Petera Dahlina, szwedzkiego działacza organizacji pozarządowej, próbującej udzielać pomocy prawnej lokalnym dysydentom. Dziesięć dni później zostaje on deportowany – po wyemitowaniu przez telewizję nagrania, w którym przyznaje się do „winy” i „ranienia uczuć Chińczyków”.

7 stycznia 2016
Władze Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai każą czasowo zamknąć hotel, którego właściciel wywołał lawinę protestów, zakazując pracownikom rozmawiania po tybetańsku.

12 stycznia 2016
Zatrzymanie Kunczoka Gjaco, mnicha z Czency (chiń. Jianza) w prowincji Qinghai, który naraził się władzom, spisując relację z ucieczki do Indii.

16 stycznia 2016
Pani Tsai Ing-wen z proniepodległościowej, opozycyjnej Demokratycznej Partii Postępu jako pierwsza kobieta obejmuje fotel prezydenta Tajwanu.

18 stycznia 2016
Chiny uruchamiają „internetowy system weryfikacji autentyczności żywych buddów buddyzmu tybetańskiego”: bazę danych 870 „certyfikowanych” inkarnowanych lamów.

20 stycznia 2016
„Nadzwyczajne środki bezpieczeństwa i natrętna obecność policji” doprowadzają do odwołania dorocznych kursów języka tybetańskiego w okręgu Pema (chiń. Banma), w prowincji Qinghai.

24 stycznia 2016
Tybetańscy i muzułmańscy uczniowie oraz ich rodzice wspólnie protestują w Silingu (chiń. Xining) przeciwko „obniżaniu nakładów na kształcenie grup mniejszościowych” w Banjanie (chiń. Hualong), w prowincji Qinghai.

25 stycznia 2016
Setki osób zbierają się przed klasztorem w Tehorze, w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan, żeby modlić się o długie życie i zdrowie Jego Świątobliwości Dalajlamy, przechodzącego „profilaktyczny zabieg” w amerykańskiej klinice.

26 stycznia 2016
Tradycyjnie już władze w Lhasie ogłaszają, że Tybetański Region Autonomiczny będzie „zamknięty” dla cudzoziemców od 26 lutego do 30 marca.

27 stycznia 2016
Zatrzymanie Tasziego Łangczuka, biznesmena, blogera i działacza, walczącego o nauczanie języka tybetańskiego w szkołach prefektury Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai.
Xinhua podaje, że w 2015 roku Tybetański Region Autonomiczny przyjął rekordowe 20 milionów turystów.

31 stycznia 2016
Administracja okręgu Draggo (chiń. Luhuo) w prowincji Sichuan ogłasza zakaz sprzedawania oraz wystawiania portretów Dalajlamy w lokalnych sklepach i każe w ciągu miesiąca zdać już posiadane w lokalnym Biurze do spraw kultury i dyscypliny.

pierwsze dni lutego 2016
W więzieniu w Driru (chiń. Biru) umiera Trigjal, skazany w styczniu 2014 roku na trzynaście lat pozbawienia wolności za udział w protestach przeciwko nakazowi zawieszania chińskich flag na wszystkich świątyniach i budynkach mieszkalnych. Ziomkowie są przekonani, że przyczyną zgonu były tortury.

1 lutego 2016
Zatrzymanie dwóch przełożonych klasztoru Czogri w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan w związku z modłami w Tehorze w intencji dobrego zdrowia i długiego życia Dalajlamy.

5 lutego 2016
Rządowe media donoszą, że Komunistyczna Partia Chin rozciągnęła zakaz wyznawania jakiejkolwiek religii również na członków emerytowanych, „których liczba systematycznie rośnie, pociągając za sobą określone problemy, związane z postawą, zachowaniem i świadczeniami”.

12 lutego 2016
Senat USA jednogłośnie przyjmuje rezolucję, zmieniającą adres ambasady ChRL w Waszyngtonie na „Plac Liu Xiaobo 1”.

14 lutego 2015
Zatrzymanie Dziamjanga Dordże, protestującego samotnie przed siedzibą władz lokalnych w Tehorze, w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

17 lutego 2016
Druklo – zatrzymany w marcu zeszłego roku popularny pisarz i bloger, używający pseudonimu Szokdziang – zostaje skazany na trzy lata więzienia za „wywoływanie niepokojów na tle etnicznym, utrzymywanie potajemnych kontaktów z siłami separatystycznymi i zakłócanie stabilizacji” przez sąd ludowy w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai.
Sąd ludowy w Malho (chiń. Huangnan) skazuje na karę dwóch lat więzienia mnicha Gomara Czophela, zatrzymanego w lipcu za posiadanie i rozsyłanie znajomym zdjęcia Dalajlamy.

19 lutego 2016
Przewodniczący Xi Jinping odwiedza trzy redakcje rządowych mediów i informuje dziennikarzy, że są winni „absolutną lojalność” nie państwu i obywatelom, a „partii komunistycznej i jej przywódcom”.

25 lutego 2016

Media podają, że Pekin wyprzedza Nowy Jork w liczbie zamieszkujących go (dolarowych) miliarderów.

29 lutego 2016
Osiemnastoletni mnich Kelsang Łangdu podpala się w Njagczu (chiń. Yajiang), w prowincji Sichuan. Woła o niepodległość Tybetu, umiera w drodze do szpitala.
W Dehradunie, w północnych Indiach podpala się szesnastoletni Dordże Cering, który chce „zwrócić uwagę świata na los Tybetu". Zostaje ugaszony przez matkę i przewieziony do szpitala.

1 marca 2016
Policja zatrzymuje trzydziestotrzyletnią Mangę, która idzie główną ulicą Merumy w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie z portretem Dalajlamy.

3 marca 2016
Dordże Cering, który trzy dni wcześniej podpalił się w Dehradunie, „żeby świat pomógł wreszcie Tybetowi", umiera w szpitalu.

4 marca 2016
Państwowy portal informacyjny Wujie publikuje list otwarty „lojalnych członków partii", wzywających przewodniczącego Xi Jinpinga do „ustąpienia ze wszystkich stanowisk" z powodu odchodzenia od idei kolektywnego przywództwa i zagarniania dla siebie „całej władzy". Wkrótce policja zatrzymuje w związku z tym ponad dwadzieścia osób.

8 marca 2016
Przedterminowe zwolnienie schorowanego i niedowidzącego Khedrupa Gjaco, mnicha, skazanego na 10 lat więzienia za protest w Gepasumdo (chiń. Tongde), w Qinghai w 2008 roku.

5–16 marca 2016
Doroczne posiedzenia XII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) i Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), poświęcone głównie nowemu planowi pięcioletniemu i zdominowane przez kwestie gospodarcze – w tym budowę nowej linii kolejowej, która ma połączyć Lhasę z Chengdu, stolicą prowincji Sichuan.

7 marca 2016
Po ponad trzech latach władze zwalniają z więzienia Samdupa, dziewiętnastoletniego mnicha, który podpalił się w apogeum samospaleń w Ngabie (chiń. Aba).

10 marca 2016
Po raz pierwszy od powołania Rady Praw Człowieka ONZ (czyli od dziesięciu lat) grupa państw – Stany Zjednoczone, Irlandia, Wielka Brytania, Australia, Niemcy, Holandia, Japonia, Norwegia, Islandia, Dania, Szwecja i Finlandia – potępia wspólnie Chiny za naruszanie praw człowieka. Następnego dnia, mimo protestów Pekinu, oenzetowskie misje USA i Kanady zapraszają Dalajlamę do udziału w panelu laureatów Pokojowej Nagrody Nobla w Genewie.

11 marca 2016
W areszcie śledczym w Markhamie (chiń. Mangkang) odbiera sobie życie zatrzymany kilka dni wcześniej, bity i torturowany Taszi Dejang. Następnego dnia przeciwko brutalności policji protestują jego ziomkowie – wszyscy zostają zatrzymani.

15 marca 2016
Otwarcie restauracji KFC – pierwszej globalnej sieci fastfoodowej w Lhasie.

16 marca 2016
Przed drugą turą wyborów diasporowe media odnotowują „pierwszą w historii tybetańskiej demokracji" bójkę zwolenników kandydatów do fotela sikjonga, „politycznego przywódcy" administracji w Indiach.

20 marca 2016
Diaspora wybiera emigracyjny parlament i sikjonga, „politycznego przywódcę" Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach. Samdong Rinpocze – pierwszy wybrany bezpośrednio szef rządu na wychodźstwie – informuje media, że nie oddał głosu, ponieważ atakujący się nawzajem kandydaci prowadzili kampanię w stylu „nielicującym z tybetańskimi wartościami".
Władze odsyłają do rodzinnego Serszulu (chiń. Shiqu) w Sichuanie sześćdziesięcioletniego Negę, który po obyciu kary ośmiu lat więzienia za udział w antychińskich protestach nie jest w stanie chodzić o własnych siłach.

23 marca 2016
Przed klasztorem w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan podpala się pięćdziesięciokilkuletnia Sonam Co, matka pięciorga dzieci. Ginie, wołając o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy. Informacje o samospaleniu udaje się przekazać dopiero po sześciu tygodniach, ponieważ władze wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa w całym regionie.

27 marca 2016
Po ponad pół wieku Tybetańczycy po raz pierwszy uczestniczą w wyborach do władz samorządowych w Dharamsali.

28 marca 2016
Policja pacyfikuje protest przeciwko pracom wydobywczym na zboczu świętej góry w okręgu Czuczen (chiń. Jinchuan), w prowincji Sichuan. Kilkadziesiąt osób zostaje pobitych, siedem – zatrzymanych.

30 marca 2016
W Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie policja otwiera ogień do tybetańskich koczowników, próbujących odebrać skradzione im jaki, które wiezie na ciężarówce chiński kierowca. Kilku odnosi rany, co najmniej dwóch – ciężkie.
W Mato (chiń. Maduo), w prowincji Qinghai policja zatrzymuje troje uczestników internetowej dyskusji o wyborach przywódców diaspory.
Pokaz AJ-Namo, pierwszej tybetańskiej projektantki na China Fashion Week w Pekinie.

1 kwietnia 2016
Trzy osoby ranne, dziesięć zatrzymanych – pacyfikacja protestu przeciwko wywłaszczeniom w Theło (chiń. Diebu), w prowincji Gansu.

3 kwietnia 2016
„Panama Papers": bliscy krewni co najmniej ośmiu obecnych i byłych członków Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin – w tym przewodniczącego Xi Jinpinga – zarejestrowali spółki w rajach podatkowych za pośrednictwem panamskiej kancelarii Mossack Fonseca.

8 kwietnia 2016
Policja zatrzymuje niemal trzydzieści osób, protestujących przeciwko zwolnieniom i korupcji przed urzędem w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu. Wszyscy zostają przesłuchani, pobici, okradzeni i zwolnieni po dwóch dniach.

13 kwietnia 2016
W Sejmie VIII kadencji konstytuuje się Parlamentarny Zespół na rzecz Tybetu, na którego czele staje posłanka Monika Wielichowska.

15 kwietnia 2016
Chiny ustanawiają Narodowy Dzień Edukacji dla Bezpieczeństwa – i skazują na śmierć szpiega, który przez dziesięć lat „sprzedawał tajemnice państwowe", a teraz apeluje w telewizji do innych agentów, żeby „w interesie własnym i rodzin oddali się w ręce władz".

27 kwietnia 2016
Dharamsala ogłasza oficjalne wyniki wyborów – sikjong Lobsang Senge zostaje wybrany na drugą kadencję, fotele zachowuje połowa deputowanych. Głównym celem administracji na wychodźstwie jest wciąż „rozwiązanie problemu Tybetu zgodnie z ideą drogi środka", zakładającą „rzeczywistą autonomię" w granicach Chin.

28 kwietnia 2016
Chiny przyjmują restrykcyjną ustawę o zagranicznych organizacjach pozarządowych, która między innymi poddaje je bezpośredniemu nadzorowi policyjnemu.

maj 2016
Dwudziestoośmioletni Dziamjang Lobsang – mnich, intelektualista i poeta, piszący pod pseudonimem Lomig – uprowadzony przed rokiem z klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), zostaje skazany na siedem i pół roku więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej i prowadzenie działalności separatystycznej".

2 maja 2016
Policja zatrzymuje Lobsanga Thuptena, dwudziestokilkuletniego mnicha, który wychodzi na ulicę w Ngabie (chiń. Aba) z portretem Dalajlamy, wołając o długie życie Jego Świątobliwości i wolność Tybetu.

4 maja 2016
Ponad sto osób blokuje szosę w okręgu Darcedo, w prowincji Sichuan, protestując przeciwko kopalni, zatruwającej lokalną rzekę.

5 maja 2016
Chińskie media podają, że w ramach walki z „niemoralnymi treściami" władze kazały usunąć z internetu transmisje „zmysłowego konsumowania bananów".

11 maja 2016
Trzęsienie ziemi w okręgu Dengczen (chiń. Dingqing) – siedemdziesięciu rannych, dziesięć tysięcy ewakuowanych.

12 maja 2016
Rzecznik chińskiego MSZ informuje, że Pekin nie zezwolił na przyjazd Michaela Branda, przewodniczącego Komisji Praw Człowieka w Bundestagu, ponieważ „wspierał on sprawę niepodległości Tybetu" (i odradza Niemcom – jako „bardzo niemądre" – krytykowanie Chin za tę decyzję).
Pekin ogłasza podniesienie rangi sił zbrojnych Tybetańskiego Regionu Autonomicznego i podporządkowanie ich „bezpośrednio dowództwu Armii Ludowo-Wyzwoleńczej", jednocześnie krytykując za „sianie niezgody" Stany Zjednoczone, które odnotowują wzmocnienie chińskich oddziałów wzdłuż (na wielu odcinkach spornej) granicy z Indiami.

14 maja 2016
W Lhasie zostaje zatrzymany Lodo Gjaco – były więzień polityczny, który spędził za kratami 21 lat. Nie wiadomo, co mu się zarzuca i gdzie jest przetrzymywany.

16 maja 2016
Policja zatrzymuje Dziampę Gelka – młodego mnicha z Instytutu Studiów Buddyjskich w Dału (chiń. Daofu), w prowincji Sichuan – za zrobienie sobie zdjęcia na tle zakazanej tybetańskiej flagi.

17 maja 2016
Dzień po przemilczanej przez chińskie media pięćdziesiątej rocznicy proklamowania rewolucji kulturalnej partyjny „Dziennik Ludowy" pisze, że „historia dowiodła, iż była ona całkowicie niewłaściwa w teorii i w praktyce".

27 maja 2016
Sikjong Lobsang Senge zastaje zaprzysiężony w Dharamsali na drugą pięcioletnią kadencję. Przy okazji Jego Świątobliwość Dalajlama ponownie krytykuje negatywną kampanię, przestrzega przywódców buddyjskich przed sekciarstwem i przywiązaniem do „koloru noszonej czapki" oraz przypomina Tybetańczykom, że ich największym kapitałem jest wierność prawdzie i zasadom moralnym.

31 maja 2016
Ponad sto osób protestuje przeciwko wydobywaniu złota na świętej górze w Amczoku, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu.

czerwiec 2016
Władze chińskie ogłaszają nakaz wyburzenia pięciu tysięcy kwater duchownych w Instytucie Studiów Buddyjskich Larung Gar, w Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan – największym ośrodku monastycznym na ziemiach tybetańskich, poddanym już podobnym restrykcjom w 2001 roku.

1 czerwca 2016
Policja wyburza setki „nielegalnych" tybetańskich domów i sklepów w miasteczku Tanakma, w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai.
Władze ujgurskiego Xinjiangu ogłaszają zmianę przepisów paszportowych, których uzyskanie będzie odtąd wymagać pobrania odcisków palców, próbki DNA i nagrania głosu.

2 czerwca 2016
Setki demonstrantów, żądających przerwania prac wydobywczych na zboczach świętej góry w Amczoku, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) prowincji Gansu, przechodzą w marszu protestacyjnym przed siedzibę władz lokalnych.

7 czerwca 2016
Zatrzymanie Lobsanga Ceringa, dwudziestokilkuletniego mnicha, który wyszedł na ulicę w Ngabie (chiń. Aba) z portretem Dalajlamy, wołając o długie życie Jego Świątobliwości i wolność Tybetu.

13 czerwca 2016
Ponad sto kobiet demonstruje przeciwko „nieadekwatnym odszkodowaniom" za konfiskowane ziemie w stołecznym Lhundrubie (chiń. Lingzhi), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym. W proteście nie biorą udziału mężczyźni, „żeby nie dać policji pretekstu do użycia siły".

15 czerwca 2016

Mimo protestów Chin prezydent Barack Obama przyjmuje w Białym Domu Dalajlamę. Ufundowany przez amerykański Kongres National Endowment for Democracy (NED) odznacza pośmiertnie Tulku Tenzina Delka medalem za zasługi na rzecz demokracji.

16 czerwca 2016
Otwarcie Disneylandu w Szanghaju (która kosztowała dyrekcję firmy przeprosiny za opowiadający o Dalajlamie film „Kundun", nazwany teraz „głupią pomyłką").

17–24 czerwca 2016
Xi Jinping – przewodniczący KPCh, prezydent ChRL oraz architekt najbrutalniejszej od 1989 roku rozprawy z zalążkami chińskiego społeczeństwa obywatelskiego – składa wizytę w Serbii, Polsce i Uzbekistanie. Polscy politycy tradycyjnie przemilczają kwestię łamania praw człowieka w Chinach.

20 czerwca 2016
Na komisariacie w Dege, w prowincji Sichuan zostaje zakatowany czterdziestoletni Judruk Nima, którego zatrzymano pod zarzutem posiadania broni.

22 czerwca 2016
Propagandowy portal „China Tibet" wytyka diasporze, że wybrana w Dharamsali „Miss Tibet" – podobnie jak „członkowie rządu emigracyjnego" – „ledwie mówi po tybetańsku".

23 czerwca 2016
Policja rozbija protest przeciwko wyburzaniu „nielegalnych" budynków w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai. Osiem osób odnosi poważne obrażenia. Następnego dnia funkcjonariusze „najeżdżają" dwie osady, zatrzymując pięcioro demonstrantów.

26 czerwca 2016
Pema Ceten – najbardziej znany, wielokrotnie nagradzany tybetański reżyser – zostaje skuty i poturbowany przez policję na lotnisku w Silingu (chiń. Xining). Ukarany pięciodniowym zatrzymaniem za „wszczynanie burd", następnego dnia trafia do szpitala w stanie przedzawałowym. Incydent wywołuje internetową dyskusję o samowoli policji i dyskryminacji Tybetańczyków, przed którą nie chroni nawet status gwiazdy.

lipiec 2016
Przedstawiciele „trzynastu społeczności Dajulu" w okręgu Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan apelują „za pośrednictwem świata" do „przewodniczącego Xi Jinpinga i najwyższych przywódców" Chin o przeprowadzenie dochodzenia i ukaranie winnych „tragedii" zamordowanej kobiety oraz siedmiuset mieszkańców tego regionu, spowodowanej korupcją, nadużywaniem władzy i bezkarnością lokalnych funkcjonariuszy.

4 lipca 2016
Ling Jihua – były „adiutant" przewodniczącego Hu Jintao – zostaje skazany na dożywocie oraz przepadek mienia za przyjmowanie łapówek, nielegalne zdobywanie tajemnic państwowych i nadużywanie władzy.

6 lipca 2016
Mimo oficjalnej zgody władz na zorganizowanie uroczystości nepalska policja przerywa obchody urodzin Dalajlamy w Katmandu i zatrzymuje kilkudziesięciu Tybetańczyków.

12 lipca 2016

Stały Trybunał Arbitrażowy w Hadze przyznaje rację Filipinom, orzekając, że chińskie roszczenia do Morza Południowochińskiego są nieuzasadnione. Pekin „bojkotuje” postępowanie i uznaje tę decyzję za „nieważną”.

14 lipca 2016
Policja zatrzymuje samotną demonstrantkę (zidentyfikowaną kilka dni później jako Kunczok Dolma), która wychodzi z portretem Dalajlamy na „ulicę bohaterów” w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.
Po raz pierwszy w historii tybetańskie mniszki składają w Dharamsali ostatnie egzaminy (po siedemnastoletnich studiach) i uzyskują tytuł *geszema* – zarezerwowany do tej pory dla mężczyzn odpowiednik doktoratu z filozofii buddyjskiej w tradycji gelug.

17 lipca 2016
Wielki lodowiec zsuwa się ze skały nad jeziorem Aru Co w Ngari (chiń. Ali), wywołując gigantyczną lawinę, która zabija dziewięciu pasterzy i setki zwierząt. Dwa miesiące później spada sąsiedni lodowiec, co uczeni uznają za zjawisko bez precedensu i przypisują globalnemu ociepleniu.

19 lipca 2016
Lobsang, mnich, który we wrześniu zeszłego roku wołał w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, o wolność Tybetu i powrót Dalajlamy, zostaje skazany na karę trzech lat pozbawienia wolności.

20 lipca 2016
Chińscy robotnicy i żołnierze rozpoczynają wyburzanie „pozalimitowych” domów duchownych w Instytucie Studiów Buddyjskich Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie. Jedna z mniszek z rozpaczy odbiera sobie życie.

21 lipca 2016
Gjalcen Norbu, Panczenlama z nadania Pekinu, udziela w Taszilhunpo *abhiszeki* Kalaczakry – rytuału, który stał się specjalnością obecnego Dalajlamy i którego, jak piszą chińskie media, „nie odprawiano w Tybetańskim Regionie Autonomicznym od pięćdziesięciu lat”. Władze lokalne zobowiązują każdą tybetańską rodzinę w Szigace do delegowania co najmniej dwóch uczestników.

22 lipca 2016
Lodo, mnich z klasztoru Kirti, oraz Agja, były duchowny – byli więźniowie polityczni ponownie zatrzymani w listopadzie zeszłego roku – zostają odnalezieni przez bliskich w więzieniu w Lunggu (chiń. Wenchuan), w Sichuanie. Prawdopodobnie ukarano ich za internetowe wpisy z okazji urodzin Dalajlamy.
Areszt w Driru (chiń. Biru) opuszcza Lodo Gjaco – były więzień polityczny, który spędził za kratami 21 lat i został ponownie zatrzymany w maju za krytykowanie polityki chińskich władz.

24 lipca 2016
Rzecz bez precedensu – Indie nie przedłużają wiz trojga ważnych pracowników agencji Xinhua; lokalne media informują, że (de facto wydaleni) Chińczycy posługiwali się fałszywymi dokumentami i próbowali podsycać konflikty w łonie tybetańskiej diaspory.

sierpień 2016
W szkołach muzułmańskiego Xinjiangu nauczyciele każą wypełniać dzieciom ankiety, w których władze pytają, kto w domu się modli, nosi brodę albo hidżab.
Władze ściągają do szkół Tybetańskiego Regionu Autonomicznego ośmiuset chińskich nauczycieli.

1 sierpnia 2016
Krewni Dziamphela Gjaco, który w zeszłym roku samotnie demonstrował w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, dowiedzieli się, że skazano go na trzy lata więzienia. Wkrótce potem okazuje się, że identyczną karę wymierzono protestującemu dzień później Adrakowi.
Władze zakazują obchodzenia dorocznego święta buddyjskiego w klasztorze Dhargje w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan, kiedy mnisi i świeccy odmawiają wywieszenia chińskich flag na świątyni i domach.

5 sierpnia 2016
Pierwszy niepodległościowy – wielotysięczny – marsz w Hongkongu.

10 sierpnia 2016
Policja zatrzymuje mnicha Lobsanga Sopę, który protestuje przed siedzibą władz lokalnych przeciwko konfiskatom ziemi i „niesprawiedliwemu dzieleniu łąk" w okręgu Serszul (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.

12 sierpnia 2016
Yu Zhengsheng, przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, składa wizytę w Czamdo (chiń. Changdu) i wzywa „osobowości religijne Tybetu" do „stawiania oporu zagranicznym siłom w celu zapewnienia stabilności regionu".

17 sierpnia 2016
W ciągu kilku dni odbierają sobie życie dwie mniszki, które „nie mogą znieść widoku zniszczeń" w wyburzanym na rozkaz władz kompleksie Larung Gar w Sertharze (dhiń. Seda).
Siedemdziesięciu dwóch kongresmenów wzywa prezydenta Baracka Obamę, żeby w ostatnich miesiącach urzędowania „podwoił wysiłki" na rzecz Tybetańczyków.

18 sierpnia 2016
Pekin zobowiązuje nadawców do całodobowego kontrolowania publikowanych informacji oraz internetowych transmisji strumieniowych w celu zapewnienia ich „właściwej orientacji".

22–23 sierpnia 2016
Przewodniczący Xi Jinping składa wizytę w tybetańskich prefekturach prowincji Qinghai.

23 sierpnia 2016
Philip Alston, Specjalny Sprawozdawca ONZ do spraw praw człowieka, informuje, że władze chińskie „przeszkadzały mu w pracy, blokując dostęp do osób, z którymi chciał rozmawiać" podczas dziewięciodniowej wizyty w ChRL oraz krytykuje – jako „wysoce asymilacyjną" – politykę Pekinu wobec mniejszości etnicznych.

24 sierpnia 2016
Zatrzymanie Genduna Drakpy i Lobsanga Szeraba, mnichów klasztoru Thangkor Sogcang w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan – zdaniem współbraci „za korzystanie z internetu".

25 sierpnia 2016
Jako pierwszy kraj w Europie i drugi na świecie (po Korei Południowej) Polska sprzedaje obligacje w yuanach, chcąc pożyczyć w ten sposób w Pekinie trzy miliardy yuanów (1,7 mld PLN).

28 sierpnia 2016
Wu Yingjie, chiński aparatczyk od lat pracujący w Tybecie, zostaje mianowany nowym sekretarzem partii w Lhasie, zastępując na tym stanowisku Chena Quanguo.

1 września 2016
Wu Yingjie, nowy sekretarz partii w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, rozpoczyna urzędowanie od wezwania do „głębszego demaskowania i krytykowania Dalaja”.

2 września 2016
Krewnym udaje się ustalić, że dwudziestoletni Lobsang Kelsang, którego 7 września 2015 roku zatrzymano podczas symbolicznego protestu w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, został skazany na trzy lata więzienia.
Przedterminowe zwolnienie Lhundruba, mnicha skazanego w 2012 roku na pięć lat pozbawienia wolności w związku z samospaleniem w Barkhamie, (chiń. Maerkang) w Sichuanie.

4 września 2016
Szczyt G20 w Hangzhou, przed którym „znikają” dziesiątki dysydentów i „petentów”.

5 września 2016
Najmłodsze, „niepodległościowe” ugrupowania wprowadzają – przy najwyższej frekwencji w historii – pięć osób do rady legislacyjnej Hongkongu. Opozycja wobec rządów Pekinu zwiększa stan posiadania i zachowuje zdolność blokowania ustaw wymagających większości konstytucyjnej.

6 września 2016
Liaoning powołuje niezależny komitet sądowniczy, kontrolujący pracę sądów i prokuratury, przez co Tybetański Region Autonomiczny zostaje jedyną prowincją ChRL, która nie ma takiego organu i wciąż podporządkowuje wymiar sprawiedliwości lokalnej administracji.

12 września 2016
Sąd ludowy w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu skazuje na kary półtora roku więzienia dwóch mnichów – Dzinpę Gjaco i Kelsanga Monlama – za upublicznienie informacji o zeszłorocznym samospaleniu.

15 września 2016
Dalajlama – podejmowany przez przewodniczącego Martin Schulza – składa wizytę w Parlamencie Europejskim w Sztrasburgu.

16 września 2016
Przedterminowe zwolnienie Gangkje Drubpy Kjaba, popularnego pisarza z Sertharu (chiń. Seda) w Sichuanie, zatrzymanego w lutym 2012 i skazanego na pięć i pół roku więzienia za „separatyzm”.

17 września 2016
Gangkje Drubpa Kjab, dzień wcześniej zwolniony przedterminowo z więzienia i witany przez ziomków jak bohater, zostaje zatrzymany – na dwa tygodnie – na komisariacie w Sertharze (chiń. Seda) za „niewłaściwą postawę”. Następnego dnia do aresztu trafia także jeden z witających – były więzień polityczny imieniem Samdup.

19–22 września 2016
Jego Świątobliwość Dalajlama składa siódmą wizytę w Polsce – i trzecią we Wrocławiu, który jest tegoroczną Europejską Stolicą Kultury.

20 września 2016
Tybetańscy studenci z Północno-Zachodniego Uniwersytetu Narodowości (Minzu) w Lanzhou, w prowincji Gansu protestują przeciwko niemal dwukrotnej podwyżce czesnego.

29 września 2016

Zatrzymanie Sangdaka Kjaba, poszukiwanego od trzech lat za przeniesienie zwłok samospaleńca (żeby nie zabrała ich policja, która uniemożliwiłaby bliskim odprawienie tradycyjnego pogrzebu) w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu.

30 września 2016
„Musimy pogłębić walkę z kliką Dalaja, czyniąc z tego najwyższy priorytet polityki etnicznej oraz długofalowej misji budowania jedności – wykłada swoje credo Wu Yingjie, nowy sekretarz partii w Lhasie. – Trzeba obnażyć reakcyjną naturę czternastego Dalajlamy, rozprawić się z działalnością separatystyczną i wywrotową, wyrwać z korzeniami szkodliwe elementy, które godzą w etniczną jedność".

1 października 2016
Instytut Studiów Buddyjskich Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan „przeżywa najazd chińskich aparatczyków", którzy wypytują duchownych o meldunek i macierzysty klasztor. Na prośbę opatów Instytutu mnisi i mniszki odpowiadają, „nie okazując wrogości", choć wszyscy doskonale zdają sobie sprawę, że to „selekcja do wywózek".

5 października 2016
Jan Parys, szef Gabinetu Politycznego ministra spraw zagranicznych, nazywa – w Sejmie RP – Chińską Republikę Ludową państwem „postkomunistycznym" i stwierdza, że „rozliczyło się ono z komunizmem ostrzej niż Polska". Przy okazji kwestionuje ocenianie państw azjatyckich wedle zachodniego systemu wartości, zwłaszcza zaś „praw człowieka", i obiecuje, że Polska robić tego nie będzie.

7 października 2016
Policja katuje Lobsanga Cultrima, który idzie przez Ngabę (chiń. Aba) w Sichuanie, wołając o wolność Tybetu i długie życie Dalajlamy. Według lokalnych źródeł mnich klasztoru Kirti „jest w stanie krytycznym".

11 października 2016
Skazany na dożywocie ujgurski akademik Ilham Tohti otrzymuje prestiżową Nagrodę Martina Ennalsa, przyznawaną za obronę praw człowieka.

17 października 2016
Chiński MSZ grozi Słowacji „odwetem" za spotkanie prezydenta Andreja Kiski z Dalajlamą w Bratysławie.

18 października 2016
Nazajutrz po spotkaniu ministra kultury Czech z Dalajlamą „najwyżsi konstytucyjni przywódcy" kraju – prezydent, premier i przewodniczący obu izb parlamentu – wydają żenujące, wiernopoddańcze oświadczenie, w którym sławią rozwój dwustronnych stosunków z Chinami (z Tybetem jako ich integralną częścią) oraz wyrażają „ubolewanie" z powodu „niefortunnych, prywatnych poczynań niektórych czeskich polityków".

27 października 2016
Plenum Komitetu Centralnego KPCh, znów poświęcone głównie dyscyplinie wewnętrznej, wzywa członków partii do „zjednoczenia się wokół rdzenia", czyli Xi Jinpinga, zrównując go tym samym z Mao Zedongiem i Deng Xiaopingiem jako, jak chcą złośliwi, „przewodniczącym wszystkiego". Media informują, że w ciągu ostatnich trzech lat poddano kontroli ponad milion członków partii – kary uniknęło zaledwie osiem tysięcy.

30 października 2016

Chłopi z okręgu Deczen (chiń. Deqin) w prowincji Yunnan protestują przeciwko wysiedlaniu ich wiosek, które mają zostać zalane w związku z budową tamy na rzece Dzaczu (Mekong; chiń. Lancang).

1 listopada 2016
Botswana obiera chińskiego yuana jako jedną z czterech (między innymi obok amerykańskiego dolara i południowoafrykańskiego randa) „krajowych" walut.

7 listopada 2016
Sześcioro specjalnych sprawozdawców ONZ interweniuje w sprawie burzenia domów i wydalania duchownych z instytutu Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda).

8 listopada 2016
Słowackie media podają, że na szczycie regionalnym „16 + 1" premier Chin odwołał spotkanie z premierem Słowacji „za karę" za październikową rozmowę prezydenta Andreja Kiski z Dalajlamą – za to media chińskie publikują rutynową notkę ze „spotkania przywódców".

9 listopada 2016
Lobsang Sonam – aresztowany we wrześniu zeszłego roku mnich z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie – zostaje skazany na sześć lat więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej" (polegające na upublicznianiu zdjęć i informacji o sytuacji w Tybecie).

10 listopada 2016
Meng Hongwei, chiński aparatczyk piastujący od dwunastu lat stanowisko wiceministra bezpieczeństwa publicznego, zostaje wybrany szefem Interpolu.

14 listopada 2016
Nepalska policja zawraca z granicy „autobus pełen Tybetańczyków", którzy nie mają indyjskich wiz w chińskich paszportach. Zatrzymani zostają zwolnieni po dwóch dniach.

15 listopada 2016
Dwie młode kobiety wychodzą z portretami Dalajlamy na „ulicę bohaterów" w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.
Sąd w Hongkongu uznaje, że dwoje wybranych we wrześniu deputowanych, którzy zmienili słowa przysięgi, nie chcąc uznać „Specregionu" za część Chin, nie może piastować mandatu.

17 listopada 2016
Policja zatrzymuje dwudziestu Tybetańczyków, pacyfikując protest przeciwko kopalni w Deczenie (chiń. Deqin), w prowincji Yunnan.

18 listopada 2016
Mimo protestów i gróźb Pekinu Dalajlama składa dziewiątą wizytę w Mongolii.

21 listopada 2016
Policja „znika" Jianga Tianyonga, „adwokata praw", który bronił wielu znanych dysydentów i Tybetańczyków. Po czterech tygodniach władze przyznają, że został zatrzymany, ale twierdzą, że zwolniono go dziewięć dni później.

25 listopada 2016
Chiny „karzą" Mongolię za przyjęcie Dalajlamy, „bezterminowo" odwołując spotkania dwustronne (i negocjacje w sprawie kredytów na rozbudowę infrastruktury).

Władze TRA zatwierdzają szósty z rzędu roczny plan „kadry w terenie”, w ramach którego do 5467 komitetów w tybetańskich osadach, dzielnicach i instytucjach religijnych trafią 22 tysiące chińskich aparatczyków.

1 grudnia 2016
Władze chińskie internują w betonowych barakach koło wioski Ahkjab w Kardze (chiń. Ganzi) ponad osiemset mniszek wydalonych z Instytutu Studiów Buddyjskich Larung Gar.

6 grudnia 2016
Sąd ludowy w Ngabie (chiń. Aba) w prowincji Sichuan skazuje na drakońskie kary – od pięciu do czternastu lat więzienia – grupę mnichów klasztoru Kirti i świeckich zatrzymanych przed rokiem za przygotowywanie obchodów osiemdziesiątych urodzin Dalajlamy.

8 grudnia 2016
Na ulicy w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu dokonuje samospalenia trzydziestoletni Taszi Rabten. Ginie na miejscu, wołając o długie życie i powrót Dalajlamy. Policja zatrzymuje jego żonę i piętnastoletnią córkę, które domagają się wydania zwłok zmarłego.

9 grudnia 2016
Cegon Gjal – działacz społeczny i były więzień polityczny, skazany w 1994 roku na szesnaście lat więzienia – zostaje zatrzymany w Daszi (chiń. Haiyan), w prowincji Qinghai.
Dr Tenzin Dordże z kalifornijskiego Uniwersytetu Fullerton otrzymuje nominację – jako pierwszy Tybetańczyk w organach Kongresu Stanów Zjednoczonych – Komisji do spraw Wolności Religii na Świecie.

13 grudnia 2016
Pytany, czy urzędnik, który wystawił Dalajlamie wizę, stracił stanowisko, rzecznik mongolskiego MSZ zasłania się „tajemnica państwową”.

15 grudnia 2016
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wzywa Chiny do zaprzestania nękania adeptów z Larung Garu i zwolnienia Ilhama Tohti.

16 grudnia 2016
Policja katuje osiemnastoletniego Tenpę, który wychodzi na „ulicę bohaterów” w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan z zakazaną flagą Tybetu i portretem Dalajlamy, wołając o wolność i powrót Jego Świątobliwości.

22 grudnia 2016
Jego Świątobliwość wręcza dyplomy grupie dwudziestu mniszek, które jako pierwsze uzyskały – zarezerwowany dotąd dla mężczyzn – najwyższy stopień naukowy w szkole gelug.

24 grudnia 2016
Władze chińskie, które wcześniej – bezprawnie – odbierały paszporty Tybetańczykom, zakazują „czasowo” wyjazdów turystycznych do Nepalu, żeby uniemożliwić udział w udzielanej przez Dalajlamę abhiszece Kalaczakry.

28 grudnia 2016
Policja brutalnie bije i zatrzymuje grupę Tybetańczyków, którzy spóźniają się na pogadankę o opiece zdrowotnej w wiosce Damdo, w okręgu Czamdo (chiń. Changdu).

29 grudnia 2016

Chińskie media publikują wystąpienie Wu Yingjie, sekretarza partii w Lhasie, który zapowiada zwiększenie kontroli partii nad religią, „pogłębienie krytyki kliki Dalaja oraz edukacji szerokich mas mnichów, mniszek i wiernych”.

styczeń 2017
Magazyn „Science” publikuje zdjęcia odcisków dłoni i stóp z jaskimi Czusang, świadczące o tym, że ludzie osiedlali się na Płaskowyżu Tybetańskim 7400–12600 lat temu.

1 stycznia 2017
Agencja Xinhua publikuje przemówienie przewodniczącego Xi Jinpinga z październikowego plenum, w którym oskarża on pięciu najwyższych aparatczyków, formalnie skazanych za korupcję – m.in. Zhou Yongkanga i Bo Xilaia – o „knucie politycznych spisków”.
Pekin wprowadza przepisy, które zobowiązują działające w Chinach zagraniczne organizacje pozarządowe do znalezienia „oficjalnego patrona” (z listy opublikowanej przez władze w ostatnich dniach grudnia) oraz przedstawiania policji „szczegółowego planu aktywności”. Wiele grup ogłasza zawieszenie działalności.

styczeń 2017
Władze chińskie szykanują Tybetańczyków, którzy tak usłuchali rozkazu i wrócili do kraju, nie uczestnicząc w abhiszece Kalaczakry, jak i nie ugięli się, biorąc udział w odprawianej przez Dalajlamę ceremonii. Większość traci paszporty (często niszczone już na granicy), wielu zostaje skierowanych na „reedukację polityczną”. Centralna Administracja Tybetańska w Indiach informuje, że uroczystości oglądały na żywo w internecie ponad trzy miliony osób.

2 stycznia 2017
Chińskie media informują o znowelizowaniu przepisów dotyczących „bezpieczeństwa w przygranicznych rejonach Tybetu”, co ma „zapewnić podstawy prawne do zwalczania potencjalnych zagrożeń terrorystycznych”.

5 stycznia 2017
W Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan zostaje zatrzymany dwudziestokilkuletni Sonam Taszi, który samotnie woła o wolność Tybetu i długie życie Dalajlamy.

7 stycznia 2017
Biura podróży informują, że w związku z „newralgicznymi rocznicami” w marcu władze chińskie tradycyjnie zamkną Tybetański Region Autonomiczny przed zagranicznymi turystami.

15 stycznia 2017
Pięćdziesięcioośmioletni Qi Zhala (tyb. Cze Dahla) – aparatczyk z trzydziestopięcioletnim stażem, dotychczasowy wiceprzewodniczący lokalnych struktur partii i miejski sekretarz w Lhasie – zostaje mianowany szefem rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. Poprzednik, Luosang Jiangcun (tyb. Lobsang Gjalcen) obejmuje fotel przewodniczącego legislatury.

19 stycznia 2017
Dharamsala zostaje formalnie ustanowiona „drugą stolicą” stanu Himaćal Pradeś.

21 stycznia 2017
Policja zwalnia lekarza, którego ponad miesiąc bito i torturowano, podejrzewając, że upublicznił zdjęcia grudniowego samospalenia w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.

1 lutego 2017

Rex Tillerson, nowy sekretarz stanu USA potwierdza, że Waszyngton będzie kontynuował zabiegi o ochronę tożsamości Tybetu oraz dialog Pekinu z tybetańską diasporą.
Policja szykanuje pielgrzymów, którzy próbują dojechać z Gansu na doroczne uroczystości buddyjskie w klasztorze Kirti, w sąsiedniej prefekturze Ngaba (chiń. Aba). Funkcjonariusze zatrzymują samochody i mówią wiernym, że „jeśli chcą, mogą iść pieszo".

2 lutego 2017
Amczok Phulczung, niepełnosprawny pieśniarz z Ngaby (chiń. Aba) zatrzymany w 2012 roku za nagranie płyty z patriotycznymi pieśniami, po czterech latach i pięciu miesiącach opuszcza więzienie Mianyang w Sichuanie.

5 lutego 2017
W Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan zostaje zatrzymany dwudziestokilkuletni Sonam Taszi, który samotnie woła o wolność Tybetu i długie życie Dalajlamy.

14 lutego 2017
Media informują, że Pekin blokuje wykupienie klubu piłkarskiego AC Milan przez chińskiego inwestora, ponieważ w zeszłym roku Dalajlama został honorowym obywatelem Mediolanu.

20 lutego 2017
Chińskie media chwalą Szwajcarię, która zmienia zasady i w rubryce „narodowość" każe tybetańskim uchodźcom wpisywać wpisywać „chińska" zamiast „tybetańska" albo „bezpaństwowa".

22 lutego 2017
Władze lokalne podają, że w 2017 roku Tybetański Region Autonomiczny przyjmie 25 milionów „krajowych i zagranicznych" turystów – o dwa miliony więcej niż rok wcześniej.

25 lutego 2017
Policja zatrzymuje młodego mnicha Lobsanga Cultrima, który wychodzi na „ulicę bohaterów" w Ngabie (Aba) z portretem Dalajlamy, wołając o wolność i powrót Jego Świątobliwości.

27 lutego 2017
„Wzorowe wdrażanie polityki etnicznej i religijnej przynosi autentyczne korzyści przytłaczającej większości Tybetańczyków" – Gjalcen Norbu (mianowany przez władze chińskie Panczenlamą po uprowadzeniu chłopca wskazanego zgodnie z tradycją) wygłasza „noworoczne orędzie", w którym wychwala „specjalną politykę" partii w Tybecie.
Lokalna policja informuje o aresztowaniu „człowieka, prowadzącego działalność szpiegowską na rzecz kraju trzeciego przeciwko społeczności tybetańskiej w Szwecji".

28 lutego 2017
Chen Quanguo – sekretarz partii w Xinjiangu, do którego trafił z Tybetu – po raz drugi w ciągu tygodnia wyprowadza na ulice Urumczi ponad dziesięć tysięcy żołnierzy Ludowej Policji Zbrojnej w pełnym rynsztunku bojowym w ramach „ofensywy antyterrorystycznej".

1 marca 2017
W związku z „newralgicznymi rocznicami" władze chińskie stawiają w stan w „stan gotowości" wszystkich pracowników administracji Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, organizują manifestację siły w Lhasie i odcinają dostęp do internetu w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

Hongkońskie media piszą, że na skutek „preferencyjnej polityki” władz Tybet i Xinjiang stały się chińskimi „rajami podatkowymi” (z podatkiem dochodowym od osób prawnych w wysokości 15 procent – a po odliczeniu ulg lokalnych nawet 9 – przy krajowej stawce 25 procent).

6 marca 2017
Władze lokalne wypłacają wielotysięczne premie „patriotycznym” duchownym i klasztorom z Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai oraz Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie.

12 marca 2017
Diaspora ustanawia tybetański „Dzień Kobiet” (w rocznicę ich wielkiej demonstracji w Lhasie w 1959 roku).

3–15 marca 2017
Doroczne posiedzenia Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), poświęcone umacnianiu przewodniej roli Xi Jinpinga i jego „czterech dalekosiężnych” strategii budowania średniozamożnego społeczeństwa, pogłębiania reform, promowania rządów prawa oraz ścisłego nadzoru nad partią.

16 marca 2017
Policja zatrzymuje mnicha Lobsanga Dhargjala, który samotnie woła w Ngabie (chiń. Aba) o wolność Tybetu i pamięć o zabitych podczas niepodległościowej manifestacji sprzed dziewięciu lat.

17 marca 2017
Dalajlama otwiera pierwszą, historyczną międzynarodową konferencję – o „znaczeniu buddyzmu w XXI wieku” – wskrzeszającą w Indiach ducha wielkiego uniwersytetu Nalanda.
Rząd w Delhi poleca wydawać paszporty wszystkim Tybetańczykom urodzonym w Indiach między 26 stycznia 1950 i 1 lipca 1987 roku.

18 marca 2017
W Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan podpala się dwudziestoczteroletni Pema Gjalcen. Woła o wolność o Tybetu i powrót Dalajlamy. Zostaje ugaszony i zabrany przez funkcjonariuszy policji. Nie wiadomo, czy żyje. Wieczorem policjanci katują krewnych, którzy próbują się czegoś dowiedzieć na komisariacie.
Policja zatrzymuje Dukpe – sprzątaczkę, matkę dwójki dzieci – która samotnie woła o wolność i kres represji na „ulicy bohaterów” w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

20 marca 2017
Kanadyjska gazeta ujawnia, że 27 lutego ambasadorowie jedenastu państw – Australii, Kanady, Japonii, Szwajcarii oraz siedmiu członków UE: Belgii, Czech, Estonii, Francji, Niemiec, Szwecji i Wielkiej Brytanii – wystosowali bezprecedensowy list do chińskich przywódców, apelując o wszczęcie dochodzenia w sprawie „wiarygodnych oskarżeń” o torturowanie „adwokatów praw” oraz o zlikwidowanie policyjnego „dozoru w wybranym miejscu”, w ramach którego miesiącami przetrzymuje się w nieoficjalnych „czarnych więzieniach” osoby niewygodne dla władz. Obserwatorzy przede wszystkim zwracają jednak uwagę na brak podpisów USA oraz całej UE (co miały zablokować Węgry).

22 marca 2017
Hilton otwiera pierwsze pole golfowe w Tybecie (w okręgu Miling). W hotelu, jak informują zachodnie media, nie pracuje ani jeden Tybetańczyk.
W Pekinie powołane zostaje „polsko-chińskie konsorcjum akademickie, mające na celu wspólne powadzenie badań naukowych w ramach programu »One Belt One Road«”.

28 marca 2017
Z kilkudniowym opóźnieniem (spowodowanym „drażliwymi” rocznicami) władze zwalniają z więzienia okaleczonego Lobsanga Kunczoka, który dokonał samospalenia we wrześniu 2011 roku. Nie informując krewnych, policja przewozi go do „koczowniczej osady daleko od rodzinnego domu”.

1 kwietnia 2017
Władze chińskie każą zniszczyć setki namiotów pielgrzymów na obrzeżach wielkiego obozowiska klasztornego Jaczen Gar w okręgu Paljul (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan.
Chen Quanguo, sekretarz partii przeniesiony z Tybetu do ujgurskiego Xinjiangu, zakazuje piętnastu „przejawów ekstremizmu”, między innymi ślubów w obrządku religijnym, noszenia długich bród i nadawania dzieciom „islamskich imion”. Władze chińskie zaczynają internować „zbyt religijnych” i „politycznie niepewnych” Ujgurów w ośrodkach i obozach reedukacyjnych – według niezależnych szacunków w ciągu roku liczba zatrzymanych przekracza milion, co stanowi niemal dziesiątą część populacji.

5 kwietnia 2017
Chiny protestują przeciwko wizycie Dalajlamy – którego nazywają „narzędziem indyjskiej dyplomacji” – w Tałangu, w stanie Arunaćal Pradeś, uważanym przez Pekin za terytorium sporne.
Rządowe media informują, że władze poddają badaniu na wariografie członków partii w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan, by ujawnić „prawdziwe uczucia” i wzmocnić „psychologiczną równowagę” tybetańskich kadr.

6 kwietnia 2017
Władze chińskie kończą wydalanie duchownych z Instytutu Studiów Buddyjskich Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan.

13 kwietnia 2017
Pekin formalnie „ujednolica” nazwy sześciu rejonów w indyjskim stanie Arunaćal Pradeś, który uważa za swój „południowy Tybet”.
Chiny krytykują Indie za („konkurencyjne”) zgłoszenie medycyny tybetańskiej do listy kulturowego dziedzictwa UNESCO.

15 kwietnia 2017
Na placu w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan podpala się mężczyzna, zidentyfikowany kilka dni później jako trzydziestoletni Łangczuk Ceten, ojciec trojga dzieci. Zostaje ugaszony i wywieziony przez policję, która wkrótce zatrzymuje i bije co najmniej pięć osób, podejrzewanych o związek z protestem.
Przedterminowe zwolnienie Czoktrina Gjaco, mnicha, skazanego na 10 lat więzienia za protest w Gepasumdo (chiń. Tongde), w Qinghai w 2008 roku.

18 kwietnia 2017
Ponowne zatrzymanie Khedrupa, mnicha i lekarza, który – bity i torturowany – spędził już w areszcie miesiąc w związku z grudniowym samospaleniem w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.
Amerykańska Izba Handlowa porzuca strategię ugłaskiwania Pekinu i wzywa Biały Dom do „użycia każdej strzały w kołczanie”, by zaprowadzić „równe zasady” na chińskim rynku, rażąco dyskryminującym zagraniczne firmy.

30 kwietnia 2017

Gabinet Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach po raz kolejny zmienia nazwę swojego prezesa (bądź premiera, którego od pięciu lat tytułuje po tybetańsku *sikjongiem*, „przywódcą politycznym”), mianując go na potrzeby publikacji zagranicznych „prezydentem”. Przedterminowe zwolnienie Dziampela, skazanego na 13 lat więzienia za zorganizowanie demonstracji w marcu 2008 roku w okręgu Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.

1 maja 2017
Periodyk partyjnej Centralnej Komisji Kontroli Dyscypliny publikuje artykuł dyrektora komórki w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, Wanga Yongjuna, który oskarża „niektórych” aparatczyków o „zaniedbywanie ważnych obowiązków politycznych, finansowe wspieranie kliki Dalaja, przystępowanie do nielegalnych podziemnych organizacji oraz przekazywanie informacji zagranicznym siłom”. Wszystko to „odbija się negatywnie na spójności partii i godzi w jej zdolność zwalczania separatyzmu”.

2 maja 2017
Tybetańskie źródła donoszą o samospaleniu młodego mężczyzny w miasteczku Amdo Bora, w okręgu Sangczu (chiń. Xiahe) prowincji Gansu, zaznaczając, że nie są w stanie uzyskać niezależnego potwierdzenia tej informacji z powodu wprowadzonych przez władze „nadzwyczajnych środków bezpieczeństwa”. Tydzień później samospaleniec zostaje zidentyfikowany jako szesnastoletni Czakdor Kjab.

4 maja 2017
Zatrzymanie Gonpo, czterdziestokilkuletniego mnicha, podejrzewanego o przekazywanie informacji o ostatnich samospaleniach w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan.

9 maja 2017
Delegacja amerykańskiego Kongresu z liderką demokratycznej mniejszości Nancy Pelosi składa oficjalną wizytę w Dharamsali.

10 maja 2017
Zwolnienie Lobsanga Gjaco, dwudziestoczteroletniego mnicha skazanego na pięć lat więzienia za podpalenie się w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie w lutym 2012 roku.

14–15 maja 2017
Forum „pasa i drogi” – nowego „jedwabnego szlaku”, nazywanego też w Chinach projektem „globalizacja 2.0” – w Pekinie. Państwa UE (ku „zdziwieniu” premier Beaty Szydło) nie podpisują jednego z oświadczeń końcowych, ponieważ nie ma w nim mowy o gwarancjach przejrzystości, przetargach, odpowiedzialności społecznej i ochronie środowiska.

19 maja 2017
Przed szpitalem ludowym w Kangcy (chiń. Gangca), w prowincji Qinghai popala się dwudziestodwuletni mnich Dziamjang Losel. Ginie na miejscu.

20 maja 2017
Lobsang Senge, demokratycznie wybrany przywódca polityczny tybetańskiej diaspory, mówi mediom, że Dalajlama „może wkrótce sam wskazać swego następcę”.

24 maja 2017
Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego otwiera drogę do – pierwszej w Azji – legalizacji małżeństw osób tej samej płci na Tajwanie.

25 maja 2017

W ujgurskim Xinjiangu władze zarządzają konfiskatę – uznanych za „ekstremistyczne” – wszystkich wydań Koranu sprzed 2012 roku.

26 maja 2017
Administracja prezydenta Trumpa przestawia Kongresowi projekt budżetu, w którym – po raz pierwszy od dziesięcioleci – nie ma centa na pomoc dla Tybetańczyków
Grupa specjalnych sprawozdawców ONZ – m. in. do spraw tortur, mniejszości i wolności wyrazu – upublicznia monity do rządu Chin dotyczące losu bliskich Tulku Tenzina Delka oraz Tasziego Łangczuka, którego aresztowano za upominanie się o prawa językowe w Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai.
Grupa pięciu specjalnych sprawozdawców ONZ – m. in. do spraw tortur, mniejszości i wolności wyrazu – upublicznia monity do rządu Chin, dotyczące losu bliskich Tulku Tenzina Delka oraz Tasziego Łangczuka, którego aresztowano za upominanie się o prawa językowe w Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai.

31 maja 2017
Tybetańskie źródła informują o fali zatrzymań za internetowe dyskusje o samospaleniach.

czerwiec 2017
Władze chińskie ponownie wysiedlają koczowników, których przed dwoma laty zmuszono do opuszczenia swoich siedlisk w okręgu Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai. Tybetańczycy muszą opuścić zbudowane dla nich domy i wrócić na dawne tereny, ponieważ na miejscu ich wyburzanej osady stanąć ma nowy ośrodek turystyczny i noclegownie dla przyjezdnych robotników.
Policja z Gologu (chiń. Guoluo) w Qinghai przetrzymuje dwa tygodnie młodego Tybetańczyka, w którego telefonie funkcjonariusze znaleźli zdjęcie Dalajlamy.

1 czerwca 2017
Tybetańczycy ścierają się z policją, protestując przeciwko planom zawrócenia rzeki i pozbawienia ich dostępu do wody w Bajanie (chiń. Hualong), w Qinghai. Zatrzymanych zostaje ponad czterdzieści osób, w tym dwóch sołtysów.
Przewodniczący Rady Europejskiej Donald Tusk spotyka się w Brukseli z premierem Li Keqiangiem i wyraża zaniepokojenie naruszeniami praw człowieka w Chinach, w tym sytuacją Tybetańczyków.

2 czerwca 2017
Podczas oficjalnej wizyty w Rosji premier Indii ofiarowuje sto tomów „Kangjuru z Urgi” świątyni buddyjskiej w St. Petersburgu.

8 czerwca 2017
Władze chińskie ogłaszają, że w „tym sezonie” nie będą wydawały cudzoziemcom zezwoleń na wspinaczkę w Himalajach, ponieważ w maju „Polak nielegalnie zszedł ze szczytu Everestu” na południową, nepalską stronę góry.

14 czerwca 2017
W bhutańskim Doklamie (według Pekinu spornym, strategicznym płaskowyżu oddzielającym Indie i Chiny) indyjscy żołnierze – rozpoczynając dyplomatyczną burzę i wielotygodniowy konflikt – blokują chińską ekipę, która próbuje budować tam drogę.
Dwudziestu dwóch światowych przywódców duchowych – chrześcijan, buddystów, muzułmanów, żydów, w tym papież Franciszek i Dalajlama – wystosowuje wspólny apel pod hasłem: przyjaźnijcie się z wyznawcami innych religii.

16 czerwca 2017
Woda z topniejącego lodowca zmywa wioskę w okręgu Sog (chiń. Suo), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

17 czerwca 2017
Mnisi Gendun Drakpa i Lobsang Szerab, uprowadzeni przed rokiem z klasztoru Thangkor Sogcang w Dzoge (chiń. Ruoergai) w prowincji Sichuan, zostają skazani na kary, odpowiednio, pięciu i czterech lat więzienia za „przekazywania drażliwych informacji siłom zewnętrznym".

18 czerwca 2017
Czterdziestopięcioletnia Judon odbiera sobie życie, rzucając się do rzeki w proteście przeciwko decyzji władz, które nakazały wyburzenie „nielegalnie zbudowanych" domów i starego cmentarza w Paljulu (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan.

20 czerwca 2017
Opat Instytutu Studiów Buddyjskich Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda) informuje zebranych mnichów, że do tej pory „grupy robocze" wyburzyły tam 4725 kwater duchownych (choć wiosną władze obiecały ograniczenie liczby niszczonych domów do 3225).

23 czerwca 2017
Przed lhaską świątynią Dżokhang, najbardziej czczonym sanktuarium Tybetu, przebija się nożem młody mężczyzna, wołający: „Nie mamy wolności, nie mamy żadnych praw!". Miejsce dramatycznego protestu natychmiast otacza i zasłania policja.

26 czerwca 2016
Media informują, że Liu Xiaobo, laureat Pokojowej Nagrody Nobla, został po ośmiu latach warunkowo zwolniony z więzienia i przewieziony do szpitala „w terminalnym stadium raka wątroby".

30 czerwca 2017
Pekin oskarża indyjskich żołnierzy o „wtargnięcie na teren Chin" i za karę zamyka sikkimską przełęcz Nathu-la przed hinduskimi pielgrzymami, którzy zmierzają z doroczną pielgrzymką na świętą górę Kailaś.
Władze chińskie zakazują „używania" języka ujgurskiego we wszystkich szkołach podstawowych i średnich w Xinjiangu.
Na uroczystej paradzie z okazji dziewięćdziesięciolecia Armii Ludowo-Wyzwoleńczej przewodniczący Xi Jinping występuje sam, bez orszaku innych przywódców, a rządowe media porównują go do wielkich poprzedników, Mao i Denga, pomijając Hu i Jianga.

lipiec 2017
Wspólne manewry floty rosyjskiej i chińskiej na Morzu Bałtyckim.
Władze lokalne likwidują dwa zakłady, finansujące klasztor Ragja w prefekturze Golog (chiń. Guoluo) prowincji Qinghai.

1 lipca 2017
„Jakiekolwiek kwestionowanie władzy rządu centralnego jest absolutnie niedopuszczalnym przekroczeniem czerwonej linii", mówi przewodniczący Xi Jinping podczas pierwszej, historycznej wizyty w Hongkongu.
Pekin nakazuje zablokowanie usług GreenVPN, służących do obsługi prywatnych sieci i pozwalających radzić sobie z cenzurą internetu 730 milionom użytkowników.

4 lipca 2017

Dziamjang Lodo, mnich, zatrzymany ponad rok wcześniej w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie, zostaje skazany na trzy lata więzienia. Krewni – którym do procesu nie udało się nawet ustalić, gdzie jest przetrzymywany – nadal nie wiedzą, jakie popełnił przestępstwo i gdzie ma odbywać karę.

6 lipca 2017
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wzywa Chiny do natychmiastowego uwolnienia Liu Xiaobo i jego żony.

7 lipca 2017
Podczas posiedzenia w Krakowie władze chińskie wprowadzają na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO rezerwat Kokoszili (mong. Hoh Xil, tyb. Aczen Gangjap), który – z błogosławieństwem społeczności międzynarodowej – spycha tybetańskich koczowników do „nowych socjalistycznych wiosek".

8 lipca 2017
Wybory prezydenckie w Mongolii wygrywa Khaltmaa Battulga, który wykorzystuje w kampanii antychińskie nastroje.

13 lipca 2017
Biuro Bezpieczeństwa Publicznego w Shenyangu podaje, że Liu Xiaobo – laureat Pokojowej Nagrody Nobla, symbol opozycji demokratycznej w Chinach – zmarł w szpitalu, do którego przewieziono go z więzienia po rozpoznaniu w czerwcu raka wątroby w stadium terminalnym. Po pospiesznej kremacji władze każą wysypać prochy do morza, rozwiązując w ten sposób „drażliwy" problem grobu – i miejsca pamięci.
Władze polskie, które podejmują akurat Zhang Dejianga – przewodniczącego Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, numer trzy w Stałym Komitecie Biura Politycznego partii – milczą.

14 lipca 2017
Dziewiętnastoletni Tenzin Czojing z Centralnego Uniwersytetu Studiów Tybetańskich podpala się przed internatem w indyjskim Waranasi. Woła o wolność Tybetu. Zostaje ugaszony przez kolegów i przewieziony do szpitala, w którym tydzień później umiera. W liście pożegnalnym apeluje do młodych o zachowanie ojczystego języka.

21 lipca 2017
Policja wzywa na komisariat i „bez powodu" zatrzymuje Tulku Lobsanga, inkarnowanego lamę z klasztoru Boro w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.

28 lipca 2017
„Dziennik Tybetański" ogłasza nadzwyczajną kampanię „zwalczania nielegalnej działalności" (w celu „strzeżenia narodowej jedności i stabilności społecznej") przed jesiennym zjazdem partii w Pekinie.

29 lipca 2017
Młody mężczyzna podpala się w Dharamsali, w zagajniku, w którym wierni ofiarowują bóstwom kadzidło. Ginie na miejscu. Dwa dni później zostaje zidentyfikowany jako Dhondup Denu – malarz z Szigace, przebywający w Indiach od 1991 roku.
Władze zwalniają z więzienia Lobsanga Kelsanga, który podpalił się we wrześniu 2011 roku w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan i do tej pory był uważany za zmarłego.

1 sierpnia 2017

Władze chińskie – które od kilku lat systematycznie utrudniają funkcjonowanie organizacjom pozarządowym, szczególnie podejrzliwie traktując grupy wspierane z zagranicy – zapowiedziały zamknięcie wielokrotnie nagradzanej, ufundowanej przez Niemkę lhaskiej szkoły dla niewidomych i niedowidzących dzieci.

6 sierpnia 2017
Chińskie media straszą, że Pekin planuje „operację wojskową", by wyprzeć wojska indyjskie z bhutańskiego Doklamu.

7 sierpnia 2017
Władze informują, że w pierwszej połowie roku Tybetański Region Autonomiczny (według oficjalnych danych 3,18 mln mieszkańców) odwiedziło 8,6 miliona chińskich i zagranicznych turystów (o 25 procent więcej niż rok wcześniej).

8 sierpnia 2017
Władze chińskie rozpoczynają wyburzanie dwóch tysięcy kwater mnichów i mniszek, którzy zostaną wydaleni z obozowiska klasztornego Jaczen Gar w okręgu Paljul (chiń. Baiyu) prefektury Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan. Duchowni mają własnoręcznie rozebrać konstrukcje drewniane, betonowe usuną grupy robocze.
Tragiczne trzęsienie ziemi z epicentrum w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan. Pierwsze doniesienia mówią o dziewiętnastu ofiarach śmiertelnych; władze ostrzegają, że może ich być znacznie więcej.

11 sierpnia 2017
Jego Świątobliwość Dalajlama, tłumacząc się zmęczeniem, odwołuje wizytę w Botswanie, której władze nie ugięły się pod chińskimi naciskami, wystosowując zaproszenie i zapowiadając spotkanie z prezydentem Khamą.

12 sierpnia 2017
Media publikują wyniki analiz, z których wynika, że Chen Quanguo, były chiński sekretarz partii w Lhasie, po przeniesieniu do muzułmańskiego Xinjiangu w niespełna rok stworzył 84 tysiące nowych stanowisk w aparacie bezpieczeństwa tej prowincji – więcej niż powstało w całej poprzedniej dekadzie.

15 sierpnia 2017
Rząd Tajwanu ogłasza, że zlikwiduje (niemal dziewięćdziesięcioletnią, wywołującą niegdyś wiele kontrowersji w Dharamsali) Komisję do spraw mongolskich i tybetańskich.

17 sierpnia 2017
Trzej liderzy studenckich protestów w Hongkongu w 2014 roku zostają skazani na kilkumiesięczne kary pozbawienia wolności (co oznacza także pięcioletni zakaz pełnienia funkcji publicznych).

18 sierpnia 2017
Media ujawniają, że Cambridge University Press ugięło się pod presją Pekinu i usunęło trzysta „drażliwych" artykułów (dotyczących m.in. Tybetu) z chińskiej strony akademickiego „China Quarterly". Trzy dni później najstarsze wydawnictwo na świecie cofa cenzorską decyzję.

20 sierpnia 2017
Władze wprowadzają członków Komunistycznej Partii Chin do nowych „komitetów zarządzania" w Instytucie Studiów Buddyjskich Larung Gar w prowincji Sichuan, odbierając duchownym resztki nominalnej kontroli nad klasztornym kompleksem, z którego w ciągu roku wydalono tysiące „nadliczbowych" mnichów i mniszek.

23 sierpnia 2017
Władze chińskie każą nomadom opuścić tradycyjne pastwiska w Darlagu (chiń. Dari), w prowincji Qinghai. Spóźnionych karzą grzywnami, opornych straszą więzieniem.

25 sierpnia 2017
Policja „bez powodu" atakuje grupę Tybetańczyków, wypoczywających „na własnej ziemi" w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan. Kilka osób zostaje dotkliwie pobitych i wymaga hospitalizacji.

30 sierpnia 2017
Tragiczne osuwiska w Maczenie (chiń. Maqin), w prowincji Qinghai – co najmniej siedem ofiar śmiertelnych.

7 września 2017
Rada Państwa ChRL nowelizuje przepisy dotyczące religii, zobowiązując wiernych do praktykowania „podstawowych wartości socjalistycznych".
Rządowe media informują o międzywyznaniowej konferencji w Pekinie, podczas której „pięć głównych religii – buddyzm, taoizm, islam, katolicyzm i chrześcijaństwo – ślubowało sinizować się, aby zintegrować swoje doktryny z kulturą chińską".
Trzydziestoletni Taszi Namgjal rzuca się pod pociąg w Lucernie. Zostawia dwa listy. W jednym prosi ONZ o zajęcie się sprawą Tybetu i umożliwienie powrotu do ojczyzny Dalajlamie, w drugim apeluje do rządu Szwajcarii o udzielanie Tybetańczykom azylu, którego mu odmówiono.

11 września 2017
Otwierając posiedzenie Komisji Praw Człowieka ONZ w Genewie, Wysoki Komisarz Zeid Ra'ad Al Hussein wspomina zmarłego w więzieniu Tulku Tenzina Delka oraz aresztowanego Tasziego Łangczuka, który „upominał się o niezbywalne prawo rodaków" do zachowania ojczystego języka.

14 września 2017
Władze prefektury Colho (chiń. Hainan) w prowincji Qinghai wzywają na czterodniową „konferencję" przełożonych wszystkich klasztorów i świątyń buddyjskich, by ogłosić zakaz „rozpowszechnienia nielegalnych treści" w związku z październikowym zjazdem Komunistycznej Partii Chin w Pekinie.

18 września 2017
Chrystia Freeland, minister spraw zagranicznych Kanady, wzywa Chiny do dopuszczenia przedstawicieli ONZ do uprowadzonego w 1995 roku Panczenlamy Genduna Czokji Nimy.

20 września 2017
Kalifornijski uniwersytet w San Diego informuje, że został „ukarany" przez władze w Pekinie za przyjęcie Dalajlamy wykreśleniem z listy uczelni objętych chińskim programem stypendialnym.

21 września 2017
Nie podając przyczyny, którą jest bez wątpienia zjazd partii w Pekinie, Biura podróży informują, że Tybetański Region Autonomiczny będzie zamknięty dla cudzoziemców od 18 do 28 października.

październik 2017
Według lokalnych źródeł koczownicy z Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai, w czerwcu wyrzuceni przez władze z domów, do których kazano im się wcześniej wprowadzić, nie mają środków do życia i „żebrzą w pobliskim miasteczku".

Choć „do tej pory nikomu to nie przeszkadzało”, policja zatrzymuje siedem osób, które odsprzedawały benzynę sąsiadom w wioskach prefektury Colho (chiń. Hainan), w prowincji Qinghai.

1 października 2017
Uroczyste otwarcie – w dniu narodowego święta ChRL – czterystukilometrowej autostrady, łączącą Lhasę z Njingtri (chiń. Lingzhi) przy granicy z Indiami.
Braille Bez Granic – ostatnia zagraniczna organizacja pozarządowa działająca w Tybecie – informuje, że po dziewiętnastu latach pracy zmuszono ją do zamknięcia lhaskiej szkoły dla niewidomych i przekazania całego majątku oraz „praw autorskich” do wszystkich materiałów „lokalnemu partnerowi”.

2 października 2017
Przedterminowe zwolnienie Kunczoka Dhondupa, skazanego w 2008 roku na dwanaście lat więzienia za udział w antychińskich protestach w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.

4 października 2017
Chińscy działacze szacują, że przed zjazdem partii w Pekinie władze prewencyjnie osadzają w aresztach domowych ponad dziesięć tysięcy osób.

5 października 2017
Tenzin Dhonden, sekretarz fundacji Jego Świątobliwości Dalajlamy, zostaje zawieszony po upublicznieniu zarzutów o „czerpanie korzyści finansowych” z pełnionej funkcji.

7 października 2017
Chińskie media informują, że czterech kandydatów obroniło pierwsze prace doktorskie na Uniwersytecie Tybetańskim w Lhasie.

8 października 2017
Taszi Phuncog (chiń. Zhaxi Pingcuo), nauczyciel matematyki z Szigace, wygrywa drugą edycję programu „Śpiewaj! Chiny” (czyli nowego wcielenia „Voice of China” z finałowym koncertem na olimpijskim stadionie w Pekinie).

10 października 2017
Władze lokalne informują, że w czasie tygodniowego państwowego święta Tybetański Region Autonomicznym odwiedziło 1,2 miliona osób (roczny wzrost o 16,5 proc.).

15 października 2017
W ciągu kilku dni policja zatrzymuje w Tridu (chiń. Chengduo), w prowincji Qinghai co najmniej siedem osób podejrzewanych o rozsyłanie filmu o samospaleniach.
Policja otwiera „telefony zaufania” dla Ujgurów, chcących zadenuncjować urzędników „nielojalnych wobec partii i państwa”.

16 października 2017
Jego Świątobliwość Dalajlama inauguruje program nauczania „etyki powszechnej” dla (zainteresowanych) indyjskich szkół.

17 października 2017
Tybetańscy kupcy skarżą się, że są szykanowani przez chińskich funkcjonariuszy na przejściu granicznym w Kjirongu (chiń. Jilong). Chiny nie wpuszczają też importowanych produktów „z oznaczeniami w języku tybetańskim”.

18–24 października 2017
XIX Zjazd Komunistycznej Partii Chin w Pekinie (z 33 Tybetańczykami wśród 2287 delegatów). „Przewodniczący wszystkiego” Xi Jinping (którego „myśl” zostaje wpisana do statutu obok dziedzictwa Mao) konsoliduje kontrolę nad niemal dziewięćdziesięciomilionową organizacją i obiecuje zmienić ChRL w globalne mocarstwo do 2049 roku (w przemówieniu inauguracyjnym przywołując „wielki kraj” i „siłę militarną” trzy razy częściej niż przed pięciu laty). Wśród postulatów pojawia się „sinizacji” religii.

21 października 2017
Minister Zhang Yijiong z partyjnego Departamentu Pracy Frontu Jedności ostrzega „wszystkie rządy i organizacje” przed spotykaniem się z Dalajlamą, „nawet jeśli widzą w nim tylko duchownego”, ponieważ „rani to uczucia Chińczyków” i narażana szwank „przyjaźń z Chinami”. I tłumaczy, że korzenie buddyzmu tybetańskiego są w Chinach, a nie – jak utrzymuje „separatysta” Dalaj – w Indiach.

22 października 2017
„Władze wierzyły tylko w doping. Kazano podawać go wszędzie, w każdym sporcie, także dzieciom. Kto był przeciw dopingowi, ten szkodził ojczyźnie. Złote, srebrne, brązowe: wszystkie medale Chin z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych trzeba zabrać”, mówi w niemieckiej telewizji ARD była lekarka chińskich sportowców, azylantka Xue Yinxian.

25 października 2017
Wybrany na drugą kadencję przewodniczący Xi Jinping przedstawia nowy Stały Komitet Biura Politycznego Komitetu Centralnego partii, w którym prócz niego znaleźli się premier Li Keqiang oraz pięciu „debiutujących” sześćdziesięciolatków: Li Zhanshu, „przyboczny” przewodniczącego; wicepremier Wang Yang odpowiedzialny za flagowy projekt nowego jedwabnego szlaku; Wang Huning, akademik i politolog, specjalista od polityki zagranicznej; Zhao Leji, szef potężnego, kadrowego Departamentu Organizacji; oraz Han Zheng, sekretarz z Szanghaju. Ku zaskoczeniu wielu obserwatorów na szczytach władzy zabrakło miejsca dla „małego Hu” Chunhuy, szefa partyjnej młodzieżówki i faworyta poprzedniego genseka, Hu Jintao. Nie wskazano też, odchodząc od utartego zwyczaju, potencjalnego następcy Xi Jinpinga. W nowym, dwudziestopięcioosobowym Politbiurze zasiada tylko jedna kobieta. Do liczącego dwustu czterech członków Komitetu Centralnego partii wchodzi zaledwie szesnastu przedstawicieli mniejszości – w poprzednim było ich trzydziestu dziewięciu, co oznacza spadek z dziewiętnastu do ośmiu procent – w tym dwóch (to postęp, choć bywało już trzech) Tybetańczyków: Che Zala (w innej wersji Qi Zhala; tyb. Cze Dahla), szef rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, oraz Losang Jamcan (Luosang Jiancun; tyb. Lobsang Gjalcen), przewodniczący lokalnej legislatury. Wśród stałych członków i zastępców dwie trzecie stanowią – wybierani osobiście przez Xi Jinpinga – debiutanci, co oznacza największą wymianę od czasów rewolucji kulturalnej.

29 października 2017
Władze chińskie uchylają wcześniejszą decyzję i w ostatniej chwili zakazują obchodzenia dorocznego święta w Instytucie Studiów Buddyjskich Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie.
Odpowiadając na „list” dwóch „pasterek” z Lhunce (chiń. Longzi), przewodniczący Xi Jinping wzywa Tybetańczyków do „zapuszczenia korzeni i strzeżenia chińskiego terytorium” na – spornej – granicy z Indiami.

listopad 2017
Chińska telewizja emituje spoty ministerstwa edukacji, wzywające dzieci do czujności i informowania o podejrzanych zachowaniach (zwłaszcza związanych z ujawnianiem tajemnic państwowych) nawet członków najbliższej rodziny.

1 listopada 2017
Hongkońskie media informują, że Chiny planują nawadnianie pustynnego Xinjiangu wodą z Tybetu.

2 listopada 2017
Chiński piosenkarz Xu Lin zostaje formalnie aresztowany za nagranie piosenki o Liu Xiaobo.

9 listopada 2017
Niezależne źródła informują o skazaniu na dziesięć lat więzienia sędziwego Ujgura, który publicznie łajanie syna za pijaństwo, co sąd uznał za „propagowanie religijnego ekstremizmu”.
Prezydent Trump składa pierwszą wizytę w Pekinie – nie wspomina o prawach człowieka ani o Tybecie, bagatelizuje kwestię deficytu w wymianie dwustronnej (który w czasie kampanii nazywał „gwałtem” na Ameryce) i razem z przewodniczącym Xi odmawia odpowiadania na pytania dziennikarzy.

11 listopada 2017
Wu Yingjie, sekretarz partii w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, zapowiada „poniesienie ducha zjazdu KPCh do zakładów pracy, szkół, świątyń, gospodarstw rolnych i hodowlanych”.

18 listopada 2017
Chińskie media informują o „wykorzystywaniu paneli solarnych do rozmrażania wiecznej zmarzliny” w Nagczu (chiń. Naqu; 4500 m n.p.m.), „jedynym mieście bez drzew” w ChRL. Władze – głuche na przestrogi ekspertów – chcą wyhodować „las, który uczyni ten krajobraz znośniejszym dla chińskich osadników i żołnierzy, przeżywających emocjonalne katusze na bezdrzewnym pustkowiu”.

21 listopada 2017
Jiang Tianyong, jeden z najbardziej znanych „adwokatów praw”, któremu odebrano licencję za występowanie w obronie Tybetańczyków, został skazany na karę dwóch lat więzienia za „podżeganie do obalenia władzy państwowej”. Chińscy obrońcy praw człowieka uznali zarzuty za absurdalne, a „zeznania” – za wymuszone torturami.

26 listopada 2017
Sześćdziesięciotrzyletni mnich Tenga dokonuje samospalenia w Kardze (chiń. Ganzi), w prowincji Sichuan. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu. Cały region zostaje odcięty od świata, co opóźnia upublicznienie informacji o dramatycznym proteście o cztery dni.

27 listopada 2017
Władze chińskie zakazują wstępu do Kokoszili w prowincji Qinghai, łamiąc zobowiązanie do szanowania zwyczajów koczowników, złożone UNESCO przy wpisywaniu rezerwatu na listę światowego dziedzictwa naturalnego.
Pierwsza, „historyczna” demonstracja Tybetańczyków w Dharamsali przeciwko kaszagowi, gabinetowi Centralnej Administracji Tybetańskiej (i „arbitralnemu” odwołaniu „ambasadora” w Stanach Zjednoczonych).
Po dwuletnich negocjacjach Polska uznaje ofertę Pekinu za nieatrakcyjną i nie przystępuje Funduszu „Chiny – Europa Środkowa”.

28 listopada 2017
Pośredni sąd ludowy w Hunanie skazuje na karę pięciu lat więzienia zatrzymanego po przekroczeniu granicy Chin w marcu, tajwańskiego działacza Lee Ming-che za „próbę obalenia władzy państwowej”, polegającą na prowadzeniu – we własnym kraju, w którym nie obowiązuje

prawo ChRL – internetowych grup dyskusyjnych, poświęconych promowaniu demokratycznego systemu wielopartyjnego.
Tajwański parlament rozwiązuje Komisję ds. Mongolii i Tybetu – psujący relacje z tybetańską diasporą relikt rządów Guomindangu.
Naukowcy publikują wyniki badań dziewięciu próbek sierści, kości i odchodów „yeti". Okazuje się, że osiem należało do niedźwiedzi, a jedna do psa.

1 grudnia 2017
W ciągu trzech tygodni Pakistan, Nepal i Mjanma – państwa postrzegane jako wasale Pekinu – odrzucają lub opóźniają wielomiliardowe plany budowy elektrowni wodnych przez chińskie koncerny.

4 grudnia 2017
Indyjski dyplomata informuje media, że Samdong Rinpocze – były przewodniczący tybetańskiego parlamentu na wychodźstwie i pierwszy demokratycznie wybrany prezes emigracyjnego gabinetu – składa wizytę w Chinach, co może oznaczać powrót do urwanych w 2010 roku „rozmów".

9 grudnia 2017
Nie mogąc spłacić zaciągniętego długu, Sri Lanka przekazuje Chinom na 99 lat strategiczny port morski Hambantota.

10 grudnia 2017
Chińskie media informują, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat „państwowa administracja spraw religijnych mianowała ponad sześćdziesięciu żywych buddów", „skutecznie uniemożliwiając Dalajlamie wykorzystywanie reinkarnacji do podkopywania buddyzmu tybetańskiego i narodowej jedności".

13 grudnia 2017
Sąd w Pradze orzeka, że czeska policja nie miała prawa nakazać zdjęcia tybetańskich i tajwańskich flag podczas zeszłorocznej wizyty przewodniczącego Xi Jinpinga.

19 grudnia 2017
„Ostatnio gwałtownie traci na znaczeniu, sięga więc po internet, by ukryć plan podzielenia Chin pod płaszczykiem religii", Zhu Weiqun – przewodniczący Komisji ds. etnicznych i religijnych Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej – recenzuje nową „aplikację Dalajlamy" jego oficjalnej strony internetowej.

20 grudnia 2017
Władze lokalne w różnych miastach zakazują członkom partii obchodzenia „zachodnich świąt takich jak Boże Narodzenie, żeby budować zaufanie do kultury socjalistycznej i chińskiej tradycji". Agencja Xinhua podaje, że „po przebadaniu trzech milionów osób w Tybetańskim Regionie Autonomicznym wykryto trzydzieści tysięcy przypadków śmiertelnie niebezpiecznej echinokokozy".

23 grudnia 2017
Trzydziestoletni Konpe podpala się w pobliżu klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan. Woła o wolność Tybetu, następnego ranka umiera w szpitalu. Policja zatrzymuje jego ojca, w mieście na znak solidarności zostają zamknięte wszystkie tybetańskie sklepy.

25 grudnia 2017

Dhondup Łangczen – filmowiec, który spędził w więzieniu sześć lat za nakręcenie dokumentu „Pożegnanie ze strachem”, i jeden z najbardziej znanych tybetańskich więźniów politycznych – dociera do Stanów Zjednoczonych po ucieczce z Chin.
Władze centralne informują o skierowaniu dziesięciu tysięcy chińskich nauczycieli do Tybetańskiego Regionu Autonomicznego i ujgurskiego Xinjiangu. Mają oni „pokierować” lokalnym personelem i pomóc w „podniesieniu poziomu kształcenia wykwalifikowanych budowniczych sprawy socjalizmu”, w ciągu dwóch lat zastępując dziewięćdziesiąt procent obecnie zatrudnionych (którzy trafią na „dodatkowe szkolenia”).

26 grudnia 2017
„W dyktaturze tytuł »wywrotowca« jest najwyższą formą obywatelskiego uznania”: więziony od ponad dwóch lat, najwyraźniej niezamierzający przyznawać się do winy w zamian za łagodniejszy wyrok obrońca praw człowieka, bloger i performer Wu „Najwulgarniejszy Rzeźnik” Gan zostaje skazany na osiem lat więzienia za „działalność wywrotową”.

27 grudnia 2017
Krewni dowiadują się od zwolnionego współwięźnia, że Taszi Czojing – studiujący w Indiach mnich, który miał ich odwiedzić – został rok wcześniej zatrzymany w Darcedo (chiń. Kangding) w Sichuanie i skazany na sześć lat pozbawienia wolności.

styczeń 2018
Pekin ogłasza trzyletnią kampanię zwalczania „przestępczości zorganizowanej”, która ma objąć także elementy zagrażające „bezpieczeństwo politycznemu” oraz siły „separatystyczne”.
Po odkryciu nowych złóż władze chińskie wysiedlają tysiące koczowników w Dzomdzie (chiń. Jiangda), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, wypłacając im „marne odszkodowania”.
Bliscy dowiadują się od byłego współwięźnia, że Taszi Czojing – mnich, który przyjechał do nich w odwiedziny z Indii – został zatrzymany w listopadzie 2016 roku w Darcedo (chiń. Kangding), w Sichuanie i skazany na sześć lat pozbawienia wolności.
Władze chińskie przenoszą do innych prowincji testowany w Tybecie system inwigilacji i dozoru. Według dyrektywy rozsyłanej do komitetów dzielnicowych „głównym zadaniem kontrolerów jest uzyskanie pełnej wiedzy o sytuacji w każdym ogniwie sieci”. Ma ona służyć „gwarantowaniu stabilności”, „zażegnywaniu konfliktów i mediacji” oraz podejmowaniu niezbędnych „interwencji psychologicznych”. Do obowiązków kontrolerów – nadzorujących po kilkanaście rodzin – należy także informowanie o „ukrytych zagrożeniach”, „ogólnej sytuacji życiowej”, „pretensjach” i „poglądach politycznych” podległych im obywateli.

3 stycznia 2018
Chińskie media informują o zainstalowaniu pierwszych rozpoznających twarze bankomatów w Tybetańskim Regionie Autonomicznym. Przy okazji wychwalania tego „udogodnienia dla pasterzy”, reklamują inne „innowacyjne zastosowania tej technologii”, między innymi do „zapobiegania kradzieżom papieru toaletowego” w publicznych szaletach oraz „wyłapywania i piętnowania osób przechodzących ulice w niedozwolonych miejscach”.

4 stycznia 2018
Taszi Łangczuk – biznesmen i społecznik, zatrzymany dwa lata wcześniej za rozmawianie z amerykańskim dziennikarzem o zagrożeniach dla rodzimej kultury, walce o miejsce języka tybetańskiego w systemie oświaty i próbach wniesienia skargi na lokalnych urzędników – staje przed sądem w Juszu (chiń. Yushu), oskarżony o „separatystyczne podżeganie”.
Inspektorat ochrony środowiska informuje, że Tybet „nie spełnia wymogów rządu centralnego”. Inspektorzy mieli zbadać tam ponad tysiąc spraw, udzielić upomnień 882 przedsiębiorstwom i urzędom oraz wymierzyć 784 kary. Dwie osoby zostały zatrzymane, 148 pociągnięto do odpowiedzialności.

5 stycznia 2018
Indyjskie media informują, że służby wywiadowcze „systematycznie ostrzegają przed werbowaniem przez Chiny niezadowolonych tybetańskich uchodźców”.
Niezależne źródła podają, że w zeszłym roku władze chińskie aresztowały czterech najbogatszych Ujgurów z Kaszgaru i skazały ich na kary od ośmiu do osiemnastu lat więzienia za „akty religijnego ekstremizmu”.

9 stycznia 2018
Badacze informują o odkryciu najstarszej tybetańskiej buddyjskiej steli (z 826 albo 838 roku) w Purangu (chiń. Pilan), w Ngari (chiń. Ali).
Tysiące świeckich Tybetańczyków przyjmują „ślubowanie prawości” przed klasztorem w Coe (chiń. Hezuo), w prowincji Gansu, przyrzekając „jedność” oraz życie bez tytoniu, alkoholu i hazardu.

10 stycznia 2018
Chiny blokują stronę internetową Marriotta za umieszczenie Tybetu na liście „krajów” (podobne „kłopoty” mają między innymi Delta Airlines i Zara). W ramach „przeprosin” po dwóch dniach firma zwalnia pracownika, który „polubił” protybetańską stronę w mediach społecznościowych.

11 stycznia 2018
Zatrzymany przed rokiem były więzień polityczny Cegon Gjal z Codziangu (chiń. Hebei) w prowincji Qinghai zostaje skazany na trzy lata więzienia za „separatystyczne podżeganie”, to znaczy internetowy wpis, w którym krytykuje władze chińskie za „markowanie” polityki „jedności etnicznej”.

12 stycznia 2018
Władze tybetańskich prefektur prowincji Sichuan wydają rozporządzenie, nakazujące „bezzwłoczny powrót do kraju” Tybetańczykom, którzy przebywają w Indiach lub Nepalu (i mogą uczestniczyć w miesięcznych ceremoniach buddyjskich i wykładach Dalajlamy w Bodh Gai).

18 stycznia 2018
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której wzywa Chiny do przestrzegania własnej konstytucji i poszanowania praw Tybetańczyków oraz wszystkich obywateli, a także podjęcia rozmów z Dalajlamą.

20 stycznia 2018
Pół-Tybetanka Cui Yuying – jako pierwsza kobieta wywodząca się z „mniejszości etnicznej” – zostaje mianowana przewodniczącą struktur Komunistycznej Partii Chin (KPCh) szczebla prowincji (w Fujianie). Żaden Tybetańczyk nie piastował wcześniej tak ważnego stanowiska.

22 stycznia 2018
Indyjskie służby informują, że Dalajlama nie był celem zamachowców, którzy podłożyli dwie bomby w Bodh Gai, gdzie ściągnęły tysiące wiernych ceremonie buddyjskie i wykłady Jego Świątobliwości.
Pekin zakazuje promowania w telewizji „wytatuowanych wykonawców, hip-hopu i dekadenckiej kultury”.

23 stycznia 2018
Prezydent Trump nakłada trzydziestoprocentowe cła na panele fotowoltaiczne, rozpoczynając „wojnę handlową” z Chinami, które oskarża o „systematyczne okradanie” Stanów Zjednoczonych.

24 stycznia 2018
Gesze Cełang Namgjal – nauczyciel buddyjskich i jeden z około czterdziestu Tybetańczyków skazanych za udział w krwawo stłumionej demonstracji w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan w 2012 roku – wychodzi z więzienia okaleczony na skutek tortur.

25 stycznia 2018
Władze w Lhasie podają, że w 2017 roku PKB Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wzrósł o 10 procent („po raz dwudziesty piąty z rzędu dwucyfrowo"), a liczba turystów o 10,6 procent – do 25,6 miliona.
Niezależna konferencja setek „promotorów" języka tybetańskiego (prowadzących między innymi regularne lekcje w mediach społecznościowych) w klasztorze dzionangpy w Czigdrilu (chiń. Jiuzhi), w prowincji Qinghai.

27 stycznia 2018
Media podają, że „podarowana" przez Chiny siedziba Organizacji Jedności Afrykańskiej w Addis Abebie jest naszpikowana ukrytymi mikrofonami, a komputer codziennie przesyłają wszystkie dane do darczyńcy.

28 stycznia 2018
W Lhasie „znika" Lodo Gjaco, były więzień polityczny, który spędził za kratami 21 lat i miał wołać przed Potalą o powrót Dalajlamy i pokój na świecie.

luty 2018
Zatrzymanie Karmy, sołtysa z okręgu Driru (chiń. Biru) w TRA, za odmowę podpisania zgody na uruchomienie kopalni na zboczu świętej góry.

6 lutego 2018
Mercedens-Benz – w pięciu akapitach – „najszczerzej przeprasza" Chiny za „niezwykle błędne" użycie cytatu Jego Świątobliwości Dalajlamy w internetowej reklamówce swoich produktów, obiecując „wykorzystać ten incydent do bezzwłocznego podjęcia praktycznych działań w celu pogłębienia zrozumienia chińskich wartości i kultury".

11 lutego 2018
Chińskie media informują, że służba bezpieczeństwa w Tybecie apeluje o informacje o „działaniach przestępczych gangów związanych z separatystycznymi siłami Dalajlamy, które mogą wykorzystywać lokalne świątynie i wpływy religijne do podżegania przeciwko rządowi i partii w celu oderwania chińskiego Tybetu od Chin".

14 lutego 2018
Czterdziestoletni Adak zostaje zatrzymany na tydzień przez nepalskich policjantów, którzy pokazują mu jego zdjęcie z tybetańską flagą, które kilka dni wcześniej zamieścił na Facebooku. Wolność odzyskuje dopiero po interwencji lokalnej organizacji praw człowieka.

17 lutego 2018
Chińskie media informują o pożarze w lhaskiej świątyni Dżokhang, najbardziej czczonym buddyjskim sanktuarium Tybetu. W internecie natychmiast pojawia się mnóstwo sprzecznych wiadomości oraz zdjęć i filmów, pokazujących płonący dach świątyni i spowite dymem budynki. Policja „straszy karami" za rozpowszechnianie „nieoficjalnych" materiałów, z których wynika, że mimo uspokajających komunikatów władz bezcenne zabytki poważnie ucierpiały.

22 lutego 2018

Na lotnisku w Chengdu policja zawraca trzech Tybetańczyków z paszportami Korei Południowej i Stanów Zjednoczonych oraz ważnymi wizami ChRL. W trakcie wielogodzinnych przesłuchań funkcjonariusze kopiują zawartość ich telefonów i komputerów.

23 lutego 2018
Indyjska policja informuje o udaremnieniu planu wysadzenia budynku – przy pomocy butli z gazem i kanistrów z benzyną – w pobliżu klasztoru Neczung, w Dharamsali.

25 lutego 2018
Chińskie media podają listę proponowanych zmian w konstytucji: dopisanie do niej myśli Xi Jinpinga oraz zniesienie limitu liczby kadencji prezydenta (czyli zapewnienie mu władzy dożywotniej).

marzec 2018
W Driru (chiń. Biru) policja zatrzymuje i brutalnie przesłuchuje ponad trzydziestu Tybetańczyków, próbując ustalić, kto ujawnił informację o aresztowaniu sołtysa, który w lutym odmówił podpisania zgody na otwarcie kopalni na zboczu góry, uważanej przez mieszkańców za świętą.

1 marca 2018
Indyjskie media ujawniają tajną rządową instrukcję, która zakazuje ministrom i wyższym urzędnikom państwowym spotkań z Dalajlamą oraz udziału w wydarzeniach związanych z Tybetańczykami. Wydany 22 lutego zakaz – podyktowany „drażliwym okresem" w stosunkach dwustronnych z Chinami – ma obowiązywać dwa miesiące i dotyczyć przede wszystkim cyklu imprez „Thank You India", organizowanych przez Centralną Administrację Tybetańską w Dharamsali z okazji sześćdziesięciolecia diaspory.
Na lotnisku w Lhasie zostaje zatrzymany Tenzin Czophel, czterdziestoletni biznesmen z Nagczu (chiń. Naqu). Krewnym miesiącami nie udaje się ustalić, gdzie i dlaczego jest przetrzymywany.

2 marca 2018
Przed „newralgicznymi" rocznicami tybetańskich powstań władze chińskie tradycyjnie już organizują zastraszające „ćwiczenia" wojska i paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej na ulicach Lhasy.

3–15 marca 2018
Doroczne posiedzenie XIII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), które znosi konstytucyjny limit liczby kadencji prezydenta, zapewniając dożywotnie rządy Xi Jinpingowi. Pekin zwiększa o 8,1 procent wydatki na armię, która jest „absolutnie podległa partii komunistycznej" i „nie stanowi zagrożenia dla żadnego państwa". Wang Qishan, prawa ręka przewodniczącego, zostaje pierwszym beneficjentem zniesienia limitu kadencji i wiceprezydentem.

6 marca 2018
Guowa Jiamaoji (tyb. Goła Gjamo Kji) – tybetańska sopranistka i oficerka Armii Ludowo-Wyzwoleńczej – apeluje o położenie kresu dyskryminacji Tybetańczyków podczas dorocznego posiedzenia Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej w Pekinie.

7 marca 2018
W Merumie, w prefekturze Ngaba (chiń. Aba) prowincji Sichuan podpala się czterdziestoletni Ceku, ojciec dwojga dzieci. Ginie na miejscu, wołając o wolność Tybetu i długie życie Dalajlamy. Wang Guosheng, sekretarz partii prowincji Qinghai i delegat Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, mówi dziennikarzom, że „prości Tybetańczycy" z jego stron traktują przewodniczącego Xi Jinpinga jako „jedynego żywego bodhisattwę".

8 marca 2018
Dziecyn Pema, dyrektorka sieci placówek Tybetańskiej Wioski Dziecięcej, otrzymuje order Nari Śakti Pursar, najwyższe odznaczenie cywilne przyznawane przez rząd Indii.

13 marca 2018
Tybetańskie źródła informują o zatrzymaniu dwóch mnichów z klasztoru Dza Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.
Władze prefektury Nagczu (chiń. Naqu) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym obiecują „nagrody" za donosy o „przestępstwach", takich jak propagowanie ojczystego języka i kultury, utrzymywanie kontaktów z „kliką Dalaja", „zbieranie funduszy" czy „działalność ekologiczna".

19 marca 2018
„Przyjaciele z całego kraju" witają Szokdzianga, popularnego pisarza przewiezionego do rodzinnej wioski w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu po odbyciu kary trzech lat więzienia za „wywoływanie niepokojów na tle etnicznym, utrzymywanie potajemnych kontaktów z siłami separatystycznymi i zakłócanie stabilizacji".

20 marca 2018
Lobsang Sangje, mnich klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, zostaje skazany na pięć lat więzienia. Nie wiadomo, o co był oskarżony. Najbliższych nie powiadomiono ani o rozprawie, ani o wyroku.

21 marca 2018
Chińskie media informują o „pierwszych egzaminach ze znajomości prawa" w klasztorach Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

27 marca 2018
Światowe media informują, że Chiny i Rosja „wypowiadają wojnę prawom człowieka", próbując wspólnie zmniejszyć budżet Wysokiego Komisarza i innych ciał statutowych, zajmujących się tą kwestią w ONZ.
Policja zatrzymuje Dzinpę Gjaco, mnicha klasztoru Labrang w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu, i zwalnia po dziesięciodniowych przesłuchaniach.

28 marca 2018
„Żadna siła nie przeszkodzi Tybetańczykom w dostatnim życiu i realizowaniu wielkiego marzenia, póki stoimy murem za Komitetem Centralnym Komunistycznej Partii Chin i towarzyszem Xi Jinpingiem jako jego jądrem, niosąc wysoko sztandar myśli przewodniczącego dla nowej ery socjalizmu o chińskiej specyfice – mówi Qi Zhala (tyb. Cze Dahla), szef rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, w orędziu z okazji Święta Wyzwolenia Niewolników. – Każda skazana na klęskę próba podzielenia kraju zostanie potępiona przez lud i ukarana przez historię".

3 kwietnia 2018
Sześćdziesięcioletnia Lhamo Dolkar – pielgrzymująca do Lhasy z Sangczu (chiń. Xiahe) w prowincji Gansu – znika bez śladu w Darlagu (chiń. Dari), w Qinghai, zabrana na przesłuchanie przez „grupę chińskich esbeków w cywilnych ubraniach".

4 kwietnia 2018
Największy bank spermy w Pekinie publikuje nowe wymogi, wedle których dawcy muszą posiadać „odpowiednie cechy polityczne, kochać socjalistyczną ojczyznę i popierać linię Komunistycznej Partii Chin".

8 kwietnia 2018
Pekin informuje o „uszczelnieniu kontroli” granic nowoczesnym sprzętem i systemami monitoringu.

11 kwietnia 2018
Szwedzka prokuratura informuje, że czterdziestodziewięcioletni Tybetańczyk, którego aresztowano w lutym pod zarzutem przekazywania Chinom informacji o tybetańskiej społeczności emigracyjnej, „kontaktował się z chińskimi oficjelami w Polsce” i otrzymywał za to pieniądze. „Wniknął głęboko w tybetańską społeczność i mógł bardzo zaszkodzić wielu ludziom”.

16 kwietnia 2018
Tybetańskie źródła informują o wywłaszczeniach w okręgu Lhace (chiń. Lazi) w związku z planami budowy nowego lotniska.
Policja zatrzymuje dwóch mnichów klasztoru Cang w Gepasumdo (chiń. Tongde), w prowincji Qinghai za „nieprawomyślne” posty w mediach społecznościowych.

17 kwietnia 2018
Wszyscy – z wyjątkiem Węgier – ambasadorowie państw Unii Europejskiej w Pekinie podpisują raport, w którym ostro krytykują projekt „nowego jedwabnego szlaku” za naruszanie międzynarodowych zasad, brak transparencji i faworyzowanie subsydiowanych chińskich koncernów.

25 kwietnia 2018
Senat Stanów Zjednoczonych przyjmuje jednogłośnie rezolucję, w której podkreśla prawo tybetańskich buddystów do wybierania własnych przywódców religijnych i uznaje odnośne ingerencje chińskich władz za nieprawomocne.
Amerykański Departament Stanu upomina się o więzionego od ponad dwudziestu lat Panczenlamę, żądając od Pekinu jego natychmiastowego zwolnienia i przestrzegania międzynarodowych zobowiązań do poszanowania swobód religijnych wszystkich obywateli.

27–28 kwietnia 2018
„Nieformalny” szczyt chińsko-indyjski w Wuhanie.

30 kwietnia 2018
„Jako entuzjastyczny rzecznik światowego rozbrojenia i całkowitej likwidacji broni jądrowej – pisze Jego Świątobliwość Dalajlama do przywódców obu Korei – całym sercem cieszę się, że rozmawiacie o zapewnieniu trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim. Pokazaliście, że pokojowe środki i dialog są jedyną drogą do przyjaźni, zaufania i pokoju”.

maj 2018
Kilkadziesiąt rodzin z lhaskiego okręgu Njemo (chiń. Nimu) nagrywa film, w którym prosi o interwencję władz wyższego szczebla i pomoc w odzyskaniu pastwisk, skonfiskowanych przez lokalnych aparatczyków i przekazanych deweloperom.
Tybetańscy uczniowie z prefektury Coszar (chiń. Haidong) w prowincji Qinghai skarżą się, że żaden z 359 tamtejszych nowych pedagogów nie jest dwujęzyczny, i apelują do władz o zatrudnianie nauczycieli, którzy mogą uczyć nie tylko po chińsku, ale i po tybetańsku.
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego (TRA) ogłaszają nową „lojalnościową” kampanię, w ramach której zmuszają mieszkańców do śpiewania komunistycznych pieśni, karząc opornych wysokimi grzywnami.

1 maja 2018

Nowo otwarte Centrum Edukacyjne KPCh w Shandongu testuje wirtualny system, który ma wykrywać „problemy z lojalnością i ideologiczną świadomością” członków partii.

6 maja 2018
W Njamo, w okręgu Szigace (chiń. Xigaze) policja rozbija protest mieszkańców, domagających się wznowienia śledztwa i oskarżających funkcjonariuszy o korupcję oraz tuszowanie zabójstwa, do którego doszło rok wcześniej. Kilkanaście osób – w tym zastępca lokalnego sekretarza partii – zostaje zatrzymanych, a miasteczko na wiele tygodni odcięte od świata.

8 maja 2018
W Sogu (chiń. Suo) zatrzymany zostaje pięćdziesięciokilkuletni Gangkje, w którego domu policja znajduje książki i nagrania z buddyjskimi wykładami Dalajlamy.

7 maja 2018
Władze w Lhasie podają, że w pierwszym kwartale Tybetański Region Autonomiczny przyjął milion turystów (wzrost o 50 procent rok do roku).
Nagczu (chiń. Naqu) – jako szóste w Tybetańskim Regionie Autonomicznym – uzyskuje status miasta na prawach prefektury (i zostaje okrzyknięte najwyżej położoną aglomeracją ChRL).

14 maja 2018
Władze oświatowe Tybetańskiego Regionu Autonomicznego wydają rozporządzenie, zakazujące dzieciom i rodzicom udziału w „zbiorowych obchodach religijnych” buddyjskiego święta Saga Dała.

15 maja 2018
„Global Times”, anglojęzyczna przybudówka partyjnego „Dziennika Ludowego”, informuje, że mnisi, którzy zdobyli wykształcenie w Indiach, są systematycznie „reedukowani” i „mają zakaz nauczania buddyzmu mieszkańców Litangu” (tyb. Lithang) w prowincji Sichuan.

22 maja 2018
Taszi Łangczuk – zatrzymany w styczniu 2016 roku biznesmen i społecznik, apelujący o poszanowanie konstytucyjnych praw Tybetańczyków – zostaje skazany na pięć lat pozbawienia wolności przez sąd ludowy w Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai. Wyrok wywołuje falę protestów społeczności międzynarodowej, m.in. Unii Europejskiej oraz rządów Stanów Zjednoczonych, Kanady i Francji.
„Studiowanie konstytucji jest najwyższym priorytetem i najważniejszą misją religii w Chinach”: rządowe media podają, że „95 procent z 25 tysięcy pracowników religijnych w Tybecie zdało egzamin z konstytucji”.
Oficjalna chińska Rada Chrześcijańska powołuje „grupę roboczą do sinizacji chrześcijaństwa zgodnie z wytycznymi przewodniczącego Xi Jinpinga”.

23 maja 2018
Policja zatrzymuje i przez dwa tygodnie przesłuchuje sędziwą matkę, a następnie zwalnia z pracy siostrę i szwagra, domagając się „sprowadzenia” Tenzina Osera, byłego więźnia politycznego, który w 2000 roku uciekł do Indii z Pemy (chiń. Banma) w prowincji Qinghai.

25 maja 2018
Dalajlama spotyka się w Dharamsali z uczestnikami konferencji rzeczników „rangzen”, niepodległości Tybetu, kwestionujących jego ugodową „ume lam”, „drogę środka”, która zakłada zgodę na – faktyczną, nie papierową – autonomię w granicach Chin.
Policja zatrzymuje (i po jedenastu dniach zwalnia) Pemę Gjaco – nauczyciela, społecznika, pisarza i redaktora internetowego magazynu literackiego z Maczu (chiń. Maqu) w prowincji Gansu.

czerwiec 2018
Policja, prowadząca rewizje w ramach kampanii „zwalczania grup przestępczych i złych elementów”, zatrzymuje w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan dwóch restauratorów, w których na domach znaleziono zdjęcia Dalajlamy.

1 czerwca 2018
Duchowni z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego przechodzą trzydniowe szkolenie, podczas którego otrzymują „zadanie propagowania polityki rządu”.
Sześciu specjalnych sprawozdawców z biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka potępia skazanie Tasziego Łangczuka i po raz kolejny wzywa Chiny do jego natychmiastowego zwolnienia.

5 czerwca 2018
Przedterminowe zwolnienie Lobsanga Tenzina, skazanego na dziesięć lat więzienia za „spiskowanie, podżeganie i pomaganie w umyślnym zabójstwie”, czyli ukrywanie poparzonego mnicha, którego samospalenie w marcu 2011 roku zapoczątkowało falę dramatycznych protestów w całym Tybecie.

10 czerwca 2018
Władze chińskie ogłaszają plan budowy trzech nowych lotnisk w Tybetańskim Regionie Autonomicznym: w zmilitaryzowanym, bogatym w kopaliny, pełnym chińskich robotników Lhunce (chiń. Longzi), w Purangu (chiń. Pulan, ze świętą Górą Kailaś) oraz w Dingri (z Czomolungmą). Dwa pierwsze leżą na terenach spornych, uważanych przez Indie za nielegalnie okupowane. Projekt nosi nazwę „trzy plus jeden” (nowy pas startowy w Lhasie), ma kosztować 16,7 miliarda yuanów (9,6 mld PLN) i zostać ukończony w 2021 roku.

12 czerwca 2018
Dr Tenzin Dordże zostaje jednogłośnie wybrany szefem Komisji do spraw Wolności Religii na Świecie w amerykańskim Kongresie.

15 czerwca 2018
Dordże Gjancan, którego w lutym aresztowano w Szwecji pod zarzutem przekazywania Chinom – za pośrednictwem funkcjonariusza wywiadu w Polsce – informacji o tybetańskiej społeczności emigracyjnej, zostaje uznany winnym i skazany na karę dwudziestu dwóch miesięcy pozbawienia wolności.

18 czerwca 2018
Przesiedlenie 1102 pasterzy z rezerwatu Czangtang w okręgu Njima (chiń. Nima) na przedmieścia Lhasy.

20 czerwca 2018
Główny Urząd Statystyczny Chin przedstawia parlamentowi kolejny raport o powszechnym i nagminnym fałszowaniu statystyk przez przedsiębiorstwa państwowe i władze lokalne.

21 czerwca 2018
Premier Sharma Oli podpisuje w Pekinie porozumienie w sprawie budowy linii kolejowej, która połączy Kjirong (chiń. Jilong, nep. Kerung) w Tybecie z Katmandu (gdzie na żądanie ministerstwa spraw zagranicznych jeden z teatrów zdejmuje sztukę o tybetańskich uchodźcach).

25 czerwca 2018

„Ala Czangso” tybetańskiego reżysera Sonthara Gjala zdobywa nagrodę jury na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Szanghaju.

30 czerwca 2018
Teatr Narodowy w Pekinie wystawia sztukę „dedykowaną linii kolejowej Qinghai-Tybet” z okazji dwunastolecia jej otwarcia.

1 lipca 2018
Władze chińskie tradycyjnie mnożą restrykcje i wyprowadzają na ulice wojsko, „przypominając” Tybetańczykom o zakazie świętowania urodzin Dalajlamy.
Departament oświaty Tybetańskiego Regionu Autonomicznego zabrania „nieletnim uczniom” uczestniczenia w „czynnościach religijnych podczas letnich wakacji”.
Lokalne administracje zaczynają rygorystycznie egzekwować przepisy (na które często patrzono dotąd przez palce) i relegować młodocianych mnichów z klasztorów w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan.

2 lipca 2018
Dalajlama inauguruje program nauczania „szczęścia” (czyli przede wszystkim „świeckiej etyki”) w tysiącu szkół w New Delhi.

6 lipca 2018
Mimo zakazów i szykan mieszkańcy wszystkich regionów Tybetu mniej lub bardziej skrycie świętują urodziny Dalajlamy. W Nepalu po praz pierwszy od lat władze nie przeszkadzają diasporze w zorganizowaniu urodzinowych uroczystości, w których uczestniczą między innymi ambasadorowie Stanów Zjednoczonych i Francji oraz przedstawiciele organizacji międzynarodowych.

7 lipca 2018
Policja używa gazu łzawiącego i bije do nieprzytomności kilkanaście osób, rozbijając dwumiesięczny protest Tybetańczyków przeciwko prowadzeniu prac wydobywczych w prefekturze Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai.

10 lipca 2018
Liu Xia – osadzona w areszcie domowym wdowa po zmarłym w więzieniu nobliście Liu Xiaobo – uzyskuje zgodę na opuszczenie Chin.
Władze lokalne ściągają policję do okręgu Bajan (chiń. Hualong) w prowincji Qinghai, gdzie mieszkańcy pięciu tybetańskich osad protestują przeciwko próbie zmiany biegu rzeki Czakczu.

11 lipca 2018
Sześćdziesięcioczteroletni Qin Yongmin – weteran chińskiego ruchu demokratycznego, 22 lata za kratami od 1981 roku – zostaje skazany na 13 lat więzienia za „działalność wywrotową”, odmówiwszy „współpracy z sądem” i nie powiedziawszy słowa podczas procesu.

12 lipca 2018
Władze chińskie po raz kolejny nakazują wyburzenie tybetańskich sklepów i gospód, zbudowanych bez zezwoleń nad jeziorem Kuku-nor w prefekturze Colho (chiń. Hainan) prowincji Qinghai.

25 lipca 2018
Chińska organizacja praw człowieka publikuje dane z oficjalnych raportów, z których wynika, że w 2017 roku liczba zatrzymań w ujgurskim Xinjiang wzrosła o 731 procent, stanowiąc 21 proc. zatrzymań w całym kraju (przy wskaźniku dla populacji 1,5 proc.).

25–27 lipca 2018
Premier Li Keqiang – jako pierwszy szef chińskiego rządu w tej dekadzie – składa wizytę w Tybetańskim Regionie Autonomicznym. W Lhasie Li obiecuje nowe szkoły i szpitale oraz spotyka się w Dżokhangu z „przywódcami buddyjskimi" i wzywa ich do „strzeżenia narodowej jedności". W Lhoce (chiń. Shannan) fotografuje się z robotnikami, drążącymi tunel kolejowy, oraz dyskutuje o ochronie środowiska, a w Njingtri (chiń. Lingzhi) kupuje tybetańską herbatę i rozmawia z „przesiedlonymi z ubogiego rejonu".

26 lipca 2018
Wiceprezydent Mike Pence przemawia na pierwszej rządowej konferencji poświęconej promowaniu wolności religii. Mówi między innymi o walce Tybetańczyków i dodaje, że jest zaszczycony spotkaniem z byłym więźniem politycznym Gologiem Dzigme.

31 lipca 2018
Konferencja działających w Chinach stowarzyszeń religijnych zobowiązuje świątynie wszystkich wyznań do wywieszania flag państwowych (w celu podniesienia „świadomości i szacunku w społeczeństwie").

1 sierpnia 2018
Po dziesięciu latach zakazów – spowodowanych symbolicznym protestem jednego koczownika – władze chińskie wydają zgodę na zorganizowanie słynnych wyścigów konnych w Lithangu, w prowincji Sichuan, zmieniając tybetańskie święto w propagandowy spektakl.

3 sierpnia 2018
Chińskie organizacje praw człowieka informują, że wedle ich szacunków władze internowały już w obozach reedukacyjnych niemal trzy miliony Ujgurów.

6 sierpnia 2018
„Modlicie się o moje długie życie, a jednocześnie ciągle mnie gdzieś zapraszacie", mówi Dalajlama do tysięcy wiernych zebranych w Ladakhu, zapowiadając ograniczenie liczby podróży w następnych latach.
Grupa specjalnych sprawozdawców ONZ krytykuje „dwutorową" chińską „politykę paszportową" jako dyskryminującą Tybetańczyków.

10 sierpnia 2018
Przedterminowe zwolnienie Gonpo Ceko, skazanego w 2008 roku na 14 lat więzienia za udział w antychińskich protestach w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.

13 sierpnia 2018
Przedterminowe zwolnienie Gonpo Cetena, skazanego na dwanaście lat więzienia za stanięcie na czele wiejskiej demonstracji w Maczu, w prowincji Gansu w marcu 2008 roku.
Sąd prowincji Qinghai utrzymuje wyrok Tasziego Łangczuka – biznesmena i społecznika, walczącego o poszanowanie konstytucyjnych praw Tybetańczyków – skazanego w maju na pięć lat więzienia w związku z wywiadem, którego w 2015 roku udzielił dziennikarzowi „New York Timesa".

21 sierpnia 2018
W Wielkiej Hali Ludowej w Pekinie premier Malezji ogłasza rezygnację z dwóch gigantycznych chińskich inwestycji, mówiąc, że jego kraj nie chce „nowego kolonializmu".

26 sierpnia 2018

Wang Yang – przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK), numer cztery w strukturach Komunistycznej Partii Chin – składa wizytę w Lhasie i wzywa do „sinizacji buddyzmu", „gotowości w obliczu zagrożenia" oraz „męstwa w walce z elementem separatystycznym".
Komunistyczna Partia Chin przyjmuje nowy regulamin, który zobowiązuje struktury wszystkich szczebli do poddania wierzących kadr „intensywnej edukacji ideologicznej", a jeśli to zawiedzie – usunięcia ich z szeregów. Niemal 90 milionów członków ma też odtąd „aktywnie okazywać lojalność" przewodniczącemu Xi Jinpingowi.

30 sierpnia 2018
Oenzetowski Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej dokonuje przeglądu okresowego reportu Chińskiej Republiki Ludowej i przedstawia swoje rekomendacje, wskazując 21 obszarów, które budzą jego zaniepokojenie, w tym tak fundamentalne jak rozwój, wywłaszczenia, edukacja, opieka zdrowotna, społeczeństwo obywatelskie, tortury, definicje terroryzmu i separatyzmu – zwłaszcza zaś sytuacja Tybetańczyków, Ujgurów i Mongołów.

wrzesień 2018
Amerykański Departament Sprawiedliwości poleca, by redakcje chińskich państwowych mediów formalnie rejestrowały się w USA jako „przedstawiciele obcego rządu".
Przymusowe wysiedlenie (z powodu budowy kopalni i elektrowni wodnej) mieszkańców dziewięciu osad w Gondzio (chiń. Gongjue), w TRA.

4 września 2018
Policja bije, zatrzymuje i wywozi do aresztu śledczego w odległej prefekturze Anję Sengdrę, popularnego działacza społecznego, walczącego od lat z korupcją i nadużyciami w okręgu Gade (chiń. Gande), w Qinghai. Wkrótce petycje w jego obronie podpisując setki mieszkańców regionu.

5 września 2018
Dwudziestotrzyletni Dordże Rabten, mnich klasztoru Kirti, samotnie demonstruje w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie. Zostaje natychmiast zatrzymany przez policję.

6 września 2018
Policja zatrzymuje osiemnastoletniego mnicha Tenzina Gelka, który wychodzi na ulicę w Ngabie (chiń. Aba), wołając o wolność Tybetu. Lokalne źródła informują o podobnym proteście i aresztowaniu trzeciego duchownego.

7 września 2018
„Centralne przedsiębiorstwa państwowe" obradują w Lhasie nad walką z ubóstwem, co lokalny sekretarz partii Wu Yingjie nazywa „rządową strategią ukazywania zalet chińskiego systemu socjalistycznego".

8 września 2018
Nagroda za najlepszy scenariusz dla „Dzinpy" Pemy Cetena na festiwalu filmowym w Wenecji.

10 września 2018
Prezydent Włoch nadaje order zasługi – najwyższe i najstarsze odznaczenie Republiki – prof. Namkhai Norbu Rinpoczemu.

11–15 września 2018
Wspólne manewry Rosji i Chin, okrzyknięte „największymi od zakończenia zimnej wojny".

11 września 2018

Zatrzymanie pięciu mnichów, protestujących trzy dni wcześniej przeciwko planom wzniesienia budynków mieszkalnych przed klasztorem Gomang w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie.
Przedstawiciel indyjskiego rządu mówi dziennikarzom, że liczba zarejestrowanych tybetańskich uchodźców w ciągu kilku lat „spadła ze 150 do około 85 tysięcy".

20 września 2018
Władze chińskie publikują projekt rozporządzenia, przewidującego licencjonowanie internetowych publikacji – a także ich udostępniania i linkowania – o charakterze religijnym.

22 września 2018
Watykan zawiera „tymczasowe porozumienie" z Chinami, uznając siedmiu biskupów mianowanych przez władze w Pekinie.

24 września 2018
Władze Hongkongu zakazują działalności jedynej (według własnych danych, dwunastoosobowej) partii niepodległościowej.

25 września 2018
Amerykańska Izba Reprezentantów przyjmuje „ustawę o wzajemności", domagając się od Pekinu zapewnienia „równego" dostępu do – zamkniętego dla dziennikarzy, organizacji pozarządowych itd. – Tybetu.

30 września 2018
Czterdziestojednoletni Szonu Palden – schorowany na skutek tortur, osadzony w areszcie domowym były więzień polityczny – umiera, niesiony na łóżku do szpitala w Maczu (chiń. Maqu), w prowincji Gansu.

październik 2018
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego (TRA) „wysyłają w teren profesjonalne grupy robocze, które zachęcają buddyjskich mnichów i mniszki do studiowania prawa", przygotowując duchownych – także przy pomocy „aplikacji mobilnych, gier komputerowych, konkursów kaligrafowania i rozwiązywania szarad" – do „propagowania polityki partii i rządu".
Dziesiątki Tybetańczyków protestują w Czone (chiń. Zhuoni), w prowincji Gansu, domagając się wypłaty zaległych rekompensat za stada, które „zredukowali" na polecenie władz w 2015 roku.

4 października 2018
Ambasador ChRL w USA wyjaśnia amerykańskim dziennikarzom, że restrykcje, uniemożliwiające swobodny wjazd i podróżowanie po Tybecie, spowodowane są „wysokością i trudnymi warunkami klimatycznymi".
Wiceprezydent Mike Pence wygłasza przemówienie, w którym stwierdza, że poprzednie administracje stawiały na „zaangażowanie", licząc, że „przyczyni to Chinom wolności, w tym poszanowania własności prywatnej, swobód religijnych i praw człowieka, ale nadzieje te spełzły na niczym", w związku z czym USA mają dziś „inne podejście" do Pekinu i jego „autorytarnego ekspansjonizmu". Mówi też o „prześladowaniach chińskich chrześcijan, muzułmanów i buddystów", „zamknięciu w obozach prania mózgu ponad miliona Ujgurów" i „samospaleniach stu pięćdziesięciu Tybetańczyków w proteście przeciwko chińskim represjom".
Amerykańskie media sugerują, że wyprodukowany w Chinach czip mógł być wykorzystywany do szpiegowania użytkowników – w tym największych koncernów – na całym świecie.

6 października 2018
Władze lokalne informują o wykreśleniu 25 okręgów TRA z państwowej „listy ubóstwa".

7 października 2018
Pekin potwierdza zatrzymanie Menga Hongwei, „zaginionego” od dwóch tygodni szefa Interpolu.

9 października 2018
Po miesiącach zaprzeczania ich istnieniu, władze Xinjiangu przyjmują przepisy, powołujące „ośrodki szkolenia zawodowego i kształcenia”, w których od zeszłego roku internowano ponad milion „reedukowanych” Ujgurów.

10 października 2018
Przewodniczący Xi Jinping wzywa do planowania i budowania „pełną parą” linii kolejowej, która połączy Lhasę z Chengdu, stolicą prowincji Sichuan, w celu „propagowania solidarności etnicznej, strzeżenia narodowej jedności i konsolidowania stabilności granicy”.

11 października 2018
Wielkie osuwisko w Dzomdzie (chiń. Jiangda) powoduje zalanie kilkunastu wiosek i ewakuację ponad 20 tysięcy ludzi.
Chińscy robotnicy biją grupę Tybetańczyków, protestujących przeciwko rozjeżdżaniu ich pastwisk w Czabczy (chiń. Gonghe), w prowincji Qinghai.

16 października 2018
Chińskie media informują o dwudniowym sympozjum w Qinghai, poświęconym „wkładowi buddyzmu tybetańskiego w Inicjatywę Pasa i Drogi oraz walkę z separatyzmem”.
Władze lokalne zakazują organizowania dorocznego święta w instytucie klasztornym Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie, przy okazji degradując najważniejszy ośrodek renesansu buddyzmu w Tybecie do „centrum szkoleniowego średniego szczebla”, co zamyka go przed wiernymi i odbiera tytuł do organizowania „innej działalności religijnej”.

17 października 2018
Osuwisko, powstanie zaporowego jeziora i ewakuacja tysięcy osób w Njingtri (chiń. Lingzhi).

29 października 2018
Lodi Gjari Rinpocze – jeden z najwybitniejszych tybetańskich dyplomatów i mężów stanu – umiera w szpitalu w San Francisco.

31 października 2018
W obecności kilkudziesięciu tysięcy wiernych z całego Tybetu mnisi intronizują portret Karmapy w klasztorze Dziapa, w Nangczenie (chiń. Nangqian), w Qinghai.

3 listopada 2018
Kolejne osuwisko, nowe jezioro zaporowe na Driczu (chiń. Jangcy), powódź i ewakuacja kilkudziesięciu tysięcy osób w Dzomdzie (chiń. Jiangda) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie i Deczen (chiń. Deqing) w Yunnanie.

4 listopada 2018
Dwudziestotrzyletni Dhorbo podpala się w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan. Ginie na miejscu, wołając o powrót Dalajlamy.

6 listopada 2018
Trzeci „okresowy przegląd” sytuacji w Chinach na forum Rady Praw Człowieka ONZ. O prawa Tybetańczyków upominają się przedstawiciele dwunastu państw, między innymi Australii, Francji, Niemiec, Japonii i Stanów Zjednoczonych.

8 listopada 2018
„Buddyzm tybetański musi mieć odwagę sprostać historycznej misji i z własnej inicjatywy dostosować się do społeczeństwa socjalistycznego, zlać z kulturą chińską oraz dostrajać do sytuacji w kraju", mówi Gjalcen Norbu, „chiński Panczen", podczas akademickiego seminarium w Pekinie.

11 listopada 2018
Policja rozpędza demonstrację mieszkańców osady w Czone (chiń. Zhuoni), w Gansu, protestujących przeciwko planom zawrócenia lokalnej rzeki, jedynego źródła wody pitnej.

16 listopada 2018
Władze chińskie ogłaszają nową, narodową kampanię zwalczania „nielegalnych treści", w ramach której wypłacają nagrody za informacje o „przestępstwach" takich jak rozmowy o Dalajlamie.

19 listopada 2018
Władze lokalne w ujgurskim Xinjiangu wzywają osoby, które „nie oglądają telewizji" albo „kupowały mapy lub sznury", do oddania się w ręce policji jako podejrzane o „terroryzm".
Rząd Kanady przeznacza 5,4 mln dolarów na kształcenie tybetańskich uchodźców w Indiach i Nepalu.

20 listopada 2018
»Na zdjęciach z kosmosu nie widać dzielących nas granic, tylko jedną błękitną planetę. Nie ma już czasu na myślenie o „własnym kraju" czy „naszym kontynencie". Naprawdę trzeba nam dziś większego poczucia globalnej odpowiedzialności, wyrastającej z poczucia jedności rodzaju ludzkiego«, pisze Dalajlama w przesłaniu na szczyt klimatyczny COP24 w Katowicach.

26 listopada 2018
Władze chińskie podają, że od początku roku lotnisko w Lhasie przyjęło cztery miliony turystów.

30 listopada 2018
W szpitalu w Dharamsali umiera osiemdziesięciosiedmioletni Palden Gjaco, jeden z najbardziej znanych tybetańskich więźniów politycznych, który za kratami chińskich więzień i obozów pracy spędził 33 lata.
Międzynarodowy zespół publikuje wyniki badań kamiennych narzędzi i grotów sprzed około 40 tysięcy lat (czyli dwa razy starszych od znanych dotąd śladów) z położonego w środkowym Tybecie paleolitycznego stanowiska archeologicznego, które uznano za najwyżej położone na świecie.

grudzień 2018
Władze chińskie tradycyjnie już konfiskują paszporty i zawracają Tybetańczyków z zagranicy w związku z dorocznymi wykładami Dalajlamy w Bodh Gai, najbardziej czczonym sanktuarium buddyjskim Indii.

2 grudnia 2018
Władze chińskie organizują manifestację siły z okazji buddyjskiego święta Ganden Ngaczo, wyprowadzając na ulice Lhasy „tłumy żołnierzy paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej, zwykłych policjantów i tajniaków".

3 grudnia 2018
Jego Świątobliwość Gjalłang Drukpa przemawia – jako przedstawiciel ludów Himalajów – do uczestników oenzetowskiego szczytu klimatycznego COP24 w Katowicach.

5 grudnia 2018

Po latach zabiegów dyplomatycznych niemiecka Komisarz Praw Człowieka składa wizytę w Lhasie.

8 grudnia 2018
W Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan podpala się nastoletni Dugkho. Władze odcinają od świata cały rejon.

9 grudnia 2018
Na „ulicy bohaterów" w Ngabie (chiń. Aba) w Sichuanie podpala się Gendun Gjaco, szesnastoletni mnich klasztoru Kirti. Ginie, wołając o wolność o Tybetu.
W internecie pojawia się nagranie – którego autentyczności z oczywistych względów nie można potwierdzić – „wujka", twierdzącego, że zmarły 4 listopada Dhorbo nie dokonał samospalenia, tylko zmarł na skutek wypadku.

10 grudnia 2018
Policja katuje szesnastoletniego mnicha Sangje Gjaco, który woła o wolność Tybetu w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie.
Władze w Lhasie inaugurują pięcioletni program „socjalistycznego kształcenia" duchownych (i trzyletniej edukacji partyjnych aparatczyków, „delegowanych" do tybetańskich klasztorów).

11 grudnia 2018
Po wrześniowym głosowaniu w Izbie Reprezentantów amerykański Senat jednogłośnie przyjmuje „ustawę o wzajemności", domagając się od Chin „równego" dostępu do zamkniętego dla świata Tybetu. Do zakończenia ścieżki legislacyjnej potrzebny jest już tylko podpis prezydenta.

12 grudnia 2018
Pekin publikuje białą księgę, w której chwali się „wszechstronnymi postępami" w sferze ochrony praw człowieka, zwłaszcza w „autonomicznym" Tybecie i Xinjiangu (gdzie według niezależnych szacunków internowano dziesiątą część rdzennej populacji).

19 grudnia 2018
Prezydent Donald Trump podpisuje ustawę, która ma zapewnić „równy dostęp" do Tybetu amerykańskim dyplomatom, dziennikarzom, akademikom, działaczom organizacji pozarządowych i turystom, a przede wszystkim Tybetańczykom, będącym obywatelami Stanów Zjednoczonych. To krok w kierunku przywrócenia standardu wzajemności w stosunkach dwustronnych: o ile Chińczycy, którzy posiadają ważne wizy, mogą swobodnie podróżować po Stanach Zjednoczonych, do wjazdu na teren Tybetańskiego Regionu Autonomicznego potrzebne jest specjalne zezwolenie. Władze w Pekinie rutynowo uniemożliwiają odwiedzanie Tybetu zagranicznym politykom, dziennikarzom czy przedstawicielom instytucji międzynarodowych. Grupą najbardziej dyskryminowaną są bez wątpienia tybetańscy uchodźcy.

20 grudnia 2018
Pekin wystosowuje „stanowczy protest" w sprawie amerykańskiej ustawy o dostępie do Tybetu i publikuje serię artykułów, piętnujących „polityczną hipokryzję" i „religijne zakłamanie" Dalajlamy.

25 grudnia 2018
Władze okręgu Nangczen (chiń. Nangqian) w prowincji Qinghai zakazują klasztorom buddyjskim organizowania wakacyjnych kursów języka tybetańskiego dla młodzieży.

31 grudnia 2018
Chiny pokazują światu nowy lekki czołg T15, który otrzymały siły AL-W w Tybecie.

styczeń 2019
Niezależne źródła informują o nowej kampanii chińskich władz, które każą Tybetańczykom zastępować religijne wizerunki na domowych ołtarzach portretami przywódców partii komunistycznej i „oddawać im cześć", strasząc utratą świadczeń.
Władze Czamdo (chiń. Changdu) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym – nie zostawiając wyboru i każąc za to płacić – przenoszą do miast rolników i koczowników, których wcześniej przymusowo osiedlono.
Policja zatrzymuje i poddaje kilkudniowym przesłuchaniom – pytając głównie o „zagraniczne kontakty" – tybetańskich ekologów, którzy walczą z kłusownikami nielegalnie łowiącymi ryby w jeziorze Kuku-nor (tyb. Co Ngyn, chiń. Qinghai).

1 stycznia 2019
Najstarsza tybetańska uczelnia w Chinach – Tybetański Uniwersytet Minzu (we wcześniejszych oficjalnych przekładach „Mniejszości Etnicznych" albo „Narodowości") w Xianyangu, w prowincji Shaanxi – przestaje prowadzić zajęcia w języku tybetańskim, nauczając po chińsku nawet tybetańskiej medycyny i zostawiając tylko jeden lektorat tybetańskiego (jako drugiego języka).
Władze Lhoki (chiń. Shannan) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym zakazują uczniom udziału w „zajęciach pozalekcyjnych" (i, tradycyjnie już, „czynnościach religijnych") podczas zimowych ferii.

3 stycznia 2019
„Pani przyjaźń, pomoc i solidarność w najtrudniejszym okresie długiej historii Tybetu były dla nas źródłem nadziei, inspiracji oraz siły w mozolnej, trudnej walce o sprawiedliwość i wolność", Dalajlama gratuluje Nancy Pelosi ponownego objęcia fotela przewodniczącej Izby Reprezentantów.
Chińska sonda – jako pierwsza – ląduje na niewidocznej z Ziemi półkuli Księżyca.

4 stycznia 2019
Tybetański fotograf Taszi Topgjal zdobywa najważniejszą indyjską nagrodę dziennikarską za fotoreportaż o zamiataczach ulic i czyścicielach kanałów.

7 stycznia 2019
Władze lokalne ogłaszają „zlikwidowanie problemu ubóstwa" w mieście Lhasa.

10 stycznia 2019
Władze lokalne podają, że Tybetański Region Autonomiczny przyjął w 2018 roku ponad 30 milionów turystów (wzrost o 31 procent).

12 stycznia 2019
Władze w Lhasie publikują doroczny „raport roboczy", w którym – choć Chiny ostro krytykują Stany Zjednoczone za przyjęcie ustawy o „wzajemności w dostępie" – zapowiadają skrócenie czasu oczekiwania i zwiększenie liczby zezwoleń na wjazd do Tybetu.
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego zatrzymuje Polaka i Chińczyka podejrzanych o współpracę z chińskimi służbami specjalnymi. Według polskich mediów „Weijing W. jest jednym z dyrektorów polskiego oddziału chińskiego koncernu telekomunikacyjnego Huawei, a Piotr D. to były wysoki rangą oficer ABW". Anglojęzyczna przybudówka „Dziennika Ludowego" – oficjalnego organu Komunistycznej Partii Chin – oskarża Polskę o „wspieranie USA w walce z Huawei" i zapowiadają: „W tym momencie Chiny nie mogą być miękkie. Pekin nie będzie gnębił Warszawy – nie jest tego warta – ale musi zapłacić za zniewagę".

13 stycznia 2019

Chińskie media informują, że w 2018 roku w Tybetańskim Regionie Autonomicznym „skazano” dwadzieścia pięć osób za „separatyzm lub finansowanie przestępstw, które stanowiły zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa”.

15 stycznia 2019
Komendantura więzienia Dongchuan w Silingu (chiń. Xining), w prowincji Qinghai uniemożliwia adwokatowi widzenie z Taszim Łangczukiem – społecznikiem skazanym na pięć lat pozbawienia wolności za upominanie się o poszanowanie konstytucyjnych praw Tybetańczyków i próbującym złożyć w terminie odwołanie od wyroku.

17 stycznia 2019
Indyjskie media, powołując się na dane agend tybetańskiej diaspory, informują o gwałtownym spadku liczby Tybetańczyków, którym udaje się dotrzeć do Indii. Władze chińskie przypisują zasługę sobie. Rządowe media podają dane straży granicznej Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, która twierdzi, że dzięki uruchomionemu w lipcu programowi „uszczelniania”, w drugim półroczu liczba prób nielegalnego przekroczenia granicy spadła o 79 procent. Władze miały też „zmotywować 16 tysięcy funkcjonariuszy policji do złożenia wizyt w 21 tysiącach gospodarstw w pasie przygranicznym oraz spisania 48 tysięcy przybyszów z innych regionów”.

18 stycznia 2019
Schorowany i okaleczony Czokji – mnich z Sertharu (chiń. Seda) w Sichuanie, skazany w czerwcu 2015 roku na cztery lata pozbawienia wolności za chodzenie w koszulce z napisem „Osiemdziesiąte urodziny”, co sąd uznał za podżeganie do separatyzmu – zostaje warunkowo zwolniony z więzienia.

20 stycznia 2019
W Szigace (chiń. Rigaze / Xigaze) otwarty zostaje nowy „ośrodek edukacji politycznej” dla tysięcy partyjnych aparatczyków, delegowanych – w celu „strzeżenia stabilizacji oraz zwalczania separatyzmu i wpływów Dalaja” – do tybetańskich osad, klasztorów i szkół. Według oficjalnych zapowiedzi po „paramilitarnym szkoleniu i całkowitym przeobrażeniu ideologicznym”, ludzie ci będą „rwać korzenie, więzi i relacje” w społeczeństwie tybetańskim.

23 stycznia 2019
„Dzinpa” Pemy Cetena otrzymuje sześć nominacji – między innymi dla najlepszego filmu i reżysera – do Azjatyckiej Nagrody Filmowej.

28 stycznia 2019
Ministerstwo spraw zagranicznych Kanady wystosowuje oświadczenie, w którym wyraża „głębokie zaniepokojenie naruszaniem praw człowieka w Tybecie”.
Wang Quanzhang – ostatni z ponad stu zatrzymanych w „czarny piątek” (2015) działaczy społecznych i „adwokatów praw” – po ponadtrzyletnim „śledztwie” i procesie, podczas którego „zwolnił” obrońcę z urzędu, zostaje skazany na cztery i pół roku więzienia za działalność „wywrotową”.
Telewizja w Lhasie emituje film propagandowy, opowiadający o karaniu tybetańskich aparatczyków za naruszanie partyjnej dyscypliny – między innymi „czczenie ukrytych w jaskini przedmiotów związanych z Dalajlamą”.

7 lutego 2019
Tybet – tuż przed Syrią, z jednym punktem na sto możliwych – zamyka „światowy ranking wolności” organizacji Freedom House.

8 lutego 2019

Akademia Nauk Społecznych w Pekinie publikuje raport i ranking chińskich miast, w którym Lhasa zajmuje pierwsze miejsce w kategorii „bezpieczeństwa publicznego”.

12 lutego 2019
Nancy Pelosi, przewodnicząca Izby Reprezentantów, przyjmuje na Kapitolu prezydenta Centralnej Administracji Tybetańskiej i inauguruje obchody sześćdziesięciolecia diaspory.

15 lutego 2019
W związku z newralgicznymi marcowymi rocznicami władze chińskie tradycyjnie już (ale po raz pierwszy z amerykańską ustawą o „wzajemności” w tle) zamykają Tybetański Region Autonomiczny (TRA) przed cudzoziemcami. Według pracowników biur podróży zakaz ma obowiązywać do 1 kwietnia.

28 lutego 2019
Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego oferują nagrody w wysokości do 300 tysięcy yuanów (167 tys. PLN) za „zgłaszanie nielegalnych treści w internecie”.

marzec 2019
Władze w Markhamie (chiń. Mangkang) uzależniają przyznawanie świadczeń od „postawy” politycznej. Tybetańczycy, którzy ubiegają się o dotacje i zapomogi, „muszą ślubować posłuszeństwo Komunistycznej Partii Chin oraz recytować z pamięci nazwiska najważniejszych chińskich przywódców i hymn państwowy”.

1 marca 2019
Kanadyjska policja wszczyna dochodzenie w sprawie tysięcy listów z pogróżkami („obyś zdechła młodo”, „na twojej kulce jest napis Made in China”, „zlikwidujemy ciebie i twoją rodzinę” itd.) wysyłanych do Czimi Lhamo – Tybetanki, której wybór na przewodniczącą studenckiego zrzeszenia w Scarborough wywołał lawinę „spontanicznych” protestów Chińczyków. Wprowadzanie „nadzwyczajnych środków bezpieczeństwa”, czyli restrykcji i szykan we wszystkich regionach Tybetu przed „newralgicznymi” marcowymi rocznicami.

3–15 marca 2019
Doroczne posiedzenia XIII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), zdominowane kwestią budowania „średniozamożnego społeczeństwa” (chiń. *xiaokang*) oraz ochroną danych osobowych i „sztuczną inteligencją”.

5 marca 2019
Władze chińskie ogłaszają nową kampanię „edukacji politycznej” w Lhoce (chiń. Shannan). Mają ją prowadzić „głównie” mnisi i mniszki, którzy od zeszłego roku przechodzili kolejno kampanie „zaszczepiania ducha XIX Zjazdu Komunistycznej Partii Chin”, „edukacji konstytucyjnej i wzmacniania przekonań politycznych”, „edukacji prawnej i nowych obowiązków” i wreszcie inauguracji pięcioletniego programu „socjalistycznego kształcenia i sinizacji duchownych”, który sprawia wrażenie „ostatecznego rozwiązania” problemu religii w Chińskiej Republice Ludowej.

6 marca 2019
Wu Yingjie, chiński sekretarz partii w Lhasie, informuje zagranicznych dziennikarzy, że Dalajlama „nigdy nie zrobił nic dobrego” dla Tybetańczyków, którzy „kochają nie jego, a zapewniającą dostatek partię komunistyczną”. Go Khok, szef administracji w Lhasie, dodaje, że dzięki „stanowczemu zwalczaniu wpływów kliki Dalaja” liczbę wiernych i obrzędów religijnych w stolicy Tybetu udało się „ograniczyć do niespełna dziesięciu procent”.

7 marca 2019
Ngałang Gjalcen – mnich wydalony z klasztoru Rongpo w Nagczu (chiń. Naqu), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym i uprowadzony przez policję w lutym 2015 roku – zostaje zwolniony z więzienia Drapczi po odbyciu pełnej kary trzech lat pozbawienia wolności.

10 marca 2019
W sześćdziesiątą rocznicę wybuchu powstania w Lhasie władze chińskie organizują w mieście wielką paradę sił policyjnych, bojowych wozów piechoty i czołgów. „Przerazimy i zastraszymy wrogie siły oraz separatystów – mówi szef Sztabu Strzeżenia Stabilności, generał Ding Yexen. – Wykurzymy z ostatniej kryjówki".

13 marca 2019
Władze ogłaszają nową kampanię w lhaskim klasztorze Sera: mnisi mają „praktykować religię poprzez zwalczanie separatyzmu" oraz „odpłacać za szczodrość Pekinu dla Tybetu wiernością i miłością do najwyższych przywódców Komunistycznej Partii Chin".

15 marca 2019
Tybetańskie źródła podają, że pięćdziesięciosiedmioletni Lodo Gjaco – który bity i torturowany, spędził już w chińskich więzieniach 21 lat – został skazany przez sąd ludowy w Sogu (chiń. Suo) na karę 18 lat pozbawienia wolności za nagranie i opublikowanie w internecie apelu o pokój na świecie „inspirowanego naukami Jego Świątobliwości Dalajlamy". Jego żonę skazano na dwa lata za włączenie kamery.

17 marca 2019
Odpierając zarzuty o internowanie ponad miliona Ujgurów, Pekin ogłasza, że zatrzymał w Xinjiangu „13 tysięcy terrorystów".

18 marca 2019
Rządowe media informują o rozpoczęciu trzymiesięcznej kampanii, której celem jest sprawdzenie, czy aparatczycy z Qinghai bogacili się na „bardzo drogich i rzadkich zasobach naturalnych": *jarca gumbu*, osiągających astronomiczne ceny tybetańskich maczużnikach, oraz jadeicie kunluńskim.

19 marca 2019
Media podają, że Tybetański Region Autonomiczny przyjął „rekordową liczbę turystów w sezonie zimowym": 2,46 mln osób, o ponad 84 procent więcej niż rok wcześniej.

22 marca 2019
Władze w Pekinie – zaniepokojone starzeniem się wsi i rosnącą przepaścią między bogatymi miastami a ubożejącą prowincją – zapowiadają wysłanie w teren „ponad dziesięciu milionów ochotników" (czyli studentów) w ciągu trzech lat.
Przywódcy Unii Europejskiej apelują o wyzbycie się „naiwności" w relacjach z Chinami.

23 marca 2019
Włochy – jako pierwszy kraj zachodnioeuropejski i członek G7 – przystępują formalnie do chińskiego projektu „pasa i szlaku", który UE i USA określają mianami „pułapki długów" i „nowego kolonializmu".

25 marca 2019
Ponad 30 tysięcy mnichów i mniszek z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego zdaje „egzamin ze znajomości przepisów i prawa".

Zgodnie z wymogami obowiązującej od grudnia ustawy o „wzajemności” Departament Stanu przedstawia raport, w którym oskarża Chiny o „systematyczne ograniczanie dostępu” do Tybetu amerykańskim dyplomatom, dziennikarzom i zwykłym turystom.

30 marca 2019
Demonstracja nepalskich buddystów przeciwko wypowiedzi posła partii komunistycznej (i byłego ministra), który twierdzi, że khataki (ofiarne – i jakoby tybetańskie – szarfy) „obrażają uczucia Chińczyków”.

31 marca 2019
Władze chińskie kończą program przymusowych przesiedleń w Gondzio (chiń. Gongjue), eksmitując ostatnie, opierające się od niemal roku rodziny do sąsiedniej prefektury Kongpo (chiń. Lingzhi).

kwiecień 2019
Władze chińskie zamykają dla turystów tonący w śmieciach obóz bazowy pod Everestem. Ogłoszenie zakazu przyjmowania nowych adeptów do obozowiska klasztornego Larung Gar w Sertharze (chiń. Seda), którym po wydaleniu tysięcy „nadliczbowych” duchownych i wyburzeniu ich domów od ponad roku kierują bezpośrednio partyjni aparatczycy.

2 kwietnia 2019
Sonam – magistrant z Lanzhou – zostaje zatrzymany na terenie Uniwersytetu Minzu z powodu opublikowanej i szeroko komentowanej w internecie pracy egzaminacyjnej o zmniejszaniu się liczby etatów dostępnych dla Tybetańczyków.

4 kwietnia 2019
Aparatczyk z Pośredniego Sądu Ludowego prefektury Nagczu zasłania się „tajemnicą państwową”, odmawiając zagranicznemu dziennikarzowi odpowiedzi na pytanie, jakie przestępstwo popełnił Lodo Gjaco, którego skazano na 18 lat więzienia za nagranie i opublikowanie w internecie „apelu o pokój na świecie”.

5 kwietnia 2019
Jego Świątobliwość Dalajlama (wspólnie z Emory University jako głównym partnerem) inauguruje w Delhi globalny program SEE – kształcenia Społecznego, Emocjonalnego i Etycznego, czyli, jak to często ujmuje, „higieny psychicznej”.

9 kwietnia 2019
Tybet otwiera „pierwsze międzykontynentalne połączenie”: Lhasa–Helsinki.

15 kwietnia 2019
Sąd ludowy w Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai skazuje na kary od trzech do siedmiu lat więzienia dziewięciu Tybetańczyków, których uznaje winnymi założenia „złej organizacji” i „zakłócania porządku poprzez mobilizowanie mas”, czyli próby uzyskania odszkodowania za pastwiska przejęte przez władze lokalne.

18 kwietnia 2019
Parlament Europejski przyjmuje rezolucję, w której potępia naruszanie praw mniejszości – w tym Tybetańczyków – w Chinach.

22 kwietnia 2019
Chińskie media informują o ukaraniu 1035 aparatczyków – w tym 83 z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego – za spowodowanie „szkód w środowisku naturalnym”.

26 kwietnia 2019
Pema Łangczen z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie, zatrzymany przez policję za publiczne odśpiewanie tybetańskiego hymnu w 2016 roku, umiera w szpitalu, „nie odzyskawszy zdrowia po torturach".

29 kwietnia 2019
Policja zatrzymuje czterech mężczyzn, z których jeden – dwudziestoletni Łangczen – woła publicznie o „uwolnienie Panczenlamy" w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.

maj 2019
Władze prefektury Golog (chiń. Guoluo) w prowincji Qinghai zakazują nauczania po tybetańsku wszystkich przedmiotów poza lekcjami języka tybetańskiego w klasach pierwszych. W tym samym czasie ogłoszona zostaje kampania „zwalczania czarnych sił" – głównie nielegalnego hazardu i „wyłudzeń" – której pierwszymi ofiarami padają byli więźniowie polityczni i działacze społeczni.
Władze chińskie po raz kolejny wydalają duchownych z wielkiego obozowiska klasztornego Jaczen Gar w okręgu Paljul (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan. Nowa kampania wymierzona jest w mnichów i mniszki, którzy przybyli do kompleksu spoza Sichuanu.
Władze chińskie ogłaszają kolejną kampanię „zwalczania zdjęć Dalajlamy" w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan, „strasząc nie tylko grzywnami dla winnych, ale i odbieraniem ziemi sołtysom".
Władze lokalne w Nangczenie (chiń. Nangqian), w prowincji Qinghai informują o skazaniu 21 Tybetańczyków – za „uzurpowanie lokalnej kontroli politycznej", czyli przede wszystkim walkę ze skorumpowanymi urzędnikami – w ramach ogólnokrajowej kampanii tępienia „czarnych i złych sił".

1 maja 2019
Rząd Nepalu nakazuje kierownictwu RSS – największej i najstarszej agencji informacyjnej w kraju – wszczęcie „dochodzenia" w sprawie opublikowania notki o powrocie Jego Świątobliwości Dalajlamy do Dharamsali (gdyż „drażliwy temat" mógł zakłócić przebieg wizyty prezydenta Bhandari w Chinach).
Międzynarodowy zespół uczonych stwierdza, że żuchwa odnaleziona przez buddyjskich mnichów w jaskini, w Labrangu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu jest najlepiej zachowaną skamieliną denisowian – i dowodem na to, że ten gatunek człowieka zamieszkiwał ziemie tybetańskie ponad 160 tysięcy lat temu.
Władze prowincji Qinghai – „wzorem Xinjiangu", w którym w ciągu ostatnich dwóch lat bezterminowo internowano (w trybie administracyjnym, bez orzeczenia sądu i żadnej możliwości odwołania) ponad milion Ujgurów w obozach reedukacji politycznej – ogłaszają „robocze zasady promowania jedności etnicznej i postępu", wspierające między innymi „mieszane małżeństwa" i pracowników napływowych. Nowe przepisy penalizują też „wygłaszanie komentarzy oraz rozpowszechnianie i zbieranie informacji, które nie służą jedności etnicznej".

2 maja 2019
Konsultant kanadyjskiego wywiadu stwierdza, że rozsyłanie gróźb („obyś zdechła młodo", „na twojej kulce jest napis Made in China", „zlikwidujemy ciebie i twoją rodzinę" itd.) do Czimi Lhamo – Tybetanki wybranej przewodniczącą stowarzyszenia studenckiego w Toronto – „zainicjowali chińscy dyplomaci".

6 maja 2019
Chińska marynarka wojenna nadaje nazwę „Lhasa" jednemu z nowych niszczycieli typu 055.

7 maja 2019

ChRL – która w ciągu ostatnich dwóch lat internowała ponad milion Ujgurów w obozach reedukacji politycznej – zostaje „wybrana przez aklamację” (jako jedynym kandydat z Azji) do oenzetowskiego Stałego Forum do spraw Ludności Rdzennej.

8 maja 2019
Dwudziestoletni Łangczen, zatrzymany za publiczne wołanie o uwolnienie Panczenlamy, zostaje skazany na cztery i pół roku więzienia za „ostentacyjne łamanie prawa” przez sąd ludowy w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan. Jego ciotka Acza Dolkar spędzi w więzieniu rok i trzy miesiące za „rozpowszechnienie informacji” o tym, co zrobił.
„Chiny próbują wydrzeć serce tybetańskiej tożsamości, zastępując naszą religię i kulturę zaaprobowanym i kontrolowanym przez reżim erzacem”, mówi na konferencji w niemieckim Bundestagu Kelsang Gjalcen, były Specjalny Wysłannik Dalajlamy.

13 maja 2019
Władze lokalne w prowincji Guangxi nakazują – pod groźbą rozbiórki – przywrócić „chiński charakter” świątyni buddyjskiej Anfu, w której wzniesiono tybetański *czorten* i młyn modlitewny. Tydzień później podobne polecenia otrzymują świątynie buddyjskie w okręgu Weibin prowincji Shaanxi. Z miejsc kultu mają zniknąć „tybetańskie motywy”, takie jak „wadżry, młyny z mantrami i flagi modlitewne”.

14 maja 2019
Władze okręgu Gepasumdo (chiń. Tongde) w Qinghai ogłaszają program „parowania” pasterzy i chłopów z członkami partii, którzy mają wprowadzać się do tybetańskich domów, by „pomagać w walce z ubóstwem”.

15 maja 2019
Znana indyjska dziennikarka Sonia Singh pisze, że Dalajlama powiedział jej, iż w 2014 roku „poprosił o spotkanie” ze składającym wizytę w Delhi prezydentem Xi Jinpingiem, który „zgodził się”, ale nie dopuściły do tego „Indie”.
Nepalski dziennik informuje o dochodzeniu w sprawie dwóch posłów, którzy mieli naruszyć zasadę „jednych Chin”, „potajemnie” uczestnicząc w poświęconej Tybetowi międzynarodowej konferencji parlamentarzystów w Rydze (7–10 maja).

16 maja 2019
Prezydent Putin mówi dziennikarzom, że „Dalajlama nie ma zakazu wstępu do Rosji (niemniej nie żyje w niej wielu buddystów)”.

17 maja 2019
Tajwan jako pierwszy kraj w Azji legalizuje małżeństwa osób tej samej płci.

19 maja 2019
Pięciu Specjalnych sprawozdawców ONZ domaga się od Chin wyjaśnień w sprawie dziewięciorga Tybetańczyków, skazanych w 2016 roku na kary od 5 do 14 lat więzienia w związku z obchodami osiemdziesiątych urodzin Dalajlamy.

25 maja 2019
Wang Yang – przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK), numer cztery w strukturach Komunistycznej Partii Chin – składa wizytę w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie i wzywa Tybetańczyków do „metodycznego sinizowania buddyzmu” oraz „zwalczania separatyzmu, utrzymywania normalnych praktyk religijnych i ulżenia najuboższym”.

26 maja 2019
Chiny zamykają nagle granicę dla mieszkańców nepalskiej Humli, w której wiele osób utrzymywało się z handlu, korzystając z rocznych zezwoleń. Według lokalnych mediów „pretekstem" ma być zabicie Chinki przez Nepalczyka.

29 maja 2019
Otwarcie (zamkniętego po tragicznym trzęsieniu ziemi w Nepalu w 2015 roku) przejścia granicznego Kodari–Zhangmu dla przewozów towarowych.

30 maja 2019
Premier Modi, który w 2014 roku sygnalizował „nowe otwarcie" w relacjach z Pekinem, zapraszając na ceremonię zaprzysiężenia politycznych przywódców tybetańskiej diaspory, nie powtarza tego gestu po drugim zwycięstwie wyborczym.

1 czerwca 2019
Ministerstwo rolnictwa Nepalu informuje, że Chiny – zmieniając bieg rzek – zagarnęły co najmniej 36 hektarów nepalskiego terytorium przy granicy z Tybetem.

6 czerwca 2019
Pekin informuje, że Gjalcen Norbu, „chiński Panczen", w połowie maja złożył „pierwszą zagraniczną wizytę" w Tajlandii.

7 czerwca 2019
Bhutan nowelizuje kodeks karny i dekryminalizuje stosunki homoseksualne.

9 czerwca 2019
Największe demonstracje od przyłączenia w 1997 roku: milion osób wychodzi na ulice Hongkongu w proteście przeciwko projektowi ustawy, zezwalającej na ekstradycję podejrzanych i sądzenie ich w Chinach właściwych.

11 czerwca 2019
Tybetańskie źródła podają, że w ciągu kilku tygodni władze chińskie wydaliły trzy i pół tysiąca duchownych z obozowiska klasztornego Jaczen Gar w okręgu Paljul (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan.

12 czerwca 2019
Ponad sześć tysięcy osób „ofiarowuje muzykę" przed głównym klasztorem Kałmucji w intencji długiego życia i dobrego zdrowia Jego Świątobliwości Dalajlamy.

16 czerwca 2019
Kolejne wielotysięczne demonstracje w Hongkongu z żądaniem całkowitego wycofania („przełożonego" po wcześniejszych protestach) projektu ustawy ekstradycyjnej do Chin.

22 czerwca 2019
Nepalskie służby imigracyjne – „na prośbę ambasady Chin" – zatrzymują na lotnisku i odsyłają do Stanów Zjednoczonych imiennika Penpy Ceringa, który (jako wpływowy polityk tybetańskiej diaspory i były przewodniczący emigracyjnego parlamentu) figuruje na „czarnej liście" Pekinu.

24 czerwca 2019
Gjalcen Norbu, „chiński" Panczen, zostaje mianowany przewodniczącym lokalnego oddziału Ogólnochińskiego Stowarzyszenia Buddyjskiego w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

25 czerwca 2019
Ponad czterdziestu pieśniarzy z całego Tybetu bierze udział w „nieoficjalnym" koncercie zorganizowanym z okazji urodzin Karmapy w Chengdu.
Nepalski poseł, który miał w maju naruszyć zasadę „jednych Chin", „potajemnie" uczestnicząc w poświęconej Tybetowi międzynarodowej konferencji parlamentarzystów w Rydze, zostaje zamieszony przez swoją partię.

3 lipca 2019
Międzynarodowe media ujawniają, że chińska straż graniczna potajemnie instaluje szpiegujące aplikacje w telefonach zagranicznych turystów w Xinjiangu.

6 lipca 2019
W Dzoge (chiń. Ruoergai), w Sichuanie policja zatrzymuje na dziesięć dni pięćdziesięcioletniego Rinso, który udostępnił w internecie zdjęcie Dalajlamy.

9 lipca 2019
Kiedy tzw. „wolny świat" dbał choćby o pozory zainteresowania losem prześladowanych w Chinach, przed spotkaniami na szczycie (zwłaszcza z prezydentami Stanów Zjednoczonych) Pekin był zmuszony do wykonywania gestów „dobrej woli", dzięki którym wolność odzyskało kilkoro najbardziej znanych więźniów politycznych, między innymi Wei Jingsheng, Ngałang Czophel, Harry Wu, Xu Wenli czy Ngałang Sangdrol. Po latach zwyczaj ten udało się przywrócić dyplomacji polskiej, ostatnimi czasy często krytykowanej za lansowanie relatywizmu standardów praw człowieka. Jak informują media, w dniu przyjazdu do Warszawy ministra spraw zagranicznych ChRL wyszedł na wolność „Piotr D., były wysoki rangą funkcjonariusz ABW podejrzany o szpiegostwo na rzecz Chin". Po spotkaniu Wanga Yi z ministrem Czaputowiczem chińskie media pisały, że Warszawa „nie wykluczy koncernu Huawei z budowy 5G", choć temat ten w ogóle nie pojawiał się w komunikatach publikowanych przed wizytą. Na koniec pan Wang wyraził nadzieję, że Polska „doceni zaufanie Chin", które jest rzeczą niezwykle „cenną".

14 lipca 2019
Wang Sheng, dyrektor gabinetu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, ostrzega Indie przed „mieszaniem się w proces selekcji następnego Dalajlamy".

18 lipca 2019
Tybetańskie źródła informują, że „w ostatnich dniach" władze chińskie wywiozły 3600 mnichów i mniszek z wielkiego obozowiska klasztornego Jaczen Gar w okręgu Paljul (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan. Wraz z wydalonymi w maju – których część internowano i poddano „reedukacji politycznej" – liczba duchownych, zmuszonych tego lata do opuszczenia jednego z najważniejszych ośrodków studiów i praktyk buddyjskich w Tybecie, przekroczyła siedem tysięcy.

19 lipca 2019
Nima Lhamo – siostrzenica Tulku Tenzina Delka, słynnego lamy, który zmarł w chińskim więzieniu, skazany w pokazowym procesie za niepopełnione zbrodnie – składa wizytę w Białym Domu w towarzystwie przedstawicieli innych prześladowanych grup religijnych i prosi prezydenta Trumpa o pomoc dla Tybetańczyków.
Władze chińskie, które w ciągu dwóch miesięcy wydaliły (internowały i poddały reedukacji) ponad siedem tysięcy duchownych z wielkiego obozowiska klasztornego Jaczen Gar w prowincji Sichuan, rozpoczynają wyburzanie ich domów.

21 lipca 2019

Tybetańskie źródła informują o rewizjach, „licznych” pobiciach i zatrzymaniach za posiadanie zdjęć Dalajlamy i udział w modłach o jego długie życie w dwóch „subsydiowanych osiedlach” w Paljulu (chiń. Baiyu), w prowincji Sichuan.

24 lipca 2019
Jego Świątobliwość – który przy okazji nazywa siebie „najbardziej potrzebnym, lecz i najsmutniejszym” Dalajlamą – zapowiada, że odrodzi się Indiach, „nie w chińskich rękach”, bo tak każe logika kontynuacji dzieła poprzednika.

25 lipca 2019
Dalajlama przyjmuje w Dharamsali liderów (rządzącej) Demokratycznej Partii Postępowej z Tajwanu.

26 lipca 2019
Jonten Rabgje z Czigdrilu (chiń. Jiuzhi) w prowincji Qinghai – skazany w 2015 roku na sześć lat pozbawienia wolności za „słuchanie zakazanych informacji zagranicznych rozgłośni radiowych” – zostaje przedterminowo zwolniony z więzienia za „dobre sprawowanie i ciężką pracę”.

29 lipca 2019
Huang Qi, aresztowany przed trzema laty twórca portalu publikującego informacje o naruszeniach praw człowieka w Chinach, zostaje skazany na 12 lat więzienia.

30 lipca 2019
Lobsang Thabke, zatrzymany w zeszłym roku trzydziestosiedmioletni mnich i wychowanek przyklasztornej szkoły, zostaje skazany na cztery lata więzienia. Nie wiadomo, o co go oskarżano i gdzie odbywa karę. Tybetańskie źródła informują o uprowadzeniu dwóch innych duchownych klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

sierpień 2019
Niezależne źródła informują, że w ramach ogłoszonej w zeszłym roku kampanii „sinizacji religii” władze lokalne usuwają „wolno stojące” posągi buddyjskie w różnych prowincjach Chin właściwych.

1 sierpnia 2019
Adwokaci informują, że komendantura więzienia Dongchuan w Xiningu (tyb. Siling) po raz kolejny uniemożliwiła im widzenie (a co za tym idzie, także złożenie apelacji) z Taszim Łangczukiem – społecznikiem, skazanym na pięć lat pozbawienia wolności za upominanie się o konstytucyjne prawa Tybetańczyków.
Władze chińskie informują o zakończeniu programu – przymusowych – przesiedleń w okręgu Pasze (chiń. Basu), w Czamdo (chiń. Changdu). Tybetańczycy od lat skarżyli się tam na brak informacji, konsultacji i możliwości odwołania oraz zaniżone odszkodowania i korupcję wśród urzędników, układających się z deweloperami i przemysłem wydobywczym.

2 sierpnia 2019
Komitet KPCh w Lhasie wydaje rozporządzenie, zakazujące – po raz pierwszy na piśmie – praktyk religijnych wszystkim emerytowanym pracownikom sektora państwowego, jednocześnie każąc sporządzić listę osób, które odwiedzają świątynie, oraz zaproponować, jak je ukarać.

7 sierpnia 2019
Prof. Min Qingwen, dyrektor Ośrodka Dziedzictwa Naturalnego i Kulturalnego w Chińskiej Akademii Nauk, wzywa władze w Pekinie do niewysiedlania tybetańskich koczowników – jako odwiecznych strażników ekosystemu – z parków narodowych.

8 sierpnia 2019
„Jeden człowiek, jedna karta”: władze TRA formalnie inaugurują (wprowadzaną od początku roku) „kartę ubezpieczenia społecznego”, która „pełni wiele funkcji”, pomagając między innymi w „prowadzeniu rachunków bankowych, konsumpcji, płatnościach, przejazdach i korzystaniu z opieki zdrowotnej”, i wraz z policyjnym aparatem inwigilacji oraz testowanym systemem „kredytu społecznego” umożliwia totalną inwigilację i kontrolę całej populacji.

20 sierpnia 2019
„Przygotowując się do ewentualnych działań wojennych na Płaskowyżu, Chiny po raz pierwszy użyły najpotężniejszego uzbrojenia, między innymi czołgów Typ 99A oraz robotów bojowych, podczas ćwiczeń w krainie śniegu”, informuje rządowa telewizja CCTV.

23 sierpnia 2019
Chińska policja zatrzymuje w bazie pod Czomolungmą i poddaje dwudniowym przesłuchaniom dziesięcioro hongkońskich studentów, ponieważ jeden z nich sfotografował się z kartką z napisem „Uwolnić Hongkong” i opublikował zdjęcie w mediach społecznościowych.
Władze chińskie inaugurują dziesięciodniowe „szkolenie z reinkarnacji żywych Buddów” dla duchownych z Tybetańskiego Regionu Autonomicznego. „System reinkarnacji nie jest sprawą czysto religijną ani indywidualnym prawem żywego Buddy, tylko ważnym elementem strategii i polityki Komunistycznej Partii Chin w tym regionie”. Szkolenie ma pomóc we „wdrożeniu” tej strategii oraz „osiągnięciu religijnej harmonii” w Tybecie.

26 sierpnia 2019
Władze prowincji Qinghai wydają rozporządzenie, w którym wzywają do „nieprzerwanego ścisłego monitorowania i kontrolowania wszystkich internetowych dyskusji”. Według nowych przepisów upowszechnianie „nielegalnych” informacji, które „godzą w państwo lub Komunistyczną Partię Chin”, zagrożone jest karą od roku do ośmiu lat pozbawienia wolności.

wrzesień 2019
Władze Dzamthangu (chiń. Rangtang) w Sichuanie zarządzają wyrywkowe rewizje w tybetańskich domach w poszukiwaniu „zakazanych” zdjęć Dalajlamy.

1 września 2019
Litewskie ministerstwo spraw zagranicznych informuje o wezwaniu ambasadora ChRL i przekazaniu mu noty w sprawie „naruszania konstytucyjnych praw” oraz „zakłócania porządku publicznego” przez chińskich dyplomatów podczas demonstracji poparcia dla mieszkańców Hongkongu w Wilnie.

3 września 2019
Lobsang Dordże – mnich uprowadzony przed rokiem z klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba) – zostaje skazany na trzy lata więzienia. Nie wiadomo, o co był oskarżony.

4 września 2019
Carrie Lam, szefowa administracji Hongkongu, po trzech miesiącach „wycofuje” projekt „ustawy ekstradycyjnej”, który w czerwcu uruchomił falę coraz brutalniej tłumionych protestów.

5 września 2019
Niezależne źródła informują, że nepalska policja wydała Chinom sześciu uciekinierów z Tybetu, którym udało się przekroczyć granicę w okręgu Purang (chiń. Pulan), w prefekturze Ngari (chiń. Ali). Raport RFA zostaje zakwestionowany przez nepalską organizację praw człowieka, która

wytyka nieścisłości i kwestionuje osąd cytowanych świadków – ale jak podkreśla, nie jest też w stanie wykluczyć deportacji.

11 września 2019
„Zatwierdzając Genduna Czokji Nimę jako Panczenlamę, Dalajlama okazał całkowite lekceważenie rytuałom religijnym i historycznej konwencji. Było to nielegalne i nieskuteczne. Czokji Nima nie jest reinkarnacją Panczena, tylko zwykłym człowiekiem, który prowadzi obecnie normalne życie i nie ma nic wspólnego z tak zwanymi »wymuszonymi zaginięciami«. Wcielenia żywych buddów muszą przestrzegać rytuału, konwencji oraz ustaw i przepisów Chin", delegat ChRL odpowiada na wystąpienie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w Radzie Praw Człowieka ONZ w Genewie.

12 września 2019
Władze chińskie informują, że przesiedliły 200 tysięcy Tybetańczyków w prowincji Qinghai na ponad rok przed zakończeniem 13. planu pięcioletniego.

13 września 2019
Do Kongresu wpływa projekt zmian w Ustawie o polityce wobec Tybetu (będącej elementem pakietu polityki zagranicznej USA), który stanowi, że kwestia sukcesji Dalajlamy i innych przywódców buddyjskich ma charakter czysto religijny, i przewiduje sankcje wobec chińskich aparatczyków, którzy spróbują mieszać się do tego procesu.

19 września 2019
Zatrzymanie – prawdopodobnie za internetowe posty, krytykujące władze chińskie za „podkopywanie języka tybetańskiego" – Sonama Paldena, dwudziestodwuletniego mnicha klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.
Media ujawniają, że wszyscy dziennikarze w ChRL będą musieli zdać test z lojalności wobec Xi Jinpinga. Stosowną aplikację musi zainstalować – po imiennej rejestracji – także każdy członek partii, zezwalając na bieżące monitorowanie postępów w studiowaniu myśli przewodniczącego.

20 września 2019
Policja zatrzymuje sześciu Tybetańczyków, którzy „odmówili śpiewania czerwonych pieśni, skandowania sloganów i machania chorągiewkami" podczas obchodów 70-lecia ChRL w Nagczu (chiń. Naqu), w TRA.

30 września 2019
Rada Europy przyznaje nagrodę Havla ujgurskiemu ekonomiście Ilhamowi Tohti, który od 2014 roku odbywa karę dożywotniego więzienia za „separatystyczne podżeganie".

1 października 2019
W 70. rocznicę proklamowania ChRL policja strzela ostrą amunicją do demonstrantów w Hongkongu, a całym Tybecie odbywają się wiece, akademie, wystawy i konkursy pod hasłem „Ja i Macierz", podczas których Tybetańczycy – obowiązkowo – recytują slogany, „piętnują Dalaja" oraz „dziękują partii za wyzwolenie, rozwój i dobrobyt".
Władze TRA ogłaszają przyspieszenie planu budowy „obronnych wiosek", które mają stanowić element „szczelnej bariery bezpieczeństwa", ogradzającej Chiny od Indii.
Chiny zgłaszają swego kandydata na stanowisko dyrektora Światowej Organizacji Własności Intelektualnej.

2 października 2019
Trzydziestosześcioletni Lhadar, wcześniej objęty policyjnym dozorem za protestowanie przeciwko kampanii reedukacji politycznej, zostaje zatrzymany w Nagczu (chiń. Naqu).

4 października 2019
Nepalskie media informują, że Pekin nakłania Katmandu do zawarcia umowy ekstradycyjnej, która pozwoli na wzajemne odsyłanie „przestępców i podejrzanych". Zdaniem dziennikarzy jest ona wymierzona przede wszystkim w społeczność tybetańską i jej „antychińskie wystąpienia", czyli wszelkie protesty przeciwko okupacji Tybetu i naruszaniu praw człowieka w Chinach.

7 października 2019
Stany Zjednoczone nakładają sankcje na 28 chińskich firm, mających udział w łamaniu praw człowieka w ujgurskim Xinjiangu.

8 października 2019
Władze chińskie publikują wymagania, wedle których tybetańscy absolwenci wyższych uczelni muszą „demaskować i krytykować Dalaja" oraz „bezwzględnie wspierać linię, zasady i politykę Komunistycznej Partii Chin", jeśli chcą liczyć na zatrudnienie w sektorze państwowym w TRA.
Indyjska policja zatrzymuje kilkudziesięciu Tybetańczyków przed szczytem Modi-Xi (w tym, tradycyjnie, Tenzina Cunde – poetę i działacza, którego protest „zepsuł" wizytę premiera Zhu Rongji w 2002 roku).
Czeska Praga „wypowiada" Pekinowi „siostrzane" porozumienie.

11 października 2019
Ciąg dalszy zatrzymań Tybetańczyków, protestujących w Chennai w związku z wizytą Xi Jinpinga.

13 października 2019
Przewodniczący Xi Jinping wyjeżdża z Nepalu bez kontrowersyjnej umowy ekstradycyjnej, podpisując w jej miejsce „wstępny" traktat o wzajemnej pomocy prawnej i obiecując solennie, że „każda próba podzielenia Chin zakończy się miażdżeniem ciał i gruchotaniem kości". Lokalna policja zatrzymuje prewencyjnie kilkadziesiąt (często przypadkowych) osób.

14 października 2019
Finał „najważniejszej rozprawy sądowej w dziejach diaspory": Najwyższa Komisja Sprawiedliwości w tysiącstronicowym orzeczeniu przyznaje rację powodowi, Penpie Ceringowi – byłemu przewodniczącemu parlamentu na wychodźstwie i przedstawicielstwa Dharamsali w Waszyngtonie – który domagał się przeprosin za „oszczerstwa i bezprawne odwołanie" od sikjonga (i kontrkandydata w ostatnich wyborach „prezydenckich") Lobsanga Senge.

15 października 2019
Amerykańska Izba Reprezentantów przyjmuje ustawę „wspierającą demokrację" w Hongkongu (i uzależniającą „preferencyjny" status regionu od poszanowania praw człowieka i praworządności).
„Chiński Panczen" ofiarowuje Komitetowi Centralnemu partii „thangkę" (malowidło sakralne, które nie przedstawia buddyjskich bóstw, tylko jego samego u boku przewodniczącego Xi Jinpinga) z okazji 70. rocznicy ChRL.

16 października 2019
Waszyngton ogłasza, że chińscy dyplomaci będą musieli informować amerykańskie władze o planowanych „oficjalnych spotkaniach", i odpowiada na protesty Pekinu, że podobne zasady obowiązują w Chinach.

18 października 2019
Media informują, że tempo wzrostu chińskiej gospodarki spadło po poziomu z początku lat dziewięćdziesiątych.

23 października 2019

Władze Hongkongu formalnie wycofują projekt ustawy ekstradycyjnej, który w czerwcu uruchomił lawinę prodemokratycznych protestów.

24 października 2019
Ilham Tohti – ujgurski ekonomista odbywający karę dożywotniego więzienia za „separatystyczne podżeganie" – otrzymuje przyznawaną przez Parlament Europejski nagrodę Sacharowa.

28 października 2019
„Tybetańczycy mają prawo do wybierania własnych przywódców religijnych. Nie może tego robić żadna obca władza ani instytucja" – mówi w Dharamsali, siedzibie Dalajlamy i tybetańskiego rządu na wychodźstwie, Samuel Brownback, ambasador USA do spraw wolności religijnej na świecie.

29 października 2019
Tybetańskie źródła informują, że krewni nie są w stanie ustalić, co stało się z nastoletnim Thuptenem Lhundrubem, którego zatrzymano 14 maja w Kangcy (chiń. Gangca), w Qinghai za „modlenie się do Dalajlamy" w intencji zmarłego kolegi.

7 listopada 2019
Tybetańskie źródła informują, że czterdziestopięcioletni Łangczuk został 8 marca zatrzymany w Szigace (chiń. Rigaze, Xigaze) i „uwięziony" (bez poinformowania bliskich o formalnym aresztowaniu ani procesie) za udostępnienie w mediach społecznościowych książek z wykładami Dalajlamy.
Policja zatrzymuje czterech mnichów, którzy rozrzucają setki niepodległościowych ulotek przed siedzibą władz lokalnych w Serszulu (chiń. Shiqu), w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan. Do aresztu trafia także ich nauczyciel (zwolniony po jedenastu dniach przesłuchań) oraz autor „solidarnościowego" wpisu w mediach społecznościowych.

12 listopada 2019
Tybetańskie źródła informują, że 9 marca zatrzymano w Lhasie – z powodu „politycznych postów" – dwudziestosześcioletniego Pemę Samdupa.
Komitet Centralny Komunistycznej Partii Chin ogłasza wytyczne „zaszczepiania patriotyzmu" w szkołach, uczelniach i „wszystkich grupach społecznych" na terenie całego kraju. Ideologiczna indoktrynacja ma zaczynać się „w kołysce" i „wykorzystywać sale lekcyjne do kształtowania uczuć patriotycznych, aby nauczyć następne pokolenie przyswajania i budowania socjalizmu".

16 listopada 2019
Światowe media ujawniają poufne chińskie dokumenty, z których wynika, że rozkaz do „absolutnie bezlitosnej" rozprawy z Ujgurami – przy pomocy „organów dyktatury" – wydał osobiście przewodniczący Xi Jinping.

18 listopada 2019
Z inicjatywy Moniki Wielichowskiej, dotychczasowej przewodniczącej, w Sejmie IX kadencji konstytuuje się Parlamentarny Zespół na rzecz Tybetu, w którego inauguracji uczestniczy Richard Gere, prezes International Campaign for Tibet.

21 listopada 2019
Policja zatrzymuje dwóch młodych mężczyzn – Jontena i Czogjala – którzy podejmują protest aresztowanych dwa tygodnie wcześniej mnichów i w biały dzień rozrzucają niepodległościowe ulotki przed komisariatem w miasteczku Dza Łonpo, w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.

22 listopada 2019

Grupa robocza ONZ ds. wymuszonych zaginięć informuje, że Pekin znów nie udzielił przekonującej odpowiedzi na pytanie o los Genduna Czoki Nimy – uprowadzonego przez władze chińskie w wieku sześciu lat, gdy zgodnie z tybetańską tradycją uznano go za nowe wcielenie Panczenlamy – podając jednak, że trzydziestoletni już mężczyzna „skończył niedawno studia i znalazł pracę".

24 listopada 2019
Po policyjnym oblężeniu dwóch hongkońskich uniwersytetów, brutalnym biciu i masowych aresztowaniach demonstrantów opozycja odnosi miażdżące zwycięstwo w wyborach lokalnych, przejmując kontrolę nad 17 z 18 rad.

27 listopada 2019
Dwudziestoczteroletni Jonten podpala się w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie „w proteście przeciwko chińskim rządom". Ginie na miejscu.

29 listopada 2019
„Wszyscy Tybetańczycy z serca pragną zachowania instytucji i linii inkarnacji Jego Świątobliwości" – obradujący w Dharamsali przywódcy wszystkich szkół buddyzmu tybetańskiego formalnie wykluczają udział chińskich władz w procesie wyznaczania następcy Dalajlamy.

4 grudnia 2019
Na szczycie w Londynie przywódcy państw NATO po praz pierwszy formalnie dostrzegają „wyzwanie", jakie dla Sojuszu stanowią Chiny.

6 grudnia 2019
Anja Sengdra – zatrzymany we wrześniu 2018 roku działacz społeczny, który naraził się lokalnym aparatczykom walką z korupcją i nadużyciami – zostaje skazany na siedem lat więzienia za „wzywanie do zakłócania porządku publicznego, wszczynanie burd i wywoływanie problemów". Razem z nim wyroki otrzymuje ośmiu Tybetańczyków z Gade (chiń. Gande) w prowincji Qinghai. Dzimtri – brat Anji zatrzymany trzy miesiące po nim – umiera w areszcie „w niewyjaśnionych okolicznościach".

7 grudnia 2019
Zatrzymanie trzech osób w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu za poruszanie „drażliwych kwestii" w mediach społecznościowych.

11 grudnia 2019
Międzynarodowe „Forum różnorodności cywilizacji i rozwoju praw człowieka" w Pekinie wzywa Chiny stworzenia „alternatywnego modelu praw człowieka" i budowania „społeczności wspólnej przyszłości" (z projektem „nowego jedwabnego szlaku" jako gwarancji „poprawienia praw człowieka w innych krajach").

23 grudnia 2019
Tybetańskie źródła informują, że zatrzymany w lutym Cering Dordże z okręgu Dingri w prefekturze Szigace (chiń. Xigaze) spędził ponad miesiąc w obozie „reedukacyjnym" za rozmawianie z bratem przez telefon o konieczności uczenia dzieci ojczystego języka.
Przesiedlenie trzech tysiące koczowników z Conji (chiń. Shuanghu) w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu) Tybetańskiego Regionu Autonomicznego do okręgu Gongkar (chiń. Gongga) w Lhoce (chiń. Shannan).
Władze chińskie ogłaszają wykreślenie ostatnich okręgów i prefektur Tybetańskiego Regionu Autonomicznego z listy rejonów dotkniętych „skrajnym ubóstwem".

24 grudnia 2019
„Sinizacji religii” ciąg dalszy: Chiny usuwają z lektur szkolnych wszystkie wzmianki o chrześcijaństwie, zastępując słowa Bóg i Pismo Święto „neutralnymi” określeniami „dobre niebo” i „kilka książek”. Media informują, że w listopadzie Pekin podjął decyzję o „kompleksowym przeglądzie tradycyjnych pism religijnych w celu dostosowania treści, które kłócą się z duchem czasu”.
Władze w Lhasie nagradzają 49 „wzorowych” klasztorów i 4130 „zasłużonych” buddyjskich duchownych z TRA.

27 grudnia 2019
Cering Łangmo – urodzona w Indiach absolwentka Uniwersytetu Nowojorskiego – zdobywa trzy nagrody Międzynarodowego Festiwalu Filmowego My Hero (MHIFF) za eksperymentalny dokument „Rozmowy z matką”.

28 grudnia 2019
Chińscy uczeni wnioskują z wykopalisk w Njingtri, że Tybetańczycy uprawiali ziemię już w neolicie, prawdopodobnie nawet 2000 lat p.n.e.

30 grudnia 2019
Khenpo Sodargje – jeden z opatów Larung Garu i najdonośniejszych głosów buddyzmu tybetańskiego w Chinach – niespodziewanie ogłasza zamknięcie Instytutu Współczucia i Mądrości Bodhi, który miał oddziały na całym świecie. Uczniowie są przekonani, że decyzję wymusiły władze chińskie. Oświadczenie kończy zdanie: „Nadal będę kochał kraj i religię oraz służył rzeszom wiernych. Mam nadzieję, że pozostaną oni uczciwi i będą przestrzegać prawa”.
W Dzogangu (chiń. Zuogang), w TRA policja zatrzymuje siedemdziesięciopięcioletniego Dziampę Dordże i jego syna za słuchanie nagrań z wykładów Dalajlamy i rozmowy telefoniczne z krewnymi w Indiach.

styczeń 2020
Komisja prawna Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych stwierdza, że „lokalne przepisy, które wymagają używania i rozwijania mówionego i pisanego języka mniejszości, są niezgodne z konstytucją”, sankcjonując agresywną asymilacyjną politykę partii.
Władze ogłaszają nową kampanię, w ramach której w każdym tybetańskim domu musi zawisnąć portret przewodniczącego Xi Jinpinga (wcześniej podobne nakazy dotyczyły tylko osób pobierających zasiłki i pracowników sektora państwowego albo stanowiły warunek otrzymania świadczeń – teraz objęto nimi całe społeczeństwo).
Władze Xinjiangu nakazują Ujgurom „modernizację wnętrz” i zastąpienie tradycyjnego wystroju chińskim.

1 stycznia 2020
„Mieszkańcy Hongkongu pokazali nam, że formuła »jednego kraju, dwóch systemów« jest absolutnie nieziszczalna. Demokracja i autorytaryzm nie mogą współistnieć w jednym państwie” – prezydent Tajwanu apeluje do Pekinu w noworocznym orędziu o „uznanie istnienia Republiki Chińskiej”.

4 stycznia 2020
Niezależne źródła podają, że po kampanii wyburzania meczetów władze chińskie przystąpiły do niszczenia ujgurskich cmentarzy – co najmniej stu w ciągu ostatnich dwóch lat – w Turkiestanie Wschodnim (Xinjiang).

6 stycznia 2020
Tybetańskie źródła informują, że między 21 listopada a 12 grudnia zeszłego roku policja zatrzymała ponad trzydzieści osób w związku z protestami czterech mnichów i dwóch świeckich w miasteczku Dza Łonpo, w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan.

10 stycznia 2020
Tajwańskie media informują o skazaniu mężczyzny, który zgwałcił trzy kobiety, podając się za „wysokiego tybetańskiego lamę", a potem ukrywał się w ChRL.

11 stycznia 2020
Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych TRA przyjmuje przepisy o „wzmacnianiu jedności etnicznej", powołując się na podobne rozwiązania w sąsiednim Xinjiangu (gdzie w ciągu trzech lat internowano i poddano przymusowej „reedukacji politycznej" niemal dwa miliony Ujgurów). Kulturę mniejszości „należy traktować jako nieodłączną część rewolucyjnej i socjalistycznej kultury chińskiej", która – jak stanowi artykuł 11 nowej ustawy – „jest zawsze emocjonalnym wsparciem, duchowym przeznaczeniem i duchowym domem wszystkich grup etnicznych w Tybecie".
Agencja Xinhua podaje, że „kontrolowane przez zewnętrzne siły ciemności" wybory na Tajwanie wygrała znienawidzona i zwalczana przez Pekin urzędująca prezydent Tsai Ing-wen.

13 stycznia 2020
Praga i Tajpej podpisują „siostrzane" porozumienie.

14 stycznia 2020
Chińskie media informują o skazaniu dwunastu Tybetańczyków na kary od roku do dwóch lat więzienia za „udział w grupie przestępczej", „propagowanie zabobonów" i „wykorzystywanie religii do zakłócania prac władz lokalnych" w okręgu Sog (chiń. Suo), w TRA.

17 stycznia 2020
Według Centralnego Urzędu Statystycznego współczynnik urodzeń spadł do najniższego poziomu w dziejach ChRL i wynosi 10,48 na 1000 mieszkańców.

21 stycznia 2020
Władze miasta Suzhou publikują zdjęcia, nazwiska, numery dowodów osobistych itd. siedmiu osób, które „niecywilizowanie" wyszły na ulicę w szlafroku lub piżamie.

23 stycznia 2020
Nepalskie media ujawniają, że podczas październikowej wizyty przewodniczącego Xi Jinpinga podpisano – wymierzoną przede wszystkim w uciekinierów z Tybetu – „tajną umowę" o bezzwłocznym „wzajemnym wydawaniu osób, które nielegalnie przekroczyły granicę".
Po ponad miesiącu ukrywania i bagatelizowania problemu – za co wkrótce świat zapłaci globalną pandemią – władze chińskie zamykają Wuhan, epicentrum nowego, śmiertelnie niebezpiecznego koronawirusa (wcześniej, w związku z Nowym Rokiem, miasto opuszcza jednak pięć milionów osób).

24 stycznia 2020
Wedle medialnych doniesień tysiące Chińczyków „uciekają" do „bezpiecznego" Tybetu przed epidemią.

25 stycznia 2020

Rząd Indii ogłasza, że prof. Bob Thurman – uczony, tłumacz i niestrudzony rzecznik praw Tybetańczyków – został odznaczony orderem Padma Śri, jednym z najwyższych cywilnych odznaczeń w tym kraju.

27 stycznia 2020
Po pierwszych potwierdzonych przypadkach zarażenia nowym niebezpiecznym koronawirusem – i tradycyjnym prewencyjnym aresztowaniu ostrzegających wcześniej przed epidemią – władze lokalne w Lhasie i innych regionach Tybetu zakazują organizowania zgromadzeń oraz zamykają zabytki (między innymi pałac Potala), świątynie, kina, hotele, kluby itd.

luty 2020
Hierarchowie njingmapy postanawiają nie mianować „głowy szkoły", rezygnując z obsadzania nietradycyjnego stanowiska, które utworzono w pierwszych latach wygnania w Indiach.
Tybetańskie klasztory buddyjskie organizują pomoc dla chorych w Wuhanie, przeznaczając „miliony yuanów" ma maski, ubrania ochronne, żywność itd.

6 lutego 2020
„Módlmy się za Panczenlamę i wszystkich tybetańskich buddystów, którzy są więzieni lub znikli za trwanie w swojej wierze", mówi przewodnicząca Izby Reprezentantów Nancy Pelosi podczas dorocznego międzywyznaniowego „śniadania" w Waszyngtonie. W spotkaniu uczestniczy prezydent Donald Trump.
Rząd w Delhi trzykrotnie zmniejsza budżetowe nakłady na pomoc dla uchodźców.
Tybetańskie źródła informują o zwolnieniu z więzienia Czoczoka – mnicha z Serszulu (chiń. Shiqu) w Sichuanie – którego zatrzymano w grudniu 2017 roku po opublikowaniu w mediach społecznościowych zdjęcia samospaleńca.

10 lutego 2020
Rządowe media informują, że w Czamdo (chiń. Changdu) „aresztowano w trybie administracyjnym" siedem osób za internetowe dyskusje (czyli „rozpowszechnianie pogłosek i dezinformację") o epidemii wywołanej przez nowego koronawirusa.

14 lutego 2020
Wietnamska telewizja w Stanach Zjednoczonych otwiera kanał Dalajlamy.

15 lutego 2020
Policja aresztuje znanego prawnika i działacza społecznego Xu Zhiyonga, który pisze, że prezydent Xi Jinping powinien ustąpić, gdyż wywołanie śmiertelnego zagrożenia ukrywaniem epidemii „stanowi kolejny dowód jego całkowitej bezradności w obliczu każdego kryzysu".

16 lutego 2020
Tybetańskie źródła informują, że mniszka, którą w zeszłym roku wydalono z obozowiska klasztornego Jaczen Gar w Paljulu (chiń. Baiyu), w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan, odebrała sobie życie w obozie „reedukacyjnym", nie mogąc znieść reżimu wojskowych musztr, lżenia Dalajlamy i recytowania partyjnych sloganów.

17 lutego 2020
Władze chińskie zamykają Dału (chiń. Daofu) w prowincji Sichuan – tybetańskie epicentrum epidemii wywołanej przez „wuhańskiego wirusa".
Pekin przekłada z powodu epidemii marcowe doroczne posiedzenie Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej.

18 lutego 2020
Departament Stanu USA uznaje pięć chińskich redakcji – agencję Xinhua oraz partyjne dzienniki, stacje telewizyjne i radiowe – za „agendy obcego państwa", obejmując je restrykcjami, które obowiązują ambasady i misje dyplomatyczne. Pekin protestuje i w odpowiedzi wydala trzech amerykańskich dziennikarzy.

20 lutego 2020
Władze w Lhasie zakazują obchodzenia przypadającego 24 lutego Nowego Roku kalendarza tybetańskiego. Choć po hucznym zwolnieniu i pożegnaniu kwiatami jedynego zarażonego (przyjezdnego z epicentrum epidemii w Hubei) TRA jest oficjalnie jedyną prowincją „wolną od wirusa", zakaz obejmuje nie tylko imprezy masowe, ale także „zgromadzenia rodzinne".

1 marca 2020
Władze TRA przedłużają (co najmniej do końca miesiąca) wiosenne ferie z powodu epidemii.

4 marca 2020
Lokalne media informują, że w Mangrze, w prowincji Qinghai zatrzymano trzy osoby i zamknięto kilkadziesiąt internetowych grup dyskusyjnych za „rozpowszechnianie pogłosek" o wuhańskim koronawirusie.

6 marca 2020
Władze chińskie organizują tradycyjną manifestację siły przed „drażliwymi" marcowymi rocznicami, wyprowadzając na ulice Lhasy oddziały paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej i kolumny wozów bojowych. Przywódcy lokalnych struktur partii ogłaszają stan „podwyższonej gotowości zwalczania zagrożeń bezpieczeństwa i stabilizacji" i straszą „dyscyplinarnymi sankcjami" opieszałych aparatczyków.

10 marca 2020
Nieoficjalne przedstawicielstwa tybetańskiego rządu na wychodźstwie apeluje do Tybetańczyków o „uszanowanie stanowiska władz nepalskich" i nieobchodzenie w Katmandu rocznicy narodowego powstania z 1959 roku.

12 marca 2020
„Dziennik Tybetański" – lokalny organ Komunistycznej Partii Chin – podaje, że lhaska „służba bezpieczeństwa rozprawia się z elementami lekceważącymi zasady, które wprowadzono, by powstrzymać rozprzestrzenianie COVID-19". Z artykułu wynika, że na jednego (przyjezdnego) zarażonego przypada 10 skazanych i 134 dochodzenia.

15 marca 2020
Chińskie media oddają cześć tybetańskiemu policjantowi (i członkowi partii), który „zmarł z przepracowania, walcząc z rozprzestrzenianiem koronawirusa" w Hongyuanie (tyb. Kakhog), prowincji Sichuan.

17 marca 2020
„Nie zapominamy o naszej pierwotnej misji i wzniosłych ideach ochrony kraju – pisze w »Rzeczpospolitej« ambasador ChRL w Polsce. – Przewodniczący Xi Jinping osobiście dowodził działaniami podczas tej wolnej od wystrzałów wojny, osobiście również udał się na linię frontu. Wielokrotnie odbywał spotkania na najwyższym szczeblu i na bieżąco udzielał ważnych instrukcji, aby umożliwić szeroką i powszechną mobilizację w ogólnonarodowej wojnie z epidemią", którą władze chińskie ponad miesiąc ukrywały przed własnymi obywatelami i światem, wywołując globalną pandemię.

20 marca 2020
„Musimy aktywnie promować szybki rozwój gospodarczy i długoterminową stabilizację społeczną w Tybecie oraz konsekwentnie wdrażać jednolitą, centralną strategię zwalczania kilki dalaja – mówi Wu Yingjie, sekretarz partii w Lhasie. – Wyznawcy buddyzmu tybetańskiego muszą zdecydowanie odciąć się od kliki czternastego dalaja, pielęgnując poczucie przynależności do narodu chińskiego oraz świadomie strzegąc jedności macierzy".
Władze chińskie kończą kwarantannę i pospiesznie otwierają „turystyczne atrakcje" w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan.

30 marca 2020
Władze lokalne rozpoczynają kolejną kampanię promowania donosicielstwa, ogłaszając zeszłoroczne „Rozporządzenie w sprawie informowania i wynagradzania w ramach programu zwalczania pornografii i nielegalnych treści w Tybetańskim Regionie Autonomicznym".

kwiecień 2020
W Szigace (chiń. Rigaze albo Xigaze) służby bezpieczeństwa „prześwietlają" tybetańskie rodziny, które mają krewnych za granicą – w sumie pięć tysięcy gospodarstw.

1 kwietnia 2020
ChRL wchodzi do złożonej z pięciu państw Grupy Konsultacyjnej – do której kompetencji należy między innymi wybieranie kluczowych „specjalnych sprawozdawców" – w Radzie Praw Człowieka ONZ.

2 kwietnia 2020
Przed otwarciem szkół w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie po przerwie związanej z pandemią władze informują nauczycieli, że „latem wszystkie placówki przejdą na nauczanie w języku chińskim". Tybetański ma być językiem wykładowym tylko na lekcjach tybetańskiego.
Policyjny buldożer równa z ziemią „zbudowany społecznie" budynek mieszkalny klasztoru Langdi w Markhamie (chiń. Mangkang). Funkcjonariusze biją straszą więzieniem i brutalnie biją opata, który błaga o ocalenie kwater szesnastu mnichów.

13 kwietnia 2020
Amerykańscy uczeni publikują wyniki badań, z których wynika, że Chiny celowo blokują wody Mekongu (tyb. Dzaczu) – od którego uzależnionych jest 60 milionów ludzi – potęgując katastrofalną suszę w dolnym biegu rzeki: w Laosie, Mjanmie, Tajlandii, Kambodży i Wietnamie.

18 kwietnia 2020
Aresztowanie kilkunastu najważniejszych prodemokratycznych polityków i działaczy w Hongkongu.

20 kwietnia 2020
„Koczownicy i pasterze" wystosowują petycję do władz centralnych przeciwko „niezgodnym z prawem" planom zmiany języka wykładowego – z tybetańskiego na chiński – w szkołach prefektury Ngaba (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

25 kwietnia 2020
Władze najwyraźniej wykorzystują pandemiczną sposobność, wznosząc tuż przed Dżokhangiem – najbardziej czczonym sanktuarium Tybetu, teoretycznie chronionym przed takimi wtrętami przepisami UNESCO – dwa absurdalne pawilony w chińskim stylu.

27 kwietnia 2020

Władze chińskie „bezterminowo odraczają” (z powodu „nagłej choroby sędziego”) rozprawę apelacyjną Anji Sengdry – skazanego na siedem lat więzienia działacza społecznego z Gade (chiń. Gande) w prowincji Qinghai.

30 kwietnia 2020
W przeddzień Światowego Dnia Wolności Prasy sąd ludowy w Hunanie skazuje na 15 lat więzienia – za „wywoływanie niepokojów”, czyli krytykowanie polityki partii – dziennikarza Chen Jierena.

1 maja 2020
Chińskie media podają, że w Qinghai – „głównym froncie batalii o sinizację buddyzmu tybetańskiego” – stu „żywych Buddów” przechodzi partyjne szkolenie z „zarządzania reinkarnacją”.

5 maja 2020
Władze w Szigace organizują wiece i szkolenia z okazji wejścia w życie przepisów o „Utworzeniu modelowego obszaru jedności etnicznej i postępu w Tybetańskim Regionie Autonomicznym”, wzywając „Tybetańczyków i Chińczyków do zawierania mieszanych małżeństw” w zamian za rozmaite „nagrody”.

6 maja 2020
Freedom House umieszcza Polskę na liście dwudziestu państw, w których ChRL „żeruje na słabych lub nieistniejących instytucjach demokratycznych”.

7 maja 2020
W Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie umiera czterdziestotrzyletni Czokji – były więzień polityczny, który spędził za kratami cztery lata za świętowanie urodzin Dalajlamy – ponieważ „władze uniemożliwiły mu podjęcie leczenia”.

8 maja 2020
W Katmandu zatrzymanych zostaje 48 Chińczyków, którzy szarpią się z policją, żądając, by ambasada ChRL zabrała ich „do domu” z zamkniętego z powodu pandemii Nepalu.

12 maja 2020
Niezależne źródła informują o petycji setek tybetańskich rodzin, które „wywłaszczono i eksmitowano w próżnię”, ponieważ nie mieszkały w miejscu zameldowania (szukając pracy albo możliwości kształcenia dzieci) w chwili ogłaszania programu przymusowych przesiedleń w Markhamie (chiń. Mangkang) i Gondzio (chiń. Gongjue), w TRA.

18 maja 2020
Dokładnie ćwierć wieku po uprowadzeniu wskazanego zgodnie z tybetańską tradycją buddyjską Panczenlamy – i wysypie rocznicowych protestów społeczności międzynarodowej – rzecznik chińskiego MSZ informuje, że Gendun Czokji Nima „jako dziecko otrzymał bezpłatne obowiązkowe wykształcenie, następnie zdał egzamin na wyższą uczelnię, a teraz ma pracę”. Przy okazji tradycyjnie zapewnia, że „wraz z rodziną prowadzi normalne życie i nie chce być niepokojony”. W odpowiedzi amerykański sekretarz stanu Mike Pompeo „wzywa rząd ChRL do natychmiastowego podania do wiadomości publicznej miejsca pobytu Panczenlamy”.
Oficjalne chińskie źródła podają, że lokalna Komisja Kontroli Dyscypliny prowadzi dochodzenie w sprawie Tasziego Gjaco, wicesekretarza rządu ludowego Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.

19 maja 2020
Czterech specjalnych sprawozdawców ONZ (m. in. do spraw arbitralnych uwięzień i mniejszości) wzywa Chiny do natychmiastowego zwolnienia Anji Sengdry – skazanego na siedem lat więzienia

działacza społecznego z Gade (chiń. Gande) w prowincji Qinghai – oraz do wywiązywania się z międzynarodowych zobowiązań i przestrzegania praw „tybetańskiej mniejszości”.
Kongresman Scott Perry wnosi projekt ustawy, która upoważnia prezydenta USA do uznania Tybetańskiego Regionu Autonomicznego za „odrębne i niezależne państwo”.

21–29 maja 2020
Opóźnione z powodu pandemii doroczne posiedzenia XIII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), mające pokazać światu, że Chiny „wygrały wojnę” z koronawirusem.
Najważniejsza ustawa, jaką podsuwa deputowanym partia, dotyczy bezpieczeństwa narodowego, która – praktycznie zakazując protestów – przekreśla zasadę „dwóch systemów”, a z nią nadzieje mieszkańców Hongkongu.

23 maja 2020
Po wcześniejszych doniesieniach o granicznych przepychankach w Sikkimie indyjskie media informują, że w ciągu miesiąca na teren Ladakhu wkroczyło ponad pięć tysięcy chińskich żołnierzy.

24 maja 2020
Tysiące demonstrantów na ulicach i setki zatrzymanych, protestujących w Hongkongu przeciwko odbieraniu im namiastki autonomii ustawą o „bezpieczeństwie narodowym”.

29 czerwca 2020
Światowe media publikują raport o „dramatycznym wzroście” liczby przymusowych aborcji i sterylizacji ujgurskich kobiet w Xinjiangu.

30 maja 2020
Prezydent Trump zapowiada, że zakończy „preferencyjne” traktowanie Hongkongu, ponieważ Pekin odebrał mu namiastkę autonomii.

czerwiec 2020
Władze chińskie ogłaszają kampanię „reformy zachowań”, która polega na zmuszaniu Tybetańczyków do zrywania flag modlitewnych, jednego z najbardziej popularnych symboli tybetańskiej tradycji buddyjskiej. Na pierwszy ogień idą prefektury Golog (chiń. Guoluo) w prowincji Qinghai i Czamdo (chiń. Changdu) w TRA.
Nepalskie media informują, że chińscy żołnierze „przesunęli słupy graniczne” i zajęli wioskę Rui w dystrykcie Gorkha (w sumie 72 gospodarstwa) jako „terytorium Tybetańskiego Regionu Autonomicznego”.
Amerykańska rządowa agencja USAID – do tej pory robiąca to za pośrednictwem rozmaitych organizacji – po raz pierwszy przekazuje fundusze pomocowe bezpośrednio Tybetańskiej Administracji Tybetańskiej w Indiach.

1 czerwca 2020
Władze lokalne w Hongkongu – wskazując pandemię, a nie nowe przepisy z Pekinu – po raz pierwszy zakazują upamiętnienia rocznicy krwawej pacyfikacji protestów z 1989 roku.
Po formalnym zniesieniu „pandemicznych” zakazów i ograniczeń policja konfiskuje towary ponad dwustu tybetańskich straganiarzy w Chengdu. Tybetańczycy czują się pokrzywdzeni i dyskryminowani. W sieci krąży nagranie, na którym jedna z ukaranych kobiet prosi funkcjonariuszy o litość i pyta, dlaczego traktują się ją inaczej niż chińskich kupców. „My też jesteśmy obywatelami Chin”, powtarza.

3 czerwca 2020
Chińskie media podają, że żołnierze AL-W ćwiczą w Tybecie „nocne rajdy na terytorium wroga”.

8 czerwca 2020
Gjurme Kansur Rinpocze otrzymuje Order Australii – najwyższe odznaczenie państwowe – za dokonania dla oświaty i buddyzmu.

12 czerwca 2020
Niezależne źródła informują, że kontrolowany przez władze chińskie portal społecznościowy i komunikator internetowy WeChat blokuje konta „wpływowych" członków tybetańskiej diaspory.

14 czerwca 2020
Nepalskie media informują, że wiele prywatnych szkół wprowadza chiński jako język obowiązkowy, ponieważ władze w Pekinie obiecały opłacać nauczycieli.

15 czerwca 2020
W dniu 67. urodzin przewodniczącego Xi Jinpinga chińscy żołnierze, uzbrojeni w nabijane gwoździami pałki, atakują indyjski obóz przy „spornej" granicy w dolinie rzeki Galwan, w Ladakhu. Światowe media informują najpierw o śmierci trzech indyjskich żołnierzy, ale kilka godzin później Delhi wydaje komunikat, mówiący o 20 zabitych. Wedle nieoficjalnych doniesień „zginęło albo odniosło ciężkie rany" także 43 chińskich wojskowych. To pierwsze ofiary śmiertelne przygranicznych starć od „incydentu" na przełęczy Tulung-la w 1975 roku.

17 czerwca 2020
Pośredni Sąd Ludowy w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai odrzuca apelację Anji Sengdry – działacza społecznego, który naraził się lokalnym aparatczykom walką z nadużyciami i został skazany na siedem lat więzienia za „wzywanie do zakłócania porządku publicznego, wszczynanie burd i wywoływanie problemów".

20 czerwca 2020
W pięć dni po krwawym starciu w Ladakhu chińskie media informują o istnieniu „ochotniczej milicji" zawodników mieszanych sztuk walki, którzy mają „strzec granicy Tybetu".

21 czerwca 2020
Media informują, że po chińskim ataku na indyjski posterunek w Ladakhu, władze w Delhi zmieniają zasady, które obowiązywały w pasie granicznym, zezwalając żołnierzom na używanie tam broni palnej.

26 czerwca 2020
Pięćdziesięciu ekspertów ONZ, zajmujących się ochroną praw człowieka, wystosowuje bezprecedensowy apel, wzywając społeczność międzynarodową do podjęcia „wspólnych i zdecydowanych kroków" w celu zapewnienia poszanowania przez Chiny „podstawowych swobód" obywateli oraz „zobowiązań traktatowych".

29 czerwca 2020
Sąd ludowy w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu skazuje na kary od ośmiu do trzynastu lat pozbawienia wolności oraz wysokie grzywny dziesięciu Tybetańczyków – w wieku od 50 do 70 lat – którzy protestowali przeciwko budowie rzeźni w swojej wiosce, a potem domagali się odszkodowań za skonfiskowaną ziemię.
Rząd w Delhi zakazuje używania 59 chińskich aplikacji – miedzy innymi Tik Tok i WeChat – które mają stanowić „zagrożenie dla suwerenności, integralności i bezpieczeństwa Indii".
Chińskie media informują, że „zeszłoroczny nabór" zaowocował przyjęciem do partii 16 tysięcy Tybetańczyków (i zwiększeniem liczby tybetańskich członków KPCh do 398 tysięcy).

30 czerwca 2020
Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych w Pekinie przyjmuje ustawę, praktycznie zakazującą działalności opozycyjnej w Hongkongu. Niemal z dnia na dzień na podstawie nowych przepisów zostają aresztowani pierwsi demonstranci.

lipiec 2020
Władze chińskie ogłaszają program budowania w Tybecie „wiejskich komisariatów", które – według oficjalnych komunikatów – wzorowane są na „modelu Fengqiao": miasta w prowincji Zhejiang, gdzie „rewolucyjne masy" w latach sześćdziesiątych zaczęły „rozwiązywać problem sprzeczności we własnym zakresie", powierzając wykrywanie i reedukowanie „wrogów klasowych" sąsiadom.

6 lipca 2020
Wang Yang – przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) i numer cztery w strukturach Komunistycznej Partii Chin – składa doroczną wizytę w Lhasie (tym razem w dniu 85. urodzin Dalajlamy i zamykania w związku z tym wszystkim klasztorów), tradycyjnie wzywając do „strzeżenia jedności Chin" i „zdecydowanego zwalczania separatyzmu".

7 lipca 2020
Zgodnie z ustawą z grudnia 2018 roku amerykański Departament Stanu ogłasza, że USA nie będą wpuszczać chińskich dyplomatów, którzy zostali uznani za winnych „ograniczania dostępu" do Tybetu amerykańskim dziennikarzom, dyplomatom i turystom. Sekretarz Mike Pompeo nie podaje do wiadomości publicznej listy ukaranych aparatczyków.

9 lipca 2020
Dwa dni po ukaraniu chińskich aparatczyków, których uznano winnymi „ograniczania dostępu do Tybetu", Departament Stanu ogłasza podobne sankcje wobec „prześladowców Ujgurów". Tym razem Mike Pompeo podaje trzy nazwiska, wymieniając Chena Quanguo, sekretarza partii w Urumczi (a wcześniej w Lhasie); Zhu Hailuna, sekretarza tamtejszego komitet spraw politycznych i prawnych; oraz Wang Mingshana, sekretarz komitetu bezpieczeństwa publicznego – winnych miedzy innymi internowania w obozach „reedukacyjnych" ponad miliona Ujgurów oraz kampanii przymusowych sterylizacji kobiet. Chen Quanguo – któremu Pompeo wypomina również represje wobec Tybetańczyków – jest pierwszym objętym amerykańskimi sankcjami członkiem dwudziestopięcioosobowego Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin.

14 lipca 2020
Prezydent Donald Trump podpisuje rozporządzenie wykonawcze, odbierające Hongkongowi specjalny status w relacjach ze Stanami Zjednoczonymi, oraz ustawę, przewidującą karanie osób i instytucji, które odpowiadają za „podkopywanie" hongkońskiej autonomii.

15 lipca 2020
Tybetańskie źródła informują, że na początku miesiąca sąd ludowy w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai skazał na siedem lat więzienia Khadro Cetena (autor) i na trzy lata Cego (wykonawca) za nagranie i upublicznienie w mediach społecznościowych „pieśni sławiącej Dalajlamę" (co uznano za „separatystyczne podżeganie").

16 lipca 2020
„Żaden rząd nie powinien mieszać się do wybierania przywódców religijnych", mówi Josep Borrell, wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa,

podkreślając, że Unia od lat wzywa Chiny do „uszanowania” stanowiska Dalajlamy w sprawie jego następcy.

17 lipca 2020
Japońskie władze publikują listę 87 firm, które – z rządową pomocą – przenoszą produkcję z Chin do kraju lub innych państwa azjatyckich.

19 lipca 2020
Światowe media ujawniają, że część produkowanych w Chinach maseczek ochronnych szyją „reedukowani” ujgurscy więźniowie.

21 lipca 2020
W ramach kampanii „przywracania chińskiego charakteru” buddyjskim świątyniom w Chinach właściwych, władze każą wyburzyć – pochodzący z czasów dynastii Tang (618–907) – kompleks Fuyun w prowincji Shanxi.

22 lipca 2020
Departament Stanu daje Chinom dwa dni na zamknięcie konsulatu w Houston, gdyż wymaga tego „ochrona amerykańskiej własności intelektualnej”.
Władze lokalne podały, że w pierwszej połowie roku Tybetański Region Autonomiczny odwiedziło osiem milionów turystów.

23 lipca 2020
„Waszyngton musi zerwać z dotychczasową polityką ufania Chinom i stanąć na czele globalnego sojuszu demokracji, by dać odpór coraz bardziej agresywnym działaniom Pekinu – mówi sekretarz stanu Mike Pompeo. – Jeśli wolny świat nie zmieni komunistycznych Chiny, komunistyczne Chiny zmienią nas”.
Koalicja organizacji praw człowieka publikuje raport, w którym stwierdza, że największe domy mody i firmy odzieżowe korzystają z bawełny produkowanej w obozach pracy Xinjiangu.

24 lipca 2020
Pekin ogłasza, że w ramach retorsji każe USA zamknąć konsulat w Chengdu, w Sichuanie (jedyne okno na Tybet).

26 lipca 2020
Indie zakazują używania kolejnych 47 chińskich aplikacji, które uznają za „klony” zablokowanych wcześniej 59 „programów szpiegujących”.

27 lipca 2020
Amerykański personel opuszcza konsulat w Chengdu, funkcjonariusze służby bezpieczeństwa usuwają z ulic demonstrantów „wznoszących antyamerykańskie okrzyki”.

30 lipca 2020
Chińskie media informują o wszczęciu dochodzenia w sprawie Wang Yuntinga, sekretarza partii w Komisji Zdrowia Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, podejrzewanego o „poważne naruszenie dyscypliny i prawa” (co z reguły oznacza korupcję).

1 sierpnia 2020
Eksperci ONZ do spraw wymuszonych zaginięć, arbitralnych uwięzień, praw kulturalnych, spraw mniejszości oraz wolności religii i wyznania upubliczniają wystosowany w czerwcu apel, w którym domagają się „szczegółowych informacji” o losie uprowadzonego w 1995 roku Genduna Czokji Nimy i wyrażają obawy, że Pekin może mieszać się w proces wyboru następcy Dalajlamy.

5 sierpnia 2020
Przed nadchodzącymi wyborami sikjonga (prezydenta Centralnej Administracji w Indiach) Dharamsala zmienia ordynację, zakazując między innym prowadzenia negatywnej kampanii, wykorzystywania do agitacji zdjęć Dalajlamy, flagi i mapy Tybetu, wskazywania i popierania kandydatów organizacjom religijnym i społecznym, oraz wymuszania i kupowania głosów.

7 sierpnia 2020
Amerykański PEN alarmuje, że Hollywood – które kiedyś pomagało piętnować naruszanie praw człowieka w Chinach i Tybecie – dziś skupia się na cenzurowaniu filmów, żeby przypodobać się władzom w Pekinie.

9 sierpnia 2020
Władze prowincji Qinghai potwierdzają zatrzymanie Ma Shaoweia, chińskiego „potentata węglowego" oskarżonego przez media o kierowanie „olbrzymią nielegalną kopalnią odkrywkową" na terenie „priorytetowego" rezerwatu przyrody w górach Amdo Dola Riło (chiń. Qilian), w tybetańskiej prefekturze Conub (chiń. Haixi). Nielegalne wyrobisko – na które Tybetańczycy skarżyli się od ponad dekady, bo „zatruwało wodę i pastwiska" – ma „5 kilometrów długości, kilometr szerokości i 500 metrów głębokości", hałdy żużlu sięgają 50 metrów.

10 sierpnia 2020
Jimmy Lai – prodemokratyczny hongkoński potentat medialny z brytyjskim paszportem – zostaje zatrzymany na podstawie nowych przepisów o „bezpieczeństwie narodowym".

11 sierpnia 2020
„Tajemnicza śmierć" dziennikarza Balarama Baniyi, który – jak przypominają lokalne stowarzyszenia dziennikarskie, domagając się niezależnego śledztwa – ujawnił „przyłączenie" nepalskiej wioski do Chin przez żołnierzy Armii Ludowo-Wyzwoleńczej i był nieprzejednanym krytykiem rosnących wpływów Pekinu.

15 sierpnia 2020
Dolkar – skazana na 15 miesięcy pozbawienia wolności za informowanie o symbolicznym proteście i zatrzymaniu siostrzeńca w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan – zostaje zwolniona z więzienia (i natychmiast przewieziona do szpitala) „schorowana, z ropiejącymi ranami na rękach i nogach".

19 sierpnia 2020
W dniu rozpoczęcia święta Szoton, które tradycyjnie ściąga do lhaskich sanktuariów tysiące wiernych, władze – przywołując „zagrożenie COVID-19" – z dnia na dzień ograniczają liczbę Tybetańczyków wpuszczanych do świątyń, które bez żadnych przeszkód odwiedzają tłumy chińskich turystów, oraz odwołują występy tybetańskich trup operowych, zastępując je wystawą propagandowych fotografii.

21 sierpnia 2020
Zatrzymanie sześćdziesięciotrzyletniego sołtysa Bu Dokjaba i jego siostrzeńca Gjalcena, mobilizujących ziomków do protestowania przeciwko „wywłaszczeniom" w okręgu Czumarleb (chiń. Qumalai), w prowincji Qinghai.

24 sierpnia 2020
Media ujawniają, że współpracująca z wieloma zachodnimi gazetami anglojęzyczna aplikacja informacyjna TikToka systematycznie „usuwała wzmianki o Dalajlamie, Tybecie i wolności słowa".

26 sierpnia 2020
„Jakby prosić, żeby bandyta orzekł, czy ofiara jest rzeczywiście ofiarą”: burza wokół ujawnionych przez lokalne media planów „odnowienia” umowy – podpisanej przez rząd Szwajcarii w 2015 roku i nigdy nieopublikowanej – która pozwala „zapraszać” przedstawicieli Pekinu w celu ustalenia tożsamości i zweryfikowania historii osób, proszących o azyl jako prześladowani w ChRL.

27 sierpnia 2020
Trzysta tysięcy uczniów w Mongolii Wewnętrznej bojkotuje rozpoczęcie roku szkolnego w odpowiedzi na plan „reformy edukacyjnej”, polegającej – podobnie jak wcześniej w Tybecie i ujgurskim Xinjiangu – na zastępowaniu chińskim języka „mniejszości”. Rodzice piszą petycje i demonstrują na ulicach, władze blokują media społecznościowe, straszą karami i wyprowadzają na ulice oddziały paramilitarnej policji. Co najmniej cztery osoby na znak protestu odbierają sobie życie.

28–29 sierpnia 2020
Po dorocznych gospodarskich wizytach przewodniczącego frontu jedności i chińskiego Panczena oraz niespodziewanej inspekcji w Lhasie ministra spraw zagranicznych (co zapewne wiąże się z kryzysem w relacjach z Indiami i USA) przewodniczący Xi Jinping zwołuje w Pekinie „dwudniowe spotkanie robocze na najwyższym szczeblu” – formalnie nazwane „siódmym centralnym roboczym sympozjum” (wcześniej „forum”) – wzywając do zmienienia regionu w „twierdzę nie do zdobycia”, „zdwojenia wysiłków w budowaniu zjednoczonego, dostatniego, cywilizowanego, harmonijnego i pięknego nowego, nowoczesnego, socjalistycznego Tybetu”, „strzeżenia stabilności i narodowej jedności, edukowania mas i zwalczania separatyzmu”, „intensywnej pracy w szkołach, aby zasiewać nasiona miłości do Chin w sercu każdego dziecka” oraz „sinizacji buddyzmu tybetańskiego i dostosowania go do wymogów socjalizmu”.

29–30 sierpnia 2020
Indyjska armia informuje o starciach i „pokrzyżowaniu chińskiej próby zmiany status quo” na granicy w Ladakhu. Operację przeprowadzają tybetańscy komandosi z „Formacji 22”. Ginie dowódca kompanii, pięćdziesięciojednoletni Nima Tenzin. Inny żołnierz odnosi rany.

wrzesień 2020
Nie zważając na protesty rodziców, władze lokalne kierują dzieci do chińskich szkół z internatem i likwidują klasy z wykładowym językiem tybetańskim w Rebgongu (chiń. Tongren) i Themczenie (chiń. Tianjun), w prowincji Qinghai.
„Konstytucyjny kryzys” w Dharamsali: odpowiednik „sądu najwyższego” diaspory odbiera czynne prawo wyborcze (do marca, co obejmuje pierwszą turę wyborów prezydenckich) jedenastu deputowanym ze Stałego Komitetu (w tym „marszałkowi”) parlamentu za przełożenie do przyszłego roku sesji z powodu pandemii (gdyż konstytucja wymaga, żeby Izba obradowała co sześć miesięcy). Ukarani kwestionują decyzję jako bezprawną, ale uznaje ją – i wydaje stosowne polecenie delegaturom – centralna komisja wyborcza.

2 września 2020
Po kolejnym incydencie granicznym Indie zakazują używania 118 chińskich aplikacji.
„Polityczne uosobienie bezpieczeństwa państwa nazywa się Komunistyczna Partia Chin. Waszą flagą może być tylko flaga KPCh, kierunkiem – kierunek KPCh, wolą – wola KPCh. Waszym najważniejszym obowiązkiem jest słuchać we wszystkim KPCh i podążać wszędzie za jej przewodem”, mówi Zhao Kezhi, minister bezpieczeństwa publicznego, podczas „inspekcji” spowodowanej „protestami językowymi” w Mongolii Wewnętrznej.

3 września 2020

Departament Stanu USA – w imię „wzajemności” – nakłada kolejne restrykcje na chińskich dyplomatów, zobowiązując ich między innymi do uzyskiwania zezwoleń na organizowanie publicznych spotkań czy odwiedzanie uczelni.

8 września 2020
Indie i Chiny oskarżają się nawzajem o oddanie strzałów – w powietrze – w demarkacyjnej strefie „linii rzeczywistej kontroli” w Ladakhu, gdzie na mocy dwustronnych uzgodnień żołnierze od lat wnosili broni ani materiałów wybuchowych.

12 września 2020
Spikerka Izby Reprezentantów Nancy Pelosi prosi Dalajlamę o przesłanie dla „wirtualnego szczytu” przywódców parlamentów państw G7, poświęconego zmianom klimatycznym.
Amerykańska fundacja Dui Hua, powołując się na chińskie „źródła rządowe”, publikuje nazwiska dziewięciu Tybetańczyków skazanych w tym roku za „separatystyczne podżeganie” w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan.

14–15 września 2020
Wang Yang, przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej, składa roboczą wizytę w tybetańskich prefekturach prowincji Qinghai, wzywając do realizacji postanowień „siódmego forum”.

14 września 2020
Lhamo – popularna vlogerka z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie – zostaje oblana benzyną i podpalona przez byłego męża podczas internetowej transmisji. Brutalne zabójstwo wywołuje szok i staje się katalizatorem dyskusji o przemocy domowej w społeczeństwie tybetańskim.
Indyjskie służby aresztują Rajeeva Sharmę, znanego dziennikarza – często piszącego wrogie teksty o Dalajlamie i tybetańskiej diasporze – po zarzutem szpiegostwa na rzecz Chin.
Prowincja Anhui ogłasza likwidację „punktów za pochodzenie” etniczne na egzaminach wstępnych do szkół wyższych. „Eksperci i obywatele chwalą decyzję jako krok w kierunku zwiększenia równości edukacyjnej i narodowej jedności”.

17 września 2020
Niezależne źródła informują o ponad czterech tysiącach zatrzymanych i dziewięciu ofiarach śmiertelnych pacyfikacji protestów przeciwko usuwaniu języka mongolskiego ze szkół w Mongolii Wewnętrznej.

19 września 2020
Władze chińskie ogłaszają „ćwiczenia przeciwlotnicze” w Lhasie.

19–21 września 2020
„Musimy w pełni zrozumieć zaciętość i złożoność walki z separatyzmem oraz przezwyciężyć ślepy optymizm i bezwład” – instruuje Zhao Kezhi, minister bezpieczeństwa publicznego, nakazując studiowanie i wdrażanie „decyzji i ducha siódmego forum” podczas roboczej wizyty w tybetańskich regionach prowincji Gansu.

20 września 2020
Nepalskie media publikują zdjęcia dziewięciu budynków, które „chińscy żołnierze zbudowali nielegalnie w dystrykcie Humla i nie dopuszczają w ich pobliże lokalnej ludności”.

21 września 2020

Amerykańskie służby aresztują Baimadajię Angwanga – nowojorskiego policjanta pochodzenia tybetańskiego – któremu zarzuca się, że przez sześć lat był „chińskim agentem”, szpiegującym rodaków i pomagającym konsulatowi ChRL w nawiązywaniu kontaktów w policji.

22 września 2020
Media podają, że od stycznia do sierpnia 2020 roku władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego poddały ponad pół miliona „bezrolnych robotników wiejskich” programowi „paramilitarnych szkoleń zawodowych”, których celem jest między innymi „reforma przestarzałego myślenia”, „zwiększenie mobilności” i „osłabienie negatywnych wpływów religii”. Szkoleni (często pod kątem potrzeb konkretnych chińskich przedsiębiorstw) są nakłaniani do przekazywania państwu ziemi i zwierząt oraz podejmowania płatnej pracy, co czyni ich – zgodnie z flagowym projektem przewodniczącego Xi Jinpinga – „wyzwolonymi z ubóstwa”. Sześćdziesiąt tysięcy osób objęto programem „eksportu siły roboczej” i skierowano do pracy w innych prefekturach lub prowincjach.

24 września 2020
„Być może słyszał Pan i ma świadomość, że konstytucja pańskiego kraju gwarantuje wszystkim nacjom »prawo do używania i rozwijania własnego języka w mowie i piśmie«, które w tej chwili jawnie odbiera się mongolskim dzieciom w Mongolii Wewnętrznej”, pisze Cachiagijn Elbegdordż, były prezydent Mongolii, apelując do przewodniczącego Xi Jinpinga o powstrzymanie „horroru likwidowania Mongołów jako odrębnej grupy etnicznej”.

25 września 2020
Podczas wiecu poświęconego „studiowaniu decyzji siódmego forum” przewodniczący komitetu klasztoru Taszilhunpo zobowiązuje duchowych do „kroczenia drogą sinizacji religii naszego kraju i kierowania się przepisami w kwestiach wiary”.
Wang Jinhe, wiceszef wydziału transportu TRA, zostaje wydalony z partii – i „przekazany prokuraturze” – za „poważne naruszenie dyscypliny w sferze polityki, organizacji, pracy i życia”.
Duński fundusz emerytalny informuje o wycofaniu inwestycji (54 mln dolarów) z Chin z powodu naruszeń praw człowieka.

październik 2020
Francuskie muzeum odwołuje wystawę o dziedzictwie Mongołów, gdyż ambasada Chin (skąd ściągnięto część eksponatów) domaga się usunięcia z ekspozycji słów „Czyngis-chan” i „mongolskie imperium”.

4 października 2020
„Hodowla przemysłowa jest bardzo szkodliwa dla środowiska naturalnego. Warto propagować wegetarianizm”, mówi Dalajlama w Światowym Dniu Zwierząt, nazywając je „ozdobą świata”.

6 października 2020
W Trzecim Komitecie Zgromadzenia Ogólnego ONZ 39 państw – w tym Polska – potępia Chiny za naruszanie praw człowieka, szczególny nacisk kładąc na sytuację w Xinjiangu, Hongkongu i Tybecie.

7 października 2020
Władze chińskie informują o przesiedleniu „1744 osób z 338 gospodarstw w 14 osadach” okręgu Pasze (chiń. Basu) do „nowych domów” w prefekturze Czamdo (chiń. Changdu).

9 października 2020
Wu Yingjie, przewodniczący partii w TRA, składa wizytę w Czamdo (chiń. Changdu) z okazji siedemdziesiątej rocznicy „wyzwolenia” miasta przez chińskich żołnierzy i w okolicznościowym

przemówieniu wzywa do „wyplenienia wpływu Dalaja na buddyzm tybetański”, aby „masy wiernych odróżniały religijność od codziennego życia, separatystycznego sabotażu, Czternastego Dalaja i obecnego szczęśliwego życia”.

10 października 2020
„Jako osoba niewzruszenie wierząca w jedność ludzkości, mam nadzieję, że wyróżnienie Światowego Programu Żywnościowego Organizacji Narodów Zjednoczonych Pokojową Nagrodą Nobla będzie inspiracją do podejmowania kolejnych działań, dzięki którym nikt już nigdy nie umrze z głodu”, gratuluje Dalajlama.

13 października 2020
Taszi Gjal – zatrzymany w maju pięćdziesięciojednoletni koczownik z Maczenu (chiń. Maqin) w Qinghai – zostaje skazany na rok więzienia za opublikowanie w mediach społecznościowych kilku zdjęć Dalajlamy w 2014 i 2015 roku.
Misja złożona z nepalskich polityków i urzędników potwierdza, że chińscy żołnierze przesunęli słupy graniczne o półtora kilometra, „zagarniając część dystryktu Humla”.

14 października 2020
Po przerwie, która trwała niemal całą kadencję, amerykańska administracja obsadza stanowisko specjalnego koordynatora ds. tybetańskich, którym zostaje – jak dotąd najniższy rangą – asystent sekretarza w Biurze Demokracji, Praw Człowieka i Pracy, Robert Destro.

15 października 2020
Qi Zhala (tyb. Cze Dahla), szef rządu ludowego TRA, zapewnia dziennikarzy, że nikt nie jest zmuszany do udziału w paramilitarnych szkoleniach zawodowych i „każdy uczy się tego, co chce, na przykład spawania”. Według gubernatora „Tybetańczycy przesadzają z konsumpcją religijną. Dopóki się bogacą, robią, co do nich należy, słuchają partii i są jej posłuszni, czeka ich piękna przyszłość”.

16 października 2020
Robert Destro, nowy amerykański koordynator ds. tybetańskich, przyjmuje w Departamencie Stanu – po raz pierwszy oficjalnie – Lobsanga Senge, prezydenta Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach.

19 października 2020
Delhi ogłasza, że każda chińska inwestycja będzie wymagała zgody rządu Indii.
Chińscy archeolodzy publikują wyniki badań DNA, z których wynika, że ponad 5000 lat temu na Wyżynie Tybetańskiej żyły woły i nosorożce.

28 października 2020
Szwajcarskie media ujawniają ekspertyzy tybetologów, z których wynika, że rządowy „test językowy” – stanowiący kluczowy element procedury „sprawdzania” ubiegających się o status uchodźcy – zawiera „rażące błędy” i „ewidentne dowody prochińskiej manipulacji”.

29 października 2020
Niezależne źródła informują, że trzydziestosześcioletnia Lhamo, matka trojga dzieci, została zatrzymana w czerwcu za (najzupełniej legalne) wysłanie pieniędzy krewnym w Indiach i zmarła w sierpniu zaraz po przewiezieniu z aresztu – posiniaczona, niemogąca mówić – do szpitala w Driru (chiń. Biru). Za kratami wciąż przebywa jej kuzyn Tharpa, którego uwięziono kilka dni przed nią.

listopad 2020

Władze chińskie – w imię „walki ze smogiem” – ogłaszają kampanię „odpowiedzialnego odprawiania praktyk religijnych”, zamykając na kłódkę wielkie kadzielnice przed lhaskim Dżokhangiem i zakazując wiernym rytualnego ofiarowania wonnego dymu przed najbardziej czczonym sanktuarium Tybetu.

30 października 2020
Tybetańskie źródła informują, że Lhundrub Drakpa z Driru (chiń. Biru) został w czerwcu skazany na sześć lat więzienia za nagranie piosenki, w której krytykował władze chińskie. W trakcie ponadrocznego „śledztwa” nie pozwolono mu na kontakt z adwokatem.

2 listopada 2020
Chiny ogłaszają rozpoczęcie budowy linii kolejowej, która połączy prowincję Sichuan z Lhasą.

11 listopada 2020
Stały Komitet Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych przyjmuje rezolucję, pozwalającą na usuwanie hongkońskich deputowanych, którzy opowiadali się za niepodległością miasta lub kwestionowali władzę Pekinu, a lokalna administracja natychmiast „dyskwalifikuje” czterech posłów opozycji. Reszta rezygnuje na znak protestu.

13 listopada 2020
Cering Co – tybetańska działaczka z Silingu (chiń. Xining) w prowincji Qinghai – zostaje skazana na 10 dnia aresztu i grzywnę za „zakłócanie porządku” postami o rządach prawa i demokracji.

15 listopada 2020
Piętnaście państw Azji i Oceanii podpisuje umowę o utworzeniu Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), największej strefy wspólnego handlu, obejmującej 29 procent światowego PKB i skupiającej trzecią część ludzkości.

16 listopada 2020
Centralna Komisja Wyborcza diaspory ogłasza dodatkowy termin rejestracji dla chcących oddać głos w przyszłorocznej elekcji z powodu spadku liczby zarejestrowanych o ponad osiem procent.

18 listopada 2020
Dziennikarze ujawniają wewnętrzne partyjne instrukcje, zabraniające mediom nagłaśniania noworocznych życzeń „chińskiego Panczena” i nakazujące „kontrolowanie temperatury” internetowych komentarzy, by „nie podsycać zainteresowania buddyzmem tybetańskim”.

21 listopada 2020
Pierwsza, historyczna wizyta demokratycznie wybranego szefa tybetańskiego rządu na wychodźstwie w Białym Domu.

22 listopada 2020
Indyjskie media donoszą o pojawieniu się „chińskiej wioski” na bhutańskim płaskowyżu Doklam. Timphu oficjalnie zaprzecza utracie terytorium, a Pekin twierdzi, że osada – „27 domów, plac, komitet partii, przychodnia, komisariat, przedszkole, sklep oraz asfaltowe drogi, szybka sieć informacyjna i plastikowe lądowisko” – znajduje się na terenie tybetańskiego Yadongu (tyb. Dromo).

24 listopada 2020
Przewodniczący Xi Jinping nagradza 1689 „wzorowych” i 806 „zasłużonych” funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa. Wśród „awangardy budowniczych materialnej, politycznej i duchowej cywilizacji socjalizmu” jest 30 Tybetańczyków.

Tenzin Czogjal zostaje nominowany – razem z Laurie Anderson i Jesse Paris Smith – do Grammy (najlepsza płyta New Age) za album „Songs from the Bardo”.

26 listopada 2020
Oenzetowski Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej upublicznia przekazane Pekinowi stanowisko, w którym wyraża zaniepokojenie z powodu zastępowania języka tybetańskiego chińskim w szkołach Tybetu oraz prześladowania rzeczników praw językowych.

27 listopada 2020
Niezależne źródła informują, że 1 sierpnia 2019 roku zatrzymano w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie dwudziestodziewięcioletniego mnicha bonu Rinczena Cultrima i osiem miesięcy później powiadomiono krewnych, że zarzuca się mu „separatyzm”. Bliscy do tej pory nie zdołali ustalić, gdzie jest przetrzymywany.

28 listopada 2020
„Nie bójcie się trudności. Nie bójcie się śmierci. Hartujcie się, pogłębiajcie poczucie odpowiedzialności i misji, przyspieszajcie modernizację i podnoście poziom wyszkolenia”, mówi przewodniczący Xi Jinping na forum Centralnej Komisji Wojskowej.

grudzień 2020
Władze chińskie zaczynają kolejno zamykać prywatne tybetańskie szkoły w Sichuanie, zmuszając rodziców do przenoszenia dzieci do państwowych placówek, w których naucza się nie po tybetańsku, a po chińsku.
„Zespół propagandowy” z Lhasy objeżdża tybetańskie szkoły i klasy w Chinach właściwych z „edukacyjnym programem narodowej jedności”, ucząc dzieci „kochać najwyższych przywódców i słuchać partii” oraz „czynnie odwdzięczać się” za ich „dobroć”.

1 grudnia 2020
Prestiżową nagrodę Złotego Koguta dla najlepszego filmu chińskiego zdobywają „Moje Himalaje”, wyprodukowana przez Departament Propagandy Komitetu Partii Tybetańskiego Regionu Autonomicznego „wzruszająca historia patriotycznego tybetańskiego pasterza, który strzeże granic macierzy”.
Międzynarodowy zespół uczonych informuje o odnalezieniu śladów trzech zauropodów ze środkowej jury w piaskowcu, w Czamdo.

2 grudnia 2020
Troje liderów zeszłorocznych protestów w Hongkongu zostaje skazanych – za udział w nielegalnych zgromadzeniach – na kary od siedmiu do trzynastu miesięcy pozbawienia wolności.
Policja zatrzymuje Genduna Lhundruba – mnicha i popularnego pisarza z klasztoru Rongło w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai.

4 grudnia 2020
Amerykański Departament Stanu nakłada „restrykcje wizowe” na aparatczyków Frontu Jedności, którzy za granicą „przekonywali lub zmuszali” lokalnych liderów, chińską diasporę, środowiska akademickie i organizacje obywatelskie do „nagłaśniania i wspierania autorytarnego przekazu oraz polityki Komunistycznej Partii Chin”.

7 grudnia 2020
Rada Unii Europejskiej ustanawia globalny system sankcji za naruszenia praw człowieka, „po raz pierwszy wyposażając się w ramy, które umożliwią działania ukierunkowane na osoby fizyczne, podmioty i organy – w tym podmioty państwowe i niepaństwowe – odpowiedzialne za poważne

przypadki złamania lub naruszenia praw człowieka na całym świecie, zaangażowane w takie akty lub przyłączające się do nich".
Amerykański Departament Stanu nakłada restrykcje wizowe na 14 wiceprzewodniczących Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych i ich najbliższych krewnych – w tym Padmę Cholinga (tyb. Pema Thinle), byłego szefa rządu Tybetańskiego Regionu Autonomicznego – za przyjęcie ustawy „przekreślającej autonomię Hongkongu".

9 grudnia 2020
Po dekadzie przepychanek i dysput oraz siedmiu rundach oficjalnych rozmów w ciągu ostatnich trzech miesięcy Chiny i Nepal wspólnie ogłaszają nową wysokość Czomolungmy, „Bogini Matki Świata" (nep. Sagarmatha, chiń. Quomolangma, ang. Mount Everest): 8848,86 m n.p.m. Oba kraje nie mogły pogodzić się z indyjskością pomiaru z 1954 roku – 8848 m – mówiąc to o „kwestii dumy narodowej" (rząd w Katmandu), to o „wiecznym symbolu chińsko-nepalskiej przyjaźni" (przewodniczący Xi Jinping).

11 grudnia 2020
Armia Ludowo-Wyzwoleńcza informuje o wyposażeniu „oddziałów broniących granicy" w tybetańskim Ngari (chiń. Ali) w „egzoszkielety", które „ułatwiają wykonywanie zadań bojowych w ekstremalnie trudnych warunkach".

14 grudnia 2020
Czterech mnichów i dwóch świeckich z Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie – w tym, niezgodnie z chińskim prawem, piętnastolatek – sądzonych razem ze zmarłym na początku miesiąca Tenzinem Nimą, zostaje skazanych na kary od roku do pięciu lat więzienia za „separatystyczne podżeganie" w związku z symbolicznymi protestami i informowaniem o nich. Lhundrub Dordże, zatrzymany w lipcu trzydziestoletni koczownik, zostaje skazany na rok więzienia i dodatkowo pozbawiony na rok „praw politycznych" za opublikowanie trzech postów, które zdaniem Pośredniego Sądu Ludowego prefektury Golog (chiń. Guoluo) w prowincji Qinghai „podżegały do separatyzmu".

15 grudnia 2020
W Indiach opublikowane zostają odtajnione dokumenty, z których wynika, że premier Indira Gandhi uznawała, iż Chiny okupują Tybet wbrew prawu, a minister George Fernandes w 1979 roku apelował do premiera ZSRR o uznanie Tybetu za niepodległe państwo.

16 grudnia 2020
Kongresmen Scott Perry apeluje do prezydenta Trumpa o uznanie Tybetu za niepodległe państwo okupowane przez Chińską Republikę Ludową.

18 grudnia 2020
Indyjskie media informują, że policja prowadzi dochodzenie w sprawie trzydziestu Tybetańczyków, podejrzewanych o przyjmowanie pieniędzy od aresztowanego w sierpniu 2019 roku „chińskiego szpiega" Luo Sanga (vel Charlie Peng), któremu zarzuca się m.in. pranie miliardów rupii w firmach-wydmuszkach, zbieranie „poufnych informacji" o Dalajlamie i finansowanie „rozruchów" w Delhi.

21 grudnia 2020
Po niemal rocznej zwłoce amerykański Senat jednogłośnie przyjmuje zmienioną Ustawę o polityce wobec – i „wspieraniu" – Tybetu, która tradycyjnie zatwierdza fundusze pomocowe, wprowadza kwestie ochrony środowiska naturalnego i zasobów wodnych oraz stanowi, że kwestia sukcesji Dalajlamy i innych przywódców buddyjskich ma charakter czysto religijny, przewidując sankcje wobec chińskich aparatczyków, próbujących mieszać się do tego procesu.

24 grudnia 2020
Władze TRA publikują rozporządzenie „w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu sieci informacyjnych do dzielenia państwa i podkopywania narodowej jedności”, zakazując między innymi „zniekształcania historii” i „wykorzystywania treści religijnych” do „atakowania partii i polityki państwa oraz zniesławiania systemu socjalistycznego” czy też „pomagania w odwiedzaniu zagranicznych stron internetowych”, propagujących szkodliwe treści.

27 stycznia 2020
Nepalska policja zatrzymuje i wkrótce zwalnia pięciu Tybetańczyków, którzy „dyskretnie” – żeby nie prowokować władz w Katmandu – organizują lokalne wybory przywódców diaspory.

28 grudnia 2020
Prezydent Donald Trump podpisuje znowelizowaną Ustawę o polityce wobec Tybetu (i „wspieraniu” Tybetańczyków), która znacząco zwiększa fundusze pomocowe, wprowadza kwestie ochrony środowiska naturalnego i zasobów wodnych Tybetu oraz sukcesji Dalajlamy i innych hierarchów buddyjskich, przewidując sankcje wobec chińskich aparatczyków, mieszających się do tego procesu.

29 grudnia 2020
„Nawet w czasach dynastii Han (202 p.n.e.–9 n.e.) krytykowanie władzy nie było przestępstwem”, mówi sędziemu Zhang Zhan – niezależna dziennikarka od pół roku maltretowana w areszcie za opisywanie sytuacji w Wuhanie, który odcięto od świata, gdy władze chińskie przestały ukrywać wybuch epidemii COVID-19 – skazana na cztery lata więzienia za „wszczynanie kłótni i prowokowanie niepokojów”.
Pekin „stanowczo potępia” prezydenta Trumpa za podpisanie „ustawy tybetańskiej” (i tajwańskiej), żądając „niewprowadzania ich w życie”.

1 stycznia 2021
Pekin wprowadza procedury, utrudniające rozwody, które dotąd były urzędową formalnością.

„początek stycznia” 2021
Dziewiętnastoletni mnich Tenzin Nima z klasztoru Dza Łonpo – bity, maltretowany i głodzony w areszcie śledczym w związku z symbolicznym protestem w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie 7 listopada 2019 roku – umiera po „warunkowym” zwolnieniu w rodzinnym domu.
Władze chińskie zmuszają tybetańskich byłych więźniów politycznych do noszenia przygotowanych dla nich „szpiegujących” telefonów komórkowych, „z którymi nie wolno się im rozstawać ani używać innych”.

3 stycznia 2021
Pierwsza tura parlamentarnych i prezydenckich wyborów tybetańskiej diaspory.

4 stycznia 2021
Wen Guodong, były wicegubernator prowincji Qinghai, zostaje usunięty z partii i wszystkich zajmowanych stanowisk za przymykanie oka na gigantyczną nielegalną kopalnię w rezerwacie przyrody, w Conubie (chiń. Haixi), czyli „utratę ideałów i przekonań”, „zaprzedanie się prywatnym przedsiębiorcom” oraz „wyrządzenie ogromnych szkód w lokalnym ekosystemie politycznym”.

6 stycznia 2021
Masowe zatrzymania działaczy opozycji demokratycznej – w tym wszystkich kandydatów w opóźnionych wyborach do Rady Legislacyjnej – w Hongkongu.

Chiny nie wpuszczają – mimo powszechnych oskarżeń WHO o nadskakiwanie Pekinowi – misji Światowej Organizacji Zdrowia, które miała zbadać „źródła COVID-19”.
„Tłum protestujących przelewał się przez korytarze, fotografując i włamując się do biur. Ktoś palił marihuanę w pokoju ze zdjęciami gór i mapami Oregonu. Ktoś schował do plecaka oprawione zdjęcie Dalajlamy. Ktoś ubrany w skórzaną kurtkę zerwał zwój z chińskimi znakami”, „New York Times” opisuje protesty na waszyngtońskim Kapitolu.

7 stycznia 2021
Komunistyczna Partia Chin ogłasza nowe wytyczne w sprawie „krytyki wewnętrznej”, zabraniając swoim członkom publicznego „oceniania przywódców” i „wyrażania opinii niezgodnych z decyzjami Komitetu Centralnego”.

9 stycznia 2021
Amerykański Departament Stanu znosi „samoograniczenia”, dotyczące kontaktów przedstawicieli administracji z politykami tajwańskimi.

12 stycznia 2021
Władze chińskie – jak podaje „dobrze poinformowane źródło” – powołują w Lhasie dwudziestopięcioosobową „małą grupę przygotowawczą”, która ma nadzorować proces wyboru następnego Dalajlamy.
Z pięcioletnim opóźnieniem – spowodowanym „drakońskimi środkami kontroli” – tybetańskie źródła informują o samospaleniu „w proteście przeciwko chińskim rządom” na wiejskim przystanku autobusowym w Nagczu (chiń. Naqu), w TRA 17 września 2015 roku. Dwudziestosześcioletni Szurmo miał umrzeć tego samego dnia po przewiezieniu do lokalnego szpitala. Policja zatrzymała jego trzech krewnych, których los pozostaje „nieznany”.

13 stycznia 2021
Przed rozpoczęciem obchodów Nowego Roku kalendarza tybetańskiego władze lokalne ogłaszają „pandemiczne” restrykcje w klasztorze Labrang Taszikjil, w Sangczu (chiń. Xiahe), między innymi zabraniając opuszczania i odwiedzania świątynnego kompleksu „bez zaświadczenia o stanie zdrowia i aktualnego wyniku testu na COVID-19”.

15 stycznia 2021
Sąd Najwyższy uwzględnia skargę kasacyjną Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara, nie zgadzając się na ekstradycję do Chin zatrzymanego w Polsce mężczyzny, poszukiwanego przez ChRL pod zarzutem oszustwa i fałszowania dokumentów – a według obrony, za działalność w ruchu Falun Gong – za co groziła mu kara dożywotniego więzienia,
tortury i nieludzkie traktowanie.

16 stycznia 2021
Dziewięciu nepalskich Szerpów i jeden Gurkha, uczestniczących w trzech różnych wyprawach, dokonuje wspólnie – przystanąwszy i zebrawszy całą grupę pod szczytem – pierwszego zimowego wejścia na K2.

18 stycznia 2021
Lokalne media informują, że Chińczycy wybudowali „wioskę” po indyjskiej stronie granicy w stanie Arunaćal Pradeś. Eksperci zgodnie potwierdzają, że „101 nowych budynków” znajduje się na terytorium Indii, cztery i pół kilometra od „spornej” linii demarkacyjnej, której naruszania zabraniają dwustronne umowy.

19 stycznia 2021

W ostatnim dniu urzędowania amerykański sekretarz stanu Mike Pompeo stwierdza, że Chiny dopuściły się ludobójstwa na Ujgurach. Jego następca Antony Blinken mówi mediom, że zgadza się z tą oceną.

20 stycznia 2021
Indyjscy żołnierze „zmuszają do zawrócenia" chiński patrol, który przekroczył granicę na przełęczy w Sikkimie. Według medialnych doniesień po obu stronach są ranni.

24 stycznia 2021
Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych TRA przyjmuje pierwszą „kompleksową" ustawę o ekologii i ochronie środowiska. Niemal połowa centralnego Tybetu (539 kilometrów kwadratowych) jest w „ścisłym rezerwatem", niedostępnym dla setek tysięcy dawnych mieszkańców, których od lat przesiedlano siłą do (oficjalnie: 965) „nowych socjalistycznych wiosek". Według rządowych mediów celem ustawy jest stworzenie „tybetańskiej cywilizacji ekologicznej", która zdaniem ekspertów istniała od wieków i stanowiła zaprzeczenie chińskiego modelu rabunkowej eksploatacji surowców. Nowe przepisy wspominają o „grupach, instytucjach i miejscach" kultu religijnego, każąc im „przyswoić pojęcie ochrony środowiska" (choć władze lokalne – realizując ogłaszane centralnie kampanie „zwalczania przestępczości" – rutynowo tępią „nielegalną działalność ekologiczną").

25 stycznia 2021
W dniu zakończenia kolejnej rundy rozmów z Chinami o „rozładowywaniu militarnych napięć i stabilizowaniu sytuacji" Indie odznaczają 54 żołnierzy Specjalnych Sił Granicznych (w tym jednego Tybetańczyka), którzy wyróżnili się w „spornym" Ladakhu.

28 stycznia 2021
Taszi Łangczuk – zatrzymany w styczniu 2016 roku biznesmen i społecznik z Juszu (chiń. Yushu) w prowincji Qinghai, monitujący władze wszystkich szczebli o zapewnienie „konstytucyjnego" miejsca językowi tybetańskiemu w systemie oświaty i skazany na pięć lat pozbawienia wolności za rozmawianie o tym z zagranicznym dziennikarzem – zostaje zwolniony z więzienia po odbyciu pełnej kary. „Nie mogę jednak – pisze w mediach społecznościowych adwokat Liang Xiaojun – skontaktować się z jego krewnymi i nie widziałem żadnego zdjęcia, więc nie wiem, czy jest naprawdę wolny".
Władze lokalne informują o zatrzymaniu Tybetańczyka, który „rozpowszechniał pogłoski o koronawirusie" w mediach społecznościowych (za co został ukarany ośmioma dniami aresztu i grzywną).

29 stycznia 2021
Unia Europejska wydaje oświadczenie, w którym domaga się od władz chińskich „bezwarunkowego" zwolnienia Tasziego Łangczuka oraz „umożliwienia mu korzystania z podstawowych praw, takich jak swoboda przemieszczania się". Bruksela chce także przeprowadzenia „szczegółowego dochodzenia" w związku z oskarżeniami, że był on maltretowany i torturowany.

koniec stycznia 2021
Funkcjonariusze służby bezpieczeństwa zatrzymują Go Szeraba Gjaco – nauczyciela buddyjskiego i popularnego pisarza, mnicha klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

luty 2021
Aparatczycy z przygranicznych okręgów TRA zaczynają powiadamiać pasterzy o planowanych przesiedleniach i rekompensatach. Jednocześnie ostrzegają, że nie wolno tego ujawniać, strasząc surowymi karami i odebraniem świadczeń za „rozpowszechnianie pogłosek".

1 lutego 2021
Władze co najmniej dwóch okręgów prefektury Golog (chiń. Guoluo) w prowincji Qinghai – w imię „stabilności społecznej" i „higieny" – wprowadzają godzinę policyjną przed Losarem, Nowym Rokiem tybetańskiego kalendarza.

2 lutego 2021
Chińskie media informują o skazaniu na 25 lat pozbawienia wolności „fałszywego żywego buddy" – Chińczyka, który podając się za tybetańskiego lamę, wyłudzał pieniądze, gwałcił i molestował „wyznawczynie". Jego tybetański „pomocnik", opat z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie, spędzi w więzieniu sześć lat.

3 lutego 2021
Przed Losarem, Nowym Rokiem kalendarza tybetańskiego (który w tym roku przypada 12 lutego i zbiega się z chińskim) władze każą zamknąć wszystkie świątynie w Lhasie – jak tłumaczy obwieszczenie na murze Dżokhangu, najbardziej czczonego sanktuarium Tybetu, z powodu „sprzątania i wakacji".

4 lutego 2021
Tybetańskie źródła podają, że w lipcu 2013 roku w Driru (chiń. Biru) skazano osiem osób, które miały pomagać rodakom „przedostać się do Indii". Wszystkim wymierzono drakońskie kary 13 lat pozbawienia wolności.

6 lutego 2021
Kunczok Dzinpa – pięćdziesięciojednoletni przewodnik, skazany na 21 lat więzienia za przekazanie informacji o protestach w Driru (chiń. Biru), w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu) Tybetańskiego Regionu Autonomicznego – umiera w lhaskim szpitalu, do którego trzy miesiące wcześniej przewieziono go bez wiedzy najbliższych. Według lokalnych źródeł miał wylew krwi do mózgu i był sparaliżowany.

9 lutego 2021
Departament Pracy Frontu Jedności – organ Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin odpowiedzialny miedzy innymi za podporządkowanie grup wyznaniowych i mniejszości etnicznych – publikuje „Przepisy administracyjne dla personelu religijnego", które nazywa „kluczem do sinizacji" religii. Zobowiązują one wszystkich duchownych – dla których powstaje specjalna baza danych – do zaszczepiania wiernym „patriotyzmu" i „przestrzegania prawa" oraz „zapobiegania obcym wpływom" i szerzeniu „religijnego ekstremizmu".

12 lutego 2021
„Chiński Panczen" składa noworoczne życzenia „tybetańskim rodakom", oddając hołd „silnemu przywództwu Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin z przewodniczącym Xi Jinpingiem jako jego jądrem" i dziękując za szczęście „nie naturze", a „państwu i tysiącom tysięcy osób, gotowych do poświęcania się dla nas".

„połowa lutego" 2021
W Tridu (chiń. Chengduo), w Qinghai policja zatrzymuje i katuje troje nastolatków – Damdula, Sangje Co i Kansi (nick) – którzy „nie dopełnili obowiązku zarejestrowania grupy" na popularnym portalu WeChat. Jeden trafia do szpitala z połamanymi nogami.

19 lutego 2021
Po siedmiu miesiącach Pekin oficjalnie potwierdził, że Armia Ludowo-Wyzwoleńcza straciła czterech ludzi podczas czerwcowego starcia z indyjskimi żołnierzami w dolinie Galwan, w

Ladakhu. Tydzień wcześniej rosyjska agencja TASS podała, że zginęło wtedy 45 Chińczyków (pierwsze doniesienia Delhi mówiły o 43 i 20 ofiarach po stronie indyjskiej). Według partyjnej Centralnej Komisji Wojskowej „oddali życie za suwerenność i terytorialną integralność" Chin.

22 lutego 2021
Rzecznik chińskiego MSZ wzywa Stany Zjednoczone do zaprzestania „oczerniania" Komunistycznej Partii Chin oraz wspierania „separatystycznych sił" w Tybecie, Hongkongu, Xinjiangu i na Tajwanie.

24 lutego 2021
Według niezależnych chińskich źródeł w sierpniu 2020 roku dwaj tybetańscy uczniowie – Dziampa Cering i Dukhar Cering – zostali zatrzymani i oskarżeni o „separatystyczne podżeganie" za rozwinięcie „nielegalnej flagi" podczas meczu piłkarskiego w Colho (chiń. Hainan), w prowincji Qinghai, i upublicznienie zdjęć w mediach społecznościowych. Pierwszego skazano na półtora roku więzienia, zawieszając wykonanie wyroku na dwa lata, drugiego „nie ukarano".

25 lutego 2021
Przedterminowe zwolnienie Gangbu Rikgje Nimy, który – bity, torturowany i wielokrotnie zamykany w karcerze – „stracił zdrowie", odbywając karę dziesięciu lat więzienia za udział w krwawo stłumionym proteście w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie, w styczniu 2012 roku.

26 lutego 2021
Komitet Centralny KPCh ogłasza kampanię studiowania historii „największej na świecie" partii z okazji jej stulecia.

28 lutego 2021
Zatrzymanie i oskarżenie o działalność wywrotową 55 najbardziej znanych działaczy opozycyjnych w Hongkongu.

marzec 2021
Władze chińskie tradycyjnie wprowadzają nadzwyczajne środki bezpieczeństwa przed „newralgicznymi" marcowymi rocznicami, mnożąc restrykcje i dokonując prewencyjnych zatrzymań – głównie osób, które rozpowszechniały wiadomości o śmierci chińskich żołnierzy podczas zeszłorocznego starcia w Ladakhu.

1 marca 2021
Prezydent Duda – wbrew zaleceniom MSZ osobiście uczestniczący w szczycie grupy „17 + 1", podczas którego wiele państw środkowoeuropejskich reprezentują politycy znacznie niższej rangi – rozmawia z przewodniczącym Xi Jinpingiem o „wspólnym odpowiadaniu na różnorodne zagrożenia i wyzwania" oraz „wzmacnianiu strategicznej komunikacji i pogłębianiu pragmatycznej współpracy" z Chinami, miesiąc wcześniej oskarżonymi przez USA o ludobójstwo w Xinjiangu (i miesiąc później ukaranymi pierwszymi od 1989 roku sankcjami za naruszanie praw człowieka przez Unię Europejską).

2 marca 2021
„Branżowa" organizacja informuje, że pod pretekstem pandemii Pekin wydalił 18 zagranicznych korespondentów – rzecz bez precedensu od czasu pacyfikacji protestów na Tiananmen w 1989 roku. Media „Republiki Ludowej" chwalą się, ze Chiny wyprzedziły USA i posiadają już ponad tysiąc „dolarowych" miliarderów.

3 marca 2021

Tybet – wspólnie z Syrią, z jednym punktem na sto możliwych – zamyka „światowy ranking wolności” organizacji Freedom House.

4–11 marca 2021
Doroczne posiedzenia XIII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), zdominowane przez „reformę” prawa wyborczego, która odbiera resztki politycznej niezależności Hongkongowi, oraz czternasty plan pięcioletni (przewidujący m.in. dalszą rozbudowę infrastruktury w Tybecie).

5 marca 2021
Karna kampania w rodzinnej wiosce Tenzina Nimy, dziewiętnastoletniego mnicha, który zmarł w styczniu po zwolnieniu z aresztu w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan. Kilkudziesięciu komandosów „Śnieżnych Wilków”, antyterrorystycznego oddziału paramilitarnej Ludowej Policji Zbrojnej, przeszukuje tybetańskie domy, konfiskując zdjęcia Dalajlamy i zawieszając na ścianach portrety Xi Jinpinga. W trakcie rewizji zatrzymanych zostaje kilkanaście osób, które wypowiadały się w mediach społecznościowych po śmierci duchownego. Wszyscy muszą zainstalować w telefonach aplikację, która daje władzom dostęp do wszelkich danych.

6 marca 2021
Jego Świątobliwość Dalajlama publicznie szczepi się przeciw COVID, zachęcając innych: „Trzeba, dla wspólnego dobra, odwagi!”.

10 marca 2021
Władze chińskie informują o powołaniu 697 „Komitetów Dyscypliny”, które kierowane są do wiosek Tybetańskiego Regionu Autonomicznego – przede wszystkim w regionach przygranicznych.

14 marca 2021
Policja zatrzymuje czterech Tybetańczyków, którzy 11 marca palili kadzidło i modlili się na zboczu góry w Zato (chiń. Zaduo), w prowincji Qinghai. Po przesłuchaniu zostaje aresztowany Thupten Phuncog.

15 marca 2021
Władze chińskie utrzymują restrykcje, które wprowadzono przed „drażliwymi” marcowymi rocznicami, zakazując „zgromadzeń” większych niż trzyosobowe, rewidując przechodniów i szukając „politycznych treści” w telefonach komórkowych.

16 marca 2021
Administracja prezydenta Bidena nakłada – pierwsze – sankcje na 24 chińskich aparatczyków, „podkopujących częściową autonomię Hongkongu”.

17 marca 2021
Ciąg dalszy szykan w rodzinnej wiosce Tenzina Nimy, dziewiętnastoletniego mnicha, który zmarł w styczniu po zwolnieniu z aresztu w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan. Lokalni aparatczycy obwieszczają, że każdy, posiada lub udostępnia zdjęcia Dalajlamy, stanie przed sądem i będzie musiał zwrócić „otrzymane od państwa zapomogi i środki”, zmuszając wszystkich mieszkańców do podpisania stosownego zobowiązania podczas publicznego wiecu.

22 marca 2021
Unia Europejska (po raz pierwszy od masakry w Pekinie, w 1989 roku) – wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi, Kanadą i Wielką Brytanią – nakłada sankcje na chińskich aparatczyków z Xinjiangu, odpowiedzialnych za prześladowanie Ujgurów (arbitralne więzienie w obozach

reedukacyjnych, tortury, gwałty i pracę przymusową). W odpowiedzi „oburzony” Pekin ogłasza podobne restrykcje wobec dziesięciu osób, które „godzą w suwerenność i interesy Chin”.

25 marca 2021
Ciąg dalszy „kryzysu konstytucyjnego” w Dharamsali: parlament – rzecz bez precedensu – odwołuje przewodniczącego i dwóch sędziów odpowiednika „sądu najwyższego”, najwyraźniej rewanżując się za ukaranie (odebraniem czynnego prawa wyborczego) jedenastu deputowanych ze Stałego Komitetu (w tym „marszałka”) za przełożenie sesji z powodu pandemii (gdyż konstytucja wymaga, by Izba obradowała co sześć miesięcy). Sędziowie, podobnie jak parlamentarzyści we wrześniu, uznają decyzję za bezprawną, ale nie oponują „z szacunku dla konstytucji”.

26 marca 2021
Władze informują krewnych, że Rinczen Cultrim, dwudziestodziewięcioletni mnich bonu zatrzymany przez policję 1 sierpnia 2019 roku w Ngabie (chiń. Aba), w Sichuanie, został skazany na cztery lata (albo, wedle innego źródła, cztery i pół roku) więzienia. Do tej pory najbliżsi nie byli w stanie ustalić, gdzie jest przetrzymywany.

30 marca 2021
Pekin zmienia prawo wyborcze Hongkongu, praktycznie zamykając drogę do kandydowania osobom uznanym za „niepatriotyczne” przez służby bezpieczeństwa i agendy Komunistycznej Partii Chin.

kwiecień 2021
Komitet partii TRA publikuje – bezprecedensowe – „(próbne) reguły postępowania członków partii komunistycznej”, które zobowiązują do przestrzegania i zaszczepiania krewnym zasad ateizmu. Władze „prześwietlają” mieszkańców prefektury Szigace (chiń. Rigaze albo Xigaze) w poszukiwaniu osób, które mają związki z diasporą. Aparatczycy grożą, że Tybetańczycy, którzy nie podadzą danych krewnych z zagranicy, „stracą wszystko, co otrzymali od państwa, w tym ziemię i mieszkania”. (Lokalne źródła podają jednak później, że tym, co się przyznali, odebrano najpierw telefony komórkowe, a po kilku tygodniach również świadczenia.)

1 kwietnia 2021
władze lokalne ogłaszają zakaz „okazywania religijności” we wszystkich szkołach okręgu Sog (chiń. Suo), zabraniając rodzicom wnoszenia na teren placówek różańców, młynków modlitewnych i innych „przedmiotów kultu religijnego” oraz „powtarzania modlitw i mantr”.

5 kwietnia 2021
Wyższy Sąd Ludowy w Urumczi orzeka, że dwaj ujgurscy aparatczycy – były dyrektor biura sprawiedliwości i wicesekretarz komitetu spraw politycznych i prawnych oraz były przewodniczący w departamencie edukacji Regionu Autonomicznego Xinjiang – są winni „separatyzmu” i „terroryzmu”, skazując ich na karę śmierci (której wykonanie zawiesza na dwa lata), dożywotnią utratę praw publicznych i przepadek całego mienia.

8 kwietnia 2021
Pema Dziungne, przewodniczący parlamentu na wychodźstwie – który dwa tygodnie wcześniej zlikwidował „trzeci filar” systemu demokratycznych rządów, odwołując wszystkich członków Komisji Sprawiedliwości – rezygnuje z mandatu.

11 kwietnia 2021
Decydująca tura parlamentarnych i prezydenckich wyborów tybetańskiej diaspory.

14 kwietnia 2021

Tybetańskiego źródła informują, że w ostatnich tygodniach policja zatrzymała „bez powodu” co najmniej sześciu znanych działaczy społecznych z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie – między innymi popularnego pisarza Gangkje Drubpę Kjaba.

15 kwietnia 2021
Media diaspory podają nieoficjalne wyniki z których wynika, że wybory prezydenckie wygrał Penpa Cering.

16 kwietnia 2021
Chińscy cenzorzy blokują możliwość udostępniania artykułu byłego premiera Wen Jiabao (we wspomnieniu o zmarłej matce najwyraźniej doszukano się zawoalowanej krytyki zamordyzmu pod rządami Xi Jinpinga).
Policja zatrzymuje dwóch Tybetańczyków z Maczenu (chiń. Maqin) za „utrzymywanie kontaktów z ziomkami za granicą za pośrednictwem aplikacji WeChat”.

18 kwietnia 2021
Indyjskie media, powołując się na „źródła wywiadowcze”, informują, że chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza „intensywnie rekrutuje Tybetańczyków”, tworząc pierwszą „etniczną” jednostkę, wzorowaną na elitarnej indyjskiej „Formacji 22”, która składa się głównie z tybetańskich komandosów.
Naukowcy ostrzegają, że wielkie jezioro, które powstało na skutek osuwisk i topnienia lodowców, może opóźnić lub uniemożliwić zbudowanie największej na świecie tamy na Jarlung Cangpo (Brahmaputra) – flagowego projektu nowego planu pięcioletniego.

20 kwietnia 2021
Wu Yingjie, sekretarz partii w TRA, odwiedza Gjalaphug (chiń. Jieluobu), nowo zbudowaną wioskę na „południowych rubieżach”, wzywając przesiedlonych tam Tybetańczyków „do zapuszczania korzeni jak przebiśniegi” i „dumnego powiewania czerwoną flagą z pięciom gwiazdami”. Informujące o tym chińskie media nie wspominają, że Gjalaphug leży na terytorium systematycznie „okrawanego” Bhutanu.

22 kwietnia 2021
Stu noblistów, w tym Dalajlama, wystosowuje w Dniu Ziemi apel o „zostawienie jej paliw kopalnych”.

29 kwietnia 2021
Agencja Xinhua publikuje wyniki badań, z których wynika, że w Tybetańskim Regionie Autonomicznym w ciągu roku można uzyskać tyle energii z promieniowania słonecznego, co z 240 miliardów ton węgla kamiennego.

5 maja 2021
Tybetańskie źródła informują, że Norsang – ojciec sześciorga dzieci z Nagczu (chiń. Naqu) skierowany na „reedukację” za odmowę „świętowania” rocznicy proklamowania ChRL we wrześniu 2019 roku – został „zamęczony” przez policję.
Państwa grupy G7 wzywają Chiny do poszanowania międzynarodowych zobowiązań i praw człowieka, wyrażając „głębokie zaniepokojenie” między innymi sytuacją w Tybecie.

9 maja 2021
Stołeczne Stowarzyszenie Buddyjskie ogłasza rozporządzenie w związku z rozpoczęciem Saga Dały, czwartego, „świętego” miesiąca kalendarza tybetańskiego. Choć w Lhasie oficjalnie nie ma żadnych zakażonych COVID, władze apelują do „wierzących” o „aktywne wspieranie partii i rządu”, „zaszczepienie się” oraz „właściwe spojrzenie na religię”: „ograniczenie pielgrzymowania

do najbliższej okolicy”, „umiarkowanie w paleniu kadzidła i wykupywaniu zwierząt”, a także „nieodwiedzanie” Potali, Barkhoru i Lingkhoru, czyli najważniejszych szlaków pątników w stolicy. Prognozując jednocześnie turystyczny boom i wzrost liczby przyjezdnych do 42 milionów, pamiętają także o nich, zachęcając do „dobrego zachowania”: mierzenia temperatury, mycia rąk i unikania tłumów.

11 maja 2021
W ciągu dziesięciu lat populacja TRA wzrosła (o 21,5 procent) do 3,65 miliona; 91 procent (3,32 mln) stanowią Tybetańczycy – Pekin publikuje pierwsze wyniki spisu powszechnego z 2020 roku.

14 maja 2021
Dharamsala ogłasza oficjalne wyniki wyborów. Stany Zjednoczone gratulują nowemu sikjongowi Penpie Ceringowi, wyrażając gotowość współpracy z Centralną Administracją Tybetańską i wspierania tybetańskiej diaspory.

16 maja 2021
Otwarcie strategicznej szosy w (najgłębszym na świecie) wąwozie Jarlung Cangpo – łączącej Njingtri (chiń. Lingzhi) z Metogiem (chiń. Motuo) – przy (spornej) granicy z indyjskim stanem Arunaćal Pradeś.

19 maja 2021
Nepalscy urzędnicy informują, że chińscy żołnierze usuwają kamienne słupy graniczne, ustawione po zawarciu traktatu w 1961 roku.

20 maja 2020
Sejm Litwy przyjmuje uchwałę w sprawie masowych naruszeń praw człowieka w Chinach i ludobójstwa Ujgurów.

22 maja 2021
Trzęsienie ziemi w Mato (chiń. Maduo), w prefekturze Golog (chiń. Guoluo) prowincji Qinghai. Tybetańskie źródła mówią o co najmniej 20 zabitych, rządowe media – o kilkunastu rannych. Władze wprowadzają blokadę informacyjną.

23 maja 2021
Pekin publikuje kolejną białą księgę z okazji 70-lecia przyłączenia Tybetu (czyli narzucenia Lhasie tzw. siedemnastopunktowej ugody) i pomieszcza w niej nową oficjalną wersję historii, wedle której Tybet stanowi część Chin od „najdawniejszych czasów”, czyli co najmniej od VII wieku (wcześniej latami utrzymywano, że stał się nią w XVII lub XVIII wieku, pod rządami – mandżurskiej – dynastii Qing; narrację zmieniono w 2015 roku, przesuwając cezurę do XIII wieku i rządów innych okupantów, Mongołów). Tę myśl rozwija Wu Yingjie, przewodniczący struktur partii w TRA, zapowiadając „promowanie idei, że buddyzm tybetański był zawsze częścią kultury chińskiej”, „intensywniejszą sinizację religii” i bardziej zdecydowane zwalczanie „separatyzmu”.

25 maja 2021
„Dziś, i zawsze, Ameryka stoi z dumą u boku narodu tybetańskiego”, Nancy Pelosi, spiker Izby Reprezentantów Stanów Zjednoczonych, gratuluje Penpie Ceringowi, nowo wybranemu prezydentowi Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach.

26 maja 2021
Pierwsze, historyczne obchody Wesaku (narodzin, Przebudzenia i parinirwany Buddy) w Białym Domu.

27 maja 2021
Zaprzysiężenie Penpy Ceringa, nowego sikjonga Centralnej Administracji Tybetańskiej na wychodźstwie.

31 maja 2021
Po latach epatowania butą i prowadzenia agresywnej polityki zagranicznej Xi Jinping apeluje nagle do partyjnych aparatczyków o budowanie wizerunku Chin jako kraju, który zasługuje na „zaufanie, miłość i szacunek" oraz „musi zdobywać przyjaciół".

czerwiec 2021
W czasie szkolnych wakacji władze chińskie zmuszają tybetańskie dzieci z TRA do udziału w „szkoleniach wojskowych" w granicznej prefekturze Njingtri (chiń. Lingzhi).
Władze chińskie zmieniają sposób punktowania stopni z języka na egzaminach wstępnych w tybetańskich prefekturach prowincji Qinghai, „zamykając drzwi najlepszych szkół średnich przed Tybetańczykami".
Chińscy turyści odkrywają nielegalne wysypisko „o długości 200 i szerokości 20 metrów" w rezerwacie Kokoszili (mong. Hoh Xil, tyb. Aczen Gangjap) w Qinghai, z którego „dla dobra przyrody" – i wbrew obietnicom składanym UNESCO przed wpisaniem na listę światowego dziedzictwa naturalnego – wysiedlono wszystkich tybetańskich koczowników.

1 czerwca 2021
Komitet Centralny zapowiada, że z okazji stulecia Komunistycznej Partii Chin po raz pierwszy wyróżni „szeregowych" działaczy. Wśród 29 odznaczonych „Medalem 1 lipca", mających odzwierciedlać wkład „91 milionów członków w jednoczenie narodu, wstawanie z kolan i budowanie dostatnich, silnych Chin", jest bohater poległy w czerwcu 2020 roku, w dolinie Galwan, „strzegąc terytorialnej integralności Chin przed indyjskimi prowokacjami" (choć Pekin oficjalnie zaprzeczał, że poniósł wtedy jakieś straty), oraz „sześćdziesięcioletnia tybetańska pasterka", która „przyczyniła się do bezpieczeństwa granic, przez całe dekady patrolując podczas wypasu".

2 czerwca 2021
„Dalajlamy", (prześladowanego przez komunistów) „Biskupa Xie Shiguanga", „Ujgurskich męczenników" i „Wolności Hongkongu": burmistrz Budapesztu (z opozycyjnej wobec rządu partii liberalnej) zapowiada przemianowanie ulic w kwartale, w którym powstanie kompleks chińskiego uniwersytetu.

5 czerwca 2021
Podczas dorocznej wizyty zagranicznych dziennikarzy w Lhasie nie dochodzi do żadnych „incydentów" i wszyscy recytują wyuczone formuły, jednak jeden z mnichów Dżokhangu wprawia reporterów w osłupienie, odpowiadając, że jego duchowym mistrzem jest „Xi Jinping", przewodniczący Komunistycznej Partii Chin. Widząc skonsternowane miny, dodaje: „nie jestem pijany i rozmawiam z wami dobrowolnie".

7 czerwca 2021
Przewodniczący Xi Jinping składa trzydniową wizytę roboczą w prowincji Qinghai – w której czwartą część ludności stanowią „mniejszości" (głównie Tybetańczycy z tradycyjnej dzielnicy Amdo i skrawka Khamu) – wzywając lokalnych aparatczyków do sumiennego realizowania „polityki etnicznej" oraz „dalszej sinizacji" regionu.
Prezydent Biden zakazuje amerykańskich inwestycji w 51 związanych z armią chińskich firm (dodając je do 31 z „czarnej listy" sporządzonej przez administrację Trumpa).

8 czerwca 2021

Amerykański Senat przyjmuje ustawę o konkurencyjności, która zwiększa pomoc dla ofiar naruszeń praw człowieka w Chinach – miedzy innymi Tybetańczyków.
Nowo wybrani deputowani postanawiają pogłębić „kryzys konstytucyjny", składając ślubowanie w dwóch niemal równych grupach: przed „marszałkiem seniorem" (jak każą przepisy) oraz przed portretem Dalajlamy (nie uznając marszałka jako zaprzysiężonego przez odwołanego w poprzedniej kadencji przewodniczącego komisji sprawiedliwości, który wrócił na stanowisko, by umożliwić inaugurację parlamentu) – i mając się nawzajem za „niezaprzysiężonych".

14 czerwca 2021
Dzień po szczycie przywódców państw grupy G7, którzy we wspólnym oświadczeniu krytykowali Pekin, apelując między innymi o „pokój i stabilizację" w Cieśninie Tajwańskiej, 28 chińskich samolotów bojowych narusza przestrzeń powietrzną Tajwanu.

15 czerwca 2021
Po szczycie w Brukseli Unia Europejska i Stany Zjednoczone wydają wspólne oświadczenie, w którym wyrażają zaniepokojenie naruszaniem praw człowieka w Chinach, zwłaszcza w Xinjiangu i Tybecie.

18 czerwca 2021
Tybetańskie źródła informują, że w czerwcu 2019 roku policja uprowadziła Lobsanga Lhundruba, mnicha i znanego pisarza (publikującego pod pseudonimem Di Lhaden) z Pemy (chiń. Banma), w prowincji Qinghai. Nie wiadomo, gdzie jest przetrzymywany i o co go oskarżono. Od dwóch lat krewnym nie udało się uzyskać zgody na widzenie ani żadnych informacji.

20 czerwca 2021
Sześćdziesięcioletni Lobsang Tenzin próbuje dokonać samospalenia w Dharamsali na znak protestu przeciwko „parlamentarnemu impasowi" i zachowaniu nowo wybranych deputowanych, którzy nie umieli porozumieć się w sprawie złożenia ślubowania i uważają się nawzajem za „niezaprzysiężonych". „Jestem zdruzgotany tym, co się dzieje i nie rozumiem postępowania parlamentarzystów. Nie wiem, kto ma rację, ale jestem przekonany, że musi być jakaś kompromisowa droga środka".

21 czerwca 2021
Indyjskie media informują o trzech oddziałach tybetańskiej milicji Mimang Czeton („Dla ludu"), rozmieszczanych na południowej granicy Chińskiej Republiki Ludowej. Rekruci – których zadaniem jest prowadzenie „specjalnych operacji" – mają być także „intensywnie indoktrynowani politycznie" i przechodzić „testy lojalności wobec Komunistycznej Partii Chin".

22 czerwca 2021
Kanada – w imieniu ponad 40 państw, w tym także Polski – wyraża „poważne zaniepokojenie" sytuacją w Xinjiangu (wyliczając ponad milion arbitralnie uwięzionych, ciągłą inwigilację, tortury, przymusowe sterylizacje, przemoc seksualną oraz oddzielanie dzieci od rodziców), a także w Tybecie i w Hongkongu – na forum Rady Praw Człowieka ONZ.

23 czerwca 2021
Po uwięzieniu właściciela (za udział w „nielegalnym zgromadzeniu") władze doprowadzają do zamknięcie najważniejszego „opozycyjnego" dziennika w Hongkongu.

25 czerwca 2021
Otwarcie 435-kilometrowej linii kolejowej Lhasa – Njingtri (chiń. Lingzhi).

Tybetańskie źródła informują, że w kwietniu policja „zatrzymała kilka osób” w Driru (chiń. Biru). Jednym z uwięzionych – najprawdopodobniej za „kontaktowanie się z bliskimi w Indiach” za pośrednictwem mediów społecznościowych – jest czterdziestoczteroletni Gjadzin.

28 czerwca 2021
Indyjskie media informują o przesunięciu na (systematycznie fortyfikowaną przez Pekin) granicę z Chinami 50 tysięcy żołnierzy i zmianie doktryny wojennej, która ma teraz zakładać „obronę ofensywną”.

30 czerwca 2021
Tybetańskie źródła informują, że władze lokalne od ponad roku nękają Pemę Co, pisarkę z Rebgongu (chiń. Tongren) w prowincji Qinghai. Objęta zakazem pracy, „inwigilowana i ciągle nachodzona przez policję, z nikim się nie spotyka i nie może prowadzić normalnego życia”.

1 lipca 2021
„Chiny nie dadzą się nikomu zastraszyć ani podporządkować. Każdemu, kto tego spróbuje, roztrzaska się głowę na miazgę o stalowy wielki mur wykuty przez ponad 1,4 miliarda Chińczyków”, obiecuje przewodniczący Xi Jinping w stulecie partii komunistycznej.

4 lipca 2021
Policja przeprowadza „wyrywkową kontrolę telefonów komórkowych” w miasteczku Darcang (chiń. Dazhang), w prowincji Sichuan, zatrzymując cztery osoby za posiadanie zdjęć Dalajlamy.

5 lipca 2021
Generał Xu Qiling zostaje nowym głównodowodzącym „teatru zachodniego” (obejmującego wszystkie ziemie tybetańskie i ujgurski Xinjiang); to – rzecz bez precedensu w tak krótkim czasie – trzecia zmiana na tym stanowisku po krwawym starciu w Ladakhu, w czerwcu 2020 roku.

6 lipca 2021
Tybetańskie źródła informują o zatrzymaniu „co najmniej dwudziestu osób” za świętowanie 86. urodzin Jego Świątobliwości Dalajlamy – między innymi Kunczoka Taszi i Dzapo z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie.
Premier Narendra Modi informuje, że rozmawiał z Dalajlamą i złożył mu życzenia z okazji urodzin. Publicznie robią to także rzecznik amerykańskiego Departamentu Stanu i premier Tajwanu.
Human Right Watch ujawnia sprawę czterech mnichów klasztoru Tengdro w Dingri, których we wrześniu 2020 roku skazano po rocznym śledztwie na drakońskie kary do dwudziestu lat więzienia za – całkowicie legalne w ChRL – korespondowanie ze współbraćmi w Nepalu i przekazanie im pieniędzy dla ofiar trzęsienia ziemi. Inny duchowny odebrał sobie życie „na znak protestu” przeciw brutalnemu biciu i kampanii reedukacji politycznej w świątyni i pobliskiej wiosce.

8 lipca 2021
Agencja Xinhua informuje z tygodniowym opóźnieniem, że Gjalcen Norbu (chiński Panczen) złożył hołd partii z okazji jej stulecia, deklarując „całkowite oddanie przywództwu KPCh i Komitetu Centralnego z towarzyszem Xi Jinpingiem jako jądrem”.

12 lipca 2021
Tybetańczycy „gremialnie bojkotują” Gjalcena Norbu, „chińskiego Panczena”, który odwiedza prefektury Kardze (chiń. Ganzi) i Ngaba (chiń. Aba) w Sichuanie.

13 lipca 2021
Policja przeszukuje telefony w restauracji, w Sertharze (chiń. Seda), w Sichuanie i zatrzymuje czworo nastolatków za posiadanie zdjęć Dalajlamy.

14 lipca 2021
Amerykańska dyplomatka Uzra Zeya obejmuje stanowisko podsekretarza w Biurze ds. bezpieczeństwa cywilnego, demokracji i praw człowieka, a co za tym idzie – także specjalnej koordynatorki ds. tybetańskich.

16 lipca 2021
Posiedzenie egzekutywy struktur partii w TRA wzywa do „pogłębienia edukacji politycznej" Tybetańczyków, intensywnego zwalczania „wpływów Dalaja" oraz „rozwoju w kontekście Chin", czyli konsekwentnej sinizacji Tybetu.

17 lipca 2021
Organizacja chińskich dysydentów informuje, że w zeszłym roku władze po raz drugi złagodziły karę Cultrima Gjaco, mnicha z Labrangu (chiń. Xiahe) skazanego na dożywocie za udział w pokojowych protestach w 2008 roku. Nowy wyrok: 18 lat i 6 miesięcy więzienia.

19 lipca 2021
Stany Zjednoczone wspólnie z Unią Europejską, NATO i Japonią oskarżają Chiny o wykryty w marcu hakerski atak – przeprowadzony przez funkcjonariuszy ministerstwa bezpieczeństwa – na serwery Microsoft Exchange, zarzucając Pekinowi „nieodpowiedzialne i destabilizujące postępowanie", którego ofiarą padły setki tysięcy podmiotów na całym świecie. USA ogłaszają też zarzuty wobec czterech chińskich „rządowych" hakerów, którzy przez siedem lat włamywali się do systemów komputerowych agend administracji, uniwersytetów i prywatnych firm w 12 państwach, wielokrotnie dopuszczając się wymuszeń i pospolitych kradzieży.

20 lipca 2021
Policja uprowadza czterdziestopięcioletniego Konme, jednego z przełożonych klasztoru Trocik w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

22 lipca 2021
Przewodniczący Xi Jinping składa „niezapowiedzianą" – i z jakiegoś powodu przemilczaną przez chińskie media – wizytę w Lhasie. W krótkim przemówieniu pod pomnikiem „pokojowego wyzwolenia" u stóp Potali mówi o „wierności partii i socjalistycznej drodze" jako gwarantach „planowego odmłodzenia narodowego".
Indyjskie media, powołując się na źródła wywiadowcze, informują, że władze chińskie chcą, by w regionach przygranicznych co najmniej jeden syn z każdej tybetańskiej rodziny „obowiązkowo służył w Armii Ludowo-Wyzwoleńczej albo lokalnej milicji".
Światowe media ujawniają, że najbliżsi współpracownicy Jego Świątobliwości Dalajlamy, Karmapa i polityczni przywódcy tybetańskiej diaspory byli na liście celów – najprawdopodobniej na wniosek rządu Indii – izraelskiej firmy obsługującej system do hakowania komórkowych.

28 lipca 2021
Antony Blinken, sekretarz stanu USA, spotyka się z przedstawicielem Dalajlamy podczas pierwszej wizyty w Indiach.

1 sierpnia 2021
Zatrzymanie Rinczen Kji, oskarżanej o „separatystyczne podżeganie" nauczycielki z zamkniętej miesiąc wcześniej przez władze szkoły średniej w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai.
Władze stawiają ultimatum popularnej prywatnej szkole, kształcącej bezpłatnie setki tybetańskich dzieci w Tehorze, w Sichuanie: zacznie nauczać i egzaminować po chińsku albo zostanie zamknięta.

2 sierpnia 2021
Dyrektywa Komunistycznej Partii Chin wprowadza obowiązek nauczania mandaryńskiego we wszystkich przedszkolach, w regionach „mniejszości etnicznych”.
Niezależne źródła informują o „likwidacji” tybetańskiego klasztoru Hongcheng w prefekturze Linxia prowincji Gansu, usunięciu ze świątyni tysięcy duchownych, którzy mają „wrócić do świeckiego życia”, oraz zatrzymaniu wielu protestujących mnichów.

3 sierpnia 2021
W Tokio chińskie kolarki obierają złote medale olimpijskie z portretami Mao Zedonga – który ma na sumieniu więcej ofiar niż Hitler i Stalin razem wzięci – na dresach.

5 sierpnia 2021
Władze chińskie odwołują obchody święta Szoton, kończącego doroczne „letnie odosobnienie” w klasztorach buddyjskich i ściągającego do lhaskich świątyń tysiące wiernych. Oficjalną przyczyną zakazu jest zagrożenie COVID, które nie przeszkodziło w hucznym fetowaniu stulecia Komunistycznej Partii Chin.

8 sierpnia 2021
Policja zatrzymuje trzech mężczyzn, którzy udostępniali w mediach społecznościowych zdjęcia obchodów siedemdziesięciolecia prowincji Qinghai w Dziekundo (chiń. Jiegu).

9 sierpnia 2021
Policja zatrzymała 110 Tybetańczyków pod – retroaktywnym – zarzutem „upubliczniania zdjęć” z przygotowań do dorocznych wyścigów konnych w Njanrongu (chiń. Nierong), które w ostatniej chwili odwołano z powodu zagrożenia COVID; 80 osób zwolniono po ukaraniu wysokimi grzywnami, „reszta wciąż siedzi”.

10 sierpnia 2021
Pekin odwołuje ambasadora z Litwy, która pozwoliła przedstawicielstwu Tajwanu posługiwać się nazwą „Tajwan”.

13 sierpnia 2021
Kaszag rozwiązuje „specjalną grupę” do spraw – martwego od 11 lat – dialogu z Chinami, powołując w jej miejsce „komitet strategicznego planowania”.

15 sierpnia 2021
W Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai nieumundurowani policjanci zatrzymują na szosie samochód, żeby przeprowadzić rewizję, i spychają do rzeki Tybetańczyka, który wdaje się z nimi w dyskusję, a potem strzelają do jego kolegi. Pierwszy tonie, drugiego wiozą do szpitala świadkowie.

19 sierpnia 2021
COVID, odwołujący kolejne ceremonie buddyjskie i tybetańskie festyny, z dnia na dzień przestaje być zagrożeniem i „cały Tybet świętuje 70. rocznicę pokojowego wyzwolenia” – w Lhasie z kilkudziesięcioosobową delegacją władz centralnych z Wang Yangiem, członkiem Stałego Komitetu politbiura i przewodniczącym OLPKK, na czele. Media informują, że goście z Pekinu będą z tej okazji wręczać „pralki i inne upominki” kadrom, chłopom i koczownikom: „dowód specjalnej troski i wsparcia komitetu centralnego partii z towarzyszem Xi Jinpingiem jako jego jądrem”. „Należy dołożyć wszelkich starań, aby Tybetańczycy posługiwali się w mowie i piśmie językiem chińskim oraz używali chińskich symboli i wizerunków”, mówi na wiecu Wang Yang, informując jednocześnie o „zmiażdżeniu separatystycznych spisków kliki Dalaja i wrogich sił zewnętrznych”.

21–25 sierpnia 2021

Władze miasteczka Dza Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu) wzywają na obowiązkowy wiec wszystkich pełnoletnich mieszkańców, rozpoczynając drugą falę przeszukań i zatrzymując – ponoć na miesiąc – co najmniej 50 osób za posiadanie zdjęć Dalajlamy i utrzymywanie kontaktów z diasporą.

22 sierpnia 2021
Podczas „najazdu" na klasztor i wioskę Dza Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan policja zatrzymuje co najmniej 60 osób „za zdjęcia Dalajlamy". Trzy dniu później władze zwołują „ostrzegawczy wiec" i przeprowadzają kolejną falę rewizji.

24 sierpnia 2021
W Darlagu (chiń. Dari), w prowincji Qinghai policja zatrzymuje dwóch nastolatków, którzy na forum internetowym krytykowali „reformę", polegającą na wprowadzeniu obowiązku nauczania wszystkich przedmiotów w języku chińskim.

25 sierpnia 2021
Ministerstwo edukacji ogłasza wprowadzenie „myśli Xi Jinpinga" do programu nauczania wszystkich szkół – od poziomu podstawowego.
Gendun Drakpa – mnich uprowadzony z klasztoru i skazany na pięć lat więzienia za informowanie „sił zewnętrznych" o protestach przeciwko wywłaszczeniom w Dzoge (chiń. Ruoergai), w prowincji Sichuan – zostaje przewieziony do szpitala natychmiast po zwolnieniu.

25–30 sierpnia 2021
Druga fala zatrzymań – tym razem co najmniej 53 osób – w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie.

27–28 sierpnia 2021
Celem „pracy etnicznej" jest „konsolidowanie poczucia wspólnoty narodu chińskiego" oraz jego „tożsamości i dumy" w „strategicznej perspektywie odmładzania kraju"; wszystkie grupy etniczne „trzeba nauczyć stawiania na pierwszym miejscu interesów narodu chińskiego", co między innymi wymaga „promowania mówionego i pisanego standardowego języka chińskiego": „Centralna konferencja poświęcona kwestiom etnicznym" (pierwsza na takim szczeblu od 2014 roku) zatwierdza przedstawiony przez przewodniczącego Xi Jinpinga program asymilacji mniejszości narodowych w „dziele budowy nowoczesnego, bogatego socjalistycznego państwa w nowej epoce".

1 września 2021
Pekin wydaje wojnę „kultowi celebrytów" i grom online (ograniczając ich „dopuszczalność" dla dzieci do trzech godzin w tygodniu).

2 września 2021
„Nadawcy muszą natychmiast skończyć z nienormalną estetyką" – Pekin ogłasza zakaz pokazywania „zniewieściałych mężczyzn", nakazując telewizji propagowanie „partyjnego etosu męskości".

3 września 2021
Osiem kolejnych zatrzymań – prawdopodobnie za zdjęcia Dalajlamy, propagowanie języka tybetańskiego i „zagraniczne kontakty" – w Serszulu (chiń. Shiqu).
Sikjong Penpa Cering informuje media diaspory, że otrzymuje „pozytywne sygnały" z Chin w sprawie „dialogu", zaznaczając, że podchodzi do nich „ostrożnie", gdyż nie ma pewności, czy są „poważne i szczere".

13 września 2021

Przewodniczący Xi Jinping pisze list gratulacyjny do „wzorowego batalionu” 77656, „strzegącego stabilizacji i granicy” z Indiami w tybetańskiej Gampie (chiń. Gangba).

14 września 2021
Spikerzy obu izb zamykają drzwi brytyjskiego parlamentu przed ambasadorem ChRL (za „sankcje” nałożone na parlamentarzystów, akademików i dziennikarzy, nagłaśniających gwałcenie praw człowieka w Turkiestanie Wschodnim).
Cztery organy ONZ – grupy robocze do spraw wymuszonych zaginięć i arbitralnych uwięzień oraz specjalni sprawozdawcy do spraw mniejszości i wolności religii – informują o „wyrażeniu zaniepokojenia” losem Rinczena Cultrima i Go Szeraba Gjaco oraz „informacjami, z których wynika, że nie są to przypadki odosobnione, tylko elementy alarmującej fali arbitralnych zatrzymań, zamkniętych procesów, nieznanych zarzutów i wyroków” w Tybecie.

15 września 2021
Trzydziestoczteroletni Cering Dhondup – mnich i pisarz z Ngaby (chiń. Aba), który został skazany na trzy lata pozbawienia wolności w 2010 roku, „wyszedł z więzienia ciężko chory i nigdy nie odzyskał zdrowia” – umiera w szpitalu, w Chengdu.

21 września 2021
Rząd Litwy apeluje do obywateli o niekupowanie i pozbycie się telefonów produkowanych przez Chiny.

23–27 września 2021
Władze chińskie zwalniają 117 zatrzymanych z miasteczka Dza Łonpo w Serszulu (chiń. Shiqu), których przez miesiąc maltretowano, musztrowano i poddawano intensywnej „reedukacji” za promowanie ojczystego języka, posiadanie zdjęć Dalajlamy i utrzymywanie kontaktów z krewnymi za granicą.

24 września 2021
Pekin zakazuje obrotu kryptowalutami.

27 września 2021
Podczas konferencji na Uniwersytecie Buddyjskim Co Ngyn w Silingu (chiń. Xining) władze ogłaszają, że klasztory w Qinghai muszą zacząć przekładać podręczniki z tybetańskiego na „wspólny język”, czyli chiński. Mnisi i mniszki mają rozmawiać z sobą w tym języku.

30 września 2021
Według mediów diaspory (w większości wciąż niezaprzysiężeni) parlamentarzyści, którzy „nieformalnie” zebrali się w Dharamsali, by szukać wyjścia z najpoważniejszego kryzysu tybetańskiej demokracji, przez dwa dni „nie byli w stanie uzgodnić żadnego rozwiązania” poza „przeproszeniem i zwróceniem się o radę do Jego Świątobliwości Dalajlamy”.

październik 2021
Władze chińskie odbierają formalne zezwolenia, na podstawie których tybetańscy koczownicy od pięćdziesięciu lat wypasali swoje stada na tradycyjnych pastwiskach w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prowincji Qinghai.
Władze prowincji Qinghai formalnie zabraniają nauczania języka tybetańskiego w czasie ferii zimowych, strasząc surowymi karami za złamanie zakazu.

1 października 2021

Z okazji narodowego święta ChRL bije rekord naruszeń przestrzeni powietrznej Tajwanu, po wyrażeniu zaniepokojenia przez Waszyngton straszy świat „trzecią wojną” i wreszcie, ustami przewodniczącego Xi, obiecuje dopełnienie „jednoczenia” macierzy.

2 października 2021
Centralna Komisja Kontroli Dyscypliny informuje o wydaleniu z KPCh i postawieniu w stan oskarżenia byłego wiceministra bezpieczeństwa publicznego Sun Lijuna, (za „rozdęte ambicje polityczne, brak politycznego kręgosłupa, bezpodstawne krytykowanie partii i budowanie koterii w celu przejęcia kluczowego departamentu”) oraz (za zwykłą korupcję) Fu Zhenghuy, byłego ministra sprawiedliwości i nadzorującego najważniejsze czystki zaufanego przewodniczącego Xi Jinpinga.

3 października 2021
Międzynarodowe Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych ujawnia pakiet tajnych dokumentów, z których wynika, że chińskie firmy, w tym także państwowe, masowo wykorzystują spółki offshore do zdobywania zagranicznych funduszy, aktywów i technologii podwójnego zastosowania.

5 października 2021
Papież Franciszek, „chcąc poprawić stosunki z Chinami”, nie zaprasza Dalajlamy na „szczyt klimatyczny” światowych przywódców religijnych.

7 października 2021
Dalajlama odpowiada na list parlamentarzystów, którzy od czterech miesięcy nie zaczęli pracować, nie umiejąc zgodzić się co do formuły zaprzysiężenia. Jego Świątobliwość daje wyraz „rozczarowaniu” i podkreśla, że wszystkich obowiązuje Karta (czyli konstytucja diaspory), na co deputowani jednogłośnie zobowiązują się do przestrzegania kwestionowanej dotąd przez większość procedury i bezzwłocznego złożenia ślubowania.

8 października 2021
Tybetańscy parlamentarzyści przełamują impas, składając „konstytucyjne” ślubowanie i wybierając prezydium w Dharamsali.

11 października 2021
Kilka dni po głośnych zapewnieniach prezesa Narodowego Banku Polskiego, że „my w tej chwili żadnej pożyczki nie bierzemy, to do nas przychodzi świat i chce pożyczać”, resort finansów informuje o planowanej emisji trzyletnich obligacji na rynku chińskim. „Papiery dłużne mają być nominowane w juanie. Emisja papierów ma wynieść do 3 mld juanów. To równowartość około 1,9 mld zł”.

14 października 2021
Chińskie media informują, że zabójca Lhamo, popularnej tybetańskiej vlogerki z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie, został skazany na karę śmierci. Wyrok „zapadł natychmiast”.

16 października 2021
Tybetańskie źródła informują, że Lobsang Lhundrub (vel Di Lhaden) – „zaginiony” w czerwcu 2019 roku znany pisarz z Pemy (chiń. Banma) w prowincji Qinghai – został skazany na cztery lata więzienia. Nie wiadomo, gdzie jest przetrzymywany i kiedy odbyła się rozprawa.
Media informują o chińskich testach broni hipersonicznej, które miały być „całkowitym zaskoczeniem dla amerykańskiego wywiadu”.

19 października 2021
Nowym przewodniczącym struktur partii – czyli najwyższym namiestnikiem Pekinu – w Tybetańskim Regionie Autonomicznym zostaje mianowany Wang Junzheng, odpowiedzialny za

sprawy bezpieczeństwa wicesekretarz z Xinjiangu, obłożony sankcjami przez Stany Zjednoczone, Unię Europejską, Wielką Brytanię i Kanadę za kierowanie prześladowaniami Ujgurów. Jego awans jest manifestacją buty i jawną kpiną z metod, którymi państwa demokratyczne próbują skłonić ChRL do przestrzegania międzynarodowych zobowiązań w dziedzinie praw człowieka. (Sam zainteresowany mówił, że nie wybiera się do tych krajów i nie trzyma w ich bankach ani grosza.) Zgodnie z cyklem przedzjazdowych przetasowań Qi Zhalę, dotychczasowego szefa rządu TRA zastępuje tybetański aparatczyk Yan Jinhai, sekretarz miejskiego komitetu partii w Lhasie.

19 października 2021
Australijscy analitycy informują, że dwóch chińskich aparatczyków, nadzorujących sieć obozów reedukacyjnych w Xinjiangu, było stypendystami Uniwersytetu Harvarda.

20 października 2021
„Od tej pory będę uważał się za Tybetańczyka – mówi Wang Junzheng, nowy sekretarz partii w Lhasie. – Moje główne zadanie polega na budowaniu harmonijnego społeczeństwa, które jest nieodwołane, oraz zdecydowanym uderzeniu w separatyzm. Trzeba aktywnie kierować buddyzmem tybetańskim, aby dostosował się on do społeczeństwa socjalistycznego, oraz propagować jego sinizację".

22 października 2021
Chińskie media podają, że „najbardziej pożądanym" stanowiskiem w ChRL jest posada w departamencie poczty w okręgu Gar (chiń. Geer), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, o którą ubiegało się 9403 kandydatów.

23 października 2021
Pekin przyjmuje ustawę o bezpieczeństwie granic, „sankcjonującą agresywną politykę wobec sąsiadów".

25 października 2021
Tybetańskie źródła podają, że na początku października „policja zabrała kilku mnichów z klasztoru Kirti" w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan.

26 października 2021
Chińskie media podają, że Gjalcen Norbu – mianowany przez Pekin Panczenlamą po uprowadzeniu chłopca wskazanego przez Dalajlamę w 1995 roku – ukończył studia buddyjskie, uzyskując „odpowiednik współczesnego doktoratu".
Ponad 20 tysięcy chętnych ubiega się o urzędnicze stanowisko w departamencie poczty prefektury Ngari (chiń. Ali), w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, „co czyni je najpopularniejszym etatem w całych Chinach".

27 października 2021
Władze chińskie dają mnichom trzy dni na zburzenie szkoły przy klasztorze Draggo (chiń. Luhuo) w prowincji Sichuan, bezpodstawnie oskarżając świątynię o złamanie przepisów budowlanych i strasząc „konfiskatą mienia".

29 października 2021
Cering Dziampa – założycielka i dyrektorka europejskiego oddziału International Campaign for Tibet z siedzibą w Amsterdamie – zostaje odznaczona Orderem Oranje-Nassau, który król Niderlandów nadaje za wybitne zasługi cywilne i wojskowe.

listopad 2021

Władze chińskie rozpoczynają szkolenia „w sprawie polityki rozpoznawania reinkarnacji buddyzmu tybetańskiego”, przenosząc na „najniższy szczebel” kampanię przygotowań do „wskazania” następnego Dalajlamy.
Komisja Budżetowa amerykańskiego Senatu ogłasza wytyczne dla rządu, w których zastrzega, że rozdysponowane przez nią środki „nie mogą być wykorzystywane do wytwarzania i rozpowszechniania dokumentów, map i innych materiałów, które uznają lub przedstawiają Tybet, w tym Tybetański Region Autonomiczny oraz inne tybetańskie autonomiczne prefektury i okręgi, za część ChRL, dopóki sekretarz stanu nie powiadomi właściwych komisji Kongresu, że rząd ChRL wynegocjował wiążące porozumienie w sprawie Tybetu z Dalajlamą, jego przedstawicielami bądź demokratycznie wybranymi przywódcami narodu tybetańskiego”.
Władze chińskie rozpoczynają kampanię usuwania niepełnoletnich nowicjuszy z klasztorów w tybetańskich regionach prowincji Qinghai.
Prefektura Colho (chiń. Hainan) w prowincji Qinghai zakazuje czynnym i emerytowanym członkom partii oraz ich bliskim udziału w „jakichkolwiek praktykach religijnych” – choćby posiadania różańców czy „zamawiania” rytuałów w intencji zmarłych.
Chińskie grupy robocze „odwiedzają” tybetańskie domy w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai: szukają zdjęć Dalajlamy, przepytują dzieci, każą rozbierać ołtarze i zrywać flagi modlitewne.

1 listopada 2021
Usunięcie – na podstawie sierpniowej dyrektywy ministerstwa oświaty – języka tybetańskiego i ujgurskiego z afiliowanej przez UNESCO aplikacji edukacyjnej TalkMate i serwisu strumieniowego Bilibili.

2 listopada 2021
Peng Shuai, najbardziej utytułowana chińska tenisistka, oskarża o molestowanie Zhanga Gaoli, byłego członka siedmioosobowego wszechwładnego Stałego Komitetu Biura Politycznego Komunistycznej Partii Chin i zaufanego przewodniczącego Xi Jinpinga. Post natychmiast usuwa cenzura, przy okazji blokując nawet niepaństwowe wyniki wyszukiwania słowa „tenis”.

10 listopada 2021
W odpowiedzi na słowa Dalajlamy, który powiedział podczas internetowej rozmowy z dziennikarzami, że nadal marzy o pielgrzymce na górę Wutai Shan, co mogłoby być okazją do spotkania z przywódcami w Pekinie, rzecznik chińskiego MSZ oświadcza, że „drzwi do takich kontaktów są zawsze otwarte”, ale mogą one dotyczyć wyłącznie „osobistej przyszłości Dalajlamy, a nie tak zwanej kwestii Tybetu”, przy okazji nazywając rząd w Dharamsali „secesjonistyczną, nielegalną kliką”.

11 listopada 2021
Plenum KPCh przyjmuje – trzecią w dziejach – rezolucję o „historii partii”, kanonizując (jak wcześniej Mao i Denga) rządy Xi Jinpinga, którego nazywa „Sternikiem” i „wodzem ludu”, co stanowi jednoznacznie nawiązanie do (kultu) Mao Zedonga.

18 listopada 2021
Sejm IX kadencji zakończył wyjątkowo żmudny i przewlekły proces rejestracji, po dwóch latach konstytuując Parlamentarny Zespół na rzecz Tybetu, którego przewodniczącą została ponownie posłanka Monika Wielichowska.
Czeski sąd orzeka, że policja złamała prawo, uniemożliwiając pokojowe tybetańskie protesty podczas wizyty przewodniczącego Xi Jinpinga w Pradze, w 2016 roku.

21 listopada 2021

Odwoławszy wcześniej ambasadora, Pekin formalnie „obniża rangę” stosunków z Litwą, która zgodziła się na otwarcie oficjalnego przedstawicielstwa Tajwanu (a także wyłamała się z formuły „17+1” – czyli forsowanego przez Chiny modelu relacji z Europą Środkową – jako niekorzystnego dla Unii Europejskiej).

27 listopada 2021
„Proporcje [grup etnicznych] w populacji są fundamentem trwałego spokoju i stabilizacji”: publikacja wykradzionych tajnych i poufnych partyjnych dokumentów, łączących przewodniczącego Xi Jinpinga z kampanią prześladowania Ujgurów.

30 listopada 2021
Rada Państwa ogłasza kampanię „promowania” języka mandaryńskiego, którym do 2025 roku posługiwać się się ma 85 procent obywateli, a dziesięć lat później – cała populacja ChRL.
Chiny podają, że w ciągu sześciu lat uzyskały z Tybetu 8,98 miliarda kWh „czystej” energii elektrycznej.

1 grudnia 2021
Zaniepokojona losem Peng Shuai – najbardziej utytułowanej chińskiej tenisistki, która „zaginęła” po publicznym oskarżeniu o molestowanie byłego członka wszechwładnego stałego komitetu politbiura – Women’s Tennis Association ogłasza „natychmiastowe zawieszenie” wszystkich turniejów w ChRL.

2 grudnia 2021
Media podają, że w nowym „rządzie” teoretycznie wciąż autonomicznego regionu zaledwie czterech z piętnastu przewodniczących departamentów i ich zastępców pochodzi z Tybetu. Według informatora Radia Wolna Azja 70 procent osób, piastujących w Lhasie kluczowe stanowiska, nie zna języka tybetańskiego

3 grudnia 2021
Facebook i Twitter – skądinąd blokowane w ChRL – informują o zamknięciu tysięcy fałszywych kont, służących nagłaśnianiu chińskiej propagandy.

6 grudnia 2021
Stany Zjednoczone ogłaszają „dyplomatyczny bojkot” zimowych igrzysk olimpijskich w Pekinie z uwagi na „potworne gwałcenie praw człowieka” w Chinach. W ślad za Amerykanami idą zaraz inne państwa, między innymi Australia, Nowa Zelandia, Wielka Brytania, Kanada, Japonia i kilkanaście innych państw.

8 grudnia 2021
Niezależni analitycy publikują raport, z którego wynika, że 75 procent (niemal 900 tysięcy) tybetańskich dzieci uczy się – często już od czwartego roku życia – w przedszkolach i szkołach z internatem, które wychowują „lojalnych obywateli ChRL”, odbierając im tożsamość narodową, znajomość ojczystego języka i kultury.
Nepalskie media podają, że rząd planuje wydawanie dokumentów uchodźcom, ale wyłącznie z Bhutanu, nie z Tybetu (według przedstawicielstwa ONZ w Nepalu jest 12 tysięcy Tybetańczyków, z których co trzeci nie ma dokumentów, pozwalających podjąć studia lub pracę i korzystać z podstawowych świadczeń).

9 grudnia 2021
Oficjalnych chiński serwis publikuje informację, z której wynika, że władze – ponad trzydzieści lat brutalnie egzekwujące zasadę „jedna rodzina, jedno dziecko” – chcą zobowiązać członków partii do

posiadania trójki dzieci. Wiadomość błyskawicznie znika z portalu, ale wzbudza gwałtowną dyskusję i falę spekulacji.

10 grudnia 2021
Tybetańskie Centrum Praw Człowieka i Demokracji (TCHRD) z Dharamsali udostępnia bazę danych i listę 1809 tybetańskich więźniów politycznych.
Tybetańskie źródła informują, że Go Szerab Gjaco – zatrzymany w październiku 2020 roku mnich, nauczyciel, działacz społeczny i pisarz z Ngaby (chiń. Aba) w prowincji Sichuan – został przed miesiącem skazany na karę dziesięciu lat pozbawienia wolności. Nie wiadomo, jakie postawiono mu zarzuty.
Czasopismo naukowe „Human Genetics" usuwa artykuł chińskich uczonych, uznając, że wykorzystywali oni próbki DNA Tybetańczyków, Ujgurów i Kazachów „bez wymaganej zgody dawców".

11 grudnia 2021
Sikjong Penpa Cering mówi w wywiadzie, że po „uszczelnieniu granic" przez chińskie służby w zeszłym roku do Indii dotarło pięciu Tybetańczyków, a w tym dziewięciu (wobec, średnio, trzech tysięcy sprzed pacyfikacji protestów w 2008 roku).

12 grudnia 2021
Władze lokalne rozkazują wyburzyć, „pod osłoną wojska", trzydziestometrowy posąg Buddy i 45 młynów modlitewnych w klasztorze Draggo, w prefekturze Kardze (chiń. Ganzi) prowincji Sichuan. Już w trakcie „rozbiórki" aparatczycy unieważniają wydane wcześniej zezwolenia. Przy okazji zrywa się z masztów i pali wielkie flagi modlitewne.

13 grudnia 2021
Tybetańskie źródła informują, że Dhongje – biznesmen zatrzymany w 2018 roku w związku z protestami przeciwko otwarciu kopalni na zboczu świętej góry w Driru (chiń. Biru) i maltretowany w więzieniu – jest w stanie krytycznym.

14 grudnia 2021
Niezależne źródła informują, że Thinle – zatrzymany 1 lipca dwudziestoletni mnich klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan – został skazany we wrześniu na pięć lat pozbawienia wolności za „publikowanie nauk i pism Dalajlamy".
Ponad 60 senatorów i kongresmenów z obu partii wystosowuje list, w którym wzywa administrację prezydenta Bidena do podjęcia stanowczych działań w sprawie Tybetu.

15 grudnia 2021
Jego Świątobliwość Dalajlama udziela pierwszej audiencji – prezydentowi Centralnej Administracji Tybetańskiej w Indiach – po półtorarocznej przerwie spowodowanej pandemicznymi restrykcjami.
Władze każą krewnym „odebrać" okaleczoną Sangje Co, którą zatrzymano 17 lutego w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prowincji Qinghai za niezgłoszenie policji utworzenia grupy na portalu społecznościowym.
Tybetańskie źródła informują, że Tenzin Dhargje – mnich klasztoru Barong w Serszulu (chiń. Shiqu), w Sichuanie – jest od ponad roku przetrzymywany przez policję za posiadanie zdjęć Dalajlamy i „politycznych materiałów" w telefonie komórkowym.

17 grudnia 2021
Archeolodzy z prowincji Shaanxi informują o odkryciu najstarszego posągu Buddy w Chinach – w grobowcu rodzinnym z czasów dynastii Han (25–220), czyli wcześniejszego o dwieście lat od znanych dotąd zabytków.

20 grudnia 2021
Policja zatrzymuje dwudziestotrzyletniego Lotena z Mato (chiń. Maduo) za krytykowanie w mediach społecznościowych „polityki językowej" (czyli „odbieranie tybetańskim dzieciom ojczystego języka") w prowincji Qinghai. Krewni zostają powiadomieni, że „aresztowany przechodzi edukację polityczną i nie można go odwiedzać".
Uzra Zeya, podsekretarz stanu do spraw bezpieczeństwa cywilnego, demokracji i praw człowieka, zostaje formalnie nominowana nową specjalną koordynatorką ds. tybetańskich w rządzie USA.

22 grudnia 2021
Władze usuwają słynny „Filar hańby" – pomnik ofiar rzezi w Pekinie, w 1989 roku – z uniwersytetu w Hongkongu.

29 grudnia 2021
Ponad 200 funkcjonariuszy policji wkracza do biura Stand News, jednej z ostatnich prodemokratycznych redakcji w Hongkongu, która kończy działalność po aresztowaniu siedmiu dziennikarzy za „spiskowanie w celu publikowania wywrotowych treści".

30 grudnia 2021
Media informują, że Pekin wyposażył oddziały AL-W na granicy z Indiami w bezzałogowe wozy bojowe.

31 grudnia 2021
Tybetańskie źródeł podają, że władze przez dwa tygodnie więziły i maltretowały przełożonych klasztoru Draggo (chiń. Luhuo) w prowincji Sichuan, żeby zmusić mnichów i lokalną społeczność – pod groźbą konfiskaty materiałów budowlanych i zniszczenia wypełniających monument relikwii – do rozebrania trzydziestometrowego posągu Buddy.

styczeń 2022
W ramach przygotowań do pekińskich igrzysk służba bezpieczeństwa prewencyjnie zamyka profile w mediach społecznościowych, zatrzymuje, przesłuchuje i zastrasza dysydentów.
Władze Mato (chiń. Maduo) w prowincji Qinghai ogłaszają kampanię edukacji politycznej, w ramach której spędzają koczowników na wiece, burzą kadzielnice i zrywają flagi modlitewne, zastępując je chińskimi sztandarami.
Pekin przygotowuje (obowiązujący od 1 marca) ogólnokrajowy zakaz prowadzenia „działalności religijnej" w sieci – propagowania religii, nawracania, zbierania datków itd. „za pośrednictwem stron internetowych, mediów społecznościowych i aplikacji" – w związku z jesiennym zjazdem Komunistycznej Partii Chin, który ma przypieczętować dożywotnie rządy przewodniczącego Xi Jinpinga. Władze prowincji Qinghai formalnie zabraniają Tybetańczykom „prowadzenia dyskusji o religii w mediach społecznościowych".

1 stycznia 2022
Pekin umieszcza linię kolejową Lhasa – Njingtri (chiń. Lingzhi) i „największą w kraju" fabrykę włókna węglowego w Qinghai (oraz dwie inwestycje w ujgurskim Turkiestanie Wschodnim) na liście dziesięciu „superprojektów" ChRL 2021 roku.

5 stycznia 2022
Agencja Xinhua podaje, że „oczekiwana dalsza długość trwania życia" w Tybetańskim Regionie Autonomicznym „wzrosła do 72,19 roku" (przy wielkości krajowej 77,3).

6 stycznia 2022

Z kilkutygodniowym opóźnieniem tybetańskie źródła informują o zniszczeniu drugiego wielkiego posągu – stojącego w nawie świątyni i sięgającego trzeciego piętra Buddy Majtrei – i kilku budynków mieszkalnych w klasztorze Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie.

7 stycznia 2022
„Zaszczepimy mnichom chińską świadomość narodową", obiecuje, cytowany przez partyjne media, (mianowany przez Pekin) Reting Rinpocze.
Indie wystosowują protest przeciwko budowie mostu, który Chiny przerzucają nad jeziorem Pangong w „bezprawnie okupowanym" wschodnim Ladakhu.

9 stycznia 2022
Informacje o zatrzymaniu – i maltretowaniu – jedenastu mnichów za „przekazywanie informacji" o zniszczeniu wielkich posągów Buddy w Draggo (chiń. Luhuo).

10 stycznia 2022
Policja aresztuje w Draggo (chiń. Luhuo) trzech pielgrzymów za „politycznie drażliwe treści" – zdjęcia rozebranego na rozkaz władz wielkiego posągu Buddy – w telefonach.

11 stycznia 2022
Lokalne źródła informują, że w listopadzie 2021 roku policja uwięziła co najmniej dziesięciu Tybetańczyków, protestujących przeciwko budowie kurzej fermy i chlewni w Draggo (chiń. Luhuo), w prefekturze Kardze prowincji Sichuan. Zatrzymany osadzono – przesłuchiwano i „bito do nieprzytomności" – w lokalnym „ośrodku edukacyjnym".

12 stycznia 2022
Tybetańskie źródła podają, że 15 sierpnia 2021 roku policja zatrzymała braci Tenzina Norbu i Łangczena Nimę, mnichów klasztoru Nenang w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie. „Nie wiadomo, dlaczego ich zabrali i ciągle trzymają. Bliscy nie mogą doprosić się zgody na widzenie". Amerykańscy analitycy zdjęć satelitarnych informują, że Chiny „wznoszą ponad 200 budynków w sześciu regionach Bhutanu" w pobliżu granicy Indii.

13 stycznia 2022
Władze chińskie zakazują informowania o śmierci Czogtrula Dały Rinpoczego – szanowanego nauczyciela buddyjskiego i byłego więźnia politycznego z Nagczu (chiń. Naqu) w Tybetańskim Regionie Autonomicznym – a potem uniemożliwiają wiernym udział w jego kremacji, doprowadzając do „przepychanek z policją".

17 stycznia 2022
Taszi Łangczuk – biznesmen i społecznik, który spędził pięć lat w więzieniu za rozmawianie z zagranicznym dziennikarzem o swoich petycjach o zapewnienie „konstytucyjnego" miejsca ojczystemu językowi – został wezwany na przesłuchanie w związku z internetowym apelem o „zezwolenie na posługiwanie się tybetańskim w szkołach, urzędach i innych dziedzinach życia publicznego".

18 stycznia 2022
Prezydent Duda – wbrew najważniejszym sojusznikom, ogłaszającym „dyplomatyczny bojkot" – zapowiada udział w igrzyskach olimpijskich w Pekinie. „Członek NATO zdradził USA!", z satysfakcją komentują chińskie media.

19 stycznia 2022
„Jeśli wolno mi to powiedzieć, moim zdaniem kobiety są bardziej empatyczne od mężczyzn. Autentycznie troszczą się o innych, co predestynuje je do budowania bardziej pokojowego świata"

– Jego Świątobliwość Dalajlama gratuluje Robercie Metsoli, nowej (i najmłodszej) przewodniczącej Parlamentu Europejskiego, „tego inspirującego przykładu współpracy różnych narodów i państw”.
Premier Petr Fiala dziękuję za list gratulacyjny sikjongowi, przywołując „więzy przyjaźni miedzy naszymi narodami” oraz „oddanie dziedzictwu Dalajlamy i Havla: wolności, demokracji i praw człowieka”.

20 stycznia 2022
Niezależni eksperci publikują raport, z którego wynika, że od 2014 roku władze w Pekinie – groźbami i szantażami – zmusiły do powrotu ponad 10 tysięcy uciekinierów z Chin.

22 stycznia 2022
Dyrektor Biura Spraw Zagranicznych Policji z prowincji Fujian ogłasza otwarcie „pierwszych” 30 komisariatów (często – jak ujawni wkrótce niezależna hiszpańska organizacja – działających bez wiedzy gospodarzy) w 21 krajach.

24 stycznia 2022
Po prezydenckiej deklaracji obecności (interpretowanej przez gospodarzy jako „zdradzenie USA”) Andrzej Kraśnicki, szef Polskiego Komitetu Olimpijskiego, publikuje w chińskich mediach artykuł zatytułowany „Kilka wrzasków nie wpłynie na sukces zimowych igrzysk olimpijskich w Pekinie”.

31 stycznia 2022
Dyrektor Christopher Wray informuje, że FBI co dwanaście godzin wszczyna dochodzenie w sprawie chińskich aktów szpiegostwa.

luty 2022
W związku z igrzyskami olimpijskimi w Pekinie władze chińskie wprowadzają „nadzwyczajne środki bezpieczeństwa” w całym Tybecie, zakazując między innymi rozmawiania z krewnymi za granicą i wzywając na codzienne przesłuchania „politycznie niepewnych”.
Władze lokalne otwierają – pierwszy w regionie – „monitorujący mnichów dzień i noc” policyjny komisariat na terenie klasztoru Paljul Thartang Gonczen w Gologu (chiń. Guoluo), w prowincji Qinghai.
W różnych regionach Tybetu władze zaczynają organizować obowiązkowe kursy chińskiego dla dorosłych, którzy mają „biegle opanować wspólny język, żeby zaszczepiać go dzieciom w ramach realizowania chińskiego marzenia”.

1 lutego 2022
„Słyszeliście, jak Stany Zjednoczone dostają w twarz? – pytają chińskie media. – Pracowali, rzecz jasna, przede wszystkim nad państwami europejskimi, ale przywódcy tacy jak prezydent Duda z Polski, prezydent Vucic z Serbii, wielki książę Henryk z Luksemburga, książę Albert II z Monako i prezes rady ministrów Bośni i Hercegowiny Tegeltia śmiało przybywają”.

2 lutego 2022
Według niezależnych źródeł od początku roku władze w Czamdo (chiń. Changdu) zmuszają Tybetańczyków, którzy mają krewnych za granicą, do instalowania „aplikacji szpiegującej” w telefonach komórkowych. Posiadacze „politycznych treści” są zatrzymywani i karani zakazem opuszczania miejsca zameldowania.

3 lutego 2022
W „apolitycznej” – jak stanowczo podkreśla Pekin – sztafecie olimpijskiej biegnie pułkownik Qi Fabao, „bohater” chińskiego ataku na indyjski obóz w „spornej” dolinie Galwan, w Ladakhu,

podczas którego zginęło kilkudziesięciu żołnierzy. Delhi odpowiada „politycznym bojkotem” igrzysk.

4 lutego 2022
Prezydent Duda – jako jedyna głowa państwa z Unii Europejskiej – uczestniczy w ceremonii otwarcia igrzysk olimpijskich w Pekinie. Według komunikatu gospodarzy Polska zajmuje trzynaste miejsce – za, kolejno, Rosją, Kambodżą, Singapurem, Kazachstanem, Kirgistanem, Tadżykistanem, Turkmenistanem, Uzbekistanem, Egiptem, Arabią Saudyjską, Katarem i Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi – w rankingu gości przewodniczącego Komunistycznej Partii Chin. Chińskie media zapowiadają, że w zimowych igrzyskach wezmą udział pierwsi tybetańscy sportowcy: Jangczen Lhamo (chiń. Yongqing Lamu), Cering Dhondup (chiń. Ciren Zhandui) .

6 lutego 2022
Podczas spotkania na obrzeżach olimpiady w Pekinie prezydent Duda dziękuje Chinom za przysłane do Polski – skądinąd niespełniające norm – covidowe maseczki ochronne, a przewodniczący Xi deklaruje, że Chiny „gotowe są pomóc Polsce stać się kluczowym ogniwem w łańcuchu dostaw do Europy”.

11 lutego 2022
Postscriptum do propagandowego zapalenia znicza w Pekinie przez ujgurską sportsmenkę: organizacja praw człowieka ujawnia, że Ujgur, który uczestniczył w sztafecie olimpijskiej w 2008 roku – Adil Abdurehim, „zaufany” członek partii, pracownik lokalnego wydziału kultury i sportu – odbywa karę 14 lat więzienia „za oglądanie kontrrewolucyjnych filmów”.

13 lutego 2022
Zatrzymanie Czodron – studentki uczącej w czasie ferii tybetańskiego dzieci z rodzinnej wioski – w Riłocze (chiń. Leiwuqi), w TRA.

14 lutego 2022
Indie zakazują używania kolejnych 54 „zagrażających bezpieczeństwu” chińskich aplikacji.

15 lutego 2022
Chiny ogłaszają „przełomowe” odkrycie złóż litu w masywie Czomolungmy.

17 lutego 2022
Wang Junzheng, nowy sekretarz partii w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, odwiedza lhaskie klasztory przed marcowymi rocznicami, żeby przypomnieć mnichom, że mają być „lojalnymi wobec partii patriotycznymi i posłusznymi obywatelami”.

22 lutego 2022
Przed Nowym Rokiem kalendarza tybetańskiego władze chińskie ogłaszają zakaz „zgromadzeń religijnych” w Lhasie, jako przyczynę podając COVID, który nie przeszkadza w organizowaniu innych masowych imprez, takich jak choćby igrzyska olimpijskie.
Po zaatakowaniu Ukrainy przez Putina chińska cenzura wprowadza zakaz krytykowania Rosji i oskarża Stany Zjednoczone o „podsycanie napięcia”.

23 lutego 2022
„Niektóre państwa – radzi chińskie MSZ – powinny zadać sobie pytanie, czy kiedy USA pięciokrotnie doprowadzały do ekspansji NATO na wschód, wbrew własnym zapewnieniom umieszczając na progu Rosji ofensywną broń strategiczną, kiedykolwiek pomyślały o konsekwencjach przyparcia tego kraju do muru?”.

You Quan, przewodniczący partyjnego Departamentu Pracy Frontu Jedności, przyjmuje – i wzywa do „aktywniejszego” sinizowania buddyzmu – „chińskiego Panczena” z okazji Nowego Roku kalendarza tybetańskiego. Pekin wydaje się konsekwentnie marginalizować „fałszywego” lamę, który wcześniej wygłaszał noworoczne „orędzia” eksponowane przez państwowe media.

25 lutego 2022
Policja obezwładnia i zatrzymuje Tybetańczyka, który, „wznosząc okrzyki”, próbuje dokonać samospalenia przed Potalą, zimowym pałacem dalajlamów w Lhasie.
Sikjong Penpa Cering, prezydent Tybetańskiej Administracji w Indiach, potępia „nieludzki” atak na Ukrainę, „przypominający chińską inwazję na Tybet w 1950 roku”.
Szwedzki łyżwiarz Nils van der Poel oddaje złoty medal olimpijski z Pekinu córce Gui Minhaia, chińskiego pisarza, wydawcy i więźnia politycznego.

2 marca 2022
Tybet źródła informują, że po trzydziestometrowym Buddzie i „sięgającym trzeciego piętra” Majtrei w październiku 2021 roku władze chińskie kazały też zniszczyć piętnastometrowy posąg Padmasambhawy w klasztorze Czanang, w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie.
Według zachodnich wywiadów Xi Jinping – powiadomiony przez Putina o planowanym ataku na Ukrainę – poprosił o opóźnienie inwazji do zakończenia igrzysk w Pekinie.

5 marca 2022
Młody mężczyzna, który 25 lutego podpalił się przed Potalą w proteście przeciwko chińskim rządom, zostaje zidentyfikowany jako popularny piosenkarz i kompozytor Cełang Norbu. Według tybetańskich źródeł nie żyje.

5–11 marca 2022
Doroczne posiedzenia XIII Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) oraz Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), zdominowane przez rosyjski najazd na Ukrainę (nazywany w Pekinie „operacją”) i kwestię „jednoczenia macierzy” (czyli otwarte groźby podobnego rozwiązania „kwestii” Tajwanu).

7 marca 2022
Brytyjski „Daily Mail” informuje, że chiński koncern Huawei pomaga władzom Rosji w odpieraniu hakerskich ataków w obronie Ukrainy.

9 marca 2022
Rząd ChRL – obwiniający o zaognienie konfliktu NATO i Sany Zjednoczone – informuje o przeznaczeniu 5 mln yuanów (790 tys. USD) na pomoc dla Ukrainy (której w ciągu dwóch tygodni Tajwan przekazał ponad 18 milionów dolarów).

10 marca 2022
W rocznicę wybuchu tybetańskiego powstania władze chińskie blokują główne arterie, wyprowadzając na ulice Lhasy wozy pancerne i uzbrojonych żołnierzy.

11 marca 2022
Pasang Norbu – przewodnik turystyczny i właściciel wypożyczalni rowerów z Gampy (chiń. Gangba) – zostaje pobity i zatrzymany przez policję, która „bezpodstawnie oskarża go o prowadzenie nielegalnej działalności gospodarczej, najwyraźniej chcąc ograniczyć kontakty Tybetańczyków z cudzoziemcami”.

13 marca 2022

Kunczok Cephel – skazany na 15 lat więzienia pisarz i założyciel pierwszej strony internetowej poświęconej literaturze tybetańskiej – po ponad 13 latach zostaje przedterminowo zwolniony za uratowanie życia współwięźnia i „dobre sprawowanie".

16 marca 2022
Media publikują rosyjski poufny dokument, z którego wynika, że Xi Jinping – chcąc wzmocnić swoją pozycję przed jesiennym zjazdem partii – planował „zaatakowanie Tajwanu" po (obiecywanym przez Putina) łatwym zajęciu Ukrainy przez Rosję.

17 marca 2022
Niezależne źródła informują, że w październiku 2021 roku policja zatrzymała w Markhamie (chiń. Mangkang) troje nastolatków, krytykujących rugowanie języka tybetańskiego z programów nauczania. Od pięciu miesięcy nie wiadomo, co dzieje się z dziećmi; krewni podejrzewają, że zostały osadzone w obozie „reedukacyjnym".

21 marca 2022
W kilka dni po publikacji raportu Departamentu Stanu, wedle którego Pekin „systematycznie uniemożliwiał" odwiedzanie Tybetu amerykańskim dyplomatom, dziennikarzom i turystom, Waszyngton obejmuje sankcjami kolejną grupę chińskich aparatczyków, odpowiedzialnych za „prześladowanie mniejszości na terytorium ChRL i za granicą".

22 marca 2022
Czojang Kji zostaje pierwszą tybetańską zdobywczynią złotego medalu olimpijskiego (z Londynu, po dyskwalifikacji Rosjanki za doping).

24 marca 2022
„Wzywamy do natychmiastowego przerwania ognia i wycofania wszystkich rosyjskich żołnierzy z Ukrainy", piszą laureaci Pokojowej Nagrody Nobla z Jego Świątobliwością Dalajlamą na czele, apelując jednocześnie o „całkowite wyeliminowanie broni jądrowej".

25 marca 2022
„Miałem zaszczyt spotykać się z nią wielokrotnie w Stanach Zjednoczonych, a także raz w Pradze, w towarzystwie Vaclava Havla. Pochodziła z rodziny uchodźców – myślę, że przez to tak bardzo ceniła wolność i przejmowała się losem innych", Dalajlama żegna Madeleine Albright, pierwszą kobietę na stanowisku Sekretarza Stanu.

27 marca 2022
Osiemdziesięciojednoletni Taphun podpala się przed komisariatem przy klasztorze Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan. „Został natychmiast zabrany przez policję, zmarł wkrótce potem".
Poza hucznym podpisaniem porozumienia w 2017 roku nic nie zrobiono w sprawie „nowego jedwabnego szlaku" i linii kolejowej, mającej połączyć Katmandu z Tybetem – informują nepalskie media i zapowiadają, że na szczegółowy plan działania przyjdzie czekać jeszcze co najmniej cztery lata.

28 marca 2022
Pytany o Cełanga Norbu, który 25 lutego podpalił się przed Potalą, rzecznik chińskiego MSZ sugeruje, że opłakiwany przez Tybetańczyków piosenkarz – „trapiony chorobą psychiczną i mający za sobą wiele prób samobójczych" – może wciąż żyć.

29 marca 2022

Wen Guodong, były wicegubernator prowincji Qinghai, zostaje skazany na 11 lat więzienia za przyjmowanie łapówek od koncernów górniczych i firm budowlanych – między innymi za ochranianie gigantycznej nielegalnej kopalni w rezerwacie przyrody, w Conubie (chiń. Haixi).

30 marca 2022
Cering Samdup podpala się przed komisariatem przy klasztorze buddyjskim w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prefekturze Juszu (chiń. Yushu) prowincji Qinghai. Zostaje natychmiast ugaszony i „wywieziony" przez policję.

31 marca 2022
Komisja kontroli dyscypliny informuje o wydaleniu z partii byłego ministra sprawiedliwości Fu Zhenghuy, oskarżając go o „utratę ducha i zasad", „dekadencję i hołdowanie zabobonom" oraz „trzymanie z zaprzysięgłymi politycznymi kłamcami".

kwiecień 2022
Władze prefektury ogłaszają kampanię sinizacji, zmuszając aparatczyków z wiosek w Njingtri (chiń. Lingzhi) do „prowadzenia wszystkich spraw po chińsku", żeby „wspierać politykę językową rządu centralnego" i „dawać przykład" ziomkom.
Nawiązując do „małej czerwonej książeczki" ze swoimi złotymi myślami, przewodniczący Xi Jinping wzywa młodzież do „bezwarunkowego podporządkowania się partii, podążania we wskazanym przez nią kierunku i dorośnięcia do dziedzictwa wiekopomnego planu narodowego odmłodzenia".
Władze chińskie równają z ziemią słynny ujgurski bazar w Kaszgarze.

5 kwietnia 2022
Po zamknięciu Szanghaju w związku z kolejną falą COVID władze wywożą do „obozów izolacyjnych" tysiące zarażonych i ich bliskich.

10 kwietnia 2022
Chińskie media informują, że Tybet, „odwdzięczając się za lata pomocy", podarował odciętemu od świata Szanghajowi sto ton jaczego mięsa i trzy tysiące litrów wody pitnej.

11 kwietnia 2022
Według niezależnych ekspertów Chiny poddają przymusowej izolacji ponad 370 milionów osób w 45 miastach – co oznacza 26 procent populacji i 40 procent gospodarki – z powodu „upolitycznionej przez Xi Jinpinga" i „zupełnie niepotrzebnej na tym etapie" kampanii „zero tolerancji dla COVID".

17 kwietnia 2022
W Darcedo (chiń. Kangding), w prowincji Sichuan policja zatrzymuje trzydziestosześcioletniego Logę i jego żonę Juco. „Podobno podejrzewają ich o kontaktowania się z krewnymi za granicą".

20 kwietnia 2022
OZPL ratyfikuje dwie konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy – w sprawie pracy przymusowej lub obowiązkowej (z 1930 roku) oraz zniesienia pracy przymusowej (z 1957 roku).
Sześciu specjalnych sprawozdawców ONZ upublicznia list z 17 lutego, w którym upomina się o troje tybetańskich więźniów politycznych – pisarza Lobsanga Lhundruba, pieśniarza Lhundruba Drakpę i nauczycielkę Rinczen Kji – wyrażając przy tym „poważne zaniepokojenie" represjonowaniem Tybetańczyków, którzy próbują chronić rodzimą kulturę czy „choćby wyrazić krytyczną opinię o polityce Chin w Tybecie".

24 kwietnia 2022

Rinczen Kji, więziona od sierpnia zeszłego roku nauczycielka z Gologu (chiń. Guoluo), o którą upominali się specjalni sprawozdawcy ONZ, zostaje „odwieziona przez policję do rodzinnego domu”.

25 kwietnia 2022
W dniu 33. urodzin Genduna Czokji Nimy amerykański Departament Stanu wzywa Pekin do udzielenia informacji o miejscu pobytu Panczenlamy (uprowadzonego przez chińskie służby w 1995 roku) i umożliwienia mu korzystania z „podstawowych swobód i praw człowieka”.

27 kwietnia 2022
Ministerstwo spraw wewnętrznych podaje, że według ostatniego spisu 31 grudnia 2020 roku w Indiach przebywało 72312 tybetańskich uchodźców.
Rosja ogłasza zakończenie budowy pierwszego mostu kolejowego na granicy z Chinami.

30 kwietnia 2022
Indie zajmują lokalne konta koncernu Xiaomi (725 milionów dolarów), oskarżając Chińczyków o „łamanie przepisów dewizowych”.

maj 2022
Mnich, którego imienia nie udaje się ustalić przez kilka tygodni, dokonuje samospalenia na znak protestu przeciwko represjom (poprzedzającym wizytację partyjnego dygnitarza) w klasztorach prefektury Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu.
Władze chińskie ogłaszają kampanię „trzech świadomości” (narodowej, obywatelskiej i prawnej) w klasztorach Tybetańskiego Regionu Autonomicznego.
Lokalne źródła podają, że rząd Nepalu nie wyraził zgody na wizytę „chińskiego Panczena” w Lumbini, miejscu narodzin historycznego Buddy.
Mnisi klasztoru Acok Gon i mieszkańcy okolicznych osad w prefekturze Colho (chiń. Hainan), w prowincji Qinghai protestują przeciwko wysiedleniom związanym z planem budowy zapory wodnej.

2 maja 2022
Norzin Łangmo – matka trójki dzieci aresztowana w 2020 roku i okaleczona za kratami podczas odbywania kary trzech lat pozbawienia wolności za upublicznienie informacji o samospaleniu – zostaje przedterminowo zwolniona z więzienia w Dziekundo (chiń. Jiegu), w prowincji Qinghai.

3 maja 2022
Malarz Tenzin Rigdol otrzymuje tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Kolorado.

4 maja 2022
Tybetańskie źródła informują, że w listopadzie 2021 roku „w środku nocy” zabrano z domu w Darlagu (chiń. Dari), w Qinghai dwudziestoczteroletniego Palsanga, który opublikował post „o znaczeniu języka tybetańskiego”. Krewni wciąż nie mogą ustalić, gdzie jest przetrzymywany i co mu się zarzuca.

7 maja 2022
Pekin protestuje przeciwko „wysłuchaniu” tybetańskiej delegacji z sikjongiem na czele przez komisję spraw zagranicznych parlamentu Kanady.

8 maja 2022
Propekiński „twardogłowy” John Lee, były lokalny sekretarz ds. bezpieczeństwa, zostaje wybrany – jako jedyny kandydat w tajnym głosowaniu – nowym szefem administracji Hongkongu.

Chińskie media społecznościowe publikują sfałszowane nagranie, w którym prezydent Duda ogłasza „mobilizację wojskową w celu wsparcia Ukrainy”.

9 maja 2022
Chińskie media podają, że „najwyższym drzewem w ChRL” jest niemal 77-metrowa bhutańska sosna z Pema Ko w Kongpo.

10 maja 2022
Policja przesłuchuje ponad 170 Tybetańczyków, protestujących przeciwko „odbieraniu pastwisk” w Gade (chiń. Gande), w prowincji Qinghai.

11 maja 2022
Tybetańskie źródła informują, że Czogjan – znany kompozytor, dyrektor zespołu pieśni i tańca prefektury Nagczu (chiń. Naqu) i ojciec piosenkarza Cełanga Norbu, który 25 lutego dokonał samospalenia przed pałacem Potala w Lhasie – „bezustannie nękany przez aparatczyków”, odebrał sobie życie.

12 maja 2022
Pekin zapowiada, że chińskie uczelnie nie będą uczestniczyć w międzynarodowym rankingu szkół wyższych, gdyż „mają poczucie własnej wartości i chcą zerwać obce duchowe więzi”.

13 maja 2022
Tybetańskie źródła podają, że zatrzymany w 2018 roku sześćdziesięciokilkuletni Namkha z Njingtri (chiń. Lingzhi) w TRA odbywa karę pięciu lat i trzech miesięcy więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej”.

18 maja 2022
Uzra Zeya, specjalna koordynatorka ds. tybetańskich w administracji prezydenta Bidena, składa dwudniową wizytę w Dharamsali.

23 maja 2022
Według tybetańskich źródeł (wiążących to z falą międzynarodowych protestów) władze chińskie zmuszają mnichów do „przyznania się” do zniszczenia wielkich posągów, które w grudniu zeszłego roku kazano rozebrać w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan.
Wang Yang – członek Stałego Komitetu politbiura i przewodniczący Ogólnochińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej (OLPKK) – składa trzydniową wizytę roboczą w Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu. Według rządowych mediów kładł nacisk na „konieczność dogłębnego zwalczania separatyzmu, budowania żelaznego muru bezpieczeństwa, popularyzowania wspólnego języka, sinizacji religii i dostosowania buddyzmu do wymogów społeczeństwa socjalistycznego”.

23–28 maja 2022
Wysoka komisarz Narodów Zjednoczonych ds. praw człowieka składa (pierwszą od 2005 roku) wizytę w ChRL. Przewodniczący Xi – tradycyjnie kwestionując uniwersalizm i powszechność praw człowieka – poucza Michelle Bachelet, by ich „nie upolityczniała”, gdyż są „zależne od odmiennych warunków państwowych”. Mówi też, że „nie ma potrzeby, by kaznodzieje rozpychali się po innych krajach”. Wypowiedzi komisarz bulwersują obrońców praw człowieka i cieszą Pekin, który ogłasza, że „położyła kres rozpasanej dezinformacji na temat Xinjiangu, wymierzając policzek Stanom Zjednoczonym, niektórym państwom Zachodu, ich mediom i antychińskim siłom”. Bachelet nie jedzie do Tybetu, ale wspomina o „Tybetańskim Regionie Autonomicznym” oraz potrzebie „chronienia językowej, religijnej i kulturowej tożsamości Tybetańczyków” tudzież „umożliwienia im pełnego i swobodnego decydowania o własnym życiu religijnym”. W ten sposób

pomija ponad połowę Tybetańczyków, zamieszkujących – autonomiczne z nazwy – prefektury i okręgi prowincji Qinghai, Sichuan, Gansu i Yunnan; oraz przemilcza ogłoszoną osobiście przez Xi Jinpinga kampanię sinizacji, czyli przymusowego wynaradawiania Tybetańczyków, Ujgurów, Mongołów i innych „mniejszości".

24 maja 2022
Światowe media ujawniają, że hakerzy przejęli tysiące zdjęć ujgurskich więźniów i dokumentów (w tym rozkazy strzelania do uciekinierów) z serwerów chińskiej policji w Xinjiangu.
Po półtora roku poszukiwań krewnym udaje się ustalić, że Gendun Lhundrub – znany pisarz i mnich klasztoru Rongło w Rebgongu (chiń. Tongren) – jest przetrzymywany w „specjalnym więzieniu", w Silingu (chiń. Xining), gdzie w ramach „reedukacji" przekłada na chiński pisma buddyjskie „na potrzeby kampanii sinizacji religii".

czerwiec 2022
Władze lokalne w Draggo (chiń. Luhuo), w prowincji Sichuan żądają od Tybetańczyków informacji o szczepieniach i stanie zdrowia krewnych za granicą (a także numerów ich telefonów komórkowych i adresów kont w mediach społecznościowych), strasząc opornych „odebraniem meldunków i świadczeń".

1 czerwca 2022
Pierwszy chiński ośrodek badań nad bronią jądrową w Codziangu (chiń. Haibei) zostaje formalnie uznany za sanktuarium „czerwonej kultury".

5 czerwca 2022
Nima, student z Kardze (chiń. Ganzi) w Sichuanie, zostaje skazany na trzy lata więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej" cudzoziemcom. Krewni nie są w stanie ustalić, „co to za tajemnica i gdzie odbywa karę".

8 czerwca 2022
Tybetańskie źródła podają, że Rongło Gangkar – zaginiony od ponad roku znany tłumacz i pisarz z Rebgongu (chiń. Tongren) w prefekturze Malho (chiń. Huangnan) prowincji Qinghai – „został uprowadzony przez policję".

9 czerwca 2022
Zatrzymanie czterdziestoletniego Cełanga Norbu, który „od tygodnia czekał na możliwość wejścia do Potali", zimowego pałacu Dalajlamów w Lhasie, i „głośno domagał się, by do buddyjskich sanktuariów wpuszczać w pierwszej kolejności pielgrzymów".

10 czerwca 2022
Trzęsienie ziemi w Barkhamie (chiń. Maerkang), w Sichuanie. Władze lokalne zakazują „rozpowszechniania zdjęć i informacji", a następnie zabraniają mnichom buddyjskim udzielania pomocy poszkodowanym.

13 czerwca 2022
Michelle Bachelet, wysoka komisarz Narodów Zjednoczonych ds. praw człowieka krytykowana przez ich obrońców za „skandaliczną" wizytę w ChRL, ogłasza, że nie będzie się ubiegała o drugą kadencję.

14 czerwca 2022
„Chińscy komuniści bezskutecznie dławią tybetańską kulturę buddyjską. Nie ulega jednak wątpliwości, że jej filozofia jest znacznie głębsza od ichniej ideologii. W przeciwieństwie do

Chińczyków Tybetańczycy praktykują też w swoich klasztorach demokrację", mówi Dalajlama, udzielając w Dharamsali nauk z okazji świętego miesiąca Saga Dała.
Posiedzenie Rady Praw Człowieka ONZ: Holandia – w imieniu 47 państw, w tym Polski – wyraża zaniepokojenie „systematycznym naruszaniem praw człowieka w ChRL, zwłaszcza w Tybecie, Turkiestanie Wschodnim i Hongkongu.

15 czerwca 2022
Indie wypożyczają Mongolii – podejmowane z ceremoniałem wizyty państwowej – relikwie Buddy, którym towarzyszy przesłanie Dalajlamy.

połowa czerwca 2022
Thupten Lodo – nauczyciel z Serszulu (chiń. Shiqu) w prowincji Sichuan, piszący pod pseudonimem Sabucie o „sprawach społeczno-gospodarczych oraz konieczności ochrony ojczystego języka" – zostaje skazany na cztery i pół roku więzienia za „separatystyczne podżeganie", „zagrażanie bezpieczeństwu państwa" i „podkopywanie etnicznej jedności".

19 czerwca 2022
Tybetańskie źródła podają, że Gendun Lhundrub – znany pisarz i mnich klasztoru Rongło w Rebgongu (chiń. Tongren), w prowincji Qinghai – 1 grudnia 2021 roku został skazany na cztery lata więzienia (i dodatkowo pozbawiony na dwa lata „praw politycznych") za „separatystyczne podżeganie".

21 czerwca 2022
Dzie Khenpo – najwyższy hierarcha w Bhutanie – udziela pełnych święceń (bhikszuni) grupie 144 mniszek, „przywracając do życia" tradycję nieobecną w buddyzmie tybetańskim.
Z danych ONZ wynika, że pod rządami przewodniczącego Xi Jinpinga liczba obywateli ChRL, ubiegających się o azyl za granicą, wzrosła dziesięciokrotnie.

22 czerwca 2022
„Problem Tybetu jest z jednej strony kwestią prawdy, z drugiej zaś – zrozumienia umysłu, które służyć ma pielęgnowaniu współczucia i wewnętrznego spokoju. Innymi słowy, to nie tylko sprawa polityki, ale także pracy z umysłem w oparciu o rozum, nie wiarę", mówi Dalajlama, prosząc uczestników obradującej w Waszyngtonie „ósmej światowej konferencji parlamentarzystów w sprawie Tybetu" o „szukanie sposobu na ożywienie i krzewienie esencji tybetańskiej kultury, która sprowadza się do pamiętania o innych" oraz o „umożliwienie pracownikom instytucji edukacyjnych studiowania i rozwijania wartości takich jak dobroć i uczciwość".

23 czerwca 2022
Dwudziestosiedmioletnia Zumkar, matka dwójki dzieci, zostaje zatrzymana w prefekturze Nagczu (chiń. Naqu) i kilka dni później przewieziona przez policję do odległej o 500 kilometrów Lhasy za „zdjęcie Dalajlamy na domowym ołtarzu".

27 czerwca 2022
Władze chińskie zapowiadają, że w ciągu ośmiu lat przesiedlą ponad 130 tysięcy Tybetańczyków ze stu miejscowości.

koniec czerwca 2022
Zatrzymanie i brutalne pobicie sześćdziesięcioletniego mężczyzny za znalezione podczas rewizji „wielkie zdjęcie Dalajlamy na domowym ołtarzu" w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

lipiec 2022

Po dwudziestoletniej przerwie – spowodowanej aresztowaniem, fałszywym oskarżeniem, skazaniem i zamęczeniem w więzieniu Tulku Tenzina Delka – władze lokalne wydają zgodę na zorganizowanie tradycyjnej gonitwy w Njagczu (chiń. Yajiang), w Sichuanie.
Indyjskie media informują, że „w celu wzmocnienia więzi z ludnością" ministerstwo obrony organizuje dwutygodniowe „kursy tybetologiczne" dla oficerów, służących w regionie Himalajów.

1 lipca 2022
Władze chińskie wprowadzają „nadzwyczajne środki bezpieczeństwa" przed urodzinami Jego Świątobliwości Dalajlamy.
Oddział państwowego Zrzeszenia Buddyjskiego prefektury Yunfu w prowincji Guangdong wydaje obwieszczenie, w którym wzywa do bojkotowania „nielegalnego nawracania" przez „przyjezdnych tybetańskich mnichów" i donoszenia na nich.

2 lipca 2022
Pięćdziesięcioszześcioletni Dzigme Gjaco, znany też jako Dzigme Guri, jeden z najsłynniejszych więźniów politycznych Tybetu, schorowany po torturach i bezustannie nękany przez policję, umiera w rodzinnym domu, w Kanlho (chiń. Gannan), w prowincji Gansu.

4 lipca 2022
W przeddzień 87. urodzin Dalajlamy władze w Lhasie ogłaszają rozporządzenie, obiecujące wysokie nagrody za informacje o „zagrożeniach dla bezpieczeństwa państwa" (m.in. „posiadaniu bądź eksponowaniu flag, ubrań, upominków lub innych przedmiotów, promujących treści terrorystyczne i ekstremistyczne").

6 lipca 2022
Mimo upomnień i gróźb Tybetańczycy świętują urodziny Dalajlamy. Władze Tybetańskiego Regionu Autonomicznego organizują okolicznościową kampanię „obnażania i krytykowania reakcyjnej natury Czternastego Dalaja". Na zakończenie uczniowie muszą się „podpisać" odciskami dłoni na planszach z antyreligijnymi sloganami, „rodzice nieobecnych są wzywani i upominani na komisariatach".

7 lipca 2022
Centralna Komisja Kontroli Dyscypliny informuje o usunięciu z szeregów partii Zhanga Yongze, (kolejnego) wiceprzewodniczącego rządu ludowego Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, za „poważne uchybienia dyscyplinie i prawu" (między innymi: „złamanie ośmiu kardynalnych zasad, hołdowanie przesądom, ekstrawaganckie życie, szukanie przyjemności, korzystanie z zaproszeń na bankiety, niezgłaszanie miejsca pobytu, wybieranie i nominowanie kadr wbrew zasadom i dla korzyści, przyjmowanie podarunków, pieniędzy i usług seksualnych, bezprawne ingerowanie w inwestycje budowlane oraz proces wydawania zgód i oceniania oddziaływania na środowisko naturalne").

11 lipca 2022
Dwudziestoletnia Judon – młodsza siostra aresztowanej w czerwcu Zumkar – zostaje zatrzymana w Nagczu (chiń. Naqu) za zdjęcie Dalajlamy na domowym ołtarzu.

13 lipca 2022
Do amerykańskiego Kongresu wpływa ponadpartyjny projekt rezolucji, która podkreśla „historyczny fałsz" twierdzeń, jakoby Tybet stanowił od wieków część Chin, i uznaje jego status prawny za „nierozstrzygnięty".

14 lipca 2022

Jego Świątobliwość Dalajlama wyrusza w pierwszą podróż (do Ladakhu) po dwuletniej, „pandemicznej” przerwie.

12–15 lipca 2022
Li Zhanshu, przewodniczący OZPL, składa „zieloną” wizytę w TRA, podkreślając znaczenie Płaskowyżu dla „narodowego i globalnego bezpieczeństwa ekologicznego”.

połowa lipca 2022
Zatrzymanie pięćdziesięciosiedmioletniego Tenzina Loce z Serszulu (chiń. Shiqu) za „utworzenie nielegalnej grupy internetowej” z okazji urodzin Dalajlamy.

19 lipca 2022
Twardogłowy Pema Thinle (chiń. Padma Choling), były szef rządu i legislatury w Lhasie, objęty amerykańskimi sankcjami jako jeden z wiceprzewodniczących OZPL, staje na czele Chińskiego Stowarzyszenia Studiów Praw Człowieka.

23 lipca 2022
Dziewięć miesięcy po ogłoszeniu chińskie media informują o straceniu Tanga Lu – byłego męża i zabójcy Lhamo, tybetańskiej vlogerki z Ngaby (chiń. Aba).

25 lipca 2022
Tybetańskie źródła podają, że Tenzin Czophel – aresztowany w marcu 2018 roku czterdziestopięcioletni biznesmen i filantrop z Nagczu (chiń. Naqu) – został skazany po rocznym śledztwie na 18 lat więzienia za „separatystyczne podżeganie”.

29 lipca 2022
Tybetańskie źródła podają, że Norzin Łangmo – skazana w 2020 roku na trzy lata więzienia za „upublicznienie informacji o samospaleniach w proteście przeciwko chińskim rządom” i dwa lata później warunkowo zwolniona z uwagi na zły stan zdrowia – jest „umierająca”.
Warszawa i Pekin informują o telefonicznej rozmowie prezydenta Dudy i przewodniczącego Xi, przedstawiając dwie wersje jej treści.

sierpień 2022
Władze chińskie nękają Tybetańczyków, którzy zdecydowali się na powrót z uchodźstwa, wzywając ich na przesłuchania i połajanki.

1 sierpnia 2022
Władze chińskie ostrzegają Tybetańczyków przed „obchodzeniem” osiemdziesiątych urodzin Kirti Rinpoczego – mieszkającego w Indiach opata klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba) – grożąc „aresztowaniem i surowymi karami” za złamanie zakazu.

2 sierpnia 2022
Tybetańskie źródła informują, że Tenzin Tharpa – czterdziestoletni biznesmen z Driru (chiń. Biru), zatrzymany w czerwcu 2020 roku z zamęczoną na komisariacie Lhamo – został skazany na dwa i pół roku więzienia za przekazanie pieniędzy krewnym w Indiach.

3 sierpnia 2022
Nie zważając na groźby Pekinu, Nancy Pelosi, przewodnicząca amerykańskiej Izby Reprezentantów, składa wizytę w Tajwanie.

7 sierpnia 2022

Po 920 dniach „bez wirusa” władze chińskie informują o pierwszych zarażonych COVID w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, zgodnie z zasadą „zero tolerancji” natychmiast zamykając Szigace, część Lhasy (w tym pałac Potala) i okręg Purang.

9 sierpnia 2022
Tybetańskie źródła informują – z dziewięcioletnim opóźnieniem – o uwięzieniu i torturowaniu mnicha, któremu władze zarzuciły „zrobienie i udostępnienie siłom zewnętrznym” zdjęć po samospaleniu w okręgu Czumarleb (chiń. Qumalai), w Qinghai, 27 maja 2013 roku.

10 sierpnia 2022
Administracja z Dharamsali podaje, że w Indiach, Nepalu i Bhutanie przebywa ponad 66 tysięcy Tybetańczyków (dane są niepełne, ponieważ nie obejmują „części uczniów i osób służących w armii”).

12 sierpnia 2022
Karma Samdup z Nagczu (chiń. Naqu) zostaje zatrzymany na ulicy w Lhasie za noszenie na szyi medalika z Dalajlamą.
Pięć dymisji w Szigace w związku z fala zarażeń COVID.

14 sierpnia 2022
W odpowiedzi na lawinowo rosnącą liczbę zarażonych władze chińskie dymisjonują troje aparatczyków z lhaskiej komisji zdrowia za „nieskuteczne wdrażanie nowych środków zapobiegania epidemii” (i przedłużają o tydzień lockdown w stolicy Tybetu).
Gonce, czterdziestokilkuletni nauczyciel z Ngaby (chiń. Aba) w Sichuanie, zostaje zatrzymany za publikowanie postów o „trudnościach, z jakimi zmagają się mieszkańcy Lhasy po ogłoszeniu lockdownu”.

15 stycznia 2022
Chiny, które do niedawna zmuszały kobiety do sterylizacji i aborcji w ramach polityki „jednego dziecka”, zapowiadają „zmniejszenie liczby zabiegów przerywania ciąży”.

17 sierpnia 2022
Tragiczna powódź po ulewnych deszczach w Serkhogu (chiń. Datong); według oficjalnych źródeł 26 osób nie żyje, pięć uważa się za zaginione.

18 sierpnia 2022
Estonia i Łotwa – w ślad za Litwą – opuszczają środkowoeuropejską grupę współpracy z Chinami, redukując jej formułę do „14 + 1”.
Według oficjalnych danych Tybetański Region Autonomicznym zajmuje drugie miejsce w rankingu liczby zarażeń COVID w ChRL.

27 sierpnia 2022
Oficjalne i niezależne źródła informują o ukaraniu ponad stu urzędników (głównie lokalnych komitetów i departamentów zdrowia) za „brak skuteczności” w walce z COVID w Tybetańskim Regionie Autonomicznym.

28 sierpnia 2022
Tybetańskie źródła podają, że Tenzin Dhargje i Rigce – przetrzymywani niemal dwa lata mnisi klasztoru Barong w Serszulu (chiń. Shiqu), w prowincji Sichuan – zostali w czerwcu skazani na kary więzienia za zdjęcia Dalajlamy i „polityczne posty”.

31 sierpnia 2022

Z dużym opóźnieniem wywołanym naciskami Pekinu Wysoka Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka publikuje raport, w którym stwierdza, że ChRL mogła się dopuścić „zbrodni przeciwko ludzkości" w ujgurskim Xinjiangu.
Pema Dhondup – skazany na 12 lat pozbawienia wolności za „umyślne zabójstwo" po samospaleniu w Sangczu (chiń. Xiahe), w prowincji Gansu – zostaje zwolniony z więzienia dwa lata przed zakończeniem kary.

wrzesień 2022
Według dwóch niezależnych raportów od kilku lat władze chińskie, „nie pytając o zgodę i nie udzielając żadnych informacji zainteresowanym", „masowo" pobierają próbki DNA Tybetańczyków.
Umiera Gesze Tenzin Pelsang, który spędził sześć lat w więzieniu za udział w pokojowym proteście w Draggo (chiń. Luhuo), w Sichuanie. „Na skutek tortur stracił zdrowie, którego nie odzyskał, bo nie dali mu się leczyć".

5 września 2022
Co najmniej 65 zabitych, 50 tysięcy bez dachu nad głową po trzęsieniu ziemi w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie.

15 września 2022
Po miesiącu lockdownu w Lhasie i innych tybetańskich miastach media społecznościowe zalewa fala bezprecedensowej krytyki poczynań chińskich władz. Uwięzieni ludzie skarżą się na pospieszne zamknięcie w domach, które uniemożliwiło zrobienie zakupów i przygotowanie się długotrwałej izolacji, indolencję urzędników, brak żywności, a nawet zarażanie wirusem podczas bezustannych kontrolnych testów.

17 września 2022
Lokalne źródła informują o zatrzymaniu siedmiu Tybetańczyków za publikowanie zdjęć i filmów, piętnujących nieudolność władz w „walce z COVID". Jednocześnie aparatczycy z Lhasy „przepraszają Chińczyków" za lockdown, „chaotyczne testowanie", brak opieki w „polowych ośrodkach kwarantanny" i „niedostarczanie żywności oraz artykułów pierwszej potrzeby izolowanym".

18 września 2022
Nazajutrz po bezprecedensowych publicznych przeprosinach – za piętnowane w setkach postów „niedogodności" i (nienazwaną wprawdzie po imieniu) nieudolność – władz miasta, lhaskie Biuro Bezpieczeństwa Publicznego wydaje komunikat, strasząc karami za „fabrykowanie i rozpowszechnianie pogłosek oraz wzywanie do nielegalnych zgromadzeń w celu stwarzania problemów".

20 września 2022
Tybetańskie źródła informują, że policjanci „zakatowali na śmierć" pięćdziesięciodwuletniego Czugdara, jednego z pięciu zatrzymanych 24 sierpnia za „organizowanie buddyjskich modłów i zawieszanie flag modlitewnych" w Sertharze (chiń. Seda), w prowincji Sichuan. Funkcjonariusze „próbują zatuszować sprawę", proponując bliskim „odszkodowanie" i odmawiając wydania zwłok bez podpisania oświadczenia o „zgonie z przyczyn naturalnych".
Chińskie media donoszą o setkach postępowań i kilkunastu ukaranych administracyjnie za „pogłoski" związane z polityką „zero COVID" (zamykaniu niezarażonych z chorymi, braku żywności w ośrodkach izolacyjnych itd.).

22 września 2022

Fu Zhenghua – były minister sprawiedliwości nadzorujący niezliczone kampanie antykorupcyjne – zostaje skazany na karę śmierci („w zawieszeniu” na dwa lata) za przyjmowanie wielomilionowych łapówek. Dzień później taki sam wyrok słyszy Fu Zhenghua, były komendant policji w Pekinie, co komentatorzy zgodnie interpretują jako „lekcję dla aparatczyków” przed zjazdem partii.

25 września 2022
„Sytuacja jest nie do zniesienia, ale błagam – samobójstwo nie jest żadnym rozwiązaniem”. Tybetańskie źródła informują o samobójstwach co najmniej pięciu osób, które w ciągu trzech dni odebrały sobie życie z powodu „covidowych” restrykcji w Lhasie.

27 września 2022
Ngodup Cering – taksówkarz z Darcedo (chiń. Kangding) w prowincji Sichuan – zostaje zakatowany „bez powodu” na lokalnym komisariacie. Według lokalnych źródeł młody mężczyzna woził jedzenie do domu starców. Funkcjonariusze mieli go najpierw bić za „wyręczanie państwa”, potem za „robienie min”, a na koniec za to, że „nie mógł ustać”.

październik 2022
Władze lokalne zakazują „wychodzenia z domów i rozmawiania” o przenoszonej przez gryzonie dżumie płucnej, na którą pod koniec września zmarło dwóch Tybetańczyków w Conie (chiń. Cuona), w TRA.
Sześćdziesięcioośmioletnia Dolma Kji z Ngaby (chiń. Aba) zostaje zatrzymana na trzy tygodnie, ukarana grzywną w wysokości 30 tysięcy yuanów (19 tys. PLN) i na pięć lat pozbawiona „prawa do podstawowej opieki medycznej” za przekazanie „osobie trzeciej” datku z prośbą o wręczenie go Dalajlamie w Indiach.
Monlam Gjaco – zatrzymany przed ponad rokiem mnich i pisarz z Sertharu (chiń. Seda) w prowincji Qinghai – zostaje skazany na karę trzech lat więzienia za przekonywanie ziomków do niezabijania i niesprzedawania zwierząt.

5 października 2022
Jego Świątobliwość Dalajlama gratuluje Nagrody Nobla prof. Antonowi Zeilingerowi, z którym „na przestrzeni lat odbył wiele owocnych dyskusji fizyce kwantowej”.

6 października 2022
Dwoma głosami – z poparciem między innymi Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Kataru, Sudanu, Kazachstanu, Uzbekistanu i Nepalu oraz wstrzymującymi się od głosu Ukrainą i Indiami – Pekin blokuje debatę w Radzie Praw Człowieka ONZ na temat prześladowania Ujgurów.

9 października 2022
„Rząd o was nie dba? Hola! Wszystkich Tybetańczyków w Lhasie należałoby eksterminować!” Chinka – zidentyfikowana przez policję jako „Liu” – zostaje zatrzymana po opublikowaniu rasistowskiej wiadomości na portalu WeChat.

11 października 2022
Nowy rząd Wielkiej Brytanii zapowiada formalne uznanie ChRL za „zagrożenie” (a nie „ustrojowego rywala”).

12 października 2022
Administracja prezydenta Bidena ogłasza nałożenie sankcji, które nie tylko zamykają Pekinowi dostęp do najbardziej zaawansowanych amerykańskich technologii (produkcji czipów), ale też znacząco ograniczają przepływ wiedzy i kapitału intelektualnego, zakazując współpracy z ChRL już nie samym firmom, ale także obywatelom, rezydentom i osobom pracującym na terenie USA.

BBC ujawnia, że 70 procent datków zbieranych na całym świecie za pośrednictwem aplikacji TikTok jest przejmowanych przez chiński koncern.
Chińskie media cytują aparatczyków, według których „połowa terytorium" Tybetańskiego Regionu Autonomicznego jest otoczona „czerwoną linią", czyli zamknięta dla ludzi – w tym rdzennych mieszkańców – w imię ochrony środowiska naturalnego.

13 października 2022
Chińska policja zatrzymuje pięciu Tybetańczyków z Gologu (chiń. Guoluo) w prowincji Qinghai, „zamieszanych" w zaśpiewanie piosenki o Dalajlamie podczas dorocznego całodobowego konkursu internetowego, który zostaje przerwany przez cenzorów po godzinie.
Trzy dni przed zjazdem partii na moście w Pekinie pojawiają się transparenty: „Strajkujcie, usuńcie dyktatora i zdrajcę narodu Xi Jinpinga". „Powiedzcie nie testom COVID i tak jedzeniu. Nie kwarantannie, tak wolności. Nie kłamstwom, tak godności. Nie rewolucji kulturalnej, tak reformom. Nie wielkiemu przywódcy, tak głosowaniu. Nie byciu niewolnikiem, tak byciu obywatelem".

15 października 2022
Dżajpur – największe miasto Radżastanu i jeden z głównych ośrodków zimowego handlu tybetańskimi swetrami – proponuje tybetańskim uchodźcom stały targ i mieszkania komunalne.

16–22 października 2022
XX Zjazd Komunistycznej Partii Chin, nazywany „historycznym" za sprawą zmiany zasad i „wyboru" na trzecią kadencję Xi Jinpinga, który poświęca większą część inauguracyjnego przemówienia „ludowej wojnie" z wirusem i nieuchronności przyłączenia Tajwanu. Mieszkańców Lhasy obowiązuje zakaz opuszczania domów, klasztory i szkoły w całym Tybecie organizują oglądanie „obowiązkowych transmisji telewizyjnych". Przewodniczący odsyła na ustawowe emerytury wszystkich poza sobą; podczas ceremonii zamknięcia, wywołując falę spekulacji i komentarzy, z sali zostaje wyprowadzony wyraźnie zaskoczony poprzedni gensek Hu Jintao. W nowym Stałym Komitecie Politbiura zasiada sześciu lojalistów: Li Qiang, sekretarz z Szanghaju (który wsławiwszy się głodową kwarantanną w tej metropolii, zostanie nowym premierem); Zhao Leiji, szef wewnątrzpartyjnych „kontrolerów dyscypliny"; Wang Huning, teoretyk chińskiego marksizmu, główny budowniczy „cywilizacji duchowej" i sekretarz sekretariatu; Cai Qi, sekretarz z Pekinu; Ding Huexiang, dyrektor Biura Generalnego; i Li Xi, sekretarz z Guangdongu. Do 25-osobowego Biura Politycznego Komitetu Centralnego nie wchodzi ani jedna kobieta i żaden przedstawiciel „mniejszości". W oficjalnym raporcie ze Zjazdu słowo „bezpieczeństwo" pada 80 razy; w podsumowaniu poprzedniego: 43 razy. Wezwanie do „wielkiej jedności Chińczyków z wszystkich grup etnicznych oraz wielkiej jedności synów i córek narodu chińskiego" w imię realizacji „chińskiego marzenia" i „wielkiego narodowego odmłodzenia" jednoznacznie zapowiada sinizację i asymilację „grup etnicznych" (którym wkrótce odbiera się kluczowe stanowiska w strukturach „frontu jedności"). Po zamknięciu obrad media ogłaszają zakończenie kwarantanny i „powrót normalności" w Lhasie (a niezależne źródła donoszą o dwutygodniowej „reedukacji" autorów nieprawomyślnych postów w „ośrodkach izolacyjnych").

16 października 2022
Pracownicy chińskiego konsulatu w Manchesterze – w tym konsul generalny – wciągają do środka i biją jednego z demonstrantów.

18 października 2022
Tybetańskie źródła informują, że sześcioro przetrzymywanych od ponad roku intelektualistów i działaczy z Kardze (chiń. Ganzi) w prowincji Sichuan skazano we wrześniu na drakońskie kary za „separatystyczne podżeganie" i „zagrażanie bezpieczeństwu państwa": pisarza Gangkje Drubpa Kjaba – na czternaście lat; Cering Dolmę oraz Samdupa – na osiem lat; Gangbu Judruma – na

siedem lat; pisarza i ekologa Senama – na sześć lat; pisarza Pemę Rinczena – na cztery lata więzienia.

19 października 2022
Koreańskie media podają, że minister obrony RP musiał odwołać wizytę w Seulu, ponieważ Chiny „nie pozwoliły na przelot" polskiego rządowego samolotu nad swoim terytorium. Warszawa oficjalnie tłumaczy incydent „usterką" maszyny.

21 października 2022
Indyjskie media informują o zatrzymaniu w Delhi (pod zarzutem szpiegostwa, fałszerstwa i oszustwa) „Chinki udającej tybetańskiego mnicha".
Irlandzka prasa podaje, że w ciągu ostatniej dekady ponad 1500 chińskich milionerów uzyskało prawo pobytu w ramach „programu wizowego dla inwestorów".

23 października 2022
Premier Giorgia Meloni dziękuje Dalajlamie za życzenia dla siebie i rządu Włoch, „wykorzystując tę okazję do odnowienia naszej przyjaźni".

24 października 2022
Amerykański departament sprawiedliwości informuje o postawieniu zarzutów 13 Chińczykom, którzy próbowali „nielegalnie wywierać wpływ" i prześladować ziomów „w imieniu ChRL" na terytorium Stanów Zjednoczonych.

26 października 2022
Niezależne źródła informują o co najmniej dwóch masowych protestach przeciwko – rzekomo zniesionym po zakończeniu partyjnego zjazdu – ponaddwumiesięcznym restrykcjom polityki „zero COVID" w Lhasie. To pierwsze uliczne demonstracje w stolicy Tybetu od krwawo stłumionych wystąpień w 2008 roku.

27 października 2022
Chińscy pracownicy tkwią w wielokilometrowych korkach, wywalczywszy zgodę na opuszczenie Lhasy, wciąż objętej pandemicznymi restrykcjami, których zniesienie zdążono ogłosić w rządowych mediach po zakończeniu zjazdu partii w Pekinie.

31 października 2022
Cztery dni po „zwolnieniu" Chińczyków, uwięzionych w Lhasie od trzech miesięcy na skutek rygorów polityki „zero COVID", władze lokalne zezwalają na opuszczenie miasta – po wypełnieniu dodatkowo dyskryminujących formalności – części przyjezdnych Tybetańczyków.

2 listopada 2022
Tybetańskie źródła podają, że Gesze Sonam Gjaco – zatrzymany w kwietniu 2021 roku „mistrz dyscypliny" z klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan – został skazany na dwa lata więzienia za przekazanie symbolicznego datku z prośbą o modlitwę Dalajlamy. Wkrótce potem okazuje się, że w tej samej „sprawie" skazano także – na trzy lata – mnicha Raczunga Genduna.

3 listopada 2022
Niezależne źródła informują, że władze chińskie „zatrzymały dwieście osób" w związku z październikowym protestem przeciwko rygorom polityki „zero COVID" w Lhasie.

4 listopada 2022
Dharamsala podaje, że w latach 2012–21 liczba tybetańskich dzieci, uczących się w szkołach diaspory, w Indiach, spadła z 20128 do 9700, czyli o 51,8 procent.

Chiny nadają imiona czterech żołnierzy (źródła indyjskie mówiły o kilkudziesięciu ofiarach) poległych w dolinie Galwan w czerwcu 2020 roku mostom na szosie G129, łączącej Tybet z Turkiestanem Wschodnim (chiń. Xinjiang).

8 listopada 2022
Tybetańskie źródła informują, że Dzigme Gjaco – mnich i student Uniwersytetu Buddyjskiego w Silingu (chiń. Xining), w prowincji Qinghai – jest przetrzymywany w areszcie od czerwca 2021 roku za „obdarowanie kolegów tomikiem wierszy z okazji zdania egzaminów".

10 listopada 2022
Twórcy ogłaszają – zdaniem Tybetańczyków „wymuszoną" przez władze chińskie – likwidację działającej od 2018 roku popularnej tybetańskojęzycznej aplikacji mobilnej GangYang, która umożliwiała publikowanie materiałów wideo, transmisje i zakupy internetowe.

14 listopada 2022
Podczas pierwszego osobistego spotkania z przewodniczącym Xi Jinpingiem (na zdominowanym przez wojnę w Ukrainie szczycie G20) prezydent Joe Biden „wyraża zaniepokojenie praktykami ChRL w Xinjiangu, Tybecie i Hongkongu".

17 listopada 2022
Władze chińskie – po raz kolejny – ogłaszają zniesienie pandemicznych restrykcji w Lhasie, ale tybetańscy mieszkańcy miasta twierdzą, że w wielu kwartałach wciąż obowiązuje dawny reżim, uniemożliwiający choćby powrót do pracy.

21 listopada 2022
Sąd ludowy w Kardze (chiń. Ganzi), w Sichuanie wzywa krewnych, żeby poinformować, że zatrzymany w maju (i torturowany przez pięć miesięcy w areszcie śledczym) dwudziestoośmioletni Thupsam został skazany na dwa lata więzienia za „ujawnienie tajemnicy państwowej" i „zagrażanie bezpieczeństwu państwa" (czyli opublikowanie „drażliwego" postu w mediach społecznościowych).
„Prztyczek", orzekają lokalne gazety: Premier, minister spraw zagranicznych i wszyscy liderzy nepalskiej opozycji odmawiają przyjęcia chińskiego wiceministra kultury i turystyki, który prosił o spotkanie, choć wcześniej zapewniał, że przyjedzie do Katmandu „prywatnie" (gdyż gospodarze nalegali na przełożenie wizyty z powodu kampanii wyborczej).

26 listopada 2022
„Xi Jinping musi odejść! KPCh musi odejść!": fala protestów – z bezprecedensowymi hasłami – w różnych miastach i uniwersytetach Chin przeciwko reżimowi polityki „zero COVID" po tragicznym pożarze w Urumczi, w którym na skutek restrykcji zginęło co najmniej dziesięć osób. Kilka dni później policja zaczyna „polowanie" na uczestników.

29 listopada 2022
Lokalne źródła informują o „jawnej dyskryminacji" zatrzymanych po październikowym proteście przeciwko reżimowi polityki „zero COVID": „Chińczyków zwolniono następnego dnia i ukarano odebraniem państwowych dopłat; Tybetańczycy, głodzeni i bezustannie przesłuchiwani, spędzili dwa tygodnie w izolatkach".

30 listopada 2022
Pekin ogłasza, że w „komitecie pogrzebowym" przewodniczącego Jiang Zemina zasiądą trzej tybetańscy weterani: Phagpalha Gelek Namgjal, Ragdi i Dziampa Phuncog.
Amerykańscy kongresmeni wzywają ONZ do zajęcia się sprawą przymusowego wysłania tybetańskich dzieci do szkół z internatem, by „odciąć je od własnego języka i kultury".

1 grudnia 2022
Tybetańskie źródła podają, że Lobsang Czophel, „zatrzymany latem” mnich klasztoru Kirti w Ngabie (chiń. Aba), w prowincji Sichuan, został skazany na dwa i pół roku więzienia. „Nie wiadomo, o co go oskarżyli i gdzie odbywa karę”.

5 grudnia 2022
Policja zatrzymuje cztery młode Tybetanki – Delhę, Kelsang Dolmę, Zamkar i Deczen – za udział w proteście przeciwko reżimowi polityki „zero COVID” w Chengdu, stolicy prowincji Sichuan. Wszystkie zostają potem przewiezione do rodzinnego Kardze (chiń. Ganzi) i tam aresztowane.

6 grudnia 2022
Tybetańskie źródła podają, że Jonten Gjaco, uprowadzony w grudniu 2021 roku pisarz z Draggo (chiń. Luhuo) w prowincji Sichuan, został zwolniony z aresztu.
Dordże Taszi – biznesmen i filantrop z Nangczenu nękany przez władze chińskie za krytykowanie nieudolności aparatczyków po tragicznym trzęsieniu ziemi w Juszu (chiń. Yushu), w prowincji Qinghai – ogłasza w mediach społecznościowych, że jego wnuczek zmarł zarażony wirusem COVID w ośrodku izolacyjnym, ponieważ nie udzielono mu pomocy medycznej.

7 grudnia 2022
Po trzech latach drakońskich restrykcji władze chińskie z dnia na dzień rezygnują z reżimu polityki „zero COVID”.

9 grudnia 2022
Amerykańska administracja wpisuje na czarną listę dwóch chińskich aparatczyków – Wu Yingjie, byłego sekretarza partii w Lhasie, i Zhanga Hongbo, lokalnego komendanta policji – za „drastyczne łamanie praw człowieka” w Tybecie.

11 grudnia 2022
Księga rekordów Guinnessa podaje, że największy młyn modlitewny na świecie znajduje się w tybetańskim ośrodku buddyjskim, w Wietnamie.

13 grudnia 2022
Pekin wymienia – zapewne z powodu „pandemicznej” nieudolności – burmistrzów najważniejszych miast Tybetu (Lhasy, Szigace i Czamdo).
Parlament Kanady jednogłośnie przyjmuje rezolucję, w której wzywa Dharamsalę i Pekin do dialogu w duchu Drogi Środka.
Indie informują o (pierwszym od ponad roku) „starciu” z Chinami (9 grudnia, na „spornej” granicy w Tałangu, w stanie Arunaćal Pradeś).

17 grudnia 2022
Z okazji rocznicy reformatora Congkhapy i tradycyjnego „święta światła” władze chińskie przypominają sobie nagle o (całkowicie przemilczanym w mediach po zniesieniu drakońskich restrykcji) „zagrożeniu epidemiologicznym” i zabraniają wiernym odwiedzania klasztorów oraz zapalania lampek w świątyniach buddyjskich.

19 grudnia 2022
„Nie ma powodu wracać do Chin. Wolę Indie”, mówi Dalajlama dziennikarzom podczas wizyty w Bodh Gai, miejscu Przebudzenia historycznego Buddy.
Zatrzymanie Gonpo Kji, która protestuje przed gmachem sądu ludowego w Lhasie przeciwko „niesprawiedliwemu wyrokowi” brata, Dordże Tasziego.

20 grudnia 2022
Indyjskie stowarzyszenie „Tradycji Nalandy” ogłasza, że „buddyści z Himalajów” nigdy nie uznają Dalajlamy „mianowanego przez władze chińskie”.

26 grudnia 2022
W Bodh Gai, miejscu Przebudzenia historycznego Buddy, Dalajlama inauguruje pięcioletni „program wymiany” dla mnichów tradycji palijskiej i sanskryckiej.

27 grudnia 2022
W apogeum milionów zakażeń Chiny formalnie „otwierają” dla turystów Dżokhang i inne sanktuaria Tybetu – do tej pory zamknięte dla wiernych z powodu pandemii.